ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 43 /1979

Σήμερα, 18 Μαΐου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, δήλωσε ἀσθένεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Συνέχεια συζητήσεως γιά τό βιβλίο "Μεθοδικές ὁδηγίες γιά τό μάθημα Βοτανικῆς-Ζωολογίας" τῶν Μ. Τσώνου καί Π. Βότση. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 3ο – Διδασκαλία τοῦ μαθήματος Π.Α. στά σχολεῖα. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Ὁριστικό πρόγραμμα Γαλλικῆς Γλώσσας τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

./.

Στή συνέχεια τῆς προηγουμένης συζητήσεως γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Κρίση γιά τό βιβλίο, Μεθοδικές ὁδηγίες γιά τό μάθημα Βοτανικῆς-Ζωολογίας, τῶν Μ. Τσώνου καί Π. Βότση" (πράξη 41/79), ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος δίνει τό λόγο στόν Σύμβουλο Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλο, ὁ ὁποῖος λέγει τά ἑξῆς:

Ἐκφράζω τή θλίψη μου γιά τό γεγονός ὅτι ὁ κ. εἰσηγητής ἐπιμένει νά ἐκθέσει τό Τμῆμα καί τή Διοίκηση μέ τή σύσταση τοῦ παραπάνω βιβλίου στούς καθηγητές. Δημιουργοῦμε ἕνα κάκιστο προηγούμενο ἐκμεταλλεύσεως τῆς εὐνοιας ἀπό συγγραφεῖς στούς ὁποίους τό Τμῆμα ἔκανε τήν τιμή νά ἐμπιστευθεῖ τήν συγγραφή διδακτικοῦ βιβλίου. Τό γνωστό ἀπόφθεγμα γιά τήν τιμή τῆς γυναίκας τοῦ Καίσαρα πρέπει νά ἰσχύει προπάντων στήν περίπτωση τῶν βιβλίων πού γράφτηκαν μέ τή μέθοδο τῆς ἀναθέσεως, πού ἦταν βέβαια ἐπιβεβλημένη ἀπό τά πράγματα στήν πρώτη φάση ἐφαρμογῆς τῶν νέων προγραμμάτων, ἀλλά προκάλεσε πολλά ἐπικριτικά σχόλια καί δέν πρέπει νά δοθεῖ ἀφορμή τά σχόλια αὐτά νά πολλαπλασιαστοῦν καί νά γίνουν ὀξύτερα μέ τό κροῦσμα πού παρουσιάζεται ἀπ' τό ἐξώφυλλο ἤδη τοῦ βιβλίου πού κρίνουμε. Ἐξάλλου ἀποτελεῖ καί ἐπίδειξη ὑπερβολικοῦ θάρρους ἡ αἴτηση τῶν συγγραφέων γιά νά συστήσει τό ΚΕΜΕ "λυτάριο" γραμμένο ἀπό τούς συγγραφεῖς πού πῆραν ἠθική καί ὑλική ἀμοιβή γιά ἐργασία πού τιμητικά τούς ἀνατέθηκε.

Ἀκολούθως τό λόγο ἔλαβε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Παπατσέρης, ὁ ὁποῖος εἶπε τά ἑξῆς: "Ἄν συμπιέσετε τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου πού ἔχουμε γιά κρίση, θά βρεῖτε ὅτι περιορίζεται σέ τρεῖς ὡς τέσσερις ἀράδες, ὑπό τέσσερα στοιχεῖα τά ἑξῆς: Α΄ Στόχοι τοῦ μαθήματος. Β΄ Γενικές Παρατηρήσεις. Γ΄ Ἀπαντήσεις. Δ΄ Ἀσκήσεις: Ι. Νά ἀντιστοιχίσετε κάθε ἀριθμό τῆς στήλης Α΄, μέ κάθε γράμμα τῆς στήλης Β΄. ΙΙ. Ἄν μιά ἔννοια περιλαμβάνει ὅλες τίς ἄλλες, νά τήν ὑπογραμμίσετε.

Πάνω στίς λίγες αὐτές γραμμές καί τά τέσσερα στοιχεῖα τους, καλοῦνται νά περιορίσουν δουλικά τή σκέψη τους οἱ μαθητές, καθώς θά ἐπεξεργάζονται ὅλα τά μαθήματα τῆς Βοτανικῆς-Ζωολογίας τῆς Α΄ Γυμνασίου. Θά δεσπόζει λοιπόν στή σκέψη τῶν μαθητῶν ἡ δυναστεία ἑνός ἀπαράβατα ὁμοιότυπου μοτίβου, γιά ὅλα τά μαθήματα τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου τους.

./.

Μιά τέτοια τυποποίηση - ή κάθε τυποποίηση - εἶναι ἀπαράδεχτη καί ἐπιζήμια γιά τό μέλλον τῶν παιδιῶν μας. Τό σκληρό κέλυφος τοῦ μοτίβου θά συμπνίξει κάθε πέταγμα τῆς σκέψης, κάθε πτητική ἀναζήτηση. Οἱ μικροί μαθητές τῆς Α΄ Γυμνασίου θά ὑποχρεωθοῦν νά κάμουν τή σκέψη τους δέσμια τοῦ μοτίβου. Τό γεγονός θά ἔχει χωρίς ἄλλο δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ὄχι μόνο γιά τό μάθημα τῆς φυσικῆς, ἀλλά γιά κάθε μάθημα, ἀκόμη γιά τό μέλλον τῆς σημερινῆς νεότητας μας. Θά ἦταν τρομερό νά εἰσαχθεῖ στά σχολεῖα τῆς πατρίδας μας ἕνα τουβλοκάλουπο. Ἔτσι καταντᾶ τό μονότονο μοτίβο πού δεσπόζει στό βιβλίο πού ἀναφερόμαστε.

Κύριοι συνάδελφοι,

Διαθέτω, ὅπως γνωρίζετε κάποιες εἰδικές ἐμπειρίες μέ τό νά ἔχω χρηματίσει Ἐπιθεωρητής Μ.Ε. Ἔχω κατά τό παρελθόν ἐπιθεωρήσει πάνω ἀπό πεντακόσους ἐκπαιδευτικούς τῆς εἰδικότητάς μου. Πληροφορῶ τό Τμῆμα ὅτι ἀπό ὅλους αὐτούς τούς ἐκπαιδευτικούς πού ἔχω ἐπιθεωρήσει, μόνο ἕνας εἶχε δουλωθεῖ, κατά τή διδασκαλία, σέ παρόμοια μοτίβα-καλούπια.

Τό ψυχοπαιδαγωγικά, λοιπόν, κακό πού εὐτυχῶς δέν εἶχε ἐπικρατήσει πρίν ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ ΚΕΜΕ, θά ἦταν ὄχι μόνο ἀκατανόητο, ἀλλά καί ἐγκληματικό νά εἰσαχθεῖ στά σχολεῖα μας, μέ τήν εὐλογία τοῦ ΚΕΜΕ;

Τό καλούπι μέ τόσα ἤ τόσα στοιχεῖα συμβάλει παιδαγωγική, Διδακτική καί Ψυχολογία τοῦ Μεσαίωνα. Ἐπιτρέπεται ὅμως νά εἰσαχθεῖ στά σχολεῖα μας κάτι παρόμοιο καί μάλιστα κατά τίς παραμονές τῆς ἀνατολῆς τοῦ 21ου αἰώνα;

Μέ τίς ὡς τώρα σκέψεις μου διαπιστώνετε ὅτι ἐξήτασα μιά μόνο πλευρά-ὑπάρχουν καί ἄλλες- τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου. Ἄφησα π.χ. ἔξω ἀπό κάθε κρίση τίς λύσεις τῶν ἀσκήσεων (δίδονται στίς σελ. 82-89). Ἀρκοῦμαι νά σημειώσω πῶς μέ τή προσθήκη τῶν λύσεων, τοῦ λυταρίου, ἀκολουθεῖ ὁ τυφλοσύρτης ὡς ἐπίμετρο στό τουβλοκάλουπο.

Γιά νά μή σᾶς κουράζω περισσότερο καί γιά νά μή ἐκμεταλλεύομαι τόν πολύτιμο χρόνο σας, τελειώνω διατυπώνοντας τήν τελική κρίση μου γιά τίς λεγόμενες μεθοδικές ὁδηγίες, ὡς ἑξῆς:

./.

Φρονῶ ὅτι τό ὑπό κρίση βιβλίο ὄχι μόνο δέν ἐμπίπτει στίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186, ἀλλά ἀποτελεῖ τροχοπέδη γιά τήν πορεία τῆς σκέψης τῶν παιδιῶν μας. Εἶναι ἕνα ἐπιζήμιο κείμενο, ἀποτρεπτικό γιά ἐλεύθερη προσφορά τοῦ μαθήματος γιά ἐλεύθερο διάλογο μεταξύ καθηγητῶν καί μαθητῶν, γιά ἐλεύθερες ἀναζητήσεις καί ἀνατάσεις.

Στή συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης λέγει: Νομίζω ὅτι πρόκειται γιά ἕνα βιβλίο τοῦ εἴδους τῶν σχολικῶν βοηθημάτων πού ὁπωσδήποτε περιορίζουν τήν αὐτενέργεια τοῦ μαθητῆ. Ἐξάλλου οἱ συγγραφεῖς του εἶναι καί συγγραφεῖς τοῦ σχετικοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, γεγονός πού ἀποτελεῖ πρόσθετο λόγο καί μέ δυσκολεύει νά τό κρίνω ὡς χρήσιμο.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής λέγει: Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι ἐκεῖνο πού ὑπαγόρευσε στούς συγγραφεῖς τή σύνταξη τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου δέν εἶναι ἡ ἐπιδίωξη τοῦ κέρδους ἀλλά ἡ φιλοδοξία νά συμβάλουν στήν ἐπιτυχή διδασκαλία τοῦ μαθήματος πού ἔχει χρονικά συρρικνωθεῖ στό Α.Π. καί ἑπομένως πρέπει νά διδαχτεῖ κάπως συστηματικότερα.

Δέν ὑπεισέρχομαι στήν οὐσία τοῦ θέματος, ἀρκούμενος στήν εἰσήγηση τοῦ ἁρμόδιου κ. Παπασημακόπουλου. Ἐκεῖνο πού θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω εἶναι ὅτι ὥς τώρα τά βιβλία πού ἀπορρίπτονται, ὅταν ὑποβάλλονται πρός κρίση, ἀπορρίπτονται γιά δύο λόγους: εἴτε γιατί ὑπάρχει γι' αὐτά ἐπίσημο ἐγχειρίδιο εἴτε γιατί τό κρινόμενο βιβλίο εἶναι ἄσχετο μέ τίς διδακτικές ἀνάγκες. Ἀντίθετα, τό βιβλίο τῶν Τσώνου-Βότση καί δέν ἀναπληρώνεται ἀπό ἄλλο σχολικό ἐγχειρίδιο καί δέν εἶναι ἄσχετο μέ τίς διδακτικές ἀνάγκες. Ἀντίθετα, ἔρχεται νά συμπληρώσει καί νά ἀξιοποιήσει τό ὑφιστάμενο σχολικό ἐγχειρίδιο. Ἡ ἄποψη ὅτι τό βιβλίο ἐντάσσεται στήν κατηγορία τῶν λύσεων-μεταφράσεων δέν εὐσταθεῖ. Οἱ ἀσκήσεις ἀποτελοῦν ὀργανικό μέρος τοῦ βιβλίου τῶν μαθηματικῶν καί βάσει αὐτῶν ἐλέγχεται ἡ ἐπίδοση τῶν μαθητῶν στά μαθηματικά. Στή βοτανική-ζωολογία δέν ὑπάρχουν ἀσκήσεις ἐντεταγμένες στό βιβλίο. Οἱ ἀσκήσεις πού ἐπινοήθηκαν ἀπό τούς συγγραφεῖς ὀργανώνουν καί συστηματοποιοῦν τήν προσφερόμενη γνώση πρός τό καλό τῶν διδασκόντων. Αὐτό τό βιβλίο, ἄν εἶναι χρήσιμο, μόνο οἱ συγγραφεῖς τοῦ διδακτικοῦ ἐγχει-

./.

ριδίου θά ἦταν σέ θέση νά τό συντάξουν. Κριτήριο τῆς ἐγκρίσεως ἤ μή ἑνός βιβλίου εἶναι ἡ ποιότητά του καί μόνο. Ἄν ἡ προϋπόθεση αὐτή ἐξασφαλίζεται, δέ βλέπω τή δυσκολία τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προτεινόμενου βιβλίου μολονότι σέβομαι ἀπολύτως τίς ἐπιφυλάξεις πού διατυπώθηκαν.

Ἀκολούθως παίρνει τό λόγο ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος λέγει: Βοηθήματα τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶναι κατ' ἀρχή ἐπιθυμητά· θυμίζω ὅτι σέ ἄλλες περιπτώσεις ἔχουμε περιλάβει στίς προκηρύξεις συγγραφῆς βιβλίων τήν ὑποχρέωση τῶν μελλοντικῶν συγγραφέων νά γράφουν χωριστό τεῦχος μέ διδακτικές ὁδηγίες.

Σχετικά μέ τήν εὔνοια τῆς "ἀνάθεσης" ὀφείλω νά σημειώσω ὅτι ἀδυνατῶ νά τή συμμεριστῶ γιατί γνωρίζω ὅτι μοναδικό κριτήριο ὅταν ἀναζητούσαμε συγγραφεῖς ἦταν τό συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας.

Ὡς πρός τήν ἀξία τοῦ κρινόμενου βιβλίου δέχομαι τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Γρατσέα καί γιά τό λόγο αὐτό μόνο κρίνω ὅτι δέν εἶναι σωστό νά τό θεωρήσουμε "χρήσιμο".

Ὁ Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Γιά τήν ἀξία τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου τό λόγο ἄς τόν ἔχουν οἱ εἰδικοί. Γιά τό θέμα ἀρχῆς ὅμως (δηλαδή ἄν εἶναι ἐπιτρεπτό ὁ συγγραφέας ἑνός διδακτικοῦ βιβλίου νά ἐκδίδει, ἔναντι ἀμοιβῆς, ὁδηγίες ἤ λύσεις τοῦ βιβλίου του) ἔχω τή γνώμη ὅτι τυχόν υἱοθέτησή της θά τραυμάτιζε τήν ἀξιοπιστία κάθε σχολικῆς συγγραφῆς καί τελικά θά ὑπέσκαπτε τό κύρος τοῦ ΚΕΜΕ ὡς ὀργάνου πού ἐγκρίνει τέτοιες ἀταξίες. Γιατί διαφορετικό εἶναι τό θέμα τοῦ "βιβλίου τοῦ δασκάλου" - θεσμοῦ χρησίμου, πού κάποτε πρέπει νά ἀρχίσουμε νά τόν σκεφτόμαστε σοβαρά -, ἐπειδή κι ἐκεῖνο πρέπει νά εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπό τήν προσωπική ἀνάμειξη τοῦ συγγραφέα στήν οἰκονομική ἐκμετάλλευσή του.

Στή συνέχεια ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Ἰ. Σκορδίλης, ἀναφέρει: Χωρίς νά ἀμφισβητῶ τήν καταλληλότητα τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου τῶν Μ. Τσώνου καί Π. Βότση, γιά τήν ὁποία ἄλλωστε μᾶς ἐνημέρωσε ὁ κατά εἰδικότητα ἁρμόδιος συνάδελφος κ. Παπασημακόπουλος, φρονῶ ὅτι τό Τμῆμα Μέσης πρέπει νά ἀπορρίψει τό αἴτημα τῶν συγγραφέων. Ἡ ἀπόφασή μας αὐτή θά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό ἕνα προηγούμενο πού θά δδηγήσει

./.

σέ ἀδιέξοδο τό ὅλο κύκλωμα τοῦ σχολικοῦ βιβλίου.

Εὔχῆς ἔργο θά"ἤτανε τό θέμα τῆς ὑπάρξεως βοηθητικῶν βιβλίων γιά τό διδάσκαλο καί τό μαθητή νά ἀντιμετωπιζόταν, ὅπως καί γιά τά λοιπά διδακτικά βιβλία, ἀπό τήν Πολιτεία. Μέχρι τήν ὁριστική ὅμως αὐτή ρύθμιση σκόπιμο εἶναι, ἡ προμήθεια τῶν βοηθημάτων αὐτῶν νά γίνεται ἀπό τούς ἐνδιαφερόμενους ἐλευθέρως καί ὄχο μετά ἀπό πρόταση τοῦ Τμήματός μας.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης παρατηρεῖ ὅτι ἡ χρησιμοποίηση μαθηματικῶν συμβόλων μπορεῖ νά ἐπιφέρει σύγχυση.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά τήν εἰσήγηση καί τή διεξοδική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο τῶν Π. Βότση καί Μ. Τσώνου-Πολάτου, Μεθοδικές ὁδηγίες γιά τό μάθημα τῆς Βοτανικῆς-Ζωολογίας, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75, γιά τούς λόγους πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση καί εἰδικότερα γιατί ἡ χρησιμοποίησή του δέν πρόκειται νά συμβάλει στήν παιδαγωγικά προσφορότερη διδασκαλία τοῦ μαθήματος.

./.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Διδασκαλία τοῦ μαθήματος Πολιτικῆς 'Αμύνης στά σχολεῖα", κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἀριθμ. 0401/8-5-1979 ἐξ. ἐπεῖγον ἔγγραφό του, τό ὁποῖο ὑπογράφει ὁ Γεν. Γραμματέας κ. Α. Καρρᾶς, ζητεῖ νά ἐξετασθεῖ ἡ δυνατότητα βελτιώσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Π.Α. καί ἡ τυχόν βελτίωση ἤ ἀντικατάσταση τοῦ σχετικοῦ ἐγχειριδίου μέ βοήθημα ἀρτιότερο καί πληρέστερο.

Στό ἔγγραφο προτείνεται νά ἐξετασθεῖ καί ἡ περίπτωση τῆς ἀνατυπώσεως τοῦ παλαιοῦ βοηθήματος τῆς Π.Α., γιά ἕνα ἀκόμη χρόνο.

Μετά τά πληροφοριακά αὐτά στοιχεῖα γνωρίζω στά μέλη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς: α) Τά χρονικά ὅρια πού ἀπομένουν ὡς τήν ἔναρξη τοῦ ἑπόμενου σχ. ἔτους 1979-80, δέ δίνουν τή δυνατότητα γιά βελτίωση, πολύ δέ περισσότερο γιά ἀντικατάσταση τοῦ ἐγχειριδίου πού χρησιμοποιήθηκε κατά τό τρέχον ἔτος 1978-79. β) 'Η προσφορά τῆς ὕλης τοῦ μαθήματος τῆς Π.Α. ἔχει ἐξεταστεῖ παλαιότερα, στήν πράξη 105/77 τοῦ Τμήματος. Τήν πράξη αὐτή δέν ὑπάρχει λόγος νά τήν τροποποιήσουμε.

Προτείνω λοιπόν α) νά ἀνατυπωθεῖ τό βοήθημα τῆς Π.Α., πού χρησιμοποιήθηκε ἤδη, γιά ἕνα ἀκόμη σχολικό ἔτος καί β) ἡ προσφορά τῆς ὕλης νά πραγματοποιηθεῖ σύμφωνα μέ αὐτά πού ἀναφέρονται στήν πράξη 105/77 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Γ. Γρατσέα καί σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Γ. Γρατσέα γιά τό βιβλίο Πολιτικῆς Ἄμυνας τῆς Β΄ Λυκείου καί προτείνει νά ἀνατυπωθεῖ τό βιβλίο γιά ἕνα ἀκόμη ἔτος καί ἡ προσφορά τῆς ὕλης του νά γίνει σύμφωνα μέ ὅσα διαλαμβάνονται στήν πράξη τοῦ ΚΕΜΕ ἀριθμ. 105/1977.

Στή συνέχεια ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ὁριστικό πρόγραμμα Γαλλικῆς Γλώσσας τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ λέγει τά ἑξῆς:

Τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος Γαλλικῶν τῆς Γ΄ Λυκείου, μέ τό ὁποῖο ὁλοκληρώνεται ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος στά σχολεῖα Μ.Ε., τό καταθέτω μέ τήν εὐχή στήν ἐπόμενη φάση ἀναθεωρήσεως τῶν προγραμμάτων νά διαθέτει τό ΚΕΜΕ μέλος πού θά προέρχεται ἀπό τόν κλάδο καθηγητῶν ξένης γλώσσας τῆς Μ.Ε. καί θά διαθέτει προσόντα ὑψηλοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου στόν τομέα αὐτό. Χωρίς μέ κανένα τρόπο αὐτό νά σημαίνει ὅτι δέν ἐκτιμῶ ἰδιαίτερα τήν προσφορά τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας πού τήν ἀποτελοῦσαν οἱ κ.κ. Ἰωάννα Κολλέκα, ΓΕΜΕ Γαλλικῶν, Βαρβάρα Ἀργέντη-Τριανταφυλλάκη, Λυκειάρχη καί Ἀλίκη Μεγαρίτη, Β. Γυμνασιάρχη τῆς Βαρβακείου, πιστεύω ὅτι τό μέλος τοῦ ΚΕΜΕ πού θά εἰσηγεῖται τό πρόγραμμα πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά ἐλέγχει οὐσιαστικά τά σχέδια προγραμμάτων πού καταρτίζονται ἀπό τίς ὁμάδες ἐργασίας καί νά ἐξασφαλίζει τήν ἐναρμόνισή τους μέ τά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν λοιπῶν μαθημάτων, ὥστε τό σύνολο τοῦ προγράμματος νά παρουσιάζει τήν ἀπαραίτητη ὁμοιογένεια ἀπό κάθε ἄποψη.

Τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού παρουσιάζω παρεκάλεσα νά διανεμηθεῖ, φωτοτυπημένο, στίς 17-5-79 στά μέλη τοῦ Τμήματος.

Ἀκολούθως καταθέτει τό ἀκόλουθο ὁριστικό πρόγραμμα γιά τή Γ΄ τάξη Γεν. Λυκείου:

./.

ΓΑΛΛΙΚΑ

Γ΄ Λυκείου (2 ὧρες)

1.- Κείμενα. Συνεχίζεται ἡ διδασκαλία τῶν διαλόγων καί κειμένων τοῦ σχολικοῦ βιβλίου. Παράλληλα δίνονται ἁπλά λογοτεχνικά κείμενα ἤ κείμενα μέ εἰδική ὁρολογία πού θά χρησιμεύσει στό μαθητή γιά τή μελλοντική του σταδιοδρομία ἀνάλογα μέ τήν κατεύθυνση τῶν σπουδῶν του. Καλό εἶναι νά γίνεται χρήση αὐθεντικῶν κειμένων (DOCUMENTS AUTHENTIQUES π.χ. BANDE DESSINEE, διαφημιστικά, ἄρθρα ἀπό ἐφημερίδες κτλ.). Κάθε φορά πού τό κείμενο προσφέρεται, θά γίνεται ἐπισήμανση τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ νεώτερου γαλλικοῦ πολιτισμοῦ καί παραλληλισμός καί σύγκριση μέ τά ἀντίστοιχα ἑλληνικά δεδομένα.

2.- Λεξιλόγιο. Θά δοθεῖ λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων ἀπό τό βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμοῦ μέ παράλληλη χρησιμοποίηση καί ἐμπλουτισμό τοῦ γνωστοῦ λεξιλογίου. Θά δίνονται χρήσιμα παράγωγα τῶν ἤδη γνωστῶν καί τῶν νέων λέξεων μέ ἰδιωτισμούς (γαλλισμούς) πού χρησιμοποιοῦνται στήν καθημερινή γλῶσσα.

3.- Γραμματική καί Συντακτικό. Ἐπανάληψη καί συμπλήρωση τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ πού διδάχτηκαν στίς προηγούμενες τάξεις μέ βάση τά κείμενα καί τούς διαλόγους πού διδάσκονται στήν τάξη. Διδασκαλία τοῦ CONDITIONNEL PASSE, τοῦ SUBJONCTIF PASSE καί τοῦ PASSE SIMPLE DE L' INDICATIF. Θά μελετηθεῖ ἡ ἀπόδοση τῶν χρόνων σέ συνάρτηση μέ τόν πλάγιο λόγο. Διδασκαλία τῶν ἀνωμάλων ρημάτων πού συναντοῦμε στά διδασκόμενα κείμενα.

4.- Προφορικές ἀσκήσεις. Ποικίλες ἀσκήσεις στή γραμματική καί τό συντακτικό. Περίληψη ἀναγνωσμάτων ἤ μαγνητοφωνημένων κειμένων. Παραλλαγή τῶν θεμάτων τῶν διαλόγων ἤ τῶν κειμένων σέ νέες ζωντανές καταστάσεις. Διαλογική συζήτηση ἑνός θέματος ἀπό τήν ἐπικαιρότητα. Σύντομη παρουσίαση θέματος ἀπό μαθητή ἤ ὁμάδα μαθητῶν.

5.- Γραπτές ἀσκήσεις. Ἀσκήσεις γραμματικῆς καί συντακτικοῦ μέ μορφή τέστ. Συμπλήρωση χρησίμων ἐντύπων, σύνταξη παραγράφων, ἁπλῶν ἐπιστολῶν, περιλήψεων. Ἀπόδοση θεμάτων πού ἀναγνώσθηκαν ἤ συζητήθηκαν

./.

Εὐκαιριακή ἄσκηση στήν ὀρθογραφία.

6.- Μετάφραση. Ἄσκηση κάθε δεκαπενθήμερο στή μετάφραση κειμένων (καί ὄχι μεμονωμένων φράσεων) ἀπό τά ἑλληνικά στά γαλλικά, μέ ἀφορμή ὅσα διδάχθηκαν ἤ συζητήθηκαν στήν τάξη.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου καί ἐγκρίνει τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικῶν τῆς Γ΄ Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται αὐθημερόν τά πρακτικά ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἀκριβές ἀντίγραφο

29-5-79

Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 44 /1979

Σήμερα, 21 Μαΐου 1979, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης ΑΠΩΝ	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

Ὁ Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας ἀπουσιάζει λόγω ὀνομαστικῆς του ἑορτῆς.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο - Ὁριστικό πρόγραμμα Β΄ καί Γ΄ Κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄, Γ΄ καί Δ΄ Ἑσπερινοῦ α) Ἀρχ. Ἑλληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία, β) Νέα Ἑλλ. Γλῶσσα καί Γραμματεία, γ) Ψυχολογία Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄ τάξεως Ἑσπ. Λυκείου, δ) Γαλλικά ε) Ἀγγλικά, στ) Φυσικά-Φυσιογνωστικά.

./.

Θέμα 2ο - Ὁριστικό πρόγραμμα Β΄ κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄ καί Γ΄ Ἑσπερινοῦ.

α) Ἀρχαία Ἑλληνική Γλώσσα Β΄ καί Γ΄ τάξεων κλασικοῦ Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

1.- Β΄ τάξη, ὧρες 8

Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα (κοινό καί ἐπιλογῆς) τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου. Κατά τή διδασκαλία τοῦ Φιλοκτήτη τοῦ Σοφοκλῆ θά διδαχτεῖ ἀπό τό πρωτότυπο καί τό στάσιμο στ. 676-729.

2.- Γ΄ τάξη, ὧρες 8

Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα (κοινό καί ἐπιλογῆς) τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Κατά τή διδασκαλία τοῦ Οἰδίποδα Τυράννου θά διδαχτεῖ ἀπό τό πρωτότυπο καί τό στάσιμο στ. 863-910.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ κλασικοῦ Λυκείου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τό ἀκόλουθο "ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς ἀρχ. Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου":

Ι.- Β΄ τάξη, ὧρες 5

Θά διδαχτοῦν, σύμφωνα μέ τόν τρόπο πού ἐκτίθεται στό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου, ἀπό τό πρωτότυπο τά ἑξῆς κείμενα:

1.- Θουκυδίδη Ἱστορία (Ἐκλογές), ὧρες 5 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 30 Νοεμβρίου.

2.- Δημοσθένη, Περί τοῦ Στεφάνου (Ἐκλογές), ὧρες 3, ἀπό 1 Δεκεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

3.- Ὁμήρου Ἰλιάδα (Ἐκλογές), ὧρες 2 ἀπό 1 Δεκεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

./.

II.- Γ΄ τάξη

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 3

Θά διδαχτοῦν, σύμφωνα μέ τόν τρόπο πού ἐκτίθεται στά ἀναλυτικά προγράμματα τῆς Β΄ καί Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου τά ἑξῆς κείμενα:

1.- Σοφοκλῆ, Φιλοκτήτης, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 31 Ἰανουαρίου.

2.- Πλάτωνα Πρωταγόρας, ἀπό 1 Φεβρουαρίου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 2

1.- Ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως τίς 30 Ἀπριλίου θά γίνει γλωσσική διδασκαλία, σύμφωνα μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου.

2.- Ἀπό 1 Μαΐου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά γίνουν ἐπαναλήψεις τῆς Ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδη καί τοῦ Περί τοῦ Στεφάνου τοῦ Δημοσθένη, πού διδάχτηκαν στή Β΄ τάξη.

III.- Δ΄ τάξη

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 3

Θά διδαχτοῦν, μέ τόν τρόπο πού ἐκτίθεται στό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, τά ἑξῆς κείμενα:

1.- Σοφοκλῆ, Οἰδίπους Τύραννος, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως τά τέλη Φεβρουαρίου.

2.- Θουκυδίδη, Περικλέους Ἐπιτάφιος, ἀπό 1 Μαρτίου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 3

1.- Γλωσσική διδασκαλία, ὧρες 3, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 20 Ἰανουαρίου, σύμφωνα μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα (ἐπιλογῆς) Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου.

2.- Ἀριστοφάνη, Ἱππεῖς, ὧρες 3, ἀπό 21 Ἰανουαρίου ἕως 15 Μαρτίου, σύμφωνα μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα (ἐπιλογῆς) τῆς Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου.

3.- Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία, ὧρες 3, ἀπό 16 Μαρτίου ἕως 30 Ἀπριλίου, σύμφωνα μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου.

4.- Ἀπό 1 Μαΐου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, ὧρες 3: ἐπανάληψη τοῦ Πρωταγόρα τοῦ Πλάτωνα, πού διδάχτηκε στή Γ΄ τάξη.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό "ἀναλυτικό πρόγραμμα Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Β΄ καί Γ΄ τάξεων Κλασικοῦ Λυκείου".

1.- Β΄ τάξη, ὧρες 4

Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

2.- Γ΄ τάξη, ὧρες 4

Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ κλασικοῦ λυκείου τοῦ μαθήματος τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, εἰσηγεῖται τά κατωτέρω γιά τό "ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου".

Ι.- Β΄ τάξη, ὧρες 3

Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Β΄ Γεν. Λυκείου, τοῦ ὁποίου ἡ διδασκαλία θά συνεχιστεῖ ὡς τήν 31 Ἰανουαρίου τῆς Γ΄ τάξεως.

II.- Γ΄ τάξη, ὧρες 3

Ἀφοῦ ὁλοκληρωθεῖ τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου, ἀπό τήν 1 Φεβρουαρίου θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου, πού θά συνεχιστεῖ καί στή Δ΄ τάξη.

III.- Δ΄ τάξη, ὧρες 3

Θά συνεχιστεῖ καί θά ὁλοκληρωθεῖ τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου τοῦ μαθήματος τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας.

Στή συνέχεια, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό "ἀναλυτικό πρόγραμμα Ψυχολογίας τῆς Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου καί τῆς Β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου".

Θά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἰσχύει καί στή Β΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου, δεδομένου ὅτι δέν ὑπάρχει λόγος κάποιας ἀλλαγῆς.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό "ἀναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικῶν τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων κλασικοῦ καί ἑσπερινοῦ λυκείου".

Τάξη Β΄ , ὧρες 2
Τάξη Γ΄ , ὧρες 2

Θά ἐφαρμοστοῦν τά ἀντίστοιχα προγράμματα τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ κλασικοῦ καί τοῦ ἑσπερινοῦ λυκείου.

./.

'Ο κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα γιά τό "ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀγγλικῆς γιά τή Β' τάξη κλασικοῦ καί τή Β' ἑσπερινοῦ Λυκείου".

'Επειδή τά ὡρολόγια προγράμματα συμπίπτουν στίς τάξεις β' κλασικοῦ, β'ἑσπερινοῦ καί β' Γενικοῦ Λυκείου (ὅπως συμβαίνει καί μέ τά ὡρολόγια καί ἀναλυτικά προγράμματα τῆς α' τάξεως τῶν αὐτῶν σχολείων) προτείνεται:

Νά ἰσχύσει γιά τή β' Κλασικοῦ Λυκείου καί β''Εσπερινοῦ Λυκείου τό αὐτό πρόγραμμα ἀγγλικῆς γλώσσας, τό ὁποῖο ἔχει προταθεῖ γιά τή β' Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς 'Αγγλικῆς Γλώσσας τῆς Β' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου καί τῆς Β' τάξεως τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά ἰσχύσει γιά τή Β' Κλασικοῦ Λυκείου καί Β' 'Εσπερινοῦ Λυκείου τό αὐτό πρόγραμμα ἀγγλικῆς γλώσσας, τό ὁποῖο ἔχει προταθεῖ γιά τή Β' Γενικοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, λέγει τά ἑξῆς:

Γιά τό 'Εσπερινό Λύκειο καί γιά τίς τάξεις Β' καί Γ' εἰσηγοῦμαι ὅσον ἀφορᾶ τή Φυσική καί τή Χημεία τό πρόγραμμα πού ἀκολουθεῖ:

ΦΥΣΙΚΗ

ΤΑΞΗ Β' ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ, ὥρα 1

Θερμότητα

Διαστολή τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολή τῶν στερεῶν. Ἐξισώσεις γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καί κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολή τῶν ὑγρῶν. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολή τῆς πυκνότητας τῶν στερεῶν καί τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μέ τή θερμοκρασία. Πειραματική μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καί ἀπόλυτη κλίμακα θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία

Ποσότητα θερμότητας καί μονάδα ποσότητας. Ἡ εἰδική θερμότητα. Μέτρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητας (στερεῶν, ὑγρῶν καί ἀερίων) μέ τή μέθοδο τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικές θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπό τήν καύση (καυσίμων καί τροφῶν).

Μεταβολές στή κατάσταση τῶν σωμάτων.

Τήξη καί πήξη, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καί μέτρησή της. Θερμιδόμετρο LAPLACE.

Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρασμός καί νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα ἐξαερώσεως. Ὑγροποίηση τῶν ἀερίων καί τοῦ ἀέρα. Ἀπόλυτη καί σχετική ὑγρασία τοῦ ἀέρα.

Διάδοση τῆς θερμότητας. Τρόποι διαδόσεως τῆς θεμότητας. Ἐφαρμογές.

Μηχανικό ἔργο καί θερμότητα.

Μηχανική θεωρία τῆς θερμότητας. Μετατροπή τοῦ μηχανικοῦ ἔργου σέ θερμότητα. Μηχανικό ἰσοδύναμο τῆς θερμότητας. Ὑποβάθμιση τῆς ἐνέργειας.

Στατικός Ἠλεκτρισμός

1.- Ἠλεκτρικό φορτίο: θεμελιώδη φαινόμενα. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες ἠλεκτρικοῦ φορτίου.

2.- Ἠλεκτρικό πεδίο: Ὁρισμός ἠλεκτρικοῦ πεδίου. Στοιχεῖα ἠλεκτρικοῦ πεδίου (ἔνταση, δυναμικό, διαφορά δυναμικοῦ σέ δύο σημεῖα). Μονάδες ἐντάσεως καί δυναμικοῦ. Φύση τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

3.- Χωρητικότητα ἀγωγοῦ: Ὁρισμός χωρητικότητας. Μονάδες μετρήσεως τῆς χωρητικότητας. Ἐνέργεια φορτισμένου ἀγωγοῦ. Πυκνωτές. Χωρητικότητα ἐπιπέδου πυκνωτῆ, ἐνέργεια φορτισμένου πυκνωτῆ, σύνδεση πυκνωτῶν, μορφές

Συνεχές ηλεκτρικό ρεῦμα

1.- Ἠλεκτρικό ρεῦμα: Τό ηλεκτρικό ρεῦμα ὡς ροή ηλεκτρονίων. Πηγές ηλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἔνταση τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος. Διαφορά δυναμικοῦ μεταξύ δύο σημείων ρευματοφόρου ἀγωγοῦ. Νόμος τοῦ OHM. Μονάδες μετρήσεως τῆς ἐντάσεως τοῦ ρεύματος. Μονάδες δυναμικοῦ καί ἀντιστάσεως. Ἀμπερόμετρο καί βολτόμετρο. Νόμος τῆς ἀντιστάσεως ἑνός ἀγωγοῦ. Σύνδεση ἀντιστάσεων. Ρυθμιστικές ἀνσιστάσεις. Ρυθμιστής τάσεως.

2.- Ἐνέργεια τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος: Ἐνέργεια καί ἰσχύς τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος. Νόμος τοῦ JOULE. Ἐφαρμογές.

3.- Κλειστό κύκλωμα: Ἡ γεννήτρια στό κλειστό κύκλωμα. Ἠλεκτρεγερτική δύναμη καί ἐσωτερική ἀντίσταση. Νόμος τοῦ OHM στό κλειστό κύκλωμα.

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΧΗΜΕΙΑ - ὥρα 1

1.- Κατά τάξη στοιχείων. Περιοδικό σύστημα. Ἀρχικές κατατάξεις στοιχείων. Περιοδικό σύστημα τῶν στοιχείων. Περιοδικότητα τῶν ἰδιοτήτων τῶν στοιχείων. Ἀτομικός ἀριθμός.

2.- Σύγχρονη ἀτομική θεωρία (δομή τοῦ ἀτόμου) γενικά. Τά διάφορα ἀτομικά πρότυπα. Κατασκευή τῶν πυρήνων τοῦ ἀτόμου. Ἰσότοπα καί ἰσοβαρῆ στοιχεῖα.

3.- Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως-ἠλεκτρόλυση. Μεταλλικοί ἀγωγοί-ἠλεκτρολυτικοί ἀγωγοί. Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως τοῦ ARRHENIUS. Ἠλεκτρόλυση. Νόμοι τῆς ἠλεκτρολύσεως. Μηχανισμός τῆς ἠλεκτρολύσεως.

4.- Ὀξέα-Βάσεις-Ἅλατα.

Ὀξέα καί βάσεις: Γενικές ἰδιότητες τῶν ὀξέων καί τῶν βάσεων. Ἐξουδετέρωση. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ὀξέων, ἀνυδρίτες τῶν ὀξέων. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν βάσεων. Ἀνυδρίτες τῶν βάσεων. Ἅλατα. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ἁλάτων. Κανονικά ἅλατα. Ὄξινα ἅλατα. Βασικά ἅλατα. Διπλά ἅλατα. Μεικτά ἅλατα. Σύμπλοκα ἅλατα. Σύμπλοκα ἰόντα. Γραμμοϊσοδύναμο τῶν ὀξέων τῶν βάσεων καί τῶν ἁλάτων.

5.- Γενικά περί διαλυμάτων. Κανονικά διαλύματα. Ἰσχύς τῶν ὀξέων καί βάσεων.

Ἁλογόνα: φθόριο, χλώριο, βρώμιο, ἰώδιο. Ὑδραλογόνα. Ὀξυγονοῦχες ἐνώσεις τοῦ χλωρίου.

Θεῖο καί ἐνώσεις του: H_2S, SO_2, SO_3, H_2SO_4.

Ἄζωτο καί ἐνώσεις του: ὀξείδια τοῦ ἀζώτου, NH_3, HNO_3. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας. Τά εὐγενή ἀέρια.

Φωσφόρος καί ἐνώσεις του. Ἀρσενικό, Ἀντιμόνιο, Βισμούθιο.

Ἄνθρακας, μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακα, διοξείδιο τοῦ ἄνθρακα, ἀνθρακικά ἅλατα. Πυρίτιο καί ἐνώσεις του. Βόριο καί ἐνώσεις του.

./.

ΦΥΣΙΚΗ, ὥρα 1 - Γ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Μαγνητισμός-Ἠλεκτρομαγνητισμός

1.- Ἰδιότητες μαγνήτη: Μαγνήτιση. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες ποσότητας μαγνητισμοῦ. Στοιχειώδεις μαγνῆτες.

2.- Μαγνητικό πεδίο: Ὁρισμός μαγνητικοῦ πεδίου. Μαγνητική ἐπαγωγή. Μαγνητική ροή. Μαγνητική διαπερατότητα. Ἔνταση τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου. Μονάδες. Μαγνητικό πεδίο τῆς Γῆς. Μαγνητική πυξίδα. Μαγνητικά στοιχεῖα ἑνός τόπου.

3.- Ἠλεκτρομαγνητισμός: Μαγνητικό πεδίο τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Νόμος τῶν BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο εὐθύγραμμου καί κυκλικοῦ ρευματοφόρου ἀγωγοῦ. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδοῦς. Οἱ ἠλεκτρομαγνῆτες καί οἱ ἐφαρμογές τους. Ἠλεκτρομαγνητική δύναμη. Ὁ νόμος τοῦ LAPLACE.

Ὀπτική

1.- Διάδοση τοῦ φωτός: Ἡ εὐθύγραμμη διάδοση τοῦ φωτός καί τά ἀποτελέσματά της. Ταχύτητα τῆς διαδόσεως τοῦ φωτός (χωρίς περιγραφή τῶν μεθόδων μετρήσεώς της).

2.- Ἀνάκλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός. Ἐπίπεδα καί σφαιρικά κάτοπτρα. Ἐξισώσεις τῶν σφαιρικῶν κατόπτρων.

3.- Διάθλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς διαθλάσεως τοῦ φωτός. Ὁρική γωνία καί ὁλική ἀνάκλαση τοῦ φωτός. Ἀποτελέσματα τῆς διαθλάσεως. Διάθλαση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πλάκα. Διάδοση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πρίσμα. Πρίσματα ὁλικῆς ἀνακλάσεως.

4.- Σφαιρικοί φακοί: Συγκλίνοντες καί ἀποκλίνοντες φακοί. Γενικές ἐξισώσεις τῶν φακῶν. Ἰσχύς φακοῦ καί ὁμοαξονικοῦ συστήματος φακῶν.

5.- Ὀπτικά ὄργανα: Ἁπλό μικροσκόπιο. Ἀστρονομική διόπτρα. Περιληπτικά τά: Περισκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινηματογραφική μηχανή.

6.- Ἀνάλυση τοῦ φωτός: Ἀνάλυση τοῦ λευκοῦ φωτός. Ἰδιότητες τῶν ἀκτινοβολιῶν, ὁρατῶν ὑπερύθρων καί ὑπεριωδῶν. Οὐράνιο τόξο. Φασματοσκόπιο. Τό χρῶμα τῶν σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινή ἐνέργεια. Φωτεινή ροή. Φωτισμός. Μονάδες μετρήσεως φωτομετρικῶν μεγεθῶν. Φωτόμετρα.

Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ - ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1

5.- Μέταλλα

Γενικές ἰδιότητες τῶν μετάλλων. Γενικές μέθοδοι ἐξαγωγῆς τῶν μετάλλων. Γενικά περί κραμάτων.

6.- Μέταλλα τῶν ἀλκαλίων

Γενικά περί τῶν μετάλλων τῶν ἀλκαλίων. Νάτριο. Ὑδροξείδιο τοῦ Νατρίου Ἀνθρακικό νάτριο. Ὄξινο ἀνθρακικό νάτριο. Νιτρικό νάτριο. Κάλιο. Ὑδροξείδιο τοῦ καλίου. Ἀνθρακικό κάλιο. Ὄξινο ἀνθρακικό κάλιο. Χλωριοῦχο κάλιο. Χλωρικό κάλιο. Νιτρικό κάλιο.

7.- Μέταλλα τῶν ἀλκαλικῶν Γαιῶν

Γενικά περί μετάλλων τῶν ἀλκαλικῶν Γαιῶν. Μαγνήσιο. Ὀξείδιο τοῦ Μαγνησίου. Ἀνθρακικό Μαγνήσιο. Θειϊκό μαγνήσιο. Ἀσβέστιο. Ὀξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ὑδροξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ἀνθρακικό ἀσβέστιο. Θειϊκό ἀσβέστιο. Χλωριοῦχο ἀσβέστιο. Χλωράσβεστος. Κονιάμτα.

8.- Ἀλουμίνιο, Κασσίτερος, Μόλυβδος

Ἀλουμίνιο. Ὀξείδιο τοῦ ἀλουμινίου. Θειϊκό ἀλουμίνιο. Στυπτηρία. Πυρητικά ὕλατα τοῦ ἀλουμινίου. Κεραμευτική. Κασσίτερος. Μόλυβδος. Ὀξείδιο τοῦ μολύβδου. Ἀνθρακικός μόλυβδος. Συσσωρευτές μολύβδου.

9.- Χαλκός, Ἄργυρος, Χρυσός

Χαλκός, Θειϊκός χαλκός. Ἄργυρος. Νιτρικός ἄργυρος. Ἀλογονοῦχες ἑνώσεις τοῦ ἀργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

10.- Ψευδάργυρος, Ὑδράργυρος, Χρώμιο, Μαγγάνιο

Ψευδάργυρος. Ὀξείδιο τοῦ ψευδαργύρου. Ὑδράργυρος. Ἀλογονοῦχες ἑνώσεις τοῦ ὑδραργύρου. Χρώμιο.. Ἑνώσεις τοῦ χρωμίου. Μαγγάνιο. Ἑνώσεις τοῦ Μαγγανίου.

11.- Σίδηρος, Κοβάλτιο, Νικέλιο, Λευκόχρυσος

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Λευκόχρυσος. Ραδιενεργά στοιχεῖα. Ράδιο. Οὐράνιο. Ὑπερουράνια στοιχεῖα. Ἀκτινίδες.

Γιά τό μάθημα Οἰκονομική Γεωγραφία τῆς Β΄ Ἐσπερινοῦ Λυκείου εἰσηγοῦμαι τό ἴδιο πρόγραμμα πού ἰσχύει στήν Β΄ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου. Γιά τό μάθημα Ἀνθρωπολογία-Ὑγιεινή τῆς Β΄ Ἐσπερινοῦ Λυκείου εἰσηγοῦμαι τό ἴδιο πρόγραμμα πού ἰσχύει στήν Β΄ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου. Γιά τό μάθημα τῆς Βιολογίας τῆς Γ΄ Ἐσπερινοῦ Λυκείου εἰσηγοῦμαι τό ἴδιο πρόγραμμα τῆς Γ΄ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Γιά τό Κλασικό Λύκειο εἰσηγοῦμαι ὡς πρός τήν Φυσική, Χημεία, Οἰκονομική Γεωγραφία καί Ἀνθρωπολογία-Ὑγιεινή τῆς Β΄ τάξεως τά ἀντίστοιχα προγράμματα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Ἐπίσης εἰσηγοῦμαι στή Γ΄ Ἐσπερινοῦ Λυκείου ἡ διδασκαλία τῆς Χημείας νά ἀρχίζει ἀπό τήν 1η Νοεμβρίου. Ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους οἱ μαθητές νά διδάσκονται 1 ὥρα Φυσική σύμφωνα μέ τό κανονικό τους πρόγραμμα καί 1 ὥρα Φυσική ἐπαναλήψεις ἀπό μαθήματα Φυσικῆς τῆς Β΄ τάξεως καί εἰδικά στό κεφάλαιο Στατικοῦ ἠλεκτρισμοῦ καί συνεχοῦς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Αὐτό θά συνεχιστεῖ μέχρι τίς 31 Ὀκτωβρίου ὁπότε οἱ ἐπαναλήψεις θά σταματήσουν καί ἡ Φυσική θά διδάσκεται κανονικά 1 ὥρα τήν ἑβδομάδα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰσηγητῆ κ. Στεφ. Παπασημακόπουλου,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στεφ. Παπασημακόπουλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν μαθημάτων Φυσικῆς, Χημείας, Οἰκον. Γεωγραφίας καί Βιολογίας τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων κλασικοῦ λυκείου καί τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ ἑσπερινοῦ λυκείου.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται τά πρακτικά αὐθημερόν ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Χ. Γκλαβᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Ε. ΜΑΡΑΣΛΗΣ Δ.
ΑΘΗΝΑΙ

Ἀκριβές ἀντίγραφο
Ἀθήνα 13-6-79
Ἡ Γραμματέας

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 45/1979

Σήμερα, 21 Μαΐου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		ΑΠΩΝ Δ. Τομπαΐδης
ΑΠΩΝ Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ἦταν στό ΙΚΥ. Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Σακκᾶς ἀπεχώρησε στίς 10.15 γιά νά μετάσχει τῆς συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος τῆς ΕΤΕ τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Συνέχεια συζητήσεως γιά τό δριστικό πρόγραμμα τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου α) Θρησκευτικά Β΄ κλασικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἐπιστολή Βασ. Κρεμμυδᾶ πρός τόν κ. Ὑπουργό Παιδείας γιά ἀνασύνταξη κεφαλαίων τῆς Ἱστορίας τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

./.

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

α) Ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/23/Γ/3053/16-5-79

β) Ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/22/Γ/3054/16-5-79

γ) Ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/21/Γ/3083/16-5-79

ΘΕΜΑ 2ο - Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β΄ κλασικοῦ Λυκείου:

Τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στή Β΄ τάξη τοῦ κλασικοῦ λυκείου διδάσκεται σύμφωνα μέ τό ὡρολόγιο πρόγραμμα ἐπί τρεῖς (ἀριθμ. 3) ὧρες τήν ἑβδομάδα. Ἀπό τίς τρεῖς αὐτές ὧρες οἱ δύο ἀκολουθοῦν τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Γενικοῦ Λυκείου. Ἰσχύει λοιπόν γιά τίς δύο αὐτές ὧρες τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β΄ κλασικοῦ λυκείου τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει ὁριστεῖ γιά τήν ἀντίστοιχη τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Ἡ τρίτη ὥρα πού ἀπομένει γιά τή Β΄ κλασικοῦ λυκείου, θά διατεθεῖ γιά τή διδασκαλία πατερικῶν κειμένων. Τό σχετικό ἀναλυτικό πρόγραμμα προτίθεμαι νά παρουσιάσω σήμερα στό τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.

Γιά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ αὐτοῦ προγράμματος ἔχω συνεργαστεῖ μέ διάφορους θεολόγους-ἐκπαιδευτικούς. Τό κύριο λόγο ὅμως στήν προκείμενη περίπτωση εἶχε ὁ εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ π. Κων/νος Φούσκας. Ὁ κ. Φούσκας ὡς εἰδικός πατρολόγος μέ ἀξιόλογες σχετικές σπουδές στό ἐξωτερικό καί μέ πλούσια συγγραφική δράση πάνω σέ θέματα τῆς Πατερικῆς Γραμματείας, εἶναι οὐσιαστικά ὁ συντάκτης τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, τό ὁποῖο εἰσηγοῦμαι στό ΚΕΜΕ, γιά τά πατερικά κείμενα.

Ἡ βασική δομή τοῦ νέου Α.Π. τῶν Θρησκευτικῶν γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου εἶναι ἡ προσφυγή στίς Χριστιανικές Πηγές καί ἰδιαίτερα στά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν Θεολόγων τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν πολύ στή διατύπωση τῆς ὀρθόξοξης διδασκαλίας καί στή διαμόρφωση τοῦ ὀρθόδοξου ἤθους.

Ἀπό τά 22 νέα κείμενα πού προτείνονται, τά 19 παρουσιάζονται σέ σχολικό βιβλίο γιά πρώτη φορά. Στά ὑπόλοιπα 3 κείμενα ὑπάρχει μερική σύμπτωση μέ κείμενα τοῦ "Ἀνθολογίου Πατερικῶν Κειμένων" πού προορίζονται γιά τά Γενικά Λύκεια ἀλλά ἐκεῖ ἀναφέρονται μόνον ἀποσπάσματα,

./.

ἐνῶ ἐδῶ προτείνονται ὁλόκληρα τά κείμενα.

Τά προτεινόμενα κείμενα καλύπτουν εὐρύ φάσμα: Προέρχονται ἀπό 18 συγγραφεῖς, ἐκτείνονται χρονικά σέ 15 αἰῶνες, παρέχουν ποικιλία θεμάτων, παρουσιάζουν τρία βασικά εἴδη τοῦ γραπτοῦ λόγου (δοκίμια - ποιήματα - ἐπιστολές), προέρχονται ἀπό συγγραφεῖς ἐκλεκτούς γιά τήν ἐποχή πους καί εἶναι ἐνδιαφέροντα καί στή σημερινή ἐποχή.

Ἐκτός ἀπό μία περίπτωση στήν ὁποία προτείνεται καί μετάφραση τοῦ κειμένου, γιατί αὐτό εἶναι γραμμένο σέ ὁμηρική διάλεκτο, δυσκολονόητο γιά τούς μαθητές ὁποιουδήποτε Λυκείου, ὅταν μάλιστα δέν πρόκειται γιά γλωσσική διδασκαλία, ὅλες οἱ ἄλλες περιπτώσεις διδασκαλίας τοῦ μαθήματος βαδίζονται σέ κείμενα ἀπό γλωσσική πλευρά ὁμαλά καί εὐκολονόητα, ἰδιαίτερα ἀπό μαθητές κλασικοῦ Λυκείου πού εἶναι ἐξοικειωμένοι μέ τήν ἀρχαία ἑλληνική γλῶσσα.

Ἡ ἔκταση τῶν προτεινόμενων κειμένων ὑπολογίζεται νά καλύψει 25 διδακτικές ἑνότητες.

Οἱ ὠφέλειες πού προσδοκοῦμε νά προκύψουν γιά τούς μαθητές τῶν Κλασικῶν Λυκείων εἶναι: α) Ἐξοικείωση μέ τίς χριστιανικές πηγές καί σωστή γνώση τους. 2) Δικαιολόγηση τῆς ἐμμονῆς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας στήν Παράδοση. 3) Ἡ χαρά τῆς ἔρευνας πηγαίου ὑλικοῦ καί ἡ μετάπλασή του σέ συγκεκριμένες θέσεις. 4) Ἀνάπτυξη τοῦ κριτικοῦ πνεύματος τῶν μαθητῶν. 5) Ὠφέλειες ἀναγόμενες στήν ἐξέλιξη τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἀφοῦ τά κείμενα καλύπτουν χρονικά 15 αἰῶνες. Οἱ τελευταῖες αὐτές ὠφέλειες δέν πηγάζουν ἀπό τόν κύριο σκοπό τοῦ μαθήματος, ἀλλά ἀπορρέουν ἀβίαστα ἀπό τή μελέτη καί τή σύγκριση τῶν κειμένων.

Ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά εἰσηγούμαστε στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τοῦ Α.Π. γιά τήν τρίτη ὥρα τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου.

./.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γιά τά Θρησκευτικά (Πατερικά Κείμενα) τῆς Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου

Ὥρα: 1 τήν ἑβδομάδα

1.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ νέου Α.Π. εἶναι ἡ ἄμεση ἐπαφή τῶν μαθητῶν τῶν Κλασικῶν Λυκείων μέ τίς πηγές τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔστω ἀντιπροσωπευτικά, ἡ ἐκτίμηση τοῦ ὑλικοῦ ἀπό τίς πηγές καί ἡ χρησιμοποίησή του στή σύγχρονη προβληματική τοῦ νέου ἀνθρώπου.

2.- Ὕλη

Α΄ Πραγματεῖες-Λόγοι

1.- Ἰουστίνου, φιλοσόφου καί μάρτυρα, "Β΄ Ἀπολογία ὑπέρ Χριστιανῶν" (ἐπιλογή, συνολικά 1,5-2 σελίδες).

2.- Μ. Ἀθανασίου, "Ὁ πρός τούς Ἀντιοχεῖς τόμος" (ἐπιλογή, συνολικά 1,5-2 σελίδες).

3.- Μ. Βασιλείου, "Εἰς τό πρόσεχε σεαυτῷ" (ἐπιλογή, συνολικά 3-4 σελίδες).

4.- Γρηγορίου Νύσσης, "Περί φιλοπτωχίας" (ἐπιλογή, συνολικά 3-4 σελίδες).

5.- Ἰω. Χρυσοστόμου, "Εἰς Εὐτρόπιον" λόγος Α΄ (ὁλόκληρος).

6.- Ἰω. Δαμασκηνοῦ, "Ἔκθεσις ἀκριβής τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως": παρ. 27 "περί ἡδονῶν" καί παρ. 39 "Περί αὐτεξουσίου".

7.- Νικολάου Καβάσιλα, "Εἰς τόν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου" παρ. 1-2.

8.- Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, Διδαχαί Γ΄ 3 "ἡ δουλεία τοῦ Γένους", Ε΄1 "ἡ μόρφωση τῆς νέας γενεᾶς", ΣΤ΄3 "ὁ προορισμός τῶν σχολείων".

Β΄ Ποιήματα

1.- Μελίτωνος Σάρδεων, "Περί τοῦ Πάσχα" παρ. 1-10, Ἔκδοση Κων. Δραφσέλλα, Ἀθῆναι 1971 σελ. 31-33.

2.- Γρηγορίου Ναζιανζινοῦ "Περί τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως" (κείμενο καί μετάφραση).

3.- Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, "Κανών τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου" (ὁλόκληρος).

4.- "Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος" (ὁλόκληρος).

5.- Ἀνδρέα Κρήτης, "Ὁ Μ. Κανών" (ἐπιλογή). Εἱρμοί τῶν 9 ὠδῶν, ὠδή α΄ τῆς Δευτέρας τῆς Α΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν, τό κοντάκιο "ψυχή

./.

μου, ψυχή μου" καί τό τροπάριο τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέα.

6.- Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Κοντάκιο Ἀναστάσιμο, ἔκδοση Ν. Τωμαδάκη (κοντάκιο ΜΒ΄) (ἐπιλογή).

Γ΄ Ἐπιστολές

1.- Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, "Πρός Ρωμαίους" (ὁλόκληρη).

2.- Γρηγορίου Θαυματουργοῦ, "Ἡ Κανονική Ἐπιστολή", κανόνες Γ΄-Θ΄.

3.- Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ἐπιστολές 51-2 "Νικοβούλῳ".

4.- Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολή 71 (4) "Γρηγορίῳ Ναζιανζηνῷ".

5.- Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Ἐπιστολαί 2, 233 ("Μαρτινιανῷ", περί φιλαργυρίας).

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ φιλαφωνεῖ γιά τήν καταλληλότητα τοῦ κειμένου "Κανονική Ἐπιστολή" τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ καί προτείνει νά ἀπαλειφθεῖ γιατί δέν νομίζει ὅτι τό κείμενο αὐτό θά προσελκύσει τούς μαθητές ἤ ὅτι θά πλουτίσει τίς ἰδέες τους.

Στή συνέχει ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας καί ὁ Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας ὑποστηρίζουν πώς τό ἔργο εἶναι πρωτότυπο, ἔγινε δεκτό ἀπό τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας εὐφήμως δεκτό, ἐπικυρώθηκε ἀπό Οἰκουμενική Σύνοδο ὡς σπουδαῖο καί εἶναι πιά κείμενο καθολικοῦ κύρους καί ἔχει ἐνδιαφέροντα καί πρακτικά θέματα γιά τήν σημερινή ἐποχή.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται

Δέχεται τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος Θρησκευτικῶν γιά τή Β΄ τάξη τοῦ κλασικοῦ Λυκείου ὅπως περιέχεται στήν εἰσήγηση. Ὡς πρός τήν καταλληλότητα τοῦ κειμένου "Κανονική Ἐπιστολή" τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ μειοψήφισε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε κατά τή συζήτηση.

'Ακολούθως ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. 'Ι. Σκορδίλης εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Φυσικῆς 'Αγωγῆς τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου:

'Η Φυσική 'Αγωγή, ὅπως ἀναφέρθηκε σέ παλαιότερες εἰσηγήσεις μας, δέν περιέχει ὕλη πού ὑποχρεωτικά πρέπει νά διδαχθεῖ σέ κάθε μιά τάξη καί σέ τακτές ὧρες. 'Η Φυσική 'Αγωγή χρησιμοποιεῖ τίς κινητικές δραστηριότητες - Γυμναστική, 'Αθλητισμός, Παιδιές, κολύμβηση κλπ., πού ἡ προσαρμογή τους στίς διάφορες τάξεις γίνεται σύμφωνα μέ τή γυμναστική πρόοδο τῶν μαθητῶν, τά μέσα πού διαθέτει τό σχολεῖο καί τόν προγραμματισμό τοῦ καθηγητῆ Φυσ. 'Αγωγῆς.

Σύμφωνα μέ τά μέ συντομία ἀναφερθέντα δέν συντρέχει λόγος νά ἔχουμε στό Κλασικό Λύκειο διαφορετικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φ. 'Αγωγῆς ἀπό αὐτό τοῦ Γενικοῦ Λυκείου καί γιαυτό προτείνω:

Στίς Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου νά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα Φ. 'Αγωγῆς τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Γιά τούς ἴδιους λόγους πού ἀνέφερα γιά τό Κλασικό Λύκειο εἰσηγοῦμαι ἐπίσης "στίς τάξεις Β΄, Γ΄ καί Δ΄ 'Εσπερινοῦ Λυκείου νά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Στή Δ΄ τάξη 'Εσπερινοῦ ἡ ὕλη νά λαβαίνεται ἀπό τήν ἀντίστοιχη τῆς Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου. Σέ ὅλες τίς τάξεις τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου ἡ ὕλη θά ἐπιλέγεται καί θά προσαρμόζεται ἀπό τούς καθηγητές Φυσικῆς 'Αγωγῆς ἀνάλογα μέ τό μονόωρο τοῦ μαθήματος καί τήν ἰδιοτυπία τοῦ Λυκείο

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλη,

ἀποφαίνεται

Δέχεται τήν πιό πάνω εἰσήγηση γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσικῆς 'Αγωγῆς: α) τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου καί β) τῶν Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἱστορίας τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων Κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄, Γ΄ καί Δ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου:

1.- Τῶν Κλασικῶν Λυκείων τά ὡρολόγια προγράμματα συμπίπτουν (ὡς πρός τήν ἱστορία) μέ τά ἀντίστοιχα τῶν Γενικῶν Λυκείων. Κατά συνέπεια εἰσηγοῦμαι:

Γιά τά Κλασικά Λύκεια νά ἰσχύουν τά ἴδια ἀναλυτικά προγράμματα πού ἔχουμε εἰσηγηθεῖ γιά τίς ἀντίστοιχες τάξεις τῶν Γενικῶν Λυκείων.

2.- Γιά τά Ἑσπερινά Λύκεια:

α) Τά ὡρολόγια προγράμματα τῶν τάξεων γ΄ καί δ΄ ἔχουν ἐναρμοστεῖ (ὡς πρός τά μαθήματα τῶν πανελλήνιων ἐξετάσεων) μέ τά ἀντίστοιχα τῶν Γενικῶν Λυκείων. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι νά ἰσχύουν γιά τίς τάξεις γ΄ καί δ΄ Ἑσπερινῶν Λυκείων τά ἴδια ἀναλυτικά προγράμματα ἱστορίας (κορμοῦ καί ἐπιλογῆς) τά ὁποῖα ἔχουμε εἰσηγηθεῖ γιά τίς τάξεις β΄ καί γ΄ τῶν Γενικῶν λυκείων (μέ μία διευκρίνιση πού ἐκτίθεται παρακάτω).

β) Στίς τάξεις α΄ καί β΄ τῶν Ἑσπερινῶν Λυκείων προβλέπεται δίωρη ἑβδομαδιαία διδασκαλία ἱστορίας, (δηλ. συνολικά 4 ὧρες στίς δυό τάξεις) ἔναντι τριῶν ὡρῶν διδασκαλίας πού προβλέπονται στήν α΄ Γενικῶν Λυκείων.

Ἔχοντας ὑπόψη αὐτή τήν κάπως εὐνοϊκή διαμόρφωση τοῦ προγράμματος διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στίς τάξεις α΄ καί β΄ Ἑσπερινῶν Λυκείων, καθώς καί προγενέστερη ρύθμιση πού ἔχουμε εἰσηγηθεῖ γιά τή διδασκαλία ἱστορίας στήν α΄ Ἑσπερινῶν Λυκείων (εἴχαμε ὑποδείξει νά διδάσκονται στήν α΄ Ἑσπερινῶν Λυκείων τά 12 ἀπό σύνολο 15 κεφαλαίων τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας, πού προβλέπεται γιά τήν α΄ τάξη Γενικῶν Λυκείων), ἔχοντας ἐπίσης τή γνώμη ὅτι καλό εἶναι ἡ ὁποια εὔνοια τοῦ προγράμματος νά μετατοπιστεῖ ἔτσι ὥστε νά ἐξυπηρετεῖ τούς ἐνδιαφερόμενους μαθητές στήν γ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου, ὁπότε ἀντιμετωπίζουν πανελλήνιο διαγωνισμό, εἰσηγοῦμαι στή β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου νά διδάσκονται:

α) τά κεφάλαια 13-15 τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς α΄ Γενικοῦ Λυκείου (δηλαδή: Μακεδονικός Ἑλληνισμός, Ἑλληνιστικός Πολιτισμός, Ἑλληνορωμαϊκός Κόσμος) καί

./.

β) τά κεφάλαια 1-4 τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος β΄ Γενικοῦ Λυκείου (δηλαδή: Εἰσαγωγή-ἀναδρομή, Συνοπτικό διάγραμμα Βυζαντ. Ἱστορίας, Ἡ Κων/λη ὡς διοικητικό, οἰκονομικό καί πολιτισμικό κέντρο τοῦ Βυζαντίου καί οἱ παράγοντες πού διαμόρφωσαν τή φυσιογνωμία τοῦ Βυζ. Κράτους).

Σύμφωνα μέ τήν πρόταση αὐτή:

1) οἱ μαθητές τῆς β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου θά παίρνουν τό βιβλίο τῆς β΄ Γενικοῦ Λυκείου προκειμένου νά διδαχθοῦν τά μνημονευόμενα παραπ νω 4 πρῶτα κεφάλαια καί

2) οἱ μαθητές τῆς γ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου θά κρατοῦν τό βιβλίο σχετική αὐτό γιά νά διδαχθοῦν τά ὑπόλοιπα κεφάλαια του καί νά ὑποστοῦν ἐξέταση στόν πανελλήνιο διαγωνισμό.

Αὐτονόητο ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας στήν γ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου θά ἀρχίζει μέ ἀνασκόπηση τῶν κεφ. 1-4, πού θά ἔχουν διδαχθεῖ στήν β΄ τάξη, ἤ ἀπό ὁποιο σημεῖο τοῦ ἴδιου βιβλίου εἶχε σταματήσει ἡ διδασκαλία τόν προηγούμενο χρόνο.

Οἱ λοιποί φιλόλογοι Σύμβουλοι καί Εἰσηγητές εἰσηγοῦνται:

α) τό πρόγραμμα τῆς Γ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου κορμοῦ-ἐπιλογῆς νά συμπίπτει μέ τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Β΄ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου&

β) ὡς πρός τό πρόγραμμα τῆς Β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου θά συνεχιστεῖ ἡ Ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων πού θά περιλαμβάνει τήν περίοδο 362 π.Χ. ἕως τήν ἵδρυση τῆς Κων/πόλεως. "Ἑνότητες 13, 14, 15" τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Α΄ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Δευτερολογώντας ὁ κ. Φ. Βῶρος, ἐπιθυμεῖ νά διευκρινίσει ὅτι ἡ πρότασή του σκοπό ἔχει ὅποια εὔνοια προσφέρει τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν τάξεων Α΄ καί Β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου (2+2 = 4 ὧρες) νά τήν μεταφέρει ὑπέρ τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου, ἐπειδή σ' αὐτή τήν τάξη οἱ μαθητές μετέχουν σέ πανελλήνιο διαγωνισμό γιά τή σταδιοδρομία τους.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου καί τή σχετική συζήτηση,

./.

ἀποφαίνεται

1.- Δέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου ὡς πρός τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῆς 'Ιστορίας κορμοῦ καί ἐπιλογῆς τῶν τάξεων Β΄ καί Γ΄ τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου.

2.- "Οσον ἀφορᾶ τήν ὕλη τῆς 'Ιστορίας στίς Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ 'Εσπερινοῦ τό Τμῆμα δέχεται κατά πλειοψηφία τήν εἰσήγηση τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, Συμβούλων καί Εἰσηγητῶν ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

α) 'Αναλυτικό πρόγραμμα 'Ιστορίας Β΄ 'Εσπερινοῦ Λυκείου: Θά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες 13, 14 καί 15 τοῦ 'Αναλυτικοῦ προγράμματος 'Ιστορίας, τῆς Α΄ Γενικοῦ Λυκείου.

β) 'Αναλυτικό πρόγραμμα 'Ιστορίας (κορμοῦ καί ἐπιλογῆς) Γ΄ 'Εσπερινοῦ Λυκείου: Θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως ἡμερησίου Γενικοῦ Λυκείου.

Μειοψήφισαν οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος καί 'Ι. Σκορδίλης γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε στήν εἰσήγησή του ὁ κ. Φ. Βῶρος.

./.

'Ο ἁρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Επιστολή Βασ. Κρεμμυδᾶ πρός τόν κ. 'Υπουργό Παιδείας γιά ἀνασύνταξη κεφαλαίων τῆς 'Ιστορίας τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου" κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

1.- 'Υπενθυμίζω ὅτι: ἡ συγγραφή τῶν Β. Σκουλάτου - Β. Κρεμμυδᾶ, 'Ιστορία γ΄ Γενικοῦ Λυκείου ἔγινε πέρυσι ὕστερα ἀπό ἀνάθεση πού εἶχε ὑπογράψει ὁ κ. 'Υπουργός Παιδείας. 'Η συγγραφή ἐκείνη ἀπορρίφτηκε ἀπό τήν ἁρμόδια 'Επιτροπή Κρίσεως τῆς ὁποίας Πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Στέφ. Παπαδόπουλος.

"Οταν ἡ πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως περιῆλθε - σύμφωνα μέ τίς νόμιμες διαδικασίες (ἄρθρο 8ο τοῦ Ν.309/76) - στό Τμῆμα μας γιά ἔγκριση, τό Τμῆμα ἀποφάνθηκε ὅτι γιά λόγους οὐσιαστικούς καί γιά ἕνα λόγο τυπικό ἔπρεπε νά ἐπανέλθει τό θέμα στήν 'Επιτροπή Κρίσεως (πρ. 17/78).

Μέ νεώτερο ἔγγραφο (Φ.211.17/36/Γ/2255/5-4-79) διαπέμπεται στό ΚΕΜΕ ἀπάντηση τοῦ Προέδρου τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως, μέ τήν ὁποία ἐκεῖνος δηλώνει ὅτι: (1) οἱ λόγοι οὐσίας πού εἴχαμε ἐπικαλεστεῖ ἀνάγονται στήν ἁρμοδιότητα τοῦ 'Υπουργείου, (2) ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως θεωρεῖται ὅτι δέν ὑπάρχει ἀπό τή στιγμή πού εἶχε συντάξει τό τελικό πρακτικό της, (3) ὑπάρχει ὅμως δευτεροβάθμια κρίση τοῦ ΚΕΜΕ· ἀλλά δέ φίγει καθόλου τόν τυπικό λόγο πού εἴχαμε σημειώσει (ἕνα στοιχεῖο γραπτό πού φαίνεται ὅτι ἔπρεπε νά ὑπάρχει μέσα στόν φάκελο ἀλλά δέν ἀνευρίσκεται).

2.- Σχετικά μέ τό ὅλο θέμα μοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπό τόν περασμένο μήνα νά κάμω σχετική εἰσήγηση· ἔχουν ὅμως παρεμβληθεῖ τά ἀκόλουθα δύο περιστατικά:

α) Τό Τμῆμα μας ἀπό τή στιγμή πού διαπιστώθηκε ὅτι ἡ κρίση καί ἔγκριση νέου βιβλίου περιπλέκεται ἤ μᾶλλον χρονίζει ἐξέτασε τήν ἀνάγκη ἀνατύπωσης τοῦ παλαιοῦ βιβλίου γιά νά καλυφθοῦν οἱ σχολικές ἀνάγκες τόν Σεπτέμβριο 1979 (πρ. 26/79). Τό γεγονός αὐτό μοῦ ἐπέτρεψε καί νά ἀναβάλω τή σχετική εἰσήγηση γιά τήν ὁποία μίλησα στό τέλος τῆς παρ. 1, δεδομένου μάλιστα ὅτι-παράλληλα μέ τίς τακτικές ἐδῶ ὑπηρεσιακές ὑποχρεώσεις - εἶχα ἀναλάβει μαζί καί μέ ἄλλους συναδέλφους τά ἀκόλουθα ἐπείγοντα ἔργα:

./.

1) ὡς τήν 1-5-79 σύνταξη 'Αναφορᾶς πρός UNESCO

2) ὡς τήν 31-5-79 'Ιστορία ἐπιλογῆς γ΄ λυκείου

3) ὡς τό τέλος τοῦ μήνα αὐτοῦ ἤ πάντως ὅσο γίνεται πιό ἔγκαιρα διδακτική ἀναμόρφωση - βελτίωση τοῦ βιβλίου τῆς Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές, γιά τή β΄ Γενικοῦ Λυκείου σύμφωνα μέ ἀπόφαση (βλ. πρ. 28/1979 καί ἐνημέρωση στήν πρ. 40/79) τοῦ Τμήματός μας.

β) Στίς 13-4-79 ὁ Β. Κρεμμυδάς, ἐξουσιοδοτημένος καί ἀπό τόν ἄλλο συγγραφέα Β. Σκουλάτο, ἔστειλε στόν κ. 'Υπουργό Παιδείας τήν ἀνωνημμένη ἐπιστολή (πρωτοκολλημένη τήν 17-4-79).

3.- 'Η παραπάνω ἐπιστολή διαβιβάστηκε ἀπό ΚΕΜΕ στίς 17-5-1979, χρεώθηκε στόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μ.Ε. στίς 18-5-79, ὁ ὁποῖος στίς 19-5-79 ἔγραψε ἐπισημείωση πού μοῦ ἀνέθεσε νά κάνω σχετική εἰσήγηση· ἡ ὅλη ἀλληλογραφία μοῦ ἐπιδόθηκε τήν 21-5-79 (Δευτέρα πρωΐ). Κρίνα ὅτι ἡ εἰσήγηση εἶναι κατεπείγουσα καί - ἔχοντας ὑπόψη ὅλα τά παραπάνω - εἰσηγοῦμαι:

α) Νά γίνει δεκτή ἡ ἐπιστολή ὡς πρός τό οὐσιαστικό μέρος της: ἀνασύνταξη τῶν τριῶν κεφαλαίων. Ἐναπόκειται βέβαια στή Διοίκηση νά ἀποφασίσει σχετικά.

β) Στήν περίπτωση ἀποδοχῆς τῆς πρότασης τοῦ συγγραφέα τό βιβλίο ὡς σύνολο - γιά λόγους συναρμογῆς - καί ὄχι μόνο τά τρία νέα κεφάλαια πρέπει νά ἀκολουθήσει τίς νόμιμες διαδικασίες κρίσεως (ἀπό 'Επιτροπή Κρίσεως) καί ἐγκρίσεως (ἀπό τό Τμῆμα μας).

Σχετικά μέ ἄλλο σημεῖο τῆς ἐπιστολῆς (ὅπου γίνεται ὑπαινιγμός γιά "ἀταξίες") δέν νομίζω ὅτι ἔχουμε ἁρμοδιότητα νά συζητήσουμε· προσωπικά σημειώνω ὅτι ἀδυνατῶ καί εἰκασία νά διατυπώσω περί τοῦ τί ὑπονοεῖται. 'Οφείλω μόνο νά ὑπογραμμίσω ὅτι ὁ ὑπαινιγμός δέν εἶναι δυνατό νά σχετίζεται μέ πράξη ἤ παράλειψη τοῦ Τμήματός μας, δεδομένου ὅτι τό μοναδικό Πρακτικό μας πού ἀναφέρεται στό θέμα αὐτό: (α) εἶναι καθ' ὅλα νόμιμο (κατά τή γνώμη μου), (β) εἶναι τυπικό (δέν περιέχει κρίσεις οὐσίας) καί (γ) δέν μπορεῖ νά εἶναι γνωστό στό συγγραφέα-ἐπιστολέα.

./.

Ὡσπου νά δοθεῖ τελική ἀπάντηση στήν παρούσα ἐπιστολή θεωρῶ ἀναγκαῖο νά ἐπιφυλαχτῶ γιά τήν εἰσήγηση πού ἐκκρεμεῖ στά χέρια μου ὡς πρός τήν ὅλη συγγραφή στήν πρώτη μορφή της (γιά τήν ὁποία ἔκαμα λόγο παραπάνω, στήν ἀρχή τῆς παρ. 2).

Τό Τμῆμα, μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

ὅτι τό θέμα δέν εἶναι ἐπεῖγον, ὅπως τό χαρακτηρίζει ὁ εἰσηγητής δεδομένου ὅτι γιά τό προσεχές διδακτικό ἔτος ἤδη ἔχει κινηθεῖ ἡ διαδικασία ἀνατυπώσεως τοῦ παλαιοῦ βιβλίου. Τό Τμῆμα γνωμοδοτεῖ νά ἀναβληθεῖ ἡ λήψη ἀποφάσεως καί νά συσχετιστεῖ τό περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς μέ τήν ὅλη ἐκκρεμοῦσα ὑπόθεση τοῦ βιβλίου, γιά τήν ὁποία παρακαλεῖται νά ὑποβάλει εἰσήγηση ἐν καιρῷ ὁ κ. Βῶρος.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Γκλαβᾶς, Βῶρος καί Σκορδίλης γιά τούς λόγους πού ἔχουν ἐκτεθεῖ στήν εἰσήγηση. Στούς λόγους αὐτούς ὁ κ. Βῶρος προσθέτει καί τόν λόγο ὅτι ἡ κρίση τοῦ βιβλίου στήν παλαιά του μορφή εἶναι δυνατό νά περιπλέξει τά πράγματα καί νά κλείσει τό δρόμο γιά τήν λύση τοῦ προβλήματος (δημιουργία νέου βιβλίου).

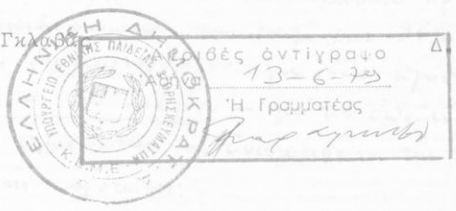
Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται αὐθημερόν τά πρακτικά ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Χ. Γκλαβᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ο Γ. Β. Κεφαλογιάννης
Οδός Σπερχειού 16 - Αθήνα 708
Τηλ. 8812316

Προς
Τον κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Οδός Μιχαλακοπούλου 15 - Αθήνα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΕΛΗΦΘΗ 17 ΑΠΡ 1979
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 5976

Αθήνα, 13 Απριλίου 1979

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Κύριε Υπουργέ,

Όπως είναι γνωστό, μερικοί τα βρουκολιάσανε τα τελευταία χρόνια με τη λέξη, και δυσκολεύτηκα κι εγώ να βρω τον ορισμό του λογικού βιβλίου για τους μαθητές της Γ' Λυκείου. Συνέχισα από τις δεκάδες διαφορετικές επιδόσεις σταθερό μέτρο την ευκρίνεια του βιβλίου, την οποία ορίζουμε με το νόημα "ευκολονόητο" και τελικώς αυτό αναγάγεται σε μια γνώση αξιολογικά ουδέτερη.

Έτσι, οι αξιολογήσεις μας είναι δίκαιες και ίσιες, αξιωματικά δεχόμαστε ότι το βιβλίο είναι ευκολονόητο και δεν ασχολούμαστε καθόλου με τη σχέση του, οπτικοποιημένη και αναδιαρθρωμένη στις περιοχές της, ανάμεσα στο βιβλίο και τον χρόνο, δηλ. και τα ειδάρια χρόνια.

Έτσι είναι ανάγκη να δούμε αυτούς μαθητές — και αυτούς δασκάλους τους — ένα αρχείο και διαπιστώνεται άρτιο βιβλίο και ευκολονόητο και ευκολοδιάβαστο και καμιά φορά δέρμα, για αυτό έχω δει διαφορετικές και διαμαρτυρόμενες για ένα αρίδικο "άσκησις" και διαπιστώνει τρόπους τα βιβλία — για τις οποίες δεν θυμάμαι καθόλου διαιτίδια ίδιας αφοσιώσεως —, ανεξαρτήτως της αγαπολογίας να δώσω τώρα τέτοιο ορισμό:

1. Το ρέον του βιβλίου ως και το ταξίδι για το "Διαφωτισμό και τη Γαλλική Επανάσταση", για το οποίο φαίνεται ότι στις

Η Εκτροπή αρίθμησε έχει διαφορετικές, να χρειαζόμαι χρόνος από συνδρομητές, όπως, ας πούμε, Α', να είναι έτοιμο μέχρι τέλος Δεκεμβρίου.

Σ. Δεν μπορούμε να αναβάλλουμε τα κεφάλαια ΣΑ', ΣΒ' και ΣΓ', στα οποία γράφουμε να αντιμετωπίσουμε οι απ' εσωτερικές διαφορετικές της Εκτροπής πρόταση; Η αναβολή θα μας δώσει χρόνο για την επεξεργασία των δεδομένων του Υπουργείου, μέσα από ανάπτυξη και στις προδιαγραφές του "Σχεδίου Διαρκούς Προγράμματος" — διότι δεν μπορούμε μέχρι το "Σχέδιο" δεν θα είχα δεχτεί την αναβολή — και τα σχέδια αυτά κεφάλαια θα τα κατανέμαμε, έχοντας υπ' όψη μας ομοιόμορφη την αναβολή μας, όπως το μέρος Ποίηση, άλλα το διαφορετικό μέρος του βιβλίου, ας πούμε Β', να είναι έτοιμο μαζί τα Χριστούγεννα για να δοθεί στις μαθητές.

Ε ιδικά να σας διευκρινίσω ότι η πρόταση μου αυτή μόνο στο εισαγωγικό της είναι δικαιολογημένη. Παρόμοια μου φαίνεται, όπως αντίστοιχη που θα συμβούλευα εκπαιδευτικούς αυτή μου πρόταση, να μας επιτρέψετε να αρνηθούμε, στο διάστημα της δοκιμαστικής εφαρμογής του βιβλίου, τα δύο τα χρόνια που διατίθενται για τη σύνταξη του γραπτού να παρέμβουμε αναπροσαρμοστικά, και στο λεκτικό αναπτυξιακό και γλωσσικό μορφή μας το ύφος.

Τέλος, έχω την εντύπωση ότι ο κ. Β. Σπυράκης να σας βεβαιώσει ότι συμφωνεί μ' αυτό το πνεύμα και μόνο το ότι επιτρέπει την επιλογή των εκπαιδευτικών να το διορθώσει.

Παρακαλώ να δεχτείτε, Κύριε Υπουργέ, την έκφραση της υπολήψεώς μου

Βασίλης Κεχριμπάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 46 /1979

Σήμερα, 25 Μαΐου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος	ΑΠΩΝ Γ. Θεοδωράκης	Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Γ. Θεοδωράκης, ἐδήλωσε ἀσθένεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συνέχεια συζητήσεως γιά τό ὁριστικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Γεν. Λυκείου, τῶν Β΄ & Γ΄ τάξεων κλασικοῦ Λυκείου καί Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερ. Λυκείου, α) Λατινικά Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, β) Λατινικά Β΄ Κλασικοῦ Λυκείου, γ) Λατινικά Γ΄ Κλασικοῦ Λυκείου, δ) Λατινικά Γ΄ τάξεως Ἑσπερινοῦ Λυκείου, ε) Λατινικά Δ΄ τάξεως Ἑσπερινοῦ Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης. στ) Μαθηματικά Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου & Β΄ & Γ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης Σύμβουλος Β΄.

./.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Οριστικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν γιά τή Β΄ τάξη ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτηση τοῦ Λ. Μπάμπη γιά τή χρησιμότητα τῆς ἐπινοήσεώς του "'Ημεροδείκτης ἑνός ἤ πολλῶν ἐτῶν". Εἰσηγητές κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου τοῦ Ν. Εὐστρατόπουλου, "'Ο καλύτερος νέος "Ελληνας τῆς χρονιᾶς". Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ εἰσηγεῖται τό Σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος Λατινικῶν γιά τή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου, τίς Β΄ καί Γ΄ τάξεις Κλασικοῦ Λυκείου καί τίς Γ΄ καί Δ΄ 'Εσπερινοῦ Λυκείου, τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Λατινικῶν Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου

ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2 (Πρόγραμμα ἐπιλογῆς)

Α.΄ Κείμενα, ὧρες 2

Ἀνάγνωση, μετάφραση καί ἑρμηνεία, κατά τή διάρκεια ὁλόκληρου τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, λατινικῶν κειμένων κυρίως ἀπό τό DE BELLO GALLICO τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα, τούς λόγους τοῦ Κικέρωνα καί τήν Αἰνειάδα τοῦ Βιργιλίου καθώς καί ἀπό τά ποιήματα τοῦ Κατούλου, τίς Μεταμορφώσεις τοῦ Ὀβιδίου καί τίς Ὠδές τοῦ Ὁρατίου. Τά κείμενα αὐτά περιλαμβάνονται σέ ἐγκεκριμένο Ἀνθολόγιο Λατινικῶν Κειμένων, ὅπου περιέχονται ἐπιπλέον εἰσαγωγή, εἰσαγωγικά σημειώματα, σχόλια καθώς καί γλωσσικές καί ἑρμηνευτικές παρατηρήσεις.

Κατά τή διδασκαλία τῶν κειμένων παρέχονται στοιχεῖα γιά τό βίο καί τά ἔργα τῶν συγγραφέων, γίνεται ἀδρομερής ἐπισκόπηση τοῦ ἱστορικοῦ καί πνευματικοῦ πλαισίου στό ὁποῖο ἐντάσσονται πρόσωπα καί γεγονότα καί τοποθετεῖται ἡ κάθε ἑνότητα μέσα στό γενικότερο νοηματικό καί ἰδεολογικό περίγραμμα τοῦ ὅλου ἔργου.

Β.΄ Γλωσσική διδασκαλία: Παράλληλα μέ τά κείμενα:

1.- Συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ μέ ἰδιαίτερη ἀναφορά στά φαινόμενα πού παρουσιάζουν ἰδιομορφία.

2.- Ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων μέ γραπτές ἤ προφορικές ἀσκήσεις πού περιλαμβάνουν α) φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά συμπλήρωση ἤ μετασχηματισμό ὁρισμένων μερῶν τους, β) λέξεις, φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά μεταφορά ἀπό τά ἑλληνικά στά λατινικά καί ἀντίστροφα.

3.- Εὐκαιριακά: α) Ἀπομνημόνευση λέξεων καί φράσεων μέ τίς ὁποῖες ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τό λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν, β) ἐπισήμανση στερεότυπων λατινικῶν φράσεων πού διατηροῦνται ἀκόμη στό λόγο ὡς ὅροι ἤ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις.

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Λατινικῶν Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου

ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2

Α΄ Κείμενα, ὧρες 2. Ἀνάγνωση, μετάφραση καί ἑρμηνεία ὡς ἑξῆς:

α) ἐκλεκτές περικοπές ἀπό τούς "Βίους" τοῦ Κορνηλίου Νέπωτα, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τίς 31 Ἰανουαρίου, καί β) ἐκλεκτές περικοπές ἀπό τό DE BELLO CIVILI τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα, ἀπό τήν 1η Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Καί στίς δυό περιπτώσεις τά κείμενα περιλαμβάνονται σέ συγκεκριμένα διδακτικά ἐγχειρίδια πού περιέχουν ἐπιπλέον εἰσαγωγή, εἰσαγωγικά σημειώματα, σχόλια καθώς καί γλωσσικές καί ἑρμηνευτικές παρατηρήσεις.

Β΄ Γλωσσική διδασκαλία: Παράλληλα μέ τά κείμενα:

1.- Συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ μέ ἰδιαίτερη ἀναφορά στά φαινόμενα πού παρουσιάζουν ἰδιομορφία.

2.- Ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων μέ γραπτές ἤ προφορικές ἀσκήσεις πού περιλαμβάνουν α) φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά συμπλήρωση ἤ μετασχηματισμό ὁρισμένων μερῶν τους καί β) λέξεις, φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά μεταφορά ἀπό τά ἑλληνικά στά λατινικά καί ἀντίστροφα.

3.- Εὐκαιριακά: α) Ἀπομνημόνευση λέξεων καί φράσεων μέ τίς ὁποῖες ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τό λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν, β) ἐπισήμανση στερεότυπων λατινικῶν φράσεων πού διατηροῦνται ἀκόμη στό λόγο ὡς ὅροι ἤ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις.

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Λατινικῶν Γ΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου

ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως (Πρόγραμμα ἐπιλογῆς).

./.

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Λατινικῶν Γ΄ τάξεως Ἑσπ. Γενικοῦ Λυκείου

ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2

(Πρόγραμμα ἐπιλογῆς)

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως (πρόγραμμα ἐπιλογῆς).

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Λατινικῶν Δ΄ τάξεως Ἑσπερινοῦ Γενικοῦ Λυκείου

ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2

(Πρόγραμμα ἐπιλογῆς)

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως (Πρόγραμμα ἐπιλογῆς).

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου κ. Ἰ. Ἀρβανίτη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη γιά τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Λατινικῶν τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων κλασικοῦ Λυκείου, τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου καί τῶν Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ γιά τό πρόγραμμα τῶν Μαθηματικῶν τῆς Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου, εἰσηγεῖται νά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο κοινό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως προσαρμοζόμενο στίς ἀκόλουθες ἑβδομαδιαῖες ὧρες διδασκαλίας:

Ἄλγεβρα,	α΄ τρίμηνο:	ὥρα 1
	β΄& γ΄τρίμηνα:	ὧρες 2
Γεωμετρία	α΄ τρίμηνο:	ὧρες 2
	β΄& γ΄τρίμηνα:	ὥρα 1

./.

Στή συνέχεια, γιά τό πρόγραμμα τῶν Μαθηματικῶν τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ βάση τά ὁριστικά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν τάξεων Α΄ καί Β΄ ἡμερήσιου Λυκείου πού ἔχει ἐγκρίνει τό Τμῆμα, εἰσηγοῦμαι νά ἰσχύσουν τά ἀκόλουθα ὁριστικά ἀναλυτικά προγράμματα Μαθηματικῶν τῶν Ἑσπερινῶν Λυκείων:

α) Γιά τή Β΄ τάξη Ἑσπερινοῦ Λυκείου

Ι.- Ἄλγεβρα, ὧρες 2

Θά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες 7 καί 8 τοῦ προγράμματος Ἄλγεβρας τῆς Α΄ τάξεως καί οἱ ἑνότητες 1,2,3,4 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως.

ΙΙ.- Γεωμετρία, ὧρες 2

Θά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες 8 καί 9 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Α΄ τάξεως καί οἱ ἑνότητες 1,2,3 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως.

β) Γιά τή Γ΄ τάξη Ἑσπερινοῦ Λυκείου

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ

Ι.- Ἄλγεβρα, ὥρα 1

Στό α΄ τρίμηνο θά γίνει ἐπανάληψη τῶν ἑνοτήτων 1,2,3,4 τοῦ προγράμματος Ἄλγεβρας τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχθοῦν οἱ ὑπόλοιπες ἑνότητες 5 καί 6 τοῦ ἴδιου προγράμματος.

ΙΙ.- Γεωμετρία, ὥρα 1

Στό α΄ τρίμηνο θά γίνει ἐπανάληψη τῶν ἑνοτήτων 1,2,3 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχθοῦν οἱ ὑπόλοιπες ἑνότητες 4 καί 5 τοῦ ἴδιου προγράμματος

Β) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ἰσχύει τό πρόγραμμα ἐπιλογῆς τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου.

./.

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη γιά τό ὁριστικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν τῆς Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου καί τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

./.

Θέμα 2ο - Ὁριστικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν γιά τή Β΄ τάξη ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν τῆς Β΄ Λυκείου (καθώς καί τῆς Γ΄ Λυκείου πού ἀκολουθεῖ) διαμορφώθηκε μέ βάση:

α) Τίς βασικές ἐπιδιώξεις καί τό σκοπό τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος, ὅπως ἔχουν διατυπωθεῖ σέ προηγούμενες εἰσηγήσεις μου καί εἰδικότερα στούς "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν κλπ" πού ἐκδόθηκαν ἀπό τό Τμῆμα, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1978.

β) Τό γενικό πλαίσιο προγράμματος Λυκείου, τό ὁποῖο ἐπεξεργάστηκε ἡ Ὁμάδα πού συγκροτήθηκε γιά τό μεταβατικό πρόγραμμα τῶν τάξεων Β΄ καί Γ΄ Λυκείου (στήν Ὁμάδα μετεῖχαν καθηγητές ΑΕΙ καί ἐκπαιδευτικοί ἀπό τό Ἐποπτικό καί διδακτικό προσωπικό).

γ) Τίς παρατηρήσεις πού διατυπώθηκαν καί τίς ἐμπειρίες πού ἀποκτήθηκαν σχετικά μέ τά ἀποτελέσματα τῆς προσπάθειας ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ προγράμματος τοῦ Λυκείου, ὅπως αὐτή διαγράφεται στίς εἰσηγήσεις γιά τά μεταβατικά προγράμματα καί

δ) Μεμονωμένες συνεργασίες γιά ὁρισμένα θέματα τοῦ προγράμματος.

Ἀφοῦ ὑπογραμμίσω τήν ἐποικοδομητική συνεργασία τοῦ Εἰσηγητῆ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου,

εἰσηγοῦμαι

νά ἰσχύσει γιά τή Β΄ τάξη ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως, τό ἀκόλουθο ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν:

Σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ

Ι. Ἄλγεβρα, ὧρες 2

1.- Πολυωνυμικές ἐξισώσεις στό R

Ἐξισώσεις ἀντίστροφες, διώνυμες, τριώνυμες. Παραδείγματα ἄλλων ἁπλῶν πολυωνυμικῶν, ἄρρητων καί τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων πού ἀνάγονται σέ πολυωνυμικές γνωστῆς μορφῆς.

2.- Τριγωνομετρία

Τριγωνομετρικοί ἀριθμοί ἀθροίσματος καί διαφορᾶς δύο τόξων. Σχέσεις τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν ἑνός τόξου μέ τούς τριγωνομετρικούς ἀριθμούς τοῦ διπλάσιου τόξου. Τρόπή ἀθροίσματος καί διαφορᾶς τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν σέ γινόμενα καί ἀντιστρόφως. Ἐφαρμογή στήν ἐπίλυση τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων.

3.- Ἀκολουθίες

Ὅριο ἀκολουθίας. Μηδενική ἀκολουθία. Σύγκλιση ἀθροίσματος, διαφορᾶς, γινομένου καί πηλίκου ἀκολουθιῶν. Ὅριο ρίζας. Μονότονες καί φραγμένες ἀκολουθίες. Ἐφαρμογές στή μέτρηση τοῦ κύκλου καί στόν ὑπολογισμό ρίζας ἐξισώσεως.

4.- Πρόοδοι

Ἀριθμητική, γεωμετρική καί ἁρμονική πρόοδος. Συνθήκη γιά νά ἀποτελοῦν διαδοχικούς ὅρους προόδου οἱ ἀριθμοί α, β, γ. Ἄθροισμα τῶν ν πρώτων ὅρων ἀριθμητικῆς καί γεωμετρικῆς προόδου. Ἄθροισμα ἀπείρων ὅρων φθίνουσας γεωμετρικῆς προόδου. Ἐφαρμογή σέ προβλήματα ἀνατοκισμοῦ, ἴσων καταθέσεων καί χρεωλυσίας.

5.- Λογάριθμοι

Δυνάμεις μέ ἐκθέτη πραγματικό ἀριθμό. Ἐκθετική καί λογαριθμική συνάρτηση. Λογάριθμος γινομένου, πηλίκου, δυνάμεως καί ρίζας. Ἁπλές ἐκθετικές καί λογαριθμικές ἐξισώσεις. Δεκαδικοί λογάριθμοι καί ἐφαρμογές.

6.- Ἐπίλυση τριγώνων

Θεωρήματα ἡμιτόνου καί συνημιτόνου. Τύποι τοῦ MOLLWEIDE. Βασικέ

περιπτώσεις ἐπιλύσεως τριγώνων.

II.- Γεωμετρία, ὧρες 2

1.- Λόγοι καί ἀναλογίες

Λόγος δύο εὐθύγραμμων τμημάτων. Ἀναλογία εὐθύγραμμων τμημάτων. Ἰδιότητες. Θεώρημα τοῦ Θαλῆ. Κατασκευή τέταρτης ἀναλόγου τριῶν δεδομένων εὐθύγραμμων τμημάτων. Θεώρημα διχοτόμου γωνίας ἑνός τριγώνου. Διαίρεση εὐθύγραμμου τμήματος ἐσωτερικῶς καί ἐξωτερικῶς σέ δεδομένο λόγο.

2.- Ὁμοιότητα

Ὅμοια εὐθύγραμμα σχήματα. Κριτήρια ὁμοιότητας τριγώνων. Δέσμη εὐθειῶν. Τό πυθαγόρειο θεώρημα καί οἱ συνέπειες του. Βασικές σχέσεις μεταξύ πρωτευόντων ἤ δευτερευόντων στοιχείων ἑνός τριγώνου. Βασικές σχέσεις μεταξύ τῶν στοιχείων κανονικοῦ πολυγώνου. Ἐφαρμογές στήν κατασκευή κανονικῶν πολυγώνων ἐγγεγραμμένων ἤ περιγεγραμμένων σέ κύκλο.

3.- Ἐμβαδόν

Ἡ ἔννοια τοῦ ἐμβαδοῦ. Λόγος τῶν ἐμβαδῶν δύο τριγώνων πού ἔχουν δύο γωνίες ἴσες ἤ παραπληρωματικές. Λόγος τῶν ἐμβαδῶν δύο ὁμοίων πολυγώνων.

4.- Εὐθεῖες καί ἐπίπεδα στό χῶρο

Εὐθεία πλάγια ἤ κάθετη πρός ἐπίπεδο. Γωνία εὐθείας καί ἐπιπέδου. Εὐθεία παράλληλη πρός ἐπίπεδο. Παράλληλα ἐπίπεδα. Δίεδρη γωνία. Καθετότητα ἐπιπέδων. Ἀσύμβατες εὐθεῖες. Κοινή κάθετη δύο ἀσυμβάτων εὐθειῶν.

5.- Τά βασικά στερεά

Πολύεδρα: Πρίσμα, παραλληλεπίπεδο, πυραμίδα, κόλουρη πυραμίδα· βασικές ἰδιότητες.

Στερεά ἐκ περιστροφῆς: Κύλινδρος, κῶνος, κόλουρος κῶνος, σφαίρα· βασικές ἰδιότητες.

Β) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ι.- Ἄλγεβρα, ὧρες 2

1.- Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν

Διαιρετότητα στό σύνολο Ζ. Ἀλγοριθμική διαίρεση. Μ.Κ.Δ. καί Ε.Κ.Π. ἀκεραίων· βασικά θεωρήματα. Ἐπίλυση τῆς ἐξισώσεως αχ+βψ=γ στό Ζ, (α,β,γ ∈ Ζ).

2.- Βασικές ἀλγεβρικές δομές

Διμελής πράξη. Σχέση διατάξεως ἤ ἰσοδυναμίας συμβιβαστή μέ διμελή πράξη. Ὑποσύνολο κλειστό ὡς πρός πράξη. Στοιχεῖο οὐδέτερο, συμμετρικό, ἁπλοποιήσιμο. Ὁμομορφισμοί. Ἡμιομάδα, ὁμάδα, δακτύλιος, σῶμα. Βασικές ἰδιότητες.

3.- Μιγαδικοί ἀριθμοί

Ἀνάγκη ἐπεκτάσεως τοῦ συνόλου τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν. Τό ἀντιμεταθετικό σῶμα τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Ἐπίλυση μιᾶς δευτεροβάθμιας ἐξισώσεως καί γενικότερα μιᾶς πολυωνυμικῆς ἐξισώσεως στό σύνολο τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Μέτρο μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Γεωμετρική παράσταση μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Τριγωνομετρική μορφή μιγαδικοῦ. Ρίζες μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ.

4.- Στοιχεῖα θεωρίας πολυωνύμων

Ὁ ἀντιμεταθετικός δακτύλιος τῶν πολυωνύμων. Διαιρετότητα τῶν πολυωνύμων. Ἀλγοριθμική διαίρεση. Μ.Κ.Δ. πολυωνύμων· βασικές ἰδιότητες. Ρίζα πολυωνύμου. Θεωρήματα γιά τίς ρίζες ἑνός πολυωνύμου.

ΙΙ.- Γεωμετρία, ὥρα 1

1.- Ὁμόρροπες ἰσότητες

Μεταφορά, σύνθεση μεταφορῶν. Ὁμάδα μεταφορῶν. Στροφή, σύνθεση στροφῶν. Σύνθεση μεταφορῶν καί στροφῶν. Ἡ ὁμάδα τῶν ὁμόρροπων ἰσοτήτ

2.- Ἀντίρροπες ἰσότητες

Συμμετρία ὡς πρός ἄξονα. Σύνθεση συμμετριῶν. Ἀντίρροπη ἰσότητα.

3.- Ὁμοιότητες

Ὁμοιοθεσία. Ἡ ὁμάδα ὁμοιοθεσιῶν καί μεταφορῶν. Ὁμόρροπη καί ἀντίρροπη ὁμοιότητα.

./.

4.- Ἐφαρμογές

Ἐφαρμογές τῶν μετασχηματισμῶν στήν ἀπόδειξη γεωμετρικῶν θεωρημάτων καί σέ προβλήματα γεωμετρικῶν τόπων καί κατασκευῶν.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Β. Βαρουχάκη γιά τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν τῆς Β΄ τάξεως γενικοῦ Λυκείου.

Θέμα 3ο - Αἴτηση τοῦ Λ. Μπάμπη γιά τή χρησιμότητα τῆς ἐπινοήσεώς του "Ἡμεροδείκτης ἑνός ἤ πολλῶν ἐτῶν".

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ λέγει τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. 14586/27-2-78 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γ.Δ. Γεν. Ἐκπ/σεως, Δ. Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Δ΄) ἔχει διαβιβαστεῖ αἴτηση τοῦ Λ. Μπάμπη, μέ συνημμένα τρεῖς (3) μακέτες τοῦ Ἡμεροδείκτη του καί φωτοαντίγραφα τοῦ Διπλώματος καί τοῦ σχεδίου τῆς εὑρεσιτεχνίας του, γιά τή σχετική γνωμοδότηση.

Τό Τμῆμα ἔχει συζητήσει τό θέμα ἀπό τό παρελθόν ἔτος, ἀλλά ἐπιφυλάχθηκε νά ἀποφασίσει, προκειμένου ὁ ἐφευρέτης νά ἐπανυποβάλει τόν ἡμεροδείκτη του ἀπό πλαστικό βακουούμ σκληρό κτλ., ὅπως ἀναφέρει στήν αἴτησή του.

Πάντως, ἡ ἐπινόησή του παρουσιάζει κάποιο ἐνδιαφέρον γιά τούς μαθητές, ἀλλά μοῦ εἶναι ἀδύνατον νά εἰσηγηθῶ τό χαρακτηρισμό του ὡς χρησίμου, γιατί δέν ἔχει ὑποβληθεῖ στήν ὁριστική του μορφή.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη καί σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν ἐγκρίνει τή σύσταση ἡμεροδείκτη τοῦ κ. Λ. Μπάμπη, ὡς χρήσιμου, γιατί δέν ἐμπίπτει στό νόημα τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75.

Θέμα 4ο - Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου τοῦ Ν. Εὐστρατόπουλου, "Ὁ καλύτερος νέος Ἕλληνας τῆς χρονιᾶς".

Ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ λέγει τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. Γ/2600/18-4-1979 ἀπέστειλε στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Νικ. Εὐστρατόπουλου μαζί μέ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του "Ὁ καλύτερος νέος Ἕλληνας τῆς χρονιᾶς γιά γνωμάτευση σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 σχετικά μέ τή χρησιμότητά του γιά τήν ἀγορά του ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες.

Τό ἀνωτέρω βιβλίο εἶναι λεύκωμα στό ὁποῖο περιέχονται φωτογραφίες, βιογραφικά σημειώματα, δηλώσεις, ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήματα σχετικά μέ τίς σπουδές καί τό μέλλον, σύντομες ἀναπτύξεις θεμάτων, ἐκθέσεις κτλ.: α) μαθητῶν πού κατά τό 1978 ἐπρώτευσαν στίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις γιά τίς ἀνώτατες καί ἀνώτερες σχολές· β) προσώπων πού ἐπρώτευσαν σέ διάφορες ἄλλες σχολές (ἀστυνομικῶν, νοσοκόμων κτλ)· γ) προσώπων πού διακρίθηκαν στόν ἀθλητισμό: τόν κλασικό, κολύμβηση, σκί, ποδηλασία, ἱππασία, σκοποβολή, ξιφασκία, ὁπλομαχία, μπάσκετ, βόλεϊ, ποδόσφαιρο, σκάκι, πίγκ-πόγκ κτλ, δ) προσώπων πού βραβεύτηκαν στό διήγημα, τήν ποίηση κτλ.· καί ε) προσώπων πού διακρίθηκαν στό θέατρο, τό χορό, ἀκόμα καί ὡς μανεκέν-φωτομοντέλα.

Πρόθεση τοῦ ἐκδότη εἶναι νά προβάλει πρόσωπα πού διακρίθηκαν στίς ἀνωτέρω περιοχές γιά μίμηση. Ἀναγνωρίζω τήν ἀγαθή του προαίρεση. Ἐντούτοις δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ τή σύσταση τοῦ Λευκώματος γιά τήν ἀγορά του ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες γιά τούς ἀκόλουθους λόγους:

α) Ἡ πρώτευση στίς ἐξετάσεις γιά τίς ἀνώτερες καί ἀνώτατες σχολές εἶναι σχετική. Ἕνας π.χ. πού πέτυχε πρῶτος στή σχολή Γεωλογίας ἤ Δασολογίας κατά κανόνα ἔχει ἀποτύχει ἀπ' ὅλες τίς σχολές ὅλης τῆς χώρας τοῦ πολυτεχνικοῦ-φυσικομαθηματικοῦ κύκλου· καί ἕνας πού πέτυχε πρῶτος σέ μιά σχολή ΚΑΤΕΕ δέν ἔχει πετύχει σέ καμιά ἀνώτατη σχολή. Στήν οὐσία αὐτοί δέν εἶναι πρῶτοι..

β) Τό ὑλικό τοῦ λευκώματος (φωτογραφίες, βιογραφικά σημειώματα κτλ.) ἐνδιαφέρει τά ἴδια τά προβαλλόμενα πρόσωπα ὄχι ὅμως καί τούς μαθητές.

./.

γ) Οἱ διακρίσεις πού ἀναφέρονται στό λεύκωμα ἀνήκουν πιά στό παρελθόν, ἔχουν χάσει τήν ἐπικαιρότητά τους καί ἑπομένως δέν προκαλοῦν τό ἐνδιαφέρον.

δ) Τό λεύκωμα προσφέρεται γιά ξεφύλλημα, ἐπιπόλαιη καί ἄχρηστη γνώση, ὄχι γιά μελέτη ἀπό τήν ὁποία τό παιδί νά μπορεῖ νά ἀποκομίσει κάτι τό σημαντικό καί χρήσιμο.

ε) Ὑπάρχουν διακρίσεις σ' ἄλλες περιοχές τῆς ζωῆς, καί μάλιστα πολύ περισσότερο ἐπαινετές, πού δέν περιέχονται στό λεύκωμα, ὅπως π.χ. πράξεις αὐτοθυσίας ἁπλῶν καί συχνά ἀνώνυμων ἀνθρώπων τῆς καθημερινῆς ζωῆς, οἱ ὁποῖες πραγματικά ἔχουν παιδευτικό περιεχόμενο.

στ) Ἡ προβολή προσώπων πού διακρίνονται στόν ἀθλητισμό καί μάλιστα στό ποδόσφαιρο, τό βόλει, τό μπάσκετ κτλ. γίνεται σέ βαθμό κατα-χρήσεως ἀπό τόν τύπο καί τήν τηλεόραση, ὥστε νά μή χρειάζεται καί λεύκωμα γιά τήν προβολή τους.

ζ) Τό χειρότερο ἀπ' ὅλα, προβάλλονται στό λεύκωμα ὡς "οἱ καλύτεροι νέοι τῆς χρονιᾶς" πρόσωπα ἀπό τήν περιοχή τοῦ ἀθλητισμοῦ καί μάλιστα τοῦ ποδοσφαίρου πού ὡς κύριο κίνητρο τῆς δραστηριότητάς τους φαίνεται ὅτι ἔχουν τό χρῆμα καί στό ἦθος καί τή συμπεριφορά δέν μποροῦν ποτέ νά ἀποτελέσουν πρότυπα στούς μαθητές καί γενικότερα στό λαό γιά μίμηση.

Ὁ κ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, προσθέτει τά ἑξῆς:

α) Ὁρισμένες σελίδες δίδουν τήν ἐντύπωση διαφημιστικοῦ ἐντύπου καί ἔχουν λίγη σχέση μέ τόν τίτλο τοῦ βιβλίου.

β) Ἡ παράθεση τῶν πρώτων γίνεται χωρίς γενικότερα κριτήρια κάί μᾶλλον τυχαῖα, π.χ. λείπουν οἱ πρῶτοι φιλοσοφικῶν σχολῶν Ἰωαννίνων καί Θεσσαλονίκης καί τῶν θεολογικῶν τμημάτων Ἀθηνῶν καί Θεσ/νίκης κτλ

γ) Γιά τήν πρωταθλήτρια ὁμάδα ποδοσφαίρου δίδεται τριπλάσιος χῶρος ἀπ' ὅτι γιά τίς ὁμάδες μπάσκετ καί βόλλευ. καί

δ) Προβάλλει ὡς πρότυπα ἐκθέσεων κείμενα στή καθαρεύουσα.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος λέγει: Παρ' ὅτι ἡ φιλοπρωτία ἦταν καί εἶναι φαινόμενο τοῦ ἀθλητισμοῦ, ἡ σύγχρονη παιδαγωγική εἶναι πολύ ἐπιφυλακτική στήν παρουσίαση τῶν πρώτων γιατί τόν τε-

λευταῖο καιρό ἡ ἐπαγγελματική μορφή τοῦ ἀθλητισμοῦ στερεῖ ἀπ' αὐτόν τό μεγαλύτερο μέρος τῆς παιδευτικῆς του ἀξίας.

Δευτερολογῶν ὁ κ. Σακκᾶς στά ὅσα εἶπε ὁ κ. Σκορδίλης, προσθέτει ὅτι ὁ ἐπαγγελματισμός στόν ἀθλητισμό εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετος πρός τό πνεῦμα καί τήν πρακτική τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ, εἶχε δέ ἐπικριθεῖ ἐντονώτατα ἀπό τόν Πλάτωνα, τόν Εὐριπίδη, τόν Πλούταρχο κ.ἄ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Δ. Σακκᾶ καί σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέν κρίνει τό βιβλίο τοῦ κ. Ν. Εὐστρατοπούλου "Ὁ καλύτερος νέος Ἕλληνας τῆς χρονιᾶς" ὡς χρήσιμο καί κατάλληλο κατά τίς διατάξεις τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 γιά τούς λόγους πού ἀνέπτυξαν ὁ εἰσηγητής καί τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος κατά τή συζήτηση καί εἰδικότερα γιατί τό βιβλίο δέν ἔχει ἄμεση σχέση μέ τή σχολική πράξη στά σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται τά πρακτικά σήμερον.

Ὁ Πρόεδρος

Χαλαβᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

Ἀκριβές ἀντίγραφο
13-6-79
Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 47/1979

Σήμερα, 31 Μαΐου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος

ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐνοποίηση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου καί προσθήκη σκοπῶν στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν μαθημάτων: Θρησκευτικῶν, Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας καί Ἀνθρωπολογίας-Ὑγιεινῆς. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀναλυτικό πρόγραμμα Φιλοσοφίας Γ΄ τάξεως Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου τῆς Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές (μέ βελτιώσεις διδακτικῆς ὑφῆς). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Κρίση γιά τό βιβλίο τοῦ Γ. Πασχαλτνοῦ, Μαθήματα Συντακτικοῦ τῆς Ἀρχ. Ἑλληνικῆς Γλώσσας, Μέρος Α΄. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 1ο – Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοινώνει πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.500/Γ3330/23-5-79, β) Γ/3327/19-5-79 καί γ) Γ/3200/25-5-79, δ) 196/25-5-79 ΕΛΜΕ Θεσ/νίκης.

./.

'Ο κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Ενοποίηση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου καί προσθήκη σκοπῶν στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν μαθημάτων: Θρησκευτικῶν, Οἰκον. Γεωγραφίας καί 'Ανθρωπολογίας-'Υγιεινῆς εἶπε ὅτι ἐνοποίησε τό ὁριστικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως πού τό Τμῆμα συνέταξε μέ τίς πράξεις του 33, 35, 36, 40 καί 46/1979 καί τό ἔχει ἤδη ἕτοιμο γιά τήν ἀποστολή του στή Διοίκηση. 'Απομένει νά γραφοῦν καί πάλι στή γραφομηχανή ὁρισμένα τμήματα, πράγμα γιά τό ὁποῖο θά ἐπιμεληθεῖ ὁ ἴδιος.

'Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγήθηκε τόν ἑξῆς σκοπό γιά τά Θρησκευτικά τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου.

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στή Β΄ τάξη Λυκείου εἶναι:

1) Νά παρουσιάσει ἀνάγλυφη τή θρησκευτική ἀλήθεια ἀπό τόν ἄνθρωπο στή διαδρομή τῆς ἱστορίας του, δίνοντας ταυτόχρονα πληροφορίες γιά τά κυριότερα θρησκεύματα πού ἐμφανίστηκαν.

2) Νά ἐκθέσει μέ ἐρευνητικό τρόπο τίς βασικές ἀλήθειες πού ἀναφέρονται στά δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ εἰδική ἀναφορά στήν ὀρθοδοξία δίνοντας στούς μαθητές τήν εὐκαιρία νά στοχαστοῦν πάνω στήν ἐνσυνείδητη παραδοχή τῶν ἀληθειῶν αὐτῶν.

3) Νά παρουσιάσει ἀντιπροσωπευτικά κείμενα ἀπό τήν 'Αγία Γραφή καί τήν Πατερική Γραμματεία, πού μποροῦν ὄχι μόνο νά συμπληρώσουν τή διδασκόμενη στήν τάξη ὕλη τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, ἀλλά καί νά ὁδηγήσουν τούς μαθητές στίς πηγές τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἱκανές νά ἐμπνεύσουν τή γνήσια θρησκευτικότητα καί τήν ἐφαρμογή τοῦ Χριστιανισμοῦ στήν πράξη.

'Ακολούθως ὁ κ. Παπασημακόπουλος, εἰσηγήθηκε τούς ἀκόλουθους σκοπούς γιά τά μαθήματα Οἰκονομική Γεωγραφία καί 'Ανθρωπολογία-'Υγιεινή:

./.

I.- Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς 'Ανθρωπολογίας - 'Υγιεινῆς εἶναι:

α) Νά ἀνασκοπήσει τήν 'Ανατομία τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, ὅπως τήν ἔμαθαν οἱ μαθητές στό Γυμνάσιο καί νά τή συμπληρώσει μέ βασικές καί ἀπαραίτητες γνώσεις Φυσιολογίας.

β) Νά ἐνημερώσει τούς μαθητές γιά τίς ὑγιεινές συνθῆκες διεξαγωγῆς τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ καθώς καί γιά ὁρισμένες καί συχνά ἀπαντώμενες ἀσθένειες πού παρεμποδίζουν τήν ὁμαλή λειτουργία του.

II.- Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας εἶναι: Νά ἐξετάσει τήν ἀλληλεπίδραση ἀνθρώπου καί περιβάλλοντος καθώς καί τήν οἰκονομική ζωή πού ἀναπτύχθηκε σέ παγκόσμια κλίμακα ἀπό τήν ἀλληλεπίδραση αὐτή καί ἀπό ἄλλες αἰτίες.

'Ακολούθως τό Τμῆμα ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως:

./.

Θέμα 2α - Ἐνσωμάτωση τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως σέ ἐνιαῖο κείμενο.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μετά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του α) τήν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 31 τοῦ Ν.309/1976· καί β) τίς πράξεις του 33, 35, 36, 40, 46 καί 47 τοῦ 1979 μέ τίς ὁποῖες κατάρτισε τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα στά διάφορα μαθήματα τῆς ἴδιας τάξεως,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐνσωματώνει σέ ἐνιαῖο κείμενο τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως πού τό Τμῆμα κατάρτισε μέ τίς ἀναφερόμενες ἀνωτέρω πράξεις του. Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα προτάσσει τό εἰσηγητικό σημείωμα πού ἔχει προταχθεῖ στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰδικότερα γιά τή διαφοροποίηση τῶν σκοπῶν (καί τῆς δομῆς τῶν ἀντίστοιχων βιβλίων) τῆς Ἱστορίας κρίνεται σκόπιμο νά ὑπομνηθεῖ τό σχετικό Τμῆμα τῆς πράξεως 135/1977 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. Ἐπίσης προτάσσει καί τό ὁριστικό ὡρολόγιο πρόγραμμα ὅλων τῶν τάξεων τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως πού τό Τμῆμα κατάρτισε μέ τήν πράξη του 21/1978 καί τροποποίησε μέ τήν πράξη του 127/1978.

Θέμα 2β - Προσθήκη σκοπῶν σέ μαθήματα.

Ἐγκρίνει τήν προσθήκη τῶν σκοπῶν στά μαθήματα τῶν Θρησκευτικῶν, Οἰκονομική Γεωγραφία καί Ἀνθρωπολογία - Ὑγιεινή πού εἰσηγήθηκαν οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας καί Στ. Παπασημακόπουλος.

./.

Θέμα 3ο - 'Ο κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Αναλυτικό πρόγραμμα Φιλοσοφίας Γ΄ τάξεως Κλασικοῦ καί 'Εσπερινοῦ Λυκείου" λέγει:

1.- Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα γιά τή διδασκαλία Φιλοσοφίας στήν τρίτη τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου καί τήν τρίτη τάξη τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου προβλέπει τίς ἴδιες ἀκριβῶς ὧρες (2 τήν ἑβδομάδα) πού προβλέπονται καί γιά τό Γενικό Λύκειο· κατά συνέπεια,

εἰσηγοῦμαι

γιά τήν τρίτη τάξη Κλασικοῦ Λυκείου καί τή τρίτη τάξη 'Εσπερινοῦ Λυκείου νά ἰσχύει τό ἴδιο ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχουμε εἰσηγηθεῖ γιά τό Γενικό Λύκειο (δημοσιευμένο στό ΦΕΚ 214 τῆς 7.12.78, Προεδρικό Δ/μα 895/1978 (ΦΕΚ 214 τῆς 7.12.1978).

2.- 'Επιθυμῶ ὅμως μέ τήν εὐκαιρία αὐτή νά ὑπενθυμίσω καί πάλι στό Τμῆμα ὅτι τά ἀναλυτικά προγράμματα πού προτείνουμε γιά τίς τάξεις β΄ καί γ΄ Γενικοῦ Λυκείου (καί Κλασικοῦ καί 'Εσπερινοῦ) συνδέονται μέ μία νομική πραγματικότητα (ἐννοῶ τό δ/γμα 895/78) πού διακρίνει μαθήματα "κορμοῦ" καί "ἐπιλογῆς" καί καθιερώνει δύό κλειστούς καί στήν οὐσία ὑποχρεωτικούς κύκλους μαθημάτων.

Αὐτή ὅμως ἡ ἀναγκαία συμμόρφωση μέ τή νομική πραγματικότητα δέ συνεπάγεται ὅτι εἶναι σύμφωνη ἡ ἐκπαιδευτική ἄποψή μου μέ τή συγκεκριμένη μορφή πού πῆρε: νέος θεσμός. Καί ἐπιθυμῶ νά θυμίσω ὅτι οὐδέποτε συμφώνησα μέ αὐτή τή ρύθμιση. Φρονῶ ὅτι εἶναι δυνατή νέα ρύθμιση μέ ἐλεύθερο πίνακα μαθημάτων ἐπιλογῆς, πού θά διδάσκονται ὅλα τρεῖς ὧρες τήν ἑβδομάδα, ὁπότε θά εἶναι διαφορετικά καί τά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά προγράμματα. "Ετσι θά εἶναι δυνατό καί νέα μαθήματα πιό μορφωτικά κι' ἐνδιαφέροντα νά προστεθοῦν (π.χ. Κοινωνιολογία) καί ἄλλα πού δέν ὑπηρετοῦν σημερινές μορφωτικές ἀνάγκες νά διαγραφοῦν (π.χ. λατινικά).

'Ο κ. Γ. Γρατσέας λέγει: Κατά τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ συνάδελφος κ. Φ. Βῶρος εἶχε ἀναλάβει τήν εἰσήγηση γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φιλοσοφίας τῆς Γ΄ τάξεως Κλασικοῦ καί 'Εσπερινοῦ Λυκείου.

./.

Ξεπέρασε ὅμως τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως μέ τήν προσθήκη προσωπικῶν του ἀπόψεων πού ἀφοροῦν στή διάκριση τῶν μαθημάτων στίς Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Γενικοῦ Λυκείου σέ μαθήματα κορμοῦ ἤ ἐπιλογῆς. Ἐπειδή ὁ κ. Φ. Βῶρος γιά πολλοστή φορά ἀπασχολεῖ τό Τμῆμα γιά στήριξη προσωπικῶν του ἀπόψεων στίς ὁποῖες ἐπιμένει, παρακαλῶ τό Τμῆμα σέ συνέπεια πρός προγενέστερες ἀποφάσεις του νά μή κάμει ἀποδεκτό τό μέρος τῆς εἰσηγήσεώς του τό ὁποῖο εἶναι ἐκτός ἡμερησίας διατάξεως.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ.Φ. Βώρου καί σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος Φιλοσοφίας τῆς Γ΄ τάξεως κλασικοῦ Λυκείου καί τῆς Γ΄ τάξεως ἑσπερινοῦ λυκείου, πού θά εἶναι τό ἴδιο μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως γενικοῦ λυκείου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου τῆς κ. Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές (μέ βελτιώσεις διδακτικῆς ὑφῆς)" λέγει τά ἑξῆς:

1.- Τό βιβλίο τοῦτο χρησιμοποιήθηκε καί περυσι· ἐπικρίθηκε κυρίως γιά λόγους διδακτικῆς.

Μέ προγενέστερη πράξη τό Τμῆμα ἀποφάνθηκε (28/1979/9ο θέμα) ὅτι τό βιβλίο ἔπρεπε νά βελτιωθεῖ γιά τό νέο σχολικό ἔτος.

Ἡ Διοίκηση μέ ἔγγραφό της (Φ.211.17/42/Γ/2655/16-4-79) ἀποδέχτηκε τήν εἰσήγησή μας.

2.- Ἀναζητήθηκαν ἐκπαιδευτικοί πού δίδαξαν τό βιβλίο αὐτό ἤ πού εἶχαν ὁπωσδήποτε σχέση μέ τή διδασκαλία του καί συγκροτήθηκε ὁμάδα Ἐργασίας (ἐνημέρωση σχετικά τό Τμῆμα σέ ἄλλη συνεδρίαση (πρ. 40/1979) ἀποτελούμενη ἀπό τούς:

α) κ. Ἑλένη Δημητρίου-Κύρκου, καθηγήτρια τοῦ γυμνασίου-λυκείου Ν. Ἡρακλείου,

β) κ. Σπ. Τσιάμπα, καθηγητή τοῦ Λυκείου Ἁγίας Παρασκευῆς,

γ) κ. Π. Ἀθανασιάδη, γυμνασιάρχη-διευθυντή στό Λύκειο Σπάτων,

δ) κ. Νίκο Τσική, ΓΕΜΕ α΄ περιφ. Εὐβοίας

καί τόν ὑποφαινόμενο, ὡς πρόεδρο.

Ἡ Ὁμάδα πραγματοποίησε τέσσαρες ἀπογευματινές συναντήσεις καί ἐργάστηκε πρός τίς ἑξῆς κατευθύνσεις:

α) Διόρθωση τυχόν ἀβλεπτημάτων ἤ βελτίωση ἀρχικῶν ἐκφράσεων πού ὑπῆρχαν στήν περυσινή ἔκδοση.

β) Διαίρεση τῶν μεγάλων ἑνοτήτων σέ μικρότερες, ὥστε νά εἶναι μᾶλλον εὐσύνοπτες.

γ) Διατύπωση πλαγιοτίτλων, πού νά προσφέρουν - κατά τό δυνατό- περίληψη τῶν ἀντίστοιχων παραγράφων.

δ) Ἐντοπισμό τυχόν ἀσαφῶν παραγράφων, πού θά κρίνονταν ἀναγκαῖα ἡ ἀναδιατύπωσή τους ἀπό τή συγγραφέα, ἡ ὁποία καί εἶχε συγκατατεθεῖ νά θεωρήσει ὅλες τίς προτάσεις τῆς Ὁμάδας μας.

3.- Πράγματι ἡ κ. Χριστοφιλοπούλου:

./.

α) Ἔγραφε μικρό συμπλήρωμα τοῦ προλόγου καί ξανάγραφε τήν παράγραφο: ὁ ρόλος τῆς προσωπικότητας.

β) Ἑτοίμασε πίνακα εἰκονογραφικοῦ ὑλικοῦ, τό ὁποῖο οἱ ἁρμόδιοι τοῦ ΟΕΔΒ ἔχουν συμφωνήσει νά παρεμβάλουν στό βιβλίο κατά τή νέα ἔκδοσή του (χωρίς σελιδοαρίθμηση).

Διευκρίνιση: Ἡ πρόταση γιά εἰκονογράφηση εἶχε περιληφθεῖ στήν περυσινή πρώτη συμφωνία μέ τήν κ. Χριστοφιλοπούλου, ἀλλά ὁ περιορισμένος χρόνος τότε δέν εἶχε ἐπιτρέψει τήν ἀξιοποίηση τοῦ προσφερόμενου ὑλικοῦ.

γ) Μέ ἰδιόχειρη πράξη της στήν τελευταία σελίδα τοῦ συνημμένου ἀντιτύπου τοῦ βιβλίου (τό ὁποῖο διαπέμπεται στόν ΟΕΔΒ γιά ἀνατύπωση) ἀποδέχεται ὅλες σχεδόν τίς προτάσεις τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας καί προβαίνει σέ μερικές διορθωτικές ἀντιπαρατηρήσεις, πού οἱ πιό πολλές ἀντιπαρατηρήθηκαν.

4.- Ἀπό τά μέλη τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας ὁ κ. Ν. Τσικής, ἐπειδή ἦταν πρακτικά δύσκολο νά προσέρχεται (ἀπό Χαλκίδα) ἔπεμψε ἔγκαιρα ἀντίτυπο μέ γραμμένες στά περιθώρια τίς προτάσεις του καί διευκόλυνε πολύ τήν ἐργασία τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Ὁμάδας, πού ἔπαιρναν μέρος στίς συνεδριάσεις. Ἡ προεργασία ὅλων διαπίστωσα ὅτι ἦταν ἐπιμελημένη καί ἡ προσφορά τους πολύτιμη γιά τή διδακτική βελτίωση τοῦ βιβλίου.

5.- Ἔπειτα ἀπό ὅλη αὐτή τήν προεργασία ἡ Ὁμάδα φιλολόγων τοῦ Τμήματος ἀσχολήθηκε μ' αὐτό τό θέμα χθές 30.5.79 καί ἔκανε ἀρκετές τελικές ἐποικοδομητικές παρατηρήσεις (μερικές συντμήσεις πλαγιοτίτλων κ.ἄ.). Ἔπειτα ἀπό ὁμόφωνη ἀπόφαση τῶν φιλολόγων συναδέλφων εἰσηγοῦμαι

1.- Νά διαπεμφθεῖ τό ἀντίτυπο τοῦτο τοῦ βιβλίου Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές, στόν ΟΕΔΒ, γιά νά ἐπανεκδοθεῖ γιά τό σχολ. ἔτος 1979-80 (γιά ἐξυπηρέτηση τῶν μαθητῶν β΄ Γενικοῦ Λυκείου, κύκλου ἐπιλογῆς Α) μέ τίς ἑξῆς τροποποιήσεις:

α) Τροποποίηση τῆς ἀρχῆς τοῦ προλόγου μέ βάση τό σημείωμα τῆς κ. Χριστοφιλοπούλου.

β) Ἀναστοιχειοθέτηση τῆς παραγράφου. Σημασία τῆς προσωπικότητας κλπ (σελ. 17-18). (τά παραπάνω γράφτηκαν ἀπό τήν κ. Χριστοφιλοπούλου).

γ) Προσθήκη πλαγιοτίτλων, ὅπου ἔχουν ἰδιόχειρα ἀπό τόν ὑποφαι-

./.

ἔξης τοῦ Τμήματος ἐπιμέρους ./.

νόμενο σημειωθεῖ.

δ) Προσθήκη 1 ἢ 2 τυπογραφικῶν φύλλων (χωρίς ἀρίθμηση) μέ εἰκόνες ἀπό τόν συνημμένο πίνακα πού ἔχει καταρτιστεῖ ἀπό τή συγγραφέα τοῦ βιβλίου κ. Χριστοφιλοπούλου, ἡ ὁποία καί προτείνει ἀπευθείας συνεργασία τοῦ ΟΕΔΒ μέ τό σπουδαστήριό της κατά τή φάση ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου εἰδικά γιά τό θέμα τῆς εἰκονογράφησης.

ε) Μεταφορά στή σελίδα 6 (ἢ σέ χωριστή μέ ἀριθμημένη σελίδα στήν ἀρχή τοῦ βιβλίου) τῆς σημείωσης πού ἔχει καταχωριστεῖ στή σελίδα 127 τῆς τωρινῆς πρώτης σχολικῆς ἔκδοσης, ὥστε ἡ σημείωση αὐτή νά εἶναι ἐμφανής γιά τούς ἐνδιαφερόμενους.

στ) Βελτίωση πλαισίου τῆς πρόσθιας σελίδας τοῦ ἐξωφύλλου.

ζ) Χρησιμοποίηση ἐντονότερων στοιχείων γιά τίς ἀγκύλες πού σημειώνονται στό πεμπόμενο ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου.

2.- Ἐπειδή τά μέλη τῆς Ὁμάδας πού πρότειναν τούς πλαγιότιτλους καί ἄλλες βελτιώσεις πρόσφεραν τήν ὑπηρεσία τους χωρίς καμιά οἰκονομική ἀμοιβή καί ἐπειδή οὔτε στή δεύτερη ἔκδοση τοῦ βιβλίου κρίθηκε σκόπιμο νά μνημονευτεῖ ἡ προσφορά τους, ἐκφράζω τίς εὐχαριστίες μου πρός τά μέλη τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας (παρ. 2 τοῦ παρόντος).

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τή νεισήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου γιά τήν ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου τῆς κας Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου "Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές", ὅπως διορθώθηκε ἀπό τήν ἁρμόδια ὁμάδα ἐργασίας, ὡς διδακτικοῦ ἐγχειριδίου γιά τή Β΄ τάξη λυκείου (ἐπιλογή, ὁμάδα Α΄).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Τ.Ε.Μ.Ε.

Ἐκ τοῦ Τεμαχίου ἀκριβές. /.

'Ο Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Κρίση βιβλίου, Μαθήματα Συντακτικοῦ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας"τοῦ Γ.Α. Πασχαλινοῦ, εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων μέ τό ἀριθμ. Γ/2724/5.5. 1979 ἔγγραφο μᾶς διαβίβασε τήν αἴτηση καί 17 ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου τοῦ Γ. Πασχαλινοῦ "Μαθήματα Συντακτικοῦ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας" καί παρακαλεῖ νά γνωμοδοτήσει τό Τμῆμα σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ "βιβλίου" αὐτοῦ καί σέ συνεργασία μέ τόν Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τομπαΐδη, μέ τόν ὁποῖο συμφωνοῦμε ἀπόλυτα, εἰσηγοῦμαι νά μή θεωρήσουμε τό βιβλίο χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 γιά δύο βασικούς λόγους:

α) Δέν πρόκειται γιά βιβλίο, ἀλλά γιά πολυγραφημένες σημειώσεις τοῦ καθηγητῆ κ. Πασχαλινοῦ, πού "εἶναι προϊόν παραδόσεως μαθημάτων τῆς τρίτης τάξεως (Γυμνασίου)", ὅπως δηλώνει στόν πρόλογό του ὁ ἴδιος.

β) Τό περιεχόμενο δέν συμφωνεῖ μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας Συντακτικοῦ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς, πού ἔχει καταρτίσει τό Τμῆμα καί ἤδη μέ βάση αὐτό ἔχει δημοσιευτεῖ προκήρυξη συγγραφῆς διδακτικοῦ βιβλίου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου καί σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου καί δέν ἐγκρίνει τό βιβλίο τοῦ κ. Γ. Πασχαλινοῦ "Μαθήματα Συντακτικοῦ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας" Μέρος Α΄ ὡς χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σπυρόπουλου.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

στό ὁριστικό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου

'Η σύνταξη τοῦ προγράμματος πού ἀκολουθεῖ ἔγινε μέ βάση τίς ἀκόλουθες σκέψεις:

α) Σύμφωνα μέ τό Ν.309/76, ἄρθρο 31, τό Γενικό Λύκειο δέχεται ὕστερα ἀπό εἰσιτήριες ἐξετάσεις ἕνα μέρος τῶν μαθητῶν πού ἀποφοιτοῦν ἀπό τό τριτάξιο γυμνάσιο (ἕνα ἄλλο μέρος στρέφεται, κάλι μέ εἰσιτήριες ἐξετάσεις, πρός τήν ΕΤΕ ἤ δέ συνεχίζει σπουδές στό Λύκειο)· κατά συνέπεια οἱ μαθητές τῆς Α' τάξεως τοῦ νέου Γενικοῦ Λυκείου ἀποτελοῦν ἕνα σύνολο διαφορετικό, ποσοτικά καί ποιοτικά, ἀπό ἐκεῖνο πού ὡς τώρα ἀποτελοῦσε τή Δ' τάξη τοῦ ἑξατάξιου γυμνασίου.

β) Σημαντικότερη εἶναι ἡ διαφορά τοῦ μορφωτικοῦ ὑλικοῦ πού ἔχουν οἰκειωθεῖ κατά τά τελευταῖα τρία σχολικά ἔτη οἱ μέλλοντες νά γίνουν μαθητές τῆς Α' Γενικοῦ Λυκείου ἀπό τό Σεπτέμβριο 1979, γιά τούς ὁποίους προορίζεται τό συνημμένο πρόγραμμα: ἔχουν διδαχτεῖ ὅλα τά μαθήματα στή νεοελληνική γλῶσσα καί τήν ἀρχαία γραμματεία ἀπό μετάφραση.

γ) 'Η διαφοροποίηση αὐτή εἶναι ὑπαρκτή καί οὐσιώδης σέ ὅλα σχεδόν τά μαθήματα, ἰδιαίτερα ὅμως ἐμφανής εἶναι στό μάθημα τῆς ἀρχαίας γραμματείας καί τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας καί γραμματείας.

δ) Τό νέο Γενικό Λύκειο διαφέρει ὡς πρός τούς σκοπούς καί τή διάρθρωσή του ἀπό τόν ἀνώτερο κύκλο τοῦ παλαιοῦ ἑξατάξιου γυμνασίου στά ἀκόλουθα κυρίως σημεῖα:

1) Προσφέρει ὡς αὐτοτελές σχολεῖο κατά τρόπο ὁλοκληρωμένο γενική παιδεία καί ταυτόχρονα προετοιμάζει τούς μαθητές γιά ἀνώτερες, κυρίως θεωρητικές, σπουδές. 'Η παράλληλη ὕπαρξη καί λειτουργία τοῦ Τεχνικοῦ-Ἐπαγγελματικοῦ Λυκείου συμβάλλει στήν ἀποσαφήνιση τοῦ παραπάνω σκοποῦ μέ τή διέξοδο πού παρέχει σέ ἀποφοίτους τοῦ τριτάξιου γυμνασίου.

2) Προσφέρει κοινή ὑποδομή σέ ὅλους τούς μαθητές του στήν Α' τάξη, ἡ ὁποία ἔναι θεωρεῖται περίοδος προσανατολισμοῦ γιά τό πρόγραμμα πού πρέπει νά ἀκολουθήσουν οἱ μαθητές στίς Β' καί Γ' τάξεις τοῦ Γενικοῦ Λυκείου. ./.

3) Πρόκειται νά άποτελέσει ούσιαστικά καί χῶρο "έπιλογῆς" τῶν ὑποψηφίων γιά τά ΑΕΙ· ὁ στόχος αὐτός άπαιτεῖ καί πρόγραμμα ἐξίσου έφαρμόσιμο σέ ὅλα τά σχολεῖα τῆς χώρας.

Πάντως παρατηρεῖται ὅτι ἡ πιό σημαντική διαφοροποίηση τοῦ Γενικοῦ Λυκείου άπό τόν άνώτερο κύκλο τοῦ παλαιοῦ έξατάξιου γυμνασίου γίνεται μέ τά λεγόμενα κοινά μαθήματα καί τά μαθήματα έπιλογῆς. Δηλαδή μέ τό κοινό πρόγραμμα ὅλοι οἱ μαθητές παρακολουθοῦν τά ἴδια μαθήματα (κοινά μαθήματα) πού διδάσκονται σέ ὅλα τά λύκεια κι ἔτσι καλλιεργεῖται ἡ γενική τους μόρφωση. Παράλληλα ὅμως ἱκανοποιεῖται καί ἡ άνάγκη γιά είδικότερη προετοιμασία γιά τίς άνώτατες σχολές μέ τά μαθήματα έπιλογῆς. Ἔτσι τό πρόγραμμα άποδίδει ἰδιαίτερη σημασία σέ γενική συγκρότηση καί μόρφωση τῶν μαθητῶν πού θά τούς βοηθήσει νά εὐδοκιμήσουν στίς είδικές έπιστῆμες πού θά σπουδάσουν.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΚΑΙ

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΑΘΗΝΑ
Μάϊος 1979

'Ωρολόγιο πρόγραμμα

'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως (ὁριστικό)

Διδασκόμενα μαθήματα	Τ ά ξ ε ι ς		
	Α	Β	Γ
Πρόγραμμα κοινό	κ ο ι ν ό		
Θρησκευτικά	2	2	2
Νεοελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία	4	4	4
Ἀρχαία 'Ελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία	7	6	5
Ἱστορία	3	2	2
Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος	–	–	1
Ψυχολογία	–	2	–
Φιλοσοφικά	–	–	2
Μαθηματικά	5	4	3
Κοσμογραφία	–	–	1
Φυσικά (Φυσική-Χημεία)	4	3	3
Γεωλογία--'Ορυκτολογία	1	–	–
Οἰκονομική Γεωγραφία	–	1	–
Γενική Βιολογία	–	–	1
Ἀνθρωπολογία-Ὑγιεινή	–	1	–
Ξένη Γλῶσσα	3	2	2
Φυσική 'Αγωγή	3	3	3
Καλλιτεχνικά	1	–	–
Μουσική	1	–	–
Σ ύ ν ο λ ο	34	30	29

Πρόγραμμα ἐπιλογῆς	Κύκλοι		Κύκλοι		
	α	β	α	β	γ
'Αρχαία 'Ελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία	2		3		
'Ιστορία	ΩΩ		2		1
Λατινικά			2		
Μαθηματικά		3		4	
Φυσικά (Φυσική-Χημεία)		3		3	
Οἰκονομικά					2
Ξένη Γλῶσσα					3
Στοιχεῖα Κοινωνιολογίας					1
Σ ύ ν ο λ ο		6 6	7	7	7
Γενικό σύνολο διδ.	34	36	36		

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ
Ὧρες 2

Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στή Β΄ τάξη Λυκείου εἶναι:

1.- Νά παρουσιάσει ἀνάγλυφη τήν ἀναζήτηση τῆς θρησκευτικῆς ἀλήθειας ἀπό τόν ἄνθρωπο στή διαδρομή τῆς ἱστορίας του, δίνοντας ταυτόχρονα πληροφορίες γιά τά κυριότερα θρησκεύματα πού ἐμφανίστηκαν.

2.- Νά ἐκθέσει μέ ἐρευνητικό τρόπο τίς βασικές ἀλήθειες πού ἀναφέρονται στά δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ εἰδική ἀναφορά στήν ὀρθοδοξία δίνοντας στούς μαθητές τήν εὐκαιρία νά στοχαστοῦν πάνω στήν ἐνσυνείδητη παραδοχή τῶν ἀληθειῶν αὐτῶν.

3.- Νά παρουσιάσει ἀντιπροσωπευτικά κείμενα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί τήν Πατερική Γραμματεία, πού θά μποροῦν ὄχι μόνο νά συμπληρώσουν τή διδασκόμενη στήν τάξη ὕλη τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, ἀλλά καί νά δδηγήσουν τούς μαθητές στίς πηγές τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἱκανές νά ἐμπνεύσουν τή γνήσια θρησκευτικότητα καί τήν ἐφαρμογή τοῦ Χριστιανισμοῦ στήν πράξη.

Θ Ρ Η Σ Κ Ε Υ Τ Ι Κ Α
Ὧρες 2

Ὕλη τοῦ μαθήματος

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

Α.΄ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

1.- Τό φαινόμενο τῆς θρησκείας:

Ἔννοια τῆς λέξεως θρησκεία καί θεωρίες γιά τήν ἐτυμολογία της.

Τό αἴτημα καί ἡ ἀναγκαιότητα τῆς θρησκείας.

Οἱ ἔννοιες "ἀναζήτηση", "ὑπέρβαση", "κοινωνία" καί "ὁλοκλήρωση" στή θρησκεία.

2.- Ἰνδουϊσμός

Κύριοι σταθμοί ἐξελίξεως καί μορφές τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ.

Ἡ ἐξάπλωση τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ σήμερα.

Ἡ γοητεία καί ἡ ἐπίδραση τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ. Κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.

Ἡ ἀξιολόγηση τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ.

3.- Βουδισμός

Κύριοι σταθμοί ἐξελίξεως καί μορφές τοῦ Βουδισμοῦ.

Κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν τοῦ Βουδισμοῦ.

Ἐξάπλωση καί ἐπίδραση τοῦ Βουδισμοῦ.

Ἡ ἀξιολόγηση τοῦ Βουδισμοῦ.

4.- Ἄλλα Ἀσιατικά Θρησκεύματα

Ἡ θρησκεία τῶν λαῶν τῆς Κίνας: Κομφουκισμός

Ζωροαστρισμός: ἱστορία, ἐξέλιξη, ἐξάπλωση, σημερινή κατάσταση.

Κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.

Σιντοϊσμός: ἱστορία, ἐξέλιξη, ἐξάπλωση, σημερινή κατάσταση, κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

5. Θρησκεύματα Αρχαίων Μεσογειακών Λαών :
Η λατρεία του Μίθρα, της Κυβέλης, της Αστάρτης και της Ίσιδας.
Η πολυνομία της διδασκαλίας και της λατρείας στην αρχαία Ελληνική θρησκεία.
Θρησκεία και κράτος στους Ρωμαίους. Η λατρεία του αυτοκράτορα.

6. Ισλαμισμός :
Εμφάνιση και εξάπλωση του Ισλαμισμού.
Σχέσεις Ισλαμισμού με τον Ιουδαϊσμό και το Χριστιανισμό.
Κριτική θεώρηση των αρχών του Ισλαμισμού.
Η επίδραση του Ισλαμισμού σήμερα.

7. Αφρικανικά Θρησκεύματα :
Από τον Animismo και την Πυθολατρεία στις σύγχρονες μορφές θρησκείας στην Αφρική.
Η θρησκευτική ιδιομορφία και ποικιλία στην Αφρική.
Συνάντηση της Θρησκευόμενης Αφρικής με το Χριστιανισμό.

8. Νιλισμός - Σιωνισμός :
Ιστορική αναδρομή στην εμφάνιση και εξάπλωσή τους.
Κριτική θεώρηση των αρχών τους.
Επιδράσεις τους στον ελληνικό χώρο.

9. Μασονισμός :
Είναι ο Μασονισμός θρησκεία ή όχι; Αιτιολόγηση -αποφάσεις.
Τα μεταφυσικά και λατρευτικά στοιχεία στο Μασονισμό.
Η ιδιοτυπία της αποκρύψεως και οι παρεξηγήσεις στο Μασονισμό.
Κριτική θεώρηση των αρχών του Μασονισμού.

10. Σύγχρονα Παραθρησκευτικά Φαινόμενα :
Συγκριτιστικές τάσεις στο χώρο της θρησκείας σήμερα.
Νεοπαγανισμός και νοσηρές εκδηλώσεις θρησκευτικότητας.
Πνευματισμός, μαγεία, γιόγκα κ.τ.λ.

11. Ιουδαϊσμός :
Ο ιστορικός χαρακτήρας του Ιουδαϊσμού.
Βασικά σημεία διδάξεως του Ιουδαϊσμού.
Σχέσεις Ιουδαϊσμού και Χριστιανισμού.
Η τυπολατρεία στον Ιουδαϊσμό και η «καινή κτίσις» στο Χριστιανισμό.

12. Θρησκευτική αλήθεια και η αποκάλυψη του Θεού :
Η θρησκευτική αλήθεια και η αναζήτησή της.
Η αποκάλυψη ως είσοδος του «καινού» στον άνθρώπινο διάλογισμό.
Η φιλοσοφία της αποκαλύψεως και ο Θεάνθρώπινος χαρακτήρας της.
Φυσική και υπερφυσική αποκάλυψη.

13. Σχέσεις Χριστιανισμού και άλλων Θρησκευμάτων :
Κοινά σημεία.
Ουσιαστικές διαφορές.
Η υπεροχή του Χριστιανισμού.

14. Ο Χριστιανισμός στον κόσμο σήμερα :
Η εξάπλωση και διασπορά του Χριστιανισμού στον κόσμο.
Στατιστικά δεδομένα.
Ο διάλογος του Χριστιανισμού με τα άλλα θρησκεύματα.
Η ορθόδοξη ιεραποστολή στον κόσμο σήμερα.

Η ΦΑΝΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

15. Η ανακάλυψη και η αποκάλυψη του Θεού :
Η ανακάλυψη του Θεού (πράξ. 17, 27) και οι δυνατότητες της φυσικής θεολογίας.
Ο έρωτας του Θεού στην Ιστορία. Ο έρχόμενος Θεός της Καινής Διαθήκης.
Η θεία αποκάλυψη σε πράξεις και σε λόγους.
Ο άνθρωπος αποδέκτης και συνεργός της θείας αποκαλύψεως.

16. Τα ερώτημα για το Θεό :
Η αναζήτηση του απόλυτου από τον άνθρωπο.
Οι άνθρωποι σκανδαλίζονται και πλάθουν το Θεό. Ο θεός των φιλοσόφων.
Η βιβλική αντίληψη για το Θεό. Ο προσωπικός Θεός.

17. Η Χριστιανική διδασκαλία για το Θεό :
«Πιστεύω εις ένα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα».
Τα ακατάληπτα του Θεού.
Υπερβατικότητα και ταυτόχρονα ενδοκοσμιότητα του Θεού.
Η αλήθεια για το μυστήριο της Αγ. Τριάδας και η σημασία της.

18. Η άρνηση του Θεού :
Τα φαινόμενα της άθεΐας (αίτια, ουσία).
Μορφές του σύγχρονου αθεϊσμού.
Σχέσεις της άθεΐας, επιστήμης και διαφωτισμού.
Κριτική της άθεΐας. Η καταφαση της άληθειας για τον Θεό. Σχέσεις θεολογίας και [illegible]

19. Ο αυτόνομος άνθρωπος και η κρίση του Πολιτισμού μας :
Η κρίση της Μεταφυσικής και η εκκοσμίκευση της Θρησκείας.
Ο άνθρωπος εξοστίζει το Θεό στους ουρανούς. Η καινοφανής θεοφοβία για το «άγιαστο» του Θεού».
Ο αυτόνομος άνθρωπισμός και η τραγωδία του άθεου ουμανισμού.

20. Η Χριστιανική πίστη :
Οι δυνατότητες της πίστεως στην εποχή μας.
Η Χριστιανική πίστη. Τα νόημα του ορθόδοξου δόγματος.
Πίστη και γνώση.
Στοιχεία άσχετα προς τη χριστιανική πίστη : Δεισιδαιμονία, φανατισμός, ιδεολογία.

21. Σχέσεις της Χριστιανικής πίστεως με την επιστήμη.
Το πρόβλημα των σχέσεων χριστιανικής πίστεως και επιστήμης.
Τα αίτια των παρεξηγήσεων.
Για μια γόνιμη συνεργασία Χριστιανισμού και Επιστήμης.

22. Χριστιανική πίστη και Πολιτισμός :
Δυνατή και ωφέλιμη η συνύπαρξη Χριστιανισμού και Πολιτισμού.
Οι ακρότητες μορεί να παρουσιαστούν και από τις δύο πλευρές.
Για το χριστιανικό πολιτισμό.

23. Ο κόσμος :
Το μεγαλείο του φυσικού σύμπαντος.
Ο κόσμος ως δημιουργία.
Οι θεωρίες για την αυθυπαρξία και αιωνιότητα του κόσμου.
Η αξία της ύλης και η μεταμόρφωση του κόσμου.
Η θέση του ανθρώπου μέσα στον κόσμο.

24. Ο άνθρωπος :
Η καταγωγή και η φύση του ανθρώπου. Ψυχή και σώμα.
Μεγαλείο και δυστυχία.
Άνδρας και γυναίκα.
Η ενότητα του ανθρώπινου γένους.

25. Η εικόνα του Θεού στον άνθρωπο.
Ο εικονισμός του Θεού στον άνθρωπο.
Η δύναμη και η σημασία του «προσώπου».
Προορισμός του ανθρώπου.

26. Το παράλογο του κακού :
Η ηθική πτώση του ανθρώπου. Το παράλογο, η αγωνία, ο θάνατος.
Τα πραγματικά στοιχεία της ανθρώπινης υπάρξεως. Η ανθρώπινη «ύβρις», ο «Πρωμηθεϊσμός», ο «Υπεράνθρωπος».
Η αλλοτρίωση του ανθρώπου από το θεό και τον [illegible]

Η ζωτική ανάγκη και η νοσταλγία του ανθρώπου για τροφή.

27. Το πρόσωπο του Λυτρωτή :
Οι μεσσιανικές προσδοκίες και το απλήρωμα του χρόνου.
Η δόξα και το μυστήριο της ενσαρκώσεως. Ο Λόγος σε ανάγνωση.
Ο Θεάνθρωπος Κύριος.

28. Ο Ιστορικός Ιησούς :
Το ερώτημα πρόκλησης. «Τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι νεῖναι».
Ηδη είδαν το Χριστό οι γενιές των ανθρώπων. Οι «βίοι του Ιησού».
Ο Χριστός ο νέος Αδάμ. «Ιδε ο άνθρωπος».

29. Αξιοπιστία της Βίβλου :
Η ιερότητα των συγγραφέων της Βίβλου.
Ο προσωπικός χαρακτήρας των συγγραφέων και η θεοπνευστία της Αγίας Γραφής.
Η αρχαιολογική σκαπάνη και η Βίβλος.

30. Οι πηγές για τον Ιησού Χριστό :
Η μαρτυρία της Καινής Διαθήκης.
Η αξιοπιστία της Εκκλησίας στην ιστορικότητα του προσ.
Η πίστη στο Χριστό και το μέλλον του κόσμου.

31. Το έργο του Λυτρωτή :
Διδασκαλία και θαύματα : «Φως εις τον κόσμον ελήλυθα».
Η σταυρική θυσία του Χριστού.
Η ανάσταση του Χριστού και η ανάπλαση του κόσμου.
Η εκπλήρωση της «θείας οικονομίας».

32. Το «Πνεύμα της αλήθειας» :
Η «παρουσία» του Παρακλήτου ως την Πεντηκοστή.
Το πρόσωπο και το έργο του Παρακλήτου.
Θεσμός και Πνεύμα, Χάρισμα και αξίωμα, Ιστορία και ιεροκήρυξη.

33. Εκκλησία : Η νέα κοινωνία :
Η [illegible] Εκκλησία ;
Η Εκκλησία ως μυστήριον. Το ορατό και το άρρητο της Εκκλησίας.
Η θέση Χάρη μέσα στην Εκκλησία.
Η αποστολή της Εκκλησίας μέσα στην Ιστορία. Η καινή κτίσις.

34. Παράδοση και ανανέωση στην Εκκλησία :
Έμφαση στην παράδοση και δημιουργική ανανέωση.
Παρεξηγήσεις και υπερβολές.
Θεολογικά και εκκλησιαστικά κριτήρια για παράδοση και ανανέωση.
Η παράδοση και η ανανέωση στην Εκκλησία σήμερα.

35. Η Εκκλησία του κόσμου και ο ερχόμενος :
Η προσδοκία του τέλους του κόσμου : «Παράγει το σχήμα του κόσμου τούτου.
Το τέλος και η τελείωση. Τι μπορώ να ελπίζω ;
Ανθρώπινες ελπίδες και αλυτρίες.
Η παρουσία του Χριστού. Κρίσις και ελπίδα του κόσμου.

Γ' ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

36. Ο Δεκάλογος :
Κείμενο : Έξοδος 20,1-18.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

37. Το πρόγνωμο να είσαι άνθρωπος :
Κείμενο : Γρηγορίου Νύσσης «Περί κατασκευής του ανθρώπου».
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά.
Η υπόσταση του ανθρώπου στην εποχή μας.

38. Τα Μεγαλεία του Θεού :
Κείμενο : Ψαλμός 103.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.

39. Για τους ύμνους στους Προφήτες.
Κείμενο : Σοφία Σειράχ 32,1-6 και 44,1-15.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες των Πατέρων της Εκκλησίας και στη Λατρεία.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

40. Η χαρά του λαού :
Κείμενο : Ησαΐου κεφάλαιο 35 (Σεπτ. Χνη').
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά. Θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.

41. Ο Τρόπος και το Περιεχόμενο της προσευχής :
Κείμενο : Ματθαίου 6,6-15.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας και στη Λατρεία.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

42. Η αρχιερατική προσευχή του Ιησού :
Κείμενο : Ιωάννου, κεφ. 17.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας και στη Λατρεία.

43. Η ζωή των πρώτων Χριστιανών :
Κείμενο : Πράξεων 2,37-47 και 4,32-46.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.
Διδάγματα για τη σημερινή πραγματικότητα.

44. Ο Ύμνος της αγάπης :
Κείμενο : Α' Κορινθ. 13,1-13.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

45. Η Εθνική να είσαι Χριστιανός :
Κείμενο : Ιακώβου 1,2-27 και 2,14-26.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά στη λατρευτική πράξη της Εκκλησίας.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

46. Εξομολογούνε στο διάσκαλο :
Κείμενο : Γεωργίου Νεοκαισαρείας, Παναγυρικός, παρ. 3-4. ΒΕ 17, 277-280 (αποσπάσματα).
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

47. Η εξομόρτρα του Χριστιανισμού :
Κείμενο : Επιστολή προς Διόγνητον, κεφ. 5-9 (αποσπάσματα).
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.

48. Σχέσεις φιλίας και εξομιλίας :
Κείμενο : Ισιδώρου Πηλουσιώτου, Επιστολαί 5, 186. (Λόγος περί Φιλίας) MG 78, 1437-1444 (αποσπάσματα).
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της Εκκλησίας.

49. Θεωρίες : Πείνα και Σχιζοφρένεια :
Κείμενο : Μ. Βασιλείου, Εν λιμώ και κολμώ παρ. 7-9 (επιλογή) ΕΠΕ 7, 150-161.
Σχόλια : Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά.
Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

50. Πίστη και Έργα :
Κείμενο Διαδόχου Φωτικής, Κεφάλαια γνωστικά 100 περί πνευματικής τελειότητος κεφ. 20-21, SHG 5 188, MG 65.

51.- Ἡ ἐκκλησία ἀγωνίζεται γιά τό λαό:
Κείμενο Χρυσοστόμου, εἰς τούς ἀνδριάντας ὁμιλία 21 (ἀποσπάσματα).
Σχόλια: Γραμματολογικά, πραγματικά, θεολογικά, ἱστορικά.
Ἀναγωγή στή σημερινή ἐποχή.

52.- Ὕμνος στό Χριστό:
Κείμενο: Κλήμεντος Ἀλεξ. Παιδαγωγός 3, 12 ΒΕΠ 7,233.
Μετάφραση τοῦ Ὕμνου.
Σχόλια: πραγματικά, θεολογικά, ἱστορικά.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ὧρες 4

I.- Σκοποί τοῦ μαθήματος

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α.΄ Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, ὧρες 2 1/2 (διδ. ἑνότητες 65)

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικῶν κειμένων πού φανερώνουν τήν ἐξέλιξη τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας (διδακτικές ἑνότητες 40), καί εἰδικότερα:

1.- Ἑπτανησιακή Σχολή (διδακτικές ἑνότητες 10): Ἀ. Κάλβος, Δ. Σολωμός, Γ. Τερτσέτης, Ἀ. Λασκαράτος, Ἰουλ. Τυπάλδος, Ἰάκ. Πολυλᾶς, Γερ. Μαρκορᾶς, Ἀρ. Βαλαωρίτης.

2.- Ἡ νεοελληνική ποίηση ἀπό τό 1880 (διδακτικές ἑνότητες 15). Ὁ Κ. Παλαμᾶς, σύγχρονοι καί νεώτεροί του: Ἰ. Γρυπάρης, Ἀπ. Μελαχρινός, Ἀγγ. Σικελιανός, Ν. Καζαντζάκης, Κ. Βάρναλης κ.ἄλ. Ὁ παρνασισμός καί ὁ συμβολισμός.

3.- Ἡ μεσελληνική πεζογραφία ἀπό τό 1860 (διδακτικές ἑνότητες 15): Ἐμ. Ροΐδης, Ἡ στρατιωτική ζωή ἐν Ἑλλάδι, Δημ. Βικέλας, Γ. Βιζυηνός, Ἀλ. Παπαδιαμάντης, Γρ. Ξενόπουλος, Κ. Χατζόπουλος, Κ. Θεοτόκης, Δημ. Βουτυρᾶς κ.ἄλ.

Τά κείμενα τῆς καθεμιᾶς ἀπό τίς παραπάνω ἑνότητες θά διδάσκονται ὕστερα ἀπό περιεκτική γραμματολογική ἐνημέρωση καί σαφή τοποθέτηση μέσα στήν ἐποχή τους.

β) Διδασκαλία κειμένων τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. (διδακτικές ἑνότητες 15).

Θά διδάσκονται λυρικά ποιήματα, διηγήματα, ἀποσπάσματα μυθιστορημάτων, δοκίμια, καθώς καί ἀποσπάσματα θεατρικῶν ἔργων (ἤ σύντομα μονόπρακτα στό σύνολό τους).

γ) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας (διδακτικές ἑνότητες 10). Θά διδαχτοῦν ἀπό δόκιμες μεταφράσεις λογοτεχνικά ἔργα τῆς ἀγγλικῆς, γαλλικῆς, γερμανικῆς καί ρωσικῆς λογοτεχνίας τοῦ 18 καί 19 αἰώνα. Θά προηγεῖται περιεκτική γραμματολογική ἐνημέρωση γιά τά λογοτεχνικά ἔργα τῆς κάθε χώρας καί σαφής τοποθέτησή τους μέσα στήν ἐποχή τους καί θά ἀκολουθεῖ σύγκρισή τους πρός ἀντίστοιχα νεοελληνικά ἔργα πού ἔχουν διδαχτεῖ οἱ μαθητές. Ἡ ἑρμηνευτική ἐργασία σέ ὅλα τά διδασκό-

/.

μενα κείμενα θά είναι όμοια μέ έκείνη τής Α' τάξεως τοῦ Λυκείου.

Β' Γλωσσική διδασκαλία

Συνέχιση τής γλωσσικής διδασκαλίας, όπως στήν προηγούμενη τάξη, καί είδικότερα:

Ἡ ἐπιστημονική ὁρολογία (οἱ τρόποι μέ τούς ὁποίους ἀποδίδονται στήν ἑλληνική οἱ ἐπιστημονικοί ὅροι).

Εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν στή δομή καί τό ὕφος τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου. Εἴδη τοῦ ὕφους (ὕφος πλαδαρό, ἄτονο, ἐπιτηδευμένο, ἀνθηρό, νευρῶδες, ἁπλό κτλ.).

Γιά τή γλωσσική διδασκαλία δέν θά διατίθενται ἰδιαίτερες διδακτικές ὧρες. Θά γίνεται εὐκαιριακά κατά τήν ἑρμηνευτική ἐργασία τῶν κειμένων νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ἤ κατά τή διόρθωση τῶν ἐκθέσεων.

Γ' Ἐκθέσεις, ὧρες 1 1/2 (διδακτικές ἑνότητες 36)

Οἱ ἐκθέσεις πού θά γράφουν οἱ μαθητές στήν τάξη αὐτή θά εἶναι μόνο γραπτές. Δέν θά εἶναι λιγότερες ἀπό 10 οὔτε περισσότερες ἀπό 12. Κάθε ἔκθεση θά ἀποτελεῖ ἑνιαῖο ὁλοκληρωμένο ἐπιμέρους κύκλο διδασκαλίας (γραφή-διόρθωση), γιά τόν ὁποῖο θά διατίθενται 3 διδακτικές ὧρες.

Θέματα ἐκθέσεων

Διατύπωση ἀπόψεων, ἰδεῶν, κρίσεων σέ συγκεκριμένα περιστατικά ἤ κοινωνικά φαινόμενα (ἡ παρουσίαση τοῦ θέματος μπορεῖ νά γίνεται σέ πολλούς στίχους, ὥστε νά ἀποφεύγεται ἡ ἀσάφεια τῆς διατυπώσεώς του).

Μικρές πραγματεῖες καί μελέτες σέ θέματα ποικίλου περιεχομένου. Ἀνάπτυξη γνωμικῶν, ἐννοιῶν, ἀποφθεγμάτων, παροιμιῶν (Ὅπου τό θέμα δέν προσφέρεται γιά ἐκτενέστερη διατύπωση, ἀναλύεται σέ ἐπιμέρους ἐρωτήσεις, στίς ὁποῖες καλοῦνται νά ἀπαντήσουν οἱ μαθητές).

Σκέψεις καί ἰδέες μέ ἀφορμή ἕνα σύντομο κείμενο (μία ἤ περισσότερες στροφές ἑνός ποιήματος, μιά σελίδα λογοτεχνικοῦ, φιλοσοφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ κ.τ.λ. κειμένου).

Ἀνάλυση περιεχομένου, περίληψη, κριτική ἑνός λογοτεχνικοῦ, φιλοσοφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ κ.τ.λ. ἔργου πού θά ἔχουν μελετήσει οἱ μαθητές μετά ἀπό ὑπόδειξη τοῦ καθηγητῆ.

Κριτική ἀνάλυση ἔργων ἀρχαίας ἢ νέας λογοτεχνίας πού διδάσκονται στήν τάξη καί εἶναι πρόσφατα στή μνήμη τῶν μαθητῶν (γενική ἀναφορά στίς φιλολογικές ἀρετές καί τό περιεχόμενο ἢ ἀπάντηση σέ συγκεκριμένες ἐρωτήσεις). Αἰσθητική ἑρμηνεία ἔργων τέχνης.

Ἡ διόρθωση τῶν ἐκθέσεων θά γίνεται μέ προσοχή ἀπό τόν καθηγητή στό σπίτι. Οἱ διορθωμένες ἐκθέσεις θά σχολιάζονται στή τάξη κατά τή διάρκεια μιᾶς διδακτικῆς ὥρας. Κατά τήν ἐργασία αὐτή θά ἐπισημαίνονται τά συνηθισμένα καί κοινά σφάλματα (πραγματικά, λογικά, συντακτικά, ὀρθογραφικά, στίξεως, κυριολεξίας, διαρθρώσεως, σθνθέσεως κ.τ.λ.) μέ σκοπό τήν ἀποφυγή τῆς ἐπαναλήψεώς τους, καί θά δίνονται ὁδηγίες γιά τή σύνθεση καί τήν ἔκθεση ἰδεῶν.

Καί στήν τάξη αὐτή θά καταβάλλεται ἐπίμονη προσπάθεια γιά τήν ἀπομυνή τῆς κενολογίας καί τήν ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν ὀρθή ἀνάπτυξη καί ἔκθεση τῶν διανοημάτων τους ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ὧρες: πρόγραμμα κοινό 6, πρόγραμμα ἐπιλογῆς 2

I.- Σκοποί τοῦ μαθήματος

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 6

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει ἑρμηνεία ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο, καί συγκεκριμένα:

1.- Θουκυδίδη Ἱστορία (Ἐκλογές), ὧρες 3, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 22 Δεκεμβρίου (διδακτικές ἑνότητες 36).

Ι.- Εἰσαγωγή. Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδη καί τοποθέτησή του μέσα στήν ἐποχή του καί στήν ἀρχαία ἑλληνική ἱστοριογραφία. Τό γενικό διάγραμμα τῆς Ἱστορίας του. Οἱ χαρακτηριστικές ἀρετές τοῦ Θουκυδίδη, ὡς ἱστορικοῦ καί ὡς λογοτέχνη καί ἡ σημασία τοῦ ἔργου του.

ΙΙ.- Θά ἀκολουθήσει ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 1-3, 20-22 καί 89-97 τοῦ Α΄ καί (ὕστερα ἀπό κατατοπιστική περίληψη τῶν "Κερκυραϊκῶν") τῶν κεφαλαίων 81-84 τοῦ Γ΄ βιβλίου τῆς Ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδη.

ΙΙΙ.- Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας θά γίνει συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στήν αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά ἐκθέσουν τό περιεχόμενο καί τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ὑπάρχουν στά κεφάλαια πού διδάχτηκαν καί νά διατυπώσουν γενικές κρίσεις γιά τήν ἀξία τοῦ Θουκυδίδη ὡς ἱστορικοῦ καί ὡς λογοτέχνη.

2.- Δημοσθένη, Περί τοῦ Στεφάνου (Ἐκλογές), ὧρες 3, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 22 Δεκεμβρίου (διδακτικές ἑνότητες 36).

Ι.- Εἰσαγωγή: α) Σύντομη ἐπανάληψη τῶν σχετικῶν μέ τή γένεση καί τήν ἀνάπτυξη τῆς ρητορικῆς στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, μέ τόν ρητορικό λόγο καί τά εἴδη του, ὅπως καί τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Δημοσθένη. β) Τό ἱστορικό πλαίσιο τοῦ λόγου Περί τοῦ Στεφάνου (χρονολογία καί τό ἱστορικό τοῦ λόγου – 'Ο ἀντίστοιχος λόγος τοῦ Αἰσχίνη (κατά Κτησιφῶντος' θά δοθοῦν σέ μετάφραση τά κεφ. 16-24 τοῦ λόγου) – Τοποθέ-

τηση τοῦ Περί τοῦ Στεφάνου στήν ἐποχή του καί στό σύνολο τοῦ ἔργου τοῦ Δημοσθένη - Περιεκτικό γενικό διάγραμμα τοῦ ἔργου.

II.- Θά ἀκολουθήσει ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 1-8, 130-140, 168-179, 187-212, 244-246 καί 285-290 τοῦ Περί τοῦ Στεφάνου. Γιά τήν ἀπρόσκοπτη παρακολούθηση τοῦ λόγου, θά δίνονται περιεκτικές περιλήψεις τῶν ἐνδιάμεσων κεφαλαίων.

III.- Στή συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου, πού θά γίνει μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στήν τάξη, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά ἐκθέσουν τό περιεχόμενο καί τίς ἰδέες πού περιέχονται στό λόγο πού διδάχθηκαν καί νά διατυπώσουν τή γνώμη τους γιά τήν ἀξία τοῦ Δημοσθένη ὡς πολιτικοῦ καί ὡς ρήτορα.

3.- Σοφοκλῆ, Φιλοκτήτης, ὧρες 3, ἀπό 8 Ἰανουαρίου ὥς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδακτικές ὧρες 45).

I.- Εἰσαγωγή: α) Σύντομη ἐπανάληψη τῶν πληροφοριῶν γιά τή γένεση καί τήν ἐξέλιξη τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς δραματικῆς ποιήσεως. Γένεση καί ἐξέλιξη - Σύνδεσή της μέ τή διονυσιακή λατρεία - ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τῆς τραγωδίας καί ὁ ἀριστοτελικός ὁρισμός - Ἑορτές τοῦ Διονύσου καί παραστάσεις δραμάτων. Τό ἀρχαῖο θέατρο καί ἡ σκευή. Οἱ τρεῖς μεγάλοι δημιουργοί: Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, ὅπως καί τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Σοφοκλ" β) Ὁ Φιλοκτήτης τοῦ Σοφοκλῆ (Χρονολόγηση - Ὁ μύθος τοῦ Φιλοκτήτη στό ἔπος καί στή δραματική ποίηση - Περιεκτικό γενικό διάγραμμα τοῦ ἔργου).

II.- Θά ἀκολουθήσει ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν στίχων 1-135, 220-390, 541-679, 730-826 καί 865-1080 τοῦ "Φιλοκτήτη". Οἱ ὑπόλοιποι στίχοι θά διδαχθοῦν ἀπό δόκιμη νεοελληνική μετάφραση.

III.- Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνείας, θά γίνει συνολική θεώρηση τῆς τραγωδίας. Μέ τά δεδομένα τῆς ἐργασίας πού ἔγινε στήν αἴθουσα θά τοποθετηθεῖ ὁ Σοφοκλῆς στήν ἐποχή του καί στό λογοτεχνικό εἶδος πού ἀνήκει, θά ἀνιχνευθοῦν τό βαθύτερο νόημα τοῦ "Φιλοκτήτη"

./.

καί οἱ ἰδέες πού ἐκφράζονται σ' αὐτόν θά γίνει χαρακτηρισμός τῶν κύριων προσώπων τοῦ ἔργου καί θά ὑπογραμμιστοῦν ὁ δραματικός χαρακτήρας του καί οἱ θεατρικές ἀρετές του.

4.- Ὁμήρου Ἰλιάδα, ὧρες 3, ἀπό 8 Ἰανουαρίου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδακτικές ὧρες 45).

Ι.- Εἰσαγωγή, Ἡ ἐπική ποίηση (γένεση, ἰδιαίτερος χαρακτήρας καί εἴδη της) - Ἡ Ὁμηρική ποίηση καί ὁ κόσμος πού αὐτή ἀντιπροσωπεύει. Ὁ ἱστορικός πυρήνας τῆς Ἰλιάδας καί ἐμπλουτισμός του μέ μυθολογικά στοιχεῖα. Ὁ ποιητής τῆς Ἰλιάδας (μέ σύντομη καί σαφή ἔκθεση τοῦ ὁμηρικοῦ ζητήματος), περιεχόμενο καί γενικό διάγραμμα τῆς Ἰλιάδας (ὅπου θά ἑρμηνεύεται καί ἡ δομή τοῦ ἔργου). Ἡ ἐπίδραση τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν στόν ἑλληνικό καί στόν παγκόσμιο πολιτισμό.

ΙΙ.- Θά ἀκολουθήσει γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν ραψωδιῶν Ζ' (στ. 272-529) καί Ω (στ. 144-280 καί 468-804. Οἱ στ. 281-467 θά διδαχθοῦν ἀπό μετάφραση).

ΙΙΙ.- Ἡ γενική θεώρηση, πού θά γίνει ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά ἔχει ὡς στόχο τήν κατάδειξη τοῦ ἰδιαίτερου χαρακτήρα καί τῶν ἀρετῶν τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως, ὅπως καί τῶν παιδευτικῶν ἀξιῶν πού περικλείει αὐτή.

Β' Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 2

Γλωσσική διδασκαλία:

Σκοπός τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας εἶναι:

1.- Νά ὁδηγηθοῦν οἱ μαθητές στή βαθύτερη γνώση τῆς δομῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καί νά μελετήσουν τά συνθετότερα συντακτικά φαινόμενα πού ἡ λειτουργία του εἶναι σημαντική στόν ἀρχαῖο ἑλληνικό λόγο.

2.- Νά συνειδητοποιηθοῦν οἱ ὁμοιότητες καί οἱ διαφορές (στό λεξιλόγιο, στό τυπικό καί στή σύνταξη) τῆς νέας ἑλληνικῆς (δημοτικῆς) μέ τήν ἀρχαία ἑλληνική, καί

3.- Νά ἐνισχυθεῖ ἡ ἱκανότητα τῶν μαθητῶν στή μεταφορά (μετάφραση) ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων στή νεοελληνική γλῶσσα.

Ὕλη:

Θά διδαχθοῦν περίπου 30 θέματα ἀπό πεζά κείμενα τῆς ἀττικῆς δια-

./.

λέκτου τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. ('Η διδασκαλία κάθε θέματος δέν πρέπει νά ξεπερνᾶ τίς 2 διδακτικές ὧρες). Τά θέματα πού θά ἐπιλεγοῦν πρέπει νά πληροῦν τίς ἑξῆς προϋποθέσεις:

1.- Νά περιέχουν τήν ἀνάπτυξη μιᾶς ἐνδιαφέρουσας ἰδέας ἤ τήν περιγραφή ἑνός αὐτοτελοῦς περιστατικοῦ (ἱστορικοῦ εἴτε τῆς δημόσιας ἤ ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων), χωρίς νά ξεπερνοῦν τούς 20 στίχους.

2.- Νά προσφέρονται γιά τή μελέτη ἑνός συνθετότερου συντακτικοῦ φαινομένου ἤ γιά τή συμπλήρωση ἐλλείψεων τῶν μαθητῶν στή Γραμματική.

3.- Νά παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον αἰσθητικό, ὥστε ἀπό ἄποψη μορφῆς νά μήν ὑστεροῦν ἀπό τά διδασκόμενα στήν τάξη κείμενα. Καλό εἶναι, τά διδασκόμενα θέματα, κάθε φορά νά ἔχουν περιεχόμενο συγγενικό μέ ἐκεῖνο τοῦ διδασκόμενου στήν τάξη ἀρχαίου κειμένου καί μάλιστα νά ἀνήκουν στό ἴδιο γραμματολογικό εἶδος ἤ καί στόν ἴδιο συγγραφέα.

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Α

Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 2

Σκοπός:

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Λατινικῶν εἶναι:

α) Νά διδαχθοῦν οἱ μαθητές τό βασικό λεξιλόγιο καί τίς κύριες λειτουργίες τῆς λατινικῆς γλώσσας.

β) Νά καταστοῦν ἱκανοί νά διαβάζουν καί νά κατανοοῦν ἁπλά κείμενα τῆς λατινικῆς γραμματείας, ὥστε νά διεγερθεῖ τό ἐνδιαφέρον τους γιά εὐρύτερη γνωριμία μέ τά πολιτιστικά στοιχεῖα καί τίς ἀξίες τῶν ὁποίων εἶναι φορεῖς αὐτά τά κείμενα.

Διδακτέα ὕλη:

Γλωσσική διδασκαλία, ὧρες 2

Ἀνάγνωση καί μετάφραση ἁπλῶν λατινικῶν κειμένων ἀπό ἐγκεκριμένο Ἀναγνωστικό τῆς Λατινικῆς.

Παράλληλα, καί μέ βάση τίς ἀσκήσεις τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, συστηματική διδασκαλία τῶν συνηθέστερων γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων ἀπό ἐγκεκριμένο διδακτικό ἐγχειρίδιο τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς σέ ὅση ἔκταση χρειάζεται γιά νά καταστοῦν οἱ μαθητές ἱκανοί νά διαβάζουν καί νά κατανοοῦν τό περιεχόμενο τῶν διδασκόμενων λατινικῶν κειμένων. Εἰδικότερα:

α) Ἀπό τή Γραμματική θά διδαχθοῦν κυρίως: Τά στοιχεῖα πού εἶναι χρήσιμα γιά τή σωστή προφορά καί τήν ἀνάγνωση ἑνός λατινικοῦ κειμένου. Οἱ πέντε κλίσεις τῶν οὐσιαστικῶν, τά ἐπίθετα καί τά παραθετικά τους χωρίς τίς λεπτομέρειες καί τίς ἐξαιρέσεις πού ἀφοροῦν τό σχηματισμό καί τήν κλίση σπάνιων τύπων. Οἱ πιό συνηθισμένοι τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν καθώς καί τῶν ἀπόλυτων καί τακτικῶν ἀριθμητικῶν. Τά εἰσαγωγικά στό ρῆμα. Τό βοηθητικό ESSE καί οἱ πιό συνηθισμένοι σύνθετοι τύποι του. Οἱ κλίσεις τῶν ὁμαλῶν ρημάτων – ἀρχικοί χρόνοι. Τά συνηθέστερα ἀποθετικά καί ἡμιαποθετικά ρήματα καθώς καί τά ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου, κυρίως οἱ προθέσεις καί οἱ σύνδεσμοι.

β) Ἀπό τό Συντακτικό θά διδαχθοῦν τά βασικότερα καί ἁπλούστερα

./.

φαινόμενα τῆς λατινικῆς συντάξεως, ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν κατανόηση ἁπλῶν λατινικῶν κειμένων.

Ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων δέ θά ἀκολουθεῖ τή συστηματική κατάταξή τους στά διδακτικά ἐγχειρίδια, ἀλλά τή σειρά τῶν ἀσκήσεων τοῦ Ἀναγνωστικοῦ.

Ἡ ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων θά ἐπιδιώκεται κυρίως μέ προφορικές ἤ καί γραπτές ἀσκήσεις πού θά περιλαμβάνουν:

1) Φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά συμπλήρωση ἤ μετασχηματισμό ὁρισμένων μερῶν τους.

2) Λέξεις, φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά μεταφορά ἀπό τά ἑλληνικά στά λατινικά καί ἀντίστροφα.

Θά καταβάλλεται ἰδιαίτερη προσπάθεια γιά τήν ἀπομνημόνευση λέξεων καί φράσεων μέ τίς ὁποῖες θά ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τό λατινικό λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν.

Ὅροι καί στερεότυπες ἤ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις πού διατηροῦνται στό σύγχρονο λόγο θά ἐπισημαίνονται ἰδιαίτερα.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Ὧρες: πρόγραμμα κοινό 2, πρόγραμμα ἐπιλογῆς 2

I.- Σκοποί τοῦ μαθήματος

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α΄ Πρόγραμμα κοινό. Ὧρες 2

('Από τήν Κτίση Κων/λεως ὡς τήν Πτώση της γιά τόν 'Ελληνισμό-ἀπό τήν κατάρρευση τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὡς τό Γαλλικό Διαφωτισμό γιά τόν ἄλλο Κόσμο).

1.- Εἰσαγωγή: Συνοπτική ἀναδρομή (ἀπό τίς ἀρχές τῆς ἱστορικῆς ζωῆς ὡς τήν Κτίση Κων/λεως) καί τήν κατάρρευση τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους.

2.- Συνοπτικό διάγραμμα τῆς Βυζαντινῆς καί γενικότερα τῆς Μεσαιωνικῆς 'Ιστορίας (κύριες περίοδοι, κύρια προβλήματα, κύρια ἐπιτεύγματα

3.- 'Η Κων/λη ὡς οἰκονομικό, διοικητικό καί πολιτιστικό κέντρο.

4.- Οἱ παράγοντες πού διαμόρφωσαν τή φυσιογνωμία τοῦ Βυζαντίου ('Ελληνικός πολιτισμός, ρωμαϊκή κρατική παράδοση καί Χριστιανισμός: Πίστη καί 'Εκκλησία).

5.- Τό αὐτοκρατορικό πολίτευμα καί ἡ νομοθεσία (Θεοδόσιος Β΄, 'Ιουστινιανός, Ἴσαυροι, Μακεδόνες, Νομική Σχολή τῆς Κων/λης - κυρίως τόν 11ο αἰ. - ἐξάβιβλος τοῦ 'Αρμενόπουλου).

6.- Διοίκηση, στρατός, ναυτικό, διπλωματία.

7.- Οἰκονομική ζωή (γεωργία, βιοτεχνία, ἐμπόριο), δημοσιονομική πολιτική.

8.- Παιδεία, 'Εκπαίδευση, 'Αποστολική δραστηριότητα.

9.- Κράτος καί 'Εκκλησία (Κων/νος Α΄, Θεοδόσιος Α΄, 'Ιουστινιανός Α΄, 'Ηράκλειος, Λέων Γ΄ Ἴσαυρος, Φώτιος, Κηρουλάριος).

10.- 'Η βυζαντινή τέχνη καί ἡ ἀκτινοβολία της.

11.- 'Ο 'Ισλαμικός Κόσμος (θρησκεία, οἰκονομική ζωή, ἰδιαίτερα ὅμως ἐπιστήμη καί τέχνη του).

12.- 'Ο Εὐρωπαϊκός Κόσμος (κρατική διαμόρφωση, οἰκον. ζωή, κοινωνική ὀργάνωση, ἐπιστήμη, τέχνη, σταυροφορική ἐξόρμηση, πρώτη ἀναγέννηση

13.- 'Ο Σλαβικός καί λοιπός μεσαιωνικός Κόσμος.

./.

14.- Αὐγή τοῦ νεώτερου Κόσμου (καί συνοπτικό διάγραμμα τῆς νεώτερης ἱστορίας ὡς τό 1789).

15.- Ἀναγέννηση, Ἀνακαλύψεις (οἰκονομική ζωή, ἐπιστήμη, τέχνη, συνέπειες τῶν ἀνακαλύψεων). Μεταρρύθμιση.

16.- Ὁ κόσμος πού ἀνακάλυψαν οἱ Εὐρωπαῖοι.

17.- Ἀπόλυτη Μοναρχία. Οἰκονομικές καί πολιτειακές ἐξελίξεις στή Βρετανία καί Β. Ἀμερική.

18.- Ὁ Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός (οἰκονομικοκοινωνικές προϋποθέσεις, περιεχόμενο, ἐπιδιώξεις του).

Ὁ Ἑλληνισμός ἀπό τήν Ἅλωση τῆς Πόλης ὡς τήν ὥρα τοῦ Διαφωτισμοῦ καί τοῦ Ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας, κρίθηκε σκοπιμότερο νά ἀποτελέσει τό πρῶτο κεφάλαιο γιά τήν ἱστορία τῆς γ΄ λυκείου.

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς ὥρας 2

Ἡ τελική διαμόρφωση τοῦ προγράμματος "κορμοῦ" ὅπως ἐμφανίζεται τώρα ἐπέβαλε κάποια ὁροποίηση στό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἐπιλογῆς β΄ λυκείου (Π.Δ. 845/23-11-78), τό ὁποῖο διαμορφώνεται ὡς ἑξῆς:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἱστορικῆς ἐπιλογῆς τῆς β΄ τάξεως τοῦ λυκείου ἔχει ὡς ἑξῆς ὥρες 2):

1. Θέματα γενικά:

1.- Μεθοδολογία τῆς Ἱστορίας.

2.- Παράγοντες τῆς ἱστορικῆς ζωῆς.

3.- Ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν: "πολιτισμός", "τομεῖς πολιτισμοῦ", "ἱστορία πολιτισμοῦ".

2. Θέματα εἰδικά:

1.- Σχέσεις τοῦ Βυζαντίου μέ γειτονικούς λαούς (Σλάβους, Τούρκους

2.- Κεφάλαια τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ:

- Κοινωνική πολιτική καί κοινωνική πρόνοια στό βυζαντινό κράτος
- Ἑρμηνεία τῆς Βυζαντινῆς τέχνης

3. Ἱστορία ἀπό τίς πηγές: Συλλογή κειμένων-πηγῶν τῆς Ὑστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς (καί τῶν σταυροφοριῶν), μέ προλόγους, κατατοπιστικά σημειώματα καί τόν ἀναγκαῖο ὑπομνηματισμό.

./.

Ὧρες 2

I.- Σκοποί τοῦ μαθήματος

1.- Νά εἰσαγάγει τούς μαθητές στά προβλήματα τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καί νά τούς βοηθήσει νά ἑρμηνεύσουν καί νά κατανοήσουν τή συμπεριφορά τους καί τή συμπεριφορά τῶν ἄλλων.

2. Νά βοηθήσει τούς μαθητές νά διαμορφώσουν κατάλληλους τρόπους συμπεριφορᾶς ὥστε νά καταστοῦν αὐτοτελή καί ὥριμα ἄτομα καί νά ἐπιτύχει ἁρμονικότερη ἤ συμβίωσή τους στήν κοινωνία· πιό συγκεκριμένα:
- νά ἐξαλείφουν φοβίες, προκαταλήψεις κτλ.
- νά ὑπερνικήσουν συγκρούσεις στήν ἀτομική καί κοινωνική ζωή,
- νά προσανατολιστοῦν καλύτερα στήν ἐπαγγελματική τους κατεύθυνση, τή ζωή γενικότερα, καί νά ἐνταχθοῦν δημιουργικά στήν κοινωνία μέ τήν ἐνίσχυση τῆς αὐτογνωσίας καί τήν ἀνάπτυξη στοχαστικῆς συμπεριφορᾶς.

3. Νά εἰσάγει στούς μαθητές τή βασική ὁρολογία τῆς ἐπιστήμης τῆς Ψυχολογίας σχετικά μέ τά ψυχικά φαινόμενα, ὥστε νά ἐκφράζονται μέ ἀκρίβεια.

4. Νά βοηθήσει τούς μαθητές νά ἀποκτήσουν ὁρισμένες ἀρχές ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καί σπέφεως, ὅπως: ἀντικειμενικότητα καί (οὐδέτερη) παρατηρητικότητα καί διόμη θετική- ρεαλιστική ἔκκλιση τῶν ἐκάστοτε δεδομένων τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς.

Ὕλη τοῦ μαθήματος

Εἰσαγωγή

1. Ἡ ψυχολογία στήν καθημερινή γλῶσσα καί ζωή.
2. Ἡ ψυχολογία ὡς σύγχρονη ἐπιστήμη
   α. Ἔννοια καί ὁρισμός
   β. Κλάδοι τῆς Ψυχολογίας
   γ. Τομεῖς ἐφαρμογῆς τῆς Ψυχολογίας
3. Μέθοδοι τῆς ψυχολογίας
   α. Παρατήρηση
   β. Πείραμα
   γ. Ψυχομετρική μέτρηση
   δ. Δημοσκόπηση: συνέντευξη, ἐρωτηματολόγια κτλ.
   Σταθμισμένα κριτήρια (τέστ)
   Στατιστικές μέθοδοι (μέσοι ὅροι, ἀποκλίσεις, συνάφεια)
   Κατανόηση
4. Βασικοί σταθμοί ἐξέλιξης τῆς Ψυχολογίας (Πλάτωνας, Ἀριστοτέλης, κλπ), βασικές νεότερες κατευθύνσεις: Ψυχανάλυση, Ψυχολογία τῆς συμπεριφορᾶς, Ψυχολογία τῆς μορφῆς- ὁλότητας).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Α'. Οἱ γνωστικές λειτουργίες

Ι. Ἡ ἀντίληψη

1. Ἡ πορεία σχηματισμοῦ τῆς ἀντιλήψεως (ἐρεθίσματα, αἰσθήσεις- αἰσθήματα, ἀντίληψη- γνώση)
2. Διαταραχές καί παραποιήσεις τῆς ἀντιλήψεως
   α. Παραισθήσεις, καί ψευδαισθήσεις
   β. Ὀπτικές πλάνες (Πειραματικές διαπιστώσεις καί ἀσκήσεις)

ΙΙ. Ἡ μάθηση

1. Ἡ μάθηση ὡς ἀνάγκη καί ἱκανότητα
2. Τρόποι μαθήσεως: α. θεωρία τῶν ἀναπαστικῶν ἀντιδράσεων (Παυλὼφ)
   β. θεωρία τῆς ἐπιτυχίας (ἀποτελέσματος), (Θορντάικ Σκίννερ)
   γ. θεωρία τῆς μορφῆς-ὁλότητας (Κέλερ)
   δ. κοινωνική μάθηση: μίμηση, ταύτιση
3. Μάθηση καί συμπεριφορά. Οἱ συνήθειες. Τά σύμβολα ἐπικοινωνίας

ΙΙΙ. Ἡ μνήμη

1. Μνήμη (διατήρηση) καί λήθη. Πειραματικές διαπιστώσεις (μόνο ἀξιοπρόσεκτα γιά τό μαθητή στοιχεῖα). Συνειρμοί.
2. Ἡ σημασία τῆς μνήμης στή μάθηση. Τεχνικές πού τή διευκολύνουν
3. Διαταραχές τῆς μνήμης
4. Οἱ ὅροι "συνείδηση", "ἀσυνείδητο", "ὑποσυνείδητο" (μέ συντομία οἱ σχετικές θεωρίες)
5. Τά ὄνειρα

ΙV. Ἡ νόηση

1. Πῶς σχηματίζονται οἱ ἔννοιες. Σχέση μαθήσεως καί νοήσεως
2. Νόηση καί γλῶσσα
3. Ἡ νοημοσύνη. Ἔννοια καί βασικά της εἴδη
4. Ἡ δημιουργική νόηση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Β'Τά ψυχικά κίνητρα καί τά συναισθήματα

1. Τά κίνητρα καί ή σημασία τους στήν ψυχική ζωή
2. Βιολογικά καί πνευματικά κίνητρα: ένστικτα, όρμές, άνάγκες ένδιαφέροντα
3. Τά συναισθήματα. Είδη καί σημασία τους στήν ψυχική ζωή. Διαταραχές τών συναισθημάτων. Τά πάθη
4. Ή ικανοποίηση τών όρμών καί άναγκών-τάσεων. Τό πρόβλημα τής ένδαρμονίσεώς τους. Συγκρούσεις. Μορφές συγκρούσεων
5. Μηχανισμοί άμυνας. Τό φαινόμενο τής άπωθήσεως καί ή σχέση του πρός τήν έπιμετικότητα καί τή νεύρωση
6. Ή άπόφαση. Ή βούληση καί ό ήθικολογικός κόσμος

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΟΜΟΙΩΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Α'Τό άτομο στήν έξέλιξή του

1. Ή έννοια τής έξελίξεως γενικά. Ή κληρονομικότητα καί τό περιβάλλον ώς παράγοντες έξελίξεως.
2. Σχέση τής σωματικής καί ψυχικής έξελίξεως.
3. Βασικά στάδια τής έξελίξεως καί χαρακτηριστικά τους:
   α. Έμβρυϊκή καί νηπιακή περίοδος
   β. Παιδική ήλικία
   γ. Προεφηβική καί έφηβική ήλικία
   δ. Ήλικία τής ώριμότητας
   ε. Ήλικία τών γηρατειών

Β'Τό άτομο ώς προσωπικότητα

1. Οί όροι "άτομικότητα", "χαρακτήρας", "προσωπικότητα"
2. Ίδιότητες τής (ύγιούς) προσωπικότητας
3. Βασικές θεωρίες γιά τύπους άνθρώπων καί γενική έκτίμησή τους
4. Ή προσωπικότητα ώς δυναμική ένότητα ("Όλπορτ Γκίλφορντ Λερέν κ.άλ.)
5. Ή προσαρμογή. Σχετικά προβλήματα. Ή άτομική ψυχική ύγεία
6. Ή προβληματική καί παθολογική προσωπικότητα (πειραματικές διαπιστώσεις) ψυχάσεις, νευρώσεις, συμπλέγματα κατωτερότητας
7. Οί άτομικές διαφορές καί ή σημασία τους στήν άτομική καί κοινωνική ζωή (Ή έπαγγελματική προσαρμογή καί οί άτομικές προϋποθέσεις)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

α. Μέτρηση τῆς νοημοσύνης: Δύφυτα καί καυστέρηση
β. Ἡ σημασία τῆς νοημοσύνης στή σχολική κατεύθυνση καί τό ἐπάγγελμα

8. Οἱ διαφορές τῶν φύλων καί τά ἰδιαίτερα προβλήματά τους.

Γ' Τό ἄτομο στήν κοινωνία

1. Ἀνθρώπινη συμπεριφορά καί κοινωνικοί παράγοντες
2. Ἡ ὁμάδα. Ἔννοια καί βασικές μορφές
3. Ἡ δομή τῶν ὁμάδων καί ὁ ρόλος τοῦ ἀτόμου. Ἀνταρχική καί ἀντιαυταρχική συμπεριφορά.
4. Τό πρόβλημα τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων.: Ψυχικές διαταραχές, προσαρμογές, τάση ἰσοπεδώσεως
5. Ἡ κοινωνική ψυχική ὑγεία. Μορφές κοινωνικῆς νοσηρότητας: βία- ἐγκληματικότητα, κοινωνικός ἀνταγωνισμός, ἄγχος, ἀλκοολισμός, ναρκωτικά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΑ

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

Ὧρες: Πρόγραμμα κοινό 4, πρόγραμμα ἐπιλογῆς 3

Σκοποί τοῦ μαθήματος

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α.΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 4

Ι. Ἄλγεβρα, ὧρες 2

1.- Πολυωνυμικές ἐξισώσεις στό R

Ἐξισώσεις ἀντίστροφες, διώνυμες, τριώνυμες. Παραδείγματα ἄλλων ἁπλῶν πολυωνυμικῶν, ἀρρήτων καί τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων πού ἀνάγονται σέ πολυωνυμικές γνωστῆς μορφῆς.

2.- Τριγωνομετρία

Τριγωνομετρικοί ἀριθμοί ἀθροίσματος καί διαφορᾶς δύο τόξων. Σχέσεις τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν ἑνός τόξου μέ τούς τριγωνομετρικούς ἀριθμούς τοῦ διπλάσιου τόξου. Τροπή ἀθροίσματος καί διαφορᾶς τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν σέ γινόμενα καί ἀντιστρόφως. Ἐφαρμογή στήν ἐπίλυση τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων.

3.- Ἀκολουθίες

Ὅριο ἀκολουθίας. Μηδενική ἀκολουθία. Σύγκλιση ἀθροίσματος, διαφορᾶς, γινομένου καί πηλίκου ἀκολουθιῶν. Ὅριο ρίζας. Μονότονες καί φραγμένες ἀκολουθίες. Ἐφαρμογές στή μέτρηση τοῦ κύκλου καί στόν ὑπολογισμό ρίζας ἐξίσωσεως.

4.- Πρόοδοι

Ἀριθμητική, γεωμετρική καί ἁρμονική πρόοδος. Συνθήκη γιά νά ἀποτελοῦν διαδοχικούς ὅρους προόδου οἱ ἀριθμοί α, β, γ. Ἄθροισμα τῶν ν πρώτων ὅρων ἀριθμητικῆς καί γεωμετρικῆς προόδου. Ἄθροισμα ἀπείρων ὅρων φθίνουσας γεωμετρικῆς προόδου. Ἐφαρμογή σέ προβλήματα ἀνατοκισμοῦ, ἴσων καταθέσεων καί χρεωλυσίας.

5.- Λογάριθμοι

Δυνάμεις με ἐκθέτη πραγματικό ἀριθμό. Ἐκθετική καί λογαριθμική συνάρτηση. Λογάριθμος γινομένου, πηλίκου, δυνάμεως καί ρίζας. Ἁπλές ἐκθετικές καί λογαριθμικές ἐξισώσεις. Δεκαδικοί λογάριθμοι καί ἐφαρμογές.

6.- Ἐπίλυση τριγώνων

Θεωρήματα ἡμιτόνου καί συνημιτόνου. Τύποι τοῦ HOLLWEIDE. Βασικές περιπτώσεις ἐπιλύσεως τριγώνων.

II.- Γεωμετρία, ὧρες 2

1.- Λόγοι καί ἀναλογίες

Λόγος δύο εὐθυγράμμων τμημάτων. Ἀναλογία εὐθυγράμμων τμημάτων. Ἰδιότητες. Θεώρημα τοῦ Θαλῆ. Κατασκευή τέταρτης ἀναλόγου τριῶν δεδομένων εὐθυγράμμων τμημάτων. Θεώρημα διχοτόμου γωνίας ἑνός τριγώνου. Διαίρεση εὐθυγράμμου τμήματος ἐσωτερικῶς καί ἐξωτερικῶς σέ δεδομένο λόγο.

2.- Ὁμοιότητα

Ὅμοια εὐθύγραμμα σχήματα. Κριτήρια ὁμοιότητας τριγώνων. Δέσμη εὐθειῶν. Τό πυθαγόρειο θεώρημα καί οἱ συνέπειες του. Βασικές σχέσεις μεταξύ πρωτευόντων ἤ δευτερευόντων στοιχείων ἑνός τριγώνου. Βασικές σχέσεις μεταξύ τῶν στοιχείων κανονικοῦ πολυγώνου. Ἐφαρμογές στήν κατασκευή κανονικῶν πολυγώνων ἐγγεγραμμένων ἤ περιγεγραμμένων σέ κύκλο.

3.- Ἐμβαδόν

Ἡ ἔννοια τοῦ ἐμβαδοῦ. Λόγος τῶν ἐμβαδῶν δύο τριγώνων πού ἔχουν δύο γωνίες ἴσες ἤ παραπληρωματικές. Λόγος τῶν ἐμβαδῶν δύο ὁμοίων πολυγώνων.

4.- Εὐθεῖες καί ἐπίπεδα στό χῶρο

Εὐθεία πλάγια ἤ κάθετη πρός ἐπίπεδο. Γωνία εὐθείας καί ἐπιπέδου. Εὐθεία παράλληλη πρός ἐπίπεδο. Παράλληλα ἐπίπεδα. Δίεδρη γωνία. Καθετότητα ἐπιπέδων. Ἀσύμβατες εὐθεῖες. Κοινή κάθετη δύο ἀσυμβίβαστων εὐθειῶν.

5.- Τά βασικά στερεά

Πολύεδρα: πρίσμα, παραλληλεπίπεδο, πυραμίδα, κόλουρη πυραμίδα· βασικές ἰδιότητες.

Στερεά ἐκ περιστροφῆς: Κύλινδρος, κῶνος, κόλουρος κῶνος, σφαῖρα· βασικές ἰδιότητες.

3ο Πρόγραμμα ἐβδομάδος, ὧρες 3

I.- Ἄλγεβρα, ὧρες 2

1.- Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν

Διαιρετότητα στό σύνολο Z. Ἀλγοριθμική διαίρεση. Ε.Κ.Δ. καί Ε.Κ.Π. ἀκεραίων· βασικά θεωρήματα. Ἐπίλυση τῆς ἐξισώσεως αx+βψ=γ στό Z, (α,β,γ ∈ Z).

2.- Βασικές ἀλγεβρικές δομές

Διμελής πράξη. Σχέση διατάξεως ἤ ἰσοδυναμίας συμβιβαστή μέ διμελή πράξη. Ὑποσύνολο κλειστό ὡς πρός πράξη. Στοιχεῖο οὐδέτερο, συμμετρικό, ἀπλοποιήσιμο. Ὁμομορφισμοί. Ἡμιομάδα, ὁμάδα, δακτύλιος, σῶμα. Βασικές ἰδιότητες.

3.- Μιγαδικοί ἀριθμοί

Ἀνάγκη ἐπεκτάσεως τοῦ συνόλου τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν. Τό ἀντιμεταθετικό σῶμα τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Ἐπίλυση μιᾶς δευτεροβάθμιας ἐξισώσεως καί γενικότερα μιᾶς πολυωνυμικῆς ἐξισώσεως στό σύνολο τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Μέτρο μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Γεωμετρική παράσταση μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Τριγωνομετρική μορφή μιγαδικοῦ. Ρίζες μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ.

4.- Στοιχεῖα θεωρίας πολυωνύμων

Ὁ ἀντιμεταθετικός δακτύλιος τῶν πολυωνύμων. Διαιρετότητα τῶν πολυωνύμων. Ἀλγοριθμική διαίρεση. Ε.Κ.Δ. πολυωνύμων· βασικές ἰδιότητες. Ρίζα πολυωνύμου. Θεωρήματα γιά τίς ρίζες ἑνός πολυωνύμου.

II.- Γεωμετρία, ὥρα 1

1.- Ὁμόρροπες ἰσότητες

Μετατροπή, σύνθεση μετατροπῶν. Ὁμάδα μετατροπῶν. Στροφή, σύνθεση στροφῶν. Σύνθεση μετατροπῶν καί στροφῶν. Ἡ ὁμάδα τῶν ὁμόρροπων ἰσοτήτ

2.- Ἀντίρροπες ἰσότητες

Συμμετρία ὡς πρός ἄξονα. Σύνθεση συμμετριῶν. Ἀντίρροπη ἰσότητα.

3.- Ὁμοιότητες

Ὁμοιοθεσία. Ἡ ὁμάδα ὁμοιοθεσιῶν καί μετατροπῶν. Ὁμόρροπη καί ἀντίρροπη ὁμοιότητα.

4.- Ἐφαρμογές

Ἐφαρμογές τῶν μετασχηματισμῶν στήν ἀπόδειξη γεωμετρικῶν θεωρημάτων καί σέ προβλήματα γεωμετρικῶν τόπων καί κατασκευῶν.

ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ)

Ὧρες: Πρόγραμμα κοινό 3, πρόγραμμα ἐπιλογῆς 3

I.- Σκοποί τοῦ μαθήματος

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α.΄ ΦΥΣΙΚΗ

Πρόγραμμα κοινό, Ὧρες 2

Στατικός Ἠλεκτρισμός

1.- Ἠλεκτρικό φορτίο: Θεμελιώδη φαινόμενα. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες ἠλεκτρικοῦ φορτίου.

2.- Ἠλεκτρικό πεδίο: Ὁρισμός ἠλεκτρικοῦ πεδίου. Στοιχεῖα ἠλεκτρικοῦ πεδίου (ἔνταση, δυναμικό, διαφορά δυναμικοῦ σέ δύο σημεῖα). Μονάδες ἐντάσεως καί δυναμικοῦ. Θύση τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

3.- Χωρητικότητα ἀγωγοῦ: Ὁρισμός χωρητικότητας. Μονάδες μετρήσεως τῆς χωρητικότητας. Ἐνέργεια φορτισμένου ἀγωγοῦ. Πυκνωτές Χωρητικότητα ἐπιπέδου πυκνωτῆ, ἐνέργεια φορτισμένου πυκνωτῆ, σύνδεση πυκνωτῶν, μορφές πυκνωτῶν.

Συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα

1.- Ηλεκτρικό ρεύμα: Το ηλεκτρικό ρεύμα ως ροή ηλεκτρονίων. Πηγές ηλεκτρικού ρεύματος. Ένταση του ηλεκτρικού ρεύματος. Διαφορά δυναμικού μεταξύ δύο σημείων ρευματοφόρου αγωγού. Νόμος του ΟΗΜ. Μονάδες μετρήσεως της έντάσεως του ρεύματος. Μονάδες εντάσεως ρεύματος. Αντιστάσεις. Αμπερόμετρο και βολτόμετρο. Νόμος της αντιστάσεως ενός αγωγού. Σύνδεση αντιστάσεων. Ρυθμιστικές αντιστάσεις. Ρυθμιστής τάσεως.

2.- Ενέργεια του ηλεκτρικού ρεύματος: Ενέργεια και ισχύς του ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος του JOULE. Εφαρμογές.

3.- Κλειστό κύκλωμα: Η γεννήτρια στο κλειστό κύκλωμα. Ηλεκτρεγερτική δύναμη και εσωτερική αντίσταση. Νόμος του ΟΗΜ στο κλειστό κύκλωμα.

Μαγνητισμός-Ηλεκτρομαγνητισμός

1.- Ιδιότητες μαγνήτη: Μαγνήτιση. Νόμος του COULOMB. Μονάδες ποσότητας μαγνητισμού. Στοιχειώδεις μαγνήτες.

2.- Μαγνητικό πεδίο: Ορισμός μαγνητικού πεδίου. Μαγνητική επαγωγή. Μαγνητική ροή. Μαγνητική διαπερατότητα. Ένταση του μαγνητικού πεδίου. Μονάδες. Μαγνητικό πεδίο της Γης. Μαγνητική πυξίδα. Μαγνητικά στοιχεία ενός τόπου.

3.- Ηλεκτρομαγνητισμός: Μαγνητικό πεδίο του ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος των BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο ευθύγραμμου και κυκλικού ρευματοφόρου αγωγού. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδούς. Οι ηλεκτρομαγνήτες και οι εφαρμογές τους. Ηλεκτρομαγνητική δύναμη. Ο νόμος του LAPLACE.

Οπτική

1.- Διάδοση του φωτός: Η ευθύγραμμη διάδοση του φωτός και τα αποτελέσματά της. Ταχύτητα της διαδόσεως του φωτός (χωρίς περιγραφή των μεθόδων μετρήσεώς της).

2.- Ανάκλαση του φωτός: Νόμοι της ανακλάσεως του φωτός. Επίπεδα και σφαιρικά κάτοπτρα. Εξισώσεις των σφαιρικών κατόπτρων.

./.

3.- Διάθλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς διαθλάσεως τοῦ φωτός. Ὁρική γωνία καί ὁλική ἀνάκλαση τοῦ φωτός. Ἀποτελέσματα τῆς διαθλάσεως. Διάθλαση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πλάκα. Διάδοση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πρίσμα. Πρίσματα ὁλικῆς ἀνακλάσεως.

4.- Σφαιρικοί φακοί: Συγκλίνοντες καί ἀποκλίνοντες φακοί. Γενικές ἐξισώσεις τῶν φακῶν. Ἰσχύς φακοῦ καί ὁμοαξονικοῦ συστήματος φακῶν.

5.- Ὀπτικά ὄργανα: Ἁπλό μικροσκόπιο. Ἀστρονομική διόπτρα. Γεοιλληπτικά τά: Περισκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινηματογραφική μηχανή.

6.- Ἀνάλυση τοῦ φωτός: Ἀνάλυση τοῦ λευκοῦ φωτός. Ἰδιότητες τῶν ἐρυθρῶν ὑπερύθρων καί ὑπεριωδῶν. Ὑπεριώδες τέλος. Φασματοσκόπιο. Τό χρῶμα τῶν σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινή ἐνέργεια. Φωτεινή ροή. Φωτισμός. Μονάδες μετρήσεως φωτομετρικῶν μεγεθῶν. Φωτόμετρα.

Διάγραμμα ἐπιλογῆς, ὥρες 2

1.- Ἀπό τή Μηχανική: Ἁρμονική κίνηση. Κυκλική μεταβαλλόμενη κίνηση ὁλικοῦ σημείου. Βολές: Κατακόρυφη, ὁριζόντια, πλάγια. Κινούμενα συστήματα ἀναφορᾶς. Ἔργο ἐντατήσεων καί μεταβλητῆς δυνάμεως. Ἀδρανεια τῆς διατηρήσεως τῆς ὁρμῆς. Ὑδρόμυλος. Κρούση: Ἐλαστική, πλαστική, συντελεστής κρούσεως. Περιστροφή στερεοῦ σώματος γύρω ἀπό σταθερό καί ἀπό μεταβλητό ἄξονα. Γυροσκόπιο. Μεταβολή τοῦ G σέ συνάρτηση μέ τό ὕψος. Τεχνητοί δορυφόροι.
Ροή ρευστῶν. Νόμος τῆς συνέχειας. Νόμος τοῦ BERNOULLI. Ἐφαρμογές. Ἀεριστική τριβή τῶν ρευστῶν. Ἀριθμός MACH. Ὑπερηχητικές ταχύτητες. Ὑδροκινητῆρες.

2.- Ἀπό τή θερμότητα: Τρόποι μεταβολῆς τῆς καταστάσεως ἀερίου. Ὕφεση τῆς μοριακῆς μάζας καί τῆς πυκνότητας ἀερίου. Νόμος τοῦ DALTON. Διαχεόμενοι καί ἀνάδεσμοι ἀτμοί. Τριπλό σημεῖο.
Θερμοδυναμική: Α' θερμοδυναμικό ἰσόμα. Ἀτμομηχανές. Βενζινοκινητῆρες. Κινητῆρες DIESEL. Ἀεροστρόβιλοι. Β' θερμοδυναμικό ἰσόμα. Κύκλος τοῦ CARNOT. Ψυκτικές μηχανές. Ἐντροπία.

3.- Από τό Μαγνητισμό: Διάδραση δμογενοῦς μαγνητικοῦ πεδίου σέ μαγνητικό δίπολο. Μαγνητική ροπή. Μαγνήτιση, μαγνητική υστέρηση.

4.- Από τόν Ἠλεκτρισμό: Διηλεκτρική σταθερή. Ἠλεκτροστατικές μηχανές. Ἠλεκτρική ροή καί νόμοι της. Σφαιρικός πυκνωτής. Τό πείραμα τοῦ MILLIKAN. Μέτρηση ἀντιστάσεων. Σύνθετο κύκλωμα. Κανόνες τοῦ KIRCHHOFF. Σύνδεση γεννητριῶν. Ἀποδέκτες. Κίνηση ἠλεκτρονίου μέσα σέ μαγνητικό πεδίο. Ἑρμηνεία προελεύσεως τῶν μαγνητικῶν πεδίων. Ὄργανα ἠλεκτρικῶν μετρήσεων.

5.- Από τήν Ὀπτική: Μέθοδος μετρήσεως τῆς ταχύτητας τοῦ φωτός κατά FIZEAU. Ὀπτικό πεδίο ἐπίπεδου κατόπτρου. Ὀπτικό πεδίο σφαιρικοῦ κατόπτρου. Σφάλματα σφαιρικῶν κατόπτρων. Εὕρεση τοῦ τύπου τῶν φακῶν. Σφάλματα σφαιρικῶν φακῶν. Σύνθετο μικροσκόπιο. Ἠλιακό φάσμα. Ἀχρωματικό σύστημα πρισμάτων καί φακῶν. Ἀπόδοση φωτεινῆς πηγῆς. Μηχανικό ἰσοδύναμο τοῦ φωτός.

Β' ΧΗΜΕΙΑ

Προχριματικοῦ, ὥρες 7

1.- Κατάταξη στοιχείων. Περιοδικό σύστημα. Ἀρχικές κατατάξεις στοιχείων. Περιοδικό σύστημα τῶν στοιχείων. Περιοδικότητα τῶν ἰδιοτήτων τῶν στοιχείων. Ἀτομικός ἀριθμός.

2.- Σύγχρονη ἀτομική θεωρία (δομή τοῦ ἀτόμου) γενικά. Τί διάφορα ἀτομικά πρότυπα. Κατασκευή τῶν πυρήνων τοῦ ἀτόμου. Ἰσότοπα καί ἰσοβαρῆ στοιχεῖα.

3.- Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως-ἠλεκτρόλυση. Μεταλλικοί ἀγωγοί-ἠλεκτρολυτικοί ἀγωγοί. Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως τοῦ ARRHENIUS. Ἠλεκτρόλυση. Νόμοι τῆς ἠλεκτρολύσεως. Μηχανισμός τῆς ἠλεκτρολύσεως.

4.- Ὀξέα-Βάσεις-Ἅλατα.

Ὀξέα καί βάσεις: Γενικές ἰδιότητες τῶν ὀξέων καί τῶν βάσεων. Ἐξουδετέρωση. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ὀξέων, ἀνυδρίτες τῶν ὀξέων. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν βάσεων. Ἀνυδρίτες τῶν βάσεων. Ἅλατα. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ἁλάτων. Κανονικά ἅλατα. Ὀξινα ἅλατα. Βασικά ἅλατα. Διπλά ἅλατα. Μεικτά ἅλατα. Σύμπλοκα ἅλατα. Σύμπλοκα ἰόντα. Γραμμοϊσοδύναμο τῶν ὀξέων τῶν βάσεων καί τῶν ἁλάτων.

Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὥρι 1

'Ιδιότητες διαλυμάτων. Γενικά:
1.- Τάση ἀτμῶν. Νόμος τοῦ RAOULT. Ζεοσκοπία. Κρυοσκοπία. Προσδιορισμός τοῦ μοριακοῦ βάρους τῶν διαλυομένων σωμάτων. Ώσμωση. 'Ωσμωτική πίεση. Προσδιορισμός τῶν μοριακῶν βαρῶν ἀπό τήν ὡσμωτική πίεση.

2.- Χημική ἀντίδραση. Ταχύτητα ἀντιδράσεως καί παράγοντες πού τήν ἐπηρεάζουν: 'Η χημική ἀντίδραση. Ταχύτητα ἀντιδράσεως. Παράγοντες πού ἐπηρεάζουν τή χημική ἀντίδραση. Θερμοχημεία. Κατάλυση.

3.- Χημική ἰσορροπία: 'Αμφίδρομες ἀντιδράσεις. Χημική ἰσορροπία. Νόμος τῆς ἐπιδράσεως τῆς μάζας. Παράγοντες πού ἐπηρεάζουν τή χημική ἰσορροπία.

4.- 'Ηλεκτρονική θεωρία τοῦ σθένους. Χημικοί δεσμοί.
Τά διάφορα εἴδη τῶν χημικῶν δεσμῶν: 'Ετεροπολικός, ὁμοιοπολικός, ἡμιπολικός, δεσμός ὑδρογόνου, μεταλλικός.

5.- 'Ιδιότητες τῶν ἠλεκτρολυτικῶν διαλυμάτων.
'Ισχύς τῶν ὀξέων καί τῶν βάσεων. Βαθμός ἰονισμοῦ (διαστάσεως). Σταθερά ἰονισμοῦ (διαστάσεως). 'Επίδραση κοινοῦ ἰόντος. Γινόμενο διαλυτότητας. Διάσταση τοῦ νεροῦ P.H. Ρυθμιστικά διαλύματα. Δείκτες. 'Υδρόλυση.

6.- 'Ηλεκτρονική θεωρία ὀξειδώσεως καί ἀναγωγῆς.
Γενικά περί ὀξειδώσεως καί ἀναγωγῆς. 'Αριθμός ὀξειδώσεως. Τά κυριότερα ὀξειδωτικά καί ἀναγωγικά μέσα. Παραδείγματα ὀξειδοαναγωγικῶν ἀντιδράσεων. Δυναμικό ὀξειδοαναγωγῆς.

7.- 'Από τό εἰδικό μέρος τῆς ἀνόργανης Χημείας.
Τά κυριότερα, ἀπό βιομηχανικῆς σημασίας, ἀνόργανα ὀξέα καί βάσεις. ('Υδροχλωρικό ὀξύ, θειϊκό ὀξύ, νιτρικό ὀξύ, ἀμμωνία, καυστικό νάτριο). Παλέτα τῆς συστάσεως τῶν μετάλλων καί κραμάτων. Θερμική ἀνάλυση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Ὥρα 1

I.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι νά ἐξετάσει καί διδάξει τήν ἀλληλεπίδραση ἀνθρώπου καί περιβάλλοντος καθώς καί τήν οἰκονομική ζωή πού ἀναπτύχτηκε σέ παγκόσμια κλίμακα ἀπό τήν ἀλληλεπίδραση αὐτή καί ἀπό ἄλλες αἰτίες.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου στή Γῆ.

Ὁ Ἄνθρωπος καί τό φυσικό περιβάλλον.

Οἱ βαθμοί τοῦ πολιτισμοῦ: Κατώτερος, μέσος καί ἀνώτερος βαθμός πολιτισμοῦ.

Ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος καί ὁ τεχνικός πολιτισμός.

Ὁ πληθυσμός τῆς Γῆς.

Γεωγραφική κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Τό δημογραφικό πρόβλημα. Μετακίνηση πληθυσμοῦ. Συγκέντρωση πληθυσμοῦ σέ περιοχές. Φυλές, γλῶσσες, θρησκεῖες, ἐθνικές ὁμάδες.

[illegible]

Ἱστορική ἐξέλιξη τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀγαθά καί παραγωγή τους. Τό χρῆμα καί ἡ νομισματική μονάδα. Κόσμος προσφορᾶς καί ζητήσεως. Διευθυνόμενη οἰκονομία. Ἀναπτυγμένες καί ἀναπτυσσόμενες χῶρες. Τό ἐθνικό εἰσόδημα.

Διάφοροι κλάδοι παραγωγῆς. Γεωργική παραγωγή, κτηνοτροφική παραγωγή, ἁλιευτική παραγωγή, δασική παραγωγή, παραγωγή ὑφαντικῶν ὑλῶν, παραγωγή ἐνέργειας, παραγωγή μετάλλων, βιομηχανική παραγωγή. Ἐπενδύσεις. Οἰκονομικοί συνασπισμοί.

Τό ἐμπόριο. Μεγάλα κέντρα διεθνοῦς ἐμπορίου. Ἐμπορικές συμβάσεις. Τό ἰσοζύγιο τῶν λογαριασμῶν. Ὁ πληθωρισμός. Ὁ τιμάριθμος. Ἡ ἐξωτερική ἀξία τοῦ χρήματος.

Οἱ μεταφορές. Οἱ τηλεπικοινωνίες. Ὁ τουρισμός.

Οἱ μεγάλες οἰκονομικές δυνάμεις. Παράγοντες δημιουργίας μεγάλων δυνάμεων.

Σύγχρονα οἰκονομικά προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητας καί τό θέμα τῆς ἐξαντλήσεως τῶν πηγῶν ἐνεργείας.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ-ΥΓΙΕΙΝΗ

Ὥρα 1

I.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι:

1.- Νά ἀνασκοπήσει τήν ἀνατομία τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, ὅπως τήν ἔμαθαν οἱ μαθητές στό Γυμνάσιο καί νά τή συμπληρώσει μέ βασικές καί ἀπαραίτητες γνώσεις Φυσιολογίας.

2.- Νά ἐνημερώσει τούς μαθητές γιά τίς ὑγιεινές συνθῆκες διεξαγωγῆς τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ καθώς καί γιά ὁρισμένες συχνά ἀπαντώμενες ἀσθένειες πού παρεμποδίζουν τήν ὁμαλή λειτουργία του.

Ὕλη τοῦ μαθήματος

Τό ἀνθρώπινο σῶμα καί ἡ ὑγιεινή του. Μορφολογία τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. Σύντομη περιγραφή τοῦ σκελετοῦ. Ὑγιεινή τοῦ ὀστικοῦ συστήματος. Σύντομη ἀνασκόπηση τοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Ὀνομασία βασικῶν μυῶν. Χημική ἀνάλυση τῆς μυϊκῆς συστολῆς. Μελέτη τῆς κινήσεως. Ὑγιεινή τοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Θρέψη, ἄσκηση, συνθῆκες πού εὐνοοῦν τήν φυσική μυϊκή προσπάθεια.

Νευρικό σύστημα. Ἐγκέφαλος ἑνός ζώου. Ἐγκεφαλονωτιαῖο σύστημα τοῦ ἀνθρώπου. Λειτουργία τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἰδιότητες καί ρόλος τῶν νεύρων. Νευρικό ρεῦμα. Ἀνακλαστικές κινήσεις. Λειτουργία τῶν ἡμισφαιρίων τοῦ ἐγκεφάλου. Ἠλεκτροεγκεφαλογράφημα. Φυσιολογία τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Πνευματική δραστηριότητα. Ὁ ρόλος τῶν ὑπόλοιπων τμημάτων τοῦ ἐγκεφάλου. Ὑγιεινή τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Λήθες τῆς νευρικῆς κοπώσεως. Ἀλλαγή τῶν πνευματικῶν δραστηριοτήτων. Ὁ ὕπνος. Ὁ κλινικός θάνατος. Ἐπίδραση τροφῶν στό νευρικό σύστημα. Τοξικές οὐσίες. Ἐνίσχυση τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Οἱ τροφές: Τό πόσιμο νερό, τρόπος μελέτης τῆς συστάσεώς του. Ὀργανικές τροφές. Σάκχαρα, ἰδιότητες τῶν σακχάρων. Τά λιπίδια. Οἱ πρωτεΐνες. Ἐξέταση τροφῶν. Τό γάλα, τό ψωμί. Κατάταξη τῶν τροφῶν. Κίνδυνοι ἀπό τίς τροφές. Τά συντηρητικά. Χρωστικές οὐσίες στίς τροφές.

./.

Συνθετικές τροφές. Σύντομη περιγραφή τῶν ὀργάνων τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Λειτουργία τῆς πέψεως τῶν τροφῶν. Οἱ ἀνάγκες τοῦ ὀργανισμοῦ σέ τροφές καί ἡ συστηματοποίηση μιᾶς ποικιλίας τροφῶν. Ὑγιεινή τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Χολικοί.

Τό αἷμα. Τά συστατικά τοῦ αἵματος. Ἐρυθρά αἱμοσφαίρια. Αἱματοκρίτης. Ταχύτητα καθιζήσεως. Ἡ αἱμοσφαιρίνη. Τό πλάσμα τοῦ αἵματος. Ἡ πήξη τοῦ αἵματος. Ἡ ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὁμάδες αἵματος. Εὕρεση πατρότητας. Παράγων RHESUS. Αἱμοδοσία. Ἡ λέμφος. Οἰδήματα.

Τό κυκλοφοριακό σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Καρδιακός παλμός. Ἡ διέγερση τῆς καρδιᾶς. Ἔργο καί θρέψη τῆς καρδιᾶς. Καρδιογράφημα. Ρύθμιση τῆς λειτουργίας τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Ἀρτηριακή πίεση. Τό καρδιακό ἔμφραγμα. Ὑγιεινή τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος.

Ἀναπνευστικό σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Ἡ φυσιολογία τῆς ἀναπνοῆς. Ἀναπνευστικές κινήσεις. Ἀνταλλαγή τῶν ἀερίων. Ἐσωτερική ἀναπνοή. Ρύθμιση τῆς ἀναπνοῆς.

Αἰσθήσεις. Φυσιολογία τῶν αἰσθήσεων. Ὑγιεινή τῶν αἰσθήσεων. Ἡ ἰσορροπία ἔξω ἀπό τό πεδίο βαρύτητας.

Φυσιολογία τῶν νεφρῶν. Τά οὖρα. Ὑγιεινή τῶν ἐκκρίσεων. Λεύκωμα, Σάκχαρο. Χολικοί τῶν νεφρῶν.

Φυσιολογία τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων. Ὑπόφυση, θυρεοειδής, πάγκρεας, ἐπινεφρίδια, ὠοθήκες, ὄρχεις. Γεννητικά ὄργανα (συνοπτικά). Γονιμότητα. Σύλληψη. Κύηση. Ὑγιεινή τῆς κυήσεως.

Ἀφροδίσια νοσήματα.

Α Γ Γ Λ Ι Κ Α

Ὧρες 2

I.- Σκοπός

Θά ἐπιδιώκεται ὁ σκοπός πού προτάσσεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- "Υλη τοῦ μαθήματος

I.- ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ. Τό λεξιλόγιο θά περιλαμβάνει περίπου 600-750 ρηζικές λέξεις, πού θά ἀποτελοῦν ἐπέκταση τῶν λέξεων πού ἔχουν διδαχθεῖ στό Γυμνάσιο καί στήν Α' τάξη τοῦ Λυκείου. Οἱ λέξεις αὐτές θά ἐπιλεγοῦν μέ κριτήριο τή συχνότητα, τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητά τους γιά τή διδασκαλία. Ὅπου κρίνεται πρόσφορο νά δίνονται καί παράγωγα τῶν ρηζικῶν λέξεων.

II.- ΠΡΟΦΟΡΑ. Θά γίνονται συστηματικές ἀσκήσεις φωνολογίας καί γενικότερα σωστῆς προφορᾶς λέξεων, φράσεων καί προτάσεων, γιά νά βελτιώνεται ἡ προφορά τῶν μαθητῶν. Ἡ χρησιμοποίηση εἰδικῶν ἐγκεκριμένων μαγνητοταινιῶν κλπ. ἀκουστικῶν μέσων θά βοηθήσει ἀποτελεσματικά τή διδασκαλία καί ἔτσι ἡ ἀπόδοση θά εἶναι καλύτερη.

III.- ΑΝΑΓΝΩΣΗ. Ἡ ἀνάγνωση θά γίνεται ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό βιβλίο, τό ὁποῖο θά περιέχει: χαρακτηριστικές ἐκδηλώσεις τῆς ἀγγλικῆς καί ἀμερικανικῆς ἱστορίας καί ζωῆς, βιογραφίες συγγραφέων, ἐπιστημόνων, ἄλλων προσωπικοτήτων, περιγραφές πόλεων, ἐπιστολές, διαλόγους γύρω ἀπό ἐμποτικές συναλλαγές, ἀνέκδοτα, περιλήψεις λογοτεχνικῶν ἔργων, καί ἀποσπασμάτων νεωτέρων Ἄγγλων καί Ἀμερικανῶν συγγραφέων κλπ. Στήν τάξη αὐτή θά γίνεται χρῆση τῆς σιωπηρᾶς ἀναγνώσεως, ὄχι μόνον γιά γρήγορη ἀνάγνωση, ἀλλά καί γιά κατανόηση. Οἱ μαθητές θά διαβάζουν στό σπίτι πρόσφορα συμπληρωματικά ἀναγνώσματα (FICTION AND NON-FICTION)

IV.- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ. Θά γίνει ἐπανάληψη καί συμπλήρωση τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ. Θά γίνει ἐπίσης ἐπισήμανση τῆς σπουδαιότητας τῶν ρηματικῶν τύπων (ἀπαρεμφάτων, μετοχῶν, γερουνδίων), τῆς χρήσεως τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων καί τῶν ἰδιωματικῶν ἐκφράσεων κλπ.

V.- ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Θά γίνονται συζητήσεις καί παριστατικοί διάλογοι πάνω σέ θέματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, γιά ν' ἀποκτήσουν οἱ μαθητές εὐχέρεια στήν ὁμιλία. Θέματα, πού μποροῦν νά συζητοῦν εἶναι ἐπίσης ἡ ἐκπαίδευση, ἡ ἀγγλική γλῶσσα, οἱ κοινωνικές συνήθειες καθώς καί τά εὐκαιριακά θέματα ὅλων τῶν εἰδῶν.

VI.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Οἱ γραπτές ἀσκήσεις θά ἔχουν τή μορφή τῶν ἀσκήσεων τῆς Α' τάξεως.

VII.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ. Θά ἐξακολουθήσουν ν' ἀσκοῦνται οἱ μαθητές σ' ὅλα τά εἴδη συνθέσεων πού ἀναφέρονται στήν Α' τάξη.

VIII.- ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ. Ὅπως καί στήν Α' τάξη Λυκείου.

Γ Α Λ Λ Ι Κ Α

Ὧρες 2

I.- Σκοπός

Θά ἐπιδιώκεται ὁ σκοπός πού προτάσσεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

1.- ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ. Θά δοθεῖ λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων ἀπό τό βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμοῦ, μέ παράλληλη χρησιμοποίηση καί ἐμπλουτισμό τοῦ γνωστοῦ λεξιλογίου. Θά δίνονται χρήσιμα παράγωγα τῶν ἤδη γνωστῶν καί νῶν νέων λέξεων, μέ ἰδιωματικές ἐκφράσεις (γαλλισμούς) πού χρησιμοποιοῦνται στήν καθημερινή γλῶσσα.

2.- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ. Συμπλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ τῶν προηγούμενων τάξεων, μέ βάση τούς ἀναγινωσκόμενους διαλόγους καί τά κείμενα τοῦ σχολικοῦ βιβλίου. Ὑπογράμμιση ἰδιωματισμῶν (γαλλισμῶν), προσωπικῶν καί συνωνύμων. Ἐπανάληψη τῶν ἀριθμητικῶν, τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν καθώς καί τῶν σπουδαιοτέρων τοπονυμίων τῆς Ἑλλάδας. Συμπλήρωση καί ἐμπέδωση τῶν ἀντωνυμιῶν. Χρῆση τοῦ INFINITIF, ἐμπέδωση τοῦ CONDITIONNEL PRESENT, τῆς προστακτικῆς φωνῆς καί τοῦ πλαγίου λόγου. Ἐπανάληψη τῆς χρήσεως καί τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων. Διδασκαλία τῶν ἀνώμαλων ρημάτων πού τά συναντοῦμε στά διδασκόμενα κείμενα.

3.- ΠΡΟΦΟΡΑ. Σ' αὐτό τό ἐπίπεδο, χρειάζονται εἰδικές ἀσκήσεις γιά τή διόρθωση τῆς προφορᾶς, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες πού παρουσιάζονται. Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται στήν ρυθμική ἐκφορά τῶν προτάσεων.

4.- ΚΕΙΜΕΝΑ. Συνεχίζεται ἡ ἐπεξεργασία καί ἀνάγνωση τῶν διαλόγων καί τῶν κειμένων τοῦ σχολικοῦ βιβλίου μέ παράλληλη μύηση στά πιό χαρακτηριστικά ρεύματα τῆς σύγχρονης γαλλικῆς λογοτεχνίας ἀπό σύντομα καί ἁπλά κείμενα. Ἡ ἐπιλογή τῶν κειμένων αὐτῶν θά γίνεται μέ κριτήριο τήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν πού ἔχουν τεθεῖ γιά τή διδασκαλία τῶν γαλλικῶν στό λύκειο. Κάθε φορά πού τό κείμενο προσφέρε-

ται γι' αὐτό θά γίνεται ἐπισήμανση τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ νεώτερου γαλλικοῦ πολιτισμοῦ καί παραλληλισμός καί σύγκριση μέ τά ἀντίστοιχα ἑλληνικά φαινόμενα. Οἱ μαθητές μποροῦν νά διαβάζουν καί σιωπηλά, γιά νά συνηθίσουν στή γρήγορη ἀνάγνωση καί στήν κατανόηση κειμένων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος (ἁπλουστευμένα κείμενα συγγραφέων, μαθητικό περιοδικό).

5.- ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Μέ ἀφορμή τούς διαλόγους καί τά κείμενα τοῦ βιβλίου, ποικίλες προφορικές ἀσκήσεις στή γραμματική καί στό συντακτικό. Διαλογική συζήτηση πάνω στά κείμενα ἤ σέ θέματα παρμένα ἀπό τήν ἐπικαιρότητα (ἐφευρέσεις, τέχνες, κινηματογράφος, τηλεόραση, θέατρο, σπουδές, τεχνικά ἐπιτεύγματα κτλ.). Προφορική περίληψη τῶν κειμένων πού ἔχουν ἀναγνωσθεῖ ἤ περίληψη ἀπό ἀκρόαση δίσκων ἤ μαγνητοφωνημένων κειμένων, ἀπό προβολή ταινιῶν. Προφορική παραλλαγή τῶν θεμάτων τῶν διαλόγων ἤ τῶν κειμένων σέ νέες, παραπλήσιες καί ζωντανές καταστάσεις. Προφορική παρουσίαση ἑνός ἐπίκαιρου θέματος ἀπό μαθητή ἤ ἀπό ὁμάδα μαθητῶν.

6.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Ἀσκήσεις στή γραμματική καί τό συντακτικό μέ ἐπιλογή τῶν διδαγμένων. Συμπλήρωση χρήσιμων ἐντύπων, σύνταξη παραγράφων, ἁπλῶν ἐπιστολῶν, περιλήψεων, παραφράσεων, ἀπόδοση θεμάτων πού ἀναγνώσθηκαν ἤ συζητήθηκαν καί πού σχετίζονται μέ τήν ἐπικαιρότητα σέ 10-15 φράσεις. Οἱ γραπτές ἀσκήσεις θά ἔχουν προπαρασκευαστεῖ προφορικά ἀπό τόν καθηγητή πού, μέ τίς κατάλληλες ἐρωτήσεις, τήν ἐπίδειξη εἰκόνων, τό σχετικό λεξιλόγιο πού θά δώσει, καθοδηγεῖ τούς μαθητές ὡς πρός τό διάγραμμα πού θά ἀκολουθήσουν.

7.- ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ. Ἄσκηση (κάθε 15ήμερο) στή μετάφραση κειμένου (καί ὄχι μεμονωμένων φράσεων) ἀπό τά ἑλληνικά στά γαλλικά, μέ ἀφορμή ὅσα διδάχτηκαν ἤ συζητήθηκαν στή τάξη.

8.- ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ. Ποικίλες ὀρθογραφικές ἀσκήσεις κάθε 15ήμερο. Διόρθωση καί ἐπιλογή ἀπό τόν καθηγητή ὁρισμένων κάθε φορά τετραδίων τῶν μαθητῶν.

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ὧρες 3

I.- Σκοποί

Θά ἐπιδιώκονται οἱ σκοποί πού προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

II.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Α.΄ Τμήματα Ἀρρένων

1.- Ἀσκήσεις μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό. Πολύμορφες βαδίσεις, μετατοπίσεις καί δρόμοι. Ἀναπηδήσεις καί ἅλματα ἐλεύθερα ἤ μέ χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων. Ἐλεύθερες ἀσκήσεις τῶν ἄκρων καί τοῦ κορμοῦ πρός ὅλους τούς ἄξονες καί τά ἐπίπεδα καθώς καί ποικίλες συνασκήσεις γιά τήν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ. Ἀσκήσεις καί συνασκήσεις μέ τή χρησιμοποίηση κινητῶν ἤ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων. Ἀσκήσεις μέ σφαῖρες, κοντούς, σχοινάκια, ἐμπόδια, στρώματα, κορίνες, πλινθία, σχοινιά ἀναρριχήσεως, δοκούς, μονόζυγα, δίζυγα, πολύζυγα, δυναμόμετρα, βάρη, ἀναπηδητήρια κτλ.

2.- Ἀγωνιστική Γυμναστική

Ἀσκήσεις ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς καί στά ἕξι (6) ἀγωνίσματα (ἔδαφος, μονόζυγο, δίζυγο, ἵππο μέ λαβές, ἅλματα σέ ἵππο, σέ κρίκους).
Διδασκαλία καί ἐφαρμογή σειρᾶς ἀσκήσεων ἤ ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων καί στά ἕξι ἀγωνίσματα.
Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.
Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν.
Ὀργάνωση ἀγώνων.

3.- Παιχνίδια-Ἀθλητικές Παιδιές

Διδασκαλία γυμναστικῶν-ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν.
Μικρά παιχνίδια γιά τήν εἰσαγωγή καί τήν προπόνηση στίς ἀθλητικές παιδιές.
Ὁλοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καί τῆς ὁμαδικῆς τακτικῆς στίς βασικές ἀθλοπαιδιές.
Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν.
Ὀργάνωση ἀγώνων.

4.- Κλασικός Ἀθλητισμός

Διδασκαλία ὅλων τῶν κατιλλήλων γιά τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Β' Λυκείου ἀγωνισμάτων τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς στά κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἅλματος καί ρίψεως.

Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καί τῶν σύνθετων ἀγωνισμάτων

Ἐπιδίωξη καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στά ἀγωνίσματα τῆς εἰδικεύσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων. Ὀργάνωση ἀγώνων.

5.- Κολύμβηση

Διδασκαλία ὅλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καί τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς.

Διδασκαλία τῆς τακτικῆς τῆς ὁμαδικῆς κολυμβήσεως.

Ἐπιδίωξη καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στά ἀγωνίσματα τῆς προτιμήσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων. Ὀργάνωση ἀγώνων.

./.

Ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς ναυτιγοσωστικῆς καί τῆς τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

6.- Λοιπά Ἀθλήματα

Ὅπου οἱ γενικότερες συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν, οἱ μαθητές διδάσκονται καί ἐπιδίδονται σέ ναυτικά, χιονοδρομικά, ὀρειβατικά, ἱππευτικά κτλ. ἀθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τῶν ἀναφερόμενων ἀθλημάτων ἐπιδιώκεται ἡ καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς, ἡ συμπλήρωση τῆς τακτικῆς καί τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμός ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν καί ἡ ὀργάνωση ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων.

7.- Ἑλληνικοί Χοροί

Διδασκαλία τῶν πανελλήνιων χορῶν καθώς καί ἄλλων χορῶν ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδος καί ἰδιαίτεροι τῆς περιοχῆς ὅπου βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκῶν χορῶν ἀπό μαθητές.

1.- Ἀσκήσεις μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.
Πολύμορφες βαδίσεις, μετατοπίσεις καί δρόμοι.
Ἀναπηδήσεις καί ἅλματα ἐλεύθερα ἤ μέ χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων.
Ἐλεύθερες ἀσκήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ πρός ὅλους τούς ἄξονες καί τά ἐπίπεδα καθώς καί ποικίλες συνισκήσεις γιά τήν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ.
Ἀσκήσεις καί συνισκήσεις μέ τή χρησιμοποίηση κινητῶν ἤ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων. Ἀσκήσεις μέ σφαῖρες, κοντούς, σχοινάκια, κορδέλες, στεφάνια, ἐμπόδια, στρώματα, κορίνες, πλίνθια, δοκούς, δίζυγα, πολύζυγα, ἀναπηδητήρια κτλ.

2.- Ἀγωνιστική Γυμναστική
Ἀσκήσεις ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς καί στά τέσσερα (4) ἀγωνίσματα (Ἔδαφος, δίζυγο, τή δοκό καί ἅλματα σέ ἵππο).
Διδασκαλία καί ἐφαρμογή σειρᾶς ἀσκήσεων ἤ ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων καί στά τέσσερα ἀγωνίσματα.
Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.
Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητριῶν.
Ὀργάνωση ἀγώνων.

3.- Ρυθμική Ἀγωνιστική Γυμναστική
Ἀσκήσεις ρυθμικῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς μέ κορίνες, μπάλες, στεφάνια, σχοινάκια καί κορδέλες.
Διδασκαλία καί ἐφαρμογή σειρᾶς ἀσκήσεων ἤ ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων μέ διάφορα ὄργανα.
Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ρυθμικῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.
Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητριῶν.
Ὀργάνωση ἀγώνων.

4.- Παιχνίδια - Ἀθλητικές Παιδιές
Διδασκαλία γυμναστικῶν-ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν.
Μικρά παιχνίδια γιά τήν εἰσαγωγή καί τήν προπόνηση στίς ἀθλητικές παιδιές.
Ὁλοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καί τῆς ὁμαδικῆς τακτικῆς στίς βασικές ἀθλοπαιδιές.
Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητριῶν. Ὀργάνωση ἀγώνων.

5.- Κλασικός Ἀθλητισμός

Διδασκαλία ὅλων τῶν καθιερωμένων γιά τήν ἡλικία τῶν μαθητριῶν τῆς Β' Λυκείου ἀγωνισμάτων τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς στά κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἅλματος καί ρίψεως.

Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καί τῶν σύνθετων ἀγωνισμάτων

Ἐπιδίωξη καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητριῶν στά ἀγωνίσματα τῆς εἰδικεύσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων. Ὀργάνωση ἀγώνων.

6.- Κολύμβηση

Διδασκαλία ὅλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καί τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς.

Διδασκαλία τῆς τακτικῆς τῆς ὁμαδικῆς κολυμβήσεως.

Ἐπιδίωξη καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητριῶν στά ἀγωνίσματα τῆς προτιμήσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδων. Ὀργάνωση ἀγώνων.

Διδασκαλία τῆς ναυαγοσωστικῆς καί τῆς τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

./.

7.- Λοιπά ἀθλήματα

Ὅπου οἱ γενικότερες συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν, οἱ μαθήτριες διδάσκονται καί ἐπιδίδονται σέ ναυτικά, χιονοδρομικά, ὀρειβατικά, ἀεροναυτικά κτλ. ἀθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τῶν ἀναφερομένων ἀθλημάτων ἐπιδιώκεται ἡ καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς, ἡ συμπλήρωση τῆς τακτικῆς καί τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμός ὁμάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητριῶν καί ἡ ὀργάνωση ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων.

8.- Ἑλληνικοί χοροί

Διδασκαλία τῶν πανελλήνιων χορῶν καθώς καί ἄλλων χορῶν ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδας καί ἰδιαίτερα τῆς περιοχῆς πού βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτημάτων λαϊκῶν χορῶν ἀπό μαθήτριες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 48/1979

Σήμερα, 6 Ἰουνίου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
ΑΠΩΝ Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
ΑΠΩΝ Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος ἀπουσίαζε λόγω ἐκτάκτου οἰκογενειακοῦ περιστατικοῦ καί ὁ Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, λόγω ἀσθενείας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Σχέδιο ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος μαθημάτων Διδασκαλείου Μ.Ε. Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Γνωμοδότηση γιά τή μετεκπαίδευση 100 ὁμογενῶν ἐκπαιδευτικῶν. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

./.

'Ο άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Σχ. ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος μαθημάτων Διδασκαλείου Μ.Ε.", εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/3354/24-5-79 ἀπέστειλε στό ΚΕΜΕ ἀντίτυπα σχεδίου ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Διδασκαλείου Μέσης 'Εκπαιδεύσεως γιά γνωμάτευση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 προκειμένου νά ἐκδοθεῖ ἡ προβλεπόμενη ἀπό τό ἄρθρο 7, παρ. 6, ἐδ. 4 τοῦ Ν.748/1970 σχετική ὑπουργική ἀπόφαση.

Παρατηρῶ ὅτι στό προτεινόμενο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τό Διδασκαλεῖο Μ.Ε. περιλαμβάνονται ὕλη καί μαθήματα πού δέν προβλέπονται ἀπό τό ἄρθρο 6 τοῦ Ν.748/1970, σέ τέτοια μάλιστα ἔκταση, ὥστε στήν οὐσία πρόκειται γιά νέο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα. Σημειώνω π.χ. ὅτι στήν κατηγορία τῶν κοινῶν μαθημάτων γιά ὅλες τίς εἰδικότητες προστίθενται καί τά μαθήματα:

Μεθοδολογία τῆς παιδαγωγικῆς ἔρευνας μέ στοιχεῖα στατιστικῆς.

Χαρακτηρολογία τοῦ ἐφήβου (ὡς προσθήκη στήν ψυχολογία τοῦ ἐφήβου).

Στοιχεῖα Συμβουλευτικῆς (ὡς προσθήκη στό σχολικό καί ἐπαγγελματικό προσανατολισμό).

Κοινωνιολογία τῆς Παιδείας καί Γενική Ψυχολογία πού δέν προβλέπονται ἀπό τό ἄρθρο 6 τοῦ Ν.748/1970.

'Αντίθετα δέν περιλαμβάνεται στό πρόγραμμα Εἰσαγωγή στήν Ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ (ὡς πρῶτο μέρος τῆς ψυχολογίας τοῦ ἐφήβου) πού προβλέπεται ἀπό τόν ἀνωτέρω νόμο.

'Αναγνωρίζω ὅτι τό πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. πού ἰσχύει χρειάζεται ἀναμόρφωση. Αὐτή ὅμως δέν μπορεῖ νά γίνει παρά μέ Νόμο καί ὄχι μέ ὑπουργική ἀπόφαση, γιατί ἡ ὑπουργική ἀπόφαση δέν μπορεῖ νά καταργήσει τό Ν.748/70 πού ἰσχύει. "Αλλωστε τό σχέδιο προγράμματος πού ἔχουμε μπροστά μας δέν ἔχει λάβει οὔτε τή μορφή ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ὅπως ὁρίζει ἡ παρ. 6 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Ν.748/70 σέ συνδυασμό μέ τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

Γι' αὐτό, ἐπειδή δηλαδή τό παρόν σχέδιο ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. ἐπιφέρει οὐσιαστικές μεταβολές στό ἄρθρο 6 τοῦ Ν.748/70, τό ὁποῖο ἄρθρο ἄλλωστε ἐπικαλεῖται στό ἔγγραφό της καί ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποτελέσει βάση γιά τήν ἔκδοση ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ὅπως ζητεῖ ἡ ἀνωτέρω Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καί εἰσηγοῦμαι νά μήν προχωρήσει τό Τμῆμα στή γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο .

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Δ. Σακκᾶ καί σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέ μπορεῖ νά γνωματεύσει γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ ΔΜΕ γιατί (α) περιέχει μαθήματα διαφορετικά ἀπό ἐκεῖνα πού ὁρίζουν οἱ κείμενες διατάξεις, δηλαδή τό ἄρθρο 6, παρ. 2 τοῦ Ν.Δ. 748/70 καί (β) δέν ἔχει τή μορφή ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ὅπως ὁρίζει τό ἄρθρο 7, παρ. 6δ τοῦ Ν.Δ. 748/70 σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 2 παρ. 2 τοῦ Ν.186/75.

'Ο άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά τή μετεκπαίδευση 100 ὁμογενῶν ἐκπαιδευτικῶν" κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση ΕΕΕ τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. Φ.821.2/3/2/3662/29-5-1979 ζητεῖ νά γνωματεύσουμε, σύμφωνα μέ τό ἀριθμ. 2, παρ. 6 τοῦ Ν.186/1975, γιά τό πρόγραμμα διαλέξεων σέ 100 ὁμογενεῖς ἐκπαιδευτικούς ἑλληνικῶν σχολείων τοῦ ἐξωτερικοῦ πού θά φιλοξενηθοῦν, ὅπως γίνεται κάθε χρόνο, ἀπό τό 'Εθνικό "Ἵδρυμα "Βασιλεύς Παῦλος" κατά τό διάστημα ἀπό 15 'Ιουλίου ὡς τίς 5 Αὐγούστου. Οἱ διαλέξεις θά εἶναι συνολικά 11, διάρκειας ἡ καθεμιά 2 ὡρῶν. Τά θέματα πού θά ἀναπτυχθοῦν εἶναι αὐτά πού εἴχαμε εἰσηγηθεῖ καί κατά τά προηγούμενα σχολικά ἔτη σέ ἀνάλογες περιπτώσεις φιλοξενίας, τά θεωρῶ κατάλληλα καί γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτό τό πρόγραμμα ὅπως ἔχει.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Δ. Σακκᾶ,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Εγκρίνει ὅπως ἔχει τό πρόγραμμα διαλέξεων πού θά γίνουν κατά τήν φιλοξενίαν ὁμογενῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀπό τό "Ἵδρυμα "Βασιλεύς Παῦλος" ἀπό 15-7-79 ὡς τίς 5-8-79.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται αὐθημερόν τά πρακτικά ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

'Ο Πρόεδρος

Χ. Γ...

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εἶναι ἀκριβές ἀντίγραφο
18-6-79
'Η Γραμματέας
Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 49/1979

Σήμερα, 8 Ἰουνίου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		ΑΠΩΝ Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
ΑΠΩΝ Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

Στή συνεδρίαση προήδρευσε ὁ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Προεδρεύων τοῦ ΚΕΜΕ, Σύμβουλος Α΄, διότι ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶς, ἀπουσίαζε λόγω ἀσθενείας. Ἐπίσης ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, ἐδήλωσε ἀσθένειαν.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Συζήτηση γιά τίς παρατηρήσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀπαντητικό σημείωμα στό ἀνακοινώσεις τῆς ΕΜΕ. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

'Ακολούθως ὁ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς θέτει γιά συζήτηση στό Τμῆμα τό ἑξῆς θέμα: "'Απαντητικό σημείωμα σέ ἀνακοινώσεις τῆς ΕΜΕ" μέ εἰσηγητή τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη, μέ ἐντολή τοῦ κ. 'Υφυπουργοῦ Παιδείας.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης, εἰσηγεῖται τό σχέδιο ἐπιστολῆς τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κύριε Διευθυντά,

Σχετικά μέ τίς πρόσφατες καταγγελίες στόν Τύπο τῆς 'Ελληνικῆς Μαθηματικῆς 'Εταιρείας (ΕΜΕ) πού ἀναφέρονται στίς πανελλήνιες ἐξετάσεις, στά ἀναλυτικά προγράμματα καί στά διδακτικά βιβλία θά μᾶς ἐπιτρέψετε γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας νά σημειώσουμε τά ἀκόλουθα:

1.- 'Ισχυρίζεται ἡ ΕΜΕ ὅτι "ἡ ὕλη τῆς Γ΄ Γυμνασίου διογκώθηκε ἰδιαίτερα φέτος καθώς προστέθηκαν 8 νέα κεφάλαια ἐνῶ ταυτόχρονα ἐλαττώθηκαν οἱ ὧρες διδασκαλίας ἀπό 5 σέ 4". 'Ο ἰσχυρισμός εἶναι ἀνακριβής καί κατά τά δύο σκέλη του:

α) Σωστά ἐπισημαίνει ἡ ΕΜΕ τήν προσθήκη νέων κεφαλαίων πού ὑπαγορεύθηκε ἀπό τήν ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ προγράμματος καθώς καί ἀπό τό χαρακτῆρα τοῦ Γυμνασίου, ὡς αὐτοτελοῦς κύκλου σπουδῶν. Αὐτό σέ σημαίνει κατανάγκην διόγκωση ὕλης, ὅταν τά νέα μπαίνουν στή θέση ἄλλων πού ἀφαιροῦνται. Καί ἡ ΕΜΕ παρασιωπᾶ τό γεγονός ὅτι τά νέα θέματα τοῦ προγράμματος ἀντικατέστησαν στήν τάξη αὐτή τόν κλάδο τῆς Θεωρητικῆς Γεωμετρίας πού κάλυπτε τίς μισές ὧρες τοῦ προγράμματος.

β) Μέ τά νέα προγράμματα τόσο τοῦ Γυμνασίου ὅσο καί τοῦ Λυκείου, καμμιά μείωση ὡρῶν στά Μαθηματικά δέ σημειώθηκε, ὅπως συνέβη σέ πολλά ἄλλα μαθήματα. Εἰδικότερα στή Γ΄ Γυμνασίου καί τό προηγούμενο πρόγραμμα πρόβλεπε 4 ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας.

2.- Γιά τά νέα ἀναλυτικά προγράμματα καί τά διδακτικά βιβλία συνεργάστηκαν σέ ὁμάδες ἄρτιοι μαθηματικοί. 'Ανάμεσά τους Καθηγητές ΑΕΙ, διδάκτορες καί ἐπίλεκτοι ἐκπαιδευτικοί ἀπό τό 'Εποπτικό καί

./.

διδακτικό προσωπικό της δημόσιας Μ.Ε. Όλοι τους μέλη της ΕΜΕ και μερικοί εκλεγμένοι στό διοικητικό της Συμβούλιο. Σχεδόν όλοι με θητεία στή Μέση Εκπαίδευση και με πλούσια διδακτική πείρα. Όταν λοιπόν τό έργο τους επικρίνεται με φράσεις όπως "ξεχνούν γιά ποιούς προορίζεται ή μαθηματική παιδεία, λείπει τό ξεχώρισμα τού ούσιώδους από τό επουσιώδες κλπ), τότε ή κριτική δέν είναι καθόλου πειστική.

Ασφαλώς τά νέα προγράμματα και τά διδακτικά βιβλία παρουσιάζουν ατέλειες. Και ή πρώτη εφαρμογή τους, όπως συμβαίνει με κάθε τι τό νέο, παρουσίασε δρισμένες δυσκολίες. Πάντως οι ατέλειες και οι δυσκολίες είναι άπ' αύτές πού φυσιολογικά μόνο με τήν εφαρμογή τους στήν πράξη έρχονται στήν επιφάνεια και μπορεί νά αντιμετωπιστούν μελλοντικά.

Ένα πάντως είναι βέβαιο: ότι τά νέα προγράμματα και τά βιβλία πού τά υλοποιούν άποτελούν ένα σημαντικό βήμα προόδου στόν τομέα τής μαθηματικής εκπαιδεύσεως, ώφέλησαν πολλαπλά διδάσκοντες και διδασκομένους και κυρίως δημιούργησαν τίς προϋποθέσεις γιά μεγαλύτερες και σημαντικότερες βελτιώσεις.

3.- Η ΕΜΕ θεώρησε σκόπιμο και επίκαιρο νά "άνησυχήσει γιά μεγάλη άποτυχία τών μαθητών στίς πανελλήνιες εξετάσεις". Ασφαλώς θά υιοθετούν αύτή τή δήλωση μερικοί πού αύξάνουν τήν οικονομική τους δραστηριότητα όταν αύξάνει τό ύψος και ή άγωνία τών παιδιών. Άλλά άλλοι μαθηματικοί, μέλη τής ΕΜΕ, πού άγωνίστηκαν όλο τό χρόνο στά σχολεία γιά νά δώσουν στούς μαθητές εφόδια και αύτοπεποίθηση γιά τίς εξετάσεις, είναι βέβαιο ότι δέ συμμερίζονται αύτή τήν παιδαριώδη δήλωση πού σέ παραμονές εξετάσεων άποτολμά ή ΕΜΕ.

Είναι γεγονός ότι από τήν άρχή τού σχολικού έτους ένα πλήθος από μέτρα συνέβαλαν στό νά μή χαθούν διδακτικές ώρες και νά δημιουργηθούν στό μέτρο τού δυνατού ίδιες συνθήκες διδασκαλίας και εξετάσεων γιά τούς μαθητές. Οί τελευταίοι με αύξημένο ενδιαφέρον παρακολούθησαν τά μαθήματα και ή προφορική ξιολόγησή τους από τούς καθηγητές τους κάθε άλλο παρά συμφωνεί με τίς εκτιμήσεις τής ΕΜΕ γιά τήν επίδοσή τους.

Όσο γιά τόν πανελλήνιο διαγωνισμό τής ΕΜΕ, στά άποτελέσματα

./.

τοῦ ὁποίου στηρίζει τίς ἀπόψεις της, πρέπει νά τονιστεῖ ἰδιαίτερα ὅτι τά θέματα πού ὁδήγησαν στή Β΄ Λυκείου εἶναι ἔξω ἀπό τό πνεῦμα τῆς διδασκαλίας καί τῶν πανελλήνιων ἐξετάσεων στήν τάξη αὐτή καί ὁπωσδήποτε ἀκατάλληλα γιά ἀντικειμενική ἀξιολόγηση μαθητῶν.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος λέγει: Συμφωνῶ μέ τό περιεχόμενο τοῦ ἀπαντητικοῦ κειμένου πού ἔχει συντάξει ὁ κ. Βαρουχάκης - ἐπιφυλάσσομαι μόνο γιά τόν ὑπαινιγμό περί οἰκονομικῆς δραστηριότητας, Δέ συμφωνῶ μέ τή διαδικασία, γιατί θεωρῶ ὅτι τό ΚΕΜΕ ἔχει γνωμοδοτική ἁρμοδιότητα καί δέν ἀλληλογραφεῖ μέ μή ὑπηρεσιακούς παράγοντες.

Ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Ἰ. Σκορδίλης προσθέτει: Ὅπως καί σέ παρόμοιες περιπτώσεις παλαιότερα, ἔτσι καί τώρα διαφωνῶ μέ τήν ἀπάντηση ἀπό τό Τμῆμα Μέσης στά δημοσιεύματα τῆς ΕΜΕ. Τήν ἄποψή μου αὐτή τή στηρίζω στό σχετικό Νόμο 186/75, πού σαφῶς ὁρίζει ὅτι τό ΚΕΜΕ ἀπαντᾶ μόνο σέ ἐρωτήματα τῆς διοικήσεως.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄ ὁμόφωνα ὡς πρός τό περιεχόμενο, ἀλλά κατά πλειοψηφία ὡς πρός τήν διαδικασία. Δηλαδή οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ἰ. Σκορδίλης ὑποστηρίζουν ὅτι σύμφωνα μέ τό Νόμο τό ΚΕΜΕ γνωμοδοτεῖ μόνο ἐπί ἐρωτημάτων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καί δέν ἀλληλογραφεῖ μέ μή ὑπηρεσιακούς παράγοντες.

Ἡ συζήτηση γιά τά θέματα 1 καί 2 τῆς ἡμερήσιας διατάξεως συνεχίστηκε μέ προεδρεύοντα τόν κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β΄.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Θέμα 2ο - Συζήτηση γιά τίς παρατηρήσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

Ὁ Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, εἰσηγεῖται γιά τά θρησκευτικά τά ἑξῆς:

Μετά ἀπό προσεκτική μελέτη τῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ πάνω στό Α.Π. τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, διεπίστωσα ὅτι τό Α.Π. τῶν Θρησκευτικῶν πού εἶχε συντάξει τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μέ τήν Πράξη του 11/24-1-79 ἔχει καλῶς καί ὅτι τά περισσότερα ἀπό τά σχόλια πού ἀναφέρονται σ' αὐτό εἶναι ἐπαινετικά. Εἰσηγοῦμαι νά γίνουν μόνο οἱ κατωτέρω μικροτροποποιήσεις, οἱ ὁποῖες προτείνονται ἀπό τίς ΓΕΜΕ καί κρίνονται βάσιμες καί ἐποικοδομητικές.

1) Στή διδ. ἑνότητα 3 νά προστεθεῖ παρ. ε΄ μέ τίτλο: "Σχέσεις Ἐκκλησίας καί κράτους", ἄν καί τό θέμα ἐξετάζεται μερικά στίς διδ. ἑνότητες 19β καί 27γ.

2) Στή διδακτική ἑνότητα 9 πάρ. α΄ νά προστεθεῖ: "- εἰδική ἀναφορά στό ἱεραποστολικό ἔργο τῶν Ἀποστόλων καί μάλιστα τοῦ Παύλου", καίτοι ὑπονοεῖται.

3) Στή διδακτική ἑνότητα 14β νά προστεθεῖ: Η"... καί ἡ ἀπανθρωπία τῶν βασανιστηρίων πού χρησιμοποίησαν

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀποφαίνεται ὁμόφωνα,

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα ὡς πρός τά σημεῖα 1 καί 2.

Ἀκολούθως ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, ἐκφράζοντας τίς ἀπόψεις καί τῶν ἄλλων φιλολόγων τοῦ Τμήματος εἰσηγεῖται τά ἑξῆς; γιά τή Νέα Ἑλληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία:

α) Στούς "Σκοπούς τοῦ μαθήματος", στή δεύτερη παράγραφο μεταβάλλεται ἡ διατύπωση τῆς πρώτης περιόδου ὡς ἑξῆς: "Μέ τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος ὁ μαθητής εἰσάγεται στό νεοελληνικό κόσμο καί πολιτισμό, ὅπως αὐτός, διατηρώντας τούς δεσμούς του μέ τήν ἀρχαία ἑλληνική παράδοση, διαμορφώθηκε βαθμιαῖα ἀπό τούς τελευταίους βυζαντινούς αἰῶνες καί ἐξελίχθηκε ὥς σήμερα".

β) Στήν παράγραφο Γ΄ "Ἐκθέσεις", ἀντί λιγότερες ἀπό 10 καί περισσότερες ἀπό 13 νά γραφεῖ: "λιγότερες ἀπό 10 καί περισσότερες

1.- Ποικίλες παρατηρήσεις προερχόμενες ἀπό τίς ἐπιθεωρήσεις, τήν 'Εταιρεία 'Ελλήνων Φιλολόγων καί τήν ΟΛΜΕ κατατάσσονται στίς ἀκόλουθες κατηγορίες:

α) ζητεῖται κάποια διευκρίνιση φραστική,

β) ζητεῖται νά γράφεται καί ἡ διαφορετική θεώρηση,

γ) ὑπογραμμίζεται ἡ ἀνάγκη γιά παράθεση κειμένων-πηγῶν,

δ) ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη ἐναρμόνισης ἔκτασης βιβλίου καί χρόνου διδασκαλίας,

ε) ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη νά γίνεται καί παραπομπή σέ διαλεγμένη βιβλιογραφία,

στ) διατυπώνονται ἐπικρίσεις γιά παραλείψεις τοῦ προγράμματος (πού ὅμως ἀναφέρονται σέ λεπτομέρειες τῆς προκήρυξης ἤ τοῦ ἴδιου τοῦ βιβλίου πού θά προκύψει).

2.- Οἱ παρατηρήσεις εἶναι ἐποικοδομητικές γιά δυό λόγους:

α) 'Επιβεβαιώνουν καί ἐνισχύουν τίς σκέψεις πού ἐπικράτησαν κατά τή σύνταξη τοῦ προγράμματος· κι ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία γιατί προέρχονται ἀπό τόν τομέα τῆς ἐφαρμογῆς.

β) 'Υπογραμμίζουν σημεῖα πού ὀφείλουμε νά προσέξουμε στή σύνταξη τῶν προκηρύξεων.

3.- 'Ιδιαίτερα μνημονεύουμε μερικές ἀπό πολλές ἐποικοδομητικές ἀναφορές τῶν ἐπιθεωρήσεων: Λακωνίας, ξένων σχολείων, Τρικάλων, Μεσολογγίου (ἰδιαίτερα), β΄ ἀνατολικῆς 'Αττικῆς, καθώς καί τῆς ΟΛΜΕ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται ὁμόφωνα

τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου καί παραμένει τό πρόγραμμα τῆς 'Ιστορίας ὡς ἔχει.

Στή συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκης, ἐκθέτει τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν:

'Από τή μελέτη τῶν παρατηρήσεων τοῦ 'Επιτελικοῦ προσωπικοῦ κ.ἄ. στό σχέδιο Α.Π. Μαθηματικῶν Α΄ Λυκείου πού κατάρτισε τό Τμῆμα μέ τήν 11/1979 πράξη του προκύπτουν τά ἀκόλουθα:

1) Τό πρόγραμμα ἔτυχε γενικῆς σχεδόν ἐπιδοκιμασίας.

./.

2) Πολλοί διατύπωσαν τή γνώμη, πράγμα σπάνιο μέχρι τώρα, ὅτι μποροῦσε νά περιλαμβάνει καί ἐπιπλέον ὕλη.

3) Διάφορες παρατηρήσεις ἐπιβεβαιώνουν τίς ὁδηγίες πού ἔχουν διατυπωθεῖ γιά τή συγγραφή τοῦ ἀντίστοιχου βιβλίου, καθώς καί ὁρισμένες θέσεις πού διαμορφώθηκαν ἀπό τήν ὁμάδα συγγραφῆς γιά μερική ἀναδιάταξη τῆς ὕλης.

Συμπερασματικά, ὁρισμένες ἀπό τίς παρατηρήσεις, συνέβαλαν στήν καλύτερη διατύπωση καί συμπλήρωση τοῦ κειμένου τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί ἄλλες πού ἔθιγαν λεπτομερέστερα θέματα θά εἶναι χρήσιμες γιά τή διάρθρωση καί οἰκονομία τῆς ὕλης τοῦ ἀντίστοιχου διδακτικοῦ βιβλίου.

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω καί ἀφοῦ συνεργάστηκα εἰδικά μέ τόν Εἰσηγητή κ. Λ. Ἀδαμόπουλο, εἰσηγοῦμαι τίς ἀκόλουθες τροποποιήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος Μαθηματικῶν τῆς Α΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως:

1) Στούς σκοπούς διδασκαλίας:

Ὁ ὑπό στοιχεῖο δ) εἰδικότερος σκοπός τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Νά φέρει τό μαθητή σέ ἐπαφή μέ ποικίλα θέματα ἐφαρμογῶν τῶν Μαθηματικῶν, πού συνδέονται μέ τίς ἄλλες Ἐπιστῆμες καί τή σύγχρονη πραγματικότητα.

2) Στή διδακτέα ὕλη τοῦ κλάδου "Αλγεβρα:

α) Στήν ἑνότητα 1, νά συμπληρωθεῖ ὁ τίτλος μέ τή φράση "καί ἐφαρμογές". Ἐπίσης μετά τή λέξη "ἀντίφασης" προστεθοῦν: "Μέθοδοι ἀποδείξεως. Ἐπαγωγή".

β) Ὁ τίτλος τῆς ἑνότητας 2 νά γίνει "Τό σύνολο R τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν ὡς ἀντιμεταθετικό σῶμα".

γ) Ἡ ἑνότητα 5 νά ἀριθμηθεῖ ὡς ἑνότητα 3. Ὁ τίτλος της νά γίνει "Τό R ὡς διατεταγμένο σῶμα". Ἡ φράση "ἐφαρμογές στήν ἐπίλυση ἀνισώσεων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ "Ἀνίσωση α΄ βαθμοῦ μέ ἕνα ἄγνωστο".

δ) Ἡ ἑνότητα 3 νά ἀριθμηθεῖ ὡς 4. Ἡ λέξη "συστημάτων" νά γραφεῖ "ἀνισώσεων".

ε) Ἡ ἑνότητα 4 νά ἀριθμηθεῖ ὡς 5.

./.

στ) Στήν Ενότητα 7 ὁ τίτλος νά γίνει: "Μελέτη τῆς μεταβολῆς" πραγματικῶν συναρτήσεων πραγματικῆς μεταβλητῆς".

ζ) Στήν Ενότητα 8 ἀντί τῶν "Ἀνίσωση β΄ βαθμοῦ. Ἁπλές μορφές συστημάτων μέ ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ", νά γραφεῖ "Θέση πραγματικοῦ ἀριθμοῦ ὡς πρός τίς ρίζες τριωνύμου. Ἀνισώσεις β΄ βαθμοῦ. Συστήματα γραμμικῶν ἐξισώσεων καί ἁπλές μορφές συστημάτων μέ ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ".

Τό ΤμῆμαΜ.Ε., μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεταιὁμόφωνα

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη καί ἐπιφέρει τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις.

Ἀκολούθως ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τά μαθήματα τῆς Φυσικῆς, Χημείας καί Γεωλογίας-Ὀρυκτολογίας:

Ὕστερα ἀπό τήν ἐπισταμένη μελέτη τῶν παρατηρήσεων τῶν ΓΕΜΕ καί τῆς ΟΛΜΕ εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα: Τά ἀναλυτικά προγράμματα Φυσικῆς, Χημείας καί Γεωλογίας-Ὀρυκτολογίας Α΄ Λυκείου νά παραμείνουν ὡς ἔχουν. Μερικές ἀπό τίς παρατηρήσεις τῶν ΓΕΜΕ θά ληφθοῦν ὑπόψη κατά τήν σύνταξη τῶν προκηρύξεων γιά συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων. Ἐπίσης στό πρόγραμμα Φυσικῆς ἀντί τῆς λέξεως "ἀνάλογα" νά τεθοῦν οἱ λέξεις "σέ συσχετισμό".

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου,

ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου καί ἐγκρίνει νά παραμείνει τό πρόγραμμα ὡς ἔχει.

Στή συνέχει ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας:

Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τῶν κρίσεων τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Γαλλικῶν (σημειώνω ὅτι κανείς δέν διαθέ-

./.

τει τήν εἰδικότητα, ἀλλά ὑποβάλλουν σημειώματα καθηγητριῶν, ἐνῶ ἡ μόνη ΓΕΜΕ εἰδικότητας Γαλλικῶν ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς 'Ομάδας πού κατάρτισε τό πρόγραμμα) δέν προκύπτει ἀνάγκη μεταβολῆς τοῦ προγράμματος.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β΄, καί ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται ὁμόφωνα

τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, καί ἐγκρίνει τό πρόγραμμα τῆς Γαλλικῆς γλώσσας νά παραμείνει ὡς ἔχει.

'Ακολούθως ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῆς 'Αγγλικῆς γλώσσας:

1.- "Εχουν διατυπωθεῖ διάφορες παρατηρήσεις πού ἀναφέρονται εἴτε σέ θέματα διδακτικῆς εἴτε σέ λεπτομέρειες πού ἀφοροῦν τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων ἤ τόν ἀριθμό ὡρῶν διδασκαλίας.

2.- Δέν ἔχω νά προτείνω τροποποίηση στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τό ὁποῖο ἄλλωστε ἔχουν συντάξει εἰδικοί ἀγγλοδιδάσκαλοι ἀπό τούς πιό εὐυπόληπτους στόν κλάδο.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται ὁμόφωνα

τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου καί ἐγκρίνει νά παραμείνει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὡς ἔχει.

Οὐδεμία παρατήρηση ὑποβλήθηκε γιά τό μάθημα τῶν Καλλιτεχνικῶν μαθημάτων.

./.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κ. Φούσκας εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς:

Δέν ὑπάρχουν οὐσιαστικές παρατηρήσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ γιά τό Α.Π. τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου. Ἐξάλλου μόλις πρόσφατα ἔγινε τό Α.Π. τοῦ μαθήματος ἀπό μεγάλη ἐπιτροπή εἰδικῶν καθηγητῶν καί ἐπιστημόνων, ὥστε νά παρέλκει κάθε τροποποίησή του αὐτή τή στιγμή.

Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά μή τροποποιήσει τό Α.Π. τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς

ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται ὁ μ ό φ ω ν α τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. καί ἐγκρίνει νά παραμένει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς ὡς ἔχει.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Σμορδίλης, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Φ. Ἀγωγῆς:

Ἀπό τίς παρατηρήσεις πού ἔγιναν ἀπό τίς ΑΕΠ καί τίς ΓΕΜΕ στό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσ. Ἀγωγῆς διαπιστώνονται τά ἑξῆς:

α) Ὁκτώ ΑΕΠ-ΓΕΜΕ συμφωνοῦν μέ τό πρόγραμμα καί δέν προτείνουν καμιά προσθήκη ἤ ἀλλαγή.

β) Ἐννέα ΑΕΠ-ΓΕΜΕ συμφωνοῦν κατά βάση μέ τό πρόγραμμα παράλληλα ὅμως κάνουν παρατηρήσεις γενικότερης σημασίας π.χ. αὔξηση τῶν ὡρῶν τῆς Φ. Ἀγωγῆς, ἐμπλουτισμός τῶν σχολείων μέ ἀθλητικά ὄργανα καί δημιουργία νέων σχολικῶν γυμναστηριακῶν ἐγκαταστάσεων, οἱ ὁποῖες ὅμως, παρά τήν ὀρθολογικότητά τους, δέν ἀφοροῦν τή δική μας ὑπηρεσία καί ὅπως εἶναι γνωστό δέν εἶναι δυνατό νά ἱκανοποιηθοῦν σέ σύντομο χρονικό διάστημα.

Εἶναι γεγονός, ὅτι πολλές ἀπό τίς παρατηρήσεις καί τά ἐρωτήματα αὐτά θά ἐπιλεχθοῦν μέ τήν ἐπεξηγηματική ἐγκύκλιο, πού θά ἑτοιμάσουμε καί θά ἀποστείλουμε μετά τή δημοσίευση τοῦ προγράμματος, ὅπως ἀκριβῶς ἔγινε καί μέ τό πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου.

Γιά τούς λόγους πού ἀναφερα προτείνω:

Τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσικῆς Ἀγωγῆς τῆς Α΄ Λυκείου νά παραμείνει ὅπως τό ἔχει ἐγκρίνει τό Τμῆμα Μέσης μέ τήν 117/20-11-1978 πράξη του.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Ι. Σκορδίλη, ἀποφαίνεται ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ι. Σκορδίλη, γιά τό μάθημα τῆς Φ. Ἀγωγῆς, καί ἐγκρίνει νά παραμείνει τό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Φ.Α. ὡς ἔχει.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ:

Ἀνεξάρτητα ἀπό τή μικρή ἤ μεγάλη συμβολή τῶν κρίσεων τοῦ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ γιά τή βελτίωση τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων πού καταρτίζει τό Τμῆμα, πρέπει νά σημειώσω μιά πραγματικότητα, πού ἡ διαδικασία αὐτή δημιουργεῖ.

Συγκεκριμένα, ἡ διαδικασία αὐτή εἶναι χρονοβόρα σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε:

α) Τά ἀναλυτικά προγράμματα νά φτάνουν καθυστερημένα καί "κατόπι ἑορτῆς" ὅταν ἡ ἐφαρμογή τους ἤδη ἔπρεπε νά εἶχε ἀρχίσει στά σχολεῖα. Οἱ ἐπιπτώσεις -ἀρνητικές ὁπωσδήποτε- εἶναι σέ ὅλους γνωστές.

β) Καθίσταται ἀδύνατος ὁ ἐφοδιασμός τῶν μαθητῶν μέ κατάλληλα διδακτικά βιβλία, πού νά καλύπτουν τίς διδακτικές ἀνάγκες πού δημιουργεῖ ἡ ἐφαρμογή τῶν νέων προγραμμάτων. Γιατί ἡ προηγούμενη συγγραφῆς τους ἀπαιτεῖ ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση τή δημοσίευση τῶν προγραμμάτων στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Κάθε καθυστέρηση, ἔχει ὀδυνηρές συνέπειες γιά τή σχολική πράξη, καθώς ὑποχρεώνονται τά σχολεῖα νά ἐφαρμόζουν προγράμματα χωρίς βιβλία ἤ νά ἀναβάλουν τήν ἐφαρμογή τους. Συγκεκριμένα, τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ Γεν. Λυκείου ἔχει ἀποσταλεῖ στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. στίς 31 Ἰανουαρίου 1979. Καί μόλις στίς 29-5-79 γύρισαν στό ΚΕΜΕ μέ τήν παρατήρηση τοῦ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ, δηλαδή εἴχαμε 4 μῆνες χρονοτριβή πού δέν ξέρω ποιές συνέπειες θά ἔχει, ἐφόσον τό πρόγραμμα αὐτό θά πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ ἀπό τίς 21 Σεπτεμβρίου στά λύκειά μας.

'Η συζήτηση γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Ανακοινώσεις" ἀναβάλλεται.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καί ὑπογράφονται τά πρακτικά αὐθημερόν ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος.

Ο Προεδρεύων

Δαμιανάκης

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

'Ακριβές ἀντίγραφο
18-6-79
'Η Γραμματέας

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 50/1979

Σήμερα, ἡμέρα Τρίτη, 12 Ἰουνίου 1979 καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
ΑΠΩΝ Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
ΑΠΩΝ Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶς, Σύμβουλος Α΄, ἀπουσίαζε μέ ἀναρρωτική ἄδεια. Ἐπίσης ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας καί ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ἀπουσίαζαν μέ ἄδεια καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, ἀπουσίαζαν σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος προήδρευσε ὁ κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α΄, προεδρεύων τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Προκηρύξεις συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου:

α) Νέα Ἑλληνικά. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄

β) Ἑλληνικά Ξενοφῶντος. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

./.

'Ο κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγητής γιά τό α΄ σκέλος τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Προκηρύξεις συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς συντάξεως τῆς προκηρύξεως συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου„ ἐπισημαίνω ὅτι τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία πού τό Τμῆμα κατάρτισε γιά ὅλες τίς τάξεις τοῦ Λυκείου εἶναι ἐντελῶς νέο, στηρίζεται σέ νέες ἀρχές καί τό κυριότερο κατατάσσει τήν ὕλη κατά τρόπο, ὥστε σέ κάθε τάξη νά παρέχονται κείμενα γιά μιά ὁρισμένη περίοδο τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας (στήν Α΄ τάξη ἀπό τίς πρῶτες ἀρχές της ὡς τό 1830, στή Β΄ τάξη ἀπό τό 1830 ὡς τό 1930 περίπου καί στή Γ΄ τάξη ἀπό τό 1930 ὡς τίς ἡμέρες μας) καί παράλληλα κείμενα τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, καθώς καί κείμενα ξένης λογοτεχνίας ἐπίσης ὁρισμένης περιόδου γιά κάθε τάξη. 'Επομένως τά σχολικά βιβλία Νεοελληνικῶν 'Αναγνωσμάτων πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα στό Λύκειο εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλα νά ὑπηρετήσουν τούς σκοπούς τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Καί πιό ἀκατάλληλο εἶναι τό βιβλίο τῆς Α΄ Λυκείου τό ὁποῖο ὄχι μόνο δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, ἀλλά ἐπιπλέον εἶναι πολύ παλαιό καί πολύ φτωχό στό περιεχόμενο. Καί δέν ὑπάρχει καμιά ἄλλη σχετική ἔκδοση πού νά μπορεῖ νά καλύψει τίς διδακτικές ἀνάγκες πού δημιουργοῦνται μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Γιά τό ἐρχόμενο σχολικό ἔτος βέβαια δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχουμε νέο βιβλίο Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου. Μποροῦμε ὅμως καί ὀφείλουμε νά προσφέρουμε στούς μαθητές νέο βιβλίο τό σχολικό ἔτος 1980-1981. "Οχι μόνο γιατί ὑπάρχει χρονικό περιθώριο γιά τή συγγραφή του, ἀλλά καί γιατί οἱ μαθητές τῆς Α΄ Λυκείου αὐτοῦ τοῦ σχολικοῦ ἔτους θά ἔχουν διδαχθεῖ σ' ὅλες τίς τάξεις τοῦ Γυμνασίου τό μάθημα αὐτό ἀπό τά νέα βιβλία καί γι' αὐτό θά εἶναι ἀναγκαῖο νά διδαχτοῦν τό μάθημα καί στό Λύκειο ἀπό νέο βιβλίο. Διαφορετικά, ἄν δέν τούς προσφέρουμε νέο βιβλίο καί διδαχθοῦν τό μάθημα ἀπό τό παλαιό βιβλίο ἤ ἀπό κάποιο ἄλλο, πού ἀφοῦ δέ θά εἶναι σύμφωνο μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα δέν μπορεῖ νά εἶναι κατάλληλο, ὅλο τό πρόγραμμα Λυκείου τοῦ μαθήματος τῶν Νέων 'Ελληνικῶν δέ θά ἐφαρμοστεῖ.

./.

Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά παρακληθεῖ ἡ Διοίκηση, καί μέ τό πρακτικό καί μέ τό διαβιβαστικό ἔγγραφο μέ τό ὁποῖο θά τῆς ἀποσταλεῖ τό πρακτικό, νά προχωρήσει στή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως τοῦ νέου διδακτικοῦ βιβλίου Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ τάξεως Λυκείου τό συντομότερο δυνατόν. Βέβαια ὑπάρχει ἀνάγκη νά προκηρυχθεῖ ἡ συγγραφή καί τῶν βιβλίων Β΄ καί Γ΄ τάξεως Λυκείου τοῦ ἴδιου μαθήματος ἀλλά γιά τήν προκήρυξη καί τή συγγραφή αὐτῶν ὑπάρχει χρονικό περιθώριο.

Ἀκολούθως ἀνέγνωσε τήν προκήρυξη τοῦ μαθήματος τήν ὁποία εἶχε ἤδη διανείμει στούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος σέ φωτοτυπία, μέ τή δήλωση ὅτι συνεργάστηκε γιά τήν τελική της διαμόρφωση μέ τόν Εἰσηγητή κ. Τομπαΐδη.

./.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ τάξεως Λυκείου

1.- Σκοπός τοῦ βιβλίου

Σκοπός τοῦ βιβλίου Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ τάξεως Λυκείου εἶναι νά ὑπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες τοῦ μαθήματος σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα (ΦΕΚ)

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου καί διάταξή της

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ προβλεπόμενη ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος γιά τήν Α΄ τάξη τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως. Εἰδικότερα τό βιβλίο θά περιέχει:

α) Κείμενα τῆς περιόδου: ἀρχές τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὡς τό 1830 (ἐκτός ἀπό τήν Ἑπτανησιακή Σχολή), πού νά εἶναι ἀξιόλογα ὡς λογοτεχνικά ἔργα καί ἐπίσης νά φανερώνουν τή γένεση καί τήν ἐξέλιξη τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας σ' αὐτή τήν περίοδο: ἀκριτικά τραγούδια, ὑστεροβυζαντινά δημώδη κείμενα, δημοτικά τραγούδια (ἰδιαίτερα παραλογές, ἱστορικά, κλέφτικα καί μοιρολόγια), κείμενα τῆς κρητικῆς λογοτεχνίας, τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ καί ἀπομνημονεύματα ἀγωνιστῶν τοῦ 1821.

β) Κείμενα τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας: λυρικά ποιήματα, διηγήματα, ἀποσπάσματα ἀπό μυθιστορήματα καί θεατρικά ἔργα (ἤ σύντομα μονόπρακτα στό σύνολό τους).

γ) Κείμενα ξένης λογοτεχνίας ἀπό ἄριστες μεταφράσεις: τῆς λατινικῆς λογοτεχνίας, τῆς ἰταλικῆς λογοτεχνίας τῆς περιόδου τοῦ 14-16 αἰώνα, τῆς γαλλικῆς, ἱσπανικῆς καί ἀγγλικῆς λογοτεχνίας τοῦ 16ου αἰ. καί τῶν ἀρχῶν τοῦ 17ου.

Ἡ ἀναλογία τῶν κειμένων τῶν τριῶν ἑνοτήτων θά εἶναι αὐτή πού προβλέπεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, δηλαδή σέ σύνολο 65 διδακτικῶν ὡρῶν περίπου, θά διατίθενται 23 ὧρες γιά τή διδασκαλία κειμένων τῆς πρώτης ἑνότητας, 32 ὧρες γιά τή διδασκαλία κειμένων τῆς δεύτερης ἑνότητας καί 10 ὧρες γιά τή διδασκαλία κειμένων τῆς τρίτης ἑνότητας. Θά περιέχονται ὅμως σέ κάθε ἑνότητα περισσότερα κείμενα ἀπό ὅσα εἶναι δυνατόν νά διδάσκονται στόν προβλεπόμενο χρόνο, ὥστε νά παρέχεται

εὐχέρεια γιά ἐπιλογή. Στό βιβλίο δέ θά περιέχονται κείμενα πού περιλαμβάνονται στά ἀνάλογα ἐγχειρίδια πού χρησιμοποιοῦνται στό Γυμνάσιο.

Οἱ τρεῖς κατηγορίες κειμένων θά παρατεθοῦν κατά ἑνότητες μέ τήν παραπάνω σειρά. Σέ καθεμιά ἀπό τίς ἑνότητες οἱ συγγραφεῖς θά προτάξουν σύντομη καί περιεκτική εἰσαγωγή. Ἡ εἰσαγωγή πού θά προταχθεῖ στήν πρώτη ἑνότητα θά εἶναι ἐκτενέστερη (5-8 σελίδες) καί θά περιέχει συνοπτική καί περιεκτική ἐξιστόρηση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ἀπό τίς ἀρχές της ὡς τό 1830 (ἐκτός ἀπό τήν Ἑπτανησιακή Σχολή).

Οἱ συγγραφεῖς θά κατατάξουν τά κείμενα μέσα στήν κάθε ἑνότητα μέτή σειρά πού οἱ ἴδιοι κρίνουν προσφορότερη (π.χ. κατά χρονολογική σειρά ἤ, προκειμένου γιά τήν ξένη λογοτεχνία, κατά χῶρες ἤ κατά χρονικές περιόδους).

Τό κάθε κείμενο θά πλαισιώνεται ἀπό: α) εἰσαγωγικό σημείωμα, β) λεξιλόγιο, γ) ἐρωτήσεις-θέματα γιά συζήτηση καί δ) σημείωμα γιά τό συγγραφέα.

Τά σημειώματα γιά τό κάθε κείμενο καί τό συγγραφέα θά εἶναι περιεκτικά, σαφή καί σύντομα. Σέ περίπτωση πού ὑπάρχουν περισσότερα κείμενα τοῦ ἴδιου συγγραφέα, τό βιογραφικό του σημείωμα θά τίθεται στό τέλος τοῦ πρώτου κειμένου καί στά ὑπόλοιπα θά γίνεται παραπομπή σ' αὐτό.

Οἱ ἐρωτήσεις-θέματα γιά συζήτηση θά ἀποβλέπουν στήν κατανόηση τῶν κειμένων καί τόν προβληματισμό τῶν μαθητῶν.

Τό λεξιλόγιο θά παρατίθεται ὑποσέλιδα καί θά περιέχει πολύ σύντομη ἑρμηνεία τῶν ἄγνωστων λέξεων ἤ ἐκφράσεων τοῦ κειμένου, ἐφόσον ὑπάρχουν.

3.- Γλώσσα τοῦ βιβλίου

Γλώσσα τῶν εἰσαγωγῶν, σημειωμάτων, ἐρωτήσεων - θεμάτων γιά συζήτηση, τοῦ λεξιλογίου κτλ. θά εἶναι ἡ κοινή νεοελληνική, ὅπως ὁρίζεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976 καί περιγράφεται ἀπό τή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ ΟΕΔΒ (ἔκδ. 1978). Τά κείμενα τῆς δημοτικῆς θά προσαρμοστοῦν ὀρθογραφικά, σύμφωνα μέ τή σχολική γραμματική. Τά κείμενα τῆς καθαρεύουσας θά διατηρήσουν τήν ὀρθογραφία τους.

./.

4.- Εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο θά περιέχει καί χαρακτηριστικές εἰκόνες ἤ φωτογραφίες συγγραφέων, αὐτόγραφα συγγραφέων, διακοσμητικά σχέδια κτλ., πού θά συμβάλουν στήν καλαίσθητη ἐμφάνισή του.

5.- Ἔκταση τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο θά ἔχει συνολικά 370-400 σελίδες, δηλαδή 23-25 τυπογραφικά σχήματος συνηθισμένου σχολικοῦ βιβλίου.

6.- Προθεσμία καί διαδικασία ὑποβολῆς τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο θά ὑποβληθεῖ γιά κρίση στό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Διδακτικῶν Βιβλίων, Ἑρμοῦ 15, σέ ἕξι (6) ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα, πολυγραφημένα, φωτοτυπημένα ἤ τυπωμένα ἐντός ὀκτώ (8) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τά κείμενα τοῦ βιβλίου θά εἶναι γραμμένα στή μιά ὄψη τοῦ φύλλου μέ περιθώριο ἀριστερά ἴσο πρός τό 1/4 περίπου τοῦ πλάτους τῆς σελίδας.

Βραβεῖα καί Ἔπαινοι

Α΄ Βραβεῖο	Β΄ Βραβεῖο	Γ΄ Βραβεῖο	Α΄ Ἔπαινος	Β΄ Ἔπαινος
500.000	350.000	250.000	150.000	100.000

Τό Τμῆμα μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ,

ἀποφαίνεται

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τό κείμενο τῆς προκηρύξεως γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τῶν Ν. 'Ελληνικῶν, ὡς ἔχει στήν εἰσήγηση. 'Επίσης συμφωνεῖ μέ τήν ἀνάγκη δημοσιεύσεως τῆς προκηρύξεως γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ τάξεως Λυκείου τό ταχύτερο δυνατό γιά τούς λόγους πού ἀνέφερε ὁ εἰσηγητής.

'Ακολούθως ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Προτείνουμε τήν προκήρυξη νέου διδακτικοῦ βιβλίου "'Ελληνικά" τοῦ Ξενοφώντα, ἐπειδή τό ἐγκεκριμένο βιβλίο:

α) Εἶναι πολυσέλιδο καί τό ἀρχαῖο κείμενο εἶναι πολλαπλάσιο ἐκείνου πού μπορεῖ νά διδαχτεῖ στήν διατιθέμενη διδακτική ὥρα.

β) Περιέχει ἑνότητες μέ περιεχόμενο πολύ ἁπλοϊκό γιά παιδιά πού ἔχουν διδαχτεῖ ἀξιόλογα ἀρχαῖα ἑλληνικά κείμενα ἀπό μετάφραση στό Γυμνάσιο.

γ) 'Αντίθετα, δέν περιέχει τά σημαντικότερα κεφάλαια τῶν 'Ελληνικῶν, ἐπειδή ἀπευθυνόταν σέ παιδιά πολύ μικρότερης ἡλικίας καί προοριζόταν κυρίως γιά νά ἐνισχυθεῖ ἡ γλωσσική διδασκαλία.

δ) 'Ο σχολιασμός γενικά ἀπευθύνεται σέ μαθητές ἄλλης καταρτίσεως καί ἡλικίας καί δέν μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει ἱκανοποιητικά τίς νέες διδακτικές ἀνάγκες.

'Ακολούθως ἀνέγνωσε τήν προκήρυξη συγγραφῆς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Α΄ Λυκείου "Ξενοφώντα 'Ελληνικά".

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

συγγραφῆς διδακτικοῦ βιβλίου Α΄ Λυκείου "Ξενοφώντα 'Ελληνικά"

1.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ξενοφῶντος 'Ελληνικά" Α΄ Γενικοῦ Λυκείου εἶναι νά ἐξυπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν στό μάθημα τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας. Εἰδικότερα θά εἶναι τό πρῶτο βιβλίο στό ὁποῖο οἱ μαθητές αὐτοί θά συναντήσουν συνεχές ἀρχαῖο ἑλληνικό κείμενο στό πρωτότυπο.

2.- Περιεχόμενο

Τό βιβλίο θά περιέχει:

α) Εἰσαγωγή: 'Επανάληψη σύντομη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Ξενοφώντα - 'Ο Ξενοφῶν ὡς συγγραφέας καί ἡ ἀντίληψή του γιά τήν 'Ιστορία - Περιεκτικό διάγραμμα τῶν βιβλίων Α΄ καί Β΄ τῶν "'Ελληνικῶν"- Σύντομη παρουσίαση τῶν ἀποσπασμάτων (σελ. 6-8).

β) Κείμενο. Θά παρατεθοῦν ἀπό ἔγκυρη στερεότυπη ἔκδοση τά κεφάλαια: Βιβλίο 1ο, 7(1-15, 34-35)

Βιβλίο 2ο, 2 (3-4, 10-23), 3 (11-14, 20-21), 4(1-23, 39-43)

Τό κείμενο θά συνοδεύεται:

α) 'Από κατάλληλους τίτλους.

β) 'Από σύντομα εἰσαγωγικά σημειώματα γιά κάθε ἑνότητα, πού θά τήν τοποθετοῦν στό γενικότερο ἱστορικό της πλαίσιο.

γ) 'Από περιλήψεις, πού θά συνδέουν μεταξύ τους τίς ἑνότητες τοῦ βιβλίου.

δ) 'Από ὑποσελίδιες σημειώσεις, πού θά ἀναφέρονται σέ λεξιλογικές, γραμματικές καί συντακτικές δυσκολίες, ὅπως καί στήν ἐξήγηση πραγματολογικῶν καί ἰδεολογικῶν ἐννοιῶν.

ε) 'Από κατάλληλη, στενά συνδεδεμένη μέ τό κείμενο, εἰκονογράφηση (Εἰκόνες γλυπτῶν, ἀγγειογραφιῶν, ἐπιγραφῶν, σχεδιαγράμματα, χάρτες).

3.- Ἔκταση

Τό βιβλίο θά ἐκτείνεται σέ 1-4 τυπογραφικά συνηθισμένου σχήματος σχολικοῦ βιβλίου (κάθε σελίδα 36 στίχοι τῶν 60 διαστημάτων).

./.

4.- Ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου

1.- Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη τους ὅτι τό βιβλίο εἶναι τό πρῶτο στό ὁποῖο οἱ μαθητές συναντοῦν συνεχή ἀρχαῖο ἑλληνικό λόγο καί ὅτι πρέπει νά εἶναι ἰδιαίτερα πλούσιες οἱ ὑποσελίδιες σημειώσεις.

2.- Ἐκτός ἀπό τό ἀρχαῖο ἑλληνικό κείμενο, ὅλο τό βιβλίο θά γραφεῖ στή νεοελληνική, ὅπως αὐτή καθορίζεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976 (ΦΕΚ 100/30-4-76 τ.Α΄) καί περιγράφεται ἀπό τήν ἀναπροσαρμοσμένη Νεοελληνική Γραμματική (Ἐκδ. ΟΕΔΒ 1978).

3.- Οἱ συγγραφεῖς θά χρησιμοποιοῦν μόνο τή μιά ὄψη τοῦ φύλλου μέ περιθώρια ἀριστερά ἀπό τό κείμενο ἴσο πρός τό 1/4 περίπου τοῦ πλάτους τῆς σελίδας.

4.- Κάθε συγγραφέας θά ὑποβάλει γιά κρίση στό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων - Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Διδακτικῶν βιβλίων, Ἑρμοῦ 15, ἕξι (6) ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου εἴτε ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα. Ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τους ὁρίζεται σέ ἕξι (6) μῆνες ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β΄,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό περιεχόμενο τῆς προκηρύξεως συγγραφῆς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ξενοφώντα Ἑλληνικά" ὡς ἔχει στήν εἰσήγηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Βάζος

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ἀκριβές ἀντίγραφο
18-6-79
Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 51 /1979

Σήμερα, 20 Ἰουνίου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 11η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐπιμορφωτικά σεμινάρια γιά καθηγητές τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή βιβλίου "Ἱστορία" Α΄ τάξεως Γεν. Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἀγγλικῆς γιά τή Γ΄ τάξη ἡμερησίου, Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο – Ἀνάθεση εἰσήγησης Ἱστορίας Γ΄ Λυκείου ἐπιλογῆς. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς ἀνακοίνωσε τά ἑξῆς ἔγγραφα:
α) Γ/3442/6-6-79, β) Φ.211.11/5/Γ/3622/7-6-79, γ) Γ.3533/31-5-80, δ) Φ.5471/Γ 3534/31-5-79, ε) 59/6-6-79 τῆς ΕΛΜΕ Ν. Ἠλείας.

./.

'Ο Εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Επιμορφωτικά σεμινάρια γιά καθηγητές τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας", κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Γ 2847/27-4-79 ἔγγραφό της ζητᾶ τή γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος γιά τήν ὀργάνωση σεμιναρίων ἐπιμορφωτικῶν καθηγητῶν τῆς Γαλλικῆς στήν 'Αθήνα καί τή Θεσσαλονίκη, τῶν ὁποίων τήν εὐθύνη ἀναλαμβάνει ἡ μορφωτική ὑπηρεσία τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας.

'Επειδή καί κατά τό παρελθόν τά σεμινάρια αὐτά εἶχαν θετική ἀπόδοση καί ἡ σχετική πρόταση τῆς ΓΕΜΕ Γαλλικῆς δ. 'Ιωάννας Κολλέκα εἶναι πολύ εὐνοϊκή, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά προτείνει στήν Διοίκηση τήν ἔγκριση τῶν σεμιναρίων αὐτῶν, μέ τήν παρατήρηση ὅτι ἡ ἐποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ νά εἶναι οὐσιαστική καί ἄμεση καί συγκεκριμένα ἡ γενική εἰσαγωγική ὁμιλία τῶν δύο σεμιναρίων νά ἀνατεθεῖ σέ μέλος τοῦ Τμήματος Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β΄,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου γιά τήν ὀργάνωση σεμιναρίου ἐπιμορφωτικοῦ καθηγητῶν τῆς Γαλλικῆς στήν 'Αθήνα καί Θεσσαλονίκη.

'Ακολούθως ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή βιβλίου, 'Ιστορία" Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, εἰσηγεῖται τά'ἑξῆς:

Τό κείμενο τῆς εἰσηγήσεώς μου γιά τήν προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων α΄ Γενικοῦ Λυκείου, τό εἶχα διανείμει ἀπό μέρες στούς συναδέλφους, ὥστε νά εἶναι ἐνημερωμένοι καί νά κάνουν παρατηρήσεις, ὑποδείξεις καί βελτιώσεις.

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, διάβασε τό κείμενο τῆς προκηρύξεως τό ὁποῖο ὕστερα ἀπό παρατηρήσεις ἄλλων μελῶν τοῦ Τμήματος σέ θέματα διατύπωσης, ἔκτασης καί πληρότητας διαμορφώθηκε ὡς ἑξῆς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

γιά τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου
(ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας 3)

1.- Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά ἐξυπηρετήσει τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα (ΦΕΚ

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου. Ἡ προβλεπόμενη ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα: 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων (ΦΕΚ).

3.- Δομή τῶν κεφαλαίων. Ἐκτός ἀπό τό κύριο μέρος - ἱστορική ἀφήγηση, πληροφόρηση - εἶναι ἀπαραίτητο σέ κάθε κεφάλαιο: σύντομο εἰσαγωγικό σημείωμα, συνοπτική ἀνακεφαλαίωση, κείμενα-πηγές τῆς ἱστορίας (ἄν ὑπάρχουν πρόσφορα), εἰκονογράφηση-χαρτογράφηση (ἐφόσον ὑπάρχουν αὐτά τά στοιχεῖα πρόσφορα) καί ἐρωτήσεις γιά ἀνακεφαλαίωση καί κριτική ἐπεξεργασία.

4.- Ἔκταση τοῦ βιβλίου. 'Υπολογίζεται ὅτι τό βιβλίο θά διδαχθεῖ σέ 70-75 περίπου διδακτικές ὧρες. Σέ κάθε διδακτική ὥρα θεωρεῖται ὅτι μποροῦν νά διδαχτοῦν 2 1/2 - 3 σελίδες ἱστορικῆς ἀφήγησης (36 στίχων, 60 διαστημάτων): ἄρα ἡ συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου ὡς πρός τήν καθαρή ἱστορική ἀφήγηση, δηλ. τό κύριο μέρος τῶν κεφαλαίων, ὑπολογίζεται σέ σελίδες 200 κατ' ἀνώτερο ὅριο. Πέρα ἀπό τήν ἔκταση αὐτή προστίθενται ὅλα τά ἄλλα στοιχεῖα τά ὁποῖα μποροῦν νά ἔχουν ἔκταση ὡς 50% τῆς ἔκτασης τῆς ἱστορικῆς ἀφήγησης. Στά παραπάνω δέν ὑπολογίστηκαν μόνο οἱ πίνακες περιεχομένων.

5.- Κριτήρια ἐπιλογῆς τῆς ὕλης: Κριτήριο πρῶτο εἶναι πάντα ἡ σπουδαιότητα τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, θεωρούμενη ἀπό τήν σκοπιά τῶν συνεπειῶν. Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτό, εἶναι αὐτονόητο ὅτι θά δοθεῖ ἰδιαίτερη ἔκταση καί ἔμφαση στά κεφάλαια τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἐνῶ θά εἶναι συνοπτική ἡ παρουσίαση τοῦ προελληνικοῦ, καί ρωμαϊκοῦ κόσμου.

6.- Γλωσσική μορφή αὐτή πού ὁρίζεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976 καί περιγράφεται ἀπό τή σχολική γραμματική (Ἐκδ. 1978).

7.- Χρόνος ὑποβολῆς. Οἱ συγγραφεῖς ὀφείλουν νά ὑποβάλουν 6 ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα (φωτοτυπημένα ἤ πολυγραφημένα) τῆς ἐργασίας τους καί ἕνα σῶμα τοῦ ἀντίστοιχου εἰκονογραφικοῦ ὑλικοῦ στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων-Τμῆμα διδακτικῶν βιβλίων, Ἑρμοῦ 15, Ἀθήνα.

8.- Βραβεῖα προτείνονται:

Α΄ βραβεῖο	Β΄ βραβεῖο	Γ΄ βραβεῖο	Α΄ ἔπαινος	Β΄ ἔπαινος
500.000	400.000	300.000	250.000	200.000

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τό περιεχόμενο τῆς προκηρύξεως γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου, "Ἱστορία" Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, ὅπως διαμορφώθηκε μετά ἀπό παρατηρήσεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος σέ θέματα διατυπώσεως, ἐκτάσεως καί πληρότητας.

Ἡ συζήτηση γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἀγγλικῆς γιά τή Γ΄ τάξη ἡμερήσιου, Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου, ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

Στή συνέχεια, ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἀνάθεση εἰσήγησης Ἱστορίας Γ΄ Λυκείου, ἐπιλογῆς" κ. Φ. Βῶρος λέγει τά ἑξῆς:

1.- Σύμφωνα μέ τό χρονοδιάγραμμα πού ἔχει καταρτιστεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ καί ἐπισπεύδεται μέ ἰδιαίτερη συνέπεια ἀπό τή Διοίκηση, τό σχολ. ἔτος 1979-80 ἡ γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου θά ἔχει κύκλους ἐπιλογῆς μαθημάτων. Ἀνάμεσα στά ἄλλα μαθήματα εἶναι καί ἡ Ἱστορία, ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα.

2.- Σχετικό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἔχουμε καταρτίσει πέρυσι κι ἔχουμε ἐπιβεβαιώσει καί ἔπειτα ἀπό τίς παρατηρήσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ (πρ. 34/11.4.79).

./.

3.- Ἡ συγγραφή σχετικοῦ βιβλίου ἀπασχόλησε τή Διοίκηση σέ σύσκεψη πού ἔγινε στό γραφεῖο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας τήν 9-1-1979, στήν ὁποία ἔλαβαν μέρος καί ἄλλοι ὑπηρεσιακοί παράγοντες τοῦ ΥΠΕΠΘ καί ἀπό τούς ἐδῶ παρόντες οἱ κ.κ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α', Βαρουχάκης Ν, Σπυρόπουλος Ἠλ., Σύμβουλοι Β'. Ἐκεῖ προτάθηκαν ἀπό τόν ὑποφαινόμενο 2 λύσεις:

α) Προκήρυξη διαγωνισμοῦ συγγραφῆς μέ προθεσμία τήν 31-5-79.

β) Πρόσκληση γιά τήν ἔκφραση διαφέροντος (ὅ,τι ἰσχύει γιά ἐλεύθερα βοηθήματα) πάλι μέ προθεσμία 31-5-79.

Σημείωση: Ἤδη εἴχαμε συντάξει προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή καί τοῦ συζητούμενου τώρα βιβλίου καί ἄλλων (πρ. 128 καί 132/1978).

Οἱ προτάσεις δέν ἔγιναν δεκτές. Πρότεινα μία τρίτη νόθη λύση: "Ἄν δέν ἔχουμε βιβλίο ὡς τόν Ἰούνιο μέ χαρά μου θά προσφέρω στήν Ὑπηρεσία δωρεάν δική μου σχετική συγγραφή"· αὐτή ἡ λύση ἀπορρίφτηκε ἐπίσης.

Τότε προτάθηκε ἡ συγκρότηση Ὁμάδας Ἐργασίας μέ πρόεδρο τόν ὑποφαινόμενο καί μέ προθεσμία τήν 31-5-79. Καί μέ τή λεπτομέρεια ὅτι τά δύο πρῶτα κεφάλαια θά μεταφραστοῦν ἀπό ξένα βιβλία.

4.- Πραγματικά συγκροτήθηκε Ὁμάδα Ἐργασίας μέ ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ (Φ.211.13/2/Γ/681/9-2-79) μέ τήν ἑξῆς σύνθεση:

Φ. Κ. Βῶρος, Πρόεδρος

Ξένη Οἰκονομοπούλου, ΓΕΜΕ

Θ. Κατσουλάκος, καθηγητής καί

Β. Ἀσημομύτης, καθηγητής,

ὅλοι φιλόλογοι ὡς μέλη. Ἔγινε ἀνακοίνωση στό Τμῆμα πρ. 12/1979.

Ἡ Ὁμάδα περάτωσε τό ἔργο της μέ μικρή ὑπέρβαση χρόνου καί συνέταξε σχετικό πρακτικό (τό ὁποῖο ἔχει ἐπισυναφθεῖ στήν ἀλληλογραφία).

Ἐπιθυμῶ νά πῶ ὅτι τά μέλη τῆς Ὁμάδας ἐργάστηκαν μέ ὑποδειγματικό ζῆλο καί πολύ καλή διάθεση συνεργασίας. Ὅπως διαφαίνεται καί ἀπό τό Πρακτικό τῆς Ὁμάδας, γιά κάθε θέμα τελικά ἡ εὐθύνη ἀνήκει στόν ὑποφαινόμενο, ὡς πρόεδρο τῆς Ὁμάδας· ἂν ὑπάρχουν στή συγγραφή ἀρετές πρέπει νά προσγραφοῦν στά μέλη τῆς Ὁμάδας. Ὀφείλω νά

./.

διευκρινίσω ὅτι καί τά δύο μεταφρασμένα κεφάλαια - πού ἔχουν μεταφραστεῖ ἀπό μένα - γιά λόγους γλωσσικῆς μορφῆς κυρίως καί σαφήνειας διαβάστηκαν καί ἀπό μέλη τῆς Ὁμάδας (τήν κ. Οἰκονομοπούλου λ.χ.).

5.- Ἐπειδή ὅλα σχεδόν τά κεφάλαια περιεῖχαν ἤ ἄγγιζαν ἐπίμαχα θέματα, θεωρήσαμε σκόπιμο:

α) Γ

β) Προκειμένου γιά τά κεφάλαια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἱστορίας, εἰδικά γιά τό πρῶτο, τή Β.Ε. νά προσφύγουμε σέ ἐκδόσεις σχολικές, ὥστε νά ἔχουμε καί ἀπό κεῖ τό παιδαγωγικό κριτήριο. Ὀφείλω νά σημειώσω ὅτι γιά τήν ἐπιλογή τῶν κεφαλαίων πού ἐπρόκειτο νά μεταφραστοῦν ὑπῆρχε καί τό κριτήριο τῆς ἔκτασης (σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές τῆς προκήρυξης: 15 διδ. ὧρες γιά βιομ. ἐπανάσταση, 5 γιά εὐρωπ. διαφωτισμό, 30 γιά νεοελλ. διαφωτισμό καί λοιπά).

Τά δύο μεταφρασμένα κεφάλαια εἶναι ἀπό τά ἑξῆς βιβλία: T. W. WALLBANK - A. SERIER, LIVING WORLD HISTORY, σελ. 464-505 καί ED. MCNALL BURNS - PH. LEERALPH, WORLD CIVILIZATIONS, τόμος β΄ (3η ἔκδ.) σελ. 41-49.

Διαμέσου τοῦ Προεδρεύοντος τοῦ ΚΕΜΕ ἔχει γίνει σχετική ἀλληλογραφία μέ τούς ἐκδότες, πού συμφώνησαν νά μᾶς ἐπιτρέψουν τή μετάφραση τῶν παραπάνω σελίδων, ὁ πρῶτος δωρεάν, ὁ δεύτερος μέ ἀποζημίωση 100 δολλάρια.

6.- Θεωρήσαμε σκόπιμο νά προτάξουμε ἕναν Πρόλογο, πού δέν εἶναι μόνο πρόλογος, περιέχει κατά κάποιο τρόπο καί ὁδηγίες γιά τήν πιό ἐποικοδομητική ὀργάνωση τῆς διδασκαλίας καί κάποιες ἐνδείξεις γιά τίς ἀντίστοιχες ἐξετάσεις.

7.- Ἡ συγγραφή περιλαμβάνει δύο μέρη: τό πλῆρες κείμενο τῶν 4 κεφαλαίων καί (σέ χωριστό φάκελο), τά κείμενα πηγές πού συνοδεύουν τό 4ο κεφάλαιο.

8.- Ἀντίγραφο τοῦ κειμένου τῶν 2 πρώτων κεφαλαίων ἔχει διαπεμφθεῖ (διά μέσου τοῦ κ. Προεδρεύοντος τοῦ ΚΕΜΕ) στόν κ. Ὑπουργό γιά λόγους ἔγκαιρης προσωπικῆς ἐνημέρωσής (Νωρίτερα). Πλῆρες ἀντίγραφο τῶν 4 κεφαλαίων στήν τελική μορφή τους ἐστάλησαν στόν κ. Ὑπουργό τό Σάββατο, 16-6-79.4

./.

9.- Νομίζω ὅτι ἡ στενότητα τοῦ χρόνου καί ὁ φόρτος τῶν λοιπῶν ὑποχρεώσεων ὅλων τῶν μελῶν τῆς 'Ομάδας ἔχουν συντελέσει σέ πολλές ἀτέλειες πέρα ἀπό τίς πάντα ἀναμενόμενες ὅπου γίνεται κάποια ἐργασία. Γιά τό λόγο αὐτό ἔχει πρόσθετες εὐθύνες ἡ εἰσήγηση πού θά γίνει στό Τμῆμα ἀπό ὅποιους θά τήν ἐπωμιστοῦν. Κι ἐμεῖς - τά μέλη τῆς 'Ομάδας- ἔχουμε κρατήσει φωτοαντίγραφα, ὥστε κατά τήν παρούσα φάση τῆς ὅλης διαδικασίας νά ἐλέγξουμε πάλι τή συγγραφή πού ἔχουμε παραδώσει. Καί προσωπικά θά εἶμαι πρόθυμος καθημερινά νά συνεργάζομαι μέ τούς ἐδῶ εἰσηγητές γιά ὁποιαδήποτε σχετική διευκρίνιση.

10.- Νομίζω ὅτι θά ἦταν παράλειψη νά μήν ἀναφέρω στό Τμῆμα καί τοῦτο: ὅτι μέ προθυμία καί κάποτε μέ ὑπέρβαση τοῦ ὡραρίου ἐπιφορτίστηκαν ὡς πρόσθετη ἐργασία τή δακτυλογράφηση αὐτῆς τῆς συγγραφῆς (κεφ. 1,2,4) οἱ δεσποινίδες πού ἐργάζονται στίς γραφομηχανές, ἰδιαίτερα ἡ Σμαράγδα 'Αναγνωσταρᾶ.

Τέλος, ὀφείλω νά σημειώσω ὅτι τά μέλη τῆς 'Ομάδας ἔχουν δαπανήσει ἀρκετά χρήματα γιά πολυάριθμες φωτοτυπίες (ἡ κ. Οἰκονομοπούλου καί γιά τή δακτυλογράφηση τοῦ κεφαλαίου 3: Νεοελληνικός Διαφωτισμός).

Μετά τήν ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος ἀπό τόν κ. Φ. Βῶρο, ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, ἀναζήτησε μεταξύ τῶν φιλολόγων ποιοί θά ἤθελαν ἤ μποροῦσαν νά ἀναλάβουν τή σχετική εἰσήγηση.

'Ο Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, ὑπογράμμισε ὅτι ὑπάρχει ἐγγενής δυσχέρεια στό θέμα αὐτό, γιατί πρόκειται γιά ἔργο πού ἔχει κάνει ἕνας συνάδελφος.

'Ακολούθως, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυράπουλος λέγει:

Εἶναι γνωστό στό Τμῆμα ὅτι δέν ἔχει ἰδιαίτερα ἀσχοληθεῖ μέ τή νεώτερη ἱστορία (προπάντων τήν Εὐρωπαϊκή), κεφάλαια τῆς ὁποίας συναποτελοῦν τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού θά ἐξυπηρετηθεῖ ἀπό τό βιβλίο πού μοῦ ἀνατίθεται ἡ εἰσηγητική ἔκθεση. 'Η ἀδυναμία πού, μέ πειστικούς λόγους, δηλώθηκε ἀπό τούς συναδέλφους μου - Συμβούλους Β΄ - φιλολόγους τοῦ ΚΕΜΕ νά ἀναλάβουν αὐτοί τήν εἰσήγηση (καί ἡ ἐπίγνωση τῆς ἀνάγκης νά ἔχουν ἔγκαιρα οἱ μαθητές τοῦ α΄ κύκλου ἐπιλογῆς τῆς Γ΄ Λυκείου διδακτικό βιβλίο, ὥστε νά μή ἀνασταλεῖ ἡ ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος πού ἔχει καταρτίσει τό Τμῆμα, μέ ὁδηγοῦν στήν ἀπόφαση

./.

νά δεχτῶ νά κάνω τή σχετική εἰσήγηση, ἀφοῦ ὅμως δηλώσω στό Τμῆμα καί τόν παρευρισκόμενο προεδρεύοντα τοῦ ΚΕΜΕ, Σύμβουλο Α΄ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ τά ἑξῆς:

'Η εὐθύνη τοῦ Τμήματος γιά τήν ἔγκριση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι ἰδιαίτερα σημαντική, ἐπειδή:

α) 'Η 'Ομάδα ἐργασίας πού ἀνέλαβε τή συγγραφή του ἐπωμίστηκε πραγματικό ἄθλο, μέ τό νά δεχτεῖ νά δώσει σέ σύντομο χρόνο βιβλίο μέ ὕλη πού πρώτη φορά εἰσάγεται στά σχολεῖα μας.

β) Τά μέλη τῆς 'Ομάδας 'Εργασίας εἶναι βέβαια ἐξαίρετοι ἐκπαιδευτικοί, ὅμως ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βώρου δέν φαίνεται νά ἔχουν δώσει ἀξιόλογα δείγματα ἱστορικῆς συγγραφῆς.

γ) Τό Τμῆμα δέν μπορεῖ νά στηριχτεῖ σέ εἰσήγηση ἐπιτροπῆς εἰδικῶν, οὔτε γιά τήν τυπική, οὔτε γιά τήν οὐσιαστική κρίση τοῦ βιβλίου, ἐφόσον αὐτό δέν προέρχεται ἀπό προκήρυξη ἤ ἀνάθεση ἀλλά γράφηκε μέ εἰδική διαδικασία. "Ετσι τόσο γιά τήν ἔκταση τοῦ βιβλίου ὅσο καί γιά τήν ἐπιστημονική καί παιδαγωγική ποιότητά του θά ἀποφασίσει στηριζόμενο στίς δικές του μόνο γνῶμες.

δ) Δύο ἀπό τά τέσσερα κεφάλαια τοῦ βιβλίου εἶναι μετάφραση ἀπό ξένα ἐγχειρίδια, πού θά εἰσαχθοῦν στά σχολεῖα μας χωρίς τήν ἀπαραίτητη προσαρμογή στή δική μας σχολική πραγματικότητα, σύμφωνα μέ τόν ὅρο πού θέτουν οἱ ξένοι ἐκδότες. "Ετσι θά πρέπει νά ἐπικυρώσουμε τήν ἐπιλογή πού ἔχει κάνει ἡ 'Ομάδα 'Εργασίας.

"Υστερα ἀπ' ὅλα αὐτά, παρακαλῶ τό Τμῆμα:

α) Νά μελετήσουν ὅλα τά μέλη του, καί ἰδιαίτερα οἱ φιλόλογοι, τό βιβλίο πρίν ἀπό τή σχετική συζήτηση, θεωρώντας καί τόν ἑαυτό τους ὡς ἕνα σημεῖο εἰσηγητή τοῦ θέματος.

β) Νά δοθεῖ προθεσμία ὑποβολῆς τῆς εἰσηγήσεως ἕως τήν 9η 'Ιουλίου

γ) Νά μέ βοηθήσουν στή σύνταξη τῆς εἰσηγήσεως οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Κατσιμάνης καί Β. Θεοδωρακόπουλος.

'Ο Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης δήλωσε ὅτι γιά τήν ὥρα αὐτή κωλύεται γιά λόγους οἰκογενειακούς.

Τελικά ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος, ὅρισε εἰσηγητή τόν κ. 'Ηλ.

./.

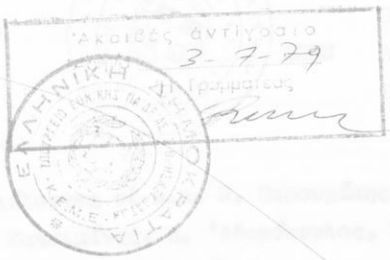
Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄καί συνεισηγητές τούς κ. Β. Θεοδωρακόπουλο καί Κ. Κατσιμάνη, οί όποῖοι δήλωσαν ὅτι θά εἰσηγηθοῦν στό Τμῆμα σχετικά γιά τό θέμα αὐτό, τό ταχύτερο δυνατό.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

'Ο Προεδρεύων — 'Η Γραμματέας

Στ. Παλαιοκρασσᾶς — Δ. Ζαραφωνίτου

Γ α) Προκειμένου γιά τά κεφάλαια τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιστορίας νά ἀποφύγουμε ὅ,τι δέν εἶναι ἀπαραίτητο, ἐνῶ μπορεῖ νά προκαλέσει ἐπικρίσεις καί νά ἐνοχλήσει τήν εὐαισθησία ὁρισμένης μερίδας τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 52 /1979

Σήμερα, 28 Ἰουνίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιολόγου, Σύμβουλο Α' οἱ

Σύμβουλοι Β'
ΑΠΩΝ Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
ΑΠΩΝ Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης καί Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β' καί Κ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητές, ἦταν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἔγκριση πράξεων Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοηθημάτων τῶν μαθημάτων: α) Μουσικῆς γιά τό Γυμνάσιο καί τήν Α' τάξη Λυκείου. β) Γαλλικῆς γλώσσας καί γ) Ἀγγλικῆς γλώσσας. Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 2ο - Σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τό μάθημα "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη". Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

./.

'Ο κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής γιά τό πρῶτο σκέλος τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἔγκριση πράξεων Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς γιά τό Γυμνάσιο καί τήν Α΄ τάξη Λυκείου", εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.21/2/Γ/2446/9-4-79 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ συγκροτήθηκε ἐπιτροπή γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς. Ἡ ἐπιτροπή νόμιμα συνεδρίασε καί ἐξέτασε ὅλα τά βιβλία πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση. Ἡ ἀπόφασή της, πού γιά μᾶς εἶναι πρόταση, εἶναι ὁμόφωνη καί σύμφωνη μέ τίς προδιαγραφές τοῦ Τμήματος Μ.Ε., διατυπώνεται δέ στό Πρακτικό της μέ ἡμερομηνία 18-5-1979.

Ἐπειδή ἡ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἐπιστημονικά ἀντικειμενική καί πλήρης, ὅπως καί προσωπικά διαπιστώσαμε ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν βιβλίων, καί ἐπειδή τά βιβλία πού ἐγκρίνονται ἀπό τήν ἐπιτροπή ἐπιλογῆς ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ Α.Π. τοῦ μαθήματος, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τήν πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς, ὅπως αὐτή διατυπώθηκε στό πρακτικό της μέ ἡμερομηνία 18-5-1979.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα, Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα, Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ καί ἐγκρίνει τήν πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς, ὅπως αὐτή διατυπώθηκε στό πρακτικό της μέ ἡμερομηνία 18-5-79.

'Ακολούθως ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο σκέλος τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ, μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.25/46/Γ/4015/22-6-79 ἔγγραφό της, διαβίβασε στό ΚΕΜΕ τήν ἀπό 8-6-79 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς πού συγκροτήθηκε μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.2 2/Γ/2446/9-4-79 ὑπουργική ἀπόφαση, γιά νά κρίνει τά ἐλεύθερα βοηθήματα Γαλλικῆς γλώσσας πού θά χρησιμοποιηθοῦν κατά τό σχ. ἔτος 1979-80.

./.

3) το υπομνημα των μετεκπαιδευομενων της ΣΕΛΜΕ Αθηνων.

'Η 'Επιτροπή εἰσηγεῖται τά κατάλληλα βιβλία γιά τήν κάθε τάξη τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου (παραθέτοντας καί τήν τιμή μέ τήν ὁποία θά διατεθοῦν στούς μαθητές), ὅπως καί τήν προαιρετική χρήση συμπληρωματικῶν βοηθημάτων (κατά τήν κρίση τοῦ καθηγητῆ), διδακτικῶν περιοδικῶν καί λοιπῶν βιβλίων καί τέλος κρίνει ἀκατάλληλα, μέ ἐπαρκή αἰτιολόγηση ἕξι (6) βιβλία.

Ὕστερα ἀπό τήν ἀνάγνωση τῆς πράξεως τῆς 'Επιτροπῆς, ἀφοῦ ἔλαβα ὑπόψη μου τά ἀναλυτικά προγράμματα Γαλλικῶν τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου καί τίς διδακτικές ἀνάγκες πού δημιουργεῖ ἡ ἐφαρμογή τους, ὅπως καί τίς ἐπιστημονικές, παιδαγωγικές, διδακτικές, αἰσθητικές καί οἰκονομικές ἀπαιτήσεις στίς ὁποῖες πρέπει νά ἀνταποκρίνονται τά βιβλία πού ἔχουν ὑποβληθεῖ, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς στό σύνολό της.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου καί ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς στό σύνολό της, γιά τήν ἐπιλογή τῶν ἐλεύθερων βοηθημάτων τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο σκέλος τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Α.- Μέ τό Φ.211.25/46/Γ/4015/22-6-79 ἔγγραφο διαβιβάζεται πρακτικό 'Επιτροπῆς πού συγκροτήθηκε μέ ἀπόφαση τῆς Διοικήσεως (Φ.211.21/2/Γ/2446/9-4-79 τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας), γιά νά κρίνει τά ἐλεύθερα βοηθήματα 'Αγγλικῆς Γλώσσας, τά ὁποῖα μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν στό Γυμνάσιο καί τό Λύκειο κατά τό σχολ. ἔτος 1979-80.

Τήν ἀποτελοῦσαν οἱ:

Πανταζῆ "Ολγα, ΓΕΜΕ ἀγγλικῆς γλώσσας ὡς πρόεδρος,
Μποῦτος 'Ηλίας, γυμνασιάρχης (ἀγγλικῆς)
Βήκας Κλεάνθης
Φλώρου-Λελέκη Βασιλική
Βασιλάκης 'Εμμανουήλ
Παρταλίδου Μελπομένη, ὅλοι καθηγητές ἀγγλικῆς γλώσσας, ὡς μέλη.

3) το υπομνημα των μετεκπαιδευομενων της ΣΕΛΜΕ Αθηνων.

'Η 'Επιτροπή ἐξέτασε ὅσα βιβλία εἶχαν ὑποβληθεῖ σέ ἐπανειλημμένες συνεδριάσεις καί συνέταξε τό τελικό πρακτικό της τήν 12 'Ιουνίου 1979.

Σύμφωνα μ' αὐτό, ἀποφαίνεται

Ι.- Προτείνει νά χρησιμοποιηθοῦν (κατ' ἐπιλογή τῶν διδασκόντων):

α) 10 σειρές διδακτικά βιβλία καί 3 εἰδικές σειρές γιά ξένα καί πρότυπα σχολεῖα.

β) 5 βιβλία μετάφρασης (προαιρετικά).

γ) 36 βιβλία (προαιρετικά) γραμματικῆς-σύνταξης.

δ) 15 λεξικά (ἐπίσης προαιρετικά).

ε) 12 βιβλία συμπληρωματικῆς διδασκαλίας (ἐπίσης προαιρετικά).

'Η 'Επιτροπή προτείνει οἱ διδάσκοντες νά χρησιμοποιήσουν ἀπαραίτητα τό ἀντίστοιχο TEACHER'S BOOK τῆς σειρᾶς ἤ τοῦ βιβλίου πού θά ὑποδείξουν στούς μαθητές τους.

ΙΙ.- Γιά σχολεῖα πού ἔχουν τμήματα προπαρασκευαστικά γιά διάφορα διπλώματα ἀγγλικῆς ἡ 'Επιτροπή προτείνει πρόσθετα βοηθήματα (κατ' ἐπιλογή τῶν διδασκόντων) καί παραθέτει πίνακα μέ 24 διάφορα βιβλία. Γιά κάθε βιβλίο ἀπό τά παραπάνω ἀναγράφεται ἡ τιμή προσφορᾶς.

ΙΙΙ.- Τέλος, ἡ 'Επιτροπή κρίνει μή χρήσιμα ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα γιά διάφορους λόγους (κυρίως ἀσυμφωνία μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἤ διδακτικές ἀδυναμίες) τά ὑπόλοιπα βιβλία πού εἶχαν ὑποβληθεῖ γιά κρίση:

α) 32 ἀριθμημένα στό Πρακτικό καί

β) 47 μή ἀριθμημένα σ' αὐτό.

Β.- Παρατηρῶ ὅτι ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως τῶν ἐλεύθερων βοηθημάτων ἀγγλικῆς γλώσσας ἔχει ἐργαστεῖ μέ προσοχή καί συστηματικότητα καί μέ ἐνιαῖο κριτήριο καί σύμφωνα μέ τά ἀναλυτικά προγράμματα, εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτή ἡ εἰσήγησή της ὅπως ἀναλυτικά ἐκτίθεται στό συνημμένο πρακτικό της.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Εγκρίνει τήν Πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων 'Αγγλικῆς ὅπως ἔχει (συνημμένες σελίδες 12).

./.

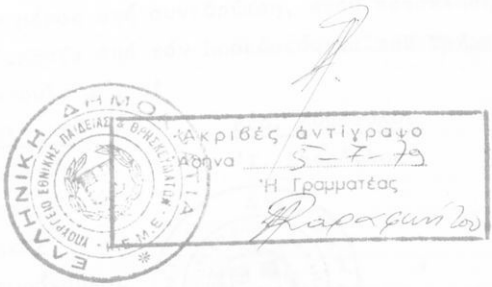
3) το ὑπόμνημα των μετεκπαιδευομένων της ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν.

'Η συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβάλλεται.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

'Ο Προεδρεύων — 'Η Γραμματέας

Σταμ. Παλαιοκρασσᾶς — Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 53 /1979

Σήμερα, 3 Ἰουλίου 1979, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασᾶ, Σύμβουλο Α΄, οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος ἦταν στό Συμβούλιο τῆς Δ.Ε. καί ὁ Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀναλυτικό πρόγραμμα Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων Ἑσπ. Λυκείου, Ἱστορίας Β΄ Κλασ. καί Β΄& Γ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ, Ἀγγλικῆς Γ΄ τάξεως Γεν. Λυκείο Γ΄ Ἑσπερινοῦ καί Γερμανικῆς Β΄ Κλασικοῦ.

ΘΕΜΑ 3ο – Προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου Γεωλογία-Ὀρυκτολογία τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο – Μαθήματα συνεργατισμοῦ στή Μέση Ἐκπαίδευση. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄ ἀνέγνωσε πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος
1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.31/19/Γ/4101/26-6-79,
2) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.31/20/Γ/4100/26-6-79,
3) τό ὑπόμνημα τῶν μετεκπαιδευομένων τῆς ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν.

'Ακολούθως μετά ἀπό πρόταση τοῦ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Προεδρεύοντος τοῦ Τμήματος προτάσσεται τοῦ α΄ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τό "Σχέδιο 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν γιά τή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου" μέ εἰσηγητή τόν κ. Γ. Γρατσέα, Σύμβουλο Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ο κ. Γ. Γρατσέας ἀνέθεσε τήν εἰσήγηση στόν Εἰσηγητή κ. Κ. Φούσκα, ὁ ὁποῖος εἶπε τά ἑξῆς:

Γιά πολλά χρόνια ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στήν Γ΄ τάξη Λυκείου στρεφόταν γύρω ἀπό τή Χριστιανική ἠθική. Τά δεδομένα πού μᾶς ἀναγκάζουν τώρα νά διαφοροποιήσουμε τήν παραδοσιακή μορφή τῆς ὕλης εἶναι: α) 'Η μεταφορά ὁρισμένης ὕλης τῆς χριστ. ἠθικῆς ἀπό τήν Γ΄ Λυκείου στήν Γ΄ τάξη Γυμνασίου, ἐπειδή μετά τό Ν.309/76 τό τριτάξιο Γυμνάσιο ἔγινε αὐτοτελές σχολεῖο καί πολλοί ἀπό τούς ἀποφοίτους του δέ θά συνέχιζαν σπουδές στό Γενικό Λύκειο. β) Τά πρακτικά ἀποτελέσματα ἀπό τήν πολλή κατηχητολογία μέ ἐλλιπή θεολογική θεμελίωση ἤ τήν ἰσόποση ἀναφορά καί στή φιλοσοφική ἠθική δέν ἦταν τά ἀναμενόμενα. γ) 'Η σωστή συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀποτέλεσμα περισσότερο μιᾶς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας παρά προσδοκία μιᾶς ἠθικολογίας.

'Η νέα ὕλη τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄ Λυκείου πού προσφέρεται μέ τό νέο Α.Π. ἀναφέρεται στόν ἄνθρωπο, τόν ὁποῖο, ἐνῶ δέ θεωρεῖ κέντρο τοῦ σύμπαντος καί "μέτρον πάντων χρημάτων", δέχεται ὡς τό φουδαιότερο πάνω στή γῆ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, προορισμένο νά δόμορφύσει μέ Αὐτόν "κατά τό δυνατόν ἀνθρώπου φύσει".

Τό νέο Α.Π. διαιρεῖται σέ τρία μέρη. Στό Α΄ μέρος δίνεται ἡ θεολογική ὑποδομή τῆς χριστ. ἀνθρωπολογίας, ὅπως συνάγεται ἀπό τίς πηγές τοῦ Χριστιανισμοῦ· τήν Παλαιά Διαθήκη, τήν Καινή Διαθήκη καί τά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας. 'Εξετάζονται ἐπίσης μέ συντομία τά ἐξωχριστιανικά συστήματα ἀνθρωπισμῶν καί διαγράφονται οἱ προοπτικές γιά ἕνα ἀνθρωπισμό μέ συνέπεια. Στό Β΄ μέρος ἐξετάζονται θέματα γενικά περί ἠθικοῦ νόμου καί ἀρετῆς καί διερευνῶνται τά καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρός τό Θεό, τόν ἑαυτό του καί τόν πλησίον. Τέλος, στό Γ΄ μέρος παραθέτονται βιβλικά κείμενα σχετικά μέ θέματα ἠθικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου γιά μελέτη, ἀπό τήν ὁποία θά προκύψει αὐθεντική ἠθική

./.

διδασκαλία γιά τό μαθητή. Στήν τελευταία ἀνάλυση ὅλα τά μαθήματα τοῦ Α.Π. ἐξετάζουν - σέ 52 διδακτικές ἑνότητες - ἠθικά θέματα καί προβλήματα καί ἐφοδιάζουν τό μαθητή μέ ἰδέες ὑγιεῖς καί κατάλληλες νά γίνουν ὁδηγητικές ἀρχές στή ζωή του.

Γιά τή σύνταξη τοῦ Α.Π. πού παρουσιάζουμε σήμερα στό Τμῆμα συνεργάστηκαν μαζύ μας - ὅπως καί στά προηγούμενα Α.Π. τῶν θρησκευτικῶν - 15 θεολόγοι (καθηγητές Παν/μίου, ἐπόπτες Μ.Ε., ΓΕΜΕ, λυκειάρχες, γυμνασιάρχες, καθηγητές Μ.Ε.), ἰδιαίτερα δέ ὁ θεολόγος ΓΕΜΕ Πειραιᾶ κ. Ἰω. Μάσσος. Ἡ συμβολή ὅλων αὐτῶν ὑπῆρξε μεγάλη καί γι' αὐτό τούς εὐχαριστοῦμε θερμά καί ἀπό τή θέση αὐτή.

Μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ νέα δομή θρησκευτικῆς ὕλης γιά τήν Γ΄ τάξη Γεν. Λυκείου πού παρουσιάζεται μέ τό νέο Α.Π. ἀνταποκρίνεται περισσότερο στίς σημερινές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν καί μέ τήν προσδοκία ὅτι σέ μιά ἐποχή "ἀνθρωποκεντρική" ἡ διδασκαλία τῆς Χριστιαν. Ἀνθρωπολογίας θά φέρει θετικούς καρπούς,

Εἰσηγούμαστε

στό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ τήν ὑπερψήφηση τοῦ Α.Π. πού ἀκολουθεῖ.

Ἀκολούθως κατέθεσε τό ἑξῆς ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν γιά τή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου.

./.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν γιά τήν Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου

Α΄ Σκοπός τοῦ μαθήματος

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου εἶναι νά παρουσιάσει στούς μαθητές τή διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, ὥστε νά καταδειχθεῖ ἡ ἐξοχότητα, ἡ εὐθύνη καί ὁ προορισμός τοῦ ἀνθρώπου πάνω στή γῆ. Εἰδικότερα στόχος τοῦ μαθήματος εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθόδοξης ἀνθρωπολογίας, ὅπως συνάγεται ἀπό τήν Ἁγ. Γραφή καί τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀντιμετώπιση βασικῶν ἠθικῶν προβλημάτων τοῦ ἀτόμου πού σχετίζονται μέ τό Θεό, τόν ἑαυτό του καί τήν κοινωνία καί ἡ ἐπιβεβαίωση σχετικῶν ἀπόψεων μέ αὐτούσιες βιβλικές μαρτυρίες (κείμενα), "ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρός πᾶν ἔργον ἀγαθόν ἐξηρτισμένος" (Β΄ Τιμ. 3,17).

Β΄ Ὕλη τοῦ μαθήματος

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Μέρος Α΄

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Κεφ. Α΄ ΕΞΩΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ

1.- Ἀρχαιοελληνικός καί Ρωμαϊκός ἀνθρωπισμός.

2.- Ἀνθρωπισμός τῆς Ἀναγεννήσεως καί τοῦ Διαφωτισμοῦ.

3.- Σύγχρονα ἀνθρωπιστικά κινήματα.

Κεφ. Β΄ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

4.- Ἡ πλάση τοῦ ἀνθρώπου.

5.- Ἡ πτώση καί ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

6.- Οἱ Προφῆτες καί ὁ ἄνθρωπος.

Κεφ. Γ΄ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

7.- Ὁ "ἐν Χριστῷ" νέος ἄνθρωπος.

8.- Ἀνθρωπολογία τοῦ Ἀποστ. Παύλου.

9.- Ψυχή καί σῶμα.

10.- Πρός τήν αἰωνιότητα.

./.

./.

35.- Σεβασμός τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἀξιοπρέπειας τοῦ ἄλλου.
36.- Τό πρόβλημα τῆς φιλίας.
37.- Πόλεμος καί εἰρήνη.

Μέρος Γ΄
ΒΙΒΛΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ

Κεφ. Ι΄ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

38.- Ἄξιος ὁ ἐργάτης (Δευτερ. 24, 14-22 σέ συσχετισμό μέ τήν παραβολή τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελώνα Ματθ. 20, 1-16).
39.- Οἱ δύο δρόμοι (Ψαλμός 1ος σέ συσχετισμό μέ τήν ἑρμηνεία τοῦ ψαλμοῦ ἀπό τό Μ. Βασίλειο).
40.- Ἡ ἐκμετάλλευση τῶν φτωχῶν (Ἀμώς 4, 1.8, 4-6. 5, 10-15).
41.- Πρός τό λαό καί τούς ἄρχοντες (Μιχαίας 6, 9-16.2, 8-11.3, 1-4).
42.- Ὑπέρβαση ἐξουσίας (Ἰεζεκ. 34, 2β-8 σέ συσχετισμό μέ τό Ἱερεμ. 23, 1-2).

Κεφ. ΙΑ΄ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

43.- Οἱ Μακαρισμοί (Ματθ. 5, 1-13).
44.- Ἡ πρώτη καί μεγάλη ἐντολή (Μάρκ. 12, 28-34).
45.-Ἀγάπη πρός τούς ἐχθρούς (Ματθ. 5, 43-48).
46.- Γένος Θεοῦ (Πράξ. 17, 22-34).
47.- Δέν εἶσαι μονάδα (Α΄ Κορ. 12, 12-31).
48.- Χριστός καί ἐλευθερία (Γαλάτ. 3, 23-4,7.5,1 καί 13-15).
49.- Ἡ πνευματική πανοπλία (Ἐφεσ. 6, 10-20).
50.- Ἐνδιαφέρον γιά ἕνα δοῦλο (Ἐπιστολή πρός Φιλήμονα).
51.- Προσωποληψία (Ἰακ. 2, 1-13 καί 5, 1-4).
52.- Πρός τήν αἰώνια ὥρα (Ἀποκ. 21, 1-22, 5 - μετάφραση Σεφέρη).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν γιά τή Γ' τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου, ὅπως διαμορφώθηκε τελικά μετά ἀπό τίς παρατηρήσεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος.

Στή συνέχεια εἰσηγήθηκε τά ἑξῆς γιά τό ἀνλυτικό πρόγραμμα Θρησκευτικῶν τῶν Γ' καί Δ' 'Εσπερινοῦ Λυκείου:

'Επειδή στίς τάξεις Γ' καί Δ' 'Εσπερινοῦ Λυκείου τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι μονόωρο καί αὐτό εἶναι τό μόνο πού διαφοροποιεῖ τό 'Εσπερινό ἀπό τό Γενικό Λύκειο ἀναφορικά μέ τό θρησκευτικό μάθημα, ὡς 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν γιά τίς τάξεις Γ' καί Δ' τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου,

Εἰσηγούμαστε

νά ἰσχύσει τό Α.Π. τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, τό ὁποῖο θά διδαχθεῖ σέ δύο σχολικά ἔτη ὡς ἑξῆς:

α) Γιά τήν Γ' τάξη 'Εσπερινοῦ Λυκείου: Τό Α' μέρος τοῦ Α.Π. τῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου "Χριστιανική 'Ανθρωπολογία" καί τά βιβλικά κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (ἀπό τό Γ' μέρος).

β) Γιά τή Δ' τάξη 'Εσπερινοῦ Λυκείου: Τό Β' μέρος τοῦ Α.Π. τῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου "'Ηθική Δεοντολογία" καί τά βιβλικά κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης (ἀπό τό Γ' μέρος).

'Ανάλογη θά εἶναι καί ἡ ρύθμιση στό βιβλίο πού θά ἐκδοθεῖ μέ βάση τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν τῶν Γ' καί Δ' τάξεως 'Εσπερινοῦ Λυκείου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα, ὡς ἔχει γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν τῶν Γ' καί Δ' τάξεων 'Εσπερινοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' εἰσηγεῖται τά ἑξῆς γιά τό ὁριστικό πρόγραμμα τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας στή Γ' τάξη Γενικοῦ Λυκείου

Μέ τοῦτο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὁλοκληρώνεται ὁ κύκλος διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας στό Γενικό Λύκειο. Ἀποτελεῖ συνέχεια καί συμπλήρωμα τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ἀγγλικῆς πού ἔχουμε εἰσηγηθεῖ γιά τήν α΄ τάξη καί β΄ τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου (πράξη 117/20-11-78 καί πράξη 33/9-4-79). Ἔχει καί τοῦτο καταρτιστεῖ ἀπό Ὁμάδα Ἐργασίας στήν ὁποία ἔπαιρναν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ Φ. Κ. Βῶρος καί Δ. Ν. Σακκᾶς καθώς καί 4 εἰδικοί ἀγγλοδιδάσκαλοι.

Ἀκολούθως κατέθεσε τό ἀκόλουθο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Ἀγγλικῆς Γλώσσας γιά τή Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ
Γ΄ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1.- Λεξιλόγιο. Τό λεξιλόγιο θά περιλαμβάνει περίπου 600-700 ριζικές λέξεις, πού θά ἀποτελοῦν ἐπέκταση τῶν λέξεων πού ἔχουν διδαχθεῖ στό Γυμνάσιο καί στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις τοῦ Λυκείου. Οἱ λέξεις αὐτές θά ἐπιλεγοῦν μέ κριτήριο τή συχνότητα, τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητά τους γιά τή διδασκαλία. Ὅπου κρίνεται πρόσφορο νά δίνονται καί παράγωγα τῶν ριζικῶν λέξεων.

2.- Προφορά. Ἀπαραίτητες εἶναι οἱ ἀσκήσεις φωνολογίας καί προφορᾶς. Θά ἐξακολουθήσουν νά γίνονται ἀσκήσεις, ὅπως καί στίς προηγούμενες τάξεις.

3.- Ἀνάγνωση. Θά γίνεται ἀνάγνωση ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό βιβλίο, τό ὁποῖο θά περιέχει: ἀναγνώσματα ἀναφερόμενα στήν κοινωνική καί πνευματική ζωή, ἀποσπάσματα ἤ αὐτοτελῆ ἐκλεκτά πεζογραφήματα ἀπό κλασικούς καί νεώτερους συγγραφεῖς τῆς ἀγγλόφωνης γραμματείας, ἀναγνώσματα ἀναφερόμενα στούς διάφορους κύκλους τῶν γνώσεων, γιά νά ἐξοικειωθοῦν οἱ μαθητές στή χρήση τῆς εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς ὁρολογίας. Ἡ σιωπηρή ἀνάγνωση εἶναι ἐπιβεβλημένη καί στήν τάξη αὐτή, ὄχι μόνον γιά γρήγορη ἀνάγνωση, ἀλλά καί γιά κατανόηση. Οἱ μαθητές θά διαβάζουν στό σπίτι πρόσφορα λογοτεχνικά κείμενα, ἁπλοποιημένα ἤ καί ἁπλά πρωτότυπα (FICTION AND NON-FICTION). Ἐπίσης κείμενα ἁπλά καί κατανοητά ἀπό τήν κοινωνική καί πολιτική ἀγγλόφωνη γραμματεία.

./.

-/-

4.- Γραμματική καί Συντακτικό. Θά γίνεται ἐπανάληψη ὅλων τῶν φαινομένων, πού διδάχθηκαν στίς προηγούμενες τάξεις καί θά συμπληρώνονται οἱ τυχόν ἐλλείψεις. Ὅπου ἡ τάξη ἀντιμετωπίζει δυσκολίες, θά γίνονται πολλές εἰδικές ἀσκήσεις.

5.- Προφορικές ἀσκήσεις. Οἱ μαθητές θά ἀναπτύσσουν προφορικά τίς ἑνότητες, πού ἔχουν διαβάσει καί θά συζητοῦν ἐπίσης γύρω ἀπό ἐπίκαιρα γεγονότα.

6.- Γραπτές ἀσκήσεις. Οἱ γραπτές ἀσκήσεις θά ἔχουν τή μορφή τῶν ἀσκήσεων τῶν προηγούμενων τάξεων.

7.- Γραπτές συνθέσεις. Θά γίνονται γραπτές συνθέσεις ποικίλου περιεχομένου: ἀκριβής ἀπόδοση τῶν ἑνοτήτων πού διαβάστηκαν, περιγραφές, ἐπιστολές κ.λ.π.

8.- Ὀρθογραφία. Ὅπως καί στήν α΄ τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια κατέθεσε τό ἑξῆς ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τή Γ΄ τάξη Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τή διδασκαλία τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας στήν γ΄ τάξη Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου (ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα)

Ἐπειδή οἱ ὧρες διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας στό Κλασικό καί τό Ἑσπερινό Λύκειο (τάξη γ΄) συμπίπτουν ἀριθμητικά μέ ἐκεῖνες τοῦ Γενικοῦ Λυκείου

εἰσηγοῦμαστε

νά ἰσχύσει γιά τήν τρίτη τάξη Κλασικοῦ Λυκείου καί τήν τρίτη τάξη Ἑσπερινοῦ Λυκείου τό ἴδιο ἀναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας, τό ὁποῖο θά ἰσχύει γιά τήν γ΄ τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου (βλέπε σχετική εἰσήγηση στήν ἴδια πράξη, θέμα).

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β΄, γιά τό ὁριστικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου καί τῆς Γ΄ τάξεως Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

./.

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου γιά τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας στή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου καί στή Γ΄ τάξη Κλασικοῦ καί Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Φ. Βώρος εἶπε, ὅτι 1) γιά τή Β΄ τάξη Κλασικοῦ Λυκείου στό μάθημα τῆς Ἱστορίας θά ἰσχύσει τό ἀντίστοιχο πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

2) Γιά τή Β΄ Ἑσπερινοῦ Λυκείου θά ἰσχύσει τό μισό τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, καί

3) Γιά τή Γ΄ τάξη Ἑσπερινοῦ Λυκείου, θά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος εἶπε τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῆς Γερμανικῆς γλώσσας στή Β΄ Κλασικοῦ Λυκείου:

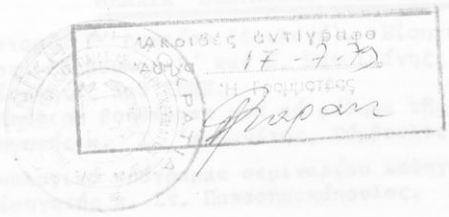
"Ὡς ὑπεύθυνος εἰσηγητής γιά τό μάθημα τῆς Γερμανικῆς Ελώσσας στό Κλασικό Λύκειο, δηλώνω ὅτι ὡς ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας τῆς Γερμανικῆς Γλώσσας, θά ἰσχύσει τό ἴδιο πρόγραμμα πού ἔχει ὑποβληθεῖ ὡς προσωρινό".

Ἡ συζήτηση γιά τό 3ο καί 4ο θέμα ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συζήτηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων — Ἡ Γραμματέας

Στ. Παλαιοκρασσᾶς — Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 54 /1979

Σήμερα, 11 Ἰουλίου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προέδρ εύοντα τοῦ Τμήματος κ. Γ. Βάζο , Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος βρίσκεται στό ἐξωτερικό καί ὁ Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἱστορία Γ΄ Λυκείου (ἐπιλογή). Εἰσηγητές κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τό μάθημα τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀναλυτικό πρόγραμμα σεμιναρίου καθηγητῶν τοῦ κλάδου Α4 Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος.

ΘΕΜΑ 4ο – Μαθήματα συνεργατισμοῦ στή Μέση Ἐκπαίδευση. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

./.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Αναλυτικό πρόγραμμα σεμιναρίου καθηγητῶν τοῦ κλάδου Α4 Μ.Ε." κ. Στ. Παπασημακόπουλος, λέγει:

"Υστερα ἀπό τήν ἀποστολή λεπτομερούς προγράμματος τοῦ σεμιναρίου γιά τούς καθηγητές τοῦ κλάδου Α4 πού θά λάβει χώρα στό 'Επιστ. Κέντρο Δημόκριτος καί στή συνέχεια τῆς ἀποφάσεως τοῦ Τμήματος ὅπως αὐτή ἐκφράζεται στήν πράξη του ἀριθμ. 38/1979, εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα: Τό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τό πρόγραμμα πού ἀπεστάλη διότι τόσο τά "Εἰδικά θέματα" ὅσο καί οἱ "Διατάξεις" καί τά "Πειράματα" ἔχουν περιεχόμενο χρήσιμο καί ὠφέλιμο γιά τούς καθηγητές τοῦ κλάδου Α4 τόσο ὅσον ἀφορᾶ τήν διδακτική τους ἐργασία στά σχολεῖα Μ.Ε. ὅσο καί τήν ἐπιστημονική τους ἐνημέρωση σέ σύγχρονα θέματα. 'Επίσης ζητῶ ἀπό τό Τμῆμα τήν ἐξουσιοδότηση νά παρακολουθήσω ἐκ μέρους τοῦ ΚΕΜΕ ὁρισμένα θέματα διότι πιστεύω ὅτι ὁ ἐμπλουτισμός τῶν μαθημάτων τῆς ΣΕΛΜΕ μέ μερικά ἀπό αὐτά θά ἦταν σκόπιμος.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Εγκρίνει τό πρόγραμμα σεμιναρίου καθηγητῶν τοῦ κλάδου Α4 Μ.Ε. , πού θά λάβει στό 'Επ. Κέντρο 'Ατομικῆς 'Ενέργειας "Δημόκριτος" ἀπό 16-7-79 ἕως 10-8-79

Η συζήτηση για το 2ο & 4ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως διαβιβάσθηκε

'Ο πρῶτος ἀπό τούς εἰσηγητές γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Ιστορία Γ΄ Λυκείου (ἐπιλογή)" κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ λέγει τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Φ/211.17/69/Γ/3875/16-6-1979 ἔγγραφο ἀπέστειλε στό Τμῆμα τό βιβλίο "'Ιστορία (ἐπιλογῆς) Γ΄ Λυκείου" γιά νά κριθεῖ ἡ καταλληλότητά του γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν πού δημιουργοῦνται ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος. Τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 51/20-6-79 πράξη του μέ ὅρισε εἰσηγητή καί συνεισηγητές τούς φιλολόγους-Εἰσηγητές τοῦ Τμήματος κ.κ. Κ. Κατσιμάνη καί Β. Θεοδωρακόπουλο. "Υστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ βιβλίου καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων, ἀποφασίσαμε νά καταθέσουμε στό Τμῆμα χωριστές εἰσηγήσεις, ὄχι ἐπειδή διαφωνοῦμε στή γενικότερη (ἤ ἀκόμη καί σέ μερικότερες) κρίση μας σχετικά μέ τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου, ἀλλά γιά νά μπορέσει τό Τμῆμα νά σχηματίσει πληρέστερη εἰκόνα, καθώς ὁ καθένας ἀπό τούς τρεῖς εἰσηγητές θά ἔχει τήν εὐκαιρία νά ἐκθέσει μέ ἄμεσο τρόπο καί ἀπό τή δική του ὀπτική γωνία τίς ἀπόψεις του.

Πρίν προχωρήσω στήν παράθεση τῶν παρατηρήσεών μου, θεωρῶ ἀπαραίτητο νά ἀσχοληθῶ μέ τό ἱστορικό τῆς ὑποθέσεως, ἐπειδή ἔτσι θά αἰτιολογηθοῦν ὁρισμένες ἰδιομορφίες πού μποροῦν νά παρατηρηθοῦν στή μεθόδευση συγγραφῆς τοῦ βιβλίου, πολλές ἀπό τίς ἀδυναμίες του, ὅπως καί ἡ ἀξιοσημείωτη βιασύνη, μέ τήν ὁποία ἔγιναν ὅλες οἱ σχετικές ἐνέργειες. Τό προσωρινό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῆς Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου, πού ἡ ἐφαρμογή του (γιά δύο συνολικά σχ. ἔτη) θά ἄρχιζε τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1979, καταρτίστηκε ἀπό τό Τμῆμα στίς 12-1-76 (πράξη 6/78) καί προέβλεπε γιά τά μαθήματα ἐπιλογῆς α΄ κύκλου: 3 ὧρες 'Αρχαῖα 'Ελληνικά, 3 ὧρες Λατινικά καί 1 ὥρα 'Ιστορία. Βασικός λόγος γιά τό σχετικά αὐξημένο ὡράριο τῶν Λατινικῶν ἦταν ὅτι στά (σέ σύντομο διάστημα) πρώτη ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος καί διδακτικά βιβλία ὑπῆρχαν καί δέν θά παρουσιαζόταν ἰδιαίτερη ἀνάγκη ἐνημερώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, ἐφόσον θά δίδασκε ὕλη γνωστή. 'Αντίθετα, ἡ διάθεση πάνω

./.

ἀπό 25 συνολικά διδακτικές ὧρες, κατά τό πρῶτο σχ. ἔτος, στό μάθημα τῆς Ἱστορίας, θά δημιουργοῦσε δυσεπίλυτα προβλήματα, ὄχι στόν καταρτισμό τοῦ ἀντίστοιχου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ὅσο στήν ἐφαρμογή του. Ἀλλά, σέ εἰδική σύσκεψη ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας κ. Βασ. Κοντογιαννόπουλου πρυτάνευσε ἡ ἄποψη νά δοθεῖ στούς μαθητές ὕλη περισσότερο ἐνδιαφέρουσα, πού νά ἀνταποκρίνεται ἀμεσότερα στίς ἀνάγκες τῆς σύγχρονης ζωῆς καί τίς πνευματικές ἀνησυχίες τῶν νέων μας. Γι' αὐτό ἀποφασίστηκε ἡ ἀναπροσαρμογή τοῦ προσωρινοῦ ὡρολογίου προγράμματος ἐπιλογῆς α΄ κύκλου ὡς ἑξῆς: Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ὧρες 3, Λατινικά ὧρες 2, Ἱστορία ὧρες 2. Τήν ἀπόφαση αὐτή ἀποδέχθηκε τό Τμῆμα καί σύμφωνα μέ αὐτή κατάρτισε, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Φ. Βώρου τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα, πού πῆρε τήν τελική μορφή του μέ τήν πράξη μας 34/11-4-79. Στό σημεῖο αὐτό, γιά καλύτερη κατατόπιση τῆς συνεδρίας μας, παρακαλῶ τήν κ. γραμματέα τοῦ Τμήματος νά διαβάσει τήν ὑπ' ἀριθμ. 51/20-6-79 πράξη (θέμα 5ο) τοῦ Τμήματος, τήν ὁποία καί νά ἐπισυνάψει στό σημερινό πρακτικό μας. Θά προσθέσω ἀκόμη μιά λεπτομέρεια: ὕστερα ἀπό τήν ἀποδοχή τῆς ἀναθέσεως συγγραφῆς τοῦ βιβλίου σέ Ὁμάδα Ἐργασίας ὑπό τήν προεδρία του, ὁ κ. Φ. Βῶρος μᾶς παρακάλεσε νά τοῦ ὑποδείξουμε συνεργάτες πού νά παρουσιάζουν ἐχέγγυα καταλληλότητας, ἀλλά, ἀπ' ὅσο γνωρίζω, δέν μπορέσαμε νά τόν βοηθήσουμε οὐσιαστικά στή συγκρότηση τῆς Ὁμάδας αὐτῆς.

Ἐπιχειρῶντας τώρα νά ἐκθέσω τή γνώμη μου γιά τό συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα τῆς συγγραφικῆς ἐργασίας πού ἔχουμε μπροστά μας, πρῶτα πρῶτα χαιρετίζω τήν προσπάθεια γενναίας ἀνανέωσης τῆς προσφερόμενης στούς μαθητές ἱστορικῆς ὕλης. Ἀποτελεῖ πρωταρχική ὑποχρέωση τοῦ ΚΕΜΕ, στά πλαίσια τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ν.309/76, ἡ ἀνανέωση αὐτή, ὥστε οἱ μαθητές τῶν Λυκείων μας νά βροῦν στό βιβλίο τους καί νά ἀκούσουν μέσα στίς σχολικές αἴθουσες θέματα πού ἱκανοποιοῦν τά πνευματικά ἐνδιαφέροντά τους καί τούς δίνουν τήν αἴσθηση ὅτι τό σχολεῖο δέν εἶναι μουσειακός χῶρος, ἀλλά μιά δυναμική περιοχή σύγχρονης ζωῆς, πού δέν τή χωρίζουν στεγανά ἀπό τό γενικότερο κοινωνικό πλαίσιο, μέσα στό ὁποῖο ζοῦν. Νά παύσουν, ἀπογοητευμένοι ἀπό ὅ,τι τούς προσφέρεται στό σχολεῖο, νά ἀναζητοῦν ἔξω ἀπό αὐτό γνώσεις καί ἀπόψεις πάνω σέ θέματα

./.

μέ οὐσιαστικό ἐνδιαφέρον, πράγμα πού συχνότατα τούς ὁδηγεῖ σέ πηγές πού παρουσιάζουν μικρές ἐγγυήσεις ἀντικειμενικῆς ἐνημέρωσης. Νομίζω ὅτι ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος διακατέχονται ἀπό τήν ἴδια διάθεση ἀνανέωσης τῶν προγραμμάτων καί ὅτι, ἐπίσης, ὅλατά μέλη τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας ἔδωσαν τόν καλύτερο ἑαυτό τους γιά νά ὑλοποιηθοῦν οἱ φιλοδοξίες τοῦ προγράμματος μέ τό βιβλίο πού μᾶς παρουσίασαν. Λυτά ὅλα βέβαια δέν πρέπει νά μᾶς κάνουν νά ἀγνοήσουμε τόν κίνδυνο πού ἐλλοχεύει: ἀδεξιότητες, ἀντιπαιδαγωγικοί χειρισμοί, προσφορά ἀναφομοίωτης ὕλης πού δύσκολα μάλιστα μπορεῖ νά ὁλοκληρωθεῖ μέσα στά ὡράρια πού διατίθενται, ἀτεκμηρίωτες ἤ ἀβασάνιστα παρουσιαζόμενες ἀπόψεις, στήν πρώτη ἐφαρμογή τοῦ νέου προγράμματος, εἶναι δυνατό νά ὁδηγήσουν ἤ στήν ἀνατροπή του ἤ - τό χειρότερο - στήν ἐπιβάρυνση τοῦ προγράμματος μέ ἄλλη παιδευτικά πενιχρή διδακτέα ὕλη.

Ἡ πενταμελής Ὁμάδα ἐργασίας (κ.κ. Φ. Βῶρος, Ξ. Οἰκονομοπούλου, Ν. Δημακόπουλος, Β. Ἀσημομύτης καί Θ. Κατσουλάκος) ἔκανε τόν ἄθλο, μέσα σέ πέντε μῆνες, νά δώσει βιβλίο 470 περίπου σελίδων μέ ἱστορική ὕλη πού τουλάχιστο κατά τόν τρόπο προσφορᾶς - γιά πρώτη φορά δίνεται στούς μαθητές τῶν σχολείων μας. Ἐκτός ἀπό τήν πρωτοτυπία τοῦ ἐγχειρήματος, ἀξίζει νά ἐπαινεθεῖ ἡ καλά σχεδιαμένη γενική δομή τοῦ βιβλίου (ὅπως καί ἡ εἰδικότερη, ὁρισμένων κεφαλαίων του). Ὀφείλω ἀκόμα νά ἐκδηλώσω τήν ἱκανοποίησή μου γιά τόν πραγματικό πλοῦτο τῶν ἱστορικῶν πληροφοριῶν ὅπως καί γιά τήν ἰδιαίτερη μέριμνα ἐπιστημονικῆς τεκμηριώσεως τῶν ἀπόψεων πού προβάλλονται ἤ τῶν πληροφοριῶν πού παρέχονται. Τέλος, ἰδιαίτερα ἐπαινετή εἶναι ἡ διάθεση συνεργασίας, πού πάντοτε μέσω τοῦ κ. Βώρου ἔδειξε καί δείχνει ἡ Ὁμάδα αὐτή μέ τό Τμῆμα. Καί ὅλα αὐτά μέ πείθουν ὅτι ἡ ἐργασία αὐτή τῆς Ὁμάδας μπορεῖ ν' ἀποτελέσει στή βάση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, πού θά ἐξυπηρετήσει προσωρινά βέβαια, ἀλλά εὐπρόσωπα τίς ἀνάγκες τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ἐφόσον, κατά τή γνώμη μου, γίνουν ὁρισμένες ἀφαιρέσεις, προσαρμογές καί βελτιώσεις.

Οἱ παρατηρήσεις πού ἀκολουθοῦν ἀνήκουν σέ δύο κατηγορίες: παρατηρήσεις γιά τό περιεχόμενο τῆς ἱστορικῆς ὕλης καί παρατηρήσεις γιά τή γλωσσική μορφή τοῦ βιβλίου. Δυστυχῶς, οἱ παρατηρήσεις τῆς πρώτης κατηγορίας, πού πρέπει νά εἶναι οὐσιαστικές καί νά βαρύνουν περισσό-

./.

τερο στήν κρίση μας, δέν εἶναι στήν ἐπιθυμητό βαθμό ἐπαρκεῖς, γιατί, ὅπως ἤδη ἔχω δηλώσει, οὔτε ἡ εἰδική κατάρτισή μου στά θέματα αὐτά ἦταν ἡ ἀπαιτούμενη οὔτε τά χρονικά περιθώρια πού ἦταν δυνατό νά μοῦ δοθοῦν μποροῦσαν νά μοῦ δώσουν τήν εὐκαιρία νά ἀναπληρώσω τήν σχετική ἀνεπάρκειά μου. Ἄς δείξουν οἱ κ.κ. συνάδελφοι-μέλη τοῦ Τμήματος τή συγκατάνευση στήν ἰσχνή προσφορά μου μέ τόν τρόπο πού τή δηλώνει ὁ δημοτικός στίχος "δόσις ὀλίγη τε φίλη τε".

1.- Στό βιβλίο προτάσσεται χειρόγραφη σελίδα σχετική μέ τήν προσφορά τῶν μελῶν τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας. Νομίζω ὅτι, κατά τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου, καλό εἶναι νά συνταχθεῖ, μέ τό ἴδιο περιεχόμενο, σημείωση, πού θά καταχωριστεῖ στό κάτω μέρος τῆς τέταρτης σελίδας τοῦ βιβλίου, ὅπως ἔχει γίνει μέ ἀνάλογες ὁμαδικές συγγραφές ὡς τώρα ἢ νά γίνει ὑποσελίδια σημείωση στόν πρόλογο, ὅπως ἔγινε μέ τήν Ὁμάδα Ἐργασίας τῆς Γραμματικῆς.

2.- Ὁ Πρόλογος, ὅπως θά φανεῖ ἀπό τή συνέχεια τῶν παρατηρήσεών μου, θά πρέπει νά ἀναμορφωθεῖ ριζικά, ὥστε νά μήν ἔρθει ἐνδεχομένως σέ ἀντίθεση μέ τή σχετική ἀπόφαση τοῦ Τμήματος.

3.- Τό πρῶτο κεφάλαια (Βιομηχανική Ἐπανάσταση, σελ. 71) εἶναι τό ἐκτενέστερο ἀλλά καί τό προβληματικότερο τοῦ βιβλίου. Ἄν ἡ λύση τῆς μεταφράσεως ξένων ἐγχειριδίων γιά σχολική χρήση μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει - πάντοτε προσωρινά - τίς διδακτικές ἀνάγκες ὁρισμένων μαθημάτων, εἶναι ἐξαιρετικά προβληματική γιά τό ἰδιαίτερα εὐαίσθητο μάθημα τῆς Ἱστορίας. Μόνο σέ περίπτωση πού α) θά ἦταν ἐπιστημονικά ἢ φροντιστηριακά ἀπαράδεκτο νά μή διδαχθεῖ ἀναλυτικά ἕνα κεφάλαιο τῆς ἱστορίας, β) θά παρουσιάζονταν ξένο βοήθημα ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης πού θά ἦταν γραμμένο LEGE ARTIS καί θά ἱκανοποιοῦσε σέ μεγάλο βαθμό τίς ἀνάγκες τῆς διδακτικῆς πράξης τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου καί γ) θά εἴχαμε δόκιμη μετάφρασή της σέ ἐπιστημονικό νεοελληνικό λόγο, θά ἦταν ἀνεκτή αὐτή ἡ λύση. Δυστυχῶς, κατά τή γνώμη μου, καμιά ἀπό τίς προϋποθέσεις αὐτές δέν πληροῦνται στήν περίπτωση τῆς "Βιομηχανικῆς ἐπανάστασης". Ἡ περίπτωση γίνεται σοβαρότερη, ἀφοῦ τό Τμῆμα ἄκουσε ὅτι ἀναλήφθηκε ἐπίσημα ὑποχρέωση νά δοθεῖ στά ἑλληνόπουλα τό κεφάλαιο αὐτό δίχως καμιά περικοπή, προσαρμογή ἢ βελτίωση, χωρίς προηγουμένως νά ἐρωτηθεῖ γι' αὐτό - ἐξάλλου ἀγνοοῦσε τόσο τό περιεχόμενο ὅσο καί τή

./.

μετάφρασή του. Έτσι νομίζω ότι ο όρος αυτός δέν πρέπει να θεωρηθεί δεσμευτικός γιά τό Τμήμα πού έχει τήν εύθύνη τών γνωματεύσεών του (έστω κι άν αυτές δέν υποχρεώνουν τή Διοίκηση στίς αποφάσεις της). Κάτι άλλο πού πρέπει να προσεχθεί είναι ότι, σέ σύγκριση μέ τήν ιστορία επιλογής τής Β΄ Λυκείου, τό κεφάλαιο αυτό αποτελεί όποσθοδρόμηση, καθώς προσφέρει σέ ώριμότερους μαθητές ιστορική ύλη πολύ πιό απλουστευμένη, μέ μέθοδο πολύ πιό αφηγηματική.

Βέβαια τό κεφάλαιο αυτό έχει αρετές: Η δομή του είναι απόλυτα λογική καί άδρή, έχει σαφήνεια καί είναι γραμμένο μέ τρόπο επαγωγικό, ολοκληρώνει τήν πολύπλευρη παρουσίαση τού θέματός του χωρίς ν' αφήνει κενά ή να περιέχει αντιφάσεις, επιπλέον είναι εφοδιασμένο μέ κατάλληλες ερωτήσεις, πού τό κάνουν χρησιμότερο στή διδακτική πράξη.

Όμως φοβάμαι ότι, γιά τόν Έλληνα μαθητή, τά πλεονεκτήματα αυτά θά φανούν λιγότερο σημαντικά από τά μειονεκτήματά του, άφού συγκεκριμένα

1.- θά προκαλέσει δυσκολίες στούς διδάσκοντες καί τούς μαθητές, καθώς τά ξένα όνόματα δίνονται μόνο στήν άγγλική κι έτσι δέν θά είναι σίγουρος γιά τή φωνητική τους απόδοση.

2.- Υπάρχουν πολλά πρόσωπα καί πράξεις πού μπορεί να είναι οικεία στόν άγγλόφωνο μαθητή, άλλά είναι άγνωστα στόν Έλληνα καί ή συσσωρευτική παράθεσή τους (βλ. σελ. 7,10,12,27,28,29, -17 ξένα όνόματα:- 30 καί 31), χωρίς ιδιαίτερη πληροφόρηση, θά δυσχεράνει πολλαπλά τή σχολική πράξη.

3.- Οί περιττές λεπτομέρειες, οί όποίες δέν προσθέτουν τίποτε στήν ιστορική κατάρτιση τών μαθητών, έμφανίζονται στίς περισσότερες σελίδες..

4.- Δίνεται έκταση καί έμφαση στή συμβολή Άγγλων καί Αμερικανών επιστημόνων καί συγγραφέων, ένώ συρρικνώνεται ή συμβολή τών λοιπών ευρωπαϊκών λαών. Επίσης δέν γίνεται καμιά νύξη στήν ελληνική πραγματικότητα, πράγμα πού ήταν απαραίτητο, τουλάχιστον γιά όρισμένα σημεία.

5.- Πολλά κεφάλαια θά παρουσιάσουν πρόσθετες δυσκολίες κατανόησεως στούς μαθητές τού α΄ κύκλου επιλογής, επειδή αναφέρονται στήν περιοχή τών θετικών επιστημών καί απαιτούν ειδικότερες γνώσεις καί περισσότερη οικείωση. ./.

6.- Ἀπλουστεύονται σέ ἐνοχλητικό βαθμό καί ἱστοροῦνται μέ ἀνυποψίαστη ἀφέλεια γεγονότα πολυσύνθετα, σέ τρόπο πού θά κινδυνέψει τό βιβλίο νά θεωρηθεῖ ὅτι προσβάλλει τή νοημοσύνη 18χρονων μαθητῶν. Καί μόνο ἡ ἀνάγνωση τῆς σελίδας 65, σέ ἀντιπαράθεση μέ τήν πραγματικότητα, ὄχι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς (ἀρχές τοῦ αἰῶνα), ἀλλά καί μέτή σημερινή, θά προκαλέσει γενικότερη ἀμφιβολία τῶν μαθητῶν γιά τήν ἀξιοπιστία τῆς πληροφορήσεώς τους.

Οἱ παρατηρήσεις πού ἀκολουθοῦν ἀναφέρονται στή γλωσσική μορφή τοῦ βιβλίου (σημειώνω μόνο ὅτι δέν ἐπιχείρησα ἀντιπαραβολή μέ τό ἀγγλικό κείμενο, γιατί τήν ἀνέλαβε ὁ κ. Θεοδωρακόπουλος). Πρῶτα-πρῶτα παρατηρήσεις γιά τό σύνολο τῶν 4 κεφαλαίων του:

α) Τό ὕφος δέν ἔχει ὁμοιογένεια, τά διάφορα κεφάλαια χαρακτηρίζονται ἔντονα ἀπό τό προσωπικό ὕφος τοῦ κάθε μέλους τῆς Ὁμάδας καί δέν φαίνεται νά ἔγινε προσπάθεια ἐνιαιοποίησης.

β) Οἱ ἀδόκιμες ἐκφράσεις εἶναι συχνές σέ ὅλα τά κεφάλαια.

γ) Χρησιμοποιοῦνται συχνά παρενθέσεις διασαφητικές ἤ καί ἐναλλακτικές ἀποδόσεις (ποιός ὅμως τελικά θά ἀποφασίσει γιά τήν προσφορότερη;), πρᾶγμα πού προδίδει ὅτι εἴμαστε ἀκόμη μακριά ἀπό τήν ὁριστική μορφή. Γενικά ὁ ἐπιστημονικός νεοελληνικός λόγος πάσχει στό βιβλίο πού κρίνουμε.

Εἰδικότερα τώρα, στή γλωσσική μορφή τῆς "Βιομηχανικῆς Ἐπανάστασης" παρατηρῶ τά ἑξῆς:

α) Δέν συμμορφώνονται διάφοροι γραμματικοί τύποι μέ τή "Νεοελληνική Γραμματική" π.χ. ἐξηγήσετε, συνοψίσετε, δείξετε, δώσετε.

β) Κατάχρηση τοῦ ἀόριστου ἄρθρου π.χ. (σελ. 8): ἐπιδίωξαν νά καρπωθοῦν κέρδη ἀπό μιά ἄνοδο τῶν τιμῶν καί ἀπό μιά αὔξηση τῆς ζήτησης τροφίμων.

γ) Χρησιμοποιοῦνται, χωρίς λόγο, τύποι τῆς καθαρευούσας ἀμμώδες (σελ. 7), πλεῖστος-η-ο (σελ. 50, 59).

δ) Χρησιμοποιοῦνται διπλοί τύποι γιά τό ἴδιο ἀντικείμενο π.χ. σίδηρος ἀλλά καί σίδερο (πάντοτε γιά τό μετάλλευμα).

ε) Ὑπάρχουν ἀσαφεῖς ἐκφράσεις π.χ. (σελ. 14) ἄντληση νεροῦ ἀπό τά ὀρυχεῖα.

στ) Πλεονάζουν οἱ ἀδόκιμες ἐκφράσεις· παρουσιάζω στή συνέχεια τά σημαντικότερα κρούσματα. Τά λιγότερο σημαντικά τά ἔχω σημειώσει πάνω

./.

στά χειρόγραφα.
σελ. 2 'Η ἀποδοχή τῆς ἐφεύρεσης αὐτῆς ἀπό τούς κοινούς ἀνθρώπους
σελ. 2 ἐπρόκειτο
σελ. 3 τό 18ο αἰώνα καί τό 19ο αἰώνα
σελ. 4 οἱ ἄνθρωποι πού μεγάλωναν τίς ἐπιχειρήσεις
σελ. 5 ἀντιστέκονταν σέ ὁποιεσδήποτε ἐφευρέσεις πού ἀπειλοῦσαν...
σέλ. 6 πένητες
.... προσιδιάζει γιά τήν περίοδο τοῦ τέλους τοῦ 18 αἰώνα
σελ. 9 ἡ πιό πολλή βιοτεχνική παραγωγή
σελ. 10 ἡ ἐκκόκιση (διαχωρισμός τῶν σπόρων ἀπό τίς ἶνες)..... νά καθαρίζει τό βαμβάκι (νά φιαχωρίζει τό σπόρο ἀπό τίς ἶνες)..
σελ. 11 τό βαμβάκι εἶχε καταλάβει τήν πρώτη θέση.... καί, ἀντίστροφα, τό κύριο ἀντικείμενο εἰσαγωγῆς
σελ. 11 βρασμένου σιδήρου
σελ. 13 εἶχε ἀποκτήσει ἕνα ἀπό τά ἄριστα δίκτυα ὑδάτινων δρόμων
σελ. 16 ἀπαιτοῦσαν ἐξαιρετικά μεγάλα ποσά κεφαλαίου
σελ. 17 βοήθησαν γιά τήν ἀνάπτυξη βιομηχανίας
σελ. 17 ἔνιωθαν ἐπιστοσύνη ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀποτελεῖ τό κλειδί
σελ. 21 οἱ ἐγχειρήσεις γίνονταν λιγότερο ἐπίφοβες γιά τούς ἀσθενεῖς
σελ. 26 σημαντικό θέμα γιά τούς ρομαντικούς ἦταν ἡ φύση τῆς φύσης
σελ. 29α διακρίθηκαν στήν προσωπογράφηση χαρακτήρων
σελ. 44 ὁ νόμος αὐτός λειτουργεῖ μέ παρόμοιο τρόπο πού καί οἱ φυσικοί νόμοι πού κυβερνοῦν τό σύμπαν
σελ. 59 πικρές διενέξεις

Εὐρωπαϊκός διαφωτισμός, σελίδες 18

Τό κεφάλαιο αὐτό μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς εἰσαγωγή στό ἑπόμενο, "Νεελληνικός Διαφωτισμός" (ἡ ὕλη τοῦ ὁποίου πράγματι ἐνδιαφέρει τούς μαθητές μας καί συμβάλλει στήν ἐθνική αὐτογνωσία, ἐνῶ προσφέρεται καί γιά γόνιμο προβληματισμό).

Παρατηρῶ ὅμως ὅτι στή σελ. 13 ἡ 'Ομάδα ἐργασίας ἔρχεται σέ ἀντίφαση μέ τόν ἑαυτό της: ἐνῶ ἔχει δεδομένη τή δέσμευση νά δώσει τό κεφάλαιο τοῦ ξένου βιβλίου ὅπως ἔχει, ἐδῶ προτείνει τήν παράλειψη μιᾶς οὐσιώδους γιά τό σύνολο τοῦ κεφαλαίου παραγράφου (Ντεῖσμός). 'Επίσης, χωρίς τό κεφάλαιο αὐτό νά εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπό τίς ἀδυναμίες τοῦ

./.

προηγουμένου, δέν διατέθηκε μιά παράγραφος, ἀπαραίτητη κατά τή γνώμη μου, πού νά κάνει λόγο γιά τίς διαφορές ἀνάμεσα στόν διαφωτισμό καί τόν ἀνθρωπισμό τῆς ἀναγεννήσεως. Τέλος δείχνει ἀδιαφορία γιά τίς συνέπειες στή σχολική πράξη ἡ φράση (σελ. 18) "ἐστεμμένους ρουφιάνους".

Στή γλωσσική μορφή του, τό κεφάλαιο αὐτό παρουσιάζει καί τίς ἀδυναμίες τοῦ προηγούμενου καί ἀκόμη χρησιμοποιεῖ συχνά τή σύνταξη ἐνταντίον+γενική ἤ ἐνάντια+στό (μέ αἰτιατική), ἀντί τῆς: ἀπέναντι στήν .....

Ἀπό τίς ἀδόκιμες ἐκφράσεις σταχυολογῶ τίς ἑξῆς: σ. 10: ὁλόκληροι τομεῖς τῆς προσωπικότητάς του, σ.10: μεθοῦσε μέσα σέ ἀνθυγιεινές αὐτοαποκαλύψεις, σ.11: Οἱ τεχνικές νυχτερινές κατασκευές τῆς διάνοιας, σ.11: ἡ Εὐρώπη ἔκανε λουτρό μέσα σέ αἰσθηματικά δάκρυα, σ.12 δέ φειδόταν γιά τό χριστιανισμό.

Ἑλληνικός Διαφωτισμός, σελ. 5

Τό περιεχόμενο τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ, ὅπως καί τῶν δύο ἄλλων πού ἀκολουθοῦν, ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερα τούς μαθητές. Καί εὐτυχῶς ἡ σχετική βιβλιογραφία εἶναι ἀρκετά πλούσια. Φοβᾶμαι ὅμως ὅτι ἡ ἀφομοίωση καί ἡ ἐκμετάλλευσή της δέν ἔγιναν στόν ἐπιθυμητό βαθμό, ὅπως δείχνουν οἱ συγκεκριμένες παρατηρήσεις:

1.- Θά ἦταν καλό ἀπό κάθε ἄποψη νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς ὑπότιτλος: Οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους.

2.- Θά ἔπρεπε νά ἀφιερωθεῖ μιά παράγραφος στίς διαφορές σκοπῶν, στόχων καί μεθοδεύσεων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπό τόν εὐρωπαϊκό διαφωτισμό.

3.- Μέ τίς γενικές παραγράφους, πού προτάσσονται, δημιουργεῖται σύγχυση, καθώς ἀναφέρονται προληπτικά ὀνόματα φορέων τοῦ διαφωτισμοῦ νά δροῦν σέ μιά συγκεκριμένη περίοδο, πού ὅμως στή συνέχεια ἀποδεικνύεται ὅτι ἀνήκουν σέ ἄλλη. Ἔτσι στή σελ. 9 ἀναφέρονται, γιά τήν πρώτη περίοδο, οἱ Χαντζερῆς, Βούλγαρης, Θεοτόκης καί Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ἀλλά τελικά ἀποδεικνύεται ὅτι μόνο ὁ πρῶτος καί ὁ τελευταῖος δροῦν στήν περίοδο αὐτή. Στή σελ. 11 διαβάζουμε ὅτι ἡ δεύτερη περίοδο "τελειώνει μέ τό μαρτύριο τοῦ Ρήγα", τόν ὁποῖο ὅμως θά βροῦμε μόνο στή σελ. 18 νά ἀποτελεῖ, μαζί μέ τόν Κοραῆ, τούς τελευταίους ἐκπροσώπους τοῦ κινήματος. ./.

4.- Πολλές δυσκολίες περιμένουν διδάσκοντες καί μαθητές, καθώς:

α) Ἀναφέρονται συχνά πρόσωπα ἄγνωστα, χωρίς νά δίνεται καμιά ἀπαραίτητη πληροφόρηση, π.χ. Ἀναστάσιος Μιχαήλ, Γεδεών, Ἀλέξανδρος Ἑλλάδιος, Ἄδητος, Ἡλιόδωρος, Γερβῖνος ὁ Νερουλός.

β) Δέν ἑρμηνεύονται πράγματα ἄγνωστα, ὅπως π.χ. οἱ Δημητριεῖς (σέ πολλές σελίδες, δηλ. ὀνομάστηκαν ἔτσι ἐπειδή κατάγονται ἀπό τή Δημητριάδα, παλιό ὄνομα περιοχῆς τῆς Μαγνησίας), ἡ φράση (γιά τό Λούκαρη) "συναντᾶ τήν ἔχθρα τῶν Καθολικῶν" (γιατί;), οἱ "ἰδεολόγοι" (σελ. 6, ποιοί ὀνομάζονται ἔτσι;), ὁ ἀγνωστικισμός (σελ. 53), ὁ "γλωσσικός ρομαντισμός" (σελ. 55), ἡ "ὀρθόδοξη δημοτική" τῶν Δημητριέων (σελ. 31), τί ἀκριβῶς σήμαινε στήν ἐποχή ἐκείνη ὁ ὅρος "ἑταιρεία" (πρβλ. σελ. 11, Ἑταιρεία Ἀβραβῶν).

γ) Ὑπάρχουν ἀσάφειες, ὅπως (σελ. 9) "πνεύματος διαλυτικοῦ τῶν βυζαντινῶν ἀντιλήψεων" ἤ ρητορικές ὑπερβολές ὅπως (σελ. 12) "Ἀπό τό Γιβραλτάρ ὡς τήν Ὀδησσό".

δ) Ὑπάρχουν παραλείψεις, π.χ. στή σελ. 35 γίνεται λόγος γιά τό "Σχολεῖο ντελικάτων ἐραστῶν" τοῦ Ρήγα, ἀλλά πουθενά δέν φαίνεται ὅτι ἀξιοποιήθηκε ἡ ἐξαίρετη σχετική μελέτη τοῦ Π. Πίστα, πού προτάσσεται στήν πρόσφατη ἔκδοση τοῦ βιβλίου (ἔκδ. Ἑρμῆς, 1971), ὅπου ἀσχολοῦνται μέ τρόπο οὐσιαστικό πολλά θέματα πού ἀφοροῦν τό κεφάλαιο. Στή σελ. 19 ἀναφέρονται τέσσερα σημαντικά κείμενα, ὅπως μόνο γιά τό ἕνα ἀπ' αὐτά ("Ἑλληνική Νομαρχία") γίνεται λόγος. Στή σελ. 43 καλό θά ἦταν νά γίνει λόγος γιά τόν κύκλο τοῦ Κοραῆ. Στή σελ. 55 θά εἶχε θέσει μιά σύντομη παράγραφος, πού ἀναδρομικά θά ἀναφερόταν στούς ἀντιπάλους τοῦ διαφωτισμοῦ τῶν προηγούμενων περιόδων.

ε) Δέν ἔγινε ὀρθογραφική προσαρμογή τῶν κειμένων τῆς ἐποχῆς πού παρατίθενται. Σχετικά μέ τά κείμενα αὐτά, πολύ ἀμφιβάλλω ἄν οἱ μαθητές βροῦν "πολύ χιοῦμορ" στή σχολαστικότατη παράγραφο τοῦ Μοισιόδακα, πού κατέχει τό μέσο τῆς σελ. 22. Ἀκόμα προτείνω ἡ "θούριος" τοῦ Ρήγα (σελ. 38) νά παρατεθεῖ ὁλόκληρος.

Ὅσο γιά τή γλωσσική του μορφή, τό κεφάλαιο αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα ἀδύνατο. Ἐκτός ἀπό τίς γενικές παρατηρήσεις πού ἔχω κάνει, σημειώνω καί τά ἑξῆς:

1.- Ἀναχρονιστική χρήση ὅρων π.χ. ἡ "Ἑλληνική Νομαρχία" χαρα-

./.

κτηρίζεται "άντιστασιακό κείμενο".

2.- Όρθογραφικές άσυνέπειες, π.χ. "Λειψία".

3.- χρησιμοποιοῦνται διαφορετικοί ὅροι, μέσα στό ἴδιο κεφάλαιο, γιά τό ἴδιο πράγμα, π.χ. Εὐρωπαϊκός διαφωτισμός, δυτικός διαφωτισμός, Γαλλικός διαφωτισμός, - κεντρική Εὐρώπη, Μέση Εὐρώπη.

4.- Μένουν ἀνερμήνευτες λέξεις πού σήμερα χρησιμοποιοῦνται μέ διαφορετική σημασία, π.χ. τυχαίνει, εἶναι συγχωρημένο, ἐσπούδασα νά δείξω.

5.- Θά ἔπρεπε νά προειδοποιηθεῖ ὁ μαθητής γιά τή μέθοδο ἐξελληνισμοῦ τῶν ξένων ὀνομάτων, πού ἐνδεχόμενα σέ ἄλλη εὐκαιρία τά συναντήσε μέ διαφορετική μορφή, τοῦ τύπου Καρτέσιος, Λεϊβνίτιος, Οὐόλφιος.

6.- Δέν λείπουν ἀδόκιμες ἐκφράσεις, ἀπό τίς ὁποῖες ἀναφέρω τίς πιό ἐντυπωσιακές:

σ. 2 Τά προβλήματα πού ἀπασχόλησαν καί χώρισαν τούς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων

σ. 6 Τρεῖς σπουδαῖες ἐκδηλώσεις (ἐκφάνσεις) τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος: Βολταῖρος, Γαλλική ἐγκυκλοπαίδεια, ἰδεολόγοι.

σ. 7 Ἡ συνείδηση γιά τή διάδοση τῆς ἐκπαιδεύσεως

σ. 7 Στήν κυρίως Ἑλλάδα, καθώς καί σέ διάφορες πόλεις τῆς Ἠπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῆς Πελοποννήσου.....

σ. 13 χρησμό Πυθίας, πού ἐνημερώνει στά νέα.....

σ. 16 ἡ φιλοσοφία θά τό ἀπαλλάξει ἀπό τή δεισιδαιμονία ἀπό τήν αὐθεντία τοῦ Ἀριστοτέλη ("Ἐχουμε ἐπεξήγηση;)

σ. 34 ὁ Ρήγας ἔρχεται στήν Πόλη

σ. 41 ὁ Κοραῆς ἔρχεται στό Παρίσι

σ. 42 ἐκδίδονται πάνω ἀπό 20 τόμους ἀρχαίων κειμένων

σ. 55 θεωροῦσε τή φιλοσοφία σημαντικό μέρος τοῦ προγράμματος γιά τήν παιδεία τῶν μαθητῶν, ἀλλά στήν ἀρχαία μορφή

σ. 55 ὁ Δούκας ὅμως δέν εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ Ἀθανάσιου Πάριου ... ἐγκεύρυτερα κλασικά ἐνδιαφέροντα

"Ἐσωτερική Πολιτική", σελ. 28 (κείμενο) καί 85 (σημειώσεις, παραθέματα καί παραπομπές).

(Δέν ἔχει ἐνιαία σελιδαρίθμηση. Ἀποτελεῖται ἀπό τρία κεφάλαια:

1) Ἡ πρώτη ἐπαφή ... ἕνωση (τέλος α' ἐνότητας).

./.

ἔπρεπε ἐδῶ νά ὑπάρχει παράγραφος πού νά κατατοπίζει τόν μαθητή γιά ὅσα μεσολάβησαν.

Εἰδικότερες παρατηρήσεις:

1.- Δέν ξεκαθαρίζονται οἱ διαφορές ἀνάμεσα στήν Ἱερή καί τήν Πενταμελή Συμμαχία καί οἱ σκοποί, ἡ δομή καί ὁ συγκεκριμένος ρόλος τῆς καθεμιᾶς.

2.- Δέν προσδιορίζεται ἡ γεωγραφική θέση τῶν πόλεων: Λάϋμπαχ, Τροππάου, Ἀγκόνα, Ἄκερμαν, Σάξ-Κάμπουργκ, ὅπως καί δέ δίνεται καμιά πληροφορία γιά πρόσωπα πού παίζουν κάποιο ρόλο, π.χ.(σελ. 41) Στόκμαρ.

3.- Λείπουν ἀπαραίτητες γιά τήν κατανόηση τοῦ κειμένου ἑρμηνευτικές σημειώσεις, ὅπως π.χ. γιά τή σημασία τῶν ὅρων "ἀνακτοβούλια", "καρμποναρισμός", γιά τίς διπλές ἡμερομηνίες (π.χ. σελ. 6 στίς 12/24 τοῦ Ὀκτώβρη, σελ. 43: 27 Μαρτίου/8 Ἀπριλίου 1830), γιά τό Πρωτόκολλο τῆς Πετρούπολης (σελ. 31). Στή σελ. 3 διαβάζουμε "εἶναι ὅμως ἐπίσης γνωστόν (SIC) πῶς πλήρωσε αὐτή τή θέση του ὁ Ρήγας". Πῶς βεβαιωνόμαστε ὅτι οἱ μαθητές ξέρουν τή λεπτομέρεια αὐτή; Τέλος, στή σελ. 16, ἀναφέρονται γεγονότα χωρίς τή χρονολογία τους.

Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τή γλωσσική μορφή τοῦ κεφαλαίου, γενικά παρατηρῶ ὅτι διαφοροποιεῖται ἀπ' ὅλα τά προηγούμενα, καθώς ἡ γλώσσα του θυμίζει περισσότερο καθαρεύουσα καί διατηρεῖ ἀρκετά στοιχεῖα της. Συγκεκριμένες ἀδυναμίες:

1.- Δέν ἐφαρμόζεται ἡ Νεοελληνική Γραμματική σέ περιπτώσεις ὅπως:

α) καμμιά, γενικώτερα κλπ.

β) μεταγραφῆς ξένων ὀνομάτων: Λάϋμπαχ, Πρωσσία, Τροππάου, Ζουρνταίν, Κάστλερκι, Χάμιλτων, Σεμπαστιάνη, Μιντσιάκυ, Νέσσελροντ, Ρουμινύ, Ριμπωπιέρ, Λαφεροναί, Ντώκινς. Στήν ἴδια παράγραφο συναντοῦμε: Κογγρέσο καί Κογκρέσσο.

2.- Χρησιμοποιοῦνται τύποι πού δέν περιέχονται στή Νεοελληνική Γραμματική, ὅπως

α) ὁ ἀντιθετικός σύνδεσμος "δέ": οἱ δέ Ἕλληνες (σελ. 23), ἡ δέ Ρωσία (σελ. 36), ὕστερα δέ (σελ. 37),

β) ἡ ὁριστική ἀντωνυμία "αὐτός": σελ. 9 καί 12,

γ) ἡ πρόθεση ἔναντι + γενική (τίτλος α΄ ἑνότητας).

3.- Χρησιμοποιεῖται γιά τήν ἴδια γεωγραφική ἔννοια καί ὁ δόκιμος καί ὁ ἀδόκιμος ὅρος: Παγασητικοῦ-Ἀμβρακικοῦ κόλπου (σελ. 41), ἀλλά: κόλπου Βόλου - κόλπου Ἄρτας (σελ. 39).

4.- Ἐμφανίζονται ἀδόκιμες ἐκφράσεις, ὅπως π.χ.

σελ. 3 Ὁ Κοραῆς εἶχε φιλογαλλική διπλωματική στάση.
σελ. 3 σέ χρόνο καί σέ χῶρο ἐξαιρετικά δυσμενεῖς
σελ. 10 ἀπόμεινε σκέτος παρατηρητής τῶν πράξεων
σελ. 14 ἡ Ἀγγλία ἔκανε νέες μανοῦβρες
σελ. 18 νά γίνει αὔξηση τῶν ὀπαδῶν του
σελ. 19 ὅπου ὁ συναισθηματισμός δέν ἔχει περιθώρια
σελ. 20 ἀρνήθηκε κατ' ἐπίφαση ν' ἀναλάβει
σελ. 28 γαλλοφρονικό κόμμα
σελ. 30 χωρίς νά φείδεται προσπαθειῶν
σελ. 39 ἀβάσταγο φόρο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τέλος, γιά τά κείμενα τῆς ἐποχῆς τῶν γεγονότων, πού παρατίθενται γιά νά τεκμηριώσουν τήν ἱστορική ἀφήγηση, ἀφοῦ ἐπαινεθεῖ ὁ μόχθος τῆς Ὁμάδας νά παρουσιάσει πλούσιο καί ἀντιπροσωπευτικό διαφορετικῶν τάσεων, ἀπόψεων καί ἀποτιμήσεων ὑλικῶν, πρέπει νά εἰπωθεῖ ὅτι ὁ ὄγκος τους καί καμιά φορά ὁ τρόπος παραθέσεώς τους θ' ἀποτελέσει ἀνασταλτικό παράγοντα γιά τήν ἀξιοποίησή τους στή σχολική αἴθουσα. Ἀκόμα δέν ἔχει γίνει ἡ ἀπαραίτητη ὀρθογραφική (καμιά φορά καί γλωσσική ἐνιαιοποίησή τους οὔτε ὑπάρχουν σχόλια, πού νά δίνουν τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες γιά πρόσωπα, πράγματα καί ἔννοιες.

Ἀνακεφαλαιώνω: Ἡ παράλληλη μελέτη τοῦ ὡρολόγιου-ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἱστορίας ἐπιλογῆς τῆς Γ΄ Λυκείου καί τῆς συγγραφῆς τῆς Ὁμάδας ἐργασίας, ἡ προσωπική μου ἐκτίμηση τῆς ἱκανότητας τῶν διδασκόντων καί τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ Λυκείου, ἡ ἐπιτακτική ἀνάγκη νά δοθεῖ τό συντομότερο τό βιβλίο πού θά ἐξυπηρετήσει τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, μέ ὁδήγησαν νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

1.- Νά κριθοῦν τά κεφάλαια II (Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός), III (Νεοελληνικός Διαφωτισμός) καί IV (θέματα Ἑλληνικῆς Ἱστορίας 1750-1850, μέ δύο ὁμάδες ἐνοτήτων: Ἐσωτερική Πολιτική - Ἐξωτερική Πολιτική) ὡς καταλληλα νά ἐξυπηρετήσουν προσωρινά τίς ἀνάγκες τῆς σχολικῆς ἐργα-

./.

σίας, ἀφοῦ προηγουμένως ἡ 'Ομάδα 'Εργασίας:

α) 'Αξιοποιήσει τίς παρατηρήσεις πού τό Τμῆμα θά κρίνει ὅτι βελτιώνουν τήν ποιότητα τοῦ βιβλίου.

β) 'Επιτύχει τήν, κατά τό δυνατόν, ἐνοποίηση τοῦ ὕφους τοῦ βιβλίου.

γ) Παρουσιάσει καλύτερα ὀργανωμένο τό μέρος τοῦ βιβλίου πού περιέχει πηγές, σημειώσεις κλπ., περιορίσει τήν ἔκταση τοῦ μέρους αὐτοῦ καί δώσει τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες γιά τήν κατανόηση ἄγνωστων στούς μαθητές πραγμάτων.

2.- Νά κριθεῖ τό κεφάλαιο I (Βιομηχανική 'Επανάσταση) ἀκατάλληλο, γιά τούς λόγους πού ἀναλυτικά ἔχω ἐκθέσει κατά τή διαπραγμάτευσή του. 'Η ἐξαίρεση τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ ὄχι μόνο δέν θά ἀποδυναμώσει τή διδακτική ἐργασία, ἀλλά ἀντίθετα θά ἐξασφαλίσει τή διδασκαλία τῶν ἄλλων κεφαλαίων πού παρουσιάζουν ὁπωσδήποτε περισσότερο ἐνδιαφέρον γιά τούς μαθητές τοῦ α΄ κύκλου ἐπιλογῆς. Συγκεκριμένα: Τό βιβλίο στό σύνολό του τώρα παρουσιάζει 320 συνεχές κείμενο καί 150 σελίδες πηγές καί σημειώσεις. Οἱ ὧρες πού διαθέτει τό ὡρολόγιο πρόγραμμα εἶναι περίπου 50. Μέ κανένα τρόπο λοιπόν δέν μποροῦν νά διδαχθοῦν πάνω ἀπό 150-180 σελίδες. Καί μάλιστα, πρέπει νά ξέρουμε τήν τύχη τῶν βιβλίων καί γενικότερα τῆς διδακτέας ὕλης πού καλοῦνται γιά πρώτη φορά νά τή διδάξουν τό διδακτικό μας προσωπικό καί τό ἄγχος πού προκαλεῖ ἕνα ὀγκῶδες βιβλίο πού μέ τήν πρώτη ἐμφάνισή του γίνεται καί ἐξεταστέα ὕλη στίς κρίσιμες πανελλήνιες ἐξετάσεις.

Παρακαλῶ τόν κ. Πρόεδρο νά δώσει τό λόγο στούς συνεισηγητές, τόν Εἰσηγητή κ. Κ. Κατσιμάνη καί τόν Εἰσηγητή κ. Β. Θεοδωρακόπουλο.

'Ακολούθως ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης, συνεισηγητής τοῦ θέματος λέγει: Οἱ παρατηρήσεις πού ἀκολουθοῦν καλύπτουν ἕνα τμῆμα μόνο τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου καί συγκεκριμένα τά κεφάλαια: "Νεοελληνικός διαφωτισμός" (σσ 1-17), 'Η παιδεία τοῦ ἀγωνιζόμενου ἔθνους (σσ. 1-3 καί 1-2 καί 1-2), Οἱ πολιτειακές ἀντιλήψεις τῶν 'Ελλήνων πρίν ἀπό τήν 'Επανάσταση (σσ. 1-9), Τά οἰκονομικά τοῦ 'Αγώνα (σσ. 1-6) καί, τέλος, ἡ Εὐρωπαϊκή διπλωματία ἔναντι τοῦ 'Ελληνικοῦ θέματος κατά τήν ἔναρξη τῆς ἐπανάστασης (σσ. 1-45). - Πρέπει ἐπίσης νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ χρόνος πού ἀφιέ-

./.

ρωσα στή μελέτη τοῦ πιό πάνω τμήματος ἦταν αἰσθητά λιγότερος ἀπό ὅσο εἶχα στήν ἀρχή προγραμματίσει, γιατί ἐκτάκτως καί ἐπειγόντως ἔλαβα στό μεταξύ τήν ἐντολή νά ἀσχοληθῶ κατ' ἀποκλειστικότητα μέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἐργασία, μετά τό τέλος τῆς ὁποίας - καί μόνο τότε - βρῆκα τήν εὐκαιρία νά μελετήσω τό ὑπό κρίση βιβλίο.

1.- ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.- Ἡ πρώτη γενική μου παρατήρηση μπορεῖ νά διατυπωθεῖ μέ τή μορφή ἀπορίας πού θά θεωρηθεῖ ἀσφαλῶς ὡς ἄκαιρη, ἀφοῦ ἀναφέρεται σέ βιβλίο γραμμένο σύμφωνα μέ ἐγκεκριμένο ἤδη Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Ὅποια καί ἄν εἶναι ἡ ἐπιστημονική ἀξία τῶν μονογραφιῶν σχετικά μέ τά οἰκονομικά τοῦ Ἀγῶνα λ.χ. ἤ τίς πολιτειακές ἀντιλήψεις τῶν Ἑλλήνων κ.λ. (καί προσωπικά δέν παραθεωρῶ οὔτε τήν ἱστορική ἐμβρίθεια οὔτε τόν ἐπαινετό μόχθο τῶν συγγραφέων), θά μποροῦσαν αὐτές, μέ τίς λεπτομέρειες πού περιέχουν ἀλλά καί τή φύση τῶν θεμάτων πού πραγματεύονται, νά προσελκύσουν τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν;

2.- Ὑπάρχει ἕνας καταιγισμός περιττῶν, πολλές φορές, λεπτομερειῶν (βλ. λ.χ. τή σελ. 31 τοῦ Νεοελλ. Διαφωτισμοῦ), ἐξαιτίας τῶν ὁποίων ὁ συγγραφέας δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι μετατοπίζεται ἀπό θέμα σέ θέμα (ὅπ. παρ. σσ. 13-14). Αὐτό, σέ συνδυασμό μέ ἀλλεπάλληλα ὀνόματα, χρονολογίες, τίτλους ἔργων κτλ. δημιουργεῖ ἀσάφεια καί διασπᾶ τόν εἱρμό τῆς ἔκθεσης τῶν γεγονότων. Κυρίως πάσχει ἀπό μιά διαρθρωτική ἀμορφία τό κεφάλαιο τοῦ διαφωτισμοῦ, καθώς λείπει ἀπό αὐτό ὁ σκελετός, ἡ ραχοκοκαλιά· ἔτσι ὁ ἀναγνώστης κάποτε χάνεται στήν κυριολεξία (ὅπ. παρ. σσ. 14 κ.ἑξ.). Σ' αὐτό συντελεῖ καί τό ὅτι, στό πιό πάνω κεφάλαιο, δέ χωρίζεται κανονικά τό κείμενο σέ παραγράφους, ἀκόμη καί σέ περιπτώσεις πού αὐτό ἀπαιτεῖται ἀπό τήν ἐναλλαγή τῶν νοημάτων.

3.- Στό ὕφος καί τή γλώσσα ὑπάρχουν ἀρκετές ἀδυναμίες πού ἐπισημαίνονται πιό κάτω. Γενικά ἐπισημαίνω ἐδῶ: α) μιά ἔκδηλη τάση γιά νεολογισμούς ἤ ἀδόκιμες ἐκφράσεις καί ὅρους, β) ἕνα ὕφος ἐλλειπτικό πού προκαλεῖ πολλές φορές ἀσάφειες καί γ) ἀρκετές περιπτώσεις πλημμελοῦς διατυπώσεως. Ἄλλοτε πάλι ὁ λόγος δέν ἀφήνεται νά κυλήσει ἁβίαστα, ἀλλά κατακερματίζεται γιά νά ἀποδοθεῖ τό περιεχόμενό του μέ τή μορφή ἀπαριθμήσεων (α)....., β)....., γ).....: "Πολιτειακές ἀντιλήψεις", σ. 16. Τέλος δέν ἀπουσιάζουν καί περιπτώσεις κατά τίς ὁποῖες

ἡ ἀπαραίτητη σέ ἕνα σχολικό ἐγχειρίδιο ἐνάργεια τοῦ ὕφους παίρνει τή μορφή συναισθηματικῶν ἐξάρσεων καί ρητορισμῶν πού βλάπτουν τή νηφαλιότητα καί τό ἀντικειμενικό πνεῦμα, ἀπό τά ὁποῖα πρέπει νά χαρακτηρίζεται ἕνα κείμενο ἱστορίας (βλ. 'Η εὐρωπαϊκή διπλωματία, σ. 8, στ. 17-19).

Πρόταση:

Παρά τίς πιό πάνω γενικές παρατηρήσεις μου - οἱ ὁποῖες θεμελιώνονται στίς εἰδικότερες πού ἀκολουθοῦν - δέ θεωρῶ τό ὑπό κρίση βιβλίο ἀκατάλληλο τουλάχιστον ὡς πρός ὅ,τι ἀφορᾶ στό τμῆμα πού διάβασα. Κρίνω ἁπλῶς ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐκτυπωθεῖ καί νά προωθηθεῖ στά σχολεῖα μέ τή σημερινή μορφή του. 'Απαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν ἔγκριση καί ἐκτύπωσή του εἶναι κατά τή γνώμη μου:

α) Τό κείμενο νά ξαναγραφεῖ μέ λιγότερες λεπτομέρειες, μέ λιτή καί κατατοπιστική ἀνάλυση τῶν γεγονότων, μέ περισσότερο "κρουστή" τή λογική ἀλληλουχία τῶν νοημάτων καί μέ ὀρθολογικότερη διάρθρωση τῶν διαφόρων θεμάτων. Οἱ λεπτομέρειες καί τά ἐπιμέρους στοιχεῖα νά παρατίθενται μόνο ὅταν χρειάζεται καί μέ ἰδιαίτερη φειδώ.

β) Νά ληφθοῦν ὑπόψη ὅλες οἱ ἐπιμέρους παρατηρήσεις μου καί ὅσες παρατηρήσεις ἔχουν τυχόν γίνει ἀπό ἄλλους, ἀφοῦ προηγηθεῖ βέβαια συζήτηση μέ τούς συγγραφεῖς.

Πιστεύω ὅτι ἡ κατοχή τοῦ θέματος ἀπό τούς συγγραφεῖς καί ὁ μόχθος πού τούς διακρίνει θά τούς ἐπιτρέψουν σέ εὔλογο χρόνο νά ἐπιφέρουν στό κείμενό τους τίς ἀπαιτούμενες βελτιώσεις, ὥστε νά περιέλθει τελικά στούς μαθητές ἕνα βιβλίο διδακτικά ἄρτιο ἀλλά καί ἀντιπροσωπευτικό τῶν ἱκανοτήτων αὐτῶν πού τό ἐκπόνησαν. 'Η σχετική προσπάθεια νομίζω πώς θά διευκολυνθεῖ καί ἀπό τό ὅτι ὑπάρχουν σελίδες ἤ καί τμήματα τοῦ βιβλίου ὅπου οἱ ἀπαιτούμενες βελτιώσεις εἶναι ἐλάχιστες καί ἐπιφέρονται πολύ εὐχερῶς.

2.- ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.- Ἀτέλειες στό περιεχόμενο

α) 'Ελληνικός Διαφωτισμός, σελ. 10, στ. 4 ἀπό τό τέλος: "'Ο Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός στάθηκε ..... ἐθνομάρτυρας τοῦ ἑλληνισμοῦ". - Δυό λέξεις γιά τίς συνθῆκες τοῦ θανάτου του θά ἦταν χρήσιμες.

β) 'Ελληνικός Διαφωτισμός, σελ. 15 (χειρόγραφα προσθήκη): "Τό

ἑλληνικό κεφάλαιο ἔγινε ἐφοπλιστικό, ὄχι βιομηχανικό". - Αὐτό, γιά νά κατανοηθεῖ ἀπό παιδιά, ἤθελε μιά μικρή ἀνάλυση.

γ) "Οπ. παρ., σελ. 43, στ. 13-15: "Καί γιά τή γλώσσα...αὐτῶν".- Τό πολύ σημαντικό αὐτό θέμα ἔπρεπε νά ἀναπτυχθεῖ ἐκτενέστερα.

δ) "Οπ. παρ., σσ. 45-46: "Τό κήρυγμα τῆς 'Ελευθερίας" περιέχει αὐταπόδεικτες ἀλήθειες. "Αν δέν ἀπαλειφθοῦν καί τά δυό - κάτι πού θεωρῶ ὡς τήν καλύτερη λύση - τότε τό "Κήρυγμα τῆς σκλαβιᾶς" νά μπεῖ δεύτερο, μέ στοιχεῖα τῶν 8.

ε) "Οπ. παρ. σσ. 48-49. "Επρεπε νά ἀναπτυχθεῖ διεξοδικότερα ἡ σημασία τῆς 'Ελληνικῆς Νομαρχίας καί ἡ θέση της στή νεοελληνική γραμματεία.

στ) "Οπ. παρ. σ. 54. Γίνεται λόγος γιά τόν "Αδητο, καί μάλιστα μέ ὁριστικό ἄρθρο, σάν νά πρόκειται γιά πρόσωπο γνωστό.

ζ) "Οπ. παρ., σσ. 55-56: Χρειάζεται προσοχή, ὥστε ἡ ἐπίδραση τοῦ Δούκα νά μή φανεῖ ὡς ἀντίθεση Φυσικῆς καί Μαθηματικῆς (=προόδου) πρός τά κλασικά γράμματα (= ὀπισθοδρόμηση). "Ενα τόσο ἁπλουστευτικό σχῆμα θά ἀποτελοῦσε παραποίηση τῆς πραγματικότητας. Θεαδώτης ἄλλωστε τῶν κλασικῶν γραμμάτων ἦταν καί ὁ προοδευτικότατος Κοραῆς.

η) 'Η Εὐρωπαϊκή διπλωματία, σελ. 17. Στά σχετικά μέ τό "γαλλικό κόμμα" δέν ἀναφέρεται οὔτε λέξη γιά τόν Κωλέτη'... (Οἱ συγγραφεῖς ὅμως ἀναφέρονται σ' αὐτόν σέ σχετική ὑποσημείωση).

2.- 'Ασάφειες

α) 'Ελληνικός Διαφωτισμός, σ. 4 στ. 22: "Τώρα στά 1600 ἡγετικά στελέχη τῆς 'Ορθοδοξίας". - Τό 1600 εἶναι χρονολογία ἤ ὁ ἀριθμός τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν;

β) "Οπ. παρ., σ. 8, στ. 23-24: ".... τῶν Παρίστριων ἡγεμονιῶν ποῦ τήν ἀκμή καί τήν παρακμή τους θά τερματίσει τό 1821". - 'Ως τό 1821 οἱ παρίστριες ἡγεμονίες ἤκμαζαν καί παρήκμαζαν ταυτόχρονα;

γ) "Οπ. παρ., σελ. 13, στ. 9: "... εἶναι χρησμός Πυθείας" - 'Επαινετικός ἤ μειωτικός ὁ χαρακτηρισμός;

δ) "Οπ. παρ., σ. 13 (τέλος) - 14 (ἀρχή): "Οἱ λόγιοι.... ἡ φωτισμένη Εὐρώπη". 'Ασαφές τό περιεχόμενο.

ε) "Οπ. παρ., 18, σε. 4: "Στά μεστά προλεγόμενά του" - Μεστά

σέ τί;

στ) "Οπ. παρ. σ. 18: "..... ὁ 'Αδαμάντιος Κοραῆς... διαφωτισμοῦ" Τί σημαίνει αὐτό;

ζ) "Οπ. παρ., 19, στ. 24: "Στήν ἀρχή τῶν νέων διαμορφώσεων". Τί θά πεῖ αὐτό;

η) "Οπ. παρ., σ. 24: "'Η στάση του μπροστά στούς ἀρχαίους εἶναι πρωτότυπη". 'Ελλειπτικό ὕφος πού δημιουργεῖ ἀσάφεια.

θ) "Οπ. παρ., 35, στ. 4-7: "Μέ τή μετάφραση ..... ἁμαρτίας". Τό περιεχόμενο δυσνόητο.

ι) Οἱ πολιτειακές ἀντιλήψεις τῶν 'Ελλήνων, σσ. 5-6· τό ἐλλειπτικό ὕφος δέν ἐπιτρέπει νά φανεῖ μέ σαφήνεια ὅτι πρόκειται γιά ἀπαρίθμηση ἐπιδράσεων.

ια) 'Η εὐρωπαϊκή διπλωματία, σ. 15, στ. 3 "Μιά ἑλληνική προσέγγιση στήν 'Αγγλία ἦταν ζήτημα χρόνου". - 'Ασάφεια.

3.- Πλημμελής διατύπωση

α) Διαφωτισμός, σ. 3, στ. 10-11: ".....ἐπάρκεια τῆς πολιτιστικῆς παράδοσης" ἀντί: "..... παιδευτική αὐτοτέλεια τῆς πολιτιστικῆς παράδοσης".

β) "Οπ. παρ., σ. 8, στ. 6-7: "'Ο πλούσιος ἔμπρος.... μοναχός", ἀντί: "'Ο πλούσιος ἔμπορος ἀπό τήν Πόλη ἤ τήν παροικία καί ὁ προοδευτικός μοναχός".

γ) "Οπ. παρ., σ. 9, στ. 14: "ἀληθινούς ἐπιγόνους", ἀντί: "ἀληθινούς συνεχιστές τῆς πολιτειακῆς παράδοσης". Τό ἐπιγόνους, πού ἔχει, μειωτική σημασία, δέ δικαιολογεῖται ἡ ἀντίθεση ("ἀλλά ταυτόχρονα") πού ἀκολουθεῖ.

δ) "Οπ. παρ., σ. 24, στ. 5-6: "ἡ γλωσσική διαμάχη ἀποτελεῖ μέρος καί φορτίο τῆς ἑλληνικῆς πορείας πρός τό Διαφωτισμό", ἀντί: "ἡ γλωσσική διαμάχη ἐμπλέκεται στήν ἑλληνική πορεία πρός τό διαφωτισμό καί ἐπιδρᾶ δυσμενῶς σ' αὐτήν".

ε) "Οπ. παρ. σ. 30 (τέλος) ἡ μεγάλη παρενθετική πρόταση κουράζει τόν ἀναγνώστη-μαθητή.

στ) "Οπ. παρ. σ. 42, στ. 24· "ἐκδίδονται πάνω ἀπό 20 τόμους", ἀντί: "τόμοι".

./.

ζ) Οἱ πολιτειακές ἀντιλήψεις τῶν Ἑλλήνων, σ. 2, στ. 3-4 ἀπό τό τέλος: "καί ἔφτασε..... καί διεκδικοῦσε", ἀντί: "καί ἔφτασε γιά νά διεκδικήσει".

4.- Νεολογισμοί, παρολεξίες, ἄστοχοι ὅροι, ἀδόκιμες ἐκφράσεις

α) Ἑλληνικός Διαφωτισμός, σ. 1, στ. 4: "παροικιακός Ἑλληνισμός", ἀντί: "Ἑλληνισμός τῶν παροικιῶν".

β) Ὅπ. παρ., σ. 1, στ. 5: "στά μισά", ἀντί: "στά μέσα".

γ) Ὅπ. παρ., σ. 4, στ. 7: "θρησκευτικός οὐμανισμός" ἀντί ".. ..ἀνθρωπισμός".

δ) Ὅπ. παρ., σ. 5, στ. 21: "Δοσμένο", ἀντί "δεδομένο" (τυποποιημένος ὅρος).

ε) Ὅπ. παρ., σ. 23, στ. 21: "Τελειώνει στήν ἀφάνεια", ἀντί: "πεθαίνει".

στ) Ὅπ. παρ., σ. 35, στ. 17: "ἡ λέξη "ἐθνοδιαφωτιστικό" δέν ὑπάρχει στά ἑλληνικά.

ζ) Ὅπ. παρ. σ. 48, στ. 17-18: "νά δώσουν ὄνομα στόν Ἀνώνυμο Ἕλληνα", ἀντί: "νά ἐντοπίσουν", ἤ "νά ἐπισημάνουν", ἤ νά "ἐξιχνιάσουν τήν ταυτότητα". ...

η) Ἡ παιδεία τοῦ ἀγωνιζόμενου Ἔθνους, σ. 2, στ. 18-19: "... πού ἀνέλαβε ἀπό αὐτόν", ἀντί: "πού τόν διαδέχτηκε.

θ) Ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐκπ. συστήματος, σ. 1, 19-20: ".....πλήθυνση τῶν σχολείων", ἀντί: "αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σχολείων".

ι) Ἡ Εὐρωπαϊκή διπλωματία, σ. 28, στ. 16-17: "τό γαλλοφρονικό κόμμα" ἡ λέξη ἀνύπαρκτη στά ἑλληνικά.

ια) ὅπ. παρ., σ. 31, στ. 4 ἀπό τό τέλος: "ἡ τελεσφόρα κατάληξη" ἀντί: "ἡ εὐνοϊκή κατάληξη".

ιβ) Ὅπ. παρ., σ. 40, στ. 5 ἀπό τό τέλος: "τά χρειάστηκε", ἀντί: "φοβήθηκε πολύ" ἤ "πανικοβλήθηκε".

ιγ) Ὅπ. παρ., σ. 43, στ, 13-14: "Ἔτριβε μέ ἱκανοποίηση τά χέρια του", ἀντί: "ἦταν πολύ ἱκανοποιημένος".

(Οἱ πιό πάνω ἐπιμέρους παρατηρήσεις εἶναι μικρό μόνο μέρος τῶν ὅσων ἔχω ἐπισημάνει καί ἔχουν ἐδῶ καθαρά ἐνδεικτικό χαρακτῆρα. Ἀναλυτικότερες παρατηρήσεις μπορεῖ κανείς νά βρεῖ φυλλομετρώντας τό χειρόγραφο, πάνω στό ὁποῖο ἔχω κάνει μέ μολύβι πολλές ἐπεμβάσεις....).

./.

Στή συνέχεια ὁ τρίτος συνεισηγητής τοῦ θέματος κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Μελέτησα τό πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου πού ἀναφέρεται στή "Βιομηχανική ἐπανάσταση" καί στό "Διαφωτισμό". Οἱ παρατηρήσεις πού ἀκολουθοῦν ἀναφέρονται περιοριστικά στά κατά τή γνώμη μου μειονεκτήματα τοῦ βιβλίου. Γιά τά πλεονεκτήματά του ὁ λόγος δέ θά ἔπρεπε νά εἶναι φειδωλός, ἀλλά ὁ χῶρος καί ἡ πρακτική δέν εὐνοοῦν τήν παράθεσή τους ἐδῶ.

1.- Ἀπό ἄποψη διδακτική-παιδαγωγική παρατηροῦνται τά ἀκόλουθα:

α) Πολλά ὀνόματα, ποικίλες ὀνομασίες καί πλῆθος ἀπό ὅρους ἐπιβαρύνουν τό κείμενο, ὅταν μάλιστα παρατίθενται μέ ἤ καί μέ ξενόγλωσση γραφή.

β) Τά περί βιομηχανικῆς ἐπαναστάσεως, ὅπως ἐκτίθενται, ἀποτελοῦν στήν οὐσία λεπτομέρειες ἀπό τήν ἰδιαίτερη ἱστορία τῆς Ἀγγλίας καί γ' αὐτό νομίζω πώς δέ θά προκαλοῦν τό ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν μας.

γ) Τό βιβλίο εἶναι γραμμένο μέ νοοτροπία ξένη καί μέ βάση στοιχεῖα πού ἀφοροῦν ξένους καί ἔτσι μοιάζει μέ ἐγχειρίδιο γιά ξένους. Δέ νομίζω ὅτι θά εὐδοκιμήσει ὡς διδακτικό ἐγχειρίδιο γιά ἑλληνόπουλα.

δ) Τό κείμενο δέν εἶναι σφριγηλό. Τό διακρίνει πλαδαρότητα καί κάποια τάση γιά λογοτεχνισμό. Ἔτσι ὅμως δέν εὐνοεῖ τή μάθηση.

2.- Ἀπό ἄποψη περιεχομένου

Νομίζω ὅτι θά ἀποτελέσουν ἀφορμή γιά δυσμενή κριτική καί ἄλλα σχόλια ἰδίως τά ἑξῆς:

- Ὅσα ἀναφέρονται στούς λαϊκές ἐξεγέρσεις καί ἐπαναστάσεις χωρικῶν (σ. 38).
- Τά σχετικά μέ τή θεωρία τοῦ Δαρβίνου.
- Ὅσα γράφονται γιά τό "κομμουνιστικό μανιφέστο" (σ. 50).
- Ὅσα ἀναφέρονται στή Α΄ καί Β΄ Διεθνή.

3.- Ἐκφράσεις σάν τίς ἀκόλουθες νομίζω ὅτι δέν μποροῦν νά σταθοῦν σέ διδακτικό ἐγχειρίδιο:

- "κλώθουσα μούλα" (σ. 10).
- "δέ ζωγράφιζε ἀγγέλους, γιατί δέν εἶχε δεῖ ποτέ κανέναν" (σ. 30).
- "τούς ἐστεμμένους ρουφιάνους" (σ. 18) κ.ἄ.

4.- Μερικές ἐκφράσεις τοῦ ξένου κειμένου ἔχουν ἀποδοθεῖ σέ ὄχι σωστά ἑλληνικά, ὅπως:

- 'Απειλοῦσαν νά ρίξουν ἐργάτες ἔξω ἀπό τή δουλειά τους (σ. 5).
- Οἱ τέχνες παρουσίαζαν μεγάλη ζωτικότητα (σ. 25).
- "Ενα πνεῦμα ἀνταρσίας χαρακτήριζε τόν Μπάυρον καί τό Σίλλεϋ (σ. 26).
- Περιέγραφε μέ χαριτολόγο ἀκρίβεια τή ζωή τῶν ἀνθρώπων (σ. 29α)
- 'Η ὀργανωμένη ἀντίπραξη ἦταν ἕνα χρήσιμο ἐργαλεῖο στά χέρια τῶν ἐργατῶν γιά νά κερδίζουν παραχωρήσεις ἀπό τούς ἐργοδότες κ.ἄ.

"Υστερα ἀπό αὐτά δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου, χωρίς νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες μεταβολές (ἀπαλείψεις, συντομεύσεις, διορθώσεις κτλ.).

Περισσότερα ἐπιφυλάσσομαι νά ἀναπτύξω κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος στό Τμῆμα Μ.Ε.

Μετά ἀπό τίς εἰσηγήσεις τῶν ἀρμοδίων γιά τό θέμα εἰσηγητῶν, ἐπακολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ἀναπτύχθησαν διάφορες ἀπόψεις:

'Ο Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: 'Από τήν "'Ιστορία ἐπιλογῆς Γ' Λυκείου" διάβασα τά δύο πρῶτα κεφάλαια, τή "Βιομηχανική 'Επανάσταση" καί τόν "Εὐρωπαϊκό Διαφωτισμό". (Τά ὑπόλοιπα δύο κεφάλαια δέν μπόρεσα νά τά βρῶ). Γιά λόγους κυρίως περιεχομένου ἀλλά καί γλωσσικούς ἔχω πειστεῖ ὅτι τά κεφάλαια αὐτά μπορεῖ νά εἶναι κατάλληλα γιά μαθητές ἄλλων χωρῶν, δέν μποροῦν ὅμως νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς σχολικά ἐγχειρίδια γιά 'Ελληνόπουλα.

'Ακολούθως ὁ Σύμβουλος Β' κ. Σακκᾶς λέγει: Διαισθάνομουν ὅτι ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Σπυρόπουλου θά ἦταν ἐξαντλητική. Γι' αὐτό, μολονότι μελέτησα τό βιβλίο μέ προσοχή καί σημείωσα πολλά, ἐντούτοις δέν ἔκρινα σκόπιμο νά συμπεριλάβω σ' αὐτό τό σημείωμα παρά τίς πιό σημαντικές παρατηρήσεις μου.

'Η ἱστορία ὡς μάθημα ἐπιλογῆς τῆς Γ' Λυκείου ἔπρεπε νά εἶναι μάθημα ὑψηλῆς ποιότητας, νά ἱκανοποιεῖ ἔντονα καί ἄμεσα ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν, νά προβληματίζει. Γιατί ἀπευθύνεται σέ ὥριμους μαθητές πού μάλιστα ἔχουν ἐπιλέξει τίς θεωρητικές σπουδές. Αὐτό θά μποροῦσε νά πραγματοποιηθεῖ μ' ἕνα καλό πρόγραμμα καί μ' ἕνα καλό βιβλίο.

./.

αὐτό εἶναι συσσωρευμένα σέ ὑψηλό βαθμό ὅλα τά κακά. Παρατηρῶ τά ἑξῆς:

1.- Ἡ μετάφραση αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου ἀπό τήν ἀγγλική εἶναι ἀδόκιμη. Διασπᾶται ἀπό τό πλῆθος τῶν παρενθέσεων (π.χ. 10 παρενθέσεις στή σ. 10, ἀπό 7 στίς σελ. 40 καί 41, 9 στή σ. 49 κτλ.) καί τῶν ξενόγλωσσων ὀνομάτων (π.χ. σελ. 10, 12-14, 18 κτλ.). Ἔχει ἀκόμα ἀσάφειες (π.χ. τέλος τῆς σελ. 40), κακή ἀπόδοση τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου κτλ.

2.- Ὡς τή σελ. 37 περιέχει λεπτομέρειες πού θά βασανίζουν τή μνήμη τοῦ μαθητῆ χωρίς ὄφελος.

3.- Τό περιεχόμενο τοῦ κεφ. ἀπό τή σελ. 37 κ.ἑ. εἶναι πολύ ἁπλοϊκό.

4.- Ὁ λόγος γιά τό ρομαντισμό καί τήν ἀντίδραση σ' αὐτόν (σελ. 25-31) δέν ἔχει, νομίζω, θέση σ' ἕνα κεφάλαιο γιά τή βιομηχανική ἐπανάσταση.

Ἀξίζει νομίζω νά ἀπασχολήσω τό Τμῆμα μέ τό ἰδεολογικό περιχόμενο τοῦ κεφ. ἀπό τή σελ. 37 κ.ἑ.

5.- Τό χωρίο τοῦ Ντίκενς πού παρατίθεται στή σελ. 37 τοῦ κεφαλαίου καί στό ὁποῖο περιγράφεται μιά ρυπαρή καί ἄσχημη βιομηχανική πόλη δέν ἐξηγεῖ τίς κοινωνικές ἐπαναστάσεις πού ἀκολούθησαν. Οἱ ἐργάτες δέν ἀπεργοῦσαν ἤ δέν ἐπαναστατοῦσαν γιά νά περιοριστεῖ τό τσιμέντο ἤ ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλά γιά νά πετύχουν καλυτέρευση τῆς μοίρας τους σέ ἡμερομίσθια, ἀσφάλιση κτλ.

6.- Γιά νά ἀποδείξει τήν ἀλματώδη πρόοδο στήν παιδεία, τήν ὑγεία κτλ. ὁ συγγραφέας ἀναφέρει ἀριθμούς πού μπορεῖ νά μήν ἀποδεικνύουν τήν καλυτέρευση τῆς ζωῆς τῶν λαϊκῶν τάξεων. Γράφει π.χ. (σ. 60) ὅτι ἡ Πρωσία ξόδευε τό 1901 γιά δημόσια ἐκπαίδευση 30 φορές περισσότερα ἀπ' ὅσα εἶχε ξοδέψει τό 1871. Σημασία ὅμως δέν ἔχει πόσα ξόδευε, ἀλλά γιά ποιούς τά ξόδευε, ἄν τά ξόδευε γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ ἤ τῶν παιδιῶν μιᾶς κοινωνικῆς ἐλίτ, πού ταυτισμένη μέ τήν ἀπολυταρχία κρατοῦσε τήν ἐξουσία.

7.- Μιλάει τό κεφάλαιο γιά τρεῖς ἐπαναστάσεις, τό Διαφωτισμό, τή Γαλλική ἐπανάσταση καί τή Βιομηχανική ἐπανάσταση. Ὅμως ὁ Διαφωτισμός δέν ἦταν ἐπανάσταση, ἀλλά πνευματικό κίνημα πού προετοίμασε τή Γαλλική ἐπανάσταση. Καί εἶναι ἀπαράδεκτο μιλώντας γιά ἐπαναστάσεις στούς νεώτερους χρόνους νά στεκόμαστε τεχνητά στό 19ο αἰ., γιά

./.

νά μή μιλήσουμε γιά τήν 'Οκτωβριανή 'Επανάσταση.

8.- Οἱ θέσεις τοῦ συγγραφέα γιά σημαντικά προβλήματα εἶναι ἐξαιρετικά μεροληπτικές. Σ' ὁρισμένα σημεῖα τό κεφάλαιο αὐτό καταντάει προπαγανδιστικό φυλλάδιο, πού θά ἔλεγε κανείς τό χρηματοδότησε κάποιος μεγαλοβιομήχανος, συμπολίτης τοῦ συγγραφέα. Παρουσιάζει μιά εὐμάρεια στή ζωή τῶν ἐργαζομένων κατά τόν παρελθόντα αἰώνα πού ἦταν ἀνύπαρκτη (χορταίναν τό κρέας καί τό σιταρίσιο ψωμί γράφει)· μιλάει γιά κοινωνικές ἀσφαλίσεις στήν 'Αγγλία ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 20ου αἰ., ἐνῶ πραγματικές κοινωνικές ἀσφαλίσεις εἶδε ὁ ἀγγλικός λαός μετά τό 1945, μέ τήν ἄνοδο τῶν 'Εργατικῶν στήν ἐξουσία· παρουσιάζει τό Μάρξ ὡς φτωχό φιλόσοφο καί προφήτη πού σ' ὅλα ἀστόχησε καί διαψεύστηκε, σέ τίποτε δέν ἐπέδρασε καί ὅπου νά 'ναι θά περάσει στήν ἱστορική ἀφάνεια! Καί τοῦ καταλαλεῖ τόσα, χωρίς νά αἰσθάνεται τήν ἱστορική ὑποχρέωση νά τεκμηριώσει τούς ἰσχυρισμούς τους μέ τήν παράθεση σχετικῶν χωρίων ἀπό τό ἔργο του ἤ ἔστω μέ παραπομπές σ' αὐτό.

Θά χρειάζονταν ἰδιαίτερη πραγματεία καί εἰδικές γνώσεις γιά τή μαρξιστική θεωρία, πού κανένας μας δέ διαθέτουμε, οὔτε ὁ κ. Βῶρος, ὅπως ἀποδείχτηκε, γιά νά ἀναιρεθοῦν τά ὅσα ἀνυπόστατα γράφονται σ' αὐτό τό κεφάλαιο. Θά ἀναφερθῶ μόνο σ' ἕνα ἰσχυρισμό τοῦ συγγραφέα, πού μέ εἶχε προβληματίσει παλαιότερα καί φρόντισα νά ἐνημερωθῶ, γιά νά δείξω πῶς παραποιεῖ τήν ἀλήθεια σκόπιμα, ἤ ἄν δέν κάνει κάτι τέτοιο, ὅτι ἀγνοεῖ ὁλότελα τό θέμα πού πραγματεύεται.

Στή σ. 53 τοῦ κεφαλαίου γράφει ὅτι ὁ Μάρξ ὑποστήριξε ὅτι "τά γεγονότα εἶναι ἀποτελέσματα οἰκονομικῶν μόνο αἰτίων". Πραγματικά, ὁ Μάρξ ὑποστήριξε ὅτι τά ἱστορικά γεγονότα εἶναι ἀποτελέσματα οἰκονομικῶν αἰτίων. 'Αλλά δέν εἶπε "μόνο οἰκονομικῶν αἰτίων". Θά ἦταν τρομερά ἀνιστόρητος, ἄν ἔλεγε κάτι τέτοιο. 'Ο συγγραφέας ὅμως προσθέτοντας αὐτή τή λέξη, μόνο, διαστρεβλώνει τήν ἀλήθεια. 'Ο Μάρξ ἔγραφε ὅτι τό σύνολο τῶν παραγωγικῶν σχέσεων ἀποτελεῖ τήν οἰκονομική βάση τῆς κοινωνίας, πάνω στήν ὁποία ὑψώνεται τό πολιτικό καί κοινωνικό ἐποικοδόμημα (Πρόλογος τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, ENGELS, 'Επιστολή πρός Μπλόχ). "Ομως αὐτό τό ἐποικοδόμημα, πού εἶναι οἱ θεσμοί, τό δίκαιο, οἱ ἐπιστῆμες, ἡ κουλτούρα κτλ. ἐπενεργεῖ μέ τή σειρά του στή διαμόρφωση τῆς οἰκονομικῆς βάσης. Εἶναι ἡ περίφημη θεωρία γιά τήν ἀλληλεπίδραση βάσης καί ἐποικοδομήματος. 'Επομένως καί κατά τό

Μάρξ ὁ πατριωτισμός, ὁ θρησκευτικός ζῆλος κτλ εἶναι ἰσχυρά κίνητρα γιά δράση, μόνο πού, κατ' αὐτόν, δέν εἶναι πρωτογενή, ἀνήκουν στό ἐποικοδόμημα. Οἱ ἰδέες λέει ἄλλοῦ, ὅταν κατακτήσουν τίς μάζες γίνονται τεράστια ὑλική δύναμη. Μέ ἀνάλογη εὐκολία θά μποροῦσε κανείς νά ἀνατρέψει καί τούς ἄλλους ἰσχυρισμούς τοῦ συγγραφέα.

"Αν ἐπέμενα λίγο ἀκόμα σ' αὐτό τό σημεῖο, δέν τό ἔκανα γιά νά ἀπολογηθῶ γιά τό Μάρξ - κάτι τέτοιο δέ θά τό χρειαζόταν ἀπό μένα, ἀλλά γιά νά ἐπιστήσω τήν ἰδιαίτερη προσοχή τοῦ Τμήματος γιά τίς συνέπειες πού θά ἔχει ἡ προώθηση βιβλίων στά σχολεῖα μέ τή δική μας ἔγκριση πού περιέχουν ἀναλήθειες σάν αὐτές πού ἀνέφερα προηγουμένως. Μπορεῖ νά μή μιλᾶμε στά παιδιά γιά ὁρισμένα πράγματα, ὅταν κάποια σκοπιμότητα τό ἐπιβάλει. Δέν ἐπιτρέπεται ὅμως νά προσφέρουμε στά παιδιά τήν ἀλήθεια διαστρεβλωμένη, οὔτε νά χρησιμοποιοῦμε τό σχολεῖο γιά τήν ἄσκηση ὁποιασδήποτε προπαγάνδας.

Τό κεφ. 'Εξωτερική Πολιτική (1821-1832) ἔχει ἕνα πλεονέκτημα. Παρουσιάζει τίς ἀγωνιῶδεις διπλωματικές προσπάθειες τοῦ Καποδίστρια γιά νά συμπεριληφθοῦν στό ἐλεύθερο ἑλληνικό κράτος ὅσο τό δυνατόν περισσότερες περιοχές. Τό πρῶτο μέρος τοῦ κεφαλαίου ὅμως (σελ. 1-30) εἶναι γεμάτο ἀπό λεπτομέρειες (ὀνόματα, τόπους, χρονολογίες κτλ.), χρήσιμες γιά τό σπουδαστή τῆς διπλωματικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ὄχι ὅμως καί γιά τούς μαθητές τοῦ σχολείου (βλ. τή β' παρ. τῆς σελ. 20).

Καί τό κεφάλαιο αὐτό ὅμως, ὅπως καί τό κεφάλαιο Βιομηχανική ἐπανάσταση, δέν μπορεῖ νά συμπεριληφθεῖ στό σχολικό βιβλίο. 'Απλούστατα γιατί δέν εἶναι γραμμένο σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί τούς ὅρους τῆς προκήρυξης. Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα μιλάει γιά "Νεοελληνική 'Ιστορία ἀπό τίς πηγές", δέ μιλάει γιά τή διπλωματική ἱστορία τῆς 'Ελλάδος ἀπό τό 1821-1832 δέ ἱστορική ἀφήγηση 50 σελίδων.

Στό κεφ. 'Εσωτερική πολιτική παρεμβάλλονται λίγα κείμενα ἀλλά κατά τρόπο ἀμέθοδο (βλ. π.χ. τή σελ. 13. Πῶς παρεμβάλλονται ὅσα γράφονται στήν α' παράγραφο; Καί ἀπό ποῦ εἶναι τό κείμενο τῆς β' παραγράφου καί τί ὑπηρετεῖ, ὅπως παρέχεται;).

Τό κεφ. Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός μέ κάποιες διορθώσεις μπορεῖ νά μείνει.

./.

Τό κεφ. Νεοελληνικός Διαφωτισμός παρουσιάζει προχειρότητα, ἀκυρολεξίες, ἀσάφειες κτλ.

Προχειρότητα παρουσιάζει καί στίς βιβλιογραφικές παραπομπές. Σ' ἄλλους συγγραφεῖς σημειώνεται ὁ τόπος καί ὁ χρόνος τῆς ἔκδοσης, σ' ἄλλους ὄχι. Μιλάει γιά 'Ιστορία τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἔθνους, χωρίς ἔνδειξη συγγραφέα ἤ ἐκδοτικοῦ οἴκου, καί ὁ μαθητής καί ὁ καθηγητής μπορεῖ νά νομίσει ὅτι πρόκειται γιά τήν ἱστορία τοῦ Παπαρρηγοπούλου, ἐνῶ δέν πρόκειται γι' αὐτή. Παρέχει κείμενα τοῦ Ρήγα στίς σελ. 38-39, χωρίς νά ἀναφέρει ἀπό ποιά ἔργα του εἶναι παρμένα. 'Αναφέρει τό Μοισιόδακα μιά καί δυό φορές καί ὕστερα στήν τρίτη ἀναφορά του γι' αὐτόν δίνει τό βαπτιστικό του ὄνομα.

Δέν ξέρω ἐπίσης τί ἔχει νά κερδίσει ὁ μαθητής ἤ καί σέ τί θά ἐνθουσιαστεῖ ἀπό τίς πνευματικές ἀσυνέπειες τοῦ Βούλγαρη ἤ τοῦ Καταρτζή

Περιέχει τό κεφάλαιο καί ὑποενότητα. Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ διαφωτισμοῦ, ἡ ὁποία ὅμως πρέπει νά φύγει, γιατί ὁ συγγραφέας ρίχνει τό λίθο κατά τῶν ἀρχαίων μόνο καί σιωπᾶ. Καί νομίζει ὅτι ἔκανε τό καθῆκον του, ὅτι εἶπε τήν ἀλήθεια.

Ἔχω καί ἄλλες παρατηρήσεις, πού θά μποροῦσα νά κάνω προφορικά. Γεννᾶται ὅμως θέμα, ἄν μπορεῖ αὐτό τό βιβλίο νά πάει στά σχολεῖα. Ἄν τελικά πάει, θά χρειαστεῖ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό ὁρισμένα του κεφάλαια (τουλάχιστο τά δυό πού ὑπέδειξα), νά βελτιωθεῖ ὡς πρός τά ἄλλα του κεφάλαια, νά καταλάβουν σ' αὐτό οἱ πηγές κυρίαρχη θέση καί γενικά νά ἀναμορφωθεῖ. Καί ὁπωσδήποτε νά περάσει πάλι ἀπό τό Τμῆμα γιά μιά τελική γνωμάτευση.

Στή συνέχεια ὁ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ λέγει: Ζητῶ συγγνώμη γιατί ἀπό ἔλλειψη χρόνου, ἐξαιτίας σοβαρῶν οἰκογενειακῶν μου λόγων, δέ μελέτησα ἐπαρκῶς τό δακτυλογραφημένο βιβλίο. Ἐξάλλου ὅταν ἔγκαιρα κάπως ζήτησα ἕνα ἀντίτυπο, δέν ὑπῆρχε νά μοῦ διατεθεῖ. Ἐπίσης τίς ἡμέρες αὐτές ἀσχολοῦμαι σοβαρά μέ τή μελέτη τοῦ πολυγραφηνένου βιβλίου "Αρχαῖα 'Ελληνικά" τῆς Α΄ Λυκείου, γιά τό ὁποῖο ἔχω ὁριστεῖ εἰσηγητής.

Πάντως ἀπό σελίδες πού διάβασα, ἀπό τά τρία κεφάλαια πού μόνο μοῦ δόθηκαν, διαπίστωσα πῶς τό βιβλίο εἶναι γραμμένο μέ νοοτροπία ἀπρόσφορη γιά τήν ἑλληνική σχολική πραγματικότητα. 'Αλλά καί διάφορη νά ἦταν ἡ γνώμη μου, δέ θά μετέβαλλε τήν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος, πού ἀπό

τίς εἰσηγήσεις τῶν μελῶν του καί τή συζήτηση φαίνεται ἀπορριπτική.

Προσωπικά τέλος μόλις ἔμαθα γιά τή συγκρότηση τῆς 'Επιτροπῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου - ὡς Σύμβουλος δέν εἶχα ἰδέα γι' αὐτό - ἐξέφρασα τήν ἴδια στιγμή ἀπό τή μιά τόν ἐνδοιασμό μου γιά τό διορισμό ὡς Προέδρου ἑνός Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ; καί μάλιστα γιά τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας, καί ἀπό τήν ἄλλη ἐπιφύλαξη γιά τά μέλη τῆς 'Επιτροπῆς, καθότι δέν εἶχα ἰδεῖ δείγματα γραφῆς τους σχετικά μέ θέματα τῆς 'Ιστορίας.

Δυστυχῶς λοιπόν ἐπαληθεύτηκαν οἱ φόβοι μου, ὥστε δέ μέ ἐκπλήσσει ἡ τωρινή ἐπίκριση τοῦ βιβλίου γενικά ἀπό τό Τμῆμα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ λέγει: Πρῶτα εὐχαριστῶ τούς κ. συναδέλφους πού ἔλαβαν τό λόγο πιό μπροστά ἀπό ἐμένα γιατί σέ ἀρκετές περιπτώσεις πρόσφεραν πολύ χρήσιμα στοιχεῖα, τά ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τόσο τό διάλογο μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, ὅσο καί τήν τελική γνωμάτευση.

Τίς προσωπικές μου ἀπόψεις πάνω στό θέμα πού συζητοῦμε θεωρῶ σκόπιμο νά τίς συμπιέσω στά ἑξῆς: Οἱ συγγραφεῖς ὅσων κειμένων δέν προέρχονται ἀπό μετάφραση ξένων ἔργων, καταβάλλουν μιά ἐπαινετή προσπάθεια. Βέβαια καί τά δικά τους κείμενα ἔχουν ἐλλείψεις, πρόκειται ὅμως γιά ἐλλείψεις πού εἶναι δυνατό νά συζητηθοῦν, μήπως καί βρεθεῖ διέξοδος, ὥστε οἱ μαθητές μας τῆς Γ΄ Λυκείου νά ἀποχτήσουν ἕνα - κάποιο - βοήθημα, γιά τό "κατ' ἐπιλογήν" μάθημα τῆς 'Ιστορίας.

Τά κεφάλαια ὅμως πού προέρχονται ἀπό μετάφραση, καί πού εἶναι α) 'Η Βιομηχανική 'Επανάσταση καί β) 'Ο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός, εἶναι ἔξω ἀπό κάθε συζήτηση. 'Η συμπερίληψή τους σέ σχολικό ἐγχειρίδιο εἶναι ἀντιπαιδαγωγική, ἀντιδεοντολογική, ἀσύμφορη.

Στά κεφάλαια αὐτά, κυρίως στό πρῶτο, ἔχουμε ἕνα πλαδαρό κείμενο, πού στερεῖται δομῆς. Μέ συχνές καί κουραστικές ἀναφορές σέ ὀνόματα ξένων, μέ φορτικά ἀντιεπιστημονικό καί ἀνεπίτρεπτα, γιά ἔρευνα, ἀντιστορικό πάθος, μέ ὑποκειμενικότητα ἐμφανέστατη καί προπαγάνδα ἔκδηλη, παρουσιάζεται τόσο ἡ Βιομηχανική 'Επανάσταση ὅσο καί ὁ Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός.

Σέ πολλές σελίδες τοῦ πρώτου κεφαλαίου, πού προτείνεται ἡ εἰσαγωγή του γιά σχολικό ἐγχειρίδιο τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Λυκείου,

./.

στενεύουν πολλά ἀπό ἐκεῖνα πού εὐρύτερα, ἀπό τά γενικά μαθήματα, ἔχουν διδαχθεῖ σέ πλάτος στά σχολεῖα μας (π.χ. τά περί τῆς τέχνης). Στό κεφάλαιο αὐτό ἀποπροσανατολίζεται ὁ ἀναγνώστης (ὁ "Ελληνας μαθητής) ἀπό τήν ἑλληνική πραγματικότητα καί ἀποξενώνεται ἀπό τήν ἑλληνική ἱστορία.

Τό κεφάλαιο "Βιομηχανική 'Επανάσταση" δημιουργεῖ τήν αἴσθηση ὅτι γράφτηκε ἀπό δημοσιογραφικό καί ὄχι ἀπό παιδαγωγικό-διδακτικό ἐνδιαφέρον. Τό θέμα ἐξετάζεται ἀπό μιά μονόχρωμη ἀγγλοσαξονική διόπτρα σέ συνδυασμό μέ ἕνα ἰδιότυπο ἀμερικανισμό. Θά κληθεῖ π.χ. στό κεφάλαιο αὐτό ὁ "Ελληνας μαθητής νά μάθει ἀνάμεσα στά ἄλλα καί πότε δόθηκε τό δικαίωμα ψήφου στή γυναίκα τῆς Νορβηγίας, τῆς Αὐστραλίας, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῆς 'Αμερικῆς καί τῆς 'Αγγλίας, δέ πληροφορεῖται ὅμως γιά τό πότε ἀπόκτησε τό δικαίωμα αὐτό ἡ 'Ελληνίδα. 'Η 'Ελλάδα, φέρεται ἀπούσα στό κεφάλαιο αὐτό.

Τό νά μᾶς ἀγνοῦν οἱ ξένοι δέ μᾶς ἐκπλήσσει. Νά ἀγνοοῦμε ὅμως ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τόν ἑαυτό μας εἶναι ἀφροσύνη.

Γιά τό πρῶτο κεφάλαιο θά εἶχα νά ἀναφέρω καί ἄλλα. 'Αρκοῦμαι, γιά νά μή σᾶς κουράζω πολύ, νά πῶ πώς ὅσα λέγονται γιά τό Μαρξισμό καταχωρίζονται ἄτεχνα, χωρίς ἑρμό. 'Ως πρός τό θέμα αὐτό σπάνια προσφέρονται τόσο λόγα στοιχεῖα ἐπιφάνειας σέ τόσο ἐκτεταμένο κείμενο, πού μάλιστα προορίζεται γιά ἑλληνικό σχολικό βοήθημα.

Στό δεύτερο κεφάλαιο, πού φέρει τόν τίτλο: Εὐρωπαϊκός διαφωτισμός δίδονται μερικές "σημαντικές" ὅπως χαρακτηρίζονται γι' αὐτόν ἔννοιες. Στή τρίτη ἀπ' αὐτές ἐπικρίνεται ὁ δογματισμός. 'Αμέσως ὅμως πιό μπροστά, στή δεύτερη, διαβάζουμε: "'Η τάξη πού ἐπικρατεῖ στή φύση εἶναι ἀπόλυτα ὁμοιόμορφη καί μέ κανένα τρόπο δέν ὑπόκειται σέ θαύματα ἤ σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη ὑπερφυσική παρέμβαση". Τά λόγια ὅμως αὐτά τί ἄλλο εἶναι παρά δογματισμός;

Οἱ ἰδέες πού δεσπόζουν στό κεφάλαιο αὐτό φαίνονται, ὄχι μόνο ἔμμεσα ἀλλά καί ἄμεσα νά ὑπηρετοῦν ἕνα ἀντιθρησκευτικό φανατισμό. Μέ ἕνα τέτοιο ὅμως φανατισμό δέν εἶναι δυνατό νά γίνει ἀγώνας κατά τοῦ θρησκευτικοῦ, ὅπου ὑπάρχει.

'Ο Βολταῖρος δέν μποροῦσε νά μείνει ἔξω ἀπό τό κεφάλαιο αὐτό. "Ενας ἀνεδαφικός καί ἀνιστόρητος δογματισμός του στό ξενόγλωσσο κείμενο, χωρίς νά σημειώνεται ὁ ἀντίλογος. Λέγει αὐτό ὁ δογματισμός:

./.

"Η πρώτη θεότητα δημιουργήθηκε όταν ὁ πρῶτος κατεργάρης συνάντησε τό πρῶτο ἀνόητο". Ἀφήνω χωρίς κρίση τό δογματισμό, σημειώνω ὅμως ὅτι ἄν τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός μεταφερθεῖ μέ τήν ἔγκρισή μας σέ ἑλληνικό σχολικό βοήθημα, τότε ἐμεῖς, θά ἀποδειχθοῦμε οἱ πρῶτοι ἀνόητοι πού μεταφράζουμε καί δίδουμε στά παιδιά τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ σκέψεις κατεργάρηδων.

Ἄν συμβεῖ αὐτό τότε γιατί, μέ πρωτοβουλίες μάλιστα τοῦ Ὑπ. Παιδείας καί ξεσήκωμα ὅλης τῆς χώρας νά ἑορτάζουμε τήν ἑλληνική παράδοση, γιατί τυμπανοκρουσίες γιά τό ἔτος τοῦ παιδιοῦ;

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω, πού ἀποτελοῦν μικρό μέρος περισσότερων παρατηρήσεων γιά τήν ἀκαταλληλότητα τῶν κεφαλαίων α) Βιομηχανική ἐπανάσταση καί β) Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός, γιά νά μποῦν μεταφρασμένα στά ἑλληνικά στό σχολικό ἐγχειρίδιο τῆς Γ΄ Λυκείου γιά τό "κατ' ἐπιλογήν" μάθημα τῆς ἱστορίας γνωρίζω στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

Θεωρῶ ἐντελῶς ἀπαράδεχτο καί ἐθνικά ἀκατανόητο νά ἐνταχθοῦν τά πιό πάνω κεφάλαια τοῦ βιβλίου πού κληθήκαμε νά κρίνουμε σέ σχολικό ἐγχειρίδιο τῆς Γ΄ Λυκείου.

Γιά τά ὑπόλοιπα κεφάλαια, πού δέ προέρχονται ἀπό μετάφραση, ἐπιφυλάσσομαι νά διατυπώσω τήν ἄποψη μου ἀφοῦ ἀκουσθοῦν καί οἱ λίγοι ἀκόμη συνάδελφοι πού ὑπολείπονται νά λάβουν τό λόγο.

Ἀκολούθως τό λόγο ἔλαβε ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος καί λέγει: Μετά τή διεξοδική σχετική συζήτηση πού προηγήθηκε στό Τμῆμα κρίνω σκόπιμο νά μήν ἀναφερθῶ καί ἐγώ στό ἐπιστημονικό μέρος τοῦ βιβλίου καί τή γενικότερη δομή του. Ἐκεῖνο ὅμως πού πραγματικά μοῦ κάνει τρομερή αἴσθηση, καί παρακαλῶ τόν κ. εἰσηγητή νά τό διορθώσει, εἶναι ἡ ἀπουσία ἀπό τό βιβλίο αὐτό, ὅπως καί ἀπό τά λοιπά ἱστορικά βιβλία τοῦ Λυκείου, δύο σοβαρῶν κοινωνικῶν φαινομένων τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἐποχῆς, πού εἶχαν σημαντική ἐπίδραση στήν κοινωνική διαμόρφωση καί κυρίως στήν ἀλληλοεπίδραση καί ἀλληλογνωριμία τῶν Λαῶν. Ἡ ἀναβίωση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων καί ἡ εὐρεία διάδοση τῆς Φυσ. Ἀγωγῆς σ' ὅλα τά κοινωνικά στρώματα. Ἡ κοινωνική καί πολιτιστική ἐπίδραση τῶν δύο αὐτῶν παγκοσμίου κλίμακας φαινομένων εἶναι σημαντική καί κατά συνέπεια ἡ παράλειψη τῆς ἀναφορᾶς τους ἀποτελεῖ βασικό μειονέκτημα τῶν ἱστορικῶν σχολικῶν μας βιβλίων.

./.

Στό θέμα τῆς ἀναθέσεως συγγραφῆς σχολικῶν βιβλίων σέ μέλη τοῦ Τμήματός μας εἶναι γνωστή ἡ παγία ἀντίθετη ἄποψη μου, πού προέρχεται ἀπό τίς σχετικές ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος καί ἀπό τήν ἀντικειμενική δυσχέρεια τῆς κρίσεως ἔργου συναδέλφου. Γιά τούς ἀναφερόμενους λόγους στήν παρούσα περίπτωση τῆς ἐγκρίσεως τοῦ βιβλίου ἱστορία ἐπιλογῆς Γ΄ Λυκείου φρονῶ, ὅτι τό Τμῆμα τότε μόνο πρέπει νά προτείνει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου, ὅταν διαπιστωθεῖ ὅτι αὐτό στόν ἐπιστημονικό τομέα ἀλλά καί στόν παιδαγωγικό πλησιάζει τήν ἀρτιότητα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής λέγει: Τό βιβλίο "Ἱστορία Γ΄ Λυκείου-ἐπιλογή" πού παρουσίασε στό Τμῆμα γιά ἔγκριση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Βῶρος ἔχει δύο ἀναμφισβήτητα πλεονεκτήματα: α) Παρέχει πλῆθος γνώσεων, καί β) μαρτυρεῖ ἐργώδη προσπάθεια τῶν συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι ἐμόχθησαν νά παρουσιάσουν τό βιβλίο μέσα σέ ἐλάχιστό χρονικό διάστημα. Ἀτυχῶς τά πλεονεκτήματα αὐτά εἶναι τά μόνα τῆς κρινόμενης συγγραφῆς, ἐνῶ τά μειονεκτήματά της εἶναι πολλά καί ὁλοφάνερα, πού τά συνοψίζω στίς ἀκόλουθες προτάσεις:

1) Ἡ γενική ἐντύπωση πού σχημάτισα ἀπό ὅσα τμήματα τοῦ βιβλίου διάβασα, εἶναι ὅτι αὐτό δέ γράφτηκε ἀπό Ἕλληνες γιά Ἕλληνες, ἀλλά ἀπό ξένους γιά ξένους (ἀναφέρομαι ἰδιαίτερα στά κεφάλαια "βιομηχανική ἐπανάσταση" καί "εὐρωπαϊκός διαφωτισμός").

2) Ἡ μετάφραση τμημάτων τοῦ βιβλίου εἶναι κακή. Ἐπίσης ἀπό γλωσσική ἄποψη καί ἄλλα τμήματα τοῦ βιβλίου δέν εἶναι ἄμεμπτα, πρᾶγμα πού ἐπισήμαναν μέ σχολαστική λεπτομέρεια οἱ Φιλόλογοι τοῦ Τμήματος.

3) Ὅσα ἀναφέρονται στό Μαρξισμό εἶναι πολλά καί πολλές φορές ἀκατάλληλα γιά Ἕλληνες μαθητές. Εἶναι ἀμφίβολο ἄν τόσα πολλά σταιχεῖα γιά τό Μαρξισμό ὑπάρχουν σέ ἀντίστοιχο βιβλίο ἱστορίας ἀκόμη καί σέ χῶρες μαρξιστικά διαποτισμένες. Ὁ Μαρξισμός εἶναι βέβαια ἕνα ἱστορικό γεγονός καί πρέπει νά ἐξετασθεῖ ἀντικειμενικά καί στήν ἱστορία, ἀλλ'εἶναι ἀδιανόητο ν' ἀφιερώνεται γι' αὐτόν τόσος χῶρος σάν νά εἶναι τό κεντρικό της γεγονός.

4) Εἰδικά τό κεφάλαιο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ ἔχει πολλά τρωτά, τά ὁποῖα πρέπει ὁπωσδήποτε νά τροποποιηθοῦν ἤ νά παραλειφθοῦν. Τά σημεῖα αὐτά εἶναι:

./.

α) Σελ. 1 παρ. 2 τό σύμπαν εἶναι μιά πελώρια μηχανή. Ἡ παράγραφος δέ συμφωνεῖ μέ τά δεδομένα τῆς θεολογίας, ἰδιαίτερα ἡ τελευταία φράση. Ἤ θά ἀπαλειφθεῖ ἡ παράγραφος ἤ θά μπεῖ σημείωση ὅτι ἡ ἀντίληψη ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τή χριστιανική διδασκαλία, γιά νά εἰδοποιηθοῦν οἱ μαθητές.

β) Σελ. 2 παρ. 3 Δομή κοινωνίας. Τά περί δογματισμοῦ τοῦ ἱερατείου καί τῆς θρησκείας πρέπει ν' ἀλλάξουν. παρ. 4 Κληρονομική κακότητα. Νά μπεῖ σημείωση ὅτι τά περί προγονικῆς ἁμαρτίας ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τή χριστιανική διδασκαλία.

γ) Σελ. 3. Ἡ ἐπίδραση τοῦ J. LOCKE. Ἡ φράση ὅτι ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου "δέν περιέχει τήν ἰδέα μιᾶς θεότητας οὔτε καμιά ἔννοια γιά τό καλό καί τό κακό" δέ συμφωνεῖ μέ τή χριστιανική διδασκαλία.

δ) Σελ. 6 Γνώμη τοῦ DIDEROT. Ἡ φράση "οἱ ἄνθρωποι ποτέ δέ θά εἶναι ἐλεύθεροι ὡσότου στραγγαλιστεῖ κι ὁ τελευταῖος τύραννος καί ὁ τελευταῖος βασιλιάς μέ τά ἄντερα τοῦ τελευταίου φανατικοῦ τοῦ κόσμου (ἱερωμένου)", μόνο κακό θά προξενήσει στούς μαθητές.

ε) Σελ. 7. Γνῶμες τοῦ HELVETIUS γιά πίστη καί θεό. Ἔτσι ὅπως ἐκτίθενται οἱ ἰδέες, μόνο ζημιά μποροῦν νά κάμουν στούς μαθητές, ἀφοῦ παρουσιάζουν σάν θέσφατο τήν ὑλιστική καί μηχανιστική ἀντίληψη τῆς ζωῆς.

στ) Σελ. 8 Γνῶμες LESSING γιά θρησκεῖες. Ἡ φράση "ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτήρα δέν ἔχει καμιά ἰδιαίτερη σχέση μέ τίς θεολογικές πεποιθήσεις" δέν εἶναι σωστή καί ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τήν ἰδέα του ὅτι "οἱ θρησκεῖες πρέπει νά κρίνονται ἀπό τό ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας τους στή συμπεριφορά τῶν ὀπαδῶν τους" (σελ. 9). Ἔτσι ὅπως εἶναι διατυπωμένη ἡ παράγραφος σέ τίποτε δέν ὠφελεῖ.

ζ) Σελ. 12 Τά θρησκευτικά δόγματα τοῦ διαφωτισμοῦ-ντεϊσμός. Ὅλο τό τμῆμα (σελ. 12-13) νά ἀπαλειφθεῖ ὁπωσδήποτε ὡς καταστροφικό καί παιδευτικά ἐπιζήμιο.

η) Ἡ ὑπόσχεση πού δόθηκε στούς ξένους ἐκδότες νά ληφθοῦν ἀπό δικές τους ἐκδόσεις αὐτούσια τά 2 ἀπό τά 4 κεφάλαια τοῦ βιβλίου δέν εἶναι μόνο ἀσυνήθιστα δεσμευτική γιά τό KEME, τό ὁποῖο ἔτσι καλεῖται νά ἐγκρίνει βιβλίο χωρίς οὐσιαστικά νά τό κρίνει, ἀλλά πάσχει καί ἀπό πλευρά νομική. Ἐφόσον δηλαδή ζητεῖται ἔγκριση ἀπό τό KEME, ἡ

./.

ἡ δέσμευση στούς ξένους ἐκδότες δέν εἶναι σύννομη. Ἂν ἡ λήψη ἀπό ξένα βιβλία εἶναι ἀπαραίτητη καί ἡ δυνατότητα διορθώσεων καί προσθαφαιρέσεων ἀνεπιθύμητη, ὑπάρχει ἄλλος τρόπος προωθήσεως τοῦ βιβλίου πού δέ σχετίζεται μέ ἔγκριση τοῦ ΚΕΜΕ.

β) Τό κεφάλαιο γιά τόν Ἑλληνικό Διαφωτισμό εἶναι φτωχό καί ἄδικο ὅταν ἀναφέρεται στή συμβολή τῶν ἑλλήνων κληρικῶν πού ὄχι μόνο διέπρεψαν στά γράμματα καί τίς ἐπιστῆμες, ἀλλά σέ πολλές περιόδους ἀπό τό 1453 καί ἐδῶ ἦταν οἱ μόνοι ἐκπρόσωποι τῆς ἑλληνικῆς προσφορᾶς στή διεθνή ἀναγέννηση τῶν γραμμάτων καί ἐπιστημῶν.

Συμπέρασμα. Τό κρινόμενο βιβλίο μέ τή μορφή πού ἔχει τώρα δέν πρέπει νά κυκλοφορήσει ὡς σχολικό ἐγχειρίδιο. Ἢ θά ἀναμορφωθεῖ ριζικά καί θά ξανάρθει στό Τμῆμα γιά ἔγκριση ἤ θά ἀπορριφθεῖ ὁριστικά ἀπό τώρα.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος τελευταῖος πῆρε τό λόγο καί εἶπε:

1.- Πρῶτα αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά σημειώσω κάτι πού ὀφειλα νά πῶ στήν προηγούμενη συνεδρίαση (πρ. 51/1979) γιά τή συγκρότηση τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας. Ὅταν μοῦ ἀνατέθηκε νά ὑποδείξω ὀνόματα συνεργατῶν, τό Γενάρη, τό ἀνακοίνωσα στό Τμῆμα καί παρακάλεσα νά μοῦ πεῖτε ὅλοι ἄν γνωρίζετε κάποιους δυνάμενους νά βοηθήσουν· καί σ' ἐπόμενη συνεδρίαση ξαναρώτησα· δέ μοῦ ὑποδείξατε κανένα ὄνομα (οὔτε καί εἴχατε βέβαια ὑποχρέωση)· τότε ἀναζήτησα μόνος τούς πιθανούς συνεργάτες καί βρῆκα τά γνωστά πλέον ὀνόματα μέ τά ἀκόλουθα προσόντα - καί μέ κριτήρια ἐπιλογῆς:

Δημακόπουλος Νικόλαος, φιλόλογος· τό 1966-67 μαζί μέ ἄλλο συνάδελφο ἄρχισαν τήν ἔκδοση 'Η 'Ιστορία ἀπό τίς πηγές της· κι ἔγραφαν στόν πρόλογό τους: "Ὅλοι μας γνωρίζουμε ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας δέν μπορεῖ νά γίνει κατά τρόπο ἐπιστημονικό χωρίς τή μελέτη τῶν πηγῶν". Τούς πρόλαβαν μέρες δίσεκτες καί σταμάτησαν τήν ἔκδοση. Ἐγώ λοιπόν ἀνακάλυψα ψάχνοντας αὐτόν τόν ἄνθρωπο, γιά νά γράψουμε ἕνα κεφάλαιο Ἱστορίας ἀπό τίς πηγές.

Κατσουλάκος Θεόδωρος, φιλόλογος· ἔχει κάνει διάφορες μελέτες πού ἀναφέρονται κυρίως στήν ἱστορία τῆς Πελοποννήσου· πέρυσι ἦταν μέλος τῆς ὁμάδας πού ἔγραφε γιά μᾶς τό βιβλίο Ἱστορίας Γ΄ Γυμνασίου, τό ὁποῖο ἐγκρίθηκε ὁμόφωνα ἀπό τό Τμῆμα μας· τό 1/3 τοῦ βιβλίου ἐκείνου

./.

ἦταν ἐργασία τοῦ Κατσουλάκου. Αὐτός εἶναι ὁ δεύτερος συνεργάτης στήν ὁμάδα ἐργασίας τή φετεινή.

Ἀσημομύτης Βασίλειος, φιλόλογος, θεολόγος· κάτοχος τριῶν πτυχίων (δύο τῆς φιλοσοφικῆς, ἕνα θεολογίας) καί συγγραφέας δέκα καί πλέον δημοσιευμάτων ἱστορικοῦ καί λαογραφικοῦ περιεχομένου καί γλωσσομαθής (ἀγγλικά, γαλλικά, ἰταλικά).

Οἰκονομοπούλου Πολυξένη, φιλόλογος, ΓΕΜΕ. Φαίνεται ὅτι τελευταῖος ἐγώ τή γνώρισα ἀναζητώντας συνεργάτες γιά τό τωρινό θέμα· εἶναι ὅμως γνωστή σέ συναδέλφους ἐδῶ, γιατί ἔχει λάβει μέρος σέ ἄλλες ὁμάδες (λ.χ. γιά τήν κρίση τῶν Σικελικῶν τοῦ Θουκυδίδη). Ἔχει δεκάδες δημοσιεύματα (μεταφράσεις, ἄρθρα σέ φιλολογικά περιοδικά) καί - μέ εὐχάριστη ἔκπληξη διαπίστωσα - σπάνια γλωσσομάθεια (ἀγγλικά, γαλλικά, ἰταλικά, γερμανικά) καί σπουδές στό ἐξωτερικό.

Δέν εἶναι λοιπόν τυχαία ἡ σύνθεση τῆς ὁμάδας πού εἰσηγήθηκα στόν κ. Ὑπουργό καί ἔγινε αὐτούσια δεκτή.

2.- Αἰσθάνομαι ἐπίσης τήν ἀνάγκη νά εὐχαριστήσω ὅλους τούς συναδέλφους γιά ὅσα καλά εἶπαν γιά τήν 'Ομάδα 'Εργασίας' εἶπαν καί μερικά πικρά· τούς βεβαιώνω ὅτι τά ἄκουσα μέ ψυχική εὐφορία καί φιλικούς χαιρετισμούς, γιατί πρεσβεύω ὅτι ἕνα ἔργο συγγραφικό ὅπως τό τωρινό ἄν δέν ἀντέχει σέ δημόσιο ἔλεγχο, δέν πρέπει νά προωθεῖται γιά λόγους φιλίας ἤ συναδελφικῆς ἀλληλεγύης, ἐπειδή δηλ. συμβαίνει ἕνας ἀπό τούς δημιουργούς αὐτοῦ τοῦ ἔργου νά εἶναι ὁ συνάδελφος Βῶρος. Εὐχαριστῶ μάλιστα πού δέν εἰπώθηκαν ἄλλα πιό πικρά· γιατί ἐγώ στό μεταξύ ἔχω ἐπισημάνει καί ἄλλα ἀβλεπτήματα, πού δέν ἄκουσα νά ἔχουν ἐπισημανθεῖ ἀπό τή ν εἰσήγηση (ἀπό τούς τρεῖς εἰσηγητές).

3.- Σχετικά μέ τίς παρατηρήσεις πού διατυπώθηκαν θά προσπαθήσω νά ἀπαντήσω ὅσο μπορῶ συνοπτικά:

α) Πολλές λεπτομέρειες γραμματικές ἤ φραστικές, πού ἐπισημάνθηκαν, μέ βρίσκουν κατ' ἀρχή σύμφωνο, ὅπως τίς ἄκουσα· ἀναρωτιέμαι ὅμως, γιατί δέν τέθηκαν ὑπόψη μου ὅλες αὐτές τίς μέρες πού μεσολάβησαν δέν εἶχα δηλώσει, ὅταν κατέθεσα τό σύγγραμμα, ὅτι θά εἶμαι κάθε μέρα ἐδῶ διαθέσιμος γιά συζήτηση, διευκρινίσεις μέ τούς εἰσηγητές τοῦ θέματος; ὁ κ. Παπασημακόπουλος πρῶτος, ὁ κ. Θεοδωρακόπουλος ἔπειτα

./.

καί ὁ κ. Κατσιμάνης τρίτος ἔθεσαν ὑπόψη μου τέτοιες παρατηρήσεις. Ὁ κύριος ὅμως εἰσηγητής, ὁ κ. Σπυρόπουλος; "Αν εἶχα ἐνημερωθεῖ γιά αὐτά τά δευτερεύοντα πράγματα θά κερδίζαμε χρόνο γιά τήν τελική μορφή τοῦ κειμένου καί δέ θά φορτώναμε μέ ὅλα αὐτά τά δευτερεύοντα στοιχεῖα τό πρακτικό μας. Θυμίζω ὅτι ἐγώ στίς 6 Νοεμβρίου 1978 κάνοντας εἰσήγηση γιά τούς 'Αρχαίους Λυρικούς εἶπα: "οἱ παρατηρήσεις μου ὅλες εἶναι πάνω στό ἀντίγραφο· ἡ 'Ομάδα 'Εργασίας μπορεῖ νά τίς δεῖ καί νά κρίνει ποιές εἶναι ἐποικοδομητικές".

β) "Εχουν ἐπισημανθεῖ διάφοροι "νεολογισμοί". 'Επιτρέψετέ μου νά σᾶς πληροφορήσω ὅτι εἶναι ἐκφράσεις συχνότατες στούς εἰδικούς ἐρευνητές (λ.χ. παροικιακός ἑλληνισμός, γαλλοφρονικό κόμμα) αὐτό δέ σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά ξανακυτάξουμε ἐμεῖς αὐτές τίς ἐκφράσεις, ἀλλά δέ εἶναι σωστό νά γίνει δεκτό ἐκ προοιμίου ὅτι πρόκειται γιά νεολογισμούς· ἴσως ἡ τοποθέτηση εἰσαγωγικῶν " " εἶναι σκόπιμη.

γ) "Εγινε λόγος πολύς γιά ὀνόματα ξένα, γιά ἱστορία κυρίως ἀγγλική (τό κεφ. Βιομηχανική 'Επανάσταση), γιά κεφάλαιο γραμμένο ἀπό ξένους γιά ξένους. 'Οφείλω νά ἀντιπαρατηρήσω ὅτι: (1) Ὁ ὅρος Βιομηχανική 'Επανάσταση, ἱστορικά δέν μπορεῖ νά ἐννοηθεῖ ἄν δέν ἀρχίσει ἀπό τήν 'Αγγλία, "Οπως, ὅταν λέμε "διαφωτισμός", ἡ σκέψη μας στρέφεται κατά κύριο λόγο στή γαλλική ἱστορία.

(2) Ἡ Βιομηχανική 'Επανάσταση φέν εἶναι κ.κ. συνάδελφοι, ἱστορία ξένη, εἶναι δική μας, γιατί ἡ κατανόησή της ἀποτελεῖ ὑποδομή γιά τήν κατανόηση τῆς σημερινῆς κοινωνίας μας καί τῶν προβλημάτων της, εἶναι ὑποδομή πολιτικῆς σύνεσης.

(3) Γιά Βιομηχανική 'Επανάσταση στή χώρα μας εὐτυχῶς ἤ δυστυχῶς δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος παρά ἀπό τό τέλος τοῦ 19ου αἰ. ('Ανδρέας Συγγρός στίς μέρες τοῦ Τρικούπη) πολύ δειλά. Κάποια ἀκόμη βήματα ἔγιναν ἐπί Βενιζέλου καί πυρετός γιά ἐκβιομηχάνιση παρατηρεῖται ὕστερα ἀπό τό β' παγκόσμιο πόλεμο. Ἡ 'Ελληνική ἐπιχειρηματική δραστηριότητα ἀπό τό 1774 (Κιουτσούκ Καϊναρτζή) στράφηκε κυρίως στόν ἐφοπλισμό.

δ) Γιά τό Εὐρωπαϊκό Διαφωτισμό καί τή Βιομηχανική 'Επανάσταση (πού ἔχουν μεταφραστεῖ ἀπό ξένα βιβλία) ρωτήθηκα γιατί αὐτές οἱ συγκεκριμένες ἐπιλογές. 'Απαντῶ: "Οπως προκύπτει ἀπό τό προηγούμενο πρακτικό (51/1979) ὄφειλα νά ἐφαρμόσω δύο κριτήρια: (1) νά εἶναι μετάφραση

./.

ἀπό ξένα βιβλία, (2) νά ἔχουν τά κεφάλαια αὐτά ἔκταση ἀνάλογη γιά 15 μαθήματα τό ἕνα καί 5 μαθήματα τό ἄλλο.

Διευκρινίζω μέ τήν εὐκαιρία ὅτι τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός τό ἔθεσα ὑπόψη τοῦ κ. Φούσκα ἔγκαιρα. Συμφωνήσαμε νά παρακάμψουμε δύο παραγράφους: DEISMUS καί ρίζες τῆς ἠθικότητας. "Οταν ἦλθε ἡ ἀλληλογραφία ἀπό τόν ἐκδότη ἔθετε ὅρο: Οἱ σελ. 41-49 τοῦ βιβλίου του νά μεταφραστοῦν χωρίς καμιά ἀλλαγή ἤ παράλειψη. Καί συνέβη ἀπό τίς δυό παραγράφους ἡ μία νά εἶναι μέσα στίς σελίδες 41-49, ἡ ἄλλη παρακάτω. "Ετσι παρέλειψα τή δεύτερη καί ἄφησα τήν πρώτη (DEISMUS) στό μεταφρασμένο κείμενο μέ τήν ἔνδειξη ἰδιόχειρα γραμμένη ὅτι θεωρῶ σκόπιμο ἡ παράγραφος αὐτή νά παραλειφθεῖ· τή σχετική ὅμως ἀπόφαση δέν μποροῦσα νά λάβω μόνος, ἦταν ὑπόθεση τοῦ Τμήματος καί τοῦ κ. Παλαιοκρασσᾶ πού ὑπογράφει τή σχετική σύμβαση μέ τόν ξένο ἐκδότη.

ε) 'Ως πρός τό περιεχόμενο τοῦ κεφ. Βιομηχανική 'Επανάσταση οἱ ἀπόψεις πού ἀκούσθηκαν ἐδῶ – ἄν τίς κατάλαβα καλά – μοῦ καταλογίζουν γιά τήν ἐπιλογή αὐτή τόλμη περισσή ἤ ἀτολμία πολλή· βγάζω τό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιλογή αὐτοῦ τοῦ συγκεκριμένου κεφαλαίου ἀποτελεῖ μᾶλλον εὔστοχη σφυγμομέτρηση τοῦ σωστοῦ. Καί νομίζω ὅτι εἶναι καιρός νά προσφέρουμε στούς μαθητές μας μιά νηφάλια ἐνημέρωση γιά πράγματα πού τελικά τά μαθαίνουν ὡς ἀπόρρητα ἤ παράνομα στοιχεῖα ἔξω ἀπό τό σχολικό χῶρο. 'Ελπίζω ὅτι μᾶλλον θά κερδίσουμε ἐμπιστοσύνη. Αὐτά γιά τήν παιδαγωγική πτυχή τοῦ θέματος. Γιά τήν ἐπιστημονική ἤ κοινωνιολογική πλευρά: μπορεῖ κανείς νά πεῖ ἤ νά γράψει λιγότερα ἤ περισσότερα· ἡ συγκεκριμένη ἐπιλογή νομίζω ἀποτελεῖ ἕνα ἄνοιγμα, πού ἀπόκειται βέβαια στήν πολιτική ἡγεσία νά τό υἱοθετήσει ἤ ὄχι μέ τή διακριτική εὐχέρεια πού τῆς παρέχει ὁ νόμος.

στ) Νομίζω ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἀπαντήσω χωριστά γιά κάθε μία ἀπό τίς ἄλλες παρατηρήσεις τῶν συναδέλφων. Προσθέτω ὅμως ὅτι πολλές ὑποδείξεις γιά διευκρίνιση ὅρων μέ βρίσκουν σύμφωνο καί θά προσπαθήσω νά βρῶ λύση – ἔστω μέ ὑποσημειώσεις διασαφητικές. Μόνο ἀναφορικά μέ τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Σακκᾶ γιά τήν οἰκονομική ἑρμηνεία τῆς ἱστορίας κλπ. κλπ. ἐπιθυμῶ νά διευκρινίσω ὅτι πραγματικά ἐγγίζουν ἕνα ἐπίμαχο θέμα πού σχετίζεται μέ μιά ἐπιστολή τοῦ ENGELS πρός τόν MARC BLOCH, χρόνια ὕστερα ἀπό τό θάνατο τοῦ MARX (ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, τ.5-6 (1976), σελ.

./.

σημείωση).

ζ) "Ενα σημεῖο ποῦ δέν κατάλαβα εἶναι ἡ φράση τοῦ κ. Γρατσέα ὅτι στό κεφ. Βιομηχανική Ἐπανάσταση εἶναι "ἔκδηλη ἡ προπαγάνδα". Τό παρακαλῶ νά μοῦ διευκρινίσει "κατά ποῦ;" Ὁ κ. Γρατσέας εἶπε διακρίνει προβολή τοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ στοιχείου. Ἀλλά προσθέτω: ἡ Βιομηχανική Ἐπανάσταση γιά 100 περίπου χρόνια ἦταν ὑπόθεση ἀγγλική· ἀκολούθησαν: ΗΠΑ, Γερμανία, Γαλλία κλπ. Κατά συνέπεια, ἱστορικά δέ δικαιώνεται ἡ φράση τοῦ κ. Γρατσέα καί τόν ξαναρωτῶ: "πρός τά ποῦ βλέπει ἔκδηλη προπαγάνδα;" Ὁ κ. Γρατσέας ἐπανέλαβε: ἀγγλοσαξωνική προβολή καί διευκρίνισε ὅτι ἡ παρατήρησή του ἀναφερόταν καί στά δυό μεταφρασμένα κεφάλαια.

4.- Ἄφησα τελευταῖο τό κεφ. Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός, γιατί ἔχω μιά εἰδική πρόταση γι' αὐτό. Ἀπό μέρες αἰσθάνθηκα ὅτι ἡ κρίση δέ θά εἶναι εὐμενής γιά κάποια σημεῖα του ποῦ δέν μᾶς ἐπιτρέπουν τώρα οἱ συμβατικές ὑποχρεώσεις μας νά τά παραλείψουμε ἤ νά τά τροποποιήσουμε. Ἐπειδή λοιπόν πρωταρχική μου σκέψη εἶναι ἡ ἐξυπηρέτηση τῆς προσπάθειας τῆς Πολιτείας γιά ἀλλαγή τῶν σχολικῶν μας πραγμάτων καί βελτίωση, ἔκανα μιά ἐναλλακτική προσπάθεια: ἑτοίμασα (παρεκκλίνοντας βέβαια ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς 9-1-79, βλ. πράξη (5-1-1979), ἕνα κείμενο ποῦ νομίζω ὅτι μᾶς ὑπηρετεῖ πιό σωστά. Εἶναι σύντομο καί προτείνω νά πάρετε ἀμέσως τά 7 φωτοαντίγραφα ποῦ κρατῶ καί νά τό συζητήσουμε αὔριο πρωί, ὥστε πρίν ἀπό τίς διακοπές μας νά κλείσουμε τό ζήτημα τῆς Ἱστορίας ἐπιλογῆς γ' λυκείου.

5.- Ἐπιθυμῶ νά πῶ ὅτι - προκειμένου νά ὁλοκληρώσω μέ κάποια ἄνεση τίς βελτιώσεις ποῦ κρίθηκαν ἀναγκαῖες ὕστερα ἀπό τή σημερινή συζήτηση - αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά ἀναβάλω γιά μία ἑβδομάδα τήν ἄδειά μου. Αὐτονόητο ὅτι θεωρῶ ἀναγκαῖο νά διαπεμφθεῖ πρός τόν ΟΕΔΒ ὁλόκληρο τό βιβλίο (Βιομ. Ἐπανάσταση, Διαφωτισμός Εὐρωπαϊκός καί Ἑλληνικός, θέματα Νεοελλ. Ἱστορίας).

6.- Τέλος, ἐκ μέρους τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας κρίνουμε σκόπιμο στήν ἴδια σελίδα, ὅπου θά σημειωθεῖ ἡ σύνθεση καί συγκρότησή της, νά προστεθοῦν τά ἑξῆς:

Ἡ Ὁμάδα Ἐργασίας, ποῦ ἑτοίμασε τό βιβλίο αὐτό προσπάθησε νά

./.

ἀνταποκριθεῖ ὅσο τῆς ἐπέτρεπαν οἱ περιστάσεις καί οἱ δυνάμεις της σέ μιά ἐπείγουσα ἀνάγκη· ἔχει συνείδηση τῶν ἀτελειῶν τῆς συγγραφῆς αὐτῆς καί εὔχεται ἄμεσα νά προκηρυχθεῖ διαγωνισμός γιά τή συγγραφή νέου βιβλίου, πού θά ἐξυπηρετεῖ καλύτερα τίς σχολικές ἀνάγκες ἀπό τό σχολικό ἔτος 1980-1981.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τίς εἰσηγήσεις τῶν ἀρμοδίων γιά τό θέμα εἰσηγητῶν καί τή σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

1) Ἀπορρίπτει κατά πλειοψηφία τό κεφάλαιο Βιομηχανική Ἐπανάσταση. Μειοψηφεῖ ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

2) Ἀπορρίπτει ὁμόφωνα τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός, μέ τή διευκρίνιση ὅτι ὁ κ. Φ. Βῶρος, ἀπορρίπτοντας τό κεφάλαιο αὐτό καταθέτει ἄλλο ἐναλλακτικό κείμενο, πού ἑτοίμασε γιά νά ἐξυπηρετηθεῖ ἡ ἀνάγκη.

3) Ἐγκρίνει τή προώθηση τῶν κεφαλαίων Γ΄ (Ἑλληνικός Διαφωτισμός) καί Δ΄ (θέματα Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἀπό τῆς πηγές), ἀφοῦ ἀξιοποιηθοῦν ἀπό τούς συγγραφεῖς οἱ μετατροπές πού ὑποδείχτηκαν κατά τή συζήτηση.

Τέλος ἀποφασίστηκε τό Τμῆμα νά συνέλθει πάλι στίς 12-7-79 γιά τήν περαιτέρω συζήτηση τοῦ θέματος.

Ἡ συζήτηση γιά τό 3ο καί 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Προεδρεύων

Στ. Παλαιοκρασσᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 55/1979

Σήμερα, 12 Ἰουλίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 9.30 πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Σ. Παλαιοκρασσᾶ Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ν. Παπαδόπουλος, ἦταν στό ἐξωτερικό.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Ἀνακοινώσεις
2. Κρίση γιά τό διδακτικό βιβλίο " Μαθηματικά Α΄ Λυκείου (Τεῦχος Α΄. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.
3. Συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα " Ἱστορία Ἐπιλογῆς Γ΄Λυκείου" Εἰσηγητές κκ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄καί Κ. Κατσιμάνης Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ.
4. Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τό μάθημα τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀναπέμφθηκε πρός τό μέλη τοῦ Τμήματος τό ὑπ' ἀριθ. πρωτ. Δ.211.17.175|5|62|27-6-79 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως,"Κρίση γιά τό διδακτικό βιβλίο Μαθηματικά Α΄ Λυκείου (τεῦχος Α΄)" λέγει τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/83/Τ/4445/11-9-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στό Τμῆμα γιά ἔγκριση τό α΄ τεῦχος τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Μαθηματικά Α΄ Λυκείου" τό ὁποῖο προορίζεται νά καλύψει ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος τίς διδακτικές ἀνάγκες γιά τόν κλάδο "Αλγεβρα, σύμφωνα μέ τό νέο ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς τάξεως αὐτῆς (μέχρι νά ἐκδοθεῖ διδακτικό βιβλίο ὕστερα ἀπό σχετική προκήρυξη).

Εἶναι γνωστό στό Τμῆμα τό ἱστορικό τῆς συγκροτήσεως τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας γιά τή συγγραφή αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Ὑπενθυμίζω ἁπλῶς ὅτι ὑπῆρξε ἐξαιρετική ἀνάγκη (ἀνάλοφη μέ ἐκείνη γιά τό μάθημα τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν) οἱ μαθητές πού θά φοιτήσουν φέτος στήν Α΄ Λυκείου νά ἔχουν νέο βιβλίο σύμφωνο μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀφοῦ ἤδη ἀπό τό περασμένο σχ. ἔτος ἐντάχθηκαν στό νέο πρόγραμμα τῆς Γ΄ Γυμνασίου καί χρησιμοποίησαν τό ἀντίστοιχο νέο διδακτικό βιβλίο. Ἡ μεθόδευση πού ἀκολουθήθηκε, τῆς συγκροτήσεως δηλαδή Ο.Ε. πρότάθηκε ἀπό τόν ὑποφαινόμενο ἐγγράφως στίς 11-3-79 γιατί δέν ὑπῆρχε ἀσφαλέστερος τρόπος γιά νά ἐξασφαλιστεῖ βιβλίο γιά τούς μαθητές. Ἔτσι μέ τήν Ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/4/Τ/2188/31-3-79 συγκροτήθηκε Ο.Ε. ὑπό τήν προεδρία μου καί μέλη τούς κ.κ. Α. Ἀδαμόπουλο, Εἰσηγητή ΚΕΜΕ καί Ν. Ἀλεξανδρῆ, Δ. Παπακωνσταντίνου καί Α. Παπαμιχαήλ, καθηγητές Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ Ὁμάδα, στίς 9-7-79 περάτωσε τό ἔργο της γιά τό α΄ τεῦχος τοῦ βιβλίου, ὕστερα ἀπό μακρά σειρά συνεργασιῶν πού εἶχαν τά μέλη της γιά τή συνεχή διαμόρφωση καί βελτίωση τοῦ κειμένου, ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ Προέδρου τῆς Ὁμάδας, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση ἔχει καί τήν εὐθύνη γιά τήν τελική ἐπιλογή τῆς ὕλης.

Στίς 10-9-79 ὑπεβλήθει ἡ ἐργασία στό ΥΠΕΠΘ καί σήμερα ζητεῖται ἡ σχετική ἔγκριση τοῦ Τμήματος γιά τήν προώθησή της..

Θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω ὅτι ἡ ἐπιτυχής ὁλοκλήρωση σέ χρονικό διάστημα 3 1/2 μηνῶν ἑνός ἔργου τέτοιας σημασίας ὀφείλεται στήν ἐπιστημονική συγκρότηση, τήν ἐξαιρετική εὐσυνειδησία, τήν ἀκάματη ἐργατικότητα, τό ζῆλο καί τό ἦθος τῶν συνεργατῶν μου. Τούς εὐχαριστῶ καί τούς συγχαίρω ἀπό τή θέση αὐτή.

Θά ἤθελα ἀκόμα νά ἐξάρω τήν ἀνιδιοτέλεια τῶν ἐκτός ΚΕΜΕ τριῶν μελῶν τῆς Ὁμάδας, τά ὁποῖα οὐδέποτε πρόβαλαν θέματα ἀποζημιώσεως. (Εἶναι γνωστό ὅτι τέτοιο θέμα γιά τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ οὔτε ὑπῆρξε οὔτε ὑπάρχει ὅπως ἀναφέρεται καί στήν ἔγγραφη εἰσήγηση τῆς 9-1-79).

Κύριοι συνάδελφοι, ἐπειδή ἡ θέση μου ὡς ὑπεύθυνου γιά τή συγγραφή καί ἀπό τό ἄλλο μέρος ὡς εἰσηγητῆ στό Τμῆμα, εἶναι ἰδιότυπη, θέλω νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἔχω πλήρως διαχωρίσει τίς δύο αὐτές ἰδιότητές μου καί ἐλπίζω νά πιστεύετε ὅτι εἶμαι αὐστηρότερος κριτής ὅταν περιλαμβάνομαι στούς κρινόμενους.

Ἀνεπιφύλακτα λοιπόν εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τοῦ βιβλίου καί τήν προώθησή του γιά ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Τέλος, θά προτείνω νά ἀναλάβει ὁ ΟΕΔΒ τήν ἀποζημίωση γιά τήν ἐκπόνηση τῶν ἀπαιτούμενων σχημάτων τοῦ βιβλίου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαφουχάκη καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

α) Ἐγκρίνει τό διδακτικό βιβλίο "Μαθηματικά Α΄ Λυκείου (τεῦχος Α)" καί προτείνει νά προωθηθεῖ γιά ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

β) Παρακαλεῖ τή Διοίκηση νά μεριμνήσει γιά τή σχετική ἀποζημίωση τῶν συγγραφέων.

γ) Ἡ ἀποζημίωση γιά τήν ἐκπόνηση τῶν σχημάτων νά βαρύνει τόν ΟΕΔΒ.

Ακολούθως το Τμήμα συνέχισε τη συζήτηση για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως, 'Ιστορία Επιλογής Γ' Λυκείου.
Πρώτος έλαβε το λόγο ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' ο οποίος είπε τα εξής:
Συνοψίζοντας τη χθεσινή συνεδρία, θυμίζω στο Τμήμα ότι αποφασίσαμε:
1. Να εξαιρεθεί από το βιβλίο το κεφάλαιο " Βιομηχανική Επανάσταση"
2. Να προχωρήσουν, μαζί με τις βελτιώσεις που θα προέλθουν από τις παρατηρήσεις του Τμήματος, τα κεφάλαια, " Ελληνικός Διαφωτισμός", " Εσωτερική Πολιτική" και "Εξωτερική Πολιτική".
3. Το κεφάλαιο " Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός" να αντικατασταθεί από νέο κείμενο, που έχει επονήσει ο κ. Β. Φώρος. Ακριβώς το νέο αυτό κείμενο συζητούμε σήμερα. Οι παρατηρήσεις μου:
α) Δεν με ικανοποιεί η δομή του κεφαλαίου. Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να οργανωθεί σε 4 ενότητες, και συγκεκριμένα: Η 1η θα περιέχει την ύλη των τεσσάρων πρώτων παραγράφων του κειμένου του κ. Βάρου. Η 2η τις ενότητες που θα δίνουν τις περιοχές της πνευματικής, ηθικής, κοινωνικής και οικονομικής ηλπ. ζωής, στις οποίες ο διαφωτισμός παρουσίασε ενδιαφέρουσες ιδέες, η 3η τις αλλαγές που προκάλεσε ο διαφωτισμός και η 4η θα είναι ο επίλογος .
β) Να αντικατασταθούν με δοκιμότερες οι άδοκιμες εκφράσεις του κειμένου (τις έχω σημειώσει στα χειρόγραφα).
γ) Να αποδοθούν στα ελληνικά τα ξένα ονόματα.
δ) Να απαλειφθεί η σημείωση 3 (τα έργα του Λόκ).
ε) Στη σελίδα 2, στην πρώτη παράγραφο, να αλλάξει η σειρά των περιόδων, ως εξής: 2,1,4,3.
στ) Το "γνώρισμα" ε' του διαφωτισμού, σελ. 3, να δοθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια.
ζ) Στη σελ. 7. να αποφευχθεί η επανάληψη που αφορά την επίδραση του Λόκ στο αμερικανικό Σύνταγμα.
η) Στη σελ. 9 να φύγει ως περιττή λεπτομέρεια η περίοδος που αφορά το χωρισό των Βερσαλιών και να γραφεί ο λόγος για τον οποίο "βρήκε πολύ απήχηση η ιδέα της απλοϊκής ζωής"
θ) Να προσδιορισθεί τοπικά και χρονικά η επιρράτηση του κηρύγματος της ανεξιθρησκείας.
ι) Να αντικατασταθεί η φράση " άχρηστο βάρος της υψηλής κοινωνίας" με άλλη, που να αποδίδει καλύτερα το νόημα.
ια) Να γραφεί με σαφήνεια ότι ο ROUSSEAU δεν αποτελεί ενιαίο σώμα με τους εκπροσώπους του διαφωτισμού, αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση

περίπτωση, πού συναντιέται βέβαια σέ όρισμένα σημεῖα μέ τό διαφωτισμό, ἀλλά διαφοροποιεῖται σέ ἄλλα σημεῖα, ὅπως π.χ. ἐνῶ ἐκεῖνος δίνει πρωταρχική θέση στό συναίσθημα, οἱ διαφωτιστές τό ἀποκλείουν καί τή θέση αὐτή τή δίνουν στό "λόγο". Νομίζω ὅτι, ἄν ἀξιοποιηθοῦν οἱ παρατηρήσεις αὐτές καί ὅσες ἄλλες ἀποδεχθεῖ τό Τμῆμα, τό κεφάλαιο μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει τίς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης εἶπε:

Δέν εἶχα διαβάσει τό προηγούμενο κεφάλαιο μέ θέμα τόν Εὐρωπαϊκό Διαφωτισμό καί ἐπομένως δέν εἶμαι σέ θέση συγκρίνω τό καινούριο κείμενο τοῦ κ. Βώρου μέ ἐκεῖνο. Ἀπό τήν ἀνάγνωση πού ἔκανα στό δεύτερο σύντομο κείμενο πείσθηκα ὅτι εἶναι πλῆρες, σέ γενικές γραμμές, καί κατάλληλο νά ἐνταχθεῖ στό ὑπό ἔγκριση βιβλίο ἐπιλογῆς Ἱστορίας τῆς Γ΄ Λυκείου. Ὅμως πρέπει ἀπαραιτήτως νά ληφθοῦν ὑπόψη ὅλες οἱ ὑποδείξεις πού ἔχω κάνει μέ μολύβι ἐπάνω στό χειρόγραφο ἀλλά καί - πρωτίστως- οἱ παρατηρήσεις πού καταγράφονται στή συνέχεια μέ τή σειρά πού ἀπαντοῦν στό κείμενο.

1. Σελ.1. στ.3. Ὁ Διαφωτισμός δέν εἶναι σωστό νά δέχεται ὡς δεύτερη ὀνομασία τή φράση: " Αἰώνας τοῦ Λόγου", γιατί ἡ ὀνομασία αὐτή δέν εἶναι καθιερωμένη. Ἄλλωστε ἡ φράση " Αἰώνας τοῦ Λόγου" ὑποδηλώνει μιά χρονική περίοδο περιορισμένη σέ διάρκεια, ἐνῶ μέ τό Διαφωτισμό, ἀντίθετα, ἀνοίγει μιά ἐποχή πού συνεχίζεται ὡς τίς μέρες μας.

2. Σελ.2,στ.1-5: Στίς πνευματικές ρίζες τοῦ Διαφωτισμοῦ πρέπει ρητά νά ἀναφερθεῖ καί ὁ Καρτεσιανισμός, ἀπό τόν ὁποῖο ἐξαρτῶνται ἄμεσα οἱ κύριοι ἀντιπρόσωποι τοῦ κινήματος, πού εἶναι Γάλλοι.

3. Σελ. 3,στ.9: Ἡ φράση: "κάθε γνῶση προέρχεται ἀπό τίς αἰσθήσεις" νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: " οἱ αἰσθήσεις, χωρίς νά εἶναι ἡ μοναδική πηγή τῆς γνώσεως, εἶναι ὡστόσο ἡ ἀπαραίτητη προϋπόθεση καί ἡ βασικότερη ἀφετηρία της.

4. Σελ.3,στ.14-15: Ἡ φράση "... εἶναι ἡ αἰτία τῆς νομοτέλειας" νά συμπληρωθεῖ ὡς ἑξῆς: "....τῆς νομοτέλειας, τοῦ ὅτι δηλ. στό φυσικό κόσμο κάθε ἀποτέλεσμα προέρχεται ὁπωσδήποτε ἀπό ἕνα αἴτιο".

5. Σελ.3,στ.3-4 ἀπό τό τέλος: Ἡ φράση: " ἡ ἀνθρωπογνωσία ἐντάσσεται καί ὑποτάσσεται στήν πραγματογνωσία" νά μήν ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη περίπτωση ἀλλά νά προσαρτηθεῖ στήν ὑπό στοιχεῖο γ) περίπτωση, ἀμέσως μετά τή φράση "....καί τά ζῶα.", γιατί μόνον ἔτσι θά μπορέσει νά γίνει κατανοητή.

6. Σελ.6,στ.14-15. Ἡ ἀναλυτική καί ἐπαγωγική μέθοδος νά ἀναλυθοῦν σέ μία πολύ σύντομη ὑποσημείωση.

7. Σελ.7, ἀρχή: Πρέπει νά ὑπογραμμιστεῖ ἡ σημασία τοῦ " Πνεύματος τῶν Νόμων " τοῦ MONTESQUIER στή θεωρητική θεμελίωση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, κυρίως μέ ὅσα λέγει γιά τή διάκριση τῶν ἐξουσιῶν.

8. Σελ.7, ὑποσημείωση: Ἡ ἀναφορά στόν Ἀριστοτέλη νά συνοδευτεῖ ἀπό τήν κατάλληλη παραπομπή.

9. Σελ.8,στ.1-9: Πρέπει τό ὅλο κείμενο νά διατυπωθεῖ ξανά ὡς πρός ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀθεΐα τοῦ Βολταίρου. Τά ὅσα ἀναφέρει ὁ συγγραφέας ".....αὐτούς ὅμως..." κτλ. δίνουν τήν ἐντύπωση ὅτι ἀνασκευάζουν τήν κατηγορία αὐτή, οὐσιαστικά ὅμως μᾶλλον τή θεμελιώνουν.

10. Σελ. 9., στιχ. 2-6 ἀπό τό τέλος: "Οσα λέγονται γιά τήν ἀπήχηση τοῦ ρουσσισμοῦ στή Γαλλία μᾶλλον διακωμωδοῦν τίς ἰδέες τοῦ φιλοσόφου. Θά ἦταν προτιμότερο νά μπεῖ στή θέση τους μιά σύντομη μνεία τῆς πολύ μικρῆς ἐντύπωσης πού προκάλεσε στόν KANT ἡ ἀνάγνωση τοῦ "EMILE". ὅπου ἡ ἰδέα τῆς ἐπιστροφῆς στή φύση ὡς μέσου διαπαιδαγωγήσεως προβάλλεται μέ ἔμφαση.

11. Σελ.10, ἀρχή: Ὁ Ρουσώ δέν πρέπει νά ἐμφανιστεῖ ὡς διαφωτιστής, γιατί καί τήν ὑπεροχή τοῦ λόγου ἀπέρριπτε καί τήν πίστη στήν πρόοδο καταπολεμοῦσε. Ἡ ἀντίθεσή του μάλιστα μέ τούς διαφωτιστάς στηρίζεται καί σέ κείμενα. Ὅμως μετέχει στήν κίνηση τῶν ἰδεῶν τῆς ἐποχῆς καί μάλιστα, μέ τό ἰδιότυπο ἐκεῖνο κράμα συντηρητισμοῦ καί ριζοσπαστισμοῦ πού χαρακτηρίζει τή φιλοσοφία του, θεωρεῖται ὁ θεωρητικός πρόδρομος τοῦ ἰακωβινισμοῦ.

12. Σελ.11 καί ἑξῆς: Μέ τήν εὐκαιρία τῶν ξένων ὀνομάτων πρέπει νά τονίσω πώς, κατά τή γνώμη μου, τά ὀνόματα αὐτά πρέπει νά γράφονται μέ τήν ξενική προφορά τους ἀλλά μέ ἑλληνικά στοιχεῖα. Τό ὄνομα γραμμένο μέ λατινικά στοιχεῖα πρέπει νά ἀκολουθεῖ σέ παρένθεση, γιατί τά ὀνόματα, γραμμένα ὅπως ἀπαντοῦν σέ ξένες γλῶσσες κουράζουν τούς Ἕλληνες μαθητές.

13. Σελ.12: Δέ φαίνεται καθαρά ὁ "ἀνθρωπινότερος " χαρακτήρας τῆς ποινῆς πού ἄρχισε νά ἐπικρατεῖ, μετά τίς θεωρίες τοῦ BACCARIA. Κάπως σαφέστερα πρέπει νά διατυπωθοῦν οἱ θέσεις τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέα.

14. Σελ. 13, περίπτωση δ. Πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι τό αἴτημα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν δούλων ἔγινε ἐντονότερο καί ἀπό τήν ἄνθηση τοῦ δουλεμπορίου στό Νέο Κόσμο.

15. Σελ.13,στ.8-9. Ἀσαφές τό νόημα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, λέγει:

Τό νέο κεφάλαιο γιά τό Διαφωτισμό εἶναι πολύ διαφορετικό καί πολύ

./.

καλύτερο ἀπό τό προηγούμενο. Εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπό τίς πολλές λεπτομέρειες, τίς ἐνοχλητικές ὁρολογίες, τό πλῆθος τῶν ξένων ὀνομάτων καθώς καί ἀπό τά γλωσσικά ὀλισθήματα τῆς μεταφράσεως, τό πνεῦμα τῆς ξένης θεωρήσεως τῶν πραγμάτων καί γενικά ἀπό τά περισσότερα μειονεκτήματα τοῦ παλιοῦ κειμένου. Ἐπίσης δέν ἔχει σημεῖα πού θά μποροῦσαν νά προκαλέσουν ὁποιεσδήποτε ἀντιδράσεις ἤ νά ἐπισύρουν δυσμενή κριτική. Οἱ διαπιστώσεις αὐτές ἀποδεικνύουν πόσο δίκιο εἶχαν ὅσοι μίλησαν χθές γιά ξένη γραφή πού δέν πρέπει νά δοθεῖ σέ ἑλληνόπουλα.

Νομίζω ὅτι πολύ θά ὠφεληθεῖ τό βιβλίο μέ τό νέο αὐτό κεφάλαιο. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι νά ψηφιστεῖ ἡ ἔνταξή του σέ ἀντικατάσταση τοῦ κεφαλαίου 2, ἀφοῦ γίνουν ὁρισμένες βελτιώσεις, ὅπως εἶναι κάποιες φραστικές ἀποκαταστάσεις, (πρβ.καθετί,σελ.8 κεφάλαιο γιά μᾶς χωριστό) μεταγραφή τῶν ξένων ὀνομάτων ἤ ὅρων στά ἑλληνικά (πβ.VOLTAIRE, "δεϊστές") καί ἄλλες μεταβολές πού θά ὑποδείξει τό Τμῆμα Μ.Ε.

Ἀκολούθως ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄λέγει:

Τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός, ὅπως παρουσιάζεται τελικά στό Τμῆμα, εἶναι πολύ ἰσχνό, ἐλάχιστα δίνει πέρα ἀπό ἐκεῖνα πού δίνει τό σχολικό ἐγχειρίδιο γιά τήν ἱστορία κορμοῦ τῆς ἴδιας τάξεως, τό ἐγχειρίδιο τοῦ Θεοδωρίδη-Λαζάρου, πού γράφηκε προπολεμικά. Θά ἔπρεπε τουλάχιστο νά περιέχει ὁρισμένα κείμενα τῶν κύριων ἐκπροσώπων τοῦ Διαφωτισμοῦ. Καί δέν περιέχει <u>κανένα κείμενο</u>. Μέ αὐτά τά ψυχία, λοιπόν, πού δίδονται μέ τόση δειλία κάνουμε ἀνανέωση στά σχολικά προγράμματα; Ὁπωσδήποτε ὄχι. Ἐξαιτίας τῆς ἀνεπάρκειάς του λοιπόν δέν κρίνω κατάλληλο οὔτε αὐτό τό κεφάλαιο (ὅπως δέν ἔκρινα χθές κατάλληλα τά κεφ. Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί Ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδος ἀπό τό 1821-1832).

Στή συνέχεια τό λόγο ἔλαβε ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ ὁποῖος εἶπε:

Τό νέο κείμενο γιά τόν εὐρωπαϊκό διαφωτισμό, πού ἔγραφε ὁ κ. Βῶρος καί πρόκειται νά ἀντικαταστήσει τό μεταφρασμένο κείμενο, εἶναι πολύ καλύτερο ἀπό ἐκεῖνο πού χθές ἀπορρίφθηκε ἀπό τό Τμῆμα. Δέν ἔχει αἰχμές πού θά μποροῦσαν νά δημιουργήσουν παρεξηγήσεις καί προβλήματα, ἐνῶ διακρίνεται γιά τήν ἀντικειμενικότητά του. Ὑποθέτω ὅτι ἡ ἀσφυκτική πίεση τοῦ χρόνου δέν ἐπέτρεψε στόν κ. Βῶρο νά μᾶς παρουσιάσει ἕνα κείμενο καθόλα ἄρτιο καί ἀνάλογο πρός τίς ἱκανότητές του, ὅμως καί αὐτό πού ὑπέβαλε

εἶναι ἱκανοποιητικό καί μᾶς ἀνταλλάσσει ἀπό πολλές δυσκολίες, πράγμα γιά τό ὁποῖο προσωπικά τόν εὐχαριστῶ. Συμφωνῶ γιά τήν προώθηση τοῦ κεφαλαίου πρός ἐκτύπωση, ἀφοῦ διορθωθοῦν μερικά ἀβλεπτήματα, τά ὁποῖα σημειώνω στό χειρόγραφο.

Θά ἤθελα ὅμως νά παρατηρήσω ἐδῶ ὅτι χρειάζεται νά τονισθεῖ περισσότερο ἡ στροφή ὁρισμένων διαφωτιστῶν (ROUSSEAU, KANT) ἀπό τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στή λογική στό συναίσθημα τοῦ ἀνθρώπου. Ἤδη ὁ PASCAL παρατήρησε ὅτι κοντά στή λογική τάξη τῶν πραγμάτων ὑπάρχει καί ἡ τάξη τῆς καρδιᾶς, ἐνῶ ὁ ROUSSEAU ἐπέμενε στή δύναμη τοῦ συναισθήματος ὡς δημιουργικῆς πηγῆς γιά τήν ἀνθρώπινη ζωή. Πέρα ἀπό αὐτά ὁ IM. KANT πίστευε καί δίδασκε ὅτι ἡ ἀγαθή βούληση κατέχει τήν προτεραιότητα καί ὄχι ὁ θεωρητικός λόγος, γι'αὐτό καί ἔγραφε τά βιβλία του Κριτική γιά τόν καθαρό καί πρακτικό λόγο. Κατά τή γνώμη μου, θά ἦταν ἱστορικά ἀληθινότερο νά συμπληρωθεῖ ἡ σχετική παράγραφος τοῦ κεφαλαίου(σελ.9) καί νά γραφεῖ ὅτι οἱ ROUSSEAU καί KANT ὑπερνίκησαν τό διαφωτισμό, ἀναγνωρίζοντας προτεραιότητα στό συναίσθημα καί στήν ἠθική βούληση τοῦ ἀνθρώπου. Ἴσως μάλιστα νά ἦταν ὠφέλιμο νά γραφεῖ κάτι καί γιά τούς ἀντιδιαφωτιστές WOLF καί SCHLEIRMACHER, οἱ ὁποῖοι συνέβαλαν στήν ἀλλαγή τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως στή χρονικά ἀμέσως ἑπόμενη ἐποχή.

Τέλος ὁ κ. Βῶρος ἀπαντώντας σέ παρατηρήσεις τοῦ κ. Κ. Φούσκα εἶπε τά ἑξῆς:

Φοβᾶμαι ὅτι τό κριτήριό σας πού χρησιμοποιήσατε καί στήν προηγούμενη συνεδρίαση μέ κάποια κατηγορηματικότητα: " τοῦτο συμφωνεῖ ἤ δέ συμφωνεῖ μέ τή θεολογική ἄποψη" (ἄρα εἶναι δεκτό ἤ ὄχι δεκτό), μπορεῖ νά βλάπτει τήν ἐκκλησία -πράγμα πού εἶναι βέβαια ἄσχετο μέ τή δική σας πρόθεση- γιατί τήν ἐμποδίζει νά προέλθει σέ συμφωνία μέ τό σύγχρονο ἀκροατήριό της, τό ὁποῖο πιθανότατα ἔχει διαφορετική ἀντίληψη γιά θέματα ἐπιστημονικά ἐνῶ ἐπιθυμεῖ συνεργασία μέ τήν ἐκκλησία σέ θέματα κοινωνικῆς ἀντιλήψεως καί ἀνθρωπολογίας.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καθ' τό Τμῆμα ἐπεφυλάχθη νά ἀποφασίσει σέ ἑπόμενη συνεδρίαση.

Ἡ συζήτηση γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

'Ο Προεδρεύων

Σ. Παλαιοκρασσᾶς

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

'Ακριβές ἀντίγραφο
Ἀθήνα 20-8-78
'Η Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 56/1979

Σήμερα, 13 Ἰουλίου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή τό τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προέδρεύ τοῦ Τμήματος Κ.Σ.Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῆρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Δουκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Δ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ἰ.Παπαδόπουλος ἀπουσίαζε στό ἐξωτερικό. Ὁ κ. Ἀδαμόπουλος καί κ.Β.Θεοδωρακόπουλος, ἀπουσίαζαν σέ Ἑλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα "Ἱστορία Γ΄ Λυκείου (Ἐπιλογή). Εἰσηγητής κ.κ. Ἠλ.Σπυρόπουλος, Σύμβ. Β΄καί Κ.Κατσιμάνης, Β.Θεοδωρακόπουλος. Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.
2. Κρίση γιά τό βιβλίο Ἀρχαῖα Α΄ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης
3. Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τό μάθημα τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης. Σύμβουλος Β΄.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τή συζήτηση γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν 'Ιστορία Γ' Λυκείου 'Επιλογῆς. Στή συζήτηση πού ἀκολούθησε ὁ κ.Ι.'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β' λέγει:

"Εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τό βιβλίο πρέπει νά ξανατεθεῖ ὑπόψη τοῦ Τμήματος διορθωμένο, σέ σημείωμα μάλιστα καί ξαναγραμμένο, προκειμένου νά ἀποφασιστεῖ τελικά γιά τήν προβλεπόμενη πρώτη Ἔκδοση.

Τέλος τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τῆς Γ' Λυκείου (Α' κύκλου ἐπιλογῆς).
2) τό βιβλίο πού παρουσίασε ἡ 'Ομάδα 'Εργασίας.
3) τίς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β' καί Κ.Κατσιμάνη, Β. Θεοδωρακόπουλου, Εἰσηγητῶν,
4) τή συζήτηση πού κάλυψε τίς συνεδριάσεις τοῦ Τμήματος στίς 11-7-79, 12-7-79 καί 13-7-79 καί
5) τήν ἐπιτακτική ἀνάγκη, τό διδακτικό βοήθημα νά προσφερθεῖ τό ταχύτερο δυνατό, ὥστε νά φθάσει ἔγκαιρα στά χέρια τῶν μαθητῶν,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Κατά πλειοψηφία: ἀπορρίπτει τό κεφάλαιο Βιομηχανική 'Επανάσταση, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρθηκαν στίς εἰσηγήσεις καί στή συζήτηση.
Μειοψηφεῖ ὁ κ.Φ.Βῶρος, γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε στή δευτερολογία του.
2. Ὁμόφωνα ἀπορρίπτει τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός.
3. Κατά πλειοψηφία δέχεται νά ὑποτελέσει μέρος τοῦ βιβλίου τό κεφάλαιο Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός στή νέα μορφή πού παρουσίασε στό Τμῆμα ὁ κ.Φ.Βῶρος στίς 12-7-79, ἐφόσον ἡ 'Ομάδα 'Εργασίας ἀξιοποιήσει τίς παρατηρήσεις πού τό Τμῆμα προτείνει νά ἐνσωματωθοῦν στό βιβλίο. Μειοψηφεῖ ὁ κ.Ι.'Αρβανίτης, ἐπειδή ἐπιθυμεῖ νά θεωρήσει τό τελικό κείμενο πρίν ἀποσταλεῖ γιά ἐκτύπωση.
'Ο κ.Δ.Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', μειοψηφεῖ ὡς πρός τήν ἑνότητα τοῦ Δ' κεφαλαίου,

./.

Ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδος, γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε στή συζήτηση.

Τό Τμῆμα παρακαλεῖ τόν κ.Φ.Βῶρο, ὡς πρόεδρο τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας, νά μή φεισθεῖ κάμια προσπάθεια γιά τή βελτίωση τοῦ συνόλου τοῦ βιβλίου.

Ὁ ἀριθδίας εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Κρῆτη γιὰ τὸ βιβλίο ""Ἀρχαῖα Α' Λυκείου", κ.Ι.Ἀρβανίτης εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ'Αριθ. φ.211.17/82/Γ/4411 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/5-7-79 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν.Δ/νση Γεν.Ἐκπαιδ., Δ/νση Ἐφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ.Β') διαβιβάζονται οἱ πράξεις 1/5-6-79 καὶ 2/5-7-79 τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου ""Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' τάξεως Λυκείου", μαζὶ μὲ τὶς παρατηρήσεις της, τὴν ἀπόφαση σ'αὐτὲς τῶν συγγραφέων καὶ τὸ βιβλίο, ποὺ κρίθηκε κατάλληλο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπή, γιὰ τὴν τελικὴ κρίση.

Ὁ διαγωνισμὸς γιὰ τὴ συγγραφὴ βιβλίου ""Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' Λυκείου" ἀπέβασε μόνο δύο συγγραφές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ μία ἀποκλείστηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, γιατί, σύμφωνα μὲ τὸ πρακτικό της, δὲν ἀνταποκρίνεται στοὺς ὅρους τῆς προκηρύξεως.

Ἔτσι, ἀπέμεινε πρὸς τελικὴ κρίση ἡ μία συγγραφὴ τῶν Ν.Κ.Κεφαλληνίου καὶ Α.Β. Μουμτζάκη, τὴν ὁποία ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε κατάλληλη ὡς διδακτικὸ βιβλίο γιὰ "προσωρινὴ χρήση", μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι οἱ συγγραφεῖς θὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὶς γραπτὲς της ὑποδείξεις, ποὺ ἰδιαίτερα σημειώνονται ὡς τὴ σελ. 134, καὶ πρὸς τὶς ἀνάλογες προφορικὲς τοῦ Προέδρου της γιὰ τὶς ὑπόλοιπες σελίδες.

Λαμβάνοντας λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὑπ'ὄψη τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῆς ἔγκαιρης παροχῆς βιβλίου στοὺς μαθητὲς τῆς Α' Λυκείου γιὰ τὸ σχολ. ἔτος 1979-80, καὶ ἐφόσον δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλη λύση, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχω διαφορὰ γνώμη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν προβίβαση τοῦ βιβλίου πρὸς ἔκδοση. Ἐπίσης, λόγω τῆς σπουδαιότητας τοῦ μαθήματος, καθὼς γιὰ πρώτη φορὰ ὁ μαθητὴς ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ γι'αὐτὸ τὸ βιβλίο πρέπει νὰ εἶναι, ὅσο γίνεται, ἄψογο, προτείνω τὸ συντομότερο δυνατὸν νέα προκήρυξη γιὰ τὴ συγγραφὴ ἀρτιότερου βιβλίου ἢ τὴ βελτίωση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ποὺ θὰ χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τὸ σχολ. ἔτος 1979-80. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμοποιήσουν οἱ ὁποιηδήποτε μέλλοντες συγγραφεῖς καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν βιβλίο ὅσα στοιχεῖα θέλουν, χωρὶς κανένα περιορισμό, ὑπαρλέποντας μόνο σ'ἕνα προσφορότερο βιβλίο.

./.

Ὡς πρὸς τὶς παρατηρήσεις καὶ γενικὰ ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως γιὰ βελτίωση τοῦ βιβλίου μένω σὲ ὅλα σύμφωνος. Ἐπιπλέον θέτω ὑπ'ὄψη τοῦ Τμήματος τὶς παρακάτω παρατηρήσεις μου.

Γενικὲς παρατηρήσεις.

1. Νὰ μὴ σημειώνονται τελεῖες στὶς ἐπικεφαλίδες.
2. Διορθώσεις ὀρθογραφικές, συντακτικὲς κτλ. σημειώνονται στὸ βιβλίο.
3. Νὰ ὑπογραμμίζονται ἢ νὰ μπαίνουν σὲ εἰσαγωγικὰ ὅλες οἱ ἀρχαῖες λέξεις στὰ εἰσαγωγικὰ σημειώματα.
4. Νὰ ὑπάρχει ὁμοιομορφία στὶς παραπομπές, π.χ. α) σελ. 199: Λυσίου, Κατὰ Ἀλκιβιάδου, β) σελ. 222: Πλούταρχος, Ἠθικὰ α) σελ. 204: Στὸ "Φαίδωνα" τοῦ Πλάτωνα, β) σελ. 222: Ἀπὸ τὰ Ἠθικὰ ἔργα τοῦ κτλ.
5. Ἀντὶ (βλ. καὶ εἰσαγ. Κεφ. 1): βλ. καὶ εἰσαγ. σημ. κειμ. Ι.
6. Ἔχουν γίνει πολλὲς ἀλλαγὲς, διασκευὲς καὶ παραλείψεις λέξεων καὶ φράσεων χωρὶς λόγο, ὅπως στὰ κείμενα ἀριθ. 3,5,6,8,9,10,11,17,18,20,23,26,27,31 (νὰ παρατεθεῖ ὁπωσδήποτε ὅλο τὸ χωρίο τοῦ Θέογνη), 32, 33, 36, 38, 42, 52, 54, 55, 60, 67 (παραλείψεις ποὺ δύσκολα δύνανται νὰ δικαιολογηθοῦν ἀπὸ τὴ ζωντάνια τοῦ κειμένου), 72 κ.ἄ. Ἡ παρατήρησή μου αὐτὴ δὲν ἔχει θέση γιὰ τὶς περιπτώσεις ποὺ οἱ συγγραφεῖς ἔχουν ὑπ'ὄψη τους ἄλλη ἔκδοση τῶν κειμένων μὲ διαφορετικὲς γραφές.
7. Συνέπεια στὴν ὀρθογραφία, π.χ. σελ. 23 ἀθροίσας, σελ. 26 ἠθροίζετο.
8. Ὀρθογρ. σύμφωνα μὲ Γραμματική, π.χ. Πελοποννησιακὸς πόλεμος, Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, δηλ. μὲ κεφάλ.
9. Νὰ ἀποφεύγεται ἡ ἐπανάληψη τῶν ἴδιων προτάσεων γιὰ μεταφραστικὴ ἄσκηση, π.χ. ἡ α' τῆς ἑνότητας 12 καὶ στ' τῆς ἑνότητας 16, τὸ "Ὃ ξεῖν', ἀγγέλλειν ..." στὶς ἑνότητες 13 καὶ 62, ἡ α' σελ. 120 καὶ τελευταῖα τοῦ 32 κειμ.
10. Νὰ μὴ σημειώνονται ἑρμηνεῖες λέξεων, καὶ μάλιστα ὡς τελικές, ἂν δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ κείμενο, π.χ. σελ.8 θεραπεύω: μαλακίζομαι, λατρεύω' τὸ λατρεύω δὲν ἔχει θέση καὶ μάλιστα ὡς τελικὴ ἑρμηνεία.

11. Γιατί ὅλες οἱ εἰκόνες ἀπό τήν "Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους" τῆς Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν Α.Ε.;

12. Μερικά σφάλματα εἶναι σοβαρά. Π.χ. στήν α' πρόταση καί α' στίχο τοῦ Ι κειμένου λείπει τό ρ. "ἦλθεν" δηλ. θά ἄρχιζε ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μέ κείμενο λανθασμένο - στό κείμ. 61, στ.6, ὄχι ἡ γραφή "κοσμίους" ἀλλά "ἀκίνους" μέ ἀντιστοιχία του τό "ἀνδρείους".

Στήν εἰσαγωγή

1. Ὁ λόγος νά γίνεται στό γ' πρόσωπο ἀντί τοῦ β', ὅπως σημειώνω ἀπάνω στή συγγραφή.
2. Δέ νομίζω σκόπιμες τίς ὁδηγίες σέ μιά εἰσαγωγή.
3. Γιατί ὁ ὅρος "Μεταφραστική ἄσκηση" μόνο γιά τίς ἀρχαῖες προτάσεις; Καί τά ἀρχαῖα κείμενα ἀποσκοποῦν καί στή μεταφραστική ἄσκηση. Προσφορότερο διδακτικῶς οἱ προτάσεις αὐτές νά τεθοῦν ὡς ὑπόδειγμα κοντά στά ἀνάλογα χωρία συντακτικοῦ ἤ γραμματικῆς.
4. Νά λεχθοῦν λίγα σχετικά μέ τήν ἀνθολόγηση τῶν κειμένων, γιά τήν ἀνάγκη τῶν φραστικῶν μικροδιασκευῶν πού ἔχουν γίνει σέ μερικά ἀπό αὐτά καθώς καί γιά παραλείψεις λέξεων ἤ φράσεων ἤ περιόδων ἤ καί χωρίων· στήν τελευταία τουλάχιστον περίπτωση πρέπει νά σημειώνονται ἀποσιωπητικά. Τά "ἀρχαῖα" κείμενα πρέπει νά ἐλεγχθοῦν καί πάλι γιά τυχόν λάθη ἀπό πρόσφατη

Εἰδικές παρατηρήσεις

1. Τό εἰσαγωγικό σημείωμα τοῦ 2 κειμένου ἀνεπαρκές· δέ λέγεται ὅτι πρόκειται γιά ἀνάγνωση ἐπιστολῆς τοῦ βασιλιᾶ.
2. Σελ. 9: ἀντί "τριάντα τυράννων" τό "Τριάκοντα τυράννων", πρόκειται γιά καθιερωμένο ἱστορικό ὅρο. Στά δύο τελευταῖα λήμματα ὄχι παρενθέσεις, καθότι στό β' μέρος τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐξίσωσης δέν ὑπάρχει ἄλλη λέξη ἔξω ἀπό τήν παρένθεση.
3. Ὁ τίτλος "Ὁ τρόπος τῆς μέλισσας" νά γίνει: Μίμηση τοῦ τρόπου ἐργασίας τῆς μέλισσας (σελ.12).
4. Σελ. 16: ἀδν-ειμι: δοτική συναναστρέφομαι· νά γραφεῖ:

./.

σύν-εἰμι (μὲ δοτική): συναναστρέφομαι

ἀπλ. νὰ ἀποφεύγονται τὰ τυπικὰ σφάλματα.

5. Σελ. ἀντὶ "μέσο προφυλακτικὰ" τὸ "μέσο προστατευτικὰ". Χρειάζεται μιὰ κάποια προσοχὴ στὴ χρήση τοῦ λεξιλογίου.

Ἄλλες εἰδικὲς παρατηρήσεις μου σημειώνονται στὸ ἀντίτυπο τοῦ κρινόμενου βιβλίου.

Ἀκολούθησε συζήτηση. Κατ'αὐτὴν ὁ κ.Δ.Τομπαΐδης ἔκανε ὁρισμένες διευκρινίσεις ἀπ' σημεῖα τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ.'Αρβανίτη. Ἔπειτα ὁ κ.Δ. Σακκᾶς, ποὺ ἦταν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, ἀναφέρθηκε στὸ ἱστορικὸ τοῦ βιβλίου 'Αρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' τάξεως Λυκείου, τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου τῆς Ν.Κεφαλίδη - Α. Ἀθυμίδη, τὰ προβλήματα ποὺ παρουσίαζε ἀρχικὰ (μεγάλη ἔκταση, πολλὲς ἀσκήσεις, ὁρισμένες δύσκολες ἀσκήσεις κτλ), τὴ μορφὴ μὲ τὴν ὁποία τελικά, μετὰ τὶς διορθώσεις καὶ τὶς μεταβολὲς ποὺ πρότεινε ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως καὶ ἐπέφεραν οἱ συγγραφεῖς παρουσιάζεται ἀπὸ τυπικῆς, τὶς ἀρετὲς του καὶ τὶς ὁρισμένες ἀδυναμίες του ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, γιατὶ ἀνάγονται στὴ γενικώτερη δομή του. Γιὰ ὅλα αὐτὰ παρέπεμψε στὴν ἀριθ. 2/5-7-79 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀνέγνωσε τὸ σχετικὸ τῆς ἀποφάσεως γιὰ τὴν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει νὰ ἀπονεμηθεῖ στοὺς συγγραφεῖς.

Ὁ κ. Θ.Βάρος λέγει:

1. Οἱ περιστάσεις οἱ ὑπηρεσιακὲς δὲ μοῦ ἐπέτρεψαν νὰ διεξέλθω παρὰ τμῆμα μόνο τοῦ κρινόμενου βιβλίου. Ἡ δομή του μοῦ φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὴν προκήρυξη.
2. Γιὰ τὸ περιεχόμενο καὶ τὶς λεπτομέρειες τοῦ βιβλίου συμφωνῶ μὲ ὅσα ἀνακοίνωσαν οἱ συνάδελφοι κ.Σακκᾶς, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, καὶ κ.'Αρβανίτης καὶ κ.Τομπαΐδης ὡς εἰσηγητὲς στὸ τμῆμα.
3. Συμφωνῶ νὰ προωθηθεῖ γιὰ ἔκτύπωση τὸ βιβλίο αὐτό.

Ἀκολούθως τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1. Τὸ Ν.Δ. ἀριθ. 749/70 περὶ Διδακτικῶν βιβλίων καὶ τὸ ἄρθρο 80 τοῦ Ν.309/1976.
2. Τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας Α' τάξεως Λυκείου (Π.Δ/γμα 59/12-1-79, ΦΕΚ 13/1979).
3. Τὴν ὑπουργικὴ ἀπόφαση ἀριθ. 137610/15-11-78 "Περὶ Προκηρύξεως διαγωνισμοῦ γιὰ τὴ συγγραφὴ τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' τάξεως Λυκείου (ΦΕΚ ἀρ. 1065/4-12-78, τ.Β').
4. Τὶς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἀριθ. 1/5-6-79 καὶ 2/5-7-79.
5. Τὸ περιεχόμενο τῶν βιβλίων τῶν Ν.Κεφαλίδη - Α.Μουμτζάκη καὶ Θ. Μαυρόπουλου.
6. Τὴν εἰσήγηση τοῦ κ.Ι.Ἀρβανίτη.
7. Τὴν συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε καὶ γιὰ τὰ δύο βιβλία.
8. Τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ συγγραφεῖς Ν.Κεφαλίδης - Α. Μουμτζάκης ἐπέφεραν στὸ βιβλίο τὶς μεταβολὲς ποὺ ὑπέδειξε ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως.
9. Τὴ φιλότιμη καὶ κοπιώδη προσπάθεια τῶν συγγραφέων γιὰ τὴν παρουσίαση αὐτοῦ τοῦ ἔργου ποὺ γράφεται γιὰ πρώτη φορὰ σ'αὐτὴ τὴ μορφή.
10. Τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ δοθεῖ διδακτικὸ βιβλίο στοὺς μαθητὲς τῆς Α' τάξεως Λυκείου γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας ἀπὸ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Ὁμόφωνα κρίνει κατάλληλο τὸ βιβλίο τῶν Ν.Κεφαλίδη - Α.Μουμτζάκη "Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' Λυκείου, γιὰ διδακτικὸ βιβλίο τῶν μαθητῶν αὐτῆς τῆς τάξεως στὸ μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας καὶ προτείνει τὴν ἀποστολή στοὺς συγγραφεῖς τοῦ Β' βραβείου, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρει ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως στὴν πράξη της 2/5-7-79.

Ὁμόφωνα κρίνει ἀκατάλληλο τὸ βιβλίο τοῦ Θ.Μαυρόπουλου "Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Α' Λυκείου", γιατὶ ὁ συγγραφέας του δὲν ἔχει συμμορφωθεῖ πρὸς τοὺς ὅρους τῆς προκηρύξεως, ὅπως ἀναλυτικὰ ἀναφέρεται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση καὶ τὴν πρ. 2/5-7-79 τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως.

Στή συνέχεια ὁ κ.Ι.Ἀρβανίτης, Σύμβ. Β', εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τό μάθημα τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. Φ. 211.25/46/Γ/4015 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ.Γεν.Ἐκπ., Δ/νση Ἐφ.Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Διδ. Βιβλίων) διαβιβάζεται τό Πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, μέ ἡμερομηνία 6-6-79, πρός ἔγκριση.
Ἡ πενταμελής Ἐπιτροπή, ἀπό τήν Κ.Τζιαννουδάκη Χαρίκλεια, Καθηγήτρια Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στή ΧΑΣΟΟ, ὡς Πρόεδρο, καί ἀπό τίς κ.κ.Ἀθανασοπούλου Εὐανθία, Σάββα Εὐαγγελία, Μπακρισιάρη Χριστίνα καί Δρανδάκη Εἰρήνη, Καθηγήτριες τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας σέ Γυμνάσια, ὡς μέλη, ἔλαβε ὁμόφωνα ἀπόφαση γιά τά βιβλία ποῦ προτείνει κατά τάξη ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα τοῦ μαθήματος τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, καθώς καί γιά τό τρία ποῦ ἀποκλείει.
Συμφωνῶ μέ τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς καί εἰσηγοῦμαι ἔγκριση τῆς Πράξεώς της ὡς ἔχει.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Ι.Ἀρβανίτη, Συμβούλου Β',

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Ι.Ἀρβανίτη γιά τά ἐλεύθερα βοηθήματα τοῦ μαθήματος τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Ὁ Προεδρεύων

Δήμ. Ζαραφωνίτου

Σ. Παλαιοκρασσᾶς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 57/1979

Σήμερα 8 Αὐγούστου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10 πρωινή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Πεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Α' κ. Σταμ. Παλαιοπρασσᾶ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Δημ. Σαπκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ.Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ.Ἰ.Σπορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κων. Φοῦσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λεων. Ἀδαμόπουλος, καθώς καί ἡ γραμματέας Ἠλ. Μπετσινάκου.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰω.Ἀρβανίτης, Νικ. Βαρουχάκης καί Φαν. Βῶρος, καί ὁ Εἰσηγητής κ. Στέφ. Παπασημακόπουλος.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά διδακτικό βιβλίο Νέων Ἑλληνικῶν Α' Λυκείου.
Εἰσηγητής: κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Στήν ἀρχή ὁ εἰσηγητής ἐπί τοῦ θέματος κ.Ἠλ. Σπυρόπουλος θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:
"Ὕστερα ἀπό τή συνεδρία τῆς 12-7-1979, πού ἔγινε ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Βασ. Κοντογιαννόπουλου, καί κατά τήν ὁποία συζητήθηκε τό θέμα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου μέ βιβλίο κατάλληλο γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ νέου (ὁριστικοῦ) προγράμματος Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Α' Λυκείου, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τά ἑξῆς:
Ἐπειδή τό διδακτικό βιβλίο "Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Α' Λυκείου", πού ἤδη ἀνατυπώνεται, δέν ἀνταποκρίνεται στό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρό-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 58/1979

Σήμερα, 9 Αύγούστου 1979, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Α΄ κ. Σταμ. Παλαιοκρασᾶ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Λεων. Ἀδαμόπουλος, Στέφ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης καί Βασ. Θεοδωρακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας Ἠλ. Μπετσικώκου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ν. Βαρουχάκης, γιατί βρίσκονται σέ κανονική ἄδεια καί ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

"Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς διδακτικῶν βιβλίων Φυσικῆς Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Στέφ. Παπασημακόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Στήν ἀρχή ὁ εἰσηγητής ἐπί τοῦ θέματος κ. Στέφ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τό Φ.211.17/85/Γ/4570/19-7-1979 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς πού συγκροτήθηκε μέ ἀποφάσεις τῆς Διοικήσεως (Φ.211.13/5/Γ/2363/6-4-79 καί Φ.211.13/7/Γ/2661/30-5-79) γιά νά κρίνει τά διδακτικά βιβλία Φυσικῆς Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου πού θά χρησιμοποιηθοῦν κατά τό σχολ. ἔτος 1979-80.

./.

./.

Στήν 'Επιτροπή αὐτή πρόεδρος ἦταν ἡ κ. Π. Εὐθυμίου, καθηγήτρια στό Παν/μιο 'Αθηνῶν καί μέλη οἱ κ.κ. Ν. Νικολαΐδης, Λυκειάρχης Φυσικός, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής στό ΚΕΜΕ, Χρ. Μπράτσος καί 'Ιω. Ρέντζος, καθηγητές τῶν Φυσικῶν.

Τά βιβλία Φυσικῆς γιά τή Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου, πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση ὕστερα ἀπό σχετική προκήρυξη τοῦ ΥΠΕΠΘ, ἦταν τῶν συγγραφέων: 1) Σωτ. Μπαλτᾶ, 2) 'Αθαν. Παπαδόπουλου, 3) Στέφ. Σερμπέτη, 4) Θεδ. Γεωργούση, 5) 'Ανάργ. Ζενάκου, 6) Μ. Γαλάνη, 7) 'Ιω. Βλάχου, 8) 'Ιω. Τσιτουρίδη, 9) Βαγγ. Φωτεινόπουλου καί 10) Π. Μήλιου-Λ. Σταματίου.

'Η 'Επιτροπή, ἀφοῦ ἀκολούθησε τίς νόμιμες διαδικασίες τίς σχετικές μέ τήν κρίση τῶν βιβλίων, διαβίβασε τίς πράξεις τῶν συνεδριάσεών της στήν ἁρμόδια 'Υπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Στή δεύτερη πράξη της ἀποφαίνεται γιά τά βιβλία ὁμόφωνα ὡς ἀκολούθως:

"Α΄ Δέν κρίνει τά βιβλία τῶν α) 'Αθανασίου Παπαδοπούλου καί β) Π. Μήλιου-'Α. Σταματίου, ἐπειδή δέν εἶναι σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς προκηρύξεως.

Β΄ Δέν κρίνει κανένα βιβλίο ἄξιο γιά τό πρῶτο βραβεῖο, γιατί κανένα δέν εἶναι τοῦ ἐπιπέδου στό ὁποῖο θά ἔπρεπε νά βρίσκεται τό βιβλίο αὐτό ἀπό ἄποψη ἐπιστημονική, παιδαγωγική, γλωσσική καί φρονηματιστική.

Γ΄ Προτείνει τήν ἀπονομή τοῦ Β΄ βραβείου στά βιβλία τῶν 'Αναργ. Ζενάκου-Νικ. Λεκάκη-'Α. Σχοινᾶ, τό ὁποῖο κρίνει ὡς καλύτερα τῶν ἄλλων, γιά τούς ἑξῆς λόγους: α) 'Εξαίρονται στήν ἐκτύπωση οἱ οὐσιῶδεις ἐπιστημονικοί ὅροι καί φράσεις, β) Στηρίζονται κυρίως στήν ἐπαγωγική μέθοδο μέ βάση τό πείραμα καί τή παρατήρηση, γ) στά περισσότερα πειράματα γίνεται ἡ σχετική ἐπεξήγηση καί περιγραφή τῶν ὀργάνων, δ) τά βιβλία ἔχουν πίνακες βιβλιογραφίας, συγκεντρωτικούς πίνακες, καταλόγους τῶν κυριότερων λέξεων πού ἀναφέρονται στίς βασικές ἔννοιες καί πίνακα περιεχομένων, ε) ἐκμεταλλεύονται τίς πειραματικές δυνατότητες τῶν σχολείων καί τήν πιθανή ἐμπειρία τῶν μαθητῶν.

Δ΄ Προτείνει τήν ἀπονομή τοῦ Γ΄ βραβείου στά βιβλία τῶν 'Ι. Βλά-

./.

χου καί Ἠλ. Κουγιουμτζόπουλου γιά τούς ἑξῆς λόγους: α) Ἡ ὕλη εἶναι σύμμετρα κατανεμημένη καί ἱκανοποιητικά προσαρμοσμένη στήν ἀντιληπτικότητα τῶν μαθητῶν, β) Ὑπάρχουν πίνακες περιεχομένων, βιβλιογραφία, κατάλογος κυριοτέρων λέξεων καί συγκεντρωτικοί πίνακες, ἀλλά τά βιβλία ὑστεροῦν στό πειραματικό μέρος, ἐπειδή α) δέν ἐπιμένουν στίς λεπτομέρειες τῶν πειραματικῶν διατάξεων, β) ἡ ἐπαγωγική μέθοδος δέ χρησιμοποιεῖται σ' ὅλη τήν ἔκταση τῶν βιβλίων, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ προκήρυξη, γ) δέν ἀξιοποιοῦν πλήρως τίς πειραματικές δυνατότητες τῶν σχολείων.

Ε΄. Προτείνει τήν ἀπονομή τοῦ Α΄ ἐπαίνου στά βιβλία τοῦ Θεοδ. Γεωργούση γιά τούς ἑξῆς λόγους: α) Ἔχουν πολύ καλή εἰκονογράφηση, β) εἶναι ἀρκετά ἐπιτυχημένα ἀπό διδακτική ἄποψη, ἀλλά ὑστεροῦν σέ σχέση μέ τά δύο προηγούμενα βιβλία α) ὡς πρός τή σαφήνεια καί ἀκριβολογία, β) δέν ἀξιοποιοῦν πλήρως τίς ὑπάρχουσες πειραματικές δυνατότητες τῶν σχολείων.

ΣΤ΄. Προτείνει τήν ἀπονομή τοῦ Β΄ ἐπαίνου στά βιβλία τοῦ Β. Φωτεινόπουλου γιά τούς ἑξῆς λόγους: α) Ἔχουν καλή εἰκονογράφηση, β) ἔχουν ἀρκετή σαφήνεια καί σχετική ἀκριβολογία, ἀλλά ὑστεροῦν ὡς πρός τά τρία προηγούμενα βιβλία α) ἀπό διδακτική ἄποψη, ἐπειδή ἡ διατύπωση σέ πολλά σημεῖα εἶναι συμπυκνωμένη καί γίνεται συχνή χρήση τῆς παραγωγικῆς μεθόδου.

Ζ΄. Προτείνει νά ἐκδοθοῦν ὡς διδακτικά βιβλία φυσικῆς τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Γυμνασίου τά βιβλία τῶν συγγραφέων Α. Ζενάκου-Ν. Λεκάτη-Α. Σχοινᾶ, μέ τίς ἀκόλουθες ἐπιφυλάξεις: α) Οἱ συγγραφεῖς νά προσθέσουν ἀπαντήσεις στά ἄλυτα προβλήματα, β) νά ἀντικαταστήσουν ἀπαραιτήτως τά ἀκαλαίσθητα σχήματα μέ ἄλλα καλαίσθητα, ὅπως ἐκεῖνα πού προσκομίστηκαν στήν ἐπιτροπή μέ τήν ὑποβολή τῶν παρατηρήσεων στίς εἰσηγήσεις τῶν εἰσηγητῶν, γ) νά ἐμπλουτίσουν μέ λυμένα ὑποδειγματικά προβλήματα τά βιβλία (ἕνα παράδειγμα γιά κάθε μάθημα). Ὁ τρόπος ἐκθέσεως τῶν λύσεων τῶν παραδειγμάτων νά εἶναι ὁ ἴδιος μέ ἐκεῖνον πού ἀκολουθήθηκε στά παραδείγματα πού οἱ συγγραφεῖς ὑπέβαλαν μέ τίς παρατηρήσεις τους. δ) Στόν ὁρισμό τῶν διανυσματικῶν μεγεθῶν νά τονίζεται πρῶτα τό φυσικό μέγεθος ὡς ἄνυσμα καί ὕστερα νά ὁρίζεται τό μέτρο τους. ε) Στόν συμβο-

./.

λισμό τῶν θεμελιωδῶν μεγεθῶν νά ἀκολουθηθεῖ ὁ πρόσφατος διεθνῶς καθιερωμένος.

Η΄. Δέν κρίνει ἄξια γιά τήν ἀπονομή βραβείων ἤ ἐπαίνων τά βιβλία τῶν ἀκόλουθων συγγραφέων γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1) Σωτ. Μπαλτᾶ, γιατί δέν ἀκολουθοῦν συστηματικό τρόπο ἐκθέσεως τῆς ὕλης, παρουσιάζουν ἀσάφειες, ἔλλειψη ἀκριβολογίας καί ἀνεπάρκεια σέ σχήματα καί δέν ἐφαρμόζουν γενικά τήν ἐπαγωγική μέθοδο μέ βάση τό πείραμα καί τήν παρατήρηση.

2) Ἰω. Τσιτουρίδη, γιατί α) δέν ἔχουν ἐπιστημονική αὐστηρότητα στήν ἔκφραση (βλ. π.χ. ἐσφαλμένη διατύπωση τῆς ροπῆς, κεφάλαιο Η΄: "Μία διαφορά στίς ἐνέργειες τῶν δύο δυνάμεων F_1, F_2" καί τ. Α΄ σελ. 19: "ὁρισμός δυνάμεως: ὡς δύναμη ὁρίζεται ἡ ἕλξη ἤ ἡ ὤθηση πού ἐνεργεῖ πάνω σ' ἕνα σῶμα". β) Ἡ παρουσίαση δέ γίνεται μέ τρόπο πού νά προβληματίζουν τό μαθητή. γ) Παρουσιάζουν πολλές ἀσάφειες (π.χ. τ. Α΄ σελ. 39: "ἡ ροπή θετική γιατί στρέφει τό σῶμα ἀριστερόστροφα"). δ) Χρησιμοποιοῦν πολύ τήν ἀφήγηση. ε) Ἐμφανίζουν προχειρότητα καί ἔλλειψη πρωτοτυπίας στά σχήματα καί τίς εἰκόνες.

3) Μ. Γαλάνη καί Β. Παπαευθυμίου, γιατί α) χρησιμοποιοῦν ὅρους πού δέν ὁρίζονται στό κείμενο (π.χ. παρ. 33 τ. Β΄ καί παρ. 80 τ. Α΄)., β) ὑστεροῦν πολύ στό πειραματικό μέρος καί δέν προσκομίζουν παραδείγματα ἀρκετά ἀπό τήν ἐμπειρία (βλ. π.χ. διάθλαση) καί γ) ὑπάρχουν ἀσάφειες στήν ἔκθεση τῆς ὕλης (βλ. π.χ. τ. Α΄ σελ. 24: ἰσορροπία).

4) Στ. Σερμπέτη, γιατί α) δέ χρησιμοποιοῦν τήν ἐπαγωγική μέθοδο μέ βάση τό πείραμα, β) δέν ἔχουν ἐπιστημονική αὐστηρότητα στήν ἔκφραση (βλ. π.χ. μάθημα 3ο "σχέση ταχύτητας" καί σελ. 43 παρ. 3 τ. Α΄) καί γ) ὑστεροῦν σέ σχήματα καί εἰκόνες (βλ. π.χ. σελ. 46 "τριβή κυλίσεως".

Ὕστερα ἀπό τήν πιό πάνω ἀπόφαση μελέτησα τά βιβλία, τά συνέκρινα καί κατέληξα στό συμπέρασμα ὅτι καλῶς ἔγινε ἡ κατάταξη ἀπό τήν ἐπιτροπή κρίσεως. Τά βιβλία τῶν Ζενάκου, Λεκάτη, Σχοινᾶ, πού ἡ ἐπιτροπή ἔκρινε κατάλληλα γιά ἐκτύπωση, μελέτησα ἐπισταμένως καί κατόπιν κάλεσα τούς συγγραφεῖς νά ἐπιφέρουν τίς διορθώσεις σύμφωνα μέ τίς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς (ἀπαντήσεις προβλημάτων, ὑποδειγματικές λύσεις ἀσκήσεων

./.

κλπ.) ἀλλά καί δικές μου ἐπί συγκεκριμένων θεμάτων. Ἔτσι μεγάλος ἀριθμός προβλημάτων πού τό ἐπίπεδό τους πλησίαζε περισσότερο πρός ἐκεῖνο τῶν μαθητῶν τοῦ Λυκείου ἁπλοποιήθηκε. Ὁρισμένες ἁπλοποιημένες ἀντιεπιστημονικές ἐκφράσεις ἤ καί συγκεκριμένα ἐπιστημονικά λάθη ἀπαλείφθηκαν. Ἐπίσης σέ ὁρισμένα κεφάλαια ὅπως τό κεφάλαιο τῆς διαστολῆς οἱ συγγραφεῖς χαμήλωσαν κατά τό δυνατόν τό ἐπίπεδο τῶν βιβλίων τους στό κατάλληλο γιά μαθητές Β΄ καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Μερικά προθύστερα ἰδίως στό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως ἀπαλείφθηκαν ὅπως π.χ. οἱ ἔννοιες τῆς ἐντάσεως ἡλ. ρεύματος καί τῆς τάσεως πού χρησιμοποιοῦνταν ἐνῶ οἱ συγγραφεῖς τῆς ἐξηγοῦσαν σέ ἑπόμενο κεφάλαιο κτλ.

Παρά τήν συμφωνία μου μέ τήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς ὀφείλω νά παρατηρήσω ὅτι τά βιβλία εἶναι γραμμένα γιά ἕνα ἐπίπεδο μαθητῶν ὑψηλότερης στάθμης ἀπό ἐκείνη πού παρουσιάζεται στούς μαθητές τῶν μέσων ἑλληνικῶν σχολείων καί περισσότερο πλησιάζει στή στάθμη τῶν μαθητῶν σχολείων πού οἱ τρόφιμοί τους ἐπιλέγονται. Ἐπειδή ὅμως αὐτό συμβαίνει σέ μερικά μόνο κεφάλαια ἐνῶ γενικά τά βιβλία εἶναι ἀξιόλογα, εἰσηγοῦμαι στό τμῆμα τήν ἔγκριση τῆς πράξης τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ὅπως ἔχει καί τή διαβίβαση τῶν βιβλίων τῶν Α. Ζενάκου-Ν. Λεκάτη-Α. Σχοινᾶ στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ γιά παραπέρα ἐνέργειες καί ἐκτύπωσή των ὡς διδακτικῶν βιβλίων.

Μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπασημακόπουλου ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:

Νομίζω ὅτι ἀναγκαζόμαστε νά γνωμοδοτήσουμε γιά πολύ σοβαρό θέμα σέ πολύ ἀσφυκτικές προθεσμίες. Καί αὐτό, ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως, ὅπως φαίνεται ἀπό τά σχετικά ἔγγραφα, ἀνάλωσε ὁλόκληρο τετράμηνο περίπου γιά νά φθάσει στήν τελική πράξη της. Παρ' ὅλα αὐτά, φαίνεται ὅτι δέν ἔχουμε μπροστά μας ἰδιαίτερα ἱκανοποιητικό ἀποτέλεσμα.

Ἐπειδή τόσο ἡ Ἐπιτροπή, ὅσο καί ὁ κ. Εἰσηγητής, προτείνουν νά κριθεῖ τό βιβλίο κατάλληλο γιά προσωρινή χρήση καί συγχρόνως τήν προκήρυξη νέου διαγωνισμοῦ γιά καταλληλότερο βιβλίο, καί ἐπειδή τά ἴδια πράγματα λέγονται καί γιά ἄλλα βιβλία, ὀφείλω νά δηλώσω ὅτι αὐτή ἡ λύση δέν εἶναι ἡ ἐνδεικνυόμενη. Ἡ νέα προκήρυξη θά κλονίσει τήν ἐμπι-

./.

στοσύνη τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ στό βιβλίο πού καλεῖται νά διδάξει, θά ἐπιβαρύνει τό Δημόσιο μέ σημαντική δαπάνη, χωρίς νά ἐξασφαλίζει ὁπωσδήποτε κατάλληλο βιβλίο. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι, σέ κάθε ἀνάλογη περίπτωση, νά κινοῦνται οἱ νόμιμες διαδικασίες γιά τή βελτίωση τοῦ βιβλίου πού κρίθηκε κατ' ἀρχήν κατάλληλο, τουλάχιστον ἐφόσον ἐφαρμόζεται τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἀποτέλεσε τή βάση τῆς ἀρχικῆς προκηρύξεως. Δηλ. ἔγκαιρα νά συγκροτεῖται 'Ομάδα 'Εργασίας, ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ, πού σέ συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς θά ἐπιφέρει τίς ἀπαραίτητες γιά τή σχολική πράξη βελτιώσεις στό βιβλίο πού ἐγκρίθηκε.

Κατόπιν ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκᾶς εἶπε τά ἑξῆς: Κινδυνεύουμε νά ἀποτύχουμε στό σχολικό βιβλίο γιά δυό βασικούς λόγους: α) Γιατί οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τοῦ Γυμνασίου, λησμονώντας ὅτι τό Γυμνάσιο εἶναι σχολεῖο ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσης καί ὅτι κατά συνέπεια τό ἐπίπεδο σπουδῶν σ' αὐτό δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι σ' ἕνα μέσο ἐπίπεδο, γράφουν βιβλία σέ στάθμη πολύ ὑψηλότερη ἀπό τό ἀντιληπτικό ἐπίπεδο τοῦ μέσου μαθητῆ τοῦ Γυμνασίου· καί β) γιατί οἱ συγγραφεῖς, ὡς νά εἶναι ἀποκομμένοι ἀπό τή σχολική πράξη, παραβλέποντας ὅτι ὁ μαθητής, σέ μιά ὁρισμένη διδακτική ὥρα, συνήθως κάτω ἀπό 40', δέν μπορεῖ νά ἀφομοιώσει παρά περιορισμένη ὕλη καθώς ἐπίσης ὅτι ὁ χρόνος πού τοῦ ἀπομένει γιά κατ' οἶκον μελέτη στό κάθε μάθημα εἶναι πολύ περιορισμένος, ἐντούτοις γράφουν βιβλία τρομακτικά, θά ἔλεγα, σέ ἔκταση. Αὐτό συμβαίνει καί μέ τά βιβλία Φυσικῆς Β' καί Γ' Γυμνασίου τῶν Ζενάκου - Λεκάτη-Σχοινᾶ, πού ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως προέκρινε ὡς τά καλύτερα καί πρότεινε νά ἐκδοθοῦν. Συγγραφεῖς τους εἶναι ἕνας Γενικός 'Επιθεωρητής Μ.Ε., πού ὡς καθηγητής ὑπηρέτησε γιά χρόνια στή Βαρβάκειο, καί δυό καθηγητές πού ἐπίσης ὑπηρετοῦν σέ πρότυπα. Φυσικό ἦταν νά γράφουν τά βιβλία μέ τίς ἐμπειρίες τους ἀπό τά πρότυπα. "Ηδη καί ὁ εἰσηγητής στό Τμῆμα μας κ. Παπασημακόπουλος παραδέχεται ὅτι αὐτά τά βιβλία τουλάχιστο σ' ὁρισμένα τους κεφάλαια εἶναι δύσκολα καί προσιδιάζουν σέ ἐπιλεγμένους μαθητές.

'Ως πρός τήν ἔκτασή τους ἀσφαλῶς δέν μπορεῖ νά γίνει συζήτηση. 'Εγώ ἡ προκήρυξη προβλέπει νά μήν ὑπερβαίνει τό κάθε βιβλίο τίς 130 σε-

./.

λίδες κειμένου θά φτάσει τό καθένα τίς 200 καί μέ τά σχήματα μαζί κτλ. θά φτάσει ἤ θά ὑπερβεῖ τίς 300. Καί τό μάθημα εἶναι δίωρο. Καί τό μάθημα δέν εἶναι ἱστορία ἤ θρησκευτικά ἀλλά Φυσική, δύσκολη, μέ σύμβολα μέ μαθηματικούς τύπους κτλ. Πῶς θά μπορέσει ὁ μαθητής νά ἀφομοιώσει τήν ὕλη τέτοιων βιβλίων;

Γι' αὐτό δέ θά ψηφίσω ὑπέρ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν τῶν βιβλίων ἄν: α) δέν ἁπλουστευθοῦν στό περιεχόμενο τους· καί β) ἄν δέν περιοριστοῦν αἰσθητά στήν ἔκτασή τους, ὥστε νά φτάσουν στίς σελίδες πού προβλέπονται ἀπό τήν προκήρυξη. "Αν γιά ὁποιοδήποτε λόγο δέν μπορεῖ νά γίνουν αὐτά, ὁ κ. Παπασημακόπουλος μαζί μέ καθηγητές τῆς εἰδικότητας τῶν φυσικῶν νά μελετήσουν τά ἄλλα βιβλία καί νά ἐπιλέξουν ἀπ' αὐτά γιά ἔκδοση ἐκεῖνα πού δέν παρουσιάζουν τά παραπάνω μειονεκτήματα. Καί δέν πρέπει νά γίνεται λόγος γιά νέα προκήρυξη τή στιγμή πού γράφτηκαν 10 βιβλία γιά κάθε τάξη. Νά βροῦν τά κατάλληλα ἀνάμεσα σ' αὐτά. Φοβᾶμαι ὅτι ἡ 'Επιτροπή δέ μελέτησε τά βιβλία ἐπισταμένως, ὅσο ἔπρεπε. Αὐτή τή γνώμη σχημάτισα ἀπό τό πρακτικό της, τό ὁποῖο, ὁπωσδήποτε, δέν εἶναι ἀναλυτικό. Σημειώνω ἰδιαίτερα τά ἀκόλουθα:

1.- 'Η 'Επιτροπή δέν ἔλαβε ὑπόψη της τό ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, ὅπως τουλάχιστο φαίνεται ἀπό τήν πράξη της 2/13-7-79. 'Η παράλειψη αὐτή γιά μένα εἶναι πολύ βασική.

2.- Δέν κρίνει κατάλληλα τά βιβλία δύο συγγραφέων, "ἐπειδή δέν εἶναι σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς προκηρύξεως", χωρίς νά ἀναφέρει ἐνδεικτικά σέ ποιά σημεῖα αὐτά τά βιβλία βρίσκονται ἐκτός τῶν ὅρων τῆς προκηρύξεως, γιά νά πείσει καί ἐμᾶς ἀλλά καί τούς συγγραφεῖς πού κοπίασαν.

3.- Δέν κρίνει κατάλληλα τά βιβλία τριῶν ἄλλων συγγραφέων, χωρίς νά αἰτιολογεῖ ἐπαρκῶς τήν ἀπόρριψή τους. Γι' αὐτό δέν πείθει. 'Απορρίπτει π.χ. τά βιβλία τοῦ κ. Μπαλτᾶ "γιατί δέν ἀκολουθοῦν συστηματικό τρόπο ἐκθέσεως τῆς ὕλης, παρουσιάζουν ἀσάφειες, ἐλλείψεις ἀκριβολογίας κτλ.", χωρίς νά ἀναφέρει ἐνδεικτικά οὔτε ἕνα παράδειγμα πού νά ἀποδεικνύει αὐτά τά μειονεκτήματα.

4.- Προφανῶς ἀπό ἐπιθυμία της νά ἐνισχύσει τά βιβλία πού προτείνει γιά τό Β' βραβεῖο ἡ 'Επιτροπή θεωρεῖ ὡς ἀρετή τους καί τό γεγονός ὅτι ἔχουν πίνακα περιεχομένων. Μά αὐτό, ἀληθινά, εἶναι "ἀστεῖο". Πί-

./.

νακα περιεχομένων ἔχουν ὅλα τά σχολικά βιβλία, νέα καί παλαιά, πίνακα περιεχομένων ἔχει κάθε ἐπιστημονικό βιβλίο ἤ περιοδικό.

'Αναφέρεται ἀκόμα ὡς πλεονέκτημα τῶν βιβλίων ὅτι στήν ἐκτύπωση "ἐξαίρονται οἱ οὐσιώδεις ἐπιστημονικοί ὅροι καί φράσεις". Μά αὐτό εἶναι ἀπό τά ἐντελῶς ἀπαραίτητα. Σ' ὅλα τά βιβλία πού ἐκδόθηκαν μετά τό 1974 ἐφαρμόζεται αὐτή ἡ πρακτική. Προτέρημα τῶν βιβλίων θεωρεῖται καί τό ὅτι περιέχουν βιβλιογραφία. Βιβλιογραφία ὅμως σέ σχολικά βιβλία καί μάλιστα τοῦ δημοτικοῦ καί τοῦ γυμνασίου δέν τίθεται. Τά σχολεῖα γενικῆς παιδείας δέν εἶναι πανεπιστήμια.

5.- Σημειώνω ἀκόμη ὅτι στήν κριτική ἔκθεση γιά τήν καταλληλότητα τῶν βιβλίων οἱ εἰσηγητές προτείνουν βελτιώσεις, ἀλλά δέν σημειώνουν ἀναλυτικά ἐπιστημονικές, διδακτικές κτλ. ἐλλείψεις καί τό χειρότερο, δέν ἀποφαίνονται περί τῆς καταλληλότητας τοῦ κάθε βιβλίου, ὅπως σαφῶς ἀπαιτεῖ ἡ παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.749/1970. Καί ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, νομίζω, ἡ κρίση δέν εἶναι σύννομη.

Φθάσαμε τώρα στίς παραμονές τοῦ σχολ. ἔτους 1979-1980 καί δέν ἔχουμε βιβλίο Φυσικῆς γιά τούς μαθητές τῆς Β' καί Γ' τάξεως Γυμνασίου. Τό Τμῆμα ὅμως δέν εὐθύνεται γι' αὐτό. Οὔτε ἀπό τήν ἀνάγκη τῶν πραγμάτων μπορεῖ νά ἐγκρίνει βιβλίο πού θά προκαλέσει προβλήματα καί θά ἐπισύρει ἐπικρίσεις. 'Η προκήρυξη δημοσιεύτηκε ἔγκαιρα. Τά βιβλία γράφηκαν καί ἤδη παραδόθηκαν στήν ἁρμόδια Διεύθυνση τοῦ 'Υπουργείου στίς ἀρχές 'Απριλίου. 'Η 'Επιτροπή Κρίσεως ὑποχρεοῦταν νά περατώσει τό ἔργο της ἐντός 45 ἡμερῶν. Δέν τό ἐπεράτωσε. Καί τότε δέν ἦταν περιόδος ἐξετάσεων. Ζήτησε παράταση τῆς προθεσμίας. Καί τῆς δόθηκε παράταση ὡς τίς 20 'Ιουνίου. Καί πάλι ἡ 'Επιτροπή δέν ἐπεράτωσε τό ἔργο της μέσα στή νέα προθεσμία. Τόν φάκελο μέ τήν πράξη της, τά βιβλία κτλ. τά ὑπέβαλε στό 'Υπουργεῖο στίς 17 'Ιουλίου μέ καθυστέρηση σχεδόν ἕνα μήνα. Τελικά ἡ 'Επιτροπή κράτησε τά βιβλία στά χέρια της σχεδόν 3 1/2 μῆνες. Γι' αὐτό δέ θά ἔχουμε βιβλία Φυσικῆς γιά τούς μαθητές τό νέο διδακτικό ἔτος. 'Αναγνωρίζω ὅτι τά βιβλία ἦταν πολλά. 'Αλλά μέ τήν κατάλληλη μεθόδευση ἡ ἐργασία μποροῦσε νά τελειώσει πολύ νωρίτερα. "Οταν πρόκειται γιά τόσο σημαντικά προβλήματα, ὅπως εἶναι τά

./.

σχολικά προγράμματα ἤ τά σχολικά βιβλία, ὑπηρεσίες, ἐπιτροπές καί πρόσωπα πρέπει νά κινοῦνται μέ περισσότερη ταχύτητα.

Τόν Ἰούνιο παραδόθηκε στό Ὑπουργεῖο ἕνα ἄλλο σχολικό βιβλίο, ἀπό τά πιό σημαντικά, πού μάλιστα πρώτη φορά γράφηκε τέτοιο βιβλίο στό εἶδος του. Ἕνας μόνο μήνας προθεσμία δόθηκε στήν Ἐπιτροπή Κρίσεως. Ἐντούτοις ἡ Ἐπιτροπή περάτωσε τό ἔργο της μέσα σ' αὐτό τόν περιορισμένο χρόνο τό βιβλίο πέρασε ἀπό τό Τμῆμα καί τώρα βρίσκεται στό τυπογραφεῖο καί μάλιστα στήν γ' διόρθωση. Καί ἡ κρίση ἦταν ἐμπεριστατωμένη καί ὅλα ἔγιναν ὑποδειγματικά καί σύμφωνα μέ τίς νόμιμες διαδικασίες. Γιατί νά μήν κινοῦνται οἱ διαδικασίες ἔτσι πάντοτε, ἰδιαίτερα σ' αὐτά τά θέματα πού ἀφοροῦν τήν παιδεία τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας;

Τό Τμῆμα μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στεφ. Παπασημακόπουλου καί τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξαν ὁ κ. Σπυρόπουλος καί ὁ κ. Σακκᾶς, ἔπειτα ἀπό πρόταση τοῦ προεδρεύοντα κ. Σταμ. Παλαιοκρασσᾶ,

ἀποφάσισε ὁμόφωνα

νά ἀναβάλει τή λήψη ἀποφάσεως, ὥστε ὑπό τό πρίσμα τῶν ὅσων ἀναπτύχθηκαν ὁ Εἰσηγητής κ. Παπασημακόπουλος καί ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος νά σκεφθοῦν καί νά προτείνουν τήν προσφορότερη λύση στό πρόβλημα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίσθηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Προεδρεύων

Σταμ. Παλαιοκρασσᾶς

Ἡ Γραμματέας

Ἠλ. Μπετσικώκου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ.Ε.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ.Ε.Ε.

Ἀκριβές ἀντίγραφο

Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 59 /1979

Σήμερα, 21 Αύγούστου 1979, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
ΑΠΩΝ Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος ἀπουσίαζε στό Συμβούλιο τῆς Δ.Ε.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα: Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, Φυσική τῶν Β΄& Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητές κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής

ΘΕΜΑ 3ο – Προμήθεια διδ. βιβλίων ΕΑΣΑ προκειμένου νά διανεμηθοῦν δωρεάν Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Διδακτικό ἐγχειρίδιο Γυμνασίου-Λυκείου: Πίνακες τῆς σειρᾶς "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον". Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Ἐνσωμάτωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ Κλασικοῦ καί Β΄ & Γ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 6ο – Κρίση γιά τό βιβλίο "Μαθηματικά ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου" τῶν Μ. Βασιλάκη-Λ. Γιανναράκη.

./.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄ ἔθεσε ὡς 6ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τήν Κρίση γιά τό βιβλίο "Μαθηματικά 'Επιλογῆς Β΄ Λυκείου" τῶν Μ. Βασιλάκη-Λ. Γιανναράκη, κατόπιν προτάσεως τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

'Ακολούθως ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς ἔγγραφα:

α) Φ.211.15/27/Γ/4606/25-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
β) Φ.211.13/8/Γ/4795/1-8-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
γ) 1889/2-8-79
δ) Φ.211.22/9/Γ/4535/16-8-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ε) Φ.211.15/24/Γ/4560/17-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
στ) Φ.211.22/10/Γ/4536/16-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ζ) Φ.211.15/26/Γ/Γ4558/17-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
η) Φ.211.22/11/Γ/4607/25-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
θ) Φ.211.31/22/Γ/4524/25-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ι) Φ.211.15/25/Γ/4559/17-7-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ια) Φ.221.31/23/Γ/4794/1-8-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ιβ) Φ.260/470 Δ/21535/27084/6-8-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ
ιγ) τό τηλεγράφημα τοῦ μορφωτικοῦ συλλόγου Χαβδάτων.

'Ακολούθως ἀνέγνωσε τό ἔγγραφο ἀριθμ/ Γ/4467/20-7-79 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται αἴτηση τοῦ κ. Γ. Πασχαλινοῦ σχετικά μέ τή χορήγηση ἀντιγράφου τῆς Πράξεως ἀριθμ. 47/49 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. Τό Τμῆμα ἀποφάσισε ὁμόφωνα νά χορηγηθεῖ στόν κ. Γ. Πασχαλινό ἀντίγραφο τῆς πράξεως ἀριθμ. 47/79.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα εἰσῆλθε στήν ἐξέταση τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν ἔγκριση Πράξεως Ἐπιτροπῆς τοῦ διδ. βιβλίου, φυσική τῶν Β΄ καί Γ΄τάξεων Γυμνασίου".

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό θέμα εἰσηγητής π. Σ. Ν. Βαρουχάκης Σύμβουλος Β΄λέγει:

Δέ νομίζω ὅτι πρέπει νά γίνει συζήτηση γιά τήν κατάρτιση πού ἔκανε ὁμόφωνα ἡ ἐπιτροπή κρίσεως. Τά μέλη της ἐπελέγησαν ἀπό τό ΚΕΜΕ καί ὁ εἰδικός Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ συμφωνεῖ μέ τήν κρίση της. Τό θέμα πού πρέπει νομίζω νά συζητηθεῖ εἶναι ἡ διαπίστωση τοῦ κ. Στ. Παπασημαηόπουλου καί τῶν ἄλλων ὅτι τά σχετικῶς καλύτερα βιβλία τῶν κ.κ. Ζενάκου Λεκάτη - Σχοινᾶ δέν ἀνταποκρίνονται σέ ὅλη τους τήν ἔκταση στό ἀντιληπτικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν τοῦ μέσου ἑλληνικοῦ σχολείου. Μέ αὐτήν τή διαπίστωση συμφωνῶ. Ἐπειδή ὅμως πρέπει νά ἐξασφαλισθεῖ ὁπωσδήποτε βιβλίο γιά τούς μαθητές, προτείνω, ἐξαντλῶντας καί τό ὕστατο διαθέσιμο χρονικό περιθώριο νά κληθοῦν οἱ συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι σέ συνεργασία μέ τόν Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ κ. Παπασημαηόπουλου καί ἕνα μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως σέ διάστημα 20 ἡμερῶν νά ἐπιλέξουν ὅλες τίς ἀπαραίτητες προσαρμογές ὥστε τό βιβλίο νά γίνει σέ ὅσα σημεῖα δέν εἶναι ἁπλούστερο καί συντομότερο ὥστε γιά κανένα λόγο νά μή ὑπερβοῦν τήν ἔκταση πού προβλέπει ἡ προκήρυξη. Τέτοια σημεῖα εἶναι λ.χ. οἱ πράξεις μέ μονάδες μετρήσεως οἱ ὁποῖες μπορεῖ νά ἀπαλειφθοῦν καθώς καί ὁρισμοί πού μποροῦν νά δοθοῦν ἔμμεσα καί ὄχι μέ τήν μαθηματική τους διατύπωση.

Ὁ κ. Παπασημαηόπουλος, συνεισηγητής τοῦ 2ου θέματος εἶπε ὅτι συμφωνεῖ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη Συμβούλου Β΄.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Δ. Σακκᾶς εἶπε:

Δέν μπορῶ νά ψηφίσω ὑπέρ τῆς ἐκδόσεως τῶν βιβλίων τῶν Ζενάκου-Λεκάτη - Σχοινᾶ καί τῆς χρησιμοποιήσεώς τους ἀπό τούς μαθητάς τοῦ Γυμνασίου γιά τούς λόγους πού ἀνέπτυξα στήν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος (πρ. 58/9-8-79). Εἰδικότερα γιατί:

α) Ὑπερβαίνουν κατά πολύ τήν προβλεπόμενη ἀπό τήν προκήρυξη ἔκταση.

β) Εἶναι πολύ δύσκολα στό περιεχόμενο. Καί κατά τούς εἰσηγητές τά βιβλία εἶναι ἀνώτερου ἐπιπέδου ἀπό τό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν γιά τούς ὁποίους προορίζονται. Λέει χαρακτηριστικά ὁ κ. Παπασημακό-

./.

πουλος: "'Οφείλω νά παρατηρήσω ὅτι τά βιβλία εἶναι γραμμένα γιά ἕνα ἐπίπεδο μαθητῶν ὑψηλότερης στάθμης ἀπό ἐκείνη πού παρουσιάζεται στούς μαθητές τῶν μέσων ἑλληνικῶν σχολείων καί περισσότερο πλησιάζει στή στάθμη τῶν μαθητῶν σχολείων πού οἱ τρόφιμοί τους ἐπιλέγονται" (πρ. 58/1979, σ. 5).

γ) 'Η Πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως παρουσιάζει κενά καί ἡ κρίση της, κατά τή γνώμη μου, δέν εἶναι σύννομη. 'Ενδεικτικά ἀναφέρω παραλείψεις της κτλ. στήν πράξη 58/79, σ. 6-9.

'Απολούθως ὁ κ. 'Η. Σπυρόπουλος πρότεινε: 1) Νά συσταθεῖ ἐπιτροπή ὑπό τόν κ. Παπασημακόπουλο, ἡ ὁποία θά φροντίσει γιά τήν ἁπλούστευση ὁρισμένων σημείων τοῦ βιβλίου καί τή συντόμευση τοῦ περιεχομένου του.

2) Μετά ἀπό 20 ἡμέρες νά ἐλεχθεῖ ἡ ἐργασία αὐτή τῆς 'Επιτροπῆς καί

3) Νά γραφοῦν οἱ συγκεκριμένοι λόγοι γιά τούς ὁποίους ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως ἀπορρίπτει τά ἄλλα βιβλία πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση.

Στή συνέχεια ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' εἶπε: 'Εφόσον θά ἐπανέλθουμε στό θέμα, ὅπως φαίνεται ἀπ' ὅσα μέχρι τώρα ἔχουν εἰπωθεῖ, τότε νά ἐπιφυλαχθοῦμε γιά τήν τελική ἀπόφασή μας, ἡ ὁποία δέν νομίζω ὅτι εἶναι σκόπιμο νά διατυπωθεῖ αὐτή τή στιγμή.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη

1) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β', καί

2) τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν κατά τήν διάρκεια τῆς συζητήσεως ἀπό τούς Συμβούλους,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

α) 'Εγκρίνει καταρχήν τήν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως ὅπως εἶναι, λόγω τῆς πιεστικῆς ἀνάγκης πού ἔχει περιγραφεῖ κατά τή συζήτηση, μολονότι διατηρεῖ σοβαρές ἐπιφυλάξεις γιά ζητήματα διαδικασίας καί οὐσίας πού ἐξέθεσε στήν ἀντιεισήγησή του ὁ κ. Δ. Σακκᾶς (Πράξη 58/79).

β) 'Αναθέτει στούς κ.κ. Στ. Παπασημακόπουλο, Χ. Κανελλόπουλο, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ καί Ν. Νικολαΐδη, Δ/ντή Δ/νσεως Φυσικῶν, νά προβοῦν σέ

συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς στίς ἀπαραίτητες προσαρμογές τοῦ κειμένου ὥστε τά βιβλία νά ἁπλουστευθοῦν σέ ὅσα σημεῖα εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά ἀνταποκρίνονται στό ἀντιληπτικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν καί νά περιοριστοῦν στήν ἔνταση ὥστε γιά κανένα λόγο νά μή ὑπερβοῦν τήν ἔνταση πού προβλέπει ἡ σχετική προκήρυξη καί

γ) Ἐπιφυλάσσεται νά προτείνει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου γιά ἐκτύπωση μέ νεώτερη ἀπόφασή του.

Μειοψηφεῖ ὁ Σύμβουλος Β'κ. Δ. Σακκᾶς, γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε κατά τή συζήτηση.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως Διδακτικό ἐγχειρίδιο Γυμνασίου-Λυκείου: Πίνακες τῆς σειρᾶς "'Ο ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον" κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ λέγει:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Γ4255/30-6-79 ἔγγραφό της ἀπέστειλε α) 16 μεταγλωττισμένους οἰκολογικούς πίνακες τῆς σειρᾶς "'Ο ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον" καί β) ἐπεξηγηματικό φυλλάδιο, πού προέρχονται ἀπό τό 'Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας καί Περιβάλλοντος τοῦ 'Υπουργείου Συντονισμοῦ.

Σύμφωνα μέ προηγούμενη γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος, εἴχαμε κρίνει κατάλληλους τούς πίνακες αὐτούς ὡς πρῶτο βῆμα γιά τήν εἰσαγωγή τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως στά Σχολεῖα μας καί μάλιστα εἴχαμε προτείνει τούς Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Κατσιμάνη καί Στ. Παπασημακόπουλο νά ἀντιπροσωπεύσουν τό ΚΕΜΕ στήν 'Ομάδα 'Εργασίας πού μέ τήν ἀπόφαση ἀρ. ΔΚ 3409/18-8-78 εἶχε συγκροτήσει τό 'Υπουργεῖο Συντονισμοῦ. 'Η 'Ομάδα 'Εργασίας περάτωσε μέ ἐπιτυχία τό ἔργο της (μεταγλώττιση πινάκων, διασκευή ὁρισμένων καί συγγραφή συνοδευτικῶν φυλλαδίων).

"Υστερα ἀπό αὐτό εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά διαπέμψει στήν ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ τήν ἐργασία τῆς 'Ομάδας αὐτῆς, γιά νά ἐκτυπωθεῖ σέ δύο χωριστά φυλλάδια (ἕνα γιά τούς πίνακες καί ἕνα γιά τό συνοδευτικό κείμενο) καί νά διανεμηθεῖ στούς μαθητές ὅλους τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου. 'Η ἀξιοποίησή τους θά γίνει σύμφωνα μέ τόν πίνακα πού προτάσσεται καί τό εἰσαγωγικό σημείωμα. Κατά τήν ἔκδοση προτείνω σέ σημείωση κάτω ἀπό τό εἰσαγωγικό σημείωμα νά ἀναφέρονται τά μέλη τῆς 'Ομάδας 'Εργασίας ὡς ἑξῆς: 'Η μετάφραση τῶν πινάκων, ὁρισμένες βελτιώσεις καί ἡ συγγραφή τοῦ συνοδευτικοῦ φυλλαδίου ἔγινε ἀπό 'Ομάδα 'Εργασίας πού τήν ἀποτελοῦν οἱ:

1.- Καϊναδᾶς 'Ηλίας, Οἰκολόγος / ΓΧΠ
2.- Παπασημακόπουλος Στέφανος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ
3.- Κατσιμάνης Κυριάκος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ
4.- Τσώνου Μαρία, Φυσιογνώστρια
5.- Βεϊνόγλου Φιλοκτήτης, Χημικός 'Υγειονολόγος

./.

6.- Νικηφοράκη Ἀλεξάνδρα, Κοινωνιολόγος/ ΓΧΠ
7.- Παπαδόδημα Δέσποινα, Οἰκονομολόγος / ΓΧΠ καί
8.- Χατζημπῖρος Κίμων, Οἰκολόγος/ΓΧΠ

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ4255/30-6-79 μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ σειρά μεταγλωττισμένων οἰκολογικῶν πινάκων καί ἐπεξεγηματικῶν φυλλαδίων καί

2) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β΄,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά σταλεῖ στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ ἡ ἐργασία τῆς Ὁμάδας γιά νά ἐκτυπωθεῖ σέ δύο χωριστά φυλλάδια (ἕνα γιά τούς πίνακες καί ἕνα γιά τό συνοδευτικό κείμενο) καί νά διανεμηθεῖ στούς μαθητές ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Θέμα 5ο - Ἐνσωμάτωση τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 31 τοῦ Ν.309/1976 καί β) τίς πράξεις του ἀριθμ. 35, 44, 45, 46, 47 καί 53 τοῦ 1979, ἐ ν σ ω μ α τ ώ ν ει σέ ἐνιαῖο κείμενο τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως πού τό Τμῆμα κατάρτισε μέ τίς ἀνωτέρω πράξεις του. Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα προτάσσεται τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τοῦ ἴδιου Λυκείου πού τό Τμῆμα ὁριστικοποίησε μέ τήν πράξη του 16/1979.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Κ.Ε.Μ.Ε.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΟΡΙΣΤΙΚΟ)

ΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τ Α Ξ Ε Ι Σ			
	Α'	Β'	Γ'	Δ'
ΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ	Ω Ρ Ε Σ			
ησιευτικά	2	2	1	1
οελληνική Γλώσσα κ'Γραμματεία	3	3	3	3
χαία 'Ελληνική Γλώσσα κ'Γραμματεία	7	5	3	3
τορία	2	2	2	2
οιχεία Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος	–	–	–	1
χολογία	–	2	–	–
λοσοφικά	–	–	2	–
θηματικά	4	4	2	3
σμογραφία	–	–	–	1
σικά (Φυσική-Χημεία)	3	2	2	3
ωλογία-'Ορυκτολογία	1	–	–	–
ονομική Γεωγραφία	–	1	–	–
νική Βιολογία	–	–	1	–
θρωπολογία-'Υγιεινή	–	1	–	–
ένη Γλώσσα	2	2	2	–
σική 'Αγωγή*	1	1	1	1
Σ ύ ν ο λ ο	25	25	19	18
ΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ			Κύκλοι α'	Κύκλοι β'	α'	β'
ρχαία 'Ελληνική Γραμματεία κ' Γλώσσα			2		3	
στορία			2		2	
χτινικά			2		2	
χθηματικά				3		4
υσικά(Φυσική-Χημεία)				3		3
Σ ύ ν ο λ ο			6	6	7	7
Γενικό σύνολο ὡρῶν	25	25	25		25	

* μάθημα τῆς Φυσικῆς 'Αγωγῆς προβλέπεται νά γίνεται πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῶν θημάτων καί μέ σύμπτυξη τῶν τάξεων ἤ τῶν Τμημάτων κατά τό δυνατόν.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β΄ ΚΑΙ Γ΄ ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
(δριστικό)

ΑΘΗΝΑ
Αύγουστος 1979

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β΄ ΤΑΞΕΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(όριστικό)

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 3

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως τοῦ ὁποίου ἡ διδασκαλία θά συνεχιστεῖ στή Γ΄ τάξη ὡς τίς 31 Ἰανουαρίου. Στή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά γραφονται 6-8 ἐκθέσεις.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 5

Θά διδαχθοῦν ἀπό τό πρωτότυπο, σύμφωνα μέ ὅσα ἐκτίθενται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, τά ἑξῆς:

1.- Θουκυδίδη Ἱστορία (Ἐκλογές), ὧρες 5 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 30 Νοεμβρίου.

2.- Δημοσθένη, Περί τοῦ Στεφάνου (Ἐκλογές), ὧρες 3, ἀπό 1 Δεκεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

3.- Ὁμήρου Ἰλιάδα (Ἐκλογές), ὧρες 2 ἀπό 1 Δεκεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

4.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ὧρες 2

Ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως θά διδάσκονται οἱ ἑνότητες 14 Ἑλληνιστικός πολιτισμός καί 15 Ὁ Ἑλληνορωμαϊκός κόσμος καθώς καί ὁ Ἐπίλογος.

5.- ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

6.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ὧρες 4

1.- Ἄλγεβρα, ὧρες 2

Θά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες 7 καί 8 τοῦ προγράμματος Ἄλγεβρας τῆς Α΄ τάξεως καί οἱ ἑνότητες 1,2,3,4 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατεύθύνσεως.

2.- Γεωμετρία, ὧρες 2

Θά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες 8 καί 9 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Α΄ τάξεως καί οἱ ἑνότητες 1,2,3 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως.

7.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὧρες 2

ΦΥΣΙΚΗ, ὥρα 1

Θερμότητα

Διαστολή τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολή τῶν στερεῶν. Ἐξισώσεις γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καί κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολή τῶν ὑγρῶν. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολή τῆς πυκνότητας τῶν στερεῶν καί τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μέ τή θερμοκρασία. Πειραματική μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καί ἀπόλυτη κλίμακα θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία.

Ποσότητα θερμότητας καί μονάδα ποσότητας. Ἡ εἰδική θερμότητα. Μέτρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητας (στερεῶν, ὑγρῶν καί ἀερίων) μέ τή μέθοδο τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικές θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπό τήν καύση (καυσίμων καί τροφῶν).

Μεταβολές στή κατάσταση τῶν σωμάτων.

Τήξη καί πήξη, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καί μέτρησή της. Θερμιδόμετρο LAPLACE. Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρασμός καί νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα ἐξαερώσεως. Ὑγροποίηση τῶν ἀερίων καί τοῦ ἀέρα. Ἀπόλυτη καί σχετική ὑγρασία τοῦ ἀέρα.

Διάδοση τῆς θερμότητας. Τρόποι διαδόσεως τῆς θερμότητας. Ἐφαρμογές.

Μηχανικό ἔργο καί θερμότητα.

Μηχανική θεωρία τῆς θερμότητας. Μετατροπή τοῦ μηχανικοῦ ἔργου σέ θερμότητα. Μηχανικό ἰσοδύναμο τῆς θερμότητας. Ὑποβάθμιση τῆς ἐνέργειας

Στατικός Ἠλεκτρισμός

1.- Ἠλεκτρικό φορτίο: Θεμελιώδη φαινόμενα. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες ἠλεκτρικοῦ φορτίου.

./.

2.- Ἠλεκτρικό πεδίο: Ὁρισμός ἠλεκτρικοῦ πεδίου. Στοιχεῖα ἠλεκτρικοῦ πεδίου (ἔνταση, δυναμικό, διαφορά δυναμικοῦ σέ δύο σημεῖα). Μονάδες ἐντάσεως καί δυναμικοῦ. Φύση τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

3.- Χωρητικότητα ἀγωγοῦ: Ὁρισμός χωρητικότητας. Μονάδες μετρήσεως τῆς χωρητικότητας. Ἐνέργεια φορτισμένου ἀγωγοῦ. Πυκνωτές. Χωρητικότητα ἐπιπέδου πυκνωτῆ, ἐνέργεια φορτισμένου πυκνωτῆ, σύνδεση πυκνωτῶν, μορφές πυκνωτῶν.

Συνεχές ἠλεκτρικό ρεῦμα

1.- Ἠλεκτρικό ρεῦμα: Τό ἠλεκτρικό ρεῦμα ὡς ροή ἠλεκτρονίων. Πηγές ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἔνταση τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Διαφορά δυναμικοῦ μεταξύ δύο σημείων ρευματοφόρου ἀγωγοῦ. Νόμος τοῦ OHM. Μονάδες μετρήσεως τῆς ἐντάσεως τοῦ ρεύματος. Μονάδες δυναμικοῦ καί ἀντιστάσεως. Ἀμπερόμετρο καί βολτόμετρο. Νόμος τῆς ἀντιστάσεως ἑνός ἀγωγοῦ. Σύνδεση ἀντιστάσεων. Ρυθμιστικές ἀντιστάσεις. Ρυθμιστής τάσεως

2.- Ἐνέργεια τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος: Ἐνέργεια καί ἰσχύς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Νόμος τοῦ JOULE. Ἐφαρμογές.

3.- Κλειστό κύκλωμα: Ἡ γεννήτρια στό κλειστό κύκλωμα. Ἠλεκτρεγερτική δύναμη καί ἐσωτερική ἀντίσταση. Νόμος τοῦ OHM στό κλειστό κύκλωμα.

ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1

1.- Κατάταξη στοιχείων. Περιοδικό σύστημα. Ἀρχικές κατατάξεις στοιχείων. Περιοδικό σύστημα τῶν στοιχείων. Περιοδικότητα τῶν ἰδιοτήτων τῶν στοιχείων. Ἀτομικός ἀριθμός.

2.- Σύγχρονη ἀτομική θεωρία (δομή τοῦ ἀτόμου) γενικά. Τά διάφορα ἀτομικά πρότυπα. Κατασκευή τῶν πυρήνων τοῦ ἀτόμου. Ἰσότοπα καί ἰσοβαρῆ στοιχεῖα.

3.- Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως-ἠλεκτρόλυση. Μεταλλικοί ἀγωγοί-ἠλεκτρολυτικοί ἀγωγοί. Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως τοῦ ARRHENIUS. Ἠλεκτρόλυση. Νόμοι τῆς ἠλεκτρολύσεως. Μηχανισμός τῆς ἠλεκτρολύσεως.

4.- Ὀξέα-Βάσεις-Ἅλατα

Ὀξέα καί βάσεις: Γενικές ἰδιότητες τῶν ὀξέων καί τῶν βάσεων. Ἐξου-

./.

δετέρωση. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ὀξέων, ἀνυδρίτες τῶν ὀξέων. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν βάσεων. Ἀνυδρίτες τῶν βάσεων. Ἅλατα. Γενικές μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ἁλάτων. Κανονικά ἅλατα. Ὄξινα ἅλατα. Βασικά ἅλατα. Διπλά ἅλατα. Μεικτά ἅλατα. Σύμπλοκα ἅλατα. Σύμπλοκα ἰόντα. Γραμμοϊσοδύναμο τῶν ὀξέων τῶν βάσεων καί τῶν ἁλάτων.

5.- Γενικά περί διαλυμάτων. Κανονικά διαλύματα. Ἰσχύς τῶν ὀξέων καί βάσεων.

Ἁλογόνα: φθόριο, χλώριο, βρώμιο, ἰώδιο. Ὑδραλογόνα. Ὀξυγονοῦχες ἐνώσεις τοῦ χλωρίου.

Θεῖο καί ἐνώσεις του: H_2S, SO_2, SO_3, H_2SO_4.

Ἄζωτο καί ἐνώσεις του: ὀξείδια τοῦ ἀζώτου, NH_3, HNO_3. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας. Τά εὐγενή ἀέρια.

Φωσφόρος καί ἐνώσεις του. Ἀρσενικό, Ἀντιμόνιο, Βισμούθιο.

Ἄνθρακας, μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακα, διοξείδιο τοῦ ἄνθρακα, ἀνθρακικά ἅλατα. Πυρίτιο καί ἐνώσεις του. Βόριο καί ἐνώσεις του.

8.- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ὥρα 1

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

9.- ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ-ΥΓΙΕΙΝΗ, ὥρα 1

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

10.- ΑΓΓΛΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

11.- ΓΑΛΛΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

12.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ὥρα 1

Θά γίνεται ἐπιλογή ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως,, ἡ ὁποία θά προσαρμόζεται στή μονόωρη διδασκαλία τοῦ μαθήματος καί τίς συνθῆκες λειτουργίας τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

./.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ΄ ΤΑΞΕΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (όριστικό)

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ὧρες 1

Ἰσχύει τό Α΄ μέρος τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως "Χριστιανική Ἀνθρωπολογία" καί τά βιβλικά κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (ἀπό τό Γ΄ μέρος).

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 3

Θά ὁλοκληρώνεται τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Γενικοῦ Λυκείου ὥς τίς 31 Ἰανουαρίου καί ἀπό τήν 1 Φεβρουαρίου θά ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, τό ὁποῖο θά συνεχίζεται καί θά ὁλοκληρώνεται στή Δ΄ τάξη. Στή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά γράφονται 6-8 ἐκθέσεις.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 5

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 3

Θά διδαχτοῦν, σύμφωνα μέ τόν τρόπο πού ἐκτίθεται στά ἀναλυτικά προγράμματα τῆς Β΄ καί Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου τά ἑξῆς κείμενα:

1.- Σοφοκλῆ, Φιλοκτήτης, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 31 Ἰανουαρίου.

2.- Πλάτωνα Πρωταγόρας, ἀπό 1 Φεβρουαρίου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 2

1.- Ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως τίς 30 Ἀπριλίου θά γίνει γλωσσική διδασκαλία, σύμφωνα μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου.

2.- Ἀπό 1 Μαΐου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά γίνουν ἐπαναλήψεις τῆς Ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδη καί τοῦ Περί τοῦ Στεφάνου τοῦ Δημοσθένη, πού διδάχτηκαν στή Β΄ τάξη.

4.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ὧρες 4 (κοινό ὧρες 2 καί ἐπιλογῆς ὧρες 2)

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, κοινό καί ἐπιλογῆς, τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

./.

5.- ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

6.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ὧρες 5

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 2

1.- Ἄλγεβρα, ὥρα 1

Στό α΄ τρίμηνο θά γίνει ἐπανάληψη τῶν ἐνοτήτων 1,2,3,4 τοῦ προγράμματος Ἄλγεβρας τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχθοῦν οἱ ὑπόλοιπες ἐνότητες 5 καί 6 τοῦ ἴδιου προγράμματος.

2.- Γεωμετρία, ὥρα 1

Στό α΄ τρίμηνο θά γίνει ἐπανάληψη τῶν ἐνοτήτων 1,2,3 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχθοῦν οἱ ὑπόλοιπες ἐνότητες 4 καί 5 τοῦ ἴδιου προγράμματος.

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 3

Ἰσχύει τό πρόγραμμα ἐπιλογῆς τῆς Β΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

7.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὧρες 5

Α΄ Πρόγραμμα κοινό, ὧρες 2

ΦΥΣΙΚΗ, ὧρες 2 ἀπό τήν 21 Σεπτεμβρίου ὡς τίς 31 Ὀκτωβρίου καί ὥρα 1 ἀπό τήν 1η Νοεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους

Μαγνητισμός-Ἠλεκτρομαγνητισμός

1.- Ἰδιότητες μαγνήτη: Μαγνήτιση. Νόμος τοῦ COULOMB. Μονάδες ποσότητας μαγνητισμοῦ. Στοιχειώδεις μαγνῆτες.

2.- Μαγνητικό πεδίο: Ὁρισμός μαγνητικοῦ πεδίου. Μαγνητική ἐπαγωγή. Μαγνητική διαπερατότητα. Ἔνταση τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου. Μονάδες. Μαγνητικό πεδίο τῆς Γῆς. Μαγνητική πυξίδα. Μαγνητικά στοιχεῖα ἑνός τόπου.

3.- Ἠλεκτρομαγνητισμός: Μαγνητικό πεδίο τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Νόμος τοῦ BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο εὐθύγραμμου καί κυκλικοῦ ρευ-

./.

ματοφόρου ἀγωγοῦ. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδοῦς. Οἱ ἠλεκτρομαγνῆτες καί οἱ ἐφαρμογές τους. Ἠλεκτρομαγνητική δύναμη. Ὁ νόμος τοῦ LAPLACE.

Ὀπτική

1.- Διάδοση τοῦ φωτός: Ἡ εὐθύγραμμη διάδοση τοῦ φωτός καί τά ἀποτελέσματά της. Ταχύτητα τῆς διαδόσεως τοῦ φωτός (χωρίς περιγραφή τῶν μεθόδων μετρήσεώς της).

2.- Ἀνάκλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός. Ἐπίπεδα καί σφαιρικά κάτοπτρα. Ἐξισώσεις τῶν σφαιρικῶν κατόπτρων.

3.- Διάθλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς διαθλάσεως τοῦ φωτός. Ὁρική γωνία καί ὁλική ἀνάκλαση τοῦ φωτός. Ἀποτελέσματα τῆς διαθλάσεως. Διάθλαση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πλάκα. Διάδοση τοῦ φωτός μέσα ἀπό πρίσμα. Πρίσματα ὁλικῆς ἀνακλάσεως.

4.- Σφαιρικοί φακοί: Συγκλίνοντες καί ἀποκλίνοντες φακοί. Φαινικές ἐξισώσεις τῶν φακῶν. Ἰσχύς φακοῦ καί ὁμοαξονικοῦ συστήματος φακῶν.

5.- Ὀπτικά ὄργανα: Ἁπλό μικροσκόπιο. Ἀστρονομική διόπτρα. Περιληπτικά τά : Περισκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινηματογραφική μηχανή.

6.- Ἀνάλυση τοῦ φωτός: Ἀνάλυση τοῦ λευκοῦ φωτός. Ἰδιότητες τῶν ἀκτινοβολιῶν, ὑπεριώδων καί ὑπερύθρων. Οὐράνιο τόξο. Φασματοσκόπιο. Τό χρῶμα τῶν σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινή ἐνέργεια. Φωτεινή ροή. Φωτισμός. Μονάδες μετρήσεως φωτομετρικῶν μεγεθῶν. Φωτόμετρα.

ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1 ἀπό τήν 1 Νοεμβρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους

1.- Μέταλλα

Γενικές ἰδιότητες τῶν μετάλλων. Γενικές μέθοδοι ἐξαγωγῆς τῶν μετάλλων. Γενικά περί κραμάτων.

2.- Μέταλλα τῶν ἀλκαλίων

Γενικά περί τῶν μετάλλων τῶν ἀλκαλίων. Νάτριο. Ὑδροξείδιο τοῦ

./.

Νατρίου. Ἀνθρακικό νάτριο. Ὄξινο ἀνθρακικό νάτριο. Νιτρικό νάτριο. Κάλιο. Ὑδροξείδιο τοῦ καλίου. Ἀνθρακικό κάλιο. Ὄξινο ἀνθρακικό κάλιο. Χλωριοῦχο κάλιο. Χλωρικό κάλιο. Νιτρικό κάλιο.

3.- Μέταλλα τῶν ἀλκαλικῶν Γαιῶν

Γενικά περί μετάλλων τῶν ἀλκαλικῶν Γαιῶν. Ὀξείδιο τοῦ Μαγνησίου. Ἀνθρακικό Μαγνήσιο. Θειϊκό μαγνήσιο. Ἀσβέστιο. Ὀξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ὑδροξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ἀνθρακικό ἀσβέστιο. Θειϊκό ἀσβέστιο. Χλωριοῦχο ἀσβέστιο. Χλωράσβεστος. Κονιάματα.

4.- Ἀλουμίνιο, Κασσίτερος, Μόλυβδος

Ἀλουμίνιο. Ὀξείδιο τοῦ ἀλουμινίου. Θειϊκό ἀλουμίνιο. Στυπτηρία. Πυρητικά ἅλατα τοῦ ἀλουμινίου. Κεραμευτική. Κασσίτερος. Μόλυβδος. Ὀξείδιο τοῦ μολύβδου. Ἀθρακικός μόλυβδος. Συσσωρευτές μολύβδου.

5.- Χαλκός, Ἄργυρος, Χρυσός

Χαλκός, θειϊκός χαλκός. Ἄργυρος. Νιτρικός ἄργυρος. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ἀργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

6.- Ψευδάργυρος, Ὑδράργυρος, Χρώμιο, Μαγγάνιο

Ψευδάργυρος. Ὀξείδιο τοῦ ψευδαργύρου. Ὑδράργυρος. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ὑδραργύρου. Χρώμιο. Ἐνώσεις τοῦ χρωμίου. Μαγγάνιο. Ἐνώσεις τοῦ Μαγγανίου.

7.- Σίδηρος, Κοβάλτιο, Νικέλιο, Λευκόχρυσος

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Λευκόχρυσος. Ραδιενεργά στοιχεῖα. Ράδιο. Οὐράνιο. Ὑπερουράνια στοιχεῖα. Ἀκτινίδες.

Β.' Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 3

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἐπιλογῆς τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

8.- ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ, ὥρα 1

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

9.- ΑΓΓΛΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

10.- ΓΑΛΛΙΚΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

11.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ὥρα 1

Θά γίνεται ἐπιλογή ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, ἡ ὁποία θά προσαρμόζεται στή μονόωρη διδασκαλία τοῦ μαθήματος καί στίς συνθῆκες λειτουργίας τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

'Ενσωμάτωση ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος Β΄ τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 31 τοῦ Ν. 309/1976· καί β) τίς πράξεις του 44, 45, 46 καί 53 τοῦ 1979, ἐνσωματώνει σέ ἐνιαῖο κείμενο τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου, πού τό κατάρτισε μέ τίς ἀνωτέρω πράξεις του. Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα προτάσσεται καί τό ὁριστικό ὡρολόγιο πρόγραμμα τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου πού τό Τμῆμα κατάρτισε παλαιότερα (πρ. 21/1978).

./.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ Β΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(δριστικό)

Α Θ Η Ν Α

Αὔγουστος 1979

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

('Οριστικό)

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ		
	Α	Β	Γ
	τΩ	ρε	ς
Θρησκευτικά	2	3	2
Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	4	4	4
'Αρχαία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	9	8	8
'Ιστορία	3	4	4
Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος	–	–	1
Λατινικά	3	2	2
Ψυχολογία	–	2	–
Φιλοσοφικά	–	–	2
Μαθηματικά	4	3	2
Κοσμογραφία	–	–	1
Φυσικά (Φυσική–Χημεία)	3	3	3
Γεωλογία–'Ορυκτολογία	1	–	–
Οἰκονομική Γεωγραφία	–	1 α΄ τετρ.	–
'Ανθρωπολογία–'Υγιεινή	–	1 β΄ τετρ.	–
Γενική Βιολογία	–	–	1
Ξένη Γλώσσα (συνεχιζόμενη)	2	2	2
Γερμανική Γλώσσα	2	2	2
Φυσική 'Αγωγή*	2	2	2
Μουσική	1	–	–
Σ ύ ν ο λ ο	36	36	36

Γιά κάθε τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου διατίθεται ἐπιπλέον ἕνα ἀπόγευμα τήν ἑβδομάδα κατά τό ὁποῖο οἱ μαθητές καί οἱ μαθήτριες ἐπιδίδονται στόν κλασικό ἀθλητισμό, στίς ἀθλοπαιδιές, στήν κολύμβηση καί σέ λοιπά ἀθλήματα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ὧρες 3 γιά τίς 2 ἀπό αὐτές ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως. Γιά τήν τρίτη ὥρα ἰσχύει τό ἀκόλουθο πρόγραμμα:

Πατερικά κείμενα

1.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ νέου Α.Π. εἶναι ἡ ἄμεση ἐπαφή τῶν μαθητῶν τῶν Κλασικῶν Λυκείων μέ τίς πηγές τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔστω ἀντιπροσωπευτικά, ἡ ἐκτίμηση τοῦ ὄλικοῦ ἀπό τίς πηγές καί ἡ χρησιμοποίησή του στή σύγχρονη προβληματική τοῦ νέου ἀνθρώπου.

2.- Ὕλη

Α΄ Πραγματεῖες-Λόγοι

1.- Ἰουστίνου, φιλοσόφου καί μάρτυρα, "Ἀπολογία ὑπέρ Χριστιανῶν" (ἐπιλογή, συνολικά 1,5-2 σελίδες).
2.- Μ. Ἀθανασίου, "Ὁ πρός τούς Ἀντιοχεῖς τόμος" (ἐπιλογή, συνολικά 1,5-2 σελίδες).
3.- Μ. Βασιλείου, "Εἰς τό πρόσεχε σεαυτῷ" (ἐπιλογή, συνολικά 3-4 σελίδες).
4.- Γρηγορίου Νύσσης, "Περί φιλοπτωχίας" (ἐπιλογή, συνολικά 3-4 σελίδες).
5.- Ἰω. Χρυσοστόμου, "Εἰς Εὐτρόπιον" λόγος Α΄ (ὁλόκληρος).
6.- Ἰω. Δαμασκηνοῦ, "Ἔκθεσις ἀκριβής τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως": παρ. 27 "περί ἡδονῶν" καί παρ. 39 "Περί αὐτεξουσίου".
7.- Νικολάου Καβάσιλα, "Εἰς τόν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου" παρ. 1-2.
8.- Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, Διδαχαί Γ΄ 3 "ἡ δουλεία τοῦ Γένους", Ε΄1 "ἡ μόρφωση τῆς νέας γενεᾶς", ΣΤ΄3 "ὁ προορισμός τῶν σχολείων".

Β΄ Ποιήματα

1.- Μελίτωνος Σάρδεων, "Περί τοῦ Πάσχα" παρ. 1-10, ἔκδοση Κων. Δαρβελλα, Ἀθῆναι 1971 σελ. 31-33.
2.- Γρηγορίου Ναζιανζινοῦ "Περί τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως" (κείμενο καί μετάφραση).
3.- Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, "Κανών τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου" (ὁλόκληρος).
4.- "Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος" (ὁλόκληρος).
5.- Ἀνδρέα Κρήτης, "Ὁ Μ. Κανών" (ἐπιλογή). Πέρασε τῶν 9 ὡδῶν, ἀλλά α΄ τῆς Δευτέρας τῆς Α΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν, τό κοντάκιο "Ἡμῶν

μου, ψυχή μου" καί τό τροπάριο τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέα.

6.- Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Κοντάκιο 'Αναστάσιμο, ἔκδοση Ν. Τωμαδάκη (κοντάκιο ΜΒ΄) (ἐπιλογή).

Γ΄ Ἐπιστολές

1.- 'Ιγνατίου 'Αντιοχείας, "Πρός Ρωμαίους" (ὁλόκληρη).

2.- Γρηγορίου θαυματουργοῦ, "'Η Κανονική 'Επιστολή", κανόνες Γ΄-Θ΄.

3.- Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, 'Επιστολές 51-2 "Νικοβούλῳ".

4.- Μ. Βασιλείου, 'Επιστολή 71 (4) "Γρηγορίῳ Ναζιανζηνῷ".

5.- 'Ισιδώρου Πηλουσιώτου, 'Επιστολαί 2, 233 ("Μαρτινιανῷ", περί φιλαργυρίας).

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 4

'Ισχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὧρες 8

'Ισχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, κοινό καί ἐπιλογῆς, τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως. Κατά τή διδασκαλία τοῦ Φιλοκτήτη τοῦ Σοφοκλῆ θά διδαχθεῖ ἀπό τό πρωτότυπο καί τό στάσιμο στ. 676-729.

4.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ὧρες 4

'Ισχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, κοινό καί ἐπιλογῆς, τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

5.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὧρες 2

Α΄ Κείμενα, ὧρες 2. 'Ανάγνωση, μετάφραση καί ἑρμηνεία ὡς ἑξῆς: α) ἐκλεκτές περικοπές ἀπό τούς "Βίους" τοῦ Κορνηλίου Νέπωτα, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τίς 31 'Ιανουαρίου, καί β) ἐκλεκτές περικοπές ἀπό τό DE BELLO CIVILI τοῦ 'Ιουλίου Καίσαρα, ἀπό τήν 1η Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Καί στίς δυό περιπτώσεις τά κείμενα περιλαμβάνονται σέ συγκεκριμένα διδακτικά ἐγχειρίδια πού περιέχουν ἐπιπλέον εἰσαγωγή, εἰσαγωγικά

./.

σημειώματα, σχόλια καθώς καί γλωσσικές καί ἑρμηνευτικές παρατηρήσεις.

Β΄ Γλωσσική διδασκαλία: Παράλληλα μέ τά κείμενα:

1.- Συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ, μέ ἰδιαίτερη ἀναφορά στά φαινόμενα πού παρουσιάζουν ἰδιομορφία.

2.- Ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων μέ γραπτές ἤ προφορικές ἀσκήσεις πού περιλαμβάνουν α) φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά συμπλήρωση ἤ μετασχηματισμό ὁρισμένων μερῶν τους καί β) λέξεις, φράσεις καί ἁπλές προτάσεις γιά μεταφορά ἀπό τά ἑλληνικά στά λατινικά καί ἀντίστροφα.

3.- Εὐκαιριακά: α) Ἀπομνημόνευση λέξεων καί φράσεων μέ τίς ὁποῖες ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τό λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν, β) ἐπισήμανση στερεότυπων λατινικῶν φράσεων πού διατηροῦνται ἀκόμη στό λόγο ὡς ὅροι ἤ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις.

6.- ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ὧρες 2

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

7.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ὧρες 3

Ἰσχύει τό ἀντίστοιχο κοινό πρόγραμμα τῆς Β΄ τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως προσαρμοζόμενο στίς ἀκόλουθες ἑβδομαδιαῖες ὧρες διδασκαλίας:

Ἄλγεβρα	α΄ τρίμηνο:	ὥρα 1
	β΄& γ΄ τρίμηνα:	ὧρες 2
Γεωμετρία	α΄ τρίμηνο:	ὧρες 2
	β΄& γ΄ τρίμηνα:	ὥρα 1

8.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὧρες 3

Ἰσχύει τό κοινό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσικῆς καί Χημείας τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

9.- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ὥρα 1 κατά τό Α΄ τετράμηνο.

Ἰσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, προσαρμοζόμενο ἀπό

.//.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 6ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Κρίση γιά τό βιβλίο "Μαθηματικά ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου" τῶν Μ. Βασιλάκη-Λ. Γιανναράκη, λέγει:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ2862/9-5-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Μ. Βασιλάκη μέ τήν ὁποία ζητᾶ γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 γιά βιβλίο πού συνέγραψε μέ τόν κ. Δ. Γιανναράκη πού περιέχει τήν ὕλη ἐπιλογῆς τῆς Β΄ Λυκείου.

Ἐπειδή ὑπάρχει ἐγκεκριμένο διδακτικό βιβλίο πού καλύπτει ἀκριβῶς τήν ὕλη ἐπιλογῆς τῆς Β΄ Λυκείου σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς τάξεως αὐτῆς καί ἔτσι ἀποκλείεται συστηματική χρησιμοποίηση τοῦ κρινόμενου βιβλίου κατά τή σχολική ἐργασία εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα (ὅπως καί σέ ἄλλες ἀνάλογες περιπτώσεις) νά μή θεωρηθεῖ τό βιβλίο αὐτό ὡς χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παργ. 5 τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν κρίνει ὡς χρήσιμο τό βιβλίο "Μαθηματικά ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου" τῶν Μ. Βασιλάκη-Λ. Γιανναράκη κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75, ἐπειδή ὑπάρχει ἐγκεκριμένο διδακτικό βιβλίο πού καλύπτει ἀκριβῶς τήν ὕλη ἐπιλογῆς τῆς Β΄ Λυκείου σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς τάξεως αὐτῆς καί ἔτσι ἀποκλείεται συστηματική χρησιμοποίηση τοῦ κρινόμενου βιβλίου κατά τή σχολική ἐργασία.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ ἐξέταση τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Στ. Παλαιοκρασσᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

Πιστές ἀντίγραφο

5-9-79

Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 60 /1979

Σήμερα, 25 Αὐγούστου 1979, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαισκρατσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Παπαδόπουλος μετεῖχε στό Συμβούλιο τῆς Δ.Ε. καί ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος, ἦταν σέ ἄδεια. Ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής βρισκόταν στήν Ὑγειονομική Ἐπιτροπή.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Προμήθεια διδακτικῶν βιβλίων ΕΑΣΑ, προκειμένου νά διαμεμηθοῦν δωρεάν. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση γιά τό βιβλίο, Παναγία Σουμελᾶ, τοῦ Π. Τανιμανίδη. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

./.

'Ο ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Προμήθεια διδακτικῶν βιβλίων ΕΑΣΑ, προκειμένου νά διανεμηθοῦν δωρεάν, κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, λέγει:

'Ο συνεισηγητής στό θέμα, συνάδελφος κ. 'Ι. Σκορδίλης ἀνέλαβε νά κάνει τήν εἰσήγηση, τήν ὁποία καί ἑτοίμασε σέ συνεργασία μαζί μου. Λόγω τῆς ἀπουσίας του μοῦ τήν ἔδωσε γιά νά τήν παρουσιάσω στό Τμῆμα. Εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Μέ τό ἀναφερόμενο ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.2/828/Γ/4399/5-7-79 μᾶς διαβιβάζονται οἱ σχετικές πράξεις τῶν Συμβουλίων Σπουδῶν τῆς ΕΑΣΑ καί οἱ πίνακες τῶν προτεινομένων συγγραμμάτων καί μᾶς παρακαλοῦν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 1 παραγρ. 2 καί τό ἄρθρο 2 παραγρ. 5 τοῦ Ν.186/75, νά ἐπιλέξουμε τά βιβλία ἐκεῖνα πού κρίνονται ἀπαραίτητα, γιά νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς βοηθήματα γιά τίς διδασκαλίες τῶν καθηγητῶν τῶν 'Ακαδημιῶν Σ. 'Αγωγῆς καί τή μελέτη τῶν σπουδαστῶν στό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1979-80.

"Οπως σᾶς εἶχα ἀναφέρει σέ παλαιότερες σχετικές εἰσηγήσεις, σύμφωνα μέ τό Ν.Δ/γμα 95/1969 χορηγοῦνται στούς σπουδαστές τῶν 'Ανωτ. Σχολῶν δωρεάν τά συγγράμματα τῶν καθηγητῶν καί μέ τό Ν.Δ/μα 160/1973 ἡ χορήγηση αὐτή ἐπεκτάθηκε καί στούς σπουδαστές τῶν 'Ανωτέρων Σχολῶν. 'Υπενθυμίζω ἐπίσης, ὅτι μέ τίς πράξεις τοῦ Τμήματος 93/16-11-76, 138/12-12-77 καί 16/16-8-78 ἐγκρίναμε τά συγγράμματα γιά τή δωρεά διάθεσή τους γιά τά ἔτη 1976-77, 1977-78 καί 1978-79.

'Εάν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι α) τά περισσότερα ἀπό τά προτεινόμενα βιβλία τά ἔχουμε ἐγκρίνει στά προηγούμενα ἔτη, β) μία ἐκτενέστερη κρίση δέν εἶναι δυνατή λόγω τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βιβλίων, τοῦ ὄγκου τους καί τῆς ποικιλίας τῶν θεμάτων τους, γ) οἱ 'Ακαδημίες καί τά Συμβούλια Σπουδῶν τους μέ εἰδικές γιά τό σκοπό αὐτό ἀποφάσεις τους προτείνουν τή διάθεσή τους καί δ) κρίνεται σκόπιμο νά χορηγοῦνται ἐγκαίρως στούς σπουδαστές τά ἀπό τό Νόμο προβλεπόμενα συγγράμματα, εἰσηγοῦμαι, ὅπως τό Τμῆμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ ἐγκρίνει τά ἑξῆς. Νά διατεθοῦν στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ καί τοῦ παραρτήματος Θεσ/νίκης τά προτεινόμενα ἀπό τά Συμβούλια σπουδῶν συγγράμματα μέ τίς ἑξῆς προϋποθέσεις:

./.

α) Κανείς σπουδαστής νά μή λάβει ὅμοιο σύγγραμμα μέ αὐτά πού ἔλαβε στά προηγούμενα ἔτη, ἀσχέτως ἐάν φοιτᾶ κανονικά ἤ εἶναι διετής κλπ.

β) Κανείς σπουδαστής νά μή λάβει περισσότερα τοῦ ἑνός συγγράμματα γιά τό αὐτό ἀντικείμενο λδιδασκαλίας.

γ) Κανείς σπουδαστής νά μή λάβει σύγγραμμα πού δέν θά τό χρησιμοποιήσει ὁ καθηγητής στίς διδασκαλίες του στό ἀκαδημαϊκό αὐτό ἔτος.

καί δ) Ἐάν τό προβλεπόμενο χρηματικό ποσό δέν καλύπτει τήν ἀγορά τῶν προτεινόμενων συγγραμμάτων, ἡ ΕΑΣΑ, μέ αἰτιολογημένη πράξη τοῦ Συμβουλίου Σπουδῶν της, νά περιορίσει αὐτά στά ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα γιά τή διδασκαλία τῶν κυριότερων μαθημάτων καί τήν προετοιμασία τῶν σπουδαστῶν γιά τίς ἐξετάσεις τους.

Συνυπογράφω τήν εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Σκορδίλη. Ἐπιθυμῶ ὅμως νά προσθέσω καί τά ἀκόλουθα:

Μέ τό ἀριθμ. Φ.2/828/Γ/4399/5-8-79 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου ζητεῖται νά εἶναι ἡ κρίση μας οὐσιαστική. Ἐντούτοις ἡ κρίση μας δέν μπορεῖ νά εἶναι παρά τυπική. Ὄχι μόνο γιατί τά βιβλία ὑπερβαίνουν τά 40 καί εἶναι διάφορων εἰδικοτήτων, ἀλλά καί γιατί αὐτά τά βιβλία εἰσηγοῦνται οἱ διδάσκοντες, αὐτά προτείνουν τά Συμβούλια σπουδῶν, ὅλα αὐτά σχεδόν ἀγοράστηκαν καί κατά τά προηγούμενα ἀκαδημαϊκά ἔτη. Νά ἰσχυρισθῶ ὅτι κακῶς οἱ διδάσκοντες καί τά Συμβούλια σπουδῶν προτείνουν τήν ἀγορά ὁρισμένων ἀπ' αὐτά δέ θά πρέπει. Ἰδιαίτερα γιατί δέν μπορῶ νά ἐπιβάλω στούς διδάσκοντες σ' αὐτές τίς σχολές νά χρησιμοποιήσουν βιβλία πού δέν εἰσηγοῦνται οἱ ἴδιοι καί ἑπομένως πιθανόν νά μή θέλουν ἤ νά μήν εἶναι σέ θέση νά τά χρησιμοποιήσουν. Χρειάζεται νά βρεθεῖ κάποια ἄλλη διαδικασία γιά τήν ἐπιλογή τῶν βιβλίων αὐτῆς τῆς κατηγορίας, ὥστε τό ΚΕΜΕ νά μήν ἐμπλέκεται σέ μιά κρίση, ἡ ὁποία ἀπό τή φύση τῶν πραγμάτων δέν μπορεῖ νά εἶναι γι' αὐτό οὐσιαστική. Καί εἶναι ἀνάγκη νά ἀντιμετωπισθεῖ αὐτό τό πρόβλημα σέ μιά ἄλλη βάση γιατί γύρω ἀπό τή Ἀκαδημία Σωματικῆς Ἀγωγῆς καί τό παράρτημά της, ὅπως καί γύρω ἀπό τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες, ἔχει ἀναπτυχθεῖ ἀπό χρόνια ἕνα κύκλωμα ἐμπορίας τοῦ βιβλίου, στό ὁποῖο παίζουν σημαντικό ρόλο

./.

οἱ γνωριμίες, ἡ θέση τῶν συγγραφέων καί ἄλλα ἐξωεπιστημονικά καί ἐξωδιδακτικά κριτήρια. Ἔτσι καί σ' αὐτό τόν κατάλογο τῶν βιβλίων πού προτείνονται γιά τούς σπουδαστές τῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς ὑπάρχουν βιβλία πού κατά τή γνώμη μου, δέν εἶναι τά καλύτερα ἀπ' ὅσα κυκλοφοροῦν, εἶναι κατάλληλα ὅμως κατά τή γνώμη τῶν διδασκόντων καί τῶν Συμβουλίων σπουδῶν. Ἡ Γενική Παιδαγωγική τοῦ Χαραλαμπόπουλου δέν προκρίθηκε γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες, θεωρεῖται ἡ καλύτερη ὅμως γιά τήν Ἀκαδημία Σωματικῆς Ἀγωγῆς. Καί ἀποτιμᾶται τό ἀντίτυπο δρ. 800. Μερικά ἀπό τά προτεινόμενα βιβλία ἔχουν ἀσάφειες, πλαδαρότητα ὕφους, ἐπαναλήψεις καί πολυλογία καί μαζί μ' αὐτά ὄγκο τεράστιο (πάνω ἀπό 500 σελ. μεγάλου σχήματος). Καί καλοῦνται τό κράτος νά τά ἀγοράσει καί οἱ σπουδαστές νά ὑποστοῦν τό βάρος τους. Τουλάχιστο, ἀφοῦ δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε ἄλλο, νά περιοριστεῖ τό ἀντίτιμο τοῦ κάθε βιβλίου σέ πολύ σημαντικό βαθμό καί νά μήν ἀγοραστοῦν περισσότερα ἀντίτυπα ἀπό κάθε βιβλίο ἀπό ὅσα εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Σκορδίλη, τήν ὁποία παρουσίασε στό Τμῆμα ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, καί τή διεξοδική συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἐγκρίνει νά διατεθοῦν στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ καί τοῦ παραρτήματος Θεσ/νίκης τά προτεινόμενα ἀπό τά Συμβούλια σπουδῶν συγγράμματα. Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκᾶς δέχεται νά ἐγκριθεῖ ἡ προμήθεια τῶν βιβλίων γιά τήν ΕΑΣΑ, ἀλλά μέ τίς ἐπιφυλάξεις καί τούς περιορισμούς πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγησή του καί τοῦ κ. Σκορδίλη.

./.

'Ακολούθως ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Κρίση γιά τό βιβλίο Παναγία Σουμελᾶ τοῦ Π. Τανιμανίδη, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο 623/6-3-79 τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας κ. 'Ι. Βαρβιτσιώτη, διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ Σωματείου ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΣΟΥΜΕΛΑ, μέ παράκληση "γιά σύσταση" τοῦ βιβλίου: ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ, Πανελλήνιο προσκύνημα καί ἱερό σύμβολο (1951-1977), Θεσ/κη 1978. Συγγραφέας τοῦ βιβλίου φέρεται ὁ κ. Παν. Τανιμανίδης.

Στό βιβλίο καταχωρίζονται διάφορα ἔγγραφα, ὁμιλίες, χαιρετισμοί, προσφωνήσεις, ἀπαντήσεις, πρόγραμμα ἐκδρομῆς, ὀνόματα πολλά καί διάφορα καί στοιχεῖα, πού δέν ἐνδιαφέρουν τούς μαθητές μας.

"Ετσι π.χ. ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο: 'Αλληλογραφία σχετική μέ τήν ἀσφαλτόστρωση καί τήν ἠλεκτροδότηση (σ. 93-98) δίδει στή δημοσιότητα δύο ἔγγραφα τῆς ΔΕΗ καί ἄλλα.

Δίδεται μερικές φορές ἡ ἐντύπωση ὅτι ἕνας ἀπό τούς σκοπούς τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ προβολή μερικῶν προσώπων. Γιά "τοῦ λόγου τό ἀσφαλές" σημειώνω στή σελ. 134 τή φωτογραφία καί τήν παρουσίαση τοῦ Μητροπολίτη Βεροίας κ. Παύλου. Τό βιβλίο εἶναι κατάμεστο ἀπό ὀνόματα (βλ. σ. 41-43, 154-156, 161-170 κλπ.).

'Οφείλω νά σημειώσω, ὅτι μεταξύ τῶν ὁμιλητῶν, πού ἀποσπάσματα ἀπό τούς λόγους τους δημοσιεύονται στό ὑπό κρίση βιβλίο, εἶναι καί ὁ κύριος Τανιμανίδης. 'Εντελῶς δικό του ὅμως κείμενο γραμμένο γιά τό βιβλίο εἶναι α) τό ἀντί προλόγου β) τό ἀντί ἐπιλόγου καί γ) ἕνα ποίημα στή σελ. 183. Σύνολο προσφορᾶς ἑπτά περίπου σελίδες.

'Η προσφορά αὐτή δέ δικαιολογεῖ τό ὅτι ὁ κ. Τανιμανίδης - μᾶλλον συλλέκτης ἤ ἐπιμελητής τῆς ἐκδόσεως - φέρεται ὡς συγγραφέας τῶν 190 σελίδων τοῦ βιβλίου.

'Ως πρός τό ποίημα, εἰδικά, θά ἦταν καλό, νά τό ἀναθεωροῦσε ριζικά, πρίν ἀπό τή δημοσίευση.

Λυποῦμαι γιατί τό βιβλίο δέν εἶναι ἀξιόλογο τῆς προσδοκίας, στήν ὁποία μέ εἶχε προετοιμάσει ὁ τίτλος του.

./.

"Οταν ἐθνικοθρησκευτικά θέματα προσφέρονται σέ χαμηλό ἐπίπεδο, ζημιώνουν ἀνεπανόρθωτα. Τό βιβλίο ἐξάλλου δέν ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75. Καί γι' αὐτό δέν μπορῶ νά προτείνω στό Τμῆμα Μ.Ε., νά γίνει σύστασή του στά σχολεῖα μας.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα, Συμβούλου Β' καί τή συζήτηση πού ἀκολούθησε

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο τοῦ Π. Τανιμανίδη, Παναγία Σουμελᾶ, γιατί δέν ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

'Η Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

'Ο Προεδρεύων

Σταμ. Παλαιοκρασσᾶς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 61 /1979

Σήμερα, 31 Αὐγούστου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11 πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Δεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Σ. Παλαιοπρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Λ. Ἀδαμόπουλος καί Β. Θεοδωρακόπουλος ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἀνακοινώσεις

Θ Ε Μ Α 2ο.- Συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα, Ἔγκριση Πράξεως Ἐπιτροπῆς ὁρίσεως γιά τό δισ. βιβλίο, Φυσική Β΄καί Γ΄τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Ἀνθολόγιο ξένης ποιήσεως τοῦ Ἀρσένη Γεροντικοῦ. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμ. Β΄.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Βοηθιά στά περασμένα τοῦ Χ.Β. Ράλλ. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Σημείωμα τῆς Γεν. Γραμματείας ΕΟΚ σχετικά μέ τή διδασκαλία ξένων γλωσσῶν στήν Κοινότητα. Εἰσηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης.

./.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, ἀνέγνωσε στά μέλη τοῦ Τμήματος

α) τό ἔγγραφο ἀριθ. Φ. 211.15/29/Γ/4905/21-8-79

β) τό ἔγγραφο ἀριθ. Φ. 211.15/28/Γ/5023/21-8-79

γ) Τό ἔγγραφο Φ. 211.17/92/Γ/4207/18-8-79 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Μ.Ε. τμῆμα Διδ. βιβλίων, μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Σπ. Τσιάμπα πού ἀναφέρεται στή χορήγηση ἀποσπάσματος τῆς Πράξεως ἀριθ. 47/79 τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

Τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφαίνεται νά χορηγηθεῖ τό ἀπόσπασμα τῆς Πράξεως ἀριθ. 47/79 στόν κ. Σπ. Τσιάμπα. καί

δ) τό ἔγγραφο ἀριθ. Γ/4777/17-8-79.

- -

'Ο ἁρμόδιος Εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα, "Ἐγκριση πράξεων Ἐπιτροπῆς γιά τό διδ. βιβλίο Φυσική Β καί Γ'τάξεων Γυμνασίου, κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'ἀναφέρεται στήν Πράξη 59/79 τοῦ τμήματος σύμφωνα μέ τήν ὁποία "τό Τμῆμα ἀναθέτει στούς κκ. Στ. Παπασημακόπουλο, Χ. Κανελλόπουλο, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ καί κ. Νικολαΐδη, Δνειεάρχη Φυσικῶν, νά προβοῦν σέ συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς στίς ἀπαραίτητες προσαρμογές τοῦ κειμένου ὥστε τά βιβλία νά ἁπλουστευθοῦν σέ ὅσα σημεῖα εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά ἀνταποκρίνονται στό ἀντιληπτικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν καί νά περιοριστοῦν στήν ἔκταση ὥστε γιά κανένα λόγο νά μήν ὑπερβαίνουν τήν ἔκταση πού προβλέπει ἡ σχετική προκήρυξη".

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει:
Οἱ κκ. Στ. Παπασημακόπουλος, Κανελλόπουλος καί Νικολαΐδης ὑπέδειξαν καί οἱ συγγραφεῖς ἀποδέχτηκαν (μέσα στά πλαίσια τοῦ διατιθέμενου χρόνου) τίς ἀπαραίτητες προσαρμογές πού μποροῦσαν νά γίνουν, σύμφωνα μέ τήν παραπάνω ἀπόφαση τοῦ Τμήματος. Γι'αὐτό εἰσηγοῦμαι τήν προώθηση τοῦ βιβλίου γιά ἐκτύπωση ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή τοῦ θέματος κ. Βαρουχάκη καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ κ. Παπασημακόπουλος βεβαίωσε, ὅτι ἡ ἔκταση τοῦ κρινόμενου βιβλίου εἶναι σύμμετρη πρός τίς ἀπαιτήσεις τῆς σχετικῆς προκήρυξης καί ὅτι γιά διευκόλυνση καί ἐπίσπευση τῆς ἔκδοσης τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ σκόπιμο εἶναι νά παρασχεθεῖ στόν ΟΕΔΒ εὐχέρεια α) νά ἐκδώσει σέ δύο τεύχη τή Φυσική κάθε τάξης (β', γ'γυμνασίου καί β) νά προβεῖ σέ ἀπευθείας ἀνάθεση τῆς ἐπιμέλειας εἰκονογράφησης μέ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΕΔΒ.

'Α π ο φ α ί ν ε τ α ι

α) Θεωρεῖ ὅτι ἐκπληρώθηκαν οἱ ὅροι πού διατυπώθηκαν σέ προηγούμενη Πράξη 59/79.

β) Γνωμοδοτεῖ μέ πλειοψηφία νά προωθηθεῖ τό ἔργο στόν ΟΕΔΒ γιά ἔκδοση γιά τήν ἀνάγκη τοῦ μαθητοῦ τῆς β'καί γ'γυμνασίου κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80.

γ) 'Αποδέχεται τήν ἄποψη ὅτι πρέπει νά παρασχεθεῖ ἀπό τώρα ἡ δυνατότητα, ὥστε ὁ ΟΕΔΒ νά ἐκδώσει τό κάθε βιβλίο σέ 2 τεύχη καί νά προβεῖ σέ ἀπευθείας ἀνάθεση τῆς ἐπιμέλειας τῆς εἰκονογράφησης μέ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΕΔΒ.

. / .

- -

Μειοψήφησε ὁ κ. Σακκάς γιατί ἐξακολουθοῦν νά ὑφίστανται οἱ λόγοι τούς ὁποίους ἀνέπτυξε στή Πράξη τοῦ Τμήματος 59/79.-

Ἀκολούθως ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 30 θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο. Ἀνθολόγιο ξένης ποιήσεως τοῦ Ἀρσένη Γεροντικοῦ, κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄Εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὑπ'ἀριθμ. Γ/3055/19-5-79 ἔγγραφό της μᾶς ἀπέστειλε τό βιβλίο "Ἀνθολόγιο ξένης ποιήσεως" τοῦ Ἀρσένη Γεροντικοῦ γιά νά γνωμοδοτήσει τό Τμῆμα γιά τή χρησιμότητά του, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975.

Τό Ἀνθολόγιο αὐτό περιέχει μεταφράσεις 14 γνωστῶν ξένων ποιητῶν. Ὁ μεταφραστής παραθέτει κατατοπιστικά εἰσαγωγικά σημειώματα καί στή συνέχεια τίς μεταφράσεις, τίς ὁποῖες χαρακτηρίζει ἡ στιχουργική ἀρτιότητα καί ἡ ἀξιόλογη ποιότητα τοῦ ποιητικοῦ λόγου. Ἐπίσης ἡ ἐπιλογή τῶν ποιημάτων ἔγινε ὄχι μόνο μέ αἰσθητικά, ἀλλά καί μέ παιδαγωγικά-φρονηματιστικά κριτήρια. Γενικά ἔχουμε μπροστά μας μιά ἀξιοσημείωτη προσπάθεια πλουτισμοῦ τῆς εὐαισθησίας τῶν παιδιῶν τῆς ἡλικίας τῶν Γυμναστικῶν τάξεων.

Ὅμως δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα νά κρίνει τό βιβλίο τοῦ κ. Γεροντικοῦ ὡς χρήσιμο, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, γιά τούς ἑξῆς λόγους:

α) Τά νέα σχολικά βιβλία "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄, Β΄καί Γ΄Γυμνασίου" εἶναι ἐφοδιασμένα μέ παραρτήματα πού περιέχουν κείμενα (πεζά καί ποιητικά) ἁρκετά γιά νά καλύψουν τίς σχετικές διδακτικές ἀνάγκες πού δημιούργησαν τά νέα ἀναλυτικά προγράμματα.

β) Ἐνῶ ἤδη τά σχολικά βιβλία παρουσιάζουν συγγραφεῖς- Ἕλληνες καί ξένους- τοῦ αἰώνα μας (ἀπόμα καί ἐντελῶς σύγχρονους) τό "Ἀνθολόγιο" τοῦ κ. Γεροντικοῦ σταματᾶ μέ ποιητές τοῦ 19 αἰώνα, στερώντας ἔτσι ἀπό τόν ἀναγνώστη του τήν εὐκαιρία νά μελετήσει ποιητές πού ζοῦν καί ἐμπνέονται ἀπό τά προβλήματα τοῦ καιροῦ μας.

γ) Δέν ἔχει προσαρμοστεῖ ἡ ὀρθογραφία τοῦ βιβλίου μέ τήν σχολική γραμματική, π.χ. κι'(μέ ἀπόστροφο), θά ζῆσει, θέ νά γελαστῆ, ἡ μοῦσα, στόν μῦθο, γεμᾶτο, τ'ἀχεῖλι, πᾶχουν, τᾶσωσαν, λεγιῶτατος, πολυλογᾶς,

./.

γλῶσσα, πρᾶμα, στάλαθινά, πᾶχε, πῶχει, ἔρρεβε ντλ. , καί ἔτσι θά προκληθεῖ σύγχυση ἄν τό βιβλίο χρησιμοποιηθεῖ στή σχολική πράξη.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη

1) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου Συμβούλου Β΄καί

2) τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν κρίνει χρήσιμο, τό βιβλίο Ἀνθολόγιο ξένης ποιήσεως τοῦ Ἀρσένη Γεροντικοῦ, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρει στήν εἰσήγησή του ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ · Υ.Ε.Π.Θ.

2. Οἱ γενικές ἀπόψεις φαίνονται ἐπικοδομητικές τό κείμενο διέπεται ἀπό τήν ἐπιθυμία τῆς διαδόσεως τῶν ξένων γλωσσῶν στά Κράτη - Μέλη, ὥστε οἱ κάθε εἴδους δεσμοί μεταξύ τους νά γίνουν ἀκόμη στενότεροι. Ἰδιαίτερα ἐποικοδομητική, ἀπό ἑλληνικῆς πλευρᾶς, θά μποροῦσε νά κριθεῖ ἡ περιεχόμενη στό σκεπτικό τῆς ἀποφάσεως ἄποψη ὅτι πρέπει νά ἐνισχυθεῖ ἡ διδασκαλία ὡς ξένων γλωσσῶν τῶν λιγότερο διαδεδομένων γλωσσικῶν τῆς κοινότητας. Ἰδιαίτερη ἔμφαση στό σχέδιο δίνεται στή σωστή ἐκπαίδευση καί τή γενικότερη ἐπαγγελματική κατάρτιση τῶν καθηγητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν. Ἐπίσης σοβαρότητα παρουσιάζει καί ἰδιαίτερα πρέπει νά μελετηθεῖ ἀπό ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἡ ἄποψη γιά τήν αὔξηση "τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σχολείων στά ὁποῖα ἡ διδασκαλία γίνεται σέ περισσότερες ἀπό μία κοινοτικές γλῶσσες".

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη

1) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Κατσιμάνη καί

2) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

νά ἀποφασίσει σέ ἑπόμενη συνεδρίαση, ἀφοῦ διανεμηθεῖ σέ φωτοτυπία τό περιεχόμενο τοῦ Σημειώματος τῆς Γεν. Γραμματείας ΕΟΚ σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό ταραχάστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Σ. Παλαιοκρασσᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἀκριβές ἀντίγραφο
Ἀθήνα 17-9-79
Ἡ Γραμματέας

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Φ. Βῶρος λέγει:

1.- Μέ τό Φ.211.17/94/Τ/4970/18.8.79 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας διαβιβάζεται ἀναφορά τοῦ Προέδρου τοῦ ΟΕΔΒ (ἀριθ. πρωτ. 7802/14-8-79) ἀπό τήν ὁποία προκύπτει ὅτι ἡ ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ τοῦ βιβλίου ST. RUNCIMAN, Βυζαντινός Πολιτισμός προσκρούει σέ ἀξεπέραστες διαπραγματευτικές δυσχέρειες (ἀσυμφωνία τῶν δικαιούχων μεταξύ τους καί πρός τόν ΟΕΔΒ).

2.- Τό βιβλίο αὐτό προτείναμε στό παρελθόν γιά τήν κάλυψη μέρους τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος 'Ιστορίας ἐπιλογῆς τῆς β΄ λυκείου, ἐπειδή ὁρισμένα κεφάλαια τοῦ βιβλίου ἀνταποκρίνονταν στίς ἀπαιτήσεις τοῦ οἰκείου προγράμματος.

3.- 'Από πέρυσι κιόλας εἴχαμε παράλληλα μελετήσει τήν ἐναλλακτική λύση ἄλλου βιβλίου BAYNESS-MOSS, Βυζάντιο, τοῦ ὁποίου κεφάλαια ἐπίσης ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος μας. Τό βιβλίο αὐτό εἶναι προϊόν συλλογικῆς ἐργασίας· συνεργάστηκαν γιά τή συγγραφή τῶν διαφόρων κεφαλαίων του οἱ διαπρεπέστεροι ἤ πάντως διαπρεπεῖς εἰδικοί ἐπιστήμονες. "Εχει μεταφραστεῖ στά ἑλληνικά πρίν ἀπό μερικά χρόνια καί ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τοῦ προγράμματός μας ἐξίσου ἤ καί καλύτερα ἀπό τό ἄλλο, μόνο πού σ' αὐτή τήν περίπτωση εἶναι ἐντελῶς ἀπρόσφορη ἡ ἔκδοση ὅλου τοῦ βιβλίου.

4.- Μαζί μέ τόν κ. Σακκᾶ (πού συμβαίνει νά εἶναι ὁ μεταφραστής τοῦ βιβλίου) κάναμε ἐπισήμανση τῶν κεφαλαίων πού ἀμεσότερα ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί πού εἶναι κάπως δυνατή ἡ διδασκαλία τους μέσα στά πλαίσια τοῦ διατιθέμενου διδακτικοῦ χρόνου. Πρόκειται γιά τά ἀκόλουθα:

α) Οἰκονομική ζωή τοῦ βυζ. κράτους, Α. Ἀνδρεάδη 103-127
β) 'Ο αὐτοκράτορας καί ἡ αὐτοκρατορική διοίκηση, W. ENSSLIN 378-427
γ) Τό Βυζάντιο καί οἱ Σλάβοι, ST. RUNCIMAN, 465-503

5.- Εἰσηγοῦμαι:

Ἐπειδή τό βιβλίο τοῦ ST. RUNCIMAN, Βυζαντινός Πολιτισμός δέν ἐκχωρεῖται πιά μέ ὅρους ἀποδεκτούς ἀπό τόν ΟΕΔΒ καί τήν 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου,

./.

Ἐπειδή χρειαζόμαστε κάποια κεφάλαια Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ γιά τό πρόγραμμα ἱστορίας ἐπιλογῆς β΄ λυκείου,

Ἐπειδή δέν ὑπάρχει στή βιβλιαγορά - καθόσον γνωρίζω - ἄλλο βιβλίο αὐτῆς τῆς κατηγορίας, τό ὁποῖο θά μπορούσαμε ἐπίσης νά ἐξετάσουμε ὡς ἐναλλακτική λύση,

Ἐπειδή ὁρισμένα κεφάλαια τοῦ βιβλίου BAYNESS-MOSS, Βυζάντιο μποροῦν πολύ καλά νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τίς ἀνάγκες τίς διδακτικές σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἱστορίας ἐπιλογῆς τῆς β΄ λυκείου,

Ἐπειδή τά κεφάλαια αὐτά (ὅπως καί ὁλόκληρο τό βιβλίο) ἔχουν μεταφραστεῖ στά ἑλληνικά μέ προσοχή καί ἀκρίβεια τήν ἐπιθυμητή καί

Ἔπειδή ἔγινε πρόσφατα ἀπό τόν ἴδιο τό μεταφραστή γραμματική προσαρμογή τοῦ κειμένου του,

Ἐπειδή ὁ ἐκδότης τοῦ βιβλίου γιά τήν ἑλληνική ἀγορά ἔχει συμφωνήσει νά ἐκχωρήσει στόν ΟΕΔΒ τό δικαίωμα ἔκδοσης τμήματος τοῦ βιβλίου κατά τή δική μας ἐπιλογή μέ ἀμοιβή χαμηλότερη ἐκείνης πού δόθηκε πέρυσι γιά τό βιβλίο τοῦ ST. RUNCIMAN,

3α

1.- Νά γίνει δεκτό ὡς διδακτικό ἐγχειρίδιο γιά τή β΄ Γενικοῦ Λυκείου (κύκλος Α) τμῆμα τοῦ βιβλίου N.H. BAYNESS καί MOSS, Βυζάντιο, συγκεκριμένα τά κεφάλαια:

α) Οἰκονομική ζωή τοῦ βυζ. κράτους, Α. Ἀνδρεάδη 103-127
β) Ὁ αὐτοκράτορας καί ἡ αὐτοκρατορική διοίκηση, W. ENSSLIN 378-427
γ) Τό Βυζάντιο καί οἱ Σλάβοι, ST. RUNCIMAN 465-503

2.- Νά γίνει νέα θεώρηση (γλωσσική-γραμματική) τῆς μετάφρασης ἀπό τόν κ. Δ. Σακκᾶ, πού ὑπῆρξε καί ὁ πρῶτος μεταφραστής τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

3.- Νά γραφεῖ εἰδικός πρόλογος γιά τήν περίσταση αὐτή, πού νά ἀνταποκρίνεται στίς τωρινές διδακτικές ἀνάγκες.

4.- Νά διαπεμφθεῖ τό θεωρημένο κείμενο στόν ΟΕΔΒ γιά τήν ἔκδοση τοῦ νέου βιβλίου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ λέγει:

Τό βιβλίο τῶν N. BAYNESS καί H, MOSS Βυζάντιο: Εἰσαγωγή στό Βυζαντινό Πολιτισμό εἶναι μιά ἐξαίρετη συλλογική ἐργασία, ἐπιστημονική προσφορά κορυφαίων βυζαντινολόγων τῆς ἐποχῆς μας, γραμμένο μέ πολλή συμπάθεια γιά τό βυζαντινό ἑλληνισμό καί πολιτισμό. Μέ τό συνάδελφο κ. Βῶρο εἴχαμε σκεφθεῖ καί πέρυσι ὅτι θά ἦταν δυνατόν νά χρησιμοποιηθοῦν ὁριμένα του κεφάλαια γιά τήν ἱστορία ἐπιλογῆς τῆς Β΄ τάξεως Λυκείου. Ἐπειδή ὅμως συμβαίνει νά εἶμαι ὁ μεταφραστής αὐτοῦ τοῦ ἔργου στά ἑλληνικά γιά εὐνόητους λόγους δέν ἐνθάρρυνα μιά τέτοια λύση. Καί ὁ κ. συνάδελφος σεβάστηκε αὐτή μου τήν εὐαισθησία καί δέν ἐπέμεινε.

Ἐφέτος, πού, γιά τούς λόγους οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στό ἔγγραφο πού ἀνέγνωσε ὁ εἰσηγητής, δέν εἶναι δυνατόν νά ἐκδοθεῖ καί νά δοθεῖ πάλι στούς μαθητές τό βιβλίο τοῦ S. RUNCIMAN Βυζαντινός Πολιτισμός, ὁ κ. Βῶρος προτείνει γιά λύση τή χρησιμοποίηση τριῶν κεφαλαίων ἀπό τό ἀνωτέρω βιβλίο τῶν BAYNES-MOSS γιά νά καλυφθεῖ ἡ ἀνάγκη τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ τάξεως Λυκείου σέ βιβλίο ἱστορίας στό μάθημα ἐπιλογῆς. Ἂν τελικά τό Τμῆμα ἀποδεχτεῖ αὐτή τή λύση, ἐπιθυμῶ νά τό διαβεβαιώσω

./.

ὅτι τή μετάφραση τήν εἶχα ἀναλάβει, γιατί πραγματικά αὐτό τό ἔργο εἶναι ὑπέροχο, ἀλλά καί γιατί εἶχα οἰκονομική ἀνάγκη. Στή ζωή μου ὡς τώρα εἶχα τό "προνόμιό" νά πένομαι καί γι' αὐτό πέρα ἀπό τήν ἐργασία μου στό σχολεῖο ἔκανα καί διάφορες "ἔντιμες" καί ἐπιτρεπτές ἀπό τήν ὑπηρεσία ἐργασίες γιά νά μπορῶ νά ζῶ. Καί ἀπό τή μετάφραση αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τήν ἀπέραντη βιβλιογραφία του, τούς ἀναλυτικότατους πίνακές του, ἀπό ὅλη αὐτή τήν ἐπίπονη καί ὑπεύθυνη ἐργασία πῆρα κάπου 40 χιλιάδες τό 1972. Αὐτό ἦταν ὅλο ὅλο. Τώρα τό βιβλίο ἀνήκει στόν ἐκδότη κ. Δ. Παπαδήμα, μέ τόν ὁποῖο ἔχω μόνο γνωριμία καί φιλία ἀπό τήν παλαιότερη συνεργασία καί ἀπολύτως καμιά οἰκονομική ἤ ἄλλη σχέση μαζί του.

"Αν κάνετε δεκτή τήν εἰσήγηση, θά ἀναλάβω νά κάνω τή γλωσσική προσαρμογή τοῦ κειμένου στή σημερινή ἐπίσημη γραμματική τῆς νεοελληνικῆς, νά ἐπιφέρω κάποιες ἀπαραίτητες μικροβελτιώσει νά γράφω ὑπότιτλους καί πλαγιότιτλους καθώς ἐπίσης καί μιά σύντομη εἰσαγωγή στό βιβλίο.

Ὁ κ. Γ. Γρατσέας καί ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλοι Β΄ πρότειναν νά ἐξεταστεῖ ἡ δυνατότητα νά πάρουμε κάπιο κεφάλαιο ἀπό τό βιβλίο τοῦ ST. RUNCIMAN, Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσία. Εἰπώθηκε ὅμως ὅτι καί τό συγκεκριμένο βιβλίο δέν εἶναι αὐστηρά ἐπιστημονικό οὔτε καλομεταφρασμένο καί τό θέμα του δέ συμφωνεῖ μέ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφαίνεται:

1.- Δέχεται τήν εἰσήγηση γιά τήν ἔκδοση σέ χωριστό τεῦχος τριῶν κεφαλαίων ἀπό τό βιβλίο τῶν BAYNESS καί MOSS, Βυζάντιο (μετ. Δ. Σακκᾶ) γιά τούς μαθητές Β΄ Γενικοῦ Λυκείου (κύκλου Α). Τά κεφάλαια αὐτά θά εἶναι:

α) Οἰκονομική ζωή τοῦ βυζ. κράτους, Α. Ἀνδρεάδη 103-127
β) Ὁ αὐτοκράτορας καί ἡ αὐτοκρατορική διοίκηση, W. ENSSLIN 378-427
γ) Τό Βυζάντιο καί οἱ Σλάβοι, ST. RUNCIMAN 465-503

2.- Θεωρεῖ σκόπιμο νά προταχθεῖ εἰδικός Πρόλογος πού νά περιέχει ὅ,τι εἶναι χρήσιμο γιά τή συγκεκριμένη σχολική ἀνάγκη (4-6 σελί-

./.

δες), ὥστε νά κατατοπίζονται οἱ μαθητές, πρίν ἐπιδοθοῦν στή μελέτη τῶν ἐπιμέρους προβλημάτων-θεμάτων.

3.- Ἀναθέτει στόν κ. Σακκᾶ νά ἐπανεξετάσει τή μετάφρασή του καί κυρίως νά τήν προσαρμόσει γραμματικά, καί νά γράψει ~~ἕνα κάλυμμα πρό-~~ ~~λογο στό σχολικό κείμενο~~ ὑπότιτλους καί πλαγιότιτλους στό κείμενο.

4.- Ἀναθέτει στόν κ. Βῶρο νά ἑτοιμάσει καί μία διευκρινιστική σημείωση ὅτι διδακτέα θά εἶναι τά δύο κεφάλαια καί δυνητική ἡ διδασκαλία τοῦ τρίτου.

5.- Μέ τίς παραπάνω προϋποθέσεις νά διαπεμφθεῖ τό "σῶμα" στόν ΟΕΔΒ γιά ἔκδοση προκειμένου νά χρησιμοποιηθεῖ τό νέο βιβλίο ἀπό τούς μαθητές τῆς Β΄ Λυκείου (κύκλου Α) κατά τό β΄ μισό τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1979-80 σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα.

'Ακολούθως τό Τμῆμα εἰσῆλθε στήν ἐξέταση τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Τά μέλη τοῦ Τμήματος δήλωσαν ὅτι ἐνημερώθηκαν γιά τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου τῆς Γεν. Γραμματείας τῆς ΕΟΚ-θέμα προηγουμένης συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος, πράξη 61/79.

'Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μετά τήν ὁποία τό Τμῆμα ἀποφασίζει

ὁ μ ό φ ω ν α

θεωρεῖ σέ γενικές γραμμές ἐποικοδομητικό τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου τῆς Γεν. Γραμματείας τῆς ΕΟΚ σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν καί προτείνει τή συστηματική μελέτη του ἀπό τίς ἁρμόδιες ἑλληνικές ὑπηρεσίες.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Σταμ. Παλαιοκρασσᾶς

'Η Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 63/1979

Σήμερα, 12 Σεπτεμβρίου 1979, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Λ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐγχειρίδιο Τεχνικοῦ Σχεδίου γιά τά Τεχνολογικά μαθήματα. Εἰσηγητής κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό θέμα, Ἐγχειρίδιο Τεχνικοῦ Σχεδίου γιά τά τεχνολογικά μαθήματα, λέγει τά ἑξῆς:

Τό περασμένο σχολικό ἔτος διδάχτηκε στά τεχνολογικά μαθήματα στό γυμνάσιο τό τεχνικό σχέδιο. Ὡς βοήθημα χρησίμευσε ἕνα φυλλάδιο πού εἶχε ὡς βάση τά ἐγχειρίδια πού χρησιμοποιοῦνται στά τεχνικά λύκεια. Ἀπό τήν ἀξιολόγηση ὅμως πού ἔγινε, προέκυψε ὅτι τό μάθημα στόν τομέα αὐτόν δέν

ἀπέδωσε. Γι' αὐτό ζητήσαμε ἀπό τήν UNESCO καί μᾶς ἔστειλε μιά σειρά ἀπό τεύχη πού οἱ εἰδικοί της ἔχουν καταρτίσει εἰδικά γιά τή διδασκαλία τοῦ τεχνικοῦ σχεδίου σέ σχολεῖα γενικῆς ἐκπαιδεύσεως. Οἱ ὅροι τῆς UNESCO εἶναι τό ΚΕΜΕ 1) νά μεταφράσει καί νά ἐκδώσει στά ἑλληνικά τά τεύχη αὐτά (200 σελίδες), 2) νά παρακολουθήσει τήν πειραματική διδασκαλία τοῦ μαθήματος μέ διαλεγμένους καθηγητές βάσει αὐτῶν τῶν ἐγχειριδίων καί νά τήν ἀξιολογήσει καί 3) νά στείλει στήν UNESCO σύντομη ἔκθεση μέ τά ἀποτελέσματα ἐφαρμογῆς. Τό πρῶτο ἀπό τά τεύχη αὐτά ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα φυλλάδιο 16 σελίδων μέ ὁδηγίες γιά τούς καθηγητές καί ἀπό ἕνα δεύτερο φυλλάδιο 22 σελίδων γιά τούς μαθητές. Τό περισσότερο μέρος ἀπό τό δεύτερο φυλλάδιο καλύπτεται ἀπό σχέδια, τό κείμενο εἶναι ἐλάχιστο. Ἐπειδή πιστεύουμε ὅτι τά φυλλάδια αὐτά εἶναι κατάλληλα γιά τόν τομέα αὐτό τοῦ μαθήματος, προτείνω στό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τή μετάφραση τοῦ κειμένου στά ἑλληνικά πού ἔχει κάνει ὁ καθηγητής Ἀγγλικῶν στή ΣΕΛΕΤΕ κ. Γεώργιος Μουζακίτης καί τή χρησιμοποίηση τῶν δύο φυλλαδίων ὡς διδακτικοῦ ἐγχειριδίου ἀπό διδάσκοντες καί διδασκομένους τά τεχνολογικά μαθήματα στό γυμνάσιο κατά τό σχολικό ἔτος 1979-1980.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σ. Παλαιοκρασσᾶ, Συμβούλου Α. ἐγκρίνει ὁμόφωνα τήν ἔκδοση τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ Τεχνικοῦ Σχεδίου, γιά τά Τεχνολογικά Μαθήματα ἀπό τόν ΟΕΔΒ, ἀφοῦ τό ἐλέγξει ἀπό γλωσσική ἄποψη ὁ Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Δημ. Ζαραφωνίτου

Ὁ Προεδρεύων

Σταμ. Παλαιοκρασσᾶς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
ΠΡΑΞΗ 64 /1979

Σήμερα, 14 Σεπτεμβρίου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσά, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος ἀπουσιάζε γιά ὑπηρεσιακούς λόγους ἐκτός Ἀθηνῶν καί ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ὁδηγίες γιά τή διδακτέα ὕλη μαθημάτων Γυμνασίου-Λυκείου.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἐπιλογή διδακτικοῦ βιβλίου γιά τή δωρεάν διάθεσή του στούς Σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος.

ΘΕΜΑ 4ο – Ἀνακοίνωση γιά τό πρόγραμμα τῶν ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ σχ. ἔτους 1979-80. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδ. Σύμβουλος

ΘΕΜΑ 5ο – Μαθήματα συνεργατισμοῦ στή Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ Προεδρεύων κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς ἀνακοίνωσε πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος:

α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211,15/31/Γ/5232/6-9-1979,
β) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/32/Γ/5233/6-9-1979,
γ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/30/Γ/5225/5-7-1979,
δ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/5169/3-9-79,
ε) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/5169/3-9-1979,
στ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/4617/20-7-1979,
ζ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.13/12/Γ/5211/5-9-1979,
η) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.13/13/Γ/5212/5-9-1979,
θ) τό ἔγγραφο ἀριθ. Φ.211.13/11/Γ/5210/5-9-1979,
ι) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.13/10/Γ/5208/5-9-1979,
ια) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.13/9/Γ/5209/5-9-1979 καί
ιβ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/95/Γ/22-8-1979 μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ἔνσταση τῶν Ι. Βλάχου - Η. Κουγιουμτζόγλου κατά τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν βιβλίων Φυσικῆς Β΄ καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου.

Τό Τμῆμα, μετά τήν ἐνημέρωσή του ἀπό τόν κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄, Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος γιά τό περιεχόμενο τῆς ἐνστάσεως τῶν κ.κ. Ι. Βλάχου - Η. Κουγιουμτζόγλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Τά θέματα τά ὁποῖα θίγουν οἱ κ.κ. Ι. Βλάχος - Η. Κουγιουμτζόγλου στήν ἔνστασή τους εἶναι διοικητικῆς φύσεως, γιά τά ὁποῖα δέν εἶναι ἁρμόδιο τό ΚΕΜΕ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Ο ἀρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Επιλογή διδακτικοῦ βιβλίου γιά τή δωρεάν διάθεσή του στούς Σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ, κ. 'Ι. Σκορδίλης, λέγει τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.2/937/Γ/5150/31.8.79 τῆς 'Υπηρεσίας 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ μᾶς διαβιβάζεται ἡ πρόταση τῆς Δ/νσεως τῆς ΕΑΣΑ, γιά ἀντικατάσταση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "'Η Τεχνική τῆς 'Αγωνιστικῆς ἀπό τίς παραστάσεις τῶν ἀγγείων" πού ἐγκρίναμε πρόσφατα, μέ τό νεώτερο τοῦ ἰδίου συγγραφέα κ. Θωμᾶ Γιαννάκη "'Αρχαιογνωσία-Φιλοσοφία τῆς 'Αγωνιστικῆς" καί μᾶς παρακαλοῦν νά προβοῦμε στήν ἐπιλογή του. 'Ως αἰτιολογικό τῆς προτάσεως ἀναφέρεται, ὅτι τό βιβλίο αὐτό καλύπτει τήν ὕλη τοῦ μαθήματος τῆς ἀρχαιογνωσίας τῆς ἀγωνιστικῆς, πού διδάσκεται στό β΄ ἔτος τῆς ΕΑΣΑ καί εἶναι πιό κατάλληλο ἀπό τό προηγούμενο.

Δεδομένου, ὅτι ἡ πρόταση προέρχεται ἀπό τήν ΕΑΣΑ, ἡ ἀνάθεση τῶν βιβλίων στούς σπουδαστές δέν ἄρχισε ἀκόμη καί ὅτι ἡ ἀντικατάσταση αὐτή θά ἐξυπηρετήσει καλύτερα τίς διδακτικές ἀνάγκες τῆς Σχολῆς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

1) Νά ἐπιλέξει τό βιβλίο "'Αρχαιογνωσία-Φιλοσοφία τῆς 'Αγωνιστικῆς", γιά νά διανεμηθεῖ δωρεάν στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ ἀντί τοῦ βιβλίου "Τεχνική τῆς 'Αγωνιστικῆς ἀπό τίς παραστάσεις τῶν ἀγγείων". &

2) 'Η χορήγηση τοῦ βιβλίου νά γίνει μέ τίς ἴδιες προϋποθέσεις, πού καθόρισε τό Τμῆμα γιά τά διδακτικά βιβλία τῆς ΕΑΣΑ μέ τήν πράξη του 60 στίς 25.8.1979.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ι. Σκορδίλη, Εἰδικοῦ Συμβούλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

α) 'Εγκρίνει τή δωρεάν χορήγηση τοῦ βιβλίου, 'Αρχαιογνωσία-Φιλοσοφία τῆς 'Αγωνιστικῆς, στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ σέ ἀντικατάσταση τοῦ βιβλίου "Τεχνική τῆς 'Αγωνιστικῆς ἀπό τίς παραστάσεις τῶν ἀγγείων" καί

β) 'Η χορήγηση τοῦ βιβλίου νά γίνει μέ τίς ἴδιες προϋποθέσεις, πού καθόρισε τό Τμῆμα γιά τά διδακτικά βιβλία τῆς ΕΑΣΑ μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 60/25.8.1979.

./.

'Ακολούθως ὁ κ. 'Ι. Σκορδίλης ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, ἀνακοίνωσε πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος τόν προγραμματισμό τῶν ἀθλητικῶν δραστηριοτήτων μαθητῶν Γυμνασίου σχ. ἔτους 1979-80.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Μαθήματα συνεργατισμοῦ στή Μ.Ε., λέγει τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ ἔγγραφό του πού ὑπογράφει ὁ Γεν. Γραμματέας κ. Καρρᾶς ἀριθμ. 14950/12-12-1978 διαβιβάζει ὑπόμνημα τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ πού ὑπογράφει ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Γεν, Διευθυντῆ ἀριθμ. 1867/5777/26-7-1978 καί προέρχεται ἀπό τήν 'Υπηρεσία Συνεταιριστικῆς 'Εκπ/σεως, παρακαλεῖ γιά τή γνωμοδότησή μας σχετικά μέ τή δυνατότητα εἰσαγωγῆς στά Σχολεῖα μαθημάτων συνεταιρισμοῦ, κατά τό συνημμένο πρόγραμμα, καί συγκεκριμένα πάνω σέ τρία σημεῖα:

1) "Αν εἶναι σκόπιμη ἡ εἰσαγωγή ὡς αὐτοτελοῦς μαθήματος τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας.

2) "Αν ἡ ἰδέα τοῦ συνεταιρισμοῦ καλύπτεται περιστασιακά ἀπό σχετικά στοιχεῖα μαθημάτων, καί

3) "Αν δύνανται νά περιληφθοῦν σέ ἰδιαίτερα κεφάλαια βιβλίων μαθήματα συνεργατισμοῦ.

Τό ὑπόμνημα τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ συνοδεύεται ἀπό ἕνα σχετικό πρόγραμμα ἤ σχέδιο μαθημάτων συνεργατισμοῦ γιά 13 ὧρες τό χρόνο. Τά ἐπιμέρους ἀντικείμενα ἀναφέρονται στή θεωρητική θεμελίωση τοῦ συνεταιρισμοῦ (μέ 4 ὧρες), στήν ὀργάνωση καί ἀνάπτυξη τῶν συνεταιρισμῶν (3 ὧρες) καί στούς σχολικούς συνεταιρισμούς καί τή συνεταιριστική ἐκπαίδευση (μέ 3 ὧρες).

Στό ὑπόμνημα ζητεῖται ἀπό τήν ΠΑΣΕΓΕΣ νά γίνει σύσταση στούς λειτουργούς Μ.Ε. νά ὑποβοηθήσουν τή δημιουργία σχολικῶν συνεταιρισμῶν στά Γυμνάσια καί Λύκεια καί νά δημιουργηθοῦν σχετικά κίνητρα γιά τή δραστηριότητα αὐτή τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, δήλ. νά λαμβάνεται ὑπόψη στή σύνταξη ἐκθέσεων καί τήν ἐκτίμηση τοῦ ἔργου τους καί αὐτή ἡ πτυχή τῆς δραστηριότητάς τους. Τέλος σημειώνεται ἡ προθυμία τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ γιά συμμετοχή σέ μιά κοινή μέ τό 'Υπουργεῖο Παιδείας ἐπιτροπή μέ σκοπό τή σύνταξη καί διανομή κειμένων γιά τό συνεργατισμό καί γιά ἀνάληψη τῶν

./.

σχετικῶν ἐξόδων καίγενικά τονίζεται ἡ σημασία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ συνεργατισμοῦ καί τῆς δραστηριοποιήσεως τῶν ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν τῆς χώρας μας στά πλαίσια τῆς ἐντάξεώς μας στήν ΕΟΚ.

Πληροφοριακά σημειώνω ὅτι παρόμοιες προτάσεις τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ ἔγιναν καί πρός τήν ΤΕΕ ἐκπαίδευση καί τή Δημοτική Ἐκπαίδευση, μέ ἀντίστοιχες εἰσηγήσεις στά ὑπεύθυνα Τμήματα τοῦ ΚΕΜΕ. Σημειώνω ἀκόμη ὅτι τό ἐν λόγω θέμα εἶχε συχνά προταθεῖ γιά συζήτηση στό Τμῆμα, ἀλλά δέ θεωρήθηκε ἐπεῖγον συγκριτικά μέ ἄλλα θέματα πού εἶχε νά ρυθμίσει τό Τμῆμα. Στίς 3 Ἰουλίου πού εἶχε μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη ἀναβλήθηκε ἡ συζήτησή του, θεώρησα ὅμως σκόπιμο νά δώσω στόν ὑπεύθυνο εἰσηγητής τῶν Μαθημάτων Ἱστορίας καί Ἀγωγῆς Πολίτη (κ. Βῶρο) ἀντίγραφο τῶν θεμάτων πού προτείνει ἡ ΠΑΣΕΓΕΣ γιά πρόχειρη ἐνημέρωσή του.

Μέ βάση τά παραπάνω καί ἐκτιμώντας τή σημασία τῆς ἀναπτύξεως τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας καί γενικότερα τοῦ συνεργατισμοῦ ὄχι μόνο ἀπό ἄποψη οἰκονομική ἀλλά ἐξίσου καί ἀπό ἄποψη οἰκονομική ἀλλά ἐξίσου καί ἀπό ἄποψη κοινωνιολογική καί διανθρώπινων σχέσεων μέ ἀπώτερο σκοπό τήν ἀνάπτυξη τῆς πρωτοβουλίας καί συνεργασίας τῶν μαθητῶν εἰσηγοῦμαι νά λάβει τό Τμῆμα σοβαρά ὑπόψη τίς παραπάνω προτάσεις τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ καί νά ἐπιδιώξει τή διοχέτευση καί πραγματοποίηση τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας καί προτείνω συγκεκριμένα:

1) Νά μήν ἀποτελέσει ἰδιαίτερο μάθημα τό πρόγραμμα μαθημάτων συνεταιρισμοῦ, ἀφοῦ κρίνεται σκόπιμο ἀπό ἄποψη μαθήσεως καί ἀπό διδακτική ἄποψη νά ἀποφεύγονται οἱ πολλές διαιρέσεις τῶν τομέων γνώσεων καί τῶν διαφόρων μαθημάτων ὅπου αὐτό εἶναι δυνατόν

2) Νά ἀποτελέσουν ὅλα τά ἀντικείμενα πού ἀναφέρονται στό συνημμένο πρόγραμμα θέματα ἄλλων μαθημάτων ὡς ἑξῆς: Στήν Ἱστορία τῆς Γ΄ Γυμνασίου καί Λύκειου νά ἐνταχθοῦν τά σχετικά μέ τήν ἱστορική ἐξέλιξη τοῦ συνεργατισμοῦ καί στήν Ἀγωγή τοῦ Πολίτη τῆς ἴδιας τάξεως τά ὑπόλοιπα θέματα.

Τό θέμα δημιουργίας σχολικῶν συνεταιρισμῶν νά ἀντιμετωπισθεῖ ὅπου δέν ὑπάρχει ἄτομο ὑπεύθυνο μέ κυλικεῖο, ὥστε νά μήν προκύψουν προβλήματα. Ἀκόμη νά γίνει πρόταση στή διοίκηση τοῦ ΥΠΕΠΘ γιά τή σύσταση ἐπιτροπῆς ἀπό μέλη του καί ἀπό ἄτομα ἁρμόδια τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ καί τοῦ Ὑπ.

./.

Γεωργίας γιά νά μελετήσουν καί νά πραγματοποιήσουν τή σύνταξη ἐνημερωτικῶν κειμένων σχετικῶν μέ τή σημασία καί τή διάδοση τοῦ συνεργατισμοῦ.

Σχετικά μέ τά ἐρωτήματα πού θέτει τό διαβιβαστικό ἔγγραφο τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ σημειώνω διευκρινιστικά ὅτι εἰσηγοῦμαι τήν ἱκανοποίηση μόνο τοῦ δεύτερου καί τρίτου σημείου, δηλ. νά καλυφθεῖ τό πρόγραμμα μαθημάτων συνεργατισμοῦ στά πλαίσια ἄλλων μαθημάτων καί σέ ἰδιαίτερα κεφάλαια, ὄχι ὅμως τήν ἱκανοποίηση τοῦ πρώτου ἐρωτήματος γιά τήν εἰσαγωγή μαθημάτων συνεταιρισμοῦ ὡς αὐτοτελοῦς μαθήματος γιά τούς λόγους πού ἀναφέρθηκαν παραπάνω.

Ἀκολούθως ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, προτείνει:

α) Νά ἐμπλουτισθεῖ τό πρόγραμμα τῶν Στοιχείων Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος τῆς Γ΄ Γυμνασίου μέ τά θέματα πού περιέχονται στό ὑπόμνημα τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ.

β) Νά ἐκδοθεῖ τό φυλλάδιο ἀπό τήν ΠΑΣΕΓΕΣ καί νά διανεμηθεῖ στούς καθηγητές πού εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τίς πολιτιστικές δραστηριότητες καί στούς ὑπεύθυνους τῶν Μαθητικῶν Κοινοτήτων, ὥστε ἡ συνεταιριστική ἰδέα νά ἀποτελέσει πιθανόν ἀντικείμενο δραστηριότητας σέ πλαίσια πού ἰδιαίτερα μπορεῖ νά καλλιεργεῖται.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, τήν πρόταση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου καί τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

α) Νά ἐμπλουτισθεῖ τό πρόγραμμα τῶν Στοιχείων Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος τῆς Γ΄ Γυμνασίου μέ τά θέματα πού περιέχονται στό ὑπόμνημα τῆς ΠΑΣΕΓΕΣ καί

β) Νά ἐκδοθεῖ τό φυλλάδιο ἀπό τήν ΠΑΣΕΓΕΣ καί νά διανεμηθεῖ στούς καθηγητές πού εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τίς πολιτιστικές δραστηριότητες καί στούς ὑπεύθυνους τῶν Μαθητικῶν Κοινοτήτων, ὥστε ἡ συνεταιριστική ἰδέα νά ἀποτελέσει πιθανόν ἀντικείμενο δραστηριότητας σέ πλαίσια πού ἰδιαίτερα μπορεῖ νά καλλιεργεῖται.

1. Τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου ἄλλαξε, ἀλλά τό βιβλίο πού προκηρύχθηκε νά γραφεῖ σύμφωνα μέ τό νέο Α.Π. δέν εἶναι ἀκόμη ἕτοιμο. Γι'αὐτό τό λόγο ἡ ἐφαρμογή τοῦ νέου Α.Π. ἀναστέλλεται προσωρινά καί κατά τό σχολ. ἔτος 1979-80 θά ἰσχύσει τό Α.Π. τοῦ μαθήματος πού ἴσχυσε καί κατά σχολ. ἔτος 1978-79.

2. 'Επειδή οἱ μαθητές τῆς Α΄ Λυκείου ὅταν φοιτοῦσαν στή Β΄ τάξη Γυμνασίου διδάχθηκαν θέματα 'Εκκλ.'Ιστορίας ἀπό τό διδακτικό βιβλίο "'Ο Λαός τοῦ Θεοῦ", πρός ἀποφυγή ἐπαναλήψεων καθώς καί τῆς ἄνιας πού θά ἐπερχόταν στούς μαθητές λόγω τῆς διδασκαλίας τῆς ἴδιας ὕλης, ἡ διδακτέα ὕλη τοῦ μαθήματος μόνο γιά τό σχολ. ἔτος 1979-80 διαφοροποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Α΄ 'Από τό βιβλίο "'Εκκλ.'Ιστορίας" τοῦ Β. Πετρούνια (Α΄ Τετράμηνο)

Ἀριθμοί §§ Βιβλίου	'Επικεφαλίδες μαθημάτων
–	Εἰσαγωγή
1-2	Εὐνοϊκοί ὅροι γιά τήν ἐξάπλωση τῆς Χριστ. Θρησκείας – Τά ἐμπόδια στήν ἐξάπλωση τοῦ Χριστιανισμοῦ.
4	'Η σταθερότητα τῆς πίστεως καί τό θάρρος τῶν Χριστιανῶν κατά τούς διωγμούς. Οἱ Μάρτυρες.
6	'Αποστολικοί Πατέρες.
7	'Απολογητές.
8	'Εκκλησιαστικοί συγγραφεῖς.
21-22	'Ο χρυσός αἰώνας τῆς 'Εκκλησίας. Χριστιανισμός καί 'Ελληνισμός. – "Ελληνες Διδάσκαλοι καί Πατέρες.
23	Λατῖνοι ἐκκλ. Πατέρες καί συγγραφεῖς.
26	'Εξάπλωση τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μωαμεθανισμός.
29	'Εκκλησιαστική ὑμνογραφία καί μουσική.

Αριθμοί δδ βιβλίου	Επικεφαλίδες μαθημάτων
21-22	Ο χρυσός αἰώνας τῆς Ἐκκλησίας. Χριστιανισμός καί Ἑλληνισμός. – Ἕλληνες Διδάσκαλοι καί Πατέρες.
23	Λατῖνοι ἐκκλ. Πατέρες καί συγγραφεῖς.
26	Ἐξάπλωση τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μωαμεθανισμός.
29	Ἐκκλησιαστική ὑμνογραφία καί μουσική.
30	Ἡ χριστιανική τέχνη τῆς Β΄ περιόδου.
39	Ἐκκλησιαστική παιδεία καί φιλολογία Γ΄ περιόδου.
40	Ἡ χριστιανική τέχνη τῆς Γ΄ περιόδου.
44-45	Ἡ θεολογία τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ χριστιανική τέχνη στή Δύση.
52	Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.
53	Ἡ ζωή τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Νεομάρτυρες.
54.	Ἡ χριστιανική παιδεία στά χρόνια τῆς σκλαβιᾶς.
55	Οἱ ὑπηρεσίες τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας στό Ἑλληνικό Ἔθνος κατά τήν Τουρκοκρατία καί τήν Ἐπανάσταση.
56	Τά ἄλλα Πατριαρχεῖα.
57-58	Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
59	Λατρεία, ἤθη, παιδεία καί ἐσωτερική ζωή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
60	Οἱ ἄλλες αὐτοκέφαλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Β΄ Ἀπό τό βιβλίο "Πατερικά Κείμενα" τοῦ Ε.Θεοδώρου (Β΄ Τετράμηνο)

θά διδαχθοῦν οἱ παράγραφοι 1-28.

3. Στά "Πατερικά Κείμενα" μπορεῖ νά χρησιμοποιεῖται καί τό ἀρχαῖο κείμενο, ἀλλά ἡ ἐπεξεργασία τοῦ μαθήματος θά γίνεται ἀ π ό τ ή μ ε τ ά φ ρ α σ η . Ἐκεῖνο πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ δέν εἶναι ἡ φιλολογική πλευρά τῶν κειμένων, ἀλλά οἱ θεολογικές ἔννοιες καί οἱ ἱστορικές ἀλήθειες πού ἀβίαστα συνάγονται ἀπό αὐτά. Κατά τήν κρίση τῶν διδασκόντων μπορεῖ τά Πατερικά Κείμενα νά συνδυάζονται μέ ἀντίστοιχη ὕλη ἀπό τό ἐγχειρίδιο τοῦ Β. Πετρούνια, ἡ ὁποία δέ διδάχθηκε στό Α΄ Τετράμηνο.

4. Στίς τυχόν πρόχειρες γραπτές δοκιμασίες (πρόχειρα διαγωνίσματα) καί στίς γραπτές προαγωγικές ἐξετάσεις στό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὅλα τά μαθήματα πού θά διδαχθοῦν καί ἀπό τά δύο βιβλία θά περιέχονται στήν ἐ ξ ε τ α σ τ έ α ὕλη. Γι'αὐτό ὁ διδάσκων θά δώσει συγκεκριμένες ὁδηγίες στούς μαθητές του γιά τά πατερικά κείμενα ἀπό τό πρῶτο μάθημα, τίς ὁποῖες θά ἐπαληθεύει σέ κάθε ἐξέταση, ὥστε νά μή ὑπάρξουν παρανοήσεις στήν περιοδο τῶν γραπτῶν προαγωγικῶν ἐξετάσεων.

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος γιά τή διδασκαλία τῶν μαθημάτων Ἀρχαία Ἑλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία, Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία καί Λατινικά στό Λύκειο εἰσηγήθηκε τά ἀκόλουθα:

Πολύ χρήσιμο θά εἶναι νά διαβασθοῦν μέ προσοχή οἱ σκοποί τοῦ μαθήματος, ὅπως προτάσσονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

1.- Τά ἀρχαῖα ἑλληνικά δέν εἶναι καί δέν πρέπει νά θεωροῦνται γιά τό Ἑλληνόπουλο ξένη γλῶσσα. Γιατί πολλά στοιχεῖα τῆς γλώσσας αὐτῆς (λεξιλογικά, γραμματικά καί συντακτικά) εἶναι γνωστά στούς μαθητές μας ἐπειδή σώζονται καί λειτουργοῦν στή μητρική τους γλῶσσα, πού ἀποτελεῖ φυσική ἐξέλιξη τῆς ἀρχαίας.

2.- Ἀποφασιστική προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ μαθήματος εἶναι νά ἐξασφαλιστεῖ τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιά τό μάθημα ἀπό τήν ἀρχή καί νά διατηρηθεῖ ἀμείωτο. Καί αὐτό δέν θά ἐπιτευχθεῖ μέ παραινέσεις ἀλλά μέ τή μεθοδική καί εὐχάριστη διδασκαλία πού κάθε μέρα θά φέρνει ὅλο καί περισσότερο τούς μαθητές κοντά στόν κόσμο τῶν ἀρχαίων προγόνων τους.

3.- Τό νέο βιβλίο γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος ἔχει αὐτάρκεια. Προσφέρει τήν ἀρχαία γλῶσσα, (τό λεξιλόγιο, τή γραμματική καί τό συντακτικό), χωρίς νά χρειάζεται ὁ μαθητής νά προστρέχει σ' ἄλλα βοηθήματα. Μπορεῖ βέβαια ὁ καθηγητής νά παραπέμπει τούς μαθητές του στό σχετικό βιβλίο Γραμματικῆς ἤ Συντακτικοῦ γιά πληρέστερη ἐνημέρωση. Ὅμως γιά τήν τάξη αὐτή θά εἶναι ἀρκετό, ἄν ὁ μαθητής κατορθώσει νά ἀφομοιώσει τήν ὕλη τοῦ βιβλίου του.

4.- Ἡ διδασκαλία τῆς κάθε ἑνότητας θά γίνεται σέ δύο διδακτικές ὧρες. Θά καταβάλλεται προσπάθεια, ὥστε ἡ ὕλη πού θά διδάσκεται σέ κάθε διδακτική ὥρα νά προσφέρεται σέ αὐτοτελῆς ἑνότητες. Κατά κανόνα τήν πρώτη διδακτική ὥρα θά γίνεται παρουσίαση, ἐπεξεργασία καί μετάφραση τῶν ἀρχαίων κειμένων μέ τή βοήθεια τοῦ λεξιλογίου· τή δεύτερη ὥρα θά διδάσκονται τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα.

5.- Γραμματικά ἤ συντακτικά φαινόμενα πού στό βιβλίο εἶναι γραμμένα μέ μικρότερα στοιχεῖα δέ θά διδάσκονται μέ ἐπιμονή ἤ θά παραλείπονται, ἄν ὁ χρόνος δέν ἐπαρκεῖ.

6.- Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀποσεμνυθεῖ ὁ καθηγητής ἀπό τήν μέθοδο διδασκαλίας τοῦ παλαιοῦ Ἀναγνωστικοῦ,

γιατί καί τό νέο βιβλίο εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό στή δομή του ἀπό ἐκεῖνο, καί οἱ μαθητές εἶναι πολύ περισσότερο ὥριμοι ἀπό τούς μαθητές στούς ὁποίους διδάσκόταν τό Ἀναγνωστικό.

γιατί οἱ μαθητές τώρα γνωρίζουν πολλά ἀπό ἐκεῖνα πού ἀπό πρώτη ὄψη φαίνονται ἄγνωστα (λέξεις, γραμματικές καί συνταντικές ἔννοιες, κλίσεις κτλ.)

Γι' αὐτό ὁ καθηγητής δέν θά ἀρχίζει ἀπό τήν ἴδια βάση πού ἄρχιζε ὅταν δίδασκε τά ἀρχαῖα ἑλληνικά μέ τό παλαιό 'Αναγνωστικό. Καί δέ θά διδάσκει πάλι στούς μαθητές τά ἀντικείμενα πού αὐτοί ἔχουν ἤδη διδαχτεῖ καί γνωρίζουν ἀπό τή γλωσσική διδασκαλία τῆς νεοελληνικῆς πού ἔγινε στό Γυμνάσιο, ὅπως συμβαίνει ἰδιαίτερα στό συνταντικό. 'Ο καθηγητής θά ξεκινᾶ ἀπό τά γνωστά καί θά πηγαίνει στά ἄγνωστα. Καί θά κινεῖται μέ σχετικά γρήγορο ρυθμό καί πάντοτε βέβαια στό βαθμό πού ἐπιτρέπει τό ἀντιληπτικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν του.

7.- 'Η διδασκαλία τῆς γραμματικῆς-συνταντικοῦ θά ἀφορμᾶται ἀπό τούς τόπους πού ὑπάρχουν στό κείμενο καί θά γίνεται κατά τό δυνατόν ἐπαγωγικά. Θά ἀποφεύγεται κάθε μηχανική καί περιττή ἀπομνημόνευση. Εἶναι ἀνάγκη ὁ μαθητής νά κατανοεῖ τά φαινόμενα, ὄχι νά τά ἀποστηθίζει μηχανικά.

8.- 'Η ἐπεξεργασία τῶν ἀσκήσεων θά κατανέμεται στίς δύο διδακτικές ὧρες πού θά διατίθενται γιά τήν ἑνότητα. 'Ορισμένες ἀσκήσεις θά γίνονται στήν τάξη· ἄλλες θά γίνονται στό σπίτι. Τμήματα ἀπό ὁρισμένες ἄλλες μποροῦν νά παραλείπονται, ἄν δέν ὑπάρχει χρόνος. 'Οπωσδήποτε οἱ μαθητές νά μήν ἐπιβαρύνονται μέ πολλή "κατ' οἶκον" ἐργασία.

9.- Ἰδιαίτερη φροντίδα θά καταβάλλει ὁ καθηγητής γιά τήν ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων. Σ' αὐτό βοηθᾶ καί τό ἴδιο τό βιβλίο μέ τίς ἀσκήσεις, τίς ἀνακεφαλαιώσεις κτλ. Κάθε φορά ὁ μαθητής δέν πρέπει μόνο νά γνωρίζει τό μάθημα τῆς ἡμέρας, ἀλλά καί νά θυμᾶται αὐτά πού ἔμαθε στά προηγούμενα. Ἔτσι ἡ πρόοδός του θά εἶναι οὐσιαστική.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Β'καί Γ'ΛΥΚΕΙΟΥ.

Γιά νά γίνει δυνατό νά διδαχθοῦν ὅσο τό δυνατό πληρέστερα τά κείμενα τῆς Β' καί Γ'Λυκείου, κρίνεται ἀπαραίτητο:

α) Νά διαθέτουμε σαφῶς προκαθορισμένο χρόνο γιά τίς εἰσαγωγές, ἐφόσον κύριος σκοπός μας εἶναι ἡ ἑρμηνεία τῶν κειμένων καί ὄχι ἡ γραμματολογική κατάρτιση τῶν μαθητῶν. Μέ αὐτό τό δεδομένο, ἐν ἀπό κάθε εἰσαγωγή ἔδοσουμε στούς μαθητές τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά ἐρχίσουμε τήν ἑρμηνεία τοῦ κειμένου, μποροῦμε νά ἀνταποκριθοῦμε στήν ἀνάγκη αὐτή διαθέτοντες 1-2 διδακτικές ὥρες. Τίς ὑπόλοιπες πληροφορίες πού περιέχουν οἱ σελίδες τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ κάθε βιβλίου τίς παρέχει ὁ καθηγητής – ἤ παραπέμπει σ'αὐτές τούς μαθητές του – ὅταν φτάσει στό κεφάλαιο τοῦ κειμένου, πού εἰδικά αὐτές ἐξυπηρετοῦν.

Ἐξαιρετικά γιά τήν εἰσαγωγή στήν τραγωδία (μόνο ὅμως γιά τή Β'Λυκείου, ὄχι καί γιά τή Γ') καί τόν Πλατωνικό διάλογο τῆς Γ'Λυκείου μπορεῖ νά διατεθεῖ καί 3η διδακτική ὥρα.

β) Νά περιορίζουμε τόν λεξιλογικό, γραμματικό καί συντακτικό σχολιασμό στόν ἀπολύτως ἀπαραίτητο γιά τήν κατανόηση τοῦ κειμένου, ὥστε νά μένει ὥρα γιά τή νοηματική – αἰσθητική ἐπεξεργασία μιᾶς σχετικά σημαντικῆς διδακτικῆς ἑνότητας.

γ) Νά κατατοπίσουμε ἀπό τό πρῶτο μάθημα τούς μαθητές στό περιεχόμενα τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου, ὥστε νά ἐκμεταλλεύονται τίς εἰσαγωγές, τίς σημειώσεις, τά σχόλια, τά σχεδιαγράμματα κτλ. πού αὐτό περιέχει· εἶναι ἀπώλεια χρόνου νά λέει ὁ καθηγητής, νά γράφει στόν πίνακα καί νά σημειώνουν οἱ μαθητές πράγματα πού ὑπάρχουν ἤδη στά βιβλία τους.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ.

Α' Πρόγραμμα κοινό. Ὧρες 5.

α) Πλάτωνος Κρίτων: (2 ὧρες τήν ἑβδομάδα, ἀπό 21/9-31/1). Θά διατεθοῦν οἱ δύο

./.

πρῶτες ὧρες στὴν εἰσαγωγή, ποὺ θὰ διδαχθεῖ ἀπὸ τὸ διδακτικὸ βιβλίο "Πλάτωνος 'Απολογία τοῦ Σωκράτη", σελ. 5-13. Οἱ τελευταῖες 2 ὧρες θὰ διατεθοῦν γιὰ τὴ συνολικὴ θεώρηση (ποὺ θὰ γίνει σύμφωνα μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα), κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἀξιοποιηθεῖ καὶ ἡ διδασκαλία ποὺ ἔγινε τῆς "'Απολογίας τοῦ Σωκράτη". 'Ο Κρίτων θὰ διδαχθεῖ ὁλόκληρος, καὶ συνιστοῦμε στοὺς καθηγητὲς νὰ χρησιμοποιήσουν καὶ τὰ σχόλια καὶ τὶς "παρατηρήσεις γιὰ μελέτη" ποὺ περιέχονται στὶς σελ. 79-90 τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "φιλοσοφικὰ κείμενα Γ' Γυμνασίου" .

β) Εὐριπίδη, 'Ιφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις (3 ὧρες τὴν ἑβδομάδα, ἀπὸ 1/2- τέλος διδακτικοῦ ἔτους). Γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ὁ χρόνος ποὺ διαθέτουμε στὴν ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς τραγῳδίας, χρειάζεται:

1) Νὰ διδαχθεῖ ἡ εἰσαγωγὴ (σελ. 3-12 καὶ 21-24 τοῦ διδακτικοῦ ἐγχειριδίου. Γιὰ τὸ ἀρχαῖο θέατρο. θὰ προτιμηθεῖ ἡ ἐποπτικὴ διδασκαλία μὲ τὴ βοήθεια κατάλληλου σχεδιαγράμματος), σὲ 3 διδακτικὲς ὧρες.

2) Νὰ διατεθοῦν 5 ὧρες γιὰ τὴ διδασκαλία ἀπὸ μετάφραση (μὲ τὴ χρησιμοποίηση διδακτικοῦ ἐγχειριδίου "Δραματικὴ Ποίηση Γ' Γυμνασίου") τῆς ῳδῆς (στ. 123-235), τοῦ σ' ἐπεισοδίου (στ. 392-466), τῆς στιχομυθίας 499-575, τοῦ κομμοῦ (στ. 827-899) καὶ σ' ἐπεισοδίου, τῆς ἀπόδειξης τοῦ περιεχόμενου τῶν στ. 1317-1499.

3) Στὶς διπλοῦπες ὧρες θὰ διδαχτεῖ μὲ κανονικὸ ρυθμὸ (στίχοι 13-ὡς 24) τὸ ὑπόλοιπο κείμενο, ὡς ἑξῆς: 'Ο πρόλογος (στ. 1-122) σὲ 6 ὧρες, τὸ α' ἐπεισόδιο (στ. 236-291) σὲ 8 ὧρες, τὸ β' ἐπεισόδιο (στ. 467-491, 576-826 καὶ 900-1016, ὅμως οἱ στ. 643-673 καὶ 912-933 θὰ δοθοῦν σὲ ἀλιγόλεπτες περιλήψεις) σὲ 14 ὧρες.

4) Οἱ 2 τελευταῖες ὧρες νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴ συνολικὴ θεώρηση, ποὺ θὰ γίνει σύμφωνα μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα .

γ) Θουκυδίδη, Δημηγορίες Κλέωνα καὶ Διόδοτου (βιβλ. Γ', 37-48)

(2 ὧρες τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ 1/2-τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους).

1. Θὰ διατεθεῖ ἡ 1η ὥρα γιὰ τὴν εἰσαγωγή.
2. Μὲ κανονικὸ ρυθμὸ 9-12 στίχων τὴν ὥρα (ἐξαιροντος ὧρες μόνο μὲ ἀλιγόλεπτες περιλήψεις τὸ περιεχόμενο τῶν κεφ. 40-41,45 καὶ 49-50), διδάσκουμε σὲ 11 ὧρες τὸ

κεφ. 37,38 καί 39 τῆς δημηγορίας τοῦ Κλέανα καί σέ ἄλλες 11 ὧρες τά κεφάλαια 42-44 καί 46-48 τῆς δημηγορίας τοῦ Διόδοτου.

3. Οἱ τελευταῖες 2 ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή συνολική θεώρηση πού θά γίνει σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

δ) Ὁμήρου Ἰλιάδα. (Ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα, ἀπό 21/9-31/1).

Ὁ καθηγητής διδάσκει μέ ρυθμό ἀνάλογο μέ τό ἐπίπεδο τῆς τάξης του τίς ἑνότητες τοῦ ἔπους κατά τήν προσωπική του ἐπιλογή. (Τό μάθημα ἐξετάζεται μόνο προφορικά, δέν ἀποτελεῖ ἐξεταστέα ὕλη τῶν προφορικῶν ἤ τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων).

ε) Πλάτωνος. Ἀπολογία τοῦ Σωκράτη, ἀπό μετάφραση (1 ὥρα τήν ἑβδομάδα, ἀπό 29/1-31/3). Θά διδαχθεῖ σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Δ' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ὧρες 2

Θεματογραφία (Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα ὅλο τό σχ. ἔτος). Θά διδαχθοῦν περίπου 20 θέματα, σύμφωνα μέ τίς μεθοδολογικές ὁδηγίες τῶν σσ. 7-10 τοῦ ἐγχειριδίου μέ ρυθμό: 1 θέμα σέ 2 διδακτικές ὧρες. Ὁ καθηγητής, γιά τή διδασκαλία ἑνός συγκεκριμένου συντακτικοῦ φαινομένου, μπορεῖ νά διδάξει καί θέμα πού ἐπιλέγει ἐκτός βιβλίου μέ δική του εὐθύνη.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' Πρόγραμμα Κοινό ὧρες 4.

α) Σοφοκλέους Ἀντιγόνη. (ὧρες 4, ἀπό 21/9-31/1).

1. Εἰσαγωγή. Στίς 2 πρῶτες ὧρες θά γίνει σύντομη ὑπόμνηση τῶν ἀπαραίτητων γιά τή διδασκαλία τῆς τραγῳδίας πληροφοριῶν πού δόθηκαν στήν προηγούμενη τάξη. Θά διδαχθεῖ ὁ βίος τοῦ Σοφοκλῆ καί ἡ θέση του στή δραματική ποίηση.

2. Τά λυρικά μέρη τῆς τραγῳδίας (πάροδος. στ. 100-161, α' στάσιμο στ.332-383, β' στάσιμο, στ. 582-630, γ' στάσιμο (καί κομμός), στ. 781-882, δ' στάσιμο, στ. 944-987 καί ε' στάσιμο, στ. 1115-1154) θά διδαχτοῦν ἀπό μετάφραση, μέ χρησιμοποίηση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Δραματική Ποίηση Γ' Γυμνασίου", ἐνῶ τό τελευταῖο μέρος τῆς ἔξοδου θά διδαχθεῖ σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

./.

(στ. 1256–1094) θά δοθεῖ σέ ἀλιγόλεπτη περίληψη. Γιά τή διδασκαλία αὐτή θά διατεθοῦν συνολικά 5 διδακτικές ὧρες.

3. Οἱ ὑπόλοιποι (1.000 περίπου) στίχοι θά διδαχθοῦν κανονικά, μέ ρυθμό 20 περίπου στίχων τήν ὥρα.

4. Οἱ τελευταῖες 3 διδακτικές ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή συνολική θεώρηση τῆς τραγῳδίας, πού θά γίνει σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Τότε θά ἐξετασθοῦν καί οἱ "Πέρσες" τοῦ Αἰσχύλου, πού θά συστήσουμε τούς μαθητές νά διαβάσουν στό σπίτι, γιά νά γίνει καί σύγκριση Σοφοκλῆ-Αἰσχύλου.

β) Περικλέους Ἐπιτάφιος. (Ὧρες 4, ἀπό 1/2–15/3).

Ἡ εἰσαγωγή θά γίνει σέ 1 ὥρα, οἱ 2 τελευταῖες ὧρες θά διατεθοῦν στή συνολική θεώρηση, ὅπως τήν περιγράφει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ὅλες οἱ ἄλλες ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή διδασκαλία τῶν κεφ. 34–46 τοῦ β' βιβλίου τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη, πού θά διδαχθοῦν στό σύνολό τους μέ ρυθμό 10–12 στίχους τήν ὥρα.

γ) Πλάτωνος, Πρωταγόρας (Ὧρες 4, ἀπό 16/3–τέλος διδακτικοῦ ἔτους).

1. Ἡ εἰσαγωγή (ὅπως τήν περιγράφει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα) θά γίνει στίς πρῶτες 3 διδακτικές ὧρες.

2. Στή συνέχεια θά διατεθοῦν 1 ὥρα γιά τήν περιληπτική ἀπόδοση τοῦ περιεχομένου τῶν κεφ. Β'– Η' καί κεφ. Θ'– ΙΖ' πού θά διδαχθοῦν κανονικά, μέ ρυθμό 20 περίπου στίχους τήν ὥρα. Τό περιεχόμενο τῶν λοιπῶν κεφαλαίων θά δοθεῖ πολύ περιληπτικά σέ 1 ὥρα.

3. Οἱ 2 τελευταῖες ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου, ὅπως αὐτή περιγράφεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Β' Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὧρες 3.

1. Θεματογραφία (Ὧρες 2, ὅλο τό διδακτικό ἔτος).

Θά διδαχθοῦν τά 15 θέματα τοῦ ἐγχειριδίου, μέ τή σειρά πού θά ὁρίσει ὁ καθηγητής, μέ ρυθμό: 3 ὧρες γιά κάθε θέμα. Ἐφόσον ὅμως ὁ καθηγητής διαπιστώσει ὅτι ἡ τάξη του ὑστερεῖ ἰδιαίτερα στό συντακτικό καί νομίζει ὅτι κανένα ἀπό τά 15 θέματα δέν προσφέρεται εἰδικά γιά τή διδασκαλία ἑνός συγκεκριμένου συντακτικοῦ φαινομένου, μπορεῖ νά διδάξει στό πρῶτο τετράμηνο καί θέματα ἀπό τό βιβλίο "Θεματογραφία Β'

Β' Λυκείου" ἡ δικῆς του ἐπιλογῆς, μέ τά ὁποῖα θά ἐξυπηρετηθεῖ ἡ διδασκαλία συντακτικῶν φαινομένων.

2. Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί (ὥρα 1, ἀπό 29/9-31/1).

Ὁ καθηγητής ἐπιλέγει καί προγραμματίζει ὁ ἴδιος τά ποιήματα πού θά διδάξει. Ὅποτε τό θεωρεῖ χρήσιμο, ἐκμεταλλεύεται τό διδακτικό ἐγχειρίδιο "Ἀνθολόγιο Λυρικῆς ποιήσεως" τῆς Γ' Γυμνασίου.

3. Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία (ὥρα 1, ἀπό 1/2 – τέλος διδακτικοῦ ἔτους). Θά διδαχθεῖ ἀπό κατάλληλο διδακτικό βιβλίο, πού ἡ ἔκτασή του θά εἶναι σύμμετρη μέ τίς διαθέσιμες διδακτικές ὧρες.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

(Πρόγραμμα ἐπιλογῆς)

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (Ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα ὅλα τό χρόνο)

Θά διδαχθεῖ ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους τό "Ἀναγνωστικό" τῆς Λατινικῆς. Ὡς βιβλίο παραπομπῆς θά χρησιμοποιηθεῖ, μεταγλωττισμένη, ἡ Λατινική Γραμματική τοῦ Ἀχ. Τζάρτζανου. Γιά νά ὁλοκληρωθεῖ στίς διαθέσιμες διδακτικές ὧρες ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀναγνωστικοῦ καί τῆς γραμματικῆς ὕλης (ὅπως αὐτή ἀναγράφεται στή σελ. 93 τοῦ βιβλίου) θά πρέπει:

α) Νά ἐπιταχυνθεῖ, μέσα σέ λογικά ὅρια, ὁ ρυθμός διδασκαλίας, σέ σύγκριση μέ τά περυσινά δεδομένα.

β) Νά ἀποφύγουμε τή σχολαστική διδασκαλία ἀσήμαντων γραμματικῶν λεπτομερειῶν.

γ) Ἡ διδασκαλία κάθε κεφαλαίου καί τῆς ἀντίστοιχης γραμματικῆς ὕλης νά ὁλοκληρώνονται στήν ἴδια διδακτική ὥρα.

δ) Νά παραλειφθεῖ ἡ διδασκαλία κεφαλαίων στά ὁποῖα γίνονται ἀνακεφαλαιώσεις (κεφ. 4, 18, 32, 39, 53 καί 54), ὅπως καί κεφαλαίων πού διαπραγματεύονται γραμματικά φαινόμενα μέ δευτερεύοντα σημασία (κεφ. 30, 31, 37, 48, 49 καί 52).

ε) Νά περιοριστεῖ ἡ διδασκαλία κεφαλαίων πού ἔχουν μεγάλη ἔκταση στούς πρώτους 10-13 στίχους. (Οἱ ὑπόλοιποι στίχοι τῶν κεφαλαίων αὐτῶν θά ἀξιοποιηθοῦν διδακτικά μέ τήν ἐπισήμανση τῶν τόπων πού ἐξυπηρετοῦν τή διδασκαλία τοῦ συγκεκριμένου.

./.

μένου γραμματικοῦ φαινομένου.

Στοιχεῖα λατινικοῦ συντακτικοῦ θά διδαχθοῦν παράλληλα μέ τή γραμματική, χωρίς ὅμως ἰδιαίτερη ἐπιμονή, σύμφωνα μέ τόν πίνακα τῆς σελ. 91 τοῦ βιβλίου. Γιατί τό συντακτικό δέν ἐξετάζεται βέβαια, ὅμως θά βοηθήσει τούς μαθητές νά κατανοήσουν καλύτερα τά λατινικά λόγια.

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (Ὧρες 2 τήν ἑβδομάδα ὅλο τό διδακτ. ἔτος).

1. Ἐπειδή δέν ὁλοκληρώθηκε πέρυσι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀναγνωστικοῦ (καί ἡ ἀντίστοιχη γραμματική ὕλη), θά συνεχιστεῖ αὐτή (ἀπό τό κεφάλαιο στό ὁποῖο σταμάτησε τό κάθε Λύκειο) ἀπό τό ἴδιο βιβλίο, ἕως ὅτου διανεμηθεῖ στούς μαθητές τό κατάλληλο γιά τήν τάξη αὐτή ἐγχειρίδιο (DE VIRIS ILLUSTRIBUS τοῦ LHOMOND).

   Κατόπιν ἡ γραμματική-συντακτική ὕλη πού προβλέπεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα θά διδαχθεῖ μέ βάση τά κεφάλαια τοῦ LHOMOND, πού θά διδαχθοῦν μέ τή σειρά πού βρίσκονται στό ἐγχειρίδιο, μέ ρυθμό 8-10 στίχων τήν ὥρα.

2. Ἀπό τήν 1ηφεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά διδαχθεῖ τό πρῶτο βιβλίο τῆς Αἰνειάδας τοῦ Βιργιλίου, μέ ρυθμό 8 περίπου στίχους κάθε διδακτική ὥρα.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

(Ὧρες $2\frac{1}{2}$ τήν ἑβδομάδα, σ'ὅλη τή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, συνολικά ὧρες 65. Δηλαδή κατά τήν ἑβδομάδα πού γράφεται ἔκθεση, ἀφιερώνεται 2 ὧρες στό κείμενο, ἐνῶ κατά τήν ἑβδομάδα πού διορθώνεται 3 ὧρες).

Γιά νά ἐφαρμοστεῖ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, θά πρέπει τά δύο βιβλία, μέ τά ὁποῖα θά ἐφοδιαστοῦν οἱ μαθητές τῆς Α' Λυκείου (Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α' Λυκείου) νά ἀξιοποιηθοῦν ὡς χνάρι Γ' Γυμνασίου καί Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Α' Λυκείου) νά ἀξιοποιηθοῦν ὡς

δξῆς:

α) Κατά τή διδασκαλία τῆς παραγράφου α τοῦ προγράμματος (Διδασκαλία χαρακτηριστικῶν κειμένων τῆς περιόδου: ἀρχές τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὡς τό 1830) ὡς βάση θά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου" καί ἐπικουρικά τό βιβλίο "Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Α' Λυκείου", ἐφόσον διαθέτει κείμενα ἀξιόλογα τῆς περιόδου αὐτῆς.

β) Κατά τή διδασκαλία τῆς παραγράφου β τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (κείμενα σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας), ὁ καθηγητής ἐπιλέγει τά ἀξιολογότερα (ἀνεξάρτητα ἀπό τη γλωσσική τους μορφή, μέ διαφυγή ὅμως μονομέρειας) κατά τή γνώμη του κείμενα εἴτε ἀπό τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο βιβλίο.

Πάντως, γιά κάθε κείμενο χρήσιμο εἶναι νά ἀξιοποιεῖται ὁ "συγκριτικός χρονολογικός πίνακας" τῶν σελ. 442-443 τοῦ βιβλίου "κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου.

Ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης γιά τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στό Γυμνάσιο καί στό Λύκειο εἰσηγήθηκε τά ἀκόλουθα:

Ἡ ἐφαρμογή κατά τό σχ. ἔτος 1979-80 τῶν νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων-ὁριστικῶν γιά τίς τάξεις τοῦ Γυμνασίου καί γιά τήν Α' Λυκείου καί μεταβατικῶν γιά τή Β' καί Γ' Λυκείου - χαρακτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι τά βιβλία πού θά χρησιμοποιηθοῦν φέτος (μέ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις) εἶναι γραμμένα σύμφωνα μέ τά προγράμματα αὐτά καί τά περισσότερα ἀνταποκρίνονται γενικά στό πνεῦμα αὐτῶν τῶν νέων προγραμμάτων.

Πέρυσι τέτοια βιβλία ἀπουσίαζαν ἐξαίρεση. Γι' αὐτό, οἱ ἔντυπες "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν Σεπτέμβριος 1979" πού ἔχει ἐκδώσει τό ΚΕΜΕ, ἔθεταν ὡς ἐπιδίωξη "μιά ὅσο γίνεται καλύτερη προσέγγιση αὐτῶν τῶν νέων προγραμμάτων".

Πάντως οἱ "Ὁδηγίες 1979" δέ χάνουν τήν ἐπικαιρότητά τους γιά τό νέο σχολικό ἔτος - στά σημεῖα φυσικά πού δέν ἀναφέρονται σέ ὅλη βιβλία πού δέ χρησιμοποιοῦνται πιά -. Ἰδιαίτερα ἐπισημαίνεται ὅτι βρίσκει κανείς στίς σελίδες τους ἀνάλυση τοῦ πνεύματος καί τῶν στόχων τῆς διαπαιδευτικῆς ἀλλαγῆς στά Μαθηματικά καθώς καί χρήσιμες γενικές ἤ εἰδικότερες ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος.

Παραπέμπουμε λοιπόν στίς "Ὁδηγίες 1979" πού μαζί μέ τά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά προγράμματα ἀποτελοῦν γιά τό διδάσκοντα ἀπαραίτητα κείμενα γιά τή διαμόρφωση καί ἐκτέλεση τοῦ διδακτικοῦ του προγράμματος.

Ἐξάλλου, σχετικά μέ τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχ. Ἔτος 1979-80 σημειώνουμε, εἰδικότερα, τά ἀκόλουθα:

1. Α' Γυμνασίου.

Στην τάξη αυτή θα χρησιμοποιηθεί νέο βιβλίο του ΟΕΔΒ, σύμφωνα με το α.π. και συνεπώς δεν υπάρχει θέμα για τη σειρά που θα ακολουθήσει η διδασκαλία.

Πρέπει πάντως να διαγραμματιστεί ότι η επεξεργασία δρισμένων ενοτήτων μπορεί να επιτυγχάνεται από βαθμό που το επιτρέπουν οι γνώσεις από το δημοτικό σχολείο. (Πρβλ. και "Οδηγίες 1978).

Επειδή η έκτύπωση του βιβλίου ολοκληρώνεται τον Οκτώβριο, αποστέλλονται ήδη στους καθηγητές που θα το διδάξουν τα 2 πρώτα τυπογραφικά φύλλα του βιβλίου. Έτσι μπορεί, να άρχίσει η διδασκαλία ή οποία φυσικά θα προσαρμοστεί στο γεγονός ότι οι μαθητές για ένα περίπου μήνα δε θα έχουν βιβλίο.

2. Β' Γυμνασίου.

Με την έναρξη του διδακτικού έτους οι μαθητές της Β' Γυμνασίου θα έχουν το αντίστοιχο έγκεκριμένο βιβλίο του ΟΕΔΒ. Αλλά δεν μπορεί να άρχίσει άμεσως η διδασκαλία από το βιβλίο αυτό γιατί προϋποθέτει γνωστή δρισμένη ύλη του βιβλίου της Α' Γυμνασίου, που πέρυσι δεν είχαν οι μαθητές. Γι'αυτό προβλέπεται να διανεμεθεί στους μαθητές και το νέο βιβλίο της Α' Γυμνασίου. Στο μεταξύ στους καθηγητές που θα διδάξουν αποστέλλονται τα 6ο και 7ο τυπογραφικά φύλλα του βιβλίου της Α' Γυμνασίου, από τα οποία μπορούν να διδάξουν.

α) Το Κεφ. 10 "Το σύνολο Z των ακεραίων" σελ. 179-198.

β) Από το Κεφ. 11 της παρ. 11.10, 11.11, 11.12, 11.13, σελ. 219-223 για να μπορέσουν να άρχίσουν κατά τα μέσα Οκτωβρίου όμαλά τη διδασκαλία από το βιβλίο της Β' τάξεως.

3. Γ' Γυμνασίου.

Οι μαθητές τής τάξεως αύτής θά έχουν μέ τήν έναρξη τών μαθημάτων τό άντίστοιχο διδακτικό βιβλίο. Πρίν όμως χρησιμοποιηθεί τό βιβλίο αύτό, μπορεί νά διατεθούν λίγα μαθήματα – πάντως όχι πέρα άπό τής 15 Όκτωβρίου – γιά τή συμπλήρωση, όπου είναι άναγκαία, τής ύλης τής Β' Γυμνασίου άπό τό άντίστοιχο βιβλίο τού ΟΕΔΒ. Ή συμπλήρωση θά περιλάβει άποσβήστε τό Κεφ. 13 – "Τριγωνομετρία" καί τά βασικά σημεία τού Κεφ. 14 "Κανονικά Πολύγωνα".

4. Δ' Λυκείου.

Στήν τάξη αύτή θά χρησιμοποιηθούν δύο βιβλία τού ΟΕΔΒ, ένα Γεωμετρίας καί ένα Άλγεβρας πού θά διδαθεί σέ δύο τεύχη. Τό α' τεύχος τής Άλγεβρας θά κυκλοφορήσει κατά τό τέλος Όκτωβρίου. Γι' αύτό ή διδασκαλία τού μαθήματος θά άρχίσει μέ Γεωμετρία καί τίς 5 ώρες τού έβδομαδιαίου προγράμματος, ένώ όταν φθάσει τό τεύχος τής Άλγεβρας θά μετατραπεί σέ 3 ώρες Άλγεβρα καί 2 ώρες Γεωμετρία, ώστε τελικά μέ τή συντήρηση τού καθηγητή νά διατηρηθούν οί ώρες τών δύο κλάδων.

Κατά τή διδασκαλία τής Γεωμετρίας ύπάρχει δυνατότητα νά έπιτυχθούν ρυθμίσεις στίς περιπτώσεις πού τό έπιτρέπουν άντίστοιχες γνώσεις άπό τήν ύλη τού Γυμνασίου (π.χ. κριτήρια ίσότητας τριγώνων).

Άς πρός τήν ύλη τής Άλγεβρας έπισημαίνεται ή ίδιομορφία τού Κεφ. Ι τής Λογικής, τού όποίου ή διδασκαλία δέν άποτελεί αύτοσκοπό (Βλ. Εισαγωγή). Άρκεί στήν άρχή μιά σύντομη καί "πρακτική" άνεμίδραση τών μαθητών γιά τά περιεχόμενά του, κυρίως μέ τά παραδείγματα καί τίς έφαρμογές του. Ή πλήρης έξοικείωση θά γίνει βαθμιαία κατά τή διδασκαλία τών έπομένων.

Ή προσεκτική μελέτη τής Εισαγωγής τού βιβλίου καθώς καί τών εισαγωγικών σημειώσεων πού προτάσσονται σέ κάθε κεφάλαιό του, θά βοηθήσει τό διδάσκοντα νά προσαρμόσει τήν έργασία του άνά πάσα στιγμή νέου προγράμματος.

5. Β' Λυκείου.

Στήν τάξη αύτή έφαρμόζεται τό μεταβατικό πρόγραμμα πού ίσχυσε καί κατά τό προηγούμενο σχ. έτος. Γιά τή διδασκαλία τού μαθήματος θά χρησιμοποιηθούν τά ίδια διδακτικά βιβλία σύμφωνα μέ τίς "Όδηγίες 1978" μέ τίς άκόλουθες διευκρινίσεις καί συμπληρώσεις:

Ι. ΑΛΓΕΒΡΑ (καμπύλες).

Τό πρόγραμμα έφαρμόζεται μέ τήν έναρξη τών μαθημάτων ώς έξής:

1. Γολωνυμικές έξισώσεις (Βλ. Όδηγίες 1978).
2. Τριγωνομετρία, Κεφ. Ι σελ. 5-32.

   Δέ θά διδαχθούν οί παράγραφοι πού έχουν άστερίσκο.

   Ώς έφαρμογές νά λυθούν έξισώσεις όπως π.χ. ή συν2χ + 3ημχ - 2 = 0
3. Έπαγωγή (Βλ. Όδηγίες 1978).
4. Άπόλυτη τιμή (Βλ. Όδηγίες 1978).
5. Άκολουθίες (Βλ. Όδηγίες 1978).

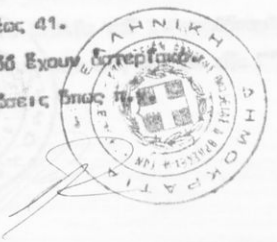
   Ή διδασκαλία τής ένότητας δέν πρέπει νά καθυστερήσει τήν έφαρμογή τού προγράμματος. Είναι άρκετό νά άφομοιώσουν οί μαθητές τίς έννοιες "άκολουθία, όρια άκολουθίας, πράξεις άκολουθιών", κυρίως μέ παραδείγματα καί άπλές άσκήσεις. Διευκρινίζεται ότι
   - παραλείπονται οί παρ. 62, 63 καθώς καί οί παράγραφοι πού έχουν άστερίσκο.
   - Άποδείξεις θά γίνουν μόνο γιά τή παρ. 52, 53, 57, 58, 59 (ώς έφαρμογές τού όρισμού).
   - Άπό τήν ένότητα "μονότονες καί φραγμένες άκολουθίες" σελ. 83 θά διατυπωθεί μόνο τό Άξίωμα τής παρ. 66 καί θά γίνει ή 1η έφαρμογή τής παρ. 67.
6. Ριζοειδή (Βλ. Όδηγίες 1978).
7. Τριγωνομετρία Κεφ. ΙΙ σελ. 33 έως 41.

   Δέ θά διδαχθούν οί παράγραφοι πού έχουν άστερίσκο.

   Ώς έφαρμογές νά λυθούν καί έξισώσεις όπως π.χ.

   ημχ + √3συνχ = -2

   ημχ + ημ2χ + ημ3χ + ημ4χ = 0

8. Λογάριθμοι (βλ. Ὁδηγίες 1978).

9. Τριγωνομετρία Κεφ. IV παρ. 34, 35, 36, 37 καὶ κατάστρωση τῆς ἐπιλύσεως τριγώνου σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις.

II. ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Θὰ διαλαυθηθεῖ ἡ σειρὰ τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου. Δὲ θὰ διδαχθοῦν οἱ παρ. 208 – 212, 233 – 243, 263, 264, 281 καὶ 282 – 286.

III. ΥΛΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ἡ ὕλη ἔνταξη τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς ἐπιβάλλει τὴν διαλαυθη διδακτικῆ πορεία.

1. Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν.
Μετὰ τὴν πρότ. 2 τῆς παρ. 1.3 νὰ βαθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἰσοδυναμίας Ξ (mod ν) ὅπως στὸ παράδ. 1 τῆς παρ. 1.2 τοῦ Κεφ. II.

2. Μιγαδικοὶ ἀριθμοί.
Δὲ θὰ διδαχθοῦν οἱ παρ. 3.1 καὶ 3.2.

3. Ἀλγεβρικὲς δομές.

4. Πολυώνυμα.
Δὲ θὰ διδαχθοῦν οἱ παρ. 5 καὶ 6.

5. Τριγωνομετρία.

6. Γ' Λυκείου.

Τὸ νέο μεταβατικὸ πρόγραμμα τῆς Γ' Λυκείου προβλέπει ὕλη κορμοῦ 3 ὥρες καὶ ὕλη ἐπιλογῆς 4 ὥρες τὴν ἑβδομάδα.

I. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΡΜΟΥ.

Τὸ ἄρθρο ὡς τὶς 15-10-79 νὰ συμπληρωθεῖ ἡ ὕλη κορμοῦ τῆς Β' τάξεως, κυρίως οἱ ἐνότητες "Τριγωνομετρία Κεφ. II" καὶ "Λογάριθμοι".
Στὴ συνέχεια θὰ χρησιμοποιηθεῖ [illegible] βιβλίο τοῦ Σ.Γκικαδάκου ("Ἔκδοση Θ.Γενηδέλη & Ἰ.Ὀρφανίδης") [illegible] τὴν ὕλη κορμοῦ τῆς Γ' Λυκείου.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ.

Αρχικά θά συμπληρωθεῖ ἡ ὕλη ἐπιλογῆς τῆς προηγούμενης τάξεως μέ τίς ἑνότητες "Πολυώνυμα" καί "Τριγωνομετρία".

Στή συνέχεια (στίς ἀρχές Νοεμβρίου) θά ἀρχίσει ἡ διδασκαλία τῆς "Αναλυτικῆς Γεωμετρίας" ἀπό τό βιβλίο τοῦ Γ.Τσάγκα ("Ἔκδοση Ἔβγεν. Ἰδρύματος). Τέλος θά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο τοῦ Β. Στάϊκου γιά τήν ἁπλούστερη ὕλη "Ανωτέρων Ἀλγεβρῶν" ποῦ προβλέπει τό πρόγραμμα ὡς ἑξῆς:

α) Κεφ. III (Ἀκολουθίες πραγματικῶν ἀριθμῶν).
Θά διδαχθεῖ ὡς ἐπανάληψη ἀλλά καί συμπλήρωση τῆς ἀντίστοιχης ὕλης τῆς Β' Λυκείου. Εἰδικότερα ἡ ἐπανάληψη τῶν ἰδιοτήτων τῆς παρ. 1.4.2 νά γίνει μέ τίς ἀντίστοιχες ἀποδείξεις ὅπως ἐκτίθενται στό βιβλίο τῆς Β' Λυκείου.
Νά γίνουν ἐπίσης ἀπό τό βιβλίο τῆς Β' Λυκείου οἱ ἐφαρμογές τῆς παρ. 84.

β) Κεφ. IV (Σύγκλιση συναρτήσεων).
Ἀφοῦ ἤδη θά ἔχει διδαχθεῖ στά μαθήματα καρμοῦ, ἡ ἔννοια τοῦ ὁρίου συναρτήσεως θά δοθεῖ ἐδῶ καί μέ τή βοήθεια τῆς θεωρίας τῶν ἀκολουθιῶν ὡς β' τρόπος.

γ) Κεφ. V (Συνέχεια συναρτήσεως).
Ἡ διδασκαλία του ἀποβλέπει στή συμπλήρωση τῆς ἀντίστοιχης ὕλης τοῦ καρμοῦ μέ τίς ἀποδείξεις τῶν προτάσεων 1.1.1, 1.2.1, 1.2.2., 1.2.3 καί τή μελέτη τῶν τριγωνομετρικῶν συναρτήσεων (παρ.2), καθώς καί τῆς λογαριθμικῆς καί ἀντιστρόφου (παρ. 3).

δ) Κεφ. VI (Παράγωγος συναρτήσεως).
Ἀπό τό κεφάλαιο αὐτό θά διδαχθοῦν μόνο οἱ παρ. 1.6.6, 1.6.7, 1.7, 1.7.1.
Ἐπίσης θά διδαχθεῖ λεπτομερῶς ἡ παρ. 2 μέ πολλά παραδείγματα καί ἀσκήσεις ὥστε νά κατανοηθεῖ ἀπό τούς μαθητές ἡ συμβολή τῆς παραγώγου στή μελέτη τῆς μεταβολῆς μιᾶς συναρτήσεως. Ἐπίσης ἐδῶ θά γίνουν ἐφαρμογές γιά τήν εὕρεση μεγίστου ἤ ἐλαχίστου.

ε) Κεφ. VII (ὁλοκλήρωμα)
Ἀφοῦ γίνει σύντομη ἀνακεφαλαίωση τῆς ἀντίστοιχης ὕλης κορμοῦ θά διδαχθεῖ ἡ παρ. 1.2 μέ τά παραδείγματα.

./.

Τέλος ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος γιά τή διδασκαλία τῶν Φυσικῶν στό Γυμνάσιο καί στό Λύκειο εἰσηγήθηκε τά ἀκόλουθα:

Γιά νά εἶναι συντονισμένη καί ὁμοιόμορφη ἡ διδασκαλία στά γυμνάσια καί τά λύκεια τῆς χώρας, παρέχουμε τίς ἀκόλουθες ὁδηγίες σχετικά μέ τή διδακτέα ὕλη μαθημάτων τοῦ κλάδου Α4.

Α) Γυμνάσιο

1. Στή Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου θά διδαχτεῖ κατά τό πρῶτο τρίμηνο μόνο Χημεία ἐπί τρεῖς ὧρες τήν ἑβδομάδα.
'Η φυσική θά διδαχτεῖ τό δεύτερο καί τρίτο τρίμηνο τρεῖς ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Στή Γ΄ Γυμνασίου θά διδαχτεῖ Βιολογία ἐπί δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα καί δέ διδαχτεῖ Γεωγραφία κατά τό πρῶτο τετράμηνο. 'Αντίθετα στό δεύτερο τετράμηνο θά διδαχτεῖ ἡ Γεωγραφία ἐπί δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα καί δέ θά διδαχτεῖ ἡ Βιολογία.

Β) Λύκειο

1. Φυσική Α΄ Λυκείου.
Θά διδαχτεῖ ἡ φυσική ἀπό τό διδακτικό βιβλίο ἐκτός ἀπό τίς παραγράφους 84, 85, 87, 89, 122γ, 122δ, 128, 133β, 133γ, 135, 152γ.
Χημεία Α΄ Λυκείου,
'Επειδή τό διδακτικό βιβλίο εἶναι ἀγκῶδες θά διδαχτοῦν οἱ ἀκόλουθοι παράγραφοι ἤ κεφάλαια (1).

./.

(1) Κεφάλαια ή παράγραφοι τοῦ ἀντίστοιχου διδακτικοῦ βιβλίου

1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5
2.1, 2.2
2.3, 2.4, 2.5
3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6
Κεφ. 4 πλήν φασματογράφου μάζας
Κεφ. 5 Οἱ νόμοι τῶν τελείων ἀερίων ἁπλῶς θὰ ἀναφερθοῦν. Οἱ τύποι θά χρησιμοποιηθοῦν γιά ἐφαρμογή. Ἡ μελέτη τους θά γίνει στή Φυσική.
6.1, 6.2
Κεφ. 7
Κεφ. 8
9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.6
10.1
10.2
10.3
10.4, 10.5 (χωρίς τήν ἀποσκλήρυνση τοῦ νεροῦ)
10.6
11.1, 11.3
11.6, 11.8, 11.11
12.1 (Μά ἀναφερθοῦν ὀνομαστικά μόνο οἱ ἀλλοτροπικές μορφές τοῦ θείου)
12.2
12.3
12.4 καί ἀπό τή 12.5 μόνο χημικές ἰδιότητες θειϊκοῦ ὀξέος καί χρήσεις
13.1, 13.2, 13.4
13.5
13.6, 13.14
14.4, 14.5, 14.6
14.7, 14.8

2. Φυσική Β΄ Λυκείου κορμός.
'Η ἔναρξη θά γίνει ἀπό τήν παρ. 18. 'Ο μαγνητισμός θά διδαχτεῖ πρίν ἀπό τόν ἠλεκτρομαγνητισμό. Δέ θά διδαχτοῦν: Οἱ ἐφαρμογές τῆς παρ. 66 ἡ 76β, 99, 102, 103, 104, 110.

3. Φυσική Β΄ Λυκείου ἐπιλογή.
Παραθέτουμε τίς παραγράφους πού θά πρέπει νά διδαχτοῦν (2).

Κεφάλαια ἤ παράγραφοι τοῦ ἀντίστοιχου διδακτικοῦ βιβλίου
1, 2, 3, 4, 5
6, 7, 8, 9
10, 11, 12, 13
14, 15, 16, 17, 18, 19α (πλήν τοῦ 19β καί τοῦ 20)
21, 22, 23 (πλήν 23α, 23β, 23γ)
24, 25, 26
27, 28
29, 30
32, 33, 34
37, 38, 39
40, 41
42, 43α (ὄχι 43β)
Εἰσαγωγικά ἤ συμπληρωματικά μαθήματα στή θερμότητα
45, 46, 47, 48, 49, 50
73, 74, 75
76
77α, 78, 79, 80 (πλήν 77β)
81, 82, 83
84
85
86, 87
88, 89

Φυσική Γ' Λυκείου κορμός.

Στό κορμό δέ θά διδαχτοῦν οἱ παράγραφοι: 6α,8, 11γ ἡ ἀπόδειξη τοῦ τύπου στήν 21, οἱ 22, 23, 24, 25, 32, 33, 34, 40, 41, 42, 66, 79δ, 81, 92, 100, 101.

Ἡ ἐπιλογή θά διδαχτεῖ μέ καθυστέρηση δύο ὡρῶν διδασκαλίας στή σχέση μέ τή διδασκαλία τοῦ κορμοῦ.

Θά διδαχτοῦν ἀπό τό βιβλίο τοῦ κορμοῦ οἱ παράγραφοι 6α, 11γ, 33, 34, 40, 41, 42, 79δ στή κατάλληλη θέση.

Ἐπίσης δέν θά διδαχτεῖ ἡ παράγραφος 19β.

Χημεία Γ' Λυκείου (κορμός).

Ἐπειδή προβλέπεται ὅτι δέ θά ἐπαρκέσει ὁ χρόνος γιά ὁλοκλήρωση τῆς ὕλης, θά πρέπει νά μή διδαχτοῦν ἡ παράγραφος 20 καί ἀπό τήν παράγραφο 52 νά διδαχτεῖ μόνο τό ἄμυλο.

Χημεία Γ' Λυκείου Ἐπιλογή.

Νά διδαχτοῦν στή σειρά ὅλα τά μαθήματα.

Χημεία Β' Λυκείου Κορμός καί ἐπιλογή.

Ἐπειδή τό βιβλίο εἶναι ὀγκώδες παραθέτουμε τίς παραγράφους ἤ τά κεφάλαια πού πρέπει νά διδαχτοῦν (3)

Κεφάλαια ἤ παράγραφοι τοῦ ἀντίστοιχου διδακτικοῦ βιβλίου

Διαλύματα (Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Λιώση)

1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3

3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Κεφάλαιο 4

Κεφάλαιο 5

6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 (ὄχι τό κάλιο)

7.1, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5

9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.6

11.1

12.1, 12.2, 12.3

Χημεία Β' Λυκείου (ἐπιλογή)

1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5

2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5

3.1, 3.2

4.1, 4.2

5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7

6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5

7.2, 7.3, 7.4

Οἱ ἀνωτέρω ὁδηγίες, τίς ὁποῖες τά μέλη τοῦ Τμήματος εἶχαν ἐπεξεργαστεῖ ὁἑ προηγούμενες συσκέψεις, ἔγιναν δεκτές ἀπό τό Τμῆμα ὅπως ἔχουν στίς εἰσηγήσεις. Ἐπειδή αὐτές οἱ ὁδηγίες εἶναι ἀνάγκη νά φθάσουν τό γρηγορότερο στούς ἐνδιαφερόμενους καθηγητές, τό Τμῆμα εἰσηγεῖται στή Διοίκηση νά τίς ἀποστείλει ἀπευθείας στούς καθηγητές σέ τρεῖς ἐγκυκλίους (μία γιά τούς θεολόγους, μία γιά τούς φιλολόγους καί μία γιά τούς μαθηματικούς μέ τίς ἀντίστοιχες ὁδηγίες γιά τόν κάθε κλάδο) μέ κοινοποίηση πρός τούς κ. Ἐπόπτες καί τούς Γεν. Ἐπιθεωρητές.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Στ. Παλαιοκρασσάς

Ἡ Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

24-9-79

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 65 /1979

Σήμερα, 20 Σεπτεμβρίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 12η μεσημβρινή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶ, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
ΑΠΩΝ Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
ΑΠΩΝ Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος μετεῖχε στό Τμῆμα Δ.Ε., ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ ἦταν σέ κανονική ἄδεια καθώς καί ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος. Ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου-Λυκείου γιά τό διδ. ἔτος 1980-81. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Σχεδιασμός ἀνάθεσης γιά τή συγγραφή Ἱστορίας Α΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου, Νέοι προσανατολισμοί στήν Ἔκθεση, τοῦ Στυλιανοῦ Κωτσιόπουλου. Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκᾶς καί Κ. Κατσιμάνης.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ Προεδρεύων κ. Στ. Παλαιοκρασσάς, Σύμβουλος Α΄ θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο:

α) τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.211.13/14/Γ/5272/11-9-1979
β) " ἀριθμ. Φ.211.13/16/Γ/5353/11-9-1979
γ) " ἀριθμ. Φ.211.31/29/Γ/5186/11-9-1979
δ) " ἀριθμ. Φ.211.13/15/Γ/4991/11-9-1979
ε) " ἀριθμ. ΣΤ/8823/6-9-1979
στ) " ἀριθμ. Φ.211.17/72/Γ/4131/27-6-1979
ζ) " ἀριθμ. Φ.211.17/93/Γ/5001/18-8-1979
η) " ἀριθμ. Φ.10/2403/18-8-1979
θ) " ἀριθμ. Γ/4617/20-7-1979

'Ο ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου-Λυκείου γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81, κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ λέγει τά ἑξῆς:

Γιά τόν ἔγκαιρο ἐφοδιασμό μέ διδακτικά ἐγχειρίδια τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Γενικοῦ Λυκείου σχ. ἔτους 1980-81, ὕστερα ἀπό συνεργασία μέ τούς κ.κ. συναδέλφους, Συμβούλους καί Εἰσηγητές τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγοῦμαι τά ἑξῆς:

Σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 ἀνήκει στήν ἀρμοδιότητά του "προκειμένου περί κυκλοφορούντων βιβλίων καί βοηθημάτων, ἡ διατύπωσις γνώμης περί τῆς χρησιμότητας ἤ μή αὐτῆς". Γιά νά ἐκπληρώσουμε αὐτή τήν ὑποχρέωση, ἔχοντας ὑπόψη:

α) Τά ἀναλυτικά προγράμματα (ὁριστικά ἤ μεταβατικά) πού θά ἰσχύσουν κατά τό σχ. ἔτος 1980-81,

β) Τά διδακτικά βιβλία πού ἔχει ἤδη ἐκδόσει ὁ ΟΕΔΒ γιά τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν σχ. ἔτους 1979-80,

γ) Τίς προκηρύξεις γιά συγγραφή νέων διδακτικῶν ἐγχειριδίων πού ἤδη ἔχουν δημοσιευτεῖ στήν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί πού ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τους ἐπιτρέπει τήν πρόβλεψη ὅτι θά ἔχουμε νέα βιβλία, ὁπότε δέν ὑπάρχει λόγος ἀπό τώρα νά προβοῦμε στήν πρόταση γιά ἐπανέκδοση τῶν παλαιῶν,

δ) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/76,

Εἰσηγούμαστε τήν ἐπανέκδοση τῶν παρακάτω διδακτικῶν βιβλίων, ἀφοῦ προηγουμένως αὐτά θεωρηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα:

1.- 'Ανθολόγιο Πατερικῶν Κειμένων γιά τίς 3 τάξεις τοῦ Λυκείου.
2.- Χριστιανισμός καί Κόσμος Β΄ Λυκείου.
3.- Χριστιανική 'Ηθική Γ΄ Λυκείου.
4.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου
5.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου
6.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου
7.- Νεοελληνική Γραμματική-Κείμενα καί 'Ασκήσεις
8.- Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη
9.- Συντακτικό τῆς Νέας 'Ελληνικῆς Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου
10.- 'Ομήρου 'Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

11.- 'Ομήρου 'Ιλιάδα, Β΄ Γυμνασίου
12.- Λουκιανοῦ 'Εκλογές, Α΄ Γυμνασίου
13.- Πλουτάρχου Βίοι, Β΄ Γυμνασίου
14.- 'Αττικοί ρήτορες, Β΄ Γυμνασίου
15.- Δραματική Ποίηση, Γ΄ Γυμνασίου
16.- Βατραχομυομαχία "Εργα καί 'Ημέρες τοῦ 'Ησιόδου, Β΄ Γυμνασίου
17.- Νεοελληνικά 'Αναγνώσματα, Γ΄ Λυκείου
18.- Πλάτωνος Διάλογοι, Φαίδων-Πρωταγόρας, Γ΄ Λυκείου
19.- Σοφοκλῆ Τραγωδίες,Οἰδίπους Τύραννος-'Αντιγόνη, Γ΄ Λυκείου
20.- 'Αρχαῖοι "Ελληνες Λυρικοί ('Εκλογές), Γ΄ Λυκείου
21.- Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, Γ΄ Λυκείου.
22.- Μαθηματικά, Β΄ Γυμνασίου
23.- Μαθηματικά, Γ΄ Γυμνασίου
24.- Θεωρητική Γεωμετρία, Α΄ Λυκείου
25.- Κοσμογραφία, Γ΄ Λυκείου
26.- Μαθήματα Γενικῆς Βιολογίας, Γ΄ Λυκείου

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Εγκρίνει τήν προώθηση τῶν παρακάτω βιβλίων στόν ΟΕΔΒ γιά ἐπανέκδοση γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81:

1.- 'Ανθολόγιο Πατερικῶν Κειμένων γιά τίς 3 τάξεις τοῦ Λυκείου
2.- Χριστιανισμός καί Κόσμος, Β΄ Λυκείου
3.- Χριστιανική 'Ηθική, Γ΄ Λυκείου
4.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Α΄ Γυμνασίου
5.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Β΄ Γυμνασίου
6.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Γ΄ Γυμνασίου
7.- Νεοελληνική Γραμματική, Κείμενα καί 'Ασκήσεις
8.- Νεοελληνική Γραμματική, Μανόλη Τριανταφυλλίδη
9.- Συντακτικό της Νέας Ελληνικής Β΄ Γυμνασίου
10.- 'Ομήρου 'Οδύσσεια, Α΄ Γυμνασίου
11.- 'Ομήρου 'Ιλιάδα, Β΄ Γυμνασίου
12.- Λουκιανοῦ 'Εκλογές, Α΄ Γυμνασίου

./.

13.- Πλουτάρχου Βίοι, Β΄ Γυμνασίου
14.- Ἀττικοί Ρήτορες, Β΄ Γυμνασίου
15.- Δραματική Ποίηση, Γ΄ Γυμνασίου
16.- Βατραχομυομαχία - Ἔργα καί Ἡμέρες τοῦ Ἡσιόδου, Β΄ Γυμνασίου
17.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Γ΄ Λυκείου
18.- Πλάτωνος Διάλογοι, Φαίδων-Πρωταγόρας, Γ΄ Λυκείου
19.- Σοφοκλῆ Τραγωδίες, Οἰδίπους Τύραννος-Ἀντιγόνη, Γ΄ Λυκείου
20.- Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί (Ἐκλογές), Γ΄ Λυκείου
21.- Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ Πολίτης, Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, Γ΄ Λυκείου
22.- Μαθηματικά, Β΄ Γυμνασίου
23.- Μαθηματικά, Γ΄ Γυμνασίου
24.- Θεωρητική Γεωμετρία, Α΄ Λυκείου
25.- Κοσμογραφία, Γ΄ Λυκείου
26.- Μαθήματα Γενικῆς Βιολογίας, Γ΄ Λυκείου

Οἱ ἁρμόδιοι εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄ γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Σχεδιασμός ἀνάθεσης γιά τή συγγραφή Ἱστορίας Α΄ Γυμνασίου, λέγουν τά ἑξῆς:

1.- Μέ τό ἔγγραφο Φ.211.17/113/Γ/5485/14-9-1979 ὁ ὁ Γενικός Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ζητεῖ - σύμφωνα μέ τό νόμο - ἀπό τό Τμῆμα μας νά προχωρήσει σέ εἰσήγηση γιά τήν ἀνάθεση συγγραφῆς ἱστορίας α΄ γυμνασίου καθώς ὁ διαγωνισμός πού προκηρύχτηκε γι' αὐτό τό σκοπό πέρυσι ἔληξε χωρίς νά ἀποδώσει κατάλληλο διδακτικό βιβλίο, ἐφόσον κανένας συγγραφέας δέν ὑπόβαλε βιβλίο γιά κρίση ἐμπρόθεσμα.

2.- Οἱ διαδικασίες ἀνάθεσης εἶναι γνωστές· ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ εἰσηγεῖται σχετικά στόν κ. Ὑπουργό. Τώρα ὅμως πού οἱ πολύ ἐπείγουσες ἀνάγκες τοῦ γυμνασίου ἔχουν ἀντιμετωπιστεῖ θεωροῦμε σκόπιμο οἱ σχετικές εἰσηγήσεις νά προέρχονται ἀπό προηγούμενη ἐξαντλητική διερεύνηση τοῦ ἐπιστημονικοῦ χώρου πού μπορεῖ νά κάνει τό Τμῆμα Μ.Ε. συλλογικά. Γι' αὐτό εἰσηγούμαστε στό Τμῆμα μέσα σέ προθεσμία εὔλογη (μιά βδομάδα ἀπό σήμερα) ὅλα τά μέλη νά προτείνουν, ἄν γνωρίζουν,

./.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου, Νέοι Προσανατολισμοί στήν "Εκθεση τοῦ Στυλιανοῦ Κωτσιόπουλου, κ. Δ. Σακκᾶς, εἶπε ὅτι τό βιβλίο Νεοι Προσανατολισμοί τοῦ Στ. Κωτσιόπουλου μελέτησε ὁ Εἰσηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης μέ πολλή προσοχή καί συνέταξε εἰσήγηση πού παρουσιάζει πληρότητα ἀπό κάθε ἄποψη. Τήν συνυπογράφω ὅπως ἔχει. Τό περιεχόμενό της εἶναι τό ἀκόλουθο:

Τό ΥΠΕΠΘ, Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Δ΄ Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν, διαβίβασε στό ΚΕΜΕ μέ τό ὑπό στοιχεῖα Γ/3437/7-7-1979 ἔγγραφό του, τήν ἀπό 29/5.1979 αἴτηση τοῦ κ. Στυλιανοῦ Κωτσιοπούλου, προκειμένου νά γνωμοδοτήσει, κατά τήν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, γιά τό βιβλίο "Νέοι προσανατολισμοί στήν ἔκθεση". Τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἐπαρκῆς ἀριθμός ἀντιτύπων ἔχει ἤδη κατατεθεῖ στή γραμματεία τοῦ ΚΕΜΕ.

Πρόκειται γιά μιά σειρά ἀπό τέσσερις ὀγκώδεις τόμους, πού ὁ καθένας τους καλύπτει ἕναν ἰδιαίτερο τομέα θεμάτων τά ὁποῖα προβλέπονται γιά τίς ἀνώτερες γυμνασιακές τάξεις καί τίς τρεῖς τάξεις τοῦ Λυκείου, μέ ἀποτέλεσμα οἱ τέσσερις τόμοι νά παρακολουθοῦν ἐξελικτικά τά στάδια τῆς πνευματικῆς ὡρίμανσης τῶν μαθητῶν τῆς Μ.Ε. Στόν πρῶτο τόμο ὑπάρχει μιά γενική εἰσαγωγή, στή φύση καί τήν ἰδιοτυπία τοῦ μαθήματος καθώς καί γενικές γλωσσικές ὁδηγίες καί συμβουλές γιά τήν ἐπιτυχή σύνταξη ἐκθέσεων. 'Επίσης α) Διαγράμματα θεωρητικοῦ χαρακτήρα γιά τόν τρόπο ἀναπτύξεως διαφόρων θεμάτων (σέ ὁρισμένους τόμους)· β) Μεγάλος ἀριθμός ἱκανοποιητικά ἀναπτυγμένων, σέ γενικές γραμμές, θεμάτων εἴτε ἀπό γλωσσούς λογοτέχνες καί πνευματικούς ἀνθρώπους, ἀπό τά ἔργα τῶν ὁποίων ἔχουν ἐπιμελῶς ἐπιλεγεῖ καί καταχωριστεῖ τά κατάλληλα κείμενα. 'Η κάθε ἔκθεση συνοδεύεται ἀπό τήν προσθήκη συναφῶν θεμάτων πρός αὐτό πού ἀναπτύχθηκε καί ἀπό μιά σειρά ἐρωτήσεων πού ἐμβαθύνουν, προεκτείνουν καί διευρύνουν ὅσα ἔχουν κάθε φορά ἀναπτυχθεῖ.

Οἱ ἐκθέσεις ἔχουν συνταχθεῖ μέ ἐπιμέλεια, ἐνῶ τό ἴδιο ἰσχύει γιά τά συναφῆ θέματα καί τίς ἐρωτήσεις. Τό σύνολο μαρτυρεῖ ἐπαινετή μεθοδικότητα, εὐρύτητα πνεύματος καί γενικότερη ἐνημέρωση. Παρά τίς ὅποιες ἀτέλειές τους, τά βιβλία αὐτά, ὡς πρός τό σημεῖο στό ὁποῖο ἀνα-

./.

./.£

φερόμαστε, είναι από τά καλύτερα τού είδους τους. Δέ θά μπορούσε όμως κανείς νά έκφραστεί μέ τόν ίδιο κολακευτικό τρόπο γιά τήν είσαγωγή λ.χ., όπου καί ή βιβλιογραφία δέν πείθει γιά τήν πληρότητά της καί τά κείμενα συχνά πάσχουν όχι μόνο γλωσσικά άλλά καί κατά περιεχόμενο (πρβλ. Τί είναι έκθεση. Τό γενικό περιεχόμενο τής λέξης είναι ή τοποθέτηση ένός άντικειμένου έξω (έκ+θέτω), όπως προϋόντα, έργα τέχνης κτλ. τ.Α΄, σ.11. "Η καλαισθησία καί ή καλλιγραφία, δηλαδή ή χρησιμοποίηση περιθωρίων καί παραγράφων", τ.Α΄, σ.14).

Όπωσδήποτε, δέ θά είσηγούμαστε τή σύσταση στά Σχολεία τής σειράς τών πιό πάνω βιβλίων ώς χρήσιμων, κατά τήν παράγραφο 5 τού άρθρου 2 τού Ν.186/1975, καί αύτό όχι τόσο έξαιτίας τών άτελειών πού ύπαινιχθήκαμε όσο κυρίως γιά λόγους πιό γενικούς: είναι πλέον κοινός τόπος ότι τό μάθημα τών έκθέσεων έκφράζει τήν όλη προσωπικότητα τού μαθητή όπως αύτή διαμορφώνεται από τίς κληρονομικές του καταβολές, τήν έπίδραση τού περιβάλλοντος καί τήν παιδευτική προσπάθεια τού Σχολείου. Έπομένως στήν έκθεσή του ό μαθητής έξωτερικεύει τούς καρπούς τής άργής αύτής διάπλασής του, οί όποίοι είναι τόσο περισσότερο εύπρόσδεκτοι όσο πιό άβίαστα ώριμάζουν. Η σύσταση από τό ΚΕΜΕ - ένα έπιτελικό όργανο έπιφορτισμένο μέ τήν πραγμάτωση μιάς ούσιαστικής έκπαιδευτικής άλλαγής πού θά τοποθετήσει τήν παιδεία τών έλληνοπαίδων σέ όρθότερη βάση - βοηθημάτων έστω καί άξιόλογων όπως οί "Νέοι προσανατολισμοί στήν "Εκθεση" θά ύπονόμευε τήν παιδευτική σημασία τού μαθήματος εύνοώντας τή μηχανική άπομνημόνευση έτοιμων κειμένων καί θά δημιουργούσε τήν έντύπωση πώς ή άποστολή τού σχολείου δέν άποβλέπει στήν ούσιαστική μόρφωση τών μαθητών άλλά έξαντλείται στήν προετοιμασία τους γιά τίς έξετάσεις.

Τό Τμήμα Μ.Ε., άφού έλαβε ύπόψη α) τήν είσήγηση τού κ. Δ. Σακκά καί β) τή συζήτηση πού έπακολούθησε

άποφαίνεται όμόφωνα

Δέν κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο, Νέοι προσανατολισμοί στήν Έκθεση, τού Σ. Κωτσόπουλου, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τού άρθρου 2 τού Ν.186/75

Στό σημείο αύτό τερματίστηκε ή συζήτηση.

Αθήνα 1-10-79

Ο Προέδρευων

Σταμ. Παλαιοκρασσάς

Η Γραμματέας

Λήδ. Ζαραφωνίτου

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 66/1979

Σήμερα, 25 Σεπτεμβρίου 1979, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαισκρασᾶς, Σύμβουλο Α΄ οἱ

Σύμβουλοι Β΄	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
ΑΠΩΝ Ἰ. Ἀρβανίτης	Ἰ. Σκορδίλης ΑΠΩΝ	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκᾶς		Κ. Κατσιμάνης
Ἠλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		ΑΠΩΝ Λ. Ἀδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		ΑΠΩΝ Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, ἦσαν σέ κανονική ἄδεια. Ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ἀπουσίαζε γιά προσωπικούς λόγους καί ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής, ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ὁδηγίες γιά τήν Ἱστορία στά Λύκεια (διδακτέα ὕλη, διδακτική μεθοδολογία, περιλήψεις). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμ. Β΄

β) Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ψυχολογίας. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀνακοινώσεις σχετικά μέ διεθνεῖς ἐκπαιδευτικές σχέσεις. Εἰσηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης.

ΘΕΜΑ 4ο – Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα τῶν εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας τοῦ Ν. Δέρβη. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Μαθηματικά τοῦ Σ. Παπαδόπουλου (Γ΄ Γεν. Λυκείου). Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄

./.£

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄, ἀνακοινώνει πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τῶν ἐγγράφων:

α) Γ/5504/17-9-79 καί

β) Φ.547.1/Γ/5420/12-9-1979

Ἀκολούθως ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Οδηγίες γιά τήν 'Ιστορία στά Λύκεια (διδακτέα ὕλη, διδακτική μεθοδολογία, περιλήψεις), θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τίς ἀκόλουθες ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῆς 'Ιστορίας στό Λύκειο:

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο.

Διδακτέα ὕλη:

Α΄Τάξη, ὧρες τρεῖς τήν ἑβδομάδα. Τό νέο βιβλίο ἔχει σύνολο σελίδων (μέ χάρτες, εἰκόνες κτλ.) 249· σωστό εἶναι νά θεωρηθεῖ διδακτέα ὕλη ὁλόκληρο τό βιβλίο. Παρακαλοῦνται οἱ διδάσκοντες νά ἴδοῦν τή σελίδα 241, πρίν ἀρχίσουν τή διδασκαλία τους, καί νά καθοδηγήσουν ἀνάλογα τούς μαθητές τους.

Β΄Τάξη, (1) Ὕλη γενική ("κορμοῦ"), ὧρες δυό τήν ἑβδομάδα. Διδακτέα ὕλη ἀπό τό βιβλίο Κ.Καλοκαιρινοῦ τά κεφάλαια: Α,Β,Ε,Ζ,Η,Ι,καί ΙΑ (τό τμῆμα ἀπό σελίδα 380-409). Σύνολο σελίδων 228, ἀπό τίς ὁποῖες οἱ μισές περίπου καλύπτονται ἀπό χάρτες, εἰκόνες καί λοιπά βοηθητικά τῆς διδασκαλίας στοιχεῖα. Γιά τά μή διδακτέα κεφάλαια προσφέρεται συνοπτική περίληψη μόνο γιά λόγους σύνδεσης τῆς διδασκόμενης ὕλης (βλέπε τό παράρτημα αὐτοῦ τοῦ φυλλαδίου).

(2) Ὕλη ἐπιλογῆς, ὧρες δυό τήν ἑβδομάδα.

Διδάσκεται πρῶτα τό βιβλίο τῆς Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές. Πρόκειται γιά 30-32 σελίδες μικροῦ σχήματος (οἱ ὑπόλοιπες ἔχουν ἐξαιρεθεῖ καί δηλώνονται μέ ἀγκύλες). Ἔπειτα θά διαλεχτοῦν κάποια κεφάλαια Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ· σχετικές ὁδηγίες θά συνοδεύουν τό βιβλίο πού θά σταλεῖ ἔγκαιρα.

Γ΄Τάξη, (1) Ὕλη γενική ("κορμοῦ"), ὧρες δυό τήν ἑβδομάδα.

Ἀπό τό βιβλίο Θεοδωρίδη- Λαζάρου θεωροῦνται διδακτέα ὕλη τά κεφάλαια: Α,Β, Γ,ΣΤ,Θ,ΙΑ-ΙΕ, ΙΘ, Κ, ΚΑ,ΚΒ καί ΚΔ (σύνολο σελίδων κειμένου 200 περίπου· καί ὑπενθυμίζεται ὅτι πρόκειται γιά ἕνα ἀπό τά εὐκολότερα σχολικά βιβλία, εἶναι σχεδόν ἁπλοϊκό γιά ΙΘ/χρονα παιδιά). Γιά τά μή διδασκόμενα κεφάλαια ἰσχύει ὅτι σημειώσαμε παραπάνω γιά τήν ἀντίστοιχη περίπτωση τῆς Β΄Λυκείου.

(2) Ὕλη ἐπιλογῆς, ὧρες δύο τήν ἑβδομάδα.

Τό σχετικό βιβλίο περιλαμβάνει περίπου 120 σελίδες διδακτέες καί ἑξαντοστάσης σέ μορφή ἱστορικῆς ἀφήγησης, οἱ ὁποῖες ὅμως συνοδεύονται ἀπό ἄλλες σελίδες ἱστορικῶν πηγῶν. Οἱ σελίδες τῆς κατηγορίας αὐτῆς (οἱ πηγές) ἐμπλουτίζουν τήν ἱστορική ἀφήγηση ὅς ἕνα βαθμό καί διδάσκονται παράλληλα, ἀλλά δέν ἀποτελοῦν ἀντικείμενο

των αὐτῶν γίνεται λόγος παρακάτω)/στήν καλύτερη- καί ἐπιθυμητή-περίπτωση πλουτίζουν τήν ἐπιχειρηματολογία καί τεκμηρίωση τῶν ἄλλων σελίδων, τῆς ἱστορικῆς σύνθεσης-ἀφήγησης. Ἐπιπρόσθετα διευκρινίζεται ὅτι ὅπου ἀναφέρονται στίς σελίδες ἱστορικῆς ἀφήγησης νόμοι ὡς πηγές ἱστορικές, λ.χ. νόμοι γιά τήν ἐκποίηση ἐθνικῶν κτημάτων (ΑΒ'/16.6.1824 καί ΝΓ 8.2.1826) τά στοιχεῖα πού σημειώνονται μέσα σέ παρενθέσεις δέν ἀποτελοῦν ὑλικό γιά ἀπομνημόνευση.

F τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε

B. Μεθοδολογία διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας

α'Ὑπενθυμίζονται πρῶτα οἱ γενικοί στόχοι διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στό Λύκειο, ὅπως ἔχουν περιληφθεῖ στήν πράξη 135/1977 τοῦ τμήματος Μ.Ε.Ε., γιά νά ἀποτελοῦν προοίμιο τῶν ἀντίστοιχων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ἱστορίας, "κορμοῦ καί ἐπιλογῆς", ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Λυκείου:

1. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο παρακάμπτει μέ σύντομη ὑπόμνηση τά διδαγμένα στό Γυμνάσιο μέ ἀφηγηματική μορφή ἱστορικά γεγονότα, ἀναζητεῖ τά βαθύτερα αἴτια τῆς ἱστορικῆς δράσης, ἐπιμένει στήν κριτική καί τήν ἀξιολόγηση τῶν γεγονότων, προχωρεῖ στήν ἑρμηνεία τῶν μορφῶν πολιτισμοῦ (οἰκονομική ζωή, κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, δίκαιο, ἐπιστήμη, καλλιτεχνική δημιουργία, θρησκεία), τίς ὁποῖες ἀντικρίζει ὡς ἔκφραση συνολική τῶν συνθηκῶν ζωῆς καί τῆς βιοθεωρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἱστορούμενης περιόδου. Ἔτσι ἡ ἱστορία ἀντιμετωπίζεται ὡς τό κατεξοχήν ἀνθρωπογνωστικό μάθημα, γιατί τοῦτο σπουδάζει πραγματικές ἀνθρώπινες πράξεις.

2. Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο εἶναι ἡ καλλιέργεια ἱστορικῆς συνείδησης καί κρίσης, μέ τό νόημα ὅτι: μέ τή σπουδή τοῦ ἀνθρώπινου παρελθόντος ὁ νέος ἄνθρωπος:

(α) προάγεται ἀνθρωπογνωστικά ὥστε καλύτερα νά ἀντιλαμβάνεται καί ἀντικειμενικότερα νά ἑρμηνεύει καί νά ἀξιολογεῖ ὅσα συμβαίνουν γύρω του σήμερα,

(β) κατανοεῖ ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι ἔργο συλλογικό τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ εὐθύνη γιά τό ἔργο αὐτό εἶναι συλλογική ἀλλά καί προσωπική στό βαθμό πού κάθενας συμβάλλει συνειδητά καί ἐλεύθερα στήν κοινή προσπάθεια.

των αὐτῶν γίνεται λόγος παρακάτω)/στήν καλύτερη- καί ἐπιθυμητή-περίπτωση πλουτίζουν τήν ἐπιχειρηματολογία καί τεκμηρίωση τῶν ἄλλων σελίδων, τῆς ἱστορικῆς σύνθεσης-ἀφήγησης. Ἐπιπρόσθετα διευκρινίζεται ὅτι ὅπου ἀναφέρονται στίς σελίδες ἱστορικῆς ἀφήγησης νόμοι ὡς πηγές ἱστορικές, λ.χ. νόμοι γιά τήν ἐκποίηση ἐθνικῶν κτημάτων (ΛΒ'/16.6.1924 καί ΝΓ 8.2.1825) τά στοιχεῖα πού σημειώνονται μέσα σέ παρενθέσεις δέν ἀποτελοῦν ὑλικό γιά ἀπομνημόνευση.

Β. Μεθοδολογία διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας

α') Ὑπενθυμίζονται πρῶτα οἱ γενικοί στόχοι διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στό Λύκειο, ὅπως ἔχουν περιληφθεῖ στήν πράξη 135/1977 τοῦ τμήματος Μ.Ε./Γ γιά νά ἀποτελοῦν προοίμιο τῶν ἀντίστοιχων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ἱστορίας, "κορμοῦ καί ἐπιλογῆς", ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Λυκείου:

1. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο παρακάμπτει μέ σύντομη ὑπόμνηση τά διδαγμένα στό Γυμνάσιο μέ ἀφηγηματική μορφή ἱστορικά γεγονότα, ἀναζητεῖ τά βαθύτερα αἴτια τῆς ἱστορικῆς δράσης, ἐπιμένει στήν κριτική καί τήν ἀξιολόγηση τῶν γεγονότων, προχωρεῖ στήν ἑρμηνεία τῶν μορφῶν πολιτισμοῦ (οἰκονομική ζωή, κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, δίκαιο, ἐπιστήμη, καλλιτεχνική δημιουργία, θρησκεία), τίς ὁποῖες ἀντικρίζει ὡς ἔκφραση συνολική τῶν συνθηκῶν ζωῆς καί τῆς βιοθεωρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἱστορουμένης περιόδου. Ἔτσι ἡ ἱστορία ἀντιμετωπίζεται ὡς τό κατεξοχήν ἀνθρωπογνωστικό μάθημα, γιατί τοῦτο σπουδάζει πραγματικές ἀνθρώπινες πράξεις.

2. Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο εἶναι ἡ καλλιέργεια ἱστορικῆς συνείδησης καί κρίσης, μέ τό νόημα ὅτι: μέ τή σπουδή τοῦ ἀνθρώπινου παρελθόντος ὁ νέος ἄνθρωπος:

(α) προάγεται ἀνθρωπογνωστικά ὥστε καλύτερα νά ἀντιλαμβάνεται καί ἀντικειμενικότερα νά ἑρμηνεύει καί νά ἀξιολογεῖ ὅσα συμβαίνουν γύρω του σήμερα,

(β) κατανοεῖ ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι ἔργο συλλογικό τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ εὐθύνη γιά τό ἔργο αὐτό εἶναι συλλογική/ἀλλά καί προσωπική στό βαθμό πού κανένας συμβάλλει συνειδητά καί ἐλεύθερα στήν κοινή προσπάθεια.

Γ τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε

(γ) ἐπισημαίνει τήν ἰδαιτερότητα τῆς κοινωνίας ὅπου αὐτός ἀνήκει καί ἀναπτύσσεται, τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀπασχολοῦν αὐτή τήν κοινωνία, τήν ἀνάγκη συνεργασίας ὅλων τῶν μελῶν της γιά τήν ἐπίλυση τῶν ἐπιμέρους προβλημάτων καί τή συλλογική οἰκοδόμηση καλύτερου αὔριο· ἐπισημαίνει τέλος τήν ἀνάγκη συνεννόησης καί ἀμοιβαίου σεβασμοῦ ὅλων τῶν κοινωνιῶν γιά τήν εἰρήνη καί τήν εὐημερία ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

3. Ἐπίσης, μέ τή διδασκαλία τῆς ἱστορίας στό Λύκειο, ἐπιδιώκεται στοιχειώδης τουλάχιστο καί βαθμιαία ἐνημέρωση τῶν μαθητῶν στή μεθοδολογία τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας καί τήν ἀξιολόγηση τῶν πηγῶν.

β. Η δομή των διδακτικών βιβλίων.

Τά τρία βασικά βιβλία α', β' καί γ' Λυκείου έχουν τή γνωστή μορφή καί, κατά συνέπεια, παρελλείπει ή καταγραφή είδικών όδηγιών γιά τή διδακτική άξιοποίησή τους. Διευκρινίζεται τούτο μόνο: ότι τά κεφάλαια πού άναφέρονται στίς τέχνες, τά γράμματα καί τίς έπιστήμες διδάσκονται συστηματικά, όχι όμως γιά νά προσθέσουν φόρτο ονομάτων στή μνήμη τών μαθητών, άλλά γιά νά κατανοήσουν οί μαθητές ότι ή καλλιτεχνική καί ή έπιστημονική δημιουργία τού άνθρώπου άποτελεί μέρος όργανικό τής ύλης δραστηριότητάς του καί έκφραση τής συνολικής πολιτισμικής παρουσίας του.

Τά δύο βιβλία Ιστορίας "Επιλογής" β' καί γ' Λυκείου έξυπηρετούν είδικούς στόχους καί έχουν ίδιαίτερη δομή.
Για τό δεύτερο άπ'αύτά έχουν γραφεί όσα κρίθηκαν άναγκαία στόν πρόλογό του. Γιά τό άλλο όμως (Αίκ. Χριστοφιλοπούλου, Εισαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές) φαίνεται σκόπιμο νά γραφούν έδώ τούτα τά διευκρινιστικά, ότι όλη ή ύλη τού βιβλίου συγκεντρώνεται γύρω άπό δύο θεμελιακά μεθοδολογικά προβλήματα, πού άντιμετωπίζει ό Ιστορικός, έρευνητής καί συγγραφέας, όταν έπιχειρεί νά γράψει τήν Ιστορία μιάς χώρας, μιάς έποχής, ένός θεσμού:
(α) νά μάθει όλα τά σχετικά μέ τό θέμα του έρευνώντας όλες τίς σχετικές πηγές, άξιολογώντας τήν άξιοπιστία τους καί διασταυρώνοντας τίς πληροφορίες τους, (β) νά έρμηνεύσει τήν Ιστορική ζωή γενικά έξετάζοντας πόσο συμβάλλουν σ'αύτά οί διάφοροι "παράγοντες", όπως τό φυσικό περιβάλλον, ό φυλετικός χαρακτήρας, ή έθνική συνείδηση, οί μεγάλες προσωπικότητες, οί κανονικές όμάδες, οί άνθρώπινες άνάγκες καί οί συναφείς δραστηριότητες καί ίδεολογίες.

γ. Οί σκέψεις γιά τή διδακτική μεθοδολογία πού άκολουθούν άναφέρονται μόνο στά δυό βιβλία "Επιλογής", χωριστά γιά τό καθένα, καί δέν άποτελούν ύπόδειξη δεσμευτική άλλά πρόταση γιά δοκιμή.

./.

1. Διδακτική μεθοδολογία (διμάθημα) γιά τό βιβλίο Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές.

Ἡ φύση τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ (μεθοδολογία τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας) μᾶλλον φαίνεται νά ἀποκλείει τήν παραδοσιακή μορφή ἐφήγησης, μονολόγου, καθώς καί τή στεγνή ἀπομνημόνευση.

Προτείνονται λοιπόν οἱ ἀκόλουθοι τρόποι*, διδασκαλίας:

(α) Παρουσίαση τοῦ θέματος ἀπό τόν καθηγητή – ἔπειτα διεισδύσεις μέ διευθυνόμενο διάλογο. Ἄν π.χ. πρόκειται νά γίνει λόγος γιά τό τί εἶναι ἱστορικό γεγονός, μπορεῖ ὁ καθηγητής νά ἀναφέρει μερικά γνωστά ἱστορικά γεγονότα ὡς παραδείγματα, γιά νά προσδιορίσει ἔπειτα τά κοινά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν σ'αὐτά καί σέ κάθε ἄλλο ἱστορικό γεγονός: τόπος, χρόνος, ἀνθρώπινες ἀνάγκες, ἀνθρώπινα κίνητρα, ἀνθρώπινη δράση, αἴτια – συναίτια, παρεγγοντες ἄλλοι, ἀποτέλεσμα, ἀξιολόγηση κτλ. (Περισσότερα στοιχεῖα γιά τό θέμα αὐτό περιέχονται στό τεῦχος Ὁδηγίες γιά τά φιλολογικά μαθήματα τοῦ Γυμνασίου, σελ. 18–20, ἔκδοση τοῦ 1978).

(β) Ἀνάγνωση τοῦ διδακτέου κεφαλαίου μέσα στήν αἴθουσα – ἔπειτα διευθυνόμενος διάλογος γιά τή διευκρίνιση ἀποριῶν. Ἀνάγκη καί στήν περίπτωση αὐτή νά ἔχει ὁ καθηγητής προετοιμάσει ἕνα κύκλο ἀπό παραδείγματα πρόσφορα, γιά νά πλουτίσει τή διδασκαλία του καί νά καταλήξει ἐπαγωγικά στό συμπέρασμά του, δηλαδή νά ἐπιστρέψει – συνήθως – στίς σελίδες τοῦ βιβλίου· ἀλλιῶς τό ξεκίνημά του ἀπό τίς διδακτέες σελίδες θά ἐρμηνευτεῖ πολύ δικαιολογημένα ὡς τεκμήριο ἀμάθειας καί ἀβελτηρίας.

---

* Προϋπόθεση ἀπαραίτητη εἶναι νά ἔχει μελετήσει ὁ καθηγητής ὁλόκληρη τή δομή ὅλου τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου καί τό λόγο τῆς διδασκαλίας του, δηλαδή τό τί εἶναι ἡ Εἰσαγωγή στίς Ἱστορικές Σπουδές.

(γ) Διατύπωση τοῦ προβλήματος ἀπό τόν καθηγητή μ'ἕνα πρόσφορο παράδειγμα, πού μέ συντομία ἀφηγεῖται ὁ ἴδιος, ἤ μέ ἐρωτήματα πού ἐπίσης διατυπώνει ὁ ἴδιος καί πού εἶναι ἔτσι διαλεγμένα, ὥστε ἡ συζήτηση γύρω ἀπ'αὐτά νά καταλήγει-συνήθως- στίς θέσεις τοῦ ἀντίστοιχου κεφαλαίου τοῦ βιβλίου. Ἄν πρόκειται π.χ. νά διδάξει τό θέμα τῆς παρ. α, μπορεῖ νά θέσει τά ἐρωτήματα: τί εἶναι τό ἱστορικό γεγονός; ποιά στοιχεῖα τό περιγράφουν; ποιά στοιχεῖα τό ἀξιολογοῦν; ποιό γνώρισμα συμβάλλει ὥστε νά χαρακτηρίζουμε ἕνα γεγονός σημαντικό; τί διαφέρει τό ἱστορικό γεγονός ἀπό τό φυσικό φαινόμενο; πότε καί τό τελευταῖο ἀπασχολεῖ τήν ἱστορία; τί εἶναι ἐξωτερική καί ἐσωτερική σπουδή τοῦ γεγονότος;

(δ) Ἡ ἴδια αὐτή προβληματοθεσία μπορεῖ νά ἔχει γίνει μέ γραπτές σύντομες ἐρωτήσεις, ἀπό τό προηγούμενο μάθημα δοσμένες στούς μαθητές.

Στήν περίπτωση αὐτή, ὅπως καί στήν προηγούμενη, χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή γιά τήν ἐπιλογή καί διατύπωση τῶν ἐρωτημάτων, ὥστε αὐτά νά εἶναι: (1) λίγα, σύντομα καί σαφή, (2) νά βρίσκουν ἀπάντηση βασικά μέσα ἀπό τή διδακτέα ἐνότητα, (3) νά καλύπτουν ὅλο τό πλάτος της, (4) ὅν εἶναι δυνατό, νά δίνουν τόν εἰρμό τῶν ἰδεῶν ἤ τή δομή τῆς διδακτέας ἐνότητας καί (5) νά μήν ἐκτρέπουν σέ ἄγονες ἤ ἄσχετες συζητήσεις καί περιπλανήσεις ἀχρεῖαστες.

Βέβαια ὅλοι οἱ τρόποι τελικά εἶναι ἀνάγκη – γιά λόγους εὐνόητους – νά καταλήγουν στίς σελίδες τοῦ βιβλίου γιά τήν ἐπιτυχῆ ἄμεση οἰκείωσης τῶν μαθητῶν μέ τό κείμενο, πού θά εἶναι γι'αὐτούς ἀντικείμενο ἐξετάσεων.

Ἀπό τούς τρόπους πού περιγράφηκαν παραπάνω:

ὁ πρῶτος θεωρεῖται προσφορότερος γιά τή διδασκαλία τοῦ συγκεκριμένου βιβλίου υἱοθετῶντας τή φάση, ὁ δεύτερος ἐνδείκνυται μᾶλλον γιά τή διδασκαλία ἰδιαίτερα δύσκολων κεφαλαίων ἤ μόνο παραγράφων, ὁ τρίτος εἶναι πιό ἀποδοτικός, ἐν ὁ καθηγητής ἔχει προηγούμενη πλατιά ἐνημέρωση στά θεωρητικά καί μεθοδολογικά προβλήματα τῆς

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ιστορίας, ὁ τέταρτος ἀπαιτεῖ προσεκτική καί πειθαρχημένη προεργασία ἀπό τόν καθηγητή καί, τέλος, ὅλοι οἱ τρόποι γιά τή διδασκαλία τῆς Εἰσαγωγῆς στίς 'Ιστορικές Σπουδές προϋποθέτουν κάποια ἰδιαίτερη προσπάθεια ἀπό τήν πλευρά τῶν καθηγητῶν, πού – εἶναι γνωστό καί ἀναγνωρίζεται – δέν ἔχουν οἱ πιό πολλοί προδιαχτεῖ τέτοιο ἀντικείμενο.

2. Διδακτική μεθοδολογία (δυνάμεις κάθησης) γιά τό βιβλίο 'Ιστορία 'Επιλογῆς τῆς Γ' Γενικοῦ Λυκείου.

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα προβλέπει τή διδασκαλία μερικῶν κεφαλαίων τῆς νεότερης Ιστορίας (εὐρωπαϊκῆς καί ἑλληνικῆς) ἀπό κεῖνα πού συνήθως τά ἀντιπαρερχόμαστε βιαστικά καί φευγαλέα, ἐνῶ ἡ βαθύτερη σπουδή τους ἀποκαλύπτει ὅτι σ' αὐτά ἐνυπάρχουν οἱ ρίζες προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας.

Τό ἀντίστοιχο διδακτικό ἐγχειρίδιο παράλληλα μέ τίς σελίδες ἱστορικῆς ἀφήγησης προσφέρει καί ἄλλες σελίδες ἀπό τίς "πηγές", πού τεκμηριώνουν τήν ἀφήγηση, γιά νά φανεῖ πῶς καί πόσο ἡ ἀφήγηση τοῦ ἱστορικοῦ, ἡ ἱστορική σύνθεση, ἐξαρτᾶται ἀπό τίς πηγές πού ἔχει στή διάθεσή του ὁ ἱστορικός (ὅπως βέβαια καί ἀπό τό μεθοδολογικό ὁπλισμό του καί τόν ἑρμηνευτικό προσανατολισμό του).

Οἱ "πηγές", πού παραθέτονται στά συγκεκριμένο σχολικό ἐγχειρίδιο, δέν ἀποτελοῦν βέβαια παρά μικρό μόνο τμῆμα τοῦ ὑλικοῦ πού ἔχει σήμερα στή διάθεσή του ὁ ἱστορικός· ἀποτελοῦν ὅμως ὑλικό ἐνδεικτικό καί ἀρκετό, γιά νά δείξει ὁ καθηγητής στούς μαθητές του τό μηχανισμό τῆς ἔρευνας (ἀναζήτηση τῶν πηγῶν, διαστρωμάτωση, ἀξιολόγηση, κατανόηση, ἑρμηνεία κτλ. ὡς τή σύνθεση) καί τό διάλογο πού ἀναγκαῖα ὑπάρχει ἀνάμεσα σέ μιά ὑπεύθυνη ἱστορική σύνθεση καί τίς "πηγές" της. Μέ τή σπουδή αὐτῆς τῆς διαδικασίας ἡ Ιστορία γίνεται μάθημα ἀνθρωπογνωσίας καί δικαιώνει τήν παρουσία της ὡς σημαντικοῦ ἀντικειμένου μέσα στό πρόγραμμα γενικῆς παιδείας. Καί ταυτόχρονα – σημαντικά καί ~~βαθμιαία~~ – ~~σημαντικά~~ ἐρευνητικά

εισάγεται ὁ νέος ἄνθρωπος στὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς ἐπιστήμης, ποὺ ἀπαιτεῖ σύνεση καὶ σεβασμὸ γιὰ τὴ γνώμη ποὺ τεκμηριώνεται μὲ εὐπρέπεια ἐπιστημονικὴ καὶ ὑποστηρίζεται μὲ βάσιμη ἐπιχειρηματολογία, μακριὰ ἀπὸ προκαταλήψεις, φανατισμοὺς καὶ μυσπία.

Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ γίνει ἐδῶ μιὰ διευκρίνιση· μὲ τὴ φράση "Ἱστορία ἀπὸ τὶς πηγές" πολλοὶ ἐννοοῦν ὅτι μποροῦμε νὰ δίνουμε στοὺς μαθητές μας τὶς πηγές, γιὰ νὰ συνθέσουν αὐτοὶ τὴν ἱστορικὴ ἀφήγηση· ὅμως αὐτὸ εἶναι διδακτικὰ ἀνέφικτο καὶ παιδαγωγικὰ ἄτοπο, γιατί: (1) οὔτε ὅλες τὶς σχετικὲς μὲ τὸ ἐρευνώμενο θέμα πηγὲς μποροῦμε νὰ ἔχουμε καὶ νὰ δώσουμε στοὺς ἀνύποπτους ἄλλωστε "ἐρευνητές" μας, (2) οὔτε ἐκεῖνοι ἔχουν ἀκόμη ἀρκετὴ ἄσκηση καὶ κρίση καὶ ἑρμηνευτικὴ ἱκανότητα, γενικὰ ἐπιστημονικὴ ὡριμότητα, γιὰ νὰ ἀποκρυπτογραφήσουν πολλὲς πηγὲς καὶ ἀφανέρατα κίνητρα (cf. Θουκυδίδη, A22.3, ὅπου ἔνει γραφεῖ ὅτι ?κάθε αὐτόπτης μάρτυρας τὰ λέει ἀνάλογα μὲ τὸ ποιὰ παράταξη εὐνοεῖ) καὶ νὰ φτάσουν σὲ ἀντικειμενικὴ ἱστορικὴ σύνθεση, (3) οὔτε εἶναι στόχος τοῦ σχολείου νὰ φτιάξει εἰδικοὺς ἱστορικούς, ἀλλὰ νὰ δείξει στοὺς νέους τὶς διαδικασίες γιὰ τὴ σπουδὴ τῆς ἱστορίας καὶ γιὰ τὴν κατανόηση τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητας καὶ νὰ τοὺς μεταδώσει ἦθος ἐπιστημονικὸ (ἀναζήτηση καὶ προβολὴ τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας) καὶ κρίση ἱστορική, ὅσο οἱ στόχοι αὐτοὶ εἶναι παιδαγωγικὰ νόμιμοι καὶ ἐφικτοί. Οἱ "πηγὲς" εἶναι δομικὸ ὑλικὸ καὶ οἱ μαθητὲς δὲν εἶναι ἀκόμη τεχνίτες γιὰ νὰ τὸ πάρουν καὶ νὰ οἰκοδομήσουν "ἱστορικὴ σύνθεση". Μποροῦν ὅμως νὰ μελετοῦν πῶς μὲ τέτοιο ὑλικὸ φτιάχτηκε ἕνα οἰκοδόμημα ἀπὸ ἄλλο τεχνίτη.

Ἀλκαλουδῆ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Συνοπτικὴ παρουσίαση τῶν κεφαλαίων ποὺ δὲν περιλαμβάνονται στὴ διδακτέα ὕλη (β' καὶ γ' τμήματος). Τὰ εἰσαγωγικὰ αὐτὰ κείμενα ὁ καθηγητὴς τὰ μεταφέρει στὴν μαθητή του (μὲ ἀναγόρευση, φωτοτύπηση ἢ πολυγράφηση), ὥστε αὐτοὶ νὰ ἔχουν μιὰ συνοπτικὴ ἰδέα τῶν μὴ διδασκόμενων κεφαλαίων - σύνδεση τῶν ἄλλων κεφαλαίων ποὺ θὰ διδάσκονται ἐκτενῶς μὲ τὰ ἀνώτερα ἐδῶ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τό περιεχόμενο τῶν ὁδηγιῶν γιά τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τίς ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο, ὡς ἔχουν.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, ἁρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ἀνακοινώσεις σχετικά μέ διεθνεῖς ἐκπαιδευτικές σχέσεις λέγει τά ἑξῆς:

Ἀπό τό τμῆμα τῆς ΕΟΚ τῆς Διευθύνσεως Ἐκπαιδευτικῶν Σχέσεων τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 1/721/27-8-1979 τό "Σχέδιο ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου καί τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐκπαιδεύσεως" σχετικά μέ τά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν γιά νά προαχθεῖ ἡ μελέτη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας καί τῆς Εὐρώπης στά σχολεῖα.

Τό σχέδιο αὐτό, φωτοαντίγραφα τοῦ ὁποίου ἔχουν διανεμηθεῖ ἀπό ἡμέρες σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, στηρίζεται στήν ἀρχή ὅτι τά κράτη μέλη πρέπει νά καλλιεργήσουν τήν ἰδέα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας στά σχολεῖα της μέ σύσφιξη τῶν δεσμῶν πού ἑνώνουν τούς λαούς τους. Πρός τό σκοπό αὐτό προτείνεται μιά σειρά γενικῶν μέτρων ὅπως: ἡ παροχή στούς μαθητές οὐσιαστικῶν γνώσεων σχετικά μέ τήν Εὐρώπη, ἡ μελέτη τῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων μέ προοπτική τήν τροποποίησή τους πρός τήν κατεύθυνση τῆς καλλιέργειας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰδέας, ἡ κατάλληλη ἐπιμόρφωση τῶν διδασκόντων, ἡ ἐκπόνηση - καί διάδοση στά κράτη-μέλη - ἐκπαιδευτικοῦ ὑλικοῦ σχετικά μέ τήν εὐρωπαϊκή κοινότητα, ἡ ἀνταλλαγή ἐκπαιδευτικῶν πληροφοριῶν μεταξύ τῶν κρατῶν-μελῶν, ἡ ὀργάνωση ἐπισκέψεων ἀπό τό ἕνα κράτος-μέλος στό ἄλλο προσώπων πού ἀνήκουν στό διδακτικό, διοικητικό ἤ ἐποπτικό προσωπικό, ἡ ὀργάνωση σεμιναρίων μέ τή συμμετοχή εἰδικῶν γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν διδασκόντων, ἡ δημοσίευση πληροφοριῶν καί μελετῶν γι' αὐτά τά σεμινάρια, ἡ συνεργασία τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν μεταξύ τους - καί ἰδιαίτερα μέ τό Κέντρο Εὐρωπαϊκῆς Παιδείας κτλ.

./.

Γιά τήν ἱστορία πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι ἡ πρωτοβουλία γιά τήν πιό πάνω προσπάθεια ἀνήκει στήν Ἑλλάδα. Ἤδη ἀπό τό 1977 ὁ τότε Ὑπουργός Παιδείας κ. Γ. Ράλλης εἶχε ζητήσει ἀπό τό ΚΕΜΕ νά διατυπώσει πρόταση γιά τόν ἐνιαῖο χαρακτήρα τῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων στά σχολεῖα τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καί τήν ὀργάνωση τῆς φιλοξενίας ἀπό ἕνα κράτος-μέλος μαθητῶν προερχόμενων ἀπό ἄλλα. Ἡ πρόταση διατυπώθηκε ἀπό ὁμάδα ἐργασίας στήν ὁποία μετεῖχαν ἡ κ. Σισιλιάνου καί οἱ κ.κ. Βάζος, Βαρουχάκης καί ὁ ὑποφαινόμενος καί ὑποστηρίχτηκε ἀπό τόν ὑποφαινόμενο στήν σύνοδο τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιά τήν προετοιμασία τῆς διασκέψεως τῶν Εὐρωπαίων Ὑπουργῶν Παιδείας (Μάϊος 1977), καθώς καί ἀπό τόν ἴδιο τόν τότε Ὑπουργό κ. Γεώργιο Ράλλη, συνοδευόμενο ἀπό τούς κ.κ. Ἀραβαντινό καί Χρηστίδη καθώς καί τόν ὑποφαινόμενο, κατά τήν πιό πάνω συνδιάσκεψη τῶν Ὑπουργῶν, τόν Ἰούνιο τοῦ 1977. Καί ἡ μέν πρόταση γιά τά ἐγχειρίδια δέν προωθήθηκε τελικά, ἡ πρόταση ὅμως γιά τήν ἀνταλλαγή μαθητῶν κατά τίς διακοπές υἱοθετήθηκε μέ ὁρισμένες τροποποιήσεις. Ἡ Ἑλλάδα μάλιστα δέχτηκε γιά πρώτη φορά, μέσα στό 1978, μαθητές εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καί τούς φιλοξένησε.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῆς Ψυχολογίας, ἀναβάλλεται γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

./.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Μαθηματικά τοῦ Σ. Παπαδόπουλου (Γ΄ Γεν. Λυκείου) λέγει τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 211.17/116/Γ/5561/20-9-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ ζητεῖται νά γνωμοδοτήσει τό Τμῆμα ἄν πρέπει νά εἰσαχθεῖ ὡς διδακτικό βιβλίο στήν Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου τό βιβλίο "Μαθηματικά" τοῦ Σ. Παπαδόπουλου.

Ὑπενθυμίζω ὅτι (βλ. Πράξη 28/79) σέ σύσκεψη πού πραγματοποιήθηκε στίς 27-2-79 στό γραφεῖο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας συζητήθηκε ἡ γνωστή στό Τμῆμα (βλ Πράξη 9/79) εἰσήγησή μου γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν σέ διδακτικά βιβλία Μαθηματικῶν Α΄ καί Γ΄ Λυκείου. Γιά τή Γ΄ Λυκείου ἀποφασίστηκε εἰδικότερα νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες προσαρμογές στό βιβλίο "Μαθηματικά Α΄ Τεχνικοῦ Λυκείου" τοῦ Σ. Παπαδόπουλου ὥστε νά μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν διδασκαλία τῆς ὕλης κορμοῦ τῆς Γ΄ Λυκείου. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐργασίας εἶναι τό εἰσαγόμενο σήμερα βιβλίο.

Ἐπειδή δέν ὑπάρχει περίπτωση ἐπιλογῆς ἄλλου βιβλίου πού νά καλύψει τίς ἐπιτακτικές διδακτικές ἀνάγκες τῆς Γ΄ Λυκείου (ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἀντίστοιχο βιβλίο τῆς Γ΄ Λυκείου θεωρητικῆς κατευθύνσεως δέν ὑπῆρχε οὐσιαστικα τά τελευταῖα χρόνια) καί τό βιβλίο αὐτό γενικά ἀνταποκρίνεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τήν ὕλη κορμοῦ τῆς Γ΄ Λυκείου μέ ὁρισμένες ὑπερβάσεις πού δέ δημιουργοῦν σοβαρά προβλήματα, εἰσηγοῦμαι νά προταθεῖ ἡ χρησιμοποίησή του ὡς διδακτικοῦ βιβλίου τῆς Γ΄ Λυκείου γιά τήν ὕλη κορμοῦ.

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 211.17/116/Γ/5561/20-9-1979 τοῦ ΥΠΕΠΘ,
β) τίς διδακτικές ἀνάγκες τῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου γιά τήν ὕλη κορμοῦ &
γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Προτείνει νά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο τοῦ Σ. Παπαδόπουλου "Μαθηματικά Γ΄ Λυκείου" ἔκδοση Εὐγενίδειου Ἱδρύματος, ὡς διδακτικό βιβλίο τῆς Γ΄ Λυκείου γιά τήν ὕλη κορμοῦ.

./.

'Ακολούθως ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Γνωμοδότηση γιά τήν χρησιμότητα τῶν εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας τοῦ Ν. Δέρβη, εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. Γ/4352/20-7-79 ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ Νικ. Δέρβη μέ δυό σειρές εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας, μιά σέ μεγαλύτερο μέγεθος καί μιά σέ μικρότερο, γιά νά γνωμοδοτήσουμε ὡς πρός τή χρησιμότητά τους γιά τήν ἀγορά τους ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες.

'Η μεγαλύτερη σειρά περιέχει 39 εἰκόνες καί ἡ μικρότερη 30. "Ολες εἶναι καλαίσθητες. Οἱ περισσότερες εἶναι γυναικείων ἐνδυμασιῶν. Στίς εἰκόνες ἀντιπροσωπεύονται ἰδιαίτερα ἡ Μακεδονία, ἡ Στερεά καί ἡ "Ηπειρος ἐνῶ γιά τήν Κρήτη, τά νησιά, τή Θράκη καί Μ. 'Ασία δέν ὑπάρχει καμιά εἰκόνα. 'Επομένως ἡ σειρά δέν εἶναι πλήρης. 'Επίσης ὁρισμένοι ἀπό τούς ὑπότιτλους εἶναι γραμμένοι στήν καθαρεύουσα. 'Επειδή ὅμως, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ ἐνδιαφερόμενος στήν αἴτησή του, οἱ εἰκόνες αὐτές εἶναι συντελεστικές στή διατήρηση τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης, δέν μπορῶ νά μήν τίς θεωρήσω χρήσιμες καί νά μήν εἰσηγηθῶ τήν προαιρετική τους ἀγορά ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες.

Θά μποροῦσε τό Τμῆμα νά θέσει τή προϋπόθεση γιά τήν ἔγκρισή τους τήν συμπλήρωση τῶν σειρῶν μέ εἰκόνες ἀπό περιοχές πού δέν ἐκπροσωποῦνται στή συλλογή καθώς καί τή γραφή ὅλων τῶν ὑποτίτλων στή δημοτική γλῶσσα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ καί τή διεξοδική συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος γιά ἑπόμενη συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκομίσει στοιχεῖα γιά τή γνησιότητα τῆς σειρᾶς τῶν εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας.

./.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Θ. Παναιοκρασσᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 67 /1979

Σήμερα, 3 'Οκτωβρίου 1979, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 8.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
'Ι. 'Αρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
'Ηλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
'Ι. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. 'Αδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

'Από τούς ἀπουσιάζοντες ὁ κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – 'Ανακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – 'Οδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος Ψυχολογίας Β΄ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Καθορισμός τῆς διδασκαλίας τῆς Φιλοσοφίας στή Γ΄ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Συνέχεια συζητήσεως γιά τή χρησιμότητα τῶν εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας τοῦ Νικ. Δέρβη. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄

./.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ κ. Γ. Παντελίδης, Α΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοίνωσε πρός τά μέλη:

α) Τό περιεχόμενο τοῦ τηλεγραφήματος τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Μ.Ε. σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τῆς Α΄ Λυκείου.

β) Τό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τῶν κ.κ. Ι.Γ. Βλάχου καί Η. Κουγιουμτζόγλου, μέ τήν ὁποία ζητοῦν ἀντίγραφα τῶν πράξεων 58, 59 καί 61 τοῦ 1979 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ καθώς καί τήν ἐπιστροφή τῶν ἀνατύπων τῶν βιβλίων Φυσικῆς Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου πού ὑπέβαλαν στόν πρόσφατο διαγωνισμό ὡς ἐπίσης καί τά φίλμς.

Τό Τμῆμα ἀποφάσισε ὁμόφωνα νά χορηγηθοῦν στούς κ.κ. Ι.Γ. Βλάχο καί Η. Κουγιουμτζόγλου τά ἀποσπάσματα τῶν πράξεων 58, 59 καί 61/79 τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

Γιά τήν ἐπιστροφή τῶν ἀνατύπων τῶν βιβλίων τους Φυσικῆς Β΄ καί Γ΄ πού ὑπέβαλαν κατά τόν πρόσφατο διαγωνισμό, καθώς καί τῶν φίλμς, ἁρμόδιο δέν εἶναι τό ΚΕΜΕ, ἀλλά ἡ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ.

γ) Τό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Εὐαγγέλου Χαιρόπουλου μέ τήν ὁποία ζητεῖ ἀντίγραφο τῆς πράξεως ἀριθμ. 52/79 τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀποφαίνεται ὁμόφωνα νά χορηγηθεῖ ἀντίγραφο τῆς πράξεως ἀριθμ. 52/79 τοῦ Τμήματος στόν κ. Εὐάγγελο Χαιρόπουλο.

δ) Τό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Θ. Γεωργούση μέ τήν ὁποία ζητεῖ ἀντίγραφα τῶν πράξεων 58, 59 καί 61 τοῦ 1979, πού ἀναφέρεται στήν κρίση τῶν σχολικῶν βιβλίων Φυσικῆς τῶν Β΄ καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀποφαίνεται ὁμόφωνα νά χορηγηθοῦν ἀποσπάσματα τῶν πράξεων 58, 59 καί 61/79 τοῦ Τμήματος στόν κ. Θ. Γεωργούση. καί

ε) Τό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Ἰ. Τσιτουρίδη, Γεν. Ἐπιθ/
Μ.Ε. μέ τήν ὁποία ζητεῖ ἀντίγραφα τῶν πράξεων 58,59 καί 61/79 τοῦ Τμήμα-
τος Μ.Ε., πού ἀναφέρονται στήν κρίση τῶν σχολικῶν βιβλίων Φυσικῆς τῶν Β
καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀποφαίνεται ὁμόφωνα νά χορηγηθοῦν τά ἀποσπάσματα τῶν πράξεων 58,59 καί 61/79 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. στόν κ. Ι. Τσιτουρίδη, Γεν. Ἐπιθ/τή Μ.Ε.

./.

'Ακολούθως ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Οδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος Ψυχολογίας Β΄ Λυκείου" κ. Ν. Παπαδόπουλος, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

"Οἱ παρακάτω ὁδηγίες ἔχουν σκοπό νά βοηθήσουν τόν καθηγητή πού διδάσκει τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας, καί μάλιστα τό νέο στήν ὑπηρεσία, νά ἀνταποκριθεῖ καλύτερα στίς ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος καί τῶν μαθητῶν του, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἔχει διαπιστωθεῖ, ἔχουν γιά τό μάθημα αὐτό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί μάλιστα περιμένουν νά πάρουν κάποια ἀπάντηση καί σέ ὁρισμένα ἀτομικά τους προβλήματα.

Οἱ ὁδηγίες αὐτές κρίνονται ἀπαραίτητες καί γιά τό λόγο ὅτι τό βιβλίο πού ἔχει δοθεῖ στούς μαθητές δέν εἶχε γραφεῖ γιά νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς σχολικό ἐγχειρίδιο καί κατά συνέπεια δέν ἀνταποκρίνεται ἐπαρκῶς στίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος.

Οἱ ὁδηγίες πού ἀκολουθοῦν θά βοηθήσουν νομίζουμε νά μειωθοῦν ὁποιεσδήποτε σχετικές δυσκολίες καί νά ἀντιμετωπισθοῦν σωστότερα τά πράγματα.

Α.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

Ι.- Ν'α διδαχθοῦν περιληπτικά τά ἑξῆς κεφάλαια:

α) Τά σχετικά μέ τά "αἰσθήματα" καί συγκεκριμένα σελ. 28-52, γιατί ἔχουν διδαχθεῖ καί σέ ἄλλα μαθήματα (π.χ. 'Ανθρωπολογία, Φυσική), ἀλλά κατέχουν καί δυσανάλογη ἔκταση σέ σχέση μέ τά ἄλλα κεφάλαια τῆς Ψυχολογίας.

β) Τά κεφάλαια "διανόηση καί λόγος" καί κυρίως τά ὑποκεφάλαια "ἔννοια", "κρίση" καί "διαλογισμός" (σελ. 100-109), ἐπειδή τά κεφάλαια αὐτά διδάσκονται στή Λογική. 'Εδῶ σκόπιμο εἶναι νά τονιστοῦν οἱ ψυχολογικές πλευρές τῶν θεμάτων πού ἀναφέρονται κυρίως στά κεφάλαια "σχηματισμός τῶν ἐννοιῶν" καί "νόημα καί λέξη".

2.- Νά συσχετισθοῦν κατά τή διδασκαλία τά παρακάτω κεφάλαια ὡς ἑξῆς:

α) Τά περί "συναισθησίας" (σελ. 77) μέ τούς "συνειρμούς".

β) Τό "μορφές τῆς θέλησης" (σελ. 143) μέ τό κεφάλαιο "οἱ πράξεις" (σελ. 157). Τό κεφάλαιο "οἱ πράξεις" θά ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετά τό κεφάλαιο "μορφές τῆς θέλησης".

./.

3.- Γιά ὁρισμένα κεφάλαια καλό εἶναι ὁ διδάσκων νά προστρέξει καί σέ σχετική βιβλιογραφία, γιατί ὁ συγγραφέας τοῦ χρησιμοποιούμενου ὡς σχολικοῦ ἐγχειριδίου δέ δίνει πλήρη στοιχεῖα ἀπό τή σύγχρονη Ψυχολογία καί συνιστᾶται γιά μιά εὐρύτερη ἐνημέρωση ἡ χρησιμοποίηση καί ἄλλων βοηθημάτων. Σχετικά θά εἴχαμε νά προτείνουμε:

1) Γκίκα, Σ.: Γενική Ψυχολογία, Ἀθήνα 1977 (κυρίως γιά τά θέματα συναισθήματα, καί τίς ἔννοιες χαρακτήρα, ἀτομικότητα, προσωπικότητα).

2) Παντζάρη, Ε.: Ψυχολογία, ἡ ἐπιστήμη τῆς συμπεριφορᾶς, Ἀθήνα 1977 (κυρίως γιά τά θέματα ὁρμές, ἔνστικτα, ἀνάγκες) κλάδου τῆς Ψυχολογίας.

3) Πατρικίου, Ι.: Ψυχολογία, Ἀθήνα 1971 (κύριως γιά τά θέματα ἀντιληπτικές πλάνες καί διαταραχές, συνείδηση-ὑποσυνείδητο, ἀντίληψη χώρου καί χρόνου).

4) Τριανταφύλλου Τρ.: Ψυχολογία, Ἀθήνα 1978 (κυρίως γιά τίς μεθόδους τῆς Ψυχολογίας).

Β.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ὑπενθυμίζεται ὅτι στό μάθημα τῆς Ψυχολογίας χρειάζεται νά γίνεται ἰδιαίτερα χρήση τοῦ διαλόγου καί μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε οἱ μαθητές νά παρωθοῦνται σέ αὐτογνωσία καί νά ἀσκοῦνται στήν παρατήρηση καί τήν ὀρθή καί βαθύτερη κατά τό δυνατό ἐκτίμηση τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἄλλων καί ἀκόμη νά προβληματίζονται σχετικά μέ τήν ποικιλία τῶν ψυχικῶν ἀντιδράσεων καί νά ἀναπτύσσουν κριτική καί διαλεκτική ἱκανότητα. Αὐτά θά ἐπιτευχθοῦν ἄν οἱ μαθητές ἔχουν τή δυνατότητα νά ἐκφράζουν ἀπορίες ἤ ἀπόψεις καί νά θέτουν ἐρωτήματα καί γενικά νά εἶναι συνεργάτες καί συνερευνητές ἀπό τή δική τους πλευρά καί τίς δικές τους ἐμπειρίες. Παραδείγματα ἀπό τήν καθημερινή ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί ἀναφορά στά δεδομένα τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος καί τίς ἀντίστοιχες πρός τά θέματα σχέσεις τῶν μαθητῶν μέ αὐτό θά διευκολύνουν τήν κατανόηση τῶν θεμάτων καί θά κάνουν περισσότερο ἐνδιαφέρον καί χρήσιμο γιά τούς μαθητές τό μάθημα."

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ε. Παντελίδης, πρότεινε α) νά τεθεῖ ὡς ἐπικεφαλίδα τοῦ Ι μέρους τῆς εἰση-

./.

γήσεως τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου ἡ ἑξῆς: "Α. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΥΛΗΣ" καί β) νά τροποποιηθεῖ τό Β΄ μέρος τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου καί νά τεθεῖ ὡς ἐπικεφαλίδα "Β. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ". Οἱ προτάσεις τοῦ κ. Γ. Παντελίδη, Προέδρου τοῦ Τμήματος ἔγιναν ἀποδεκτές.

Ἀκολούθως ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Σακκᾶς παρατηρεῖ τά ἑξῆς: Τό βιβλίο Ψυχολογία τοῦ Ε. Παπανούτσου ἔχει ἀποσταλεῖ ἤδη στά σχολεῖα γιά τέταρτο χρόνο καί γι' αὐτό ἄν σταλοῦν τώρα ὁδηγίες θά σταλοῦν μέ πολλή καθυστέρηση. Ἄν τελικά σταλοῦν, θά πρέπει νά εἶναι πολύ οὐσιαστικές. Ὁπωσδήποτε, εἶπε, οἱ καθηγητές πού διδάσκουν τό μάθημα στά Λύκεια τῆς χώρας δέν περιμένουν τόσο ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία του ὅσο τή συγγραφή νέου βιβλίου. Καί τό νέο βιβλίο, τέσσερα χρόνια μετά τήν ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση, δέ γράφεται ἀκόμα. Ἤδη τό ἐπόμενο σχολικό ἔτος στή Β΄ Λυκείου θά ἐφαρμοστεῖ νέο ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τό ὁποῖο στήν περίπτωση τῆς ψυχολογίας εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό ἀπ' αὐτό πού ἰσχύει τώρα. Ἑπομένως τό βιβλίο πού χρησιμοποιεῖται σήμερα στά σχολεῖα θά εἶναι ἀσύμφωνο μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα. Γι' αὐτό ὑπάρχει ἀπόλυτη ἀνάγκη νά δημοσιευτοῦν τό ταχύτερο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ Λυκείου πού ἔχει ἤδη σταλεῖ στή Διοίκηση ἀπό τίς 31-5-1979, καθώς καί οἱ προκηρύξεις γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων αὐτῆς τῆς τάξεως. Καί χρειάζεται ἐπίσης νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ δημοσίευση ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί προκηρύξεων τῆς Γ΄ Λυκείου. Κάθε καθυστέρηση στή προώθηση αὐτῶν τῶν θεμάτων ἀποβαίνει ἐξαιρετικά βλαπτική γιά τό διδακτικό ἔργο στά σχολεῖα.

Τέλος ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ πρότεινε τά ἑξῆς: Ἀπό τή συζήτηση πού ἔχει διεξαχθεῖ μέχρι στιγμῆς, διαφαίνεται ὅτι ὅλοι ἤ σχεδόν ὅλοι συμφωνοῦμε νά σταλοῦν ὁδηγίες μέ βάση τό κείμενο Β τῶν ὁδηγιῶν ἐπί τῶν ὁποίων γίνεται συζήτηση. Φρονῶ ὅτι τά ἐδάφια Α1 καί Α3 δέν ἔχουν θέση στίς ὁδηγίες πού πρέπει νά σταλοῦν. Ἔτσι ἀπό τό Α μέρος μένει ἡ ἀποστολή τοῦ Α2. Ὕστερα ἀπό αὐτά ἡ πρότασή μου διατυπώνεται ὡς ἑξῆς: "Νά σταλοῦν ὁδηγίες γιά τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας πού ἔκταση 1 ἤ 3 σελίδων μέ βάση τό Β΄ κεφάλαιο στό ὁποῖο ὅμως νά ἐντάχθοῦν ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στό ἐδάφιο Α2.

Μετά ἀπό τή διατύπωση τῶν ἀπόψεων τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος ὁ κ. Ν.

./.

Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ διατύπωσε τά ἑξῆς:

Νομίζω ὅτι πρέπει νά τονίσω καί πάλι ὅτι ἡ εἰσήγησή μου γιά νά σταλοῦν ὁδηγίες γιά τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας ἔχει βάση καί ἀφορμή τά ὅσα διαπίστωσα σέ ἔρευνα πού ἔκανα ὁ ἴδιος πρίν ἀπό 2 χρόνια στήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους σέ 802 μαθητές τῆς Γ΄ Λυκείου διαφόρων σχολείων τῆς χώρας. Μέ βάση λοιπόν τίς διαπιστώσεις τῆς ἔρευνας αὐτῆς - πού ἐλπίζω νά βρῶ τελικά σύντομα τό χρόνο νά τήν παρουσιάσω καί δημοσιευμένη - ἔκανα τίς ὁδηγίες γιά τήν περιληπτική διδασκαλία ὁρισμένων κεφαλαίων καί γιά τόν τρόπο διδασκαλίας καί τή συνεργασία καθηγητῆ καί μαθητῶν. Οἱ μαθητές περιμένουν πολύ περισσότερα στό μάθημα αὐτό ἀπ' ὅσα φαίνεται ὅτι προσφέρουν οἱ καθηγητές τους, γι' αὐτό καί προτείνω καί σχετική βιβλιογραφία γιά μιά καλύτερη ἐνημέρωση καί προετοιμασία τους, ὥστε νά ἀνταποκρίνονται στίς ἐρωτήσεις καί τά ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν. Θέλω νά νομίζω ὅτι θά βοηθήσουμε τούς καθηγητές μέ τό νά τούς ἐπισημάνουμε τά ὅσα εἰσηγοῦμαι ὡς ὁδηγίες. Τέθηκε βέβαια τό θέμα ἄν εἶναι σκόπιμο νά στείλουμε ὁδηγίες ἀφοῦ δέ τό κάναμε αὐτό παλαιότερα. Προσωπικά εἶχα προτείνει καί πρόπερσι καί πέρυσι νά στείλουμε, ἀλλά δέν ἀκολουθήθηκε ἡ γνώμη μου γιά λόγους πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος. Πέρυσι μάλιστα πού εἶχα γενικά ὑπόψη μου τός διαπιστώσεις τῆς ἔρευνάς μου ἐπέμενα ἀρκετά, ἀλλά δέν εἰσακούσθηκα. Δέν μειώνεται τό κῦρος τοῦ βιβλίου ἄν στείλουμε ὁδηγίες γιά νά διδαχθοῦν μερικά κεφάλαια περιληπτικά καί νά τεθοῦν ὑπόψη τῶν καθηγητῶν μερικά νεότερα καί πιό σύγχρονα βιβλία πού θά μποροῦσαν νά χρησιμοποιήσουν συμπληρωματικά. Κανένας δέν μπορεῖ νά οἰκειοποιηθεῖ ἤ ἰσχυρισθεῖ τελειότητα καί πληρότητα ἑνός βιβλίου καί νομίζω οὔτε ὁ συγγραφέας τοῦ ὑπό χρήση βιβλίου θά τό ἐπιθυμοῦσε νά τό κάνουν ἄλλοι γι' αὐτόν. Ἄν δέν ὑπομνήσουμε στούς καθηγητές καί ὁρισμένα πιό σύγχρονα, ὄχι ἀσφαλῶς τέλεια κι αὐτά, βιβλία θά διατηρεῖ ὁ κίνδυνος νά περιορίζονται στό ἐγχειρίδιο, ὅπως συνήθως συμβαίνει κατά τήν προετοιμασία τους. Οἱ σημερινοί ὅμως μαθητές περιμένουν πολύ περισσότερα στό μάθημα αὐτό ἀπ' ὅ,τι προσφέρει τό ὑπό χρήση βιβλίο. Ὅμως, ἐπειδή κίνητρό μου εἶναι τό πῶς θά βοηθήσουμε τόν καθηγητή καί τό μαθητή, κι ὄχι κάτι ἄλλο, δέν ἐπιμένω, ἀφοῦ ὑπάρχουν λόγοι ἄλλοι, νά μήν κάνουμε μνεία βιβλιογραφίας, ἄν καί εἴχαμε προηγούμενο στίς ὁ-

./.

δηγίες γιά τά στοιχεῖα φιλοσοφίας πρίν ἀπό καιρό καί τότε κανένας δέν ἔθεσε τέτοιο θέμα.

Ὅσο γιά τό θέμα τοῦ νά κάνουμε ἐμεῖς καί νά στείλουμε ἕτοιμες τίς περιλήψεις καί τίς συσχετίσεις πού ἀναφέρω στήν εἰσήγησή μου ἔχω νά πῶ ὅτι προσωπικά νομίζω ὅτι ἕνα φιλόλογος θά πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά βρεῖ τίς συγκεκριμένες συσχετίσεις καί τά οὐσιώδη. Ἄν ὅμως θά πρέπει νά δεχθοῦμε τό ἀντίθετο, εἶμαι διατεθειμένος νά ἀναλάβω ὁ ἴδιος. Τονίζω πάντως ὅτι περιληπτική διδασκαλία τῶν κεφαλαίων πού προτείνω καί πού διδάσκονται καί σέ ἄλλα μαθήματα θά ἐπιτρέψει ἀπό ἄποψη χρόνου διεξοδικότερη ἀνάπτυξη καί συζήτηση τῶν ἄλλων ἀντικειμένων γιά τά ὁποῖα καί ἐνδιαφέρονται ἰδιαίτερα οἱ μαθητές.

Ἔτσι οἱ ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ψυχολογίας Β΄ Λυκείου, μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς συζητήσεως γιά τό θέμα, ἔλαβαν τήν παρακάτω μορφή:

Οἱ παρακάτω ὁδηγίες ἔχουν σκοπό νά βοηθήσουν τόν καθηγητή πού διδάσκει τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας, καί μάλιστα τό νέο στήν Ὑπηρεσία, νά ἀνταποκριθεῖ καλύτερα στίς ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος καί τῶν μαθητῶν του, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἔχει διαπιστωθεῖ - μέ βάση ἔρευνά μου σέ 802 μαθητές τῆς Γ΄ Λυκείου - ἔχουν γιά τό μάθημα αὐτό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί μάλιστα περιμένουν νά πάρουν κάποια ἀπάντηση καί σέ ὁρισμένα ἀτομικά τους προβλήματα.

Οἱ ὁδηγίες αὐτές κρίνονται ἀπαραίτητες καί γιά τό λόγο ὅτι τό βιβλίο πού ἔχει δοθεῖ στούς μαθητές δέν εἶχε γραφεῖ γιά νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς σχολικό ἐγχειρίδιο καί κατά συνέπεια δέν ἀνταποκρίνεται ἐπαρκῶς στίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος.

Εὐελπιστοῦμε ἔτσι στή μείωση τῶν ποικίλων σχετικῶν δυσκολιῶν καί στή σωστότερη ἀντιμετώπιση τῶν πραγμάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Α. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

1.- Νά διδαχθοῦν περιληπτικά τά ἑξῆς κεφάλαια:

α) Τά σχετικά μέ τά "αἰσθήματα" καί συγκεκριμένα σελ. 28-52, γιατί ἔχουν διδαχθεῖ καί σέ ἄλλα μαθήματα (π.χ. Ἀνθρωπολογία, Φυσική), ἀλλά κατέχουν καί δυσανάλογη ἔκταση σέ σχέση μέ τά ἄλλα κεφάλαια τῆς Ψυχολογί

./.

β) Τά κεφάλαια "διανόηση καί λόγος" καί κυρίως τά ὑποκεφάλαια "ἔννοια", "κρίση" καί "διαλογισμός" (σελ. 100-109) ἐπειδή τά κεφάλαια αὐτά διδάσκονται στή Λογική. Ἐδῶ σκόπιμο εἶναι νά τονισθοῦν οἱ ψυχολογικές πλευρές τῶν θεμάτων πού ἀναφέρονται κυρίως στά κεφάλαια "σχηματισμός τῶν ἐννοιῶν" καί "νόημα καί λέξη" (σελ. 110).

2.- Νά συσχετισθοῦν κατάτή διδασκαλία τά παρακάτω κεφάλαια ὡς ἑξῆς:

α) Τά κεφάλαια "συναισθησία" (σελ. 77) μέ τούς "συνειρμούς".

β) Τά κεφάλαια "μορφές τῆς θέλησης" (σελ. 143) καί "οἱ πράξεις" (σελ. 157). Τό κεφάλαιο "οἱ πράξεις" θά ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετά τό κεφάλαιο "μορφές τῆς θέλησης".

3.- Γιά ὁρισμένα κεφάλαια καλό εἶναι ὁ διδάσκων νά προστρέξει καί σέ σχετική βιβλιογραφία, γιατό ὁ συγγραφέας τοῦ χρησιμοποιούμενου ὡς σχολικοῦ ἐγχειριδίου δέ δίνει πλήρη στοιχεῖα ἀπό τή σύγχρονη Ψυχολογία καί συνιστᾶται γιά μιά εὐρύτερη ἐνημέρωση ἡ χρησιμοποίηση καί ἄλλων βοηθημάτων. Σχετικά θά εἴχαμε νά προτείνουμε:

1) Γκίκα, Σ.: Γενική Ψυχολογία, Ἀθήνα 1977 (κυρίως γιά τά θέματα συναισθήματα, καί τίς ἔννοιες χαρακτήρας, ἀτομικότητα, προσωπικότητα).

2) Παντζάρη, Ε.: Ψυχολογία, ἡ ἐπιστήμη τῆς συμπεριφορᾶς, Ἀθήνα 1977 (κυρίως γιά τά θέματα ὁρμές, ἔνστικτα, ἀνάγκες καί κλάδοι τῆς Ψυχολογίας).

3) Πατρικίου, Ι.: Ψυχολογία, Ἀθήνα 1971 (κυρίως γιά τά θέματα ἀντιληπτικές πλάνες καί διαταραχές, συνείδηση-ὑποσυνείδητο, ἀντίληψη χώρου καί χρόνου).

4) Τριανταφύλλου, Τρ.: Ψυχολογία, Ἀθήνα 1978 (κυρίως γιά τίς μεθόδους τῆς Ψυχολογίας).

Β. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ὑπενθυμίζεται ὅτι στό μάθημα τῆς Ψυχολογίας χρειάζεται νά γίνεται ἰδιαίτερα χρήση τοῦ διαλόγου καί μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε οἱ μαθητές νά παρωθοῦνται σέ αὐτογνωσία καί νά ἀσκοῦνται στήν παρατήρηση καί τήν ὀρθή καί βαθύτερη κατά τό δυνατό ἐκτίμηση τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἄλλων καί ἀκόμη νά προβληματίζονται σχετικά μέ τήν ποικιλία τῶν ψυχικῶν ἀντι-

./.

δράσεων καί νά ἀναπτύσσουν κριτική καί διαλεκτική ἱκανότητα. Αὐτά θά ἐπιτευχθοῦν ἄν οἱ μαθητές ἔχουν τή δυνατότητα νά ἐκφράζουν ἀπορίες ἤ ἀπόψεις καί νά θέτουν ἐρωτήματα καί γενικά νά εἶναι συνεργάτες καί συνερευνητές ἀπό τή δική τους πλευρά καί τίς δικές τους ἐμπειρίες. Παραδείγματα ἀπό τήν καθημερινή ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί ἀναφορά στά δεδομένα τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος καί τίς ἀντίστοιχες πρός τά θέματα σχέσεις τῶν μαθητῶν μέ αὐτό θά διευκολύνουν τήν κατανόηση τῶν θεμάτων καί θά κάνουν περισσότερο ἐνδιαφέρον καί χρήσιμο γιά τούς μαθητές τό μάθημα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β΄,

β) τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Γ. Παντελίδη, Προέδρου τοῦ Τμήματος καί τῶν κ. Συμβούλων,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

δέχεται νά σταλοῦν ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ψυχολογίας καί ἀναθέτει στό κ. Ν. Παπαδόπουλο νά συντάξει τίς ὁδηγίες μέ βάση τό Β΄ κεφάλαιο τῆς εἰσηγήσεώς του, στό ὁποῖο ὅμως νά ἐντάξει καί ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στό ἐδάφιο Α2.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Καθορισμός τῆς διδασκαλίας τῆς Φιλοσοφίας στή Γ΄ Λυκείου, κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄ εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Ἐπειδή κατά τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1979-80 δέν ἔχουμε βιβλίο Στοιχεῖα Φιλοσοφίας ἀντίστοιχο πρός τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα καί οὔτε ἦταν δυνατό νά ἔχουμε, ἀφοῦ ἡ προθεσμία συγγραφῆς νέου βιβλίου λήγει ἀρχές τοῦ Ὀκτώβρη, ζητήσαμε ἔγκαιρα μέ προγενέστερη πράξη νά προωθηθεῖ γιά ἐκτύπωση καί διανομή στά σχολεῖα τό βιβλίο: Ν. Σούλια, Λογική μέ Στοιχεῖα Γενικῆς Μεθοδολογίας, τό ὁποῖο καλύπτει δύο θέματα τοῦ ἰσχύοντος ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Τό βιβλίο τοῦ Ν. Σούλια εἶναι δυνατό νά ἐξυπηρετήσει τίς σχολικές ἀνάγκες ὥς τό τέλος Ἰανουαρίου 1980· ὥς τότε ἔχουμε τήν εὐχέρεια ἤ νά ἀποκτήσουμε νέο βιβλίο - ἐφόσον οἱ διαδικασίες κρίσεις-ἔγκρισης γίνουν γρήγορα - ἤ νά ἀνατυπώσουμε γιά μιά ἀκόμη φορά - ἐλπίζω τήν τελευταία - τό παλαιό βιβλίο τῶν Κελεσίδου-Θέμελη-Ρούσσου, Στοιχεῖα Φιλοσοφίας.

./.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Συνέχεια συζητήσεως γιά τή χρησιμότητα τῶν εἰκόνων ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας τοῦ Ν. Δέρβη, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Γιά τή χρησιμότητα τῶν δυό σειρῶν εἰκόνων ἑλληνικῶν ἐθνικῶν ἐνδυμασιῶν πού ὑποβλήθηκαν ἀπό τόν κ. Δέρβη γιά σχετική γνωμοδότηση ἐκφράστηκε θετικά τό Τμῆμα στήν προηγούμενη συνεδρία του, εἶχε ὅμως ἀναβάλει τή λήψη ἀποφάσεως γιά δυό λόγους: α) γιά νά διαπιστωθεῖ ἡ γνησιότητα τῶν εἰκόνων· καί β) γιά νά συμπληρωθοῦν οἱ σειρές μέ εἰκόνες ἀπό περιοχές πού δέν ἐκπροσωποῦνται στή σειρά. Ἤδη σήμερα ἱκανοποιοῦνται, νομίζω, καί οἱ δυό ἐπιφυλάξεις μας. Γιά τή διαπίστωση τῆς γνησιότητας ὁ ἐκδότης τῶν εἰκόνων ὑπέβαλε τό ἀρχικό ἀντίτυπο, ἀπό τό ὁποῖο φωτογραφήθηκαν οἱ εἰκόνες καί τό ὁποῖο, ὅπως βλέπετε, φέρει τή σφραγίδα τοῦ Μουσείου Μπενάκη στό ἐξώφυλλο καί σέ κάθε εἰκόνα. Ἡ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως μάλιστα ἔγινε ἀπό τόν Ἀντ. Ε. Μπενάκη καί τά εἰσαγωγικά κείμενα γράφτηκαν ἀπό τήν Ἀγγελική Χατζημιχάλη.

Ὡς πρός τή δεύτερη ἐπιφύλαξή μας σημειώνω ὅτι καί στήν ἀρχική συλλογή δέν ὑπάρχουν εἰκόνες ἐνδυμασιῶν ἀπό τά νησιά καί τή Μ. Ἀσία. Ὁ ἐκδότης ὅμως δηλώνει μέ δήλωση τοῦ Ν.Δ.105/69 πού κατέθεσε ὅτι θά συμπληρώσει τίς σειρές μέ εἰκόνες πού θά πάρει ἀπό ἄλλη συλλογή, τίς ὁποῖες καί θά ὑποβάλει στό Τμῆμα. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι νά κριθοῦν οἱ εἰκόνες χρήσιμες κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 γιά τήν προαιρετική τους ἀγορά ἀπό τά σχολεῖα τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως. Γιατί, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἐκδότης τῶν εἰκόνων στήν αἴτησή του καί παρατήρησα καί ὁ ἴδιος στήν εἰσήγησή μου γιά τό θέμα κατά τήν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος (25-9-79), οἱ εἰκόνες, πραγματικά, εἶναι καλαίσθητες καί συντελοῦν στή διατήρηση τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως.

Τό Τμῆμα, μετά ἀπό σχετική συζήτηση, ἀποφαίζει:

Γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα

ὅτι οἱ ὑπό κρίση δυό σειρές εἰκόνων ἑλληνικῶν ἐθνικῶν ἐνδυμασιῶν εἶναι χρήσιμες γιά τή διατήρηση τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως καί ἑπομένως μποροῦν νά ἀγορασθοῦν προαιρετικά ἀπό τά σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

./.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Η Γραμματέας

'Ο Πρόεδρος

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Γ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

Ακριβές άντίγραφο
Αθήνα 12-11-79
'Η Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 68 /1979

Σήμερα, 5 Ὀκτωβρίου 1979, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Ρῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐνημέρωση κ. Ἀντιπροέδρου τοῦ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ κ. Γ. Παντελίδης, Α΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε., ζήτησε ἀπό τούς Συμβούλους καί Εἰσηγητές νά τοῦ ἐκθέσουν τά προβλήματα πού ἔχει ὁ καθένας μέ τά μαθήματα τῆς εἰδικότητά του.

Κατ' ἀρχάς ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος γιά τά θρησκευτικά λέγει:

1.- Γιά τά βιβλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου ἔχει γίνει προκήρυξη καί ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τῶν δοκιμίων ἔληξε στίς 4-10-1979.

./.

2.- Γιά τό διδακτικό βιβλίο τῆς Α΄ Λυκείου, γιά τό ὁποῖο ἐπίσης ἔχει γίνει προκήρυξη, ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τῶν δοκιμίων λήγει τήν 12-12-1979.

3.- Γιά τό βιβλίο τῆς Β΄ Λυκείου δέν ἔχουμε πρόβλημα, γιατί αὐτό πού ὑπάρχει καί χρησιμοποιεῖται ἱκανοποιεῖ ἀρκετά.

4.- Πρόβλημα ἀποτελεῖ τό βιβλίο τῆς Γ΄ Λυκείου, γιατί αὐτό πού ὑπάρχει δέν ἱκανοποιεῖ οὔτε τούς μαθητές οὔτε τίς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν. Ἐπειδή τό νέο Α.Π. γιά τά Θρησκευτικά τῆς Γ΄ Λυκείου εἶναι ἤδη ἕτοιμο, ὑποβάλλεται ἡ παράκληση νά προωθηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες διαδικασίες, ὥστε κατά τό σχολικό ἔτος 1980-81 οἱ μαθητές μας νά ἔχουν νέο σχολικό βοήθημα γιά τά Θρησκευτικά.

5.- Πρόβλημα ὑπάρχει καί γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου, ὅπου τό μάθημα εἶναι ζωρο, ὑπάρχει Α.Π. καί δέν ἔχουμε καθόλου βιβλίο.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ λέγει:

Ἀπό τίς σημαντικότερες καί πιεστικότερες ὑποχρεώσεις τοῦ Τμήματος εἶναι ὁ ἐφοδιασμός τῶν μαθητῶν μέ κατάλληλα σχολικά βιβλία πού ἀνταποκρίνονται στά ἰσχύοντα ἀναλυτικά προγράμματα. Γιά τό σκοπό αὐτό εἴτε καταρτίζει προκηρύξεις συγγραφῆς τῶν βιβλίων καί στή συνέχεια προβαίνει στίς ἀπαραίτητες γιά τήν ἔγκριση τοῦ νέου βιβλίου ἐνέργειες εἴτε προτείνει τήν ἀνατύπωση ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων. Ἤδη γιά τόν ἔγκαιρο ἐφοδιασμό τῶν μαθητῶν τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Γενικοῦ Λυκείου σχ. ἔτους 1980-81 τό Τμῆμα, μέ τήν πράξη του 65/20-9-1979 ἐπρότεινε τήν ἐπανέκδοση 26 σχολικῶν βιβλίων (σέ σύνολο περίπου 90) μέ τά ἑξῆς κριτήρια:

α) Νά ἀνταποκρίνονται στά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά προγράμματα,

β) Νά μήν ἔχει προκηρυχθεῖ ἡ συγγραφή νέων βιβλίων τοῦ ἴδιου μαθήματος.

Τό ὀξύτερο ὅμως πρόβλημα πού θά ἐμφανιστεῖ κατά τό σχολικό ἔτος 1980-81 θά εἶναι ὁ ἐφοδιασμός μέ κατάλληλα βιβλία τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ Λυκείου, γιατί τά ἐγκεκριμένα γιά τήν τάξη αὐτή, τουλάχιστον γιά ὁρισμένα μαθήματα, δέν θά ἐξυπηρετοῦν καθόλου τό νέο πρόγραμμα, ἐνῶ δέν

./.

μποροῦμε νά προκηρύξουμε τή συγγραφή νέων βιβλίων, ἐπειδή τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, πού κατάρτισε τό Τμῆμα δέν ἔχει δημοσιευθεῖ.

Μιά ἄλλη ὑποχρέωση, στήν ὁποία πρέπει νά δώσουμε προτεραιότητα, εἶναι νά εἰσηγηθοῦμε στόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ πρόσωπα κατάλληλα νά ἀποτελέσουν τίς Ἐπιτροπές Κρίσεως τῶν βιβλίων: Ὀρθόδοξη πίστη καί Ζωή (Γ΄ Γυμνασίου), Βιολογία (Γ΄ Γυμνασίου), Στοιχεῖα Φιλοσοφίας (Γ΄ Λυκείου), Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ (Α΄ Γυμνασίου), Γεωγραφία (Α΄ Γυμνασίου), Ὁ Λαός τοῦ Θεοῦ (Β΄ Γυμνασίου), Βοτανική-Ζωολογία (Α΄ Γυμνασίου), Θουκυδίδη Ἱστορία (Β΄ Γυμνασίου) καί Γεωγραφία (Β΄ Γυμνασίου), πού ἡ προθεσμία καταθέσεώς του στή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ἔληξε στίς 4 Ὀκτωβρίου.

Τέλος, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι σέ περίπτωση πού ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως καί τό Τμῆμα δέν κρίνει κατάλληλα τά βιβλία πού ἔχουν ὑποβληθεῖ ἤ ἄν κανένας συγγραφέας δέν ἔχει ὑποβάλει ἐμπρόθεσμα βιβλία (ὅπως π.χ. συνέβη μέ τήν Ἱστορία τῆς Α΄ Γυμνασίου) νά ἀναθέτουμε τή συγγραφή του σέ κατάλληλα πρόσωπα σύμφωνα μέ τίς νόμιμες διαδικασίες.

Ὅσον ἀφορᾶ τά διδακτικά βιβλία τοῦ σχ. ἔτους 1979-80, πού ἤδη ἔχει ἀρχίσει, σύμφωνα μέ διαβεβαίωση τοῦ ΟΕΔΒ ἀπό τά 97 ἔχουν διανεμηθεῖ τά 82. Ἀπό τά λοιπά 15, τά 5 θά διδαχθοῦν μετά τίς 8 Ἰανουαρίου, ἐνῶ τῶν ἄλλων δέκα ἡ παράδοση θά γίνει, σύμφωνα πάντα μέ τήν διαβεβαίωση τοῦ ΟΕΔΒ, κατά τό δεύτερο 15θήμερο τοῦ Ὀκτωβρίου.

Ἐξάλλου, θεωρῶ ὑποχρέωση μου νά παρακαλέσω τόν νέο Πρόεδρο τοῦ Τμήματος νά μελετήσει τό θέμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ Τμήματος ἀπό ἁρμοδιότητες καί εὐθύνες του, ὅπως καί τῆς ἄμεσης ἐνημερώσεώς του στή διεθνή ἐκπαιδευτική πραγματικότητα, τουλάχιστον σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή Μέση Γενική Παιδεία.

Ὁ κ. Σακκᾶς εἶπε ὅτι τά προβλήματα πού ἔχει ὑποχρέωση νά ἀντιμετωπίσει τό Τμῆμα καί γενικότερα τό ΚΕΜΕ μπορεῖ νά διακριθοῦν σέ δυό κατηγορίες: σέ προβλήματα πού εἶναι ἀνάγκη νά ἀντιμετωπιστοῦν ἀμέσως καί σέ προβλήματα πού θά ἀντιμετωπιστοῦν ἀργότερα. Τά προβλήματα τῆς β΄ κατηγορίας γενικά εἶναι πιό οὐσιαστικά ἀπό τά πρῶτα

./.

καί ἀπό τή λύση τους ἐξαρτᾶται τό ἴδιο τό μέλλον τῆς ἐκπαίδευσης-παιδείας στόν τόπο μας. Ἀνάμεσα σ' αὐτά εἶναι π.χ. ἡ βασική ἐκπαίδευση καί ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, πρόβλημα πού ἄν δέν ἀντιμετωπιστεῖ σωστά καί ριζικά δέ θά ἔχουμε ποτέ τούς ἐκπαιδευτικούς πού χρειαζόμαστε· ἡ ἀναμόρφωση τῶν προγραμμάτων πού ὡς τώρα συντάξαμε, κάτω ἀπό τό φῶς τῶν ἐμπειριῶν μας ἀπό τήν ἐφαρμογή του, ἡ ἀνατοποθέτηση, θά ἔλεγα, τῶν προγραμμάτων σέ νέα βάση, γιά νά ἀνταποκριθοῦν περισσότερο στίς σημερινές ἀνάγκες· ἡ ἀντιμετώπιση τῆς βιομηχανίας τῶν λύσεων στά μαθηματικά καί τῶν διάφορων "βοηθημάτων" στά ἄλλα μαθήματα πού καταστρέφουν τό διδακτικό ἔργο στά σχολεῖα της. Ἄν κατορθώσει τό Τμῆμα καί τό ΚΕΜΕ, τώρα μέ τή νέα ἡγεσία του, νά λύσει ὁρισμένα ἀπό τά χρόνια προβλήματα τῆς ἐκπαίδευσής μας θά προσφέρει σημαντική ὑπηρεσία στόν τόπο. Γι' αὐτά τά προβλήματα ἔχουμε τίς ἰδέες μας καί τίς ἔχουμε ἐκφράσει κάθε φορά πού μᾶς δόθηκε εὐκαιρία. Ὅταν ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καθώς καί οἱ Πρόεδροι τῶν Τμημάτων κρίνουν ὅτι εἶναι καιρός νά φέρουν αὐτά τά θέματα γιά συζήτηση, θά γίνουν ὑπεύθυνες εἰσηγήσεις πρός τή Διοίκηση γιά νά λάβει τίς ἀναγκαῖες ἀποφάσεις. Πρός τό παρόν ὅμως ὑπάρχουν θέματα πού χρειάζεται νά ἀντιμετωπιστοῦν ἀμέσως. Σημειώνω ἀπ' αὐτά τά ἑξῆς:

1.- Νά κινηθεῖ ἀπό τή Διοίκηση, τό ταχύτερο δυνατόν, ἡ διαδικασία γιά τή δημοσίευση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως Λυκείου πού τό ΚΕΜΕ ἔστειλε στή Διοίκηση στίς 31-5-79. Χωρίς τή δημοσίευση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν οἱ προκηρύξεις συγγραφεῖς νέων βιβλίων. Ἔτσι κινδυνεύουμε καί τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος νά ἔχουμε στήν τάξη αὐτή καθώς καί στήν Α΄ τάξη Λυκείου (γιατί καί γιά τήν τάξη αὐτή τό πρόγραμμα μέ πολλή καθυστέρηση μόλις τώρα δημοσιεύεται βιβλία παλαιά, ἀσύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, πού τό σχολ. ἔτος 1980-81 θά ἰσχύσει καί στή Β΄ Λυκείου, καί ἑπομένως ἀκατάλληλα.

2.- Νά ὁλοκληρώσουμε τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ Λυκείου τό ὁποῖο καθυστεροῦμε, γιατί ἀναμένουμε τό πρόγραμμα τῶν Μαθηματικῶν πού δέν ἔχει καταρτιστεῖ ἀκόμα.

3.- Νά καταρτίσει τό Τμῆμα καί νά ἀποστείλει στή Διοίκηση καί

./.

Τις ὑπόλοιπες προκηρύξεις συγγραφῆς νέων βιβλίων γιά τό Λύκειο (ὡς τώρα ἔχει καταρτίσει ὁρισμένες προκηρύξεις γιά μαθήματα τῆς Α΄ Λυκείου)

4.- Νά ὁριστεῖ μιά ἀπό τίς ἀμέσως προσεχεῖς συνεδρίες τοῦ Τμήματος γιά νά συζητήσουμε προβλήματα σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν, τά ὁποῖα φέτος, μέ τή μεικτοποίηση τῶν σχολείων, αὐξήθηκαν καί ἔγιναν περισσότερο σύνθετα. Τό Ὑπουργεῖο ζητᾶ τή γνώμη μας γι' αὐτό τό θέμα μέ δυό ἔγγραφά του, τά ὁποῖα ἔχω χρεωθεῖ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ προτείνει τά ἑξῆς:

1.- Τό ΚΕΜΕ νά ἐγγραφεῖ συνδρομητής στά σπουδαιότερα ξένα παιδαγωγικά περιοδικά. Ἐπίσης, νά πλουτίζει τή βιβλιοθήκη του μέ τά ἀξιολογότερα διδακτικά βιβλία τῶν ξένων χωρῶν.

2.- Τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ (Σύμβουλοι καί Εἰσηγητές, νά ἔχουν τή δυνατότητα νά ἐπισκέπτονται, χωριστά καθένας τους καί σέ διάφορο χρόνο, μιά φορά κατά τό σχολικό ἔτος καί γιά μιά βδομάδα μιά περιφέρεια τῆς χώρας, ὥστε νά ἔρχονται σέ ἄμεση ἐπαφή μέ τήν πραγματικότητα, ἀλλιῶς θά ἀποξενωθοῦν ὁλότελα ἀπ' αὐτή.

3.- Νά μελετηθεῖ τρόπος ὥστε νά ἐξοικονομεῖται γιά τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ κάποιος χρόνος ἐλεύθερος γιά ἐπιστημονική μελέτη, διαφορετικά θά καταντήσουν ἐπιστημονικά ἀνεπαρκεῖς καί γιά τή κύρια ἀποστολή τους. Ἔχουν ἀνάγκη λ.χ. νά ἐπισκέπτονται τίς διάφορες βιβλιοθῆκες γιά ἐνημέρωση καί γιά ἔρευνες.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ εἶπε ὅτι πρέπει νά γίνει προκήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου Ψυχολογίας Β΄ Λυκείου μέ βάση τό νέο Α.Π.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ ὑπογραμμίζει ὡς ἐξαιρετικά ἐπεῖγον τό θέμα τῆς συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων ἑνός Γεωμετρίας καί ἑνός Ἄλγεβρας γιά τή Β΄ Λυκείου στήν ὁποία ἐπεκτείνεται ἀπό τό 1980-81 ἡ ἐφαρμογή τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Τέλος, ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής λέγει: Ἀπό τήν ἐρχόμενη σχολική χρονιά 1980-81 θά ἰσχύσει στή Β΄ Λυκείου τό ὁριστικό ἀνα-

./.

λυτικό πρόγραμμα. Τά μαθήματα 'Ανθρωπολογία-'Υγιεινή καί Οἰκονομική Γεωγραφία ἔχουν ἀρκετές μεταβολές ὥστε δέν ἐξυπηρετοῦναι ἀπό τά ὑπάρχοντα διδακτικά ἐγχειρίδια. Γιά τό λόγο αὐτό χρειάζεται νά ἐπισπευθοῦν οἱ προκηρύξεις συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων γιά τά μαθήματα αὐτά.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

Γ. ΚΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

'Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 69/1979

Σήμερα, 30 Όκτωβρίου 1979, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9η πρωϊνή, συνεδρίασε στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Γραφείο 202).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ αντιπρόεδρό τοῦ ΚΕΜΕ οί

Σύμβουλοι Β΄

Ί. Άρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ήλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Επίδ. Σύμβουλοι

Ί. Σκορδίλης

Εἰσηγητές

Κ. Φούσκας
Δ. Κομπιτσης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Άδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Λ. Άδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Άνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο - Λειτουργία ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό ἔτος 1980-81. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης, Α΄ Άντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, ἀνακοίνωσε στά μέλη τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τῶν παρακάτω ἐγγράφων, πού κοινοποιήθηκαν στό ΚΕΜΕ:

./.

I.- Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.

α) 'Αριθμ. Γ/5392/29-9-79 πρός τόν 'Αρσένη Γεροντικό,

β) 'Αριθμ. Γ/5304/29-9-79 πρός τό Σωματεῖο "Παναγία Σουμελᾶ",

γ) 'Αριθμ. Γ/5391/29-9-79 πρός τό Γεώργιο Δάρδανο, καί

δ) 'Αριθμ. Γ/5164/29-9-79 πρός τόν 'Εμμ. Βασιλάκη,

μέ θέμα τῶν ἐγγράφων αὐτῶν "'Ανακοίνωση γνωμοδοτήσεως" τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.

ε) 'Αριθμ. Γ/5114/29-9-79 πρός τόν Γ. Πασχαλινό μέ θέμα "Χορήγηση ἀντιγράφου πράξεως" τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.

στ) 'Αριθμ. Γ/5914/3-10-79 πρός τούς Γεν. 'Επιθ/τές Μ.Ε. καί Δ/ντές Προτύπων καί Πειραματικῶν Σχολείων μέ θέμα "'Οδηγίες γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στό Γυμνάσιο.

ζ) 'Αριθμ. Γ/5926/3-10-79 πρός τούς Γεν. 'Επιθ/τές Μ.Ε. καί Δ/ντές Πρότύπων καί Πειραματικῶν Σχολείων μέ θέμα "'Οδηγίες διδασκαλίας τῆς 'Ιστορίας στό Λύκειο", καί

η) Τηλεγράφημα ἀριθμ. Γ/5786/28-9-79 πρός τό ΚΕΜΕ μέ θέμα "'Εφαρμογή ἀναλυτικοῦ προγράμματος Δ΄ τάξεως Νυκτερινῶν Λυκείων.

II.- 'Αποφάσεων κ. 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας:

α) 'Αριθμ. Φ.211.13/18/Γ/5494/1-10-79 μέ θέμα: Συγκρότηση 'Επιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου: "'Επιτομή τῆς 'Ιστορίας τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσας" Γ΄ τάξεως Γυμνασίου,

β) 'Αριθμ. Φ.211.15/33/Γ/5398/1-10-79 μέ θέμα "'Εγκριση τῶν ἀριθμ. 58/79, 59/79 καί 61/79 πράξεων τοῦ ΚΕΜΕ,

γ) 'Αριθμ. Φ.547.1/Γ/5867/29-9-79 μέ θέμα "Πρόσκληση καθηγητῶν γιά μετεκπαίδευση διετοῦς διαρκείας στό Δ.Μ.Ε. κατά τά διδακτικά ἔτη 1979-80 καί 1980-81,

δ) 'Αριθμ. Φ.211.31/31/Γ/5540/1-10-79 μέ θέμα "'Εκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ τοῦ βιβλίου "Βυζάντιο" γιά τήν Β΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου (κύκλου Α΄), ΟΕΔΒ τοῦ βιβλίου "Βυζάντιο" γιά τήν Β΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου (κύκλου Α΄),

ε) 'Αριθμ. Φ.211.31/30/Γ/5163/1-10-79 μέ θέμα ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ τοῦ βιβλίου "'Ο ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον" σέ δύο φυλλάδια,

./.

στ) 'Αριθμ. Φ.211.15/35/Γ/5362/6-10-79 μέ θέμα "Συμπληρωματική ἀποζημίωση συγγραφέων διδακτικοῦ βιβλίου",

ζ) 'Αριθμ. Φ.211.15/34/Γ/5702/6-10-79 μέ θέμα "'Ανατύπωση ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου-Λυκείου γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81",

η) 'Αριθμ. Φ.211.31/32/Γ/6012/6-10-79 μέ θέμα "'Εκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ τοῦ ἐγχειριδίου Τεχνικοῦ Σχεδίου γιά τά Τεχνολογικά μαθήματα",

θ) 'Αριθμ. Φ.390.32/130/Γ/5909/29-9-79 κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ πρός τίς Νομαρχιακές 'Επιτροπές Λαϊκῆς 'Επιμορφώσεως (ΝΕΛΕ) κ.λ.π., μέ θέμα "'Οδηγίες γιά τήν καλύτερη ἄσκηση τοῦ ἔργου τῆς λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως".

III.- **Διαφόρων** 'Υπηρεσιῶν:

α) 'Αριθμ. 3/12-9-79 τοῦ Πανελλήνιου Συνδέσμου Καθηγητριῶν Οἰκιακῆς Οἰκονομίας πρός τόν κ. 'Υπουργό Παιδείας μέ θέμα "'Επέκταση διδασκαλίας τοῦ μαθήματος Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καί στούς ἄρρενες μαθητές τῶν Μικτῶν Γυμνασίων",

β) 'Αριθμ. 2241/5-10-79 τῆς ΓΕΜΕ Τρικάλων πρός τό ΥΠΕΠΘ μέ πρόταση γιά τή συντήρηση διδακτηρίων,

γ) 'Αριθμ. 739/3-10-79 τῆς 'Ιωνιδείου Προτύπου Σχολῆς πρός τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται ἀναφορά τοῦ καθηγ. τῆς Σχολῆς Εὐαγγ. Μαμμᾶ ἀπό τό συνέδριο πού παρακολούθησε, στό LILLEHAMET τῆς Νορβηγίας.

./.

Θέμα 2ο - Λειτουργία ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό έτος 1980-81

Ό εισηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκᾶς έθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εισήγησή του πού έχει ὡς έξῆς:

Ή Διεύθυνση Έφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό έγγραφό της ἀριθμ. Γ/5684/25-9-79 παρακαλεῖ τό Τμῆμα Μέσης Έκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ νά γνωματεύσει 1-α) γιά τίς ΣΕΛΜΕ πού πρέπει νά λειτουργήσουν κατά τό έπόμενο διδακτικό έτος 1980-1981· β) γιά τόν ἀριθμό τῶν καθηγητῶν ἀπό κάθε εἰδικότητα πού θά κληθοῦν νά φοιτήσουν· γ) τίς έκπαιδευτικές περιφέρειες ἀπό τίς ὁποῖες πρέπει νά έπιλεγοῦν οἱ καθηγητές πού θά φοιτήσουν σέ κάθε ΣΕΛΜΕ· καί 2)- γιά τήν ὀργάνωση ταχύρρυθμης έπιμορφώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων Μ.Ε. διάρκειας ὡς ἕνα μήνα. /Ή γνωμοδότηση προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τά ἄρθρα 6 καί 15 τοῦ Π.Δ/τος 459/1978.

Γιά τά ἀνωτέρω θέματα παρατηρῶ καί εισηγοῦμαι τά ἀκόλουθα: Κατά τό παρελθόν ἔτος τό Τμῆμα μέ τήν πράξη του ἀρ. 104/20-10-78 καί στή συνέχεια ἡ Όλομέλεια μέ τήν πράξη της ἀρ. 18/25-11-78 εισηγήθηκαν τήν ἵδρυση καί λειτουργία καί μιᾶς τρίτης ΣΕΛΜΕ στά Ἰωάννινα, βασικά γιατί ἐκεῖ ὑπάρχουν καθηγητικές πανεπιστημιακές σχολές καί ἐπομένως ἐξασφαλίζεται ἡ δυνατότητα γιά ἐξεύρεση κατάλληλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Τό Τμῆμα ἔκρινε καί νομίζω ὅτι ἐξακολουθεῖ νά κρίνει ὅτι ἡ ἐξασφάλιση κατάλληλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν ἵδρυση ἄλλων ΣΕΛΜΕ πέρα ἀπό τίς δυό πού λειτουργοῦν. Καί ἐπειδή κατάλληλο διδακτικό προσωπικό γιά ἐπιμορφώσεις μακρᾶς διαρκείας μπορεῖ νά ἐξευρεθεῖ μόνο στίς ἕδρες πανεπιστημιακῶν καθηγητικῶν σχολῶν πιστεύει ὅτι δέν μποροῦν νά λειτουργήσουν ἱκανοποιητικά καί νά διατηρηθοῦν σέ ὑψηλή στάθμη ΣΕΛΜΕ πού θά λειτουργοῦν ὅπου δέν ὑπάρχουν πανεπιστημιακές σχολές. Ή Διοίκηση ὅμως μέ τό Π.Δ/μα 598/1979 προχώρησε στήν ἵδρυση καί ἄλλων δυό ΣΕΛΜΕ, μία στή Λάρισα καί μία στήν Τρίπολη.

Ό ἴδιος προσωπικά μέ κάθε εὐκαιρία πού μοῦ δίδεται ὑποστηρίζω ὅτι τό ὅλο θέμα τῶν ἐπιμορφώσεων εἶναι τοποθετημένο σέ ἐσφαλμένη βάση καί ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ ἱκανοποιητικά, ἄν παράλληλα δέν ἀντιμετωπιστεῖ ριζικά καί ἀποφασιστικά τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως

./.

τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μέσης καί Δημοτικῆς στίς σχολές τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως (καθηγητικές πανεπιστημιακές σχολές, Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες κτλ.). Στήν πράξη 18/25-11-78 τῆς Ὁλομέλειας ὡς εἰσηγητής σέ ἐρώτημα τοῦ Ὑπουργείου γιά ἵδρυση καί νέων ΣΕΛΜΕ ἔθεσα κι αὐτά τά δυό θέματα καί ἀνέπτυξα τίς ἀπόψεις μου γιατί πρίν ἀπό τήν ἵδρυση καί ἄλλων ΣΕΛΜΕ πρέπει νά μελετηθεῖ τό πρόβλημα τῶν ἐπιμορφώσεων στήν οὐσία του καί σ' ὅλη του τήν ἔκταση καί πάντοτε σέ συνάρτηση μέ τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως. Σέ πρόσφατο δημοσίευμά μου στό περιοδικό Λόγος καί Πράξη τῆς ΟΛΜΕ (τεῦχος 8, 1979) πραγματεύομαι τά ἴδια προβλήματα. Σ' αὐτή τή συνεδρία θά ἤθελα νά τά θέσω καί πάλι, ἀλλά νομίζω ὅτι δέ χρειάζεται νά σᾶς κουράσω. Γνωρίζετε τίς ἀπόψεις μου.

Θά ἤθελα ὅμως οἱ θέσεις καί οἱ προτάσεις μου γι' αὐτά τά δυό θέματα: Βασική ἐκπαίδευση - Μετεκπαίδευση, νά μή μείνουν στό Τμῆμα, ἀλλά νά τίς γνωρίσουν ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καθώς καί οἱ Προϊστάμενοι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Γι' αὐτό ὑποβάλλω συνημμένα μέ τήν εἰσήγησή μου ὑπόμνημά μου πού συνέταξα μέ ἀφορμή αὐτή μου τήν εἰσήγηση, ἀπόσπασμα τῆς πράξεως 18/1978 τῆς Ὁλομελείας τοῦ ΚΕΜΕ, ὅπου ἀναπτύσσω τίς ἴδιες ἀπόψεις, καί ἕνα ἀντίτυπο τοῦ περιοδικοῦ Λόγος καί Πράξη στό ὁποῖο ὑπάρχει δημοσιευμένη σχετική μελέτη μου, μέ τή θερμή μου παράκληση νά λάβουν γνώση τῶν ἀπόψεών μου πού ἐκφράζω σ' αὐτά μου τά κείμενα, ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί ὁ κ. Ὑφυπουργός γιά θέματα Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἴδιου Ὑπουργείου. Ἐπιφυλάσσομαι νά ὑποβάλω σύντομα καί ἔκθεση γιά τό πῶς ἔχουν ἀντιμετωπίσει αὐτά τά δυό θέματα προηγμένες χῶρες τῆς Εὐρώπης καί τοῦ ἄλλου κόσμου. Γιατί νομίζω ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά ἀκολουθοῦμε ἐμεῖς μιά πρακτική σ' αὐτά τά θέματα πού, ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω, δέν τήν ἀκολουθεῖ καμιά χώρα τῆς ΕΟΚ καί καμιά ἄλλη προηγμένη χώρα.

Ἀφοῦ, λοιπόν, κατά τήν ἄποψή μου, ὑπάρχει ἐπιτακτική ἀνάγκη νά μελετηθοῦν καί νά ἀντιμετωπιστοῦν οὐσιαστικά καί ἀποφασιστικά καί τά δυό προβλήματα, βασική ἐκπαίδευση καί ἐπιμορφώσεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ Μέσης καί Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ τή λειτουργία καί ἄλλων ΣΕΛΜΕ. Εἰσηγοῦμαι, λοιπόν, νά λειτουργήσουν κατά τό ἑπόμενο διδακτικό ἔτος 1980-1981 οἱ ἴδιες ΣΕΛΜΕ πού λειτουργοῦν αὐτό τό διδακτικό ἔτος (1979-1980) μέ τόν ἴδιο ἀριθμό ἐκπαιδευτικῶν ἀπό κάθε

./.

εἰδικότητα καί μέ τήν ἴδια κατανομή κατά ἐκπαιδευτικές περιφέρειες πού καθόρισε τό Τμῆμα μέ τήν πράξη του 104/1978. Ἀναλυτικότερα ὁ ἀριθμός τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν κατά εἰδικότητα πού εἰσηγοῦμαι νά φοιτήσουν σέ κάθε ΣΕΛΜΕ καί οἱ ἐκπαιδευτικές περιφέρειες ἀπό τίς ὁποῖες θά προέρχονται νά εἶναι ὅπως ἀκολούθως:

Εἰδικότητες	ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν	ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης
Θεολόγοι	10	10
Φιλόλογοι	80	50
Μαθηματικοί	20	20
Φυσικοί	20	20
Ἀγγλικῶν	10	10
Γαλλικῶν	10	10
Φυσικῆς Ἀγωγῆς	20 (10 ἄρρ. καί 10 θηλ.)	20 (10 ἄρρ. καί 10 θηλ.)
Σύνολο	170	140

Ἐκπαιδευτικές Περιφέρειες
ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν Α-Θ καί ΙΕ ΑΕΠ
ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης Ι-ΙΔ ΑΕΠ

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τό Τμῆμα ἔκρινε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά μελετηθεῖ τό πρόβλημα τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ πρίν ἀπό τή λειτουργία καί ἄλλων ΣΕΛΜΕ καί μάλιστα σέ πόλεις ὅπου δέν εἶναι δυνατόν νά ἐξασφαλιστεῖ κατάλληλο διδακτικό προσωπικό. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος πρότεινε νά κληθοῦν σέ μιά εἰδική συνεδρία ἁρμόδια πρόσωπα πού θά ἔχουν νά ἐκθέσουν χρήσιμες γνῶμες γι' αὐτό τό θέμα. Τό Τμῆμα συμφώνησε μέ αὐτή τήν πρόταση.

Τέλος τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/5684/25-9-1979 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας,

β) τά ἄρθρα 2 τοῦ Ν.186/1975, 6 καί 15 τοῦ Π.Δ/τος 459/1978 καί 1 τοῦ Π.Δ/τος 598/1979 καθώς καί τήν πράξη του 104/1978,

γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β',

./.

δ) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε καί τίς προτάσεις πού διατυπώθηκαν

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεῖ: 1) Νά λειτουργήσουν καί κατά τό διδακτικό ἔτος 1980-81 οἱ ἴδιες ΣΕΛΜΕ πού λειτουργοῦν καί ἐφέτος, δηλαδή ἡ ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν καί ἡ ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης, μέ τόν ἴδιο ἀριθμό καθηγητῶν κατά εἰδικότητα καί μέ τήν ἴδια προέλευση τους κατά ἐκπαιδευτικές περιφέρειες πού καθόρισε τό Τμῆμα γιά τό τρέχον διδακτικό ἔτος μέ τήν πράξη του 104/1978 καί προτείνει καί ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα κ. Δ. Σακκᾶς.

2) Νά κληθοῦν ἁρμόδια πρόσωπα νά ἐκθέσουν τίς ἀπόψεις τους γιά τό πρόβλημα τῶν ἐπιμορφώσεων σέ συνεδρία πού ὁρίζεται γιά τίς 10 Νοεμβίου 1979, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9η π.μ. στήν αἴθουσα συνεδριῶν τοῦ κεντρικοῦ μεγάρου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Γιά τά πρόσωπα πού θά κληθοῦν καί τόν τρόπο προσκλήσεώς τους θά ἀναλάβει πρωτοβουλία ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Π. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Δημ. Ν. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ, σχετικό μέ τή βασική ἐκπαίδευση καί τήν ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων.

Ἡ εἰσήγησή μου στό Τμῆμα (πρ. 69/30-10-79) σχετικά μέ τή λειτουργία τῶν ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό ἔτος 1980-1981 μέ ἀφορμή τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/5684/25-9-79 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς καί Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργεί Παιδείας μοῦ δίνει τήν εὐκαιρία καί μοῦ δημιουργεῖ τήν ὑποχρέωση νά θέσω μέ αὐτό μου τό ὑπόμνημα, πού ὑποβάλλω συνημμένο στήν εἰσήγησή μου, τό πρόβλημα τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ σέ συνάρτηση μέ τό πρόβλημα τῆς βασικῆς του ἐκπαιδεύσεως. Γιατί ἄν αὐτά τά δυό προβλήματα δέν ἔχουν ἀντιμετωπισθεῖ ὡς τώρα σωστά, ὅλη ἡ προσπάθεια γιά τήν ἐκπαιδευτική ἀναγέννηση τῆς χώρας θά προσκρούει σέ ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο καί θά εἶναι καταδικασμένη. Γιατί δέ θά ὑπάρχει τό κατάλληλο ἐκπαιδευτικό προσωπικό πού θά ὑλοποιεῖ τούς ἐκπαιδευτικούς σκοπούς τῆς Πολιτείας.

Αὐτά τά δυό προβλήματα: βασική ἐκπαίδευση καί ἐπιμορφώσεις μέ ἀπασχόλησαν ἀπό παλαιότερα, συγκέντρωσα στοιχεῖα γιά τό πῶς τά ἔχουν ἀντιμετωπίσει οἱ ξένοι, ἔγραφα μιά σχετική μελέτη τό 1974, πρόσφατα πραγματεύτηκα τά ἴδια θέματα στό περιοδικό Λόγος καί Πράξη τῆς ΟΛΜΕ (τεῦχος 8, 1979), ἔθεσα τά προβλήματα αὐτά στό ΚΕΜΕ κάθε φορά πού μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία καί μάλιστα στή συνεδρία τῆς Ὀλομέλειας τοῦ ΚΕΜΕ τῆς 25 Νοεμβρίου 1978 (πρ. 18), τά θέτω καί σ' αὐτό μου τό ὑπόμνημα μέ τή θερμή παράκληση, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς θέσεις τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ Τμήματος, ἔστω καί ὡς σκέψεις ἑνός μόνο μέλους τοῦ ΚΕΜΕ, νά λάβουν γνώση τοῦ περιεχομένου του ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας κάι θρησκευμάτων καθώς καί ὁ Ὑφυπουργός γιά τά θέματα Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου. Γιατί μπορεῖ αὐτό μου τό ὑπόμνημα νά προβληματίσει καί νά ἀποτελέσει τήν ἀφορμή γιά νά μελετηθοῦν καί ἀντιμετωπιστοῦν χρόνια ἐκπαιδευτικά προβλήματα σχετιζόμενα μέ τήν κατάρτιση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Ἡ Πολιτεία ἀποδίδει μεγάλη σπουδαιότητα στήν ἐκπαίδευση καί δαπανᾶ μεγάλα ποσά γιά τήν ἐκπαίδευση καί τήν ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων. Σέ περίοδο μάλιστα οἰκονομικῶν δυσκολιῶν διαθέτει

./.

κεφάλαια γιά ἐπιμορφώσεις πού δέ διαθέτουν πολύ πλούσιες χῶρες. Καί ἐνῶ δύσκολα μπορεῖ νά καλύψει τά κενά στά σχολεῖα, ἀποσπᾶ ἀπό τίς τάξεις καί μετεκπαιδεύει στά Διδασκαλεῖα, τίς ΣΕΛΜΕ καί τίς ΣΕΛΔΕ ἀρκετές ἑκαντοντάδες ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Ἐντούτοις, μολονότι ἡ Πολιτεία ἐκδηλώνει ἔμπρακτα τό ἐνδιαφέρον της καί δαπανᾶ, οἱ δαπάνες της δέν ἀξιοποιοῦνται ὅπως καί ὅσο πρέπει γιά νά φέρουν τά μεγαλύτερα δυνατά ἀποτελέσματα. Γιατί τόσο τό σύστημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως ὅσο καί τό σύστημα τῶν ἐπιμορφώσεων εἶναι θεμελιωμένα πάνω σέ ὀλότελα ἐσφαλμένη βάση. Ἀπόδειξη ὅτι ὅμοιά τους δέν ὑπάρχουν, ἀπ' ὅ,τι τουλάχιστο γνωρίζω, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχουν σέ καμιά προηγμένη χώρα τοῦ κόσμου. Καί ἄν εἶναι ἔτσι, δέν μποροῦμε ἐμεῖς νά ἀγνοοῦμε τήν πρακτική τῶν ξένων, ἰδιαίτερα τήν πρακτική τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ.

Α.- Ἡ βασική ἐκπαίδευση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μ.Ε.

Ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ ἀνεξάρτητα ἀπό τή βασική τους ἐκπαίδευση. Γιατί ἄν ἡ βασική ἐκπαίδευση ἦταν ἐκείνη πού ἔπρεπε νά εἶναι, ἡ ἐπιμόρφωση θά εἶχε διαφορετική φιλοσοφία, μορφή καί περιεχόμενο ἀπ' ὅ,τι ἔχει σήμερα. Δέν εἶναι ὅμως. Καί γι' αὐτό στό Διδασκαλεῖο καί στίς ΣΕΛΜΕ βασικά δέν κάνουμε μετεκπαίδευση, ἀλλά βασική ἐκπαίδευση, οἱ σχολές ἐπιμορφώσεως κάνουν τό ἔργο πού ἔπρεπε νά ἔχουν κάνει οἱ καθηγητικές σχολές.

Ὑπάρχουν λοιπόν δυό προβλήματα πού χρειάζεται νά ἀντιμετωπιστοῦν κατά τρόπο ριζικό καί ἀποφασιστικό: τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καί τό πρόβλημα τῆς ἐπιμορφώσεώς του. Τό πιό βασικό ἀπ' αὐτά τά δυό εἶναι τό πρῶτο. Ἄν δέν ἀντιμετωπιστεῖ τό πρῶτο, δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ τό δεύτερο. Γιά πολλούς λόγους: Γιατί ὁ ἐκπαιδευτικός πρέπει νά εἰσέρχεται στόν κλάδο ὅσο τό δυνατόν καλύτερα συγκροτημένος στήν ἐπιστήμη τῆς εἰδικότητάς του, μέ ἱκανοποιητική γνώση τῆς παιδαγωγικῆς ψυχολογίας καί τῆς διδακτικῆς καθώς καί ἀσκημένος σ' ἕνα ἀνεκτό βαθμό στό διδακτικό ἔργο. Γιά νά εἶναι ἀπό τήν ἀρχή ἱκανός γιά νά πάρει ἀπό τήν ἀρχή τό σωστό δρόμο. Νά γνωρίζει τό ἀντικείμενο πού θά διδάσκει, ἀλλά καί πῶς θά τό διδάσκει. Γιά νά μήν ἀναγκάζεται ἀπό τή διδακτική του ἀμάθεια καί ἀπειρία νά αὐτοσχεδιάζει γιά νά διαμορ-

./.

φώσει κάποια μέθοδο διδασκαλίας, ἡ ὁποία εἶναι πολύ πιθανόν νά μήν εἶναι ἡ ὀρθή· καί γιά νά μήν ἀναγκάζεται ἀργότερα ἡ Πολιτεία νά τοῦ μαθαίνει μέ ἐπιμόρφωση ὅ,τι ἔπρεπε νά μάθει στίς βασικές του σπουδές στό Πανεπιστήμιο, καί μάλιστα νά τόν ἐκπαιδεύει μετά ἀπό 10 ἤ καί παράπάνω χρόνια, ὅταν πολύ πιθανόν θά ἔχει ἤδη προξενήσει πολύ κακό σέ χιλιάδες μαθητές ἐξαιτίας τῶν ἐλλείψεών του· καί ὅταν πολύ πιθανόν ἐπίσης θά ἔχει ἤδη διαμορφώσει κακές διδακτικές καί παιδαγωγικές ἕξεις πού θά εἶναι πολύ δύσκολο, ἄν ὄχι ἀδύνατο, νά τίς ἀποβάλει· καί γιά νά μήν τόν ἀποσπᾶ ἡ Πολιτεία, καί μάλιστα γιά μακρό χρόνο, ἀπό τά διδακτικά του καθήκοντα στήν πιό ἀποδοτική περίοδο τῆς ἐκπαιδευτικῆς του ζωῆς καί ἀφήνει δυσαναπλήρωτα κενά στίς τάξεις.

Ποιά εἶναι ἡ ποιότητα καί ἡ ἔκταση τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως πού παρέχεται σήμερα στούς ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς; Χαμηλή καί μέ πολλά κενά. Καί γιά ἄλλους λόγους καί γιατί τά προγράμματα τῶν περισσότερων καθηγητικῶν σχολῶν δέν ἔχουν προσαρμοστεῖ γιά νά ὑπηρετοῦν τίς σημερινές ἀνάγκες. Ἐξέρχονται οἱ ἐκπαιδευτικοί μας ἀπό τό Πανεπιστήμιο μέ ἐλλείψεις στήν ἐπιστήμη τῆς εἰδικότητάς τους, μέ πενιχρές γνώσεις ἀγωγῆς καί διδακτικῆς καί χωρίς καμιά σχεδόν ἄσκηση γιά τό διδακτικό τους ἔργο. Οἱ καθηγητές μας καί σήμερα διορίζονται χωρίς νά ἔχουν παρακολουθήσει οἱ πιό πολλοί διδασκαλίες σέ τάξεις καί χωρίς νά ἔχουν διδάξει οἱ ἴδιοι δοκιμαστικά σέ μαθητές. Γίνεται βέβαια προσπάθεια σέ ὁρισμένες σχολές, ἀλλά γενικά ὑπάρχει ἔμμονη προσκόλληση στά παραδοσιακά προγράμματα καί τίς παλαιές μεθόδους. Σέ μιά μάλιστα Φιλοσοφική Σχολή ἀπό ὁρισμένους καθηγητές καλλιεργεῖται στούς φοιτητές καί πνεῦμα ἀντιθέσεως πρός τήν ἐπίσημη ἐκπαιδευτική πολιτική. Αὐτό φαίνεται ἰδιαίτερα ἀπό τή στάση ἀπέναντι στή νεοελληνική γλῶσσα πού ἡ Πολιτεία καθιέρωσε ἐπίσημα ὡς γλῶσσα τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ὄχι μόνο δέ διδάσκεται ἱκανοποιητικά ἡ νεοελληνική στούς φοιτητές πού ἀργότερα ὡς καθηγητές θά τή χρησιμοποιοῦν καί θά τή διδάσκουν, ἀλλά ἀσκεῖται καί πολεμική ἐναντίον της μέ ἀποτέλεσμα νά ἀναπτύσσονται ἀρνητικές διαθέσεις γι' αὐτήν.

./.

Τά Πανεπιστήμια εἶναι, βέβαια, αὐτόνομα ἱδρύματα. Χρηματοδοτοῦνται ὅμως ἀπό τήν Πολιτεία καί γι' αὐτό ὑπάρχουν καί εἶναι ὑποχρεωμένα νά ὑπηρετοῦν τίς ἀνάγκες της. Γι' αὐτό καί γιά χάρη τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντο νομίζω ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Παιδείας πρέπει νά ζητήσει ἀπό τίς καθηγητικές σχολές νά προσαρμόσουν τά προγράμματά τους στίς σημερινές καί αὐριανές σχολικές ἀνάγκες. Μιά Ἐπιτροπή γιά τή μελέτη τοῦ θέματος πού θά ἀποτελοῦνταν ἀπό καθηγητές Πανεπιστημίου, μέλη τοῦ ΚΕΜΕ, ἐκπροσώπους τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τῶν γονέων κ.ἄ. θά κατέληγε σέ πορίσματα καί θά διατύπωνε προτάσεις πού θά ἦταν πολύ χρήσιμες.

Τιμῶ τά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἱδρύματα καί δέν εἶναι στίς προθέσεις μου νά ὑποτιμήσω τήν προσφορά τῶν καθηγητικῶν σχολῶν. Ἐδῶ ὅμως ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα. Καί νομίζω ὅτι καί οἱ καθηγητικές σχολές θά ἀναγνωρίσουν ὅτι ἄν δέν καταστοῦν ἱκανές, μέ προσαρμογή τῶν προγραμμάτων τους, νά ἑτοιμάζουν τό κατάλληλο ἐκπαιδευτικό προσωπικό πού χρειάζονται τά σχολεῖα μας, ἡ ἐκπαίδευση δέν μπορεῖ ποτέ νά λειτουργήσει ἱκανοποιητικά. Δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνοῦν οἱ καθηγητικές σχολές ὅτι τά 80 ἤ 90% ἀπό τούς φοιτητές τους σπουδάζουν σ' αὐτές γιά νά εἰσέλθουν στήν ἐκπαίδευση ἤ νά ἀσκήσουν κατά κάποιο τρόπο τό ἐκπαιδευτικό ἔργο.

Προπαντός προέχει νά λυθεῖ, τό συντομότερο δυνατόν, τό πρόβλημα τῆς ἀσκήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν στό διδακτικό ἔργο. Τό τελευταῖο ἔτος ἤ ἔστω τό τελευταῖο ἑξάμηνο τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν ὅσων θά ἀσκήσουν τό ἐκπαιδευτικό ἔργο πρέπει νά γίνει καθαρά παιδαγωγικό-διδακτικό, ὅπως εἶναι σέ πολλές προηγμένες χῶρες (π.χ. τήν Ἀγγλία). Κατ' αὐτό οἱ φοιτητές μέλλοντες ἐκπαιδευτικοί νά φοιτοῦν σέ παιδαγωγική σχολή, νά παρακολουθοῦν θεωρητικά μαθήματα ψυχολογίας, διδακτικῆς κτλ., ἀλλά νά παρακολουθοῦν ἐπίσης καί διδασκαλίες σέ σχολεῖα, νά διδάσκουν καί οἱ ἴδιοι τουλάχιστο μιά φορά ὁ καθένας, νά μετέχουν σέ σχετικές συζητήσεις. Στό τέλος θά παίρνουν πιστοποιητικό ἤ πτυχίο παιδαγωγικῶν σπουδῶν. Καί μόνο τότε θά μποροῦν νά διορίζονται στήν ἐκπαίδευση καί νά ἐργάζονται σέ σχολεῖα. Μετά τό διορισμό τους θά παρακολουθοῦν ἕνα σεμινάριο μιᾶς ἤ δυό ἑβδομάδων πού θά γίνεται στήν ἕδρα τῶν Ἐποπτειῶν ἤ τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρήσεων. Καί ὅταν ἀναλαμβάνουν διδακτική ἐργασία στά σχολεῖα θά κατευθύνονται ἐπί ἕνα διάστημα ἀπό τό Γενικό Ἐπιθεωρητή καθώς καί ἀπό τό

./.

Διευθυντή τοῦ σχολείου.

Δέν πρέπει νά νομιστεῖ ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα βασικῆς ἐκπαιδεύσεως μόνο γιά τούς καθηγητές. Ὑπάρχει καί γιά τούς δασκάλους. Βασικά γιατί ὁ χρόνος σπουδῶν τους εἶναι ἀνεπαρκής· γιατί τά προγράμματα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν δέν ἔχουν ἐκσυγχρονιστεῖ· γιατί ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν εἶναι χαμηλή, γιατί ἐπικρατεῖ σ' αὐτές τίς σχολές ἕνας φλύαρος καί ρηχός παιδαγωγισμός. Ὅμως τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν δασκάλων ἐκφεύγει ἀπό τήν ἁρμοδιότητα τή δική μου. Τό μνημόνευσα μόνο γιά νά δείξω ὅτι ὑπάρχει. Καί εἶναι μάλιστα ὀξύτατο.

Β.- Ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν

Στίς ἐπιμορφώσεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν πρέπει νά τηροῦνται οἱ ἑξῆς βασικές ἀρχές:

α) Νά μήν προσφέρονται μέ τήν ἐπιμόρφωση γνώσεις καί ἐμπειρίες πού πρέπει νά προσφέρονται καί νά ἀποκτῶνται μέ τή βασική ἐκπαίδευση.

β) Νά ἔχει ἡ ἐπιμόρφωση πρακτικό χαρακτήρα, νά ἑτοιμάζει τούς μετεκπαιδευομένους γιά τίς συγκεκριμένες τους ἀνάγκες στήν τάξη καί στό σχολεῖο.

γ) Νά μήν ἀπομακρύνεται ὁ ἐκπαιδευτικός γιά πολύ χρόνο ἀπό τά διδακτικά του καθήκοντα.

δ) Νά μήν ἐπιμορφώνονται οἱ καλύτεροι γιά νά γίνουν πιό καλύτεροι καί ἐγκαταλείπονται οἱ χειρότεροι, ἀλλά νά ἐπιμορφώνονται ὅλοι καί μάλιστα ὅσοι ἔχουν μεγαλύτερη ἀνάγκη· καί νά μήν ἐπιμορφώνονται μιά φορά ἀλλά συχνά.

ε) Ἡ ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ νά γίνεται μέ διάφορους τρόπους: μέ σεμινάρια στίς περιοχές ὅπου ὑπηρετοῦν οἱ ἐκπαιδευτικοί ἰδιαίτερα πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ἤ καί κατά τή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, ἀλλά σέ ἡμέρες καί ὧρες πού δέ γίνονται μαθήματα, μέ βιβλία εἰδικά γιά τούς ἐκπαιδευτικούς, μέ ἐνημερωτικά φυλλάδια, μέ εἰδικές τηλεοπτικές καί ραδιοφωνικές ἐκπομπές καί μέ ἄλλους τρόπους.

στ) Ἡ ἐπιμόρφωση δέν εἶναι προσωπική ὑπόθεση τοῦ καθενός, ἀλλά εἶναι ὑπόθεση τῆς Πολιτείας, τῆς παιδείας, τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτό δέν πρέπει νά ἔχει προαιρετικό χαρακτήρα. ./.

Αὐτές οἱ ἀρχές τηροῦνται σ' ὅλες τίς προηγμένες χῶρες (ἐκτός ἀπό τήν ὑποχρεωτικότητα πού τηρεῖται μόνο σ' ὁρισμένες), δέν τηροῦνται ὅμως στή χώρα μας. Καί αὐτό φανερώνει πόσο ἐσφαλμένο εἶναι ὅλο τό σύστημα ἐπιμορφώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας καί πόσο ἀναγκαία εἶναι ἡ ριζική ἀνατοποθέτηση του, τώρα μάλιστα πού ὁδεύουμε πρός τήν 'Ενωμένη Εὐρώπη.

Πραγματικά στά Διδασκαλεῖα καί τίς ΣΕΛΜΕ-ΣΕΛΔΕ σέ μεγάλο βαθμό προσφέρονται γνώσεις πού ἔπρεπε νά εἶχαν ἀποκτήσει οἱ μετεκπαιδευόμενοι μέ τίς βασικές τους σπουδές.

Πραγματικά ἡ μεταικπαίδευση στά Διδασκαλεῖα καί τίς ΣΕΛΜΕ-ΣΕΛΔΕ σέ μεγάλο βαθμό καλύπτεται ἀπό θεωρία καί προσφέρει γνώσεις πού συχνά δέν ἔχουν τήν πρακτικότητα πού ἐπιβάλλει αὐτό τό εἶδος σπουδῶν.

Πραγματικά στή χώρας μας οἱ ἐκπαιδευτικοί πού καλοῦνται γιά μετεκπαίδευση ἀπομακρύνονται ἀπό τό διδακτικό τους ἔργο γιά μεγάλο χρονικό διάστημα (1 ἤ 2 χρόνια) στήν πιό ἀποδοτική περίοδο τῆς ἐπαγγελματικῆς τους ζωῆς γιά νά μάθουν πράγματα πού θά ἔπρεπε νά εἶχαν μάθει ὡς φοιτητές ἤ πράγματα πού μποροῦν νά μαθαίνουν χωρίς νά κάθονται καί πάλι στό θρανίο.

Πραγματικά στή χώρα μας ἐπιμορφώνονται οἱ λίγοι καί οἱ κατά τεκμήριο τουλάχιστο καλύτεροι, καί αὐτοί μιά φορά καί ἐγκαταλείπονται χωρίς ἐπιμόρφωση οἱ χειρότεροι καί οἱ πολλοί. Προβάλλεται ὡς ἐπιχείρημα ὅτι μέ τίς ἐπιμορφώσεις αὐτές μορφώνονται στελέχη, τά ὁποῖα ἀργότερα ὡς ἡγέτες τοῦ κλάδου θά καθοδηγοῦν καί θά μορφώνουν τούς πολλούς. 'Η ἄποψη αὐτή ἔχει μιά λογική βάση. "Ομως τά στελέχη τοῦ κλάδου δέ δημιουργοῦνται τόσο ἀπό μακρές σπουδές σέ σχολές μετεκπαιδεύσεως ὅσο ἀπό τή σχολική καί κοινωνική τους δραστηριότητα, τά πνευματικά ἐνδιαφέροντα, τούς ἐκπαιδευτικούς καί κοινωνικούς τους προβληματισμούς, τήν παρακολούθηση διαλέξεων, σεμιναρίων κτλ., τή μελέτη καί τήν προσπάθεια, τή φιλοδοξία τους νά γίνουν καλύτεροι καί νά προσφέρουν περισσότερα. 'Υπάρχουν ἄριστοι ἐκπαιδευτικοί πού δέ φοίτησαν σέ Διδασκαλεῖο ἤ στίς ΣΕΛΜΕ-ΣΕΛΔΕ. Καί ἀντίθετα ἀπό τά Διδασκαλεῖα Μέσης καί Δημοτικῆς προωθήθηκαν στήν ἱεραρχία τοῦ κλάδου καί ἄνθρωποι μέτριοι σέ ἱκανότητες ἤ καί ἐντελῶς ἀκατάλληλοι. "Επειτα καί τά κίνητρα ὅσων προσέρχονται γιά ἐπιμόρφωση μακρᾶς διάρκειας δέν εἶναι πάντοτε μορφωτικά. Καί σ' αὐτές τίς μακρές ἐπιμορ-

./.

φώσεις πού ἀναγκαστικά γίνονται σέ ἕνα, δυό ἤ τρία ἀστικά κέντρα δέν μποροῦν νά προσέλθουν ἐκπαιδευτικοί ἀπό τίς μακρινές ἐπαρχίες. Ἔτσι οἱ μακρές ἐπιμορφώσεις εὐνοοῦν αὐτούς πού ὑπηρετοῦν στήν ἕδρα τῶν σχολῶν καί στίς κοντινές περιφέρειες.

Πραγματικά στή χώρα μας δέν ἀντιμετωπίστηκε ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν σέ πανελλήνια κλίμακα μέ σεμινάρια κατά ἐποπτεῖες ἤ καί ἐπιθεωρήσεις, πραγματικά λείπει τό βιβλίο γιά τό δάσκαλο καί πραγματικά δέν ἔχει ἀξιοποιηθεῖ ἡ τηλεόραση καί τό ραδιόφωνο γιά ἐπιμορφωτικούς σκοπούς.

Πραγματικά, τέλος, ἡ ἐπιμόρφωση ἀφήνεται στήν προαίρεση τοῦ καθενός ὡσάν ἡ παιδεία νά ἦταν ἀτομική ὑπόθεση τοῦ καθενός. Σέ ὑπόμνημά μου πού ὑπέβαλα στόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ στίς 7-9-79 ἀνέφερα ὅτι στό σεμινάριο Ἀγγλικῆς, πού μέ πολλή ἐπιμέλεια καί ἐπιτυχία ὀργάνωσαν στήν Καλαμάτα στίς ἀρχές Σεπτεμβρίου 1979 τό Βρετανικό Συμβούλιο καί τό Ἱδρυμα Φουλμπράιτ καί τοῦ ὁποίου τίς ἐργασίες κατά τίς δυό πρῶτες ἡμέρες παρακολούθησα ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ΚΕΜΕ, ἀπό τούς 100 περίπου καθηγητές Ἀγγλικῆς πού θά μποροῦσαν καί ἔπρεπε νά τό παρακολουθήσουν δήλωσαν συμμετοχή μόνο 52 καί ἀπ' αὐτούς τελικά τό παρακολούθησαν μόνο 33 τίς 2 πρῶτες ἡμέρες καί 37 τίς ἑπόμενες. Ἀναφέρω αὐτό τό γεγονός ὡς ἐνδεικτικό γιά τό τί σημαίνει προαιρετική συμμετοχή.

Δέν μπορῶ νά ἀναλύσω διεξοδικότερα τό θέμα. Ἐκεῖνα πού, κατά τή γνώμη μου, εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη νά γίνουν εἶναι τά ἀκόλουθα:

1.- Νά προσαρμοστεῖ στίς ἀνάγκες τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως καί πραγματικότητας τό πρόγραμμα τῶν σχολῶν πού παρέχουν τή βασική ἐκπαίδευση στούς ἐκπαιδευτικούς μας. Νά θεραπευτεῖ τό κακό στή ρίζα του. Αὐτό εἶναι τό πιό οὐσιαστικό καί τό πιό ἐπεῖγον πού χρειάζεται νά γίνει. Μιά πρωτοβουλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας γιά τήν ἀποτελεσματική ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ θέματος πού προσλαμβάνει ἐθνική διάσταση δέν τή θεωρῶ ἁπλῶς ἀναγκαία, ἀλλά, θά ἔλεγα, σωτήρια.

2.- Νά καταργηθοῦν τά Διδασκαλεῖα Μέσης καί Δημοτικῆς γιά τούς ἐξῆς λόγους:

./.

α) Γιατί κρατοῦν τούς μετεκπαιδευομένους ἐπί 2 ὁλόκληρα χρόνια μακριά ἀπό τό διδακτικό τους ἔργο. Αὐτό, ἀπ' ὅτι γνωρίζω, δέ γίνεται πουθενά ἀλλοῦ, σέ καμιά προηγμένη χώρα ἀκόμα καί στίς πιό πλούσιες. Ὑπάρχουν σέ ὁρισμένες χῶρες παιδαγωγικά ἱδρύματα, ἀλλά γιά τή διεξαγωγή ἐρευνῶν, ὄχι γιά τή μετεκπαίδευση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ.

β) Γιατί ἐμφανίζονται ὡς ἀνταγωνιστικά ἱδρύματα πρός τίς ΣΕΛΜΕ, οἱ ὁποῖες ἄλλωστε δέν εἶναι παρά νέα Διδασκαλεῖα (ἔχουν τά ἴδια περίπου προγράμματα, προσφέρουν μετεκπαίδευση μακρᾶς διάρκειας κτλ.). Δυό φορεῖς μετεκπαιδεύσεως καί μάλιστα σέ μιά μικρή χώρα, χωρίς δυνατότητες γιά σπατάλη δυνάμεων σέ προσωπικό καί χρῆμα, δέ νοοῦνται.

γ) Γιατί εἶναι προσιτά μόνο στούς ἐκπαιδευτικούς πού ὑπηρετοῦν στήν Ἀττική καί τίς κοντινές περιοχές.

δ) Γιατί ἡ προσέλευση σ' αὐτά εἶναι μειωμένη, στό Διδασκαλεῖο Μέσης μάλιστα ἀπογοητευτική.

ε) Γιατί κι ἀπ' αὐτούς πού προσέρχονται ἀρκετοί εἶναι χαμηλῆς στάθμης. Δέν προσέρχονται δηλαδή στά Διδασκαλεῖα πάντοτε οἱ καλύτερες δυνάμεις τοῦ κλάδου γιά νά προωθηθοῦν ἔπειτα στίς ἡγετικές θέσεις.

στ) Γιά νά ἐπιμορφώνονται μέ τά χρήματα πού θά ἐξοικονομηθοῦν σέ μικρότερα χρονικά διαστήματα πολλαπλάσιος ἀριθμός ἐκπαιδευτικῶν.

3.- Νά διατηρηθοῦν οἱ ΣΕΛΜΕ καί οἱ ΣΕΛΔΕ, πού ἔχουν ἱδρυθεῖ, τουλάχιστο ὥς τότε πού θά ἐκλείψουν οἱ λόγοι πού ἐπέβαλαν τίς μακρές μετεκπαιδεύσεις, ἀλλά ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν σ' αὐτές νά γίνει ἑξάμηνη, 1 Σεπτεμβρίου ὡς τό τέλος Ἰανουαρίου μιά περίοδος καί 1 Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος Ἰουνίου ἄλλη, δεύτερη περίοδος. Κι αὐτό γιά νά γίνει δυνατόν μέ τίς ἴδιες δαπάνες νά μετεκπαιδεύεται διπλάσιος ἀριθμός ἐκπαιδευτικῶν. Ἄν, ἐντούτοις, τό Ὑπουργεῖο δέν προχωρήσει σ' αὐτή τή λύση καί ἄν μάλιστα λειτουργήσουν καί ἄλλες ΣΕΛΜΕ, τουλάχιστο νά καθιερώσει σ' αὐτές τό σύστημα σπουδῶν PART-TIME, δηλαδή οἱ μετεκπαιδευόμενοι νά παρακολουθοῦν μαθήματα στίς ΣΕΛΜΕ-ΣΕΛΔΕ, ἀλλά νά διδάσκουν καί σέ σχολεῖα μέ ἕνα μειωμένο ὡράριο (περί τίς 8 ὧρες τήν ἑβδομάδα).

4.- Νά ἀπελευθερωθεῖ ὁ Σεπτέμβριος ἀπό ἐξετάσεις, ὥστε κατά τήν περίοδό του καί ὅσο νά ἀρχίσουν τά μαθήματα νά ὀργανώνονται σεμινάρια

./.

14

στίς ἕδρες τῶν ἐποπτειῶν καί τῶν ἐπιθεωρήσεων μέ προγράμματα πού θά καταρτίζει τό ΚΕΜΕ. Ὀλιγοήμερα σεμινάρια, διαλέξεις μπορεῖ νά γίνονται καί σέ ἄλλες περιόδους, πάντοτε ὅμως σέ ὧρες πού δέ λειτουργοῦν τά σχολεῖα. Καί ἡ παρακολούθηση αὐτῶν τῶν σεμιναρίων πρέπει νά εἶναι ὑποχρεωτική γιά ὅσους δέν ἔχουν οὐσιαστικούς λόγους νά ἀπουσιάζουν.

5.- Νά γίνει σύντονη ἐργασία στό ΚΕΜΕ γιά νά ἑτοιμαστοῦν καί ἐκδοθοῦν σύντομα καί περιεκτικά βιβλία γιά τό δάσκαλο-καθηγητή, νά ὀργανωθοῦν εἰδικά γιά τούς ἐκπαιδευτικούς τηλεοπτικά καί ραδιοφωνικά προγράμματα κτλ.

6.- Νά ὁριστεῖ ὡς ὑποχρεωτικό στοιχεῖο στήν ἀξιολόγηση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἡ φροντίδα καί ἡ προσπάθειά του γιά τή συνεχή ἐνημέρωση καί αὐτομόρφωσή του.

7.- Μετεκπαιδεύσεις καθαρά ἐπιστημονικοῦ χαρακτήρα γιά εἰδίκευση σέ εἰδική ἐπιστήμη καί λήψη μεταπτυχιακοῦ τίτλου σπουδῶν νά ἀντιμετωπίζονται μέ ὑποτροφίες γιά σπουδές σέ πανεπιστημιακές σχολές.

Σύμφωνα μέ ὅσα ἀνέπτυξα, δέν πρέπει νά λειτουργήσουν καί ἄλλες ΣΕΛΜΕ, ἐκτός ἀπό τίς ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν καί Θεσσαλονίκης, ὡς τότε πού θά μελετηθοῦν καί θά λυθοῦν κατά τρόπο ριζικό τά προβλήματα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως καί τῆς ἐπιμορφώσεως. Εὐνόητο εἶναι ὅτι δέν πρέπει νά ὑπάρξει σπουδή καί στήν ἵδρυση νέων ΣΕΛΔΕ. Ἡ βασική ἐκπαίδευση καί μετεκπαίδευση δασκάλων καί καθηγητῶν εἶναι ἀνάγκη νά μελετηθοῦν καί νά ἀντιμετωπιστοῦν ἐνιαῖα.

Γ.- Ὀργάνωση σεμιναρίων

Χρειάζεται νά ἀλλάξει ὁ Νόμος 459/78 πού διέπει τό καθεστώς τῶν ΣΕΛΜΕ (καθώς καί ὁ ἀντίστοιχος νόμος περί ΣΕΛΔΕ) καί ἐπομένως καί τό ἄρθρο 15 πού προβλέπει τίς ἐπιμορφώσεις αὐτῆς τῆς κατηγορίας. Γιατί αὐτό τό ἄρθρο ὁμιλεῖ μόνο γιά πρόσκληση ἐκπαιδευτικῶν στή ΣΕΛΜΕ μέ ὑπουργική ἀπόφαση πού ἐκδίδεται μετά ἀπό γνώμη τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἐνῶ αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ ἐπιμορφώσεις μπορεῖ καί πρέπει νά γίνονται καί στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτειῶν καί Γενικῶν Ἐπιθεωρήσεων, χωρίς ὑπουργικές ἀποφάσεις καί γραφειοκρατικές διαδικασίες. Καί αὐτές οἱ ἐπικοινωνίες πού εἶναι δυνατόν νά γίνονται σέ μικρούς κύκλους, σέ κύκλους συντροφιᾶς, εἶναι, νομίζω, οἱ πιό ἀποτελεσματικές.

./.

Παράλληλα πρέπει νά κινηθοῦν καί ἄλλοι τρόποι γιά τήν ἐπικοινωνία μέ τούς ἐκπαιδευτικούς καί τήν ἐπιμόρφωση τους (βιβλία γιά τό δάσκαλο, ἐκπαιδευτικές τηλεοπτικές καί ραδιοφωνικές ἐκπομπές κτλ.).

Εἰδικότερα γι' αὐτό τό θέμα εἰσηγοῦμαι τά ἑξῆς:

1.- Κάθε χρόνο στή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους μέλη τοῦ ΚΕΜΕ καί ἄλλοι εἰδικοί σέ συγκεντρώσεις καθηγητῶν κατά ἐποπτεία, ἐπιθεώρηση, πόλη, Λύκειο ἤ Γυμνάσιο νά ἀναπτύσσουν θέματα, νά προκαλοῦν συζητήσεις, νά ἀκούουν ἀπόψεις, νά λύνουν ἀπορίες, νά καθοδηγοῦν, μ' ἕνα λόγο νά διαλέγονται μέ τόν κλάδο στίς ἴδιες τίς ἑστίες του. Εὐνόητο εἶναι ὅτι γιά νά ἔχουν ἐπιτυχία αὐτές οἱ ἐξορμήσεις εἶναι ἀπαραίτητο νά μελετῶνται καί νά ὀργανώνονται καλά καί ἐπίσης νά τίς ἀναλαμβάνουν πρόσωπα μέ γνώση, ἐμπειρίες καί ἱκανότητες.

2.- Νά γίνονται ἐκπαιδευτικά σεμινάρια στίς ΣΕΛΜΕ, στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτειῶν ἤ τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρήσεων σέ χρόνο ἀργίας τῶν σχολείων, ἰδιαίτερα τό α' δεκαπενθήμερο τοῦ Σεπτεμβρίου (στίς 16 Σεπτεμβρίου πρέπει νά ἀρχίζουν μαθήματα), γιατί αὐτή ἡ περίοδος εἶναι ἡ προσφορότερη. Γιά νά γίνονται ὅμως σεμινάρια αὐτό τόν καιρό σέ μιά γενική κλίμακα χρειάζεται νά ἀπελευθερωθεῖ ὁ Σεπτέμβριος ἀπό ἐξετάσεις.

3.- Νά ὀργανώνονται διαλέξεις στήν Ἀττική καί σέ πόλεις τῆς ἄλλης Ἑλλάδας στίς ὁποῖες νά ἀναπτύσσονται ἐνδιαφέροντα καί χρήσιμα γιά τούς ἐκπαιδευτικούς θέματα.

4.- Νά ὀργανωθοῦν εἰδικές ἐκπομπές γιά τούς ἐκπαιδευτικούς ἀπό τήν τηλεόραση καί τό ραδιόφωνο σέ ὧρες ταιριαστές καί προσφορες γιά τήν παρακολούθησή τους.

5.- Νά δημιουργηθεῖ στό ΚΕΜΕ ὑπηρεσία ἐκπαιδευτικῆς ἐπικοινωνίας στήν ὁποία μέ ἐπιστολές ἤ τηλεφωνικῶς θά μποροῦν οἱ ἐκπαιδευτικοί νά ἀπευθύνονται γιά προβλήματα σχετικά μέ τήν ἐκπαίδευση καί τό ἔργο τους. Ἀποστολή αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας δέ θά εἶναι μόνο νά ἀπαντᾶ σέ ἐκπαιδευτικούς πού θά τίς θέτουν ἀπορίες καί ἐρωτήματα, ἀλλά καί νά ἐκμεταλλεύεται τούς ἐρεθισμούς πού θά δέχεται γιά τή μελέτη ἀπό τήν ἴδια καί τά ἁρμόδια Τμήματα γενικότερων προβλημάτων, γιά ὁρισμένα ἀπό τά ὁποῖα θά χρειάζεται νά ἐνημερώνονται ὅλοι οἱ ἐκπαιδευτικοί.

./.

11

6.- Νά ἐκδίδεται ἀπό τό ΚΕΜΕ περιοδικό ἤ δελτίο, ὅπως προβλέπεται καί ἀπό τόν ἱδρυτικό του Νόμο 186/1975, τό ὁποῖο νά ἀποστέλλεται στίς σχολικές βιβλιοθῆκες καί ὅλους τούς ἐκπαιδευτικούς κάθε χρόνο πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ὁ χαρακτήρας αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ πρέπει νά εἶναι κυρίως πρακτικός, δηλαδή νά πραγματεύεται προβλήματα πού ἀπασχολοῦν τούς ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς στήν τάξη καί στό σχολεῖο. Ἐπίσης θά παρουσιάζονται ἀπό τίς στῆλες του μελέτες καί ἔρευνες πού θά κάνει τό ΚΕΜΕ. Σ' αὐτό τό περιοδικό θά πρέπει νά ὑπάρχει καί ἡ στήλη τῶν ἐκπαιδευτικῶν, στήν ὁποία θά δημοσιεύονται ἐπιστολές ἐκπαιδευτικῶν καί ἀπαντήσεις σ' αὐτές καθώς καί ἀπαντήσεις σέ γενικότερα προβλήματα ἀπό ἀφορμή σχετικά ἐρωτήματα πού θά ὑποβάλλονται στήν ὑπηρεσία ἐκπαιδευτικῆς ἐπικοινωνίας.

Δ.- Ἡ ἄσκηση τῶν νεοδιορισμένων καθηγητῶν στό ἀποκτικό καί παιδαγωγικό τους ἔργο

Ἐκεῖνο πού προέχει περισσότερο ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ προετοιμασία τῶν νεοδιορισμένων ἐκπαιδευτικῶν γιά τό ἔργο τους. Εἶναι καιρός νά ἀναλάβει τό Ὑπουργεῖο ἀποφασιστικές πρωτοβουλίες πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. Ὑπάρχει ἡ ἄποψη οἱ νέοι καθηγητές νά διορίζονται τό Μάρτη γιά νά ἐκπαιδεύονται καί νά ἀσκοῦνται στά σχολεῖα ἐπί 2 ἤ 3 μῆνες. Αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει γιά τούς ἑξῆς λόγους: α) ἐπειδή ἡ Πολιτεία θά εἶναι ὑποχρεωμένη νά πληρώνει ὑπαλλήλους της ἐπί ἑξάμηνο χωρίς νά τῆς προσφέρουν ὑπηρεσίες β) γιατί οἱ διορισμοί ἀκολουθοῦν τίς προαγωγές καί μεταθέσεις πού νομίζω ὅτι δέν μποροῦν νά γίνονται τόσο νωρίς, τό Γενάρη ἤ τό Φλεβάρη· καί γ) γιατί ἡ σχολική ἐργασία κατά τόν Ἀπρίλη καί Μάη παρουσιάζει κάμψη. Εἶναι οἱ ἑορτές τοῦ Πάσχα καί μετά ἐπικρατεῖ τό κλίμα τῶν ἐξετάσεων. Δέν εἶναι, λοιπόν, καί τόσο κατάλληλο τό κλίμα γιά ἄσκηση τῶν καθηγητῶν στά σχολεῖα.

Ἡ δική μου πρόταση γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος, τουλάχιστον ὡς τότε πού θά ἀντιμετωπιστεῖ ριζικότερα καί μονιμότερα μέ μιά οὐσιαστική μεταρρύθμιση στίς καθηγητικές σχολές, εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

1.- Οἱ νέοι καθηγητές νά διορίζονται τόν Αὔγουστο καί νά παρουσιάζονται στίς θέσεις τους στό τέλος τοῦ ἴδιου μήνα,

2.- Κατά τήν περίοδο 1-20 Σεπτεμβρίου νά παρακολουθοῦν ἕνα κύκλο

./.

μαθημάτων καί συζητήσεων στίς ΣΕΛΜΕ καθώς καί στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτειῶν ἤ καί Ἐπιθεωρήσεων πού θά ἔχουν καθαρά πρακτικό-εἰσαγωγικό γιά τό σχολικό τους ἔργο χαρακτήρα. Τό πρόγραμμα θά τό καταρτίζει τό ΚΕΜΕ καί θά χρησιμοποιοῦνται γιά τήν ὑλοποίησή του μέλη τοῦ ΚΕΜΕ, Ἐπόπτες, Γενικοί Ἐπιθεωρητές καί ἄλλοι μέ ἰδιαίτερες γνώσεις, ἐμπειρίες ἀπό τά σχολεῖα καί ἱκανότητες. Θά γίνεται καί ἕνα εἶδος πρακτικῆς ἀσκήσεως. Ὁμάδες μαθητῶν θά ἀποτελοῦν οἱ ἴδιοι οἱ μετεκπαιδευσμένοι. Ἔτσι ἀντιμετωπίζουν τό πρόβλημα καί οἱ ξένοι. Ἔτσι π.χ. ἔκαναν φέτος τά σεμινάριά τους τό Βρετανικό Συμβούλιο καί τό Ἵδρυμα Φούλμπραιτ πού μνημόνευσα προηγουμένως.

3.- Στίς 20 Σεπτεμβρίου οἱ νέοι καθηγητές θά βρίσκονται στά σχολεῖα τους καί θά ἀναλαμβάνουν διδακτικό ἔργο. Ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου θά τούς κατευθύνει. Ἡ ὑποχρέωσή του αὐτή νά εἶναι μέσα στά κύρια καθήκοντά του. Βέβαια εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀποκτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν νέων καθηγητῶν. Ἔτσι τόν πρῶτο μήνα μαθημάτων θά πηγαίνει ὁρισμένες ὧρες μαζί τους στήν τάξη καί θά παρακολουθεῖ τή διδασκαλία τους. Πρίν μπεῖ στήν τάξη θά τούς ἐνθαρρύνει καί μετά τό μάθημα θά συζητᾶ μαζί τους καί θά τούς συμβουλεύει μέ ἀφορμηση ἀπό ὅσα παρατήρησε. Αὐτό τό ἔργο μπορεῖ νά ἀναθέσει ὁ Διευθυντής καί σέ ἔμπειρους καί ἱκανούς καθηγητές τοῦ σχολείου του. Καί ἔτσι ἴσως θά εἶναι καλύτερα. Γιατί οἱ νέοι καθηγητές αἰσθάνονται τούς παλαιούς καθηγητές τοῦ σχολείου ὡς συναδέλφους τους καί ὄχι ὡς προϊσταμένους τους, ὅπως αἰσθάνονται τό Διευθυντή τους. Καί οἱ Γενικοί Ἐπιθεωρητές, βέβαια, θά διαθέτουν χρόνο, ἰδιαίτερα στήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους, γιά νά καθοδηγοῦν τούς νέους καθηγητές στά πρῶτα τους ἐπαγγελματικά βήματα.

Αὐτός ὁ τρόπος εἰσόδου στόν ἐκπαιδευτικό κλάδο ἐφαρμόζεται κατά ἕνα παραλλαγμένο τρόπο σέ πολλά ἀμερικανικά κολλέγια γιά δασκάλους, στό κολέγιο JOHN HOPKINGS, στό THE TEACHERS COLLEGE τῆς Κολούμπια, στό κολέγιο τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πενσυλβανίας καί σέ ἄλλα, τείνει μάλιστα νά γενικευτεῖ. Εἶναι τό λεγόμενο σύστημα MASTER OF ART IN TEACHIN (κύριος τῆς διδασκαλικῆς τέχνης). Ἀπό κολέγιο σέ κολέγιο μπορεῖ νά παρουσιάζει παραλλαγές. Σέ γενικές γραμμές τό σύστημα ἔχει ὡς ἑξῆς: Μετά τίς κύριες σπουδές στήν εἰδικότητα, πού κι αὐτές δέν ἔχουν μόνο θεωρητι-

./.

14

κό χαρακτήρα ἀλλά καί πρακτικό, οἱ σπουδαστές ἀσκοῦνται γιά τό διδακτικό τους ἔργο. Γι' αὐτό τό σκοπό τοποθετοῦνται σέ συνεργαζόμενο σχολεῖο μέ τό Πανεπιστήμιο, στό ὁποῖο μέ τήν ἐπίβλεψη καί τήν καθοδήγηση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ σχολείου ἤ ἄλλου ἐκπαιδευτικοῦ διδάσκουν ἐπό ἕνα ἔτος μέ ὡράριο περίπου τό μισό τοῦ κανονικοῦ καί μέ μισθό ἐπίσης τόν μισό ἀπό τόν κανονικό μισθό πρωτοδιοριζομένου. Ταυτόχρονα παρακολουθοῦν στό Πανεπιστήμιο καί μαθήματα τοῦ παιδαγωγικοῦ-ψυχολογικοῦ κύκλου. Μετά τό τέλος τῆς διδακτικῆς ἀσκήσεως στό σχολεῖο παίρνουν παιδαγωγικό πτυχίο καί τότε μποροῦν νά διδάξουν σέ σχολεῖα.

Δέν ἰσχυρίζομαι ὅτι τό σύστημα πού προτείνω γιά τήν ἄσκηση τῶν νέων καθηγητῶν εἶναι ἀπόλυτα ἱκανοποιητικό. Εἶναι ὅμως ρεαλιστικό. Μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ στή χώρας μας, τουλάχιστο ὡς τότε πού θά ἀντιμετωπιστεῖ κατά τρόπο οὐσιαστικότερο τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Κατέδειξα, νομίζω, ὅτι ὅλο τό σύστημα ἐκπαιδεύσεως καί μετεκπαιδεύσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ χρειάζεται ριζική ἀναθεώρηση καί προσαρμογή, διέγραφα τή φιλοσοφία μιᾶς νέας ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς σ' αὐτή τήν περίοδο καί εἰσηγήθηκα ὁρισμένους τρόπους γιά τή λύση τῶν σχετικῶν προβλημάτων. Ἐλπίζω καί εὔχομαι αὐτό μου τό ὑπόμνημα νά προβληματίσει τούς ἁρμοδίους καί νά ἀποδειχτεῖ χρήσιμο.

Ἀθήνα, 30-10-1979

ΔΗΜ. ΣΑΚΚΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 70/1979

Σήμερα, 2 Νοεμβρίου 1979, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, ὁ Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Γραφεῖο 202).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρό τοῦ ΚΕΜΕ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Ἐιδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σκορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φεύσκας
Δ. Τσιμπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Ὑπόμνημα γιά τήν προκήρυξη τοῦ βιβλίου, Ἀνθρωπολογία μέ στοιχεῖα Ὑγιεινῆς Β΄ τάξεως Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 3ο – Διατύπωση γνώμης γιά ἔκδοση βιβλίου (Κ.Π.Ε. Δημόκριτος). Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 4ο – Προκηρύξεις διαγωνισμοῦ Ἱστορίας Ἐπιλογῆς Β΄ καί Γ΄ τάξεων Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Συμπλήρωση προκηρύξεως γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, Δημοσθένη Λόγοι. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 6ο - Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 7ο - Ἐρώτημα κ. Ὑπουργοῦ γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στήν Ἐπιμόρφωση καθηγητῶν γιά τά ΠΟΣΜΕ. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 8ο - Ἀνάθεση συγγραφῆς Ἱστορίας ἀρχαίων χρόνων γιά τήν α΄ τάξη τοῦ γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ὁ κ. Γ. Παντελίδης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοίνωσε πρός τά μέλη τοῦ Τμήματος:

α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Δ/32374/17-10-79
β) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/137/Γ/6276/13-10-79
γ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. ΙΒ/732/6-10-79
δ) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/36/Γ/6008/31-10-79 καί
ε) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.11/6/Γ/3933/11-10-79

Ἀκολούθως γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Διατύπωση γνώμης γιά ἔκδοση βιβλίου (Κ.Π.Ε. Δημόκριτος), τό Τμῆμα ἀποφάσισε νά ἐπανεξετάσει τό θέμα, ἀφοῦ τό Κ.Π.Ε. Δημόκριτος ὑποβάλλει τά πρακτικά πού θά ἐκδόσει.

./.

'Ακολούθως ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Υπόμνημα γιά τήν προκήρυξη τοῦ βιβλίου, 'Ανθρωπολογία μέ στοιχεῖα 'Υγιεινῆς Β' τάξεως Γυμνασίου, εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

Γιά τό ὑπόμνημα τῶν συγγραφέων σχετικά μέ τήν [illegible] συγγραφή τῶν βιβλίων Βοτανικῆς-Ζωολογίας καί 'Ανθρωπολογίας ἔχω νά παρατηρήσω τά ἀκόλουθα:

'Η σχετική παράγραφος τῆς προκηρύξεως γράφει : "Γιά καλύτερη κατανόηση τῆς ὕλης τό βιβλίο πρέπει νά ἔχει σχήματα, διαγράμματα καί εἰκόνες, κατά τό δυνατόν ὁλοσέλιδες μέ ἐπεξηγήσεις ὄχι στό κάτω μέρος ἀλλά μέσα στό κείμενο, ὥστε νά ἐπιτρέπουν αὐτενεργό ἐργασία κατά τή διδασκαλία 'Επειδή αὐτό ἀποτελεῖ πρωτοτυπία φυσικό εἶναι νά [illegible] πολλούς παρ'ὅλο πού γίνεται μιά σύντομη αἰτιολόγηση. θά προσπαθήσουμε νά ἀναπτύξουμε τήν αἰτιολόγηση αὐτή.

Τά μαθήματα Βοτανική -Ζωολογία ὅπως καί ἀνθρωπολογία στίς τάξεις πού γίνονται, ἔχουν αὐξημένο τό περιγραφικό στοιχεῖο. Τό μάθημα πρέπει νά γίνεται μέ ἄμεση ἐποπτεία τοῦ περιγραφόμενου ἀντικειμένου. "Ομως γιά νά περιγραφεῖ ἕνα ἀντικείμενο πρέπει νά "παρατηρηθεῖ". 'Εδῶ ὅ' ἀνοίξουμε μιά παρένθεση. "Οταν ἔχουμε ἕνα καινούργιο ἀντικείμενο πρῶτα τό βλέπουμε τό "χαζεύουμε" τό θαυμάζουμε καί ἔπειτα τό παρατηροῦμε. 'Ο χρόνος πρίν ἀπό τή παρατήρηση εἶναι ἕνας χαμένος χρόνος γιά τή μάθηση. Δέν παύει ὅμως νά εἶναι ἀπαραίτητος. Τό νά φέρουμε "μία" μόνο κόττα στό μάθημα γιά νά ἔχουμε ἐποπτεία δέν ὠφελεῖ. Κάθε δύο-τρεῖς μαθητές πρέπει νά ἔχουν μιά κόττα τήν ὁποία πρέπει νά ἔχουν δεῖ πρίν ἀπό τό μάθημα γιά νά τήν παρατηρήσουν κατά τό μάθημα. Τό μειονέκτημα τῆς ἐποπτείας τῆς μιᾶς ζωντανῆς κόττας ἐπαναλαμβάνεται στήν περίπτωση τῆς μιᾶς εἰκόνας στόν πίνακα πού παριστάνει μιά κόττα. Οἱ μαθητές βλέπουν πρῶτα τήν κόττα. "Επειτα προσπαθοῦν νά τήν παρατηρήσουν. 'Αλλά ἡ ἀπόσταση μειώνει τήν ἱκανότητα τῆς λεπτομεροῦς παρατηρήσεως. Στήν περίπτωση ὅμως τῆς εἰκόνας τοῦ βιβλίου ἐξαφανίζονται καί τά δύο μειονεκτήματα. 'Ο χρόνος τοῦ "χαζέματος" φθάνει μέχρι μηδενισμοῦ σέ πολλούς μαθητές στήν ὥρα τοῦ μαθήματος. 'Η παρατήρηση ἐφόσον ἡ εἰκόνα εἶναι ἱκανοποιητική γίνεται ἐξίσου καλό ἀπ'

./.

ὅλους τούς μαθητές. Δέν χρειάζεται λεζάντα μέ ἐπεξηγήσεις γιά βοήθεια ὅπως οὔτε ἡ ζωντανή κόττα οὔτε ἡ ἀπομεμακρυσμένη στόν πίνακα εἰκόνα προσφέρεται γιά ἀνάγνωση τῆς λεζάντας της, ἄν ἔχει. Ὁ μαθητής προσπαθεῖ νά ἐξηγήσει, νά διακρίνει, νά συμπεράνει, μέ βάση τήν παρατήρηση καί τήν νόησή του. Μέ δυό λόγια αὐτενεργεῖ. Ἡ εἰκόνα θά ἔχει καί ἀριθμούς ἤ γράμματα πού θά ἀναφέρονται στά κείμενα. Θά εἶναι ἔπειτα ὁ μαθητής στή θέση νά ἐλέγξει ἄν τά συμπεράσματά του συμπίπτουν μ' ἐκεῖνα τοῦ κειμένου. Ἡ μεθόδευση τῆς διδασκαλίας μέ βάση τίς εἰκόνες τοῦ βιβλίου προέκυψε ἀπό τήν πράξη. Ὅταν οἱ καθηγητές-μαθητές τοῦ διδασκαλείου Μ.Ε. ἤθελαν νά κάνουν δοκιμαστικές διδασκαλίες φωτοτυποῦσαν εἰκόνες καί τίς μοίραζαν στούς μαθητές ὥστε μέ τήν παρατήρησή τους νά ἀναπτυχθεῖ τό μάθημα. Οἱ εἰκόνες πού ὑπῆρχαν ὅταν ὑπῆρχαν ἦσαν ἀδιάρατες ἀπό τούς μαθητές. Βεβαίως ἀντί γιά ἐκεῖνες στό βιβλίο μποροῦν νά γίνουν προβολές, κτλ. ὅμως πιό σίγουρα ἡ εἰκόνα τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου θά ὑπάρχει σέ κάθε μάθημα πού ὁ καθηγητής ἔτυχε νά ξέχασε, ὁ ἐπιμελητής ἀμέλησε, ἡ εἰκόνα καταστράφηκε ἤ τό προβολικό μηχάνημα χάλασε, χρησιμοποιεῖται ἀπό ἄλλους κτλ. Μέ τήν προοπτική νά ἐπακολουθήσουν καί μεθοδικές ὁδηγίες χρήσεως ἐπιμένουμε στήν ὕπαρξη καλῆς ποιότητας εἰκόνων χωρίς λεζάντες πού φυσικά δέν ἀποκλείει καί εἰκόνες μέ ἐπεξηγήσεις μιά πού ὅλη αὐτή ἡ πρωτοτυπία εἶναι δυνητική.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου, καί
2) τό κείμενο τῆς προκήρυξης γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Ἀνθρωπολογία μέ στοιχεῖα Ὑγιεινῆς τῆς Β' τάξεως Γυμνασίου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ὁ περιεχόμενος στήν προκήρυξη ὅρος ὅτι "οἱ εἰκόνες στά βιβλία, Βοτανική-Ζωολογία καί Ἀνθρωπολογία δέν θά περιέχουν ἐπεξηγήσεις στό κάτω μέρος ἀλλά θά ἐπεξηγοῦνται στό κείμενο, δέν ἀναφέρεται στίς συνήθεις "λεζάντες" πού συνοδεύουν ἀναπόσπαστα τήν εἰκόνα ἀλλά σέ λεπτομερεῖς ἐπεξηγήσεις οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν ὀργανικό τμῆμα τοῦ κειμένου. Κατά συνέπεια, σύμφωνα μέ τίς παραπάνω διευκρινίσεις, εἶναι αὐτονόητο ὅτι στά βιβλία πού θά ὑποβληθοῦν γιά κρίση ἡ τυχόν ἀπουσία ὑποτίτλων δέ θά θεωρηθεῖ μειονέκτημα κατά τήν κρίση.

./.

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Προκηρύξεις διαγωνισμοῦ 'Ιστορίας 'Επιλογῆς Β΄ καί Γ΄ τάξεων Λυκείου, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

1.- Μέ τό ἔγγραφο Φ.211.17/141/Γ/6486/20-10-79 μᾶς ζητοῦνται σέ τελική μορφή οἱ προκηρύξεις γιά τή συγγραφή 'Ιστορίας ἐπιλογῆς Β΄ καί Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου.

2.- Εἶναι ἀνάγκη κατά τήν παρούσα στιγμή τό θέμα νά χωριστεῖ σέ δύο μέρη, γιατί, ἐνῶ ἔχουμε προωθήσει τά ὁριστικά προγράμματα Β΄ λυκείου (γενικοῦ), δέ συμβαίνει τό ἴδιο μέ τά προγράμματα Γ΄ λυκείου. Κατά συνέπεια θά γίνει χωριστή ἀντιμετώπιση.

Α) Τό τελικό πρόγραμμα 'Ιστορίας ἐπιλογῆς Β΄ Γενικοῦ Λυκείου ἔχει περιληφθεῖ στήν πράξη 40/1979 (σελ. 29-30) καί ἀντίστοιχη προκήρυξη στήν πράξη 41/1979 (σελ. 3). 'Ατυχῶς ἀπό δική μας ἀβλεψία τό κείμενο τῆς προκήρυξης δέν ἔχει ἐνταχθεῖ στό κείμενο τοῦ πρακτικοῦ 41/79 ἀλλά παραπέμπει σέ προγενέστερη πράξη μας πού ἀφοροῦσε τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί τήν προκήρυξή του· ἔτσι συνέβη ὥστε τό τελικό κείμενο προκήρυξης, πού ἀφορᾶ τό τελικό ἀναλυτικό πρόγραμμα, τό ὁριστικό (πράξη 40/1979), νά συνάπτεται χρονικά μέ πράξη προγενέστερη, πράγμα νομικά ἤ τυπικά ἀπαράδεκτο ἄν καί λογικά τεκμηριωμένο.

Προτείνω λοιπόν: τό τρισέλιδο κείμενο προκήρυξης γιά τή συγγραφή 'Ιστορίας ἐπιλογῆς Β΄ λυκείου, τό ὁποῖο μνημονεύεται μόνο στήν πράξη 41/1979 σελ. 3 καί ἐπισυνάπτεται στά παραστατικά της, νά ἐνταχθεῖ στό κύριο κείμενο τῆς σημερινῆς συνεδρίας, ὁπότε θά ἔχουμε τήν ἀκόλουθη νομικά δεκτή σειρά ἐνεργειῶν καί κειμένων:

1) Πράξη 40/1979 ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα 'Ιστορίας ἐπιλογῆς Β΄ γενικοῦ λυκείου.

2) Πράξη 70/1979 τελικό κείμενο τῆς ἀντίστοιχης προκήρυξης.

'Η προκήρυξη ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ γιά τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας (ἐπιλογῆς) γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

1.- Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά ὑπηρετήσει στούς στόχους τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (ΦΕΚ 198, τεῦχος Α, 23-22-78, σελ. 1866).

2.- Τό βιβλίο αὐτό πρόκειται νά διδαχθεῖ σέ 50-54 διδακτικές ὧρες ἀπό τίς ὁποῖες σκόπιμο φαίνεται νά διατεθοῦν 25 γιά τό Α΄ μέρος τοῦ προγράμματος, 10 γιά τό Β΄ καί 15 γιά τό Γ΄. Γιά κάθε διδακτική ὥρα θεωροῦνται ἀρκετές 2-3 σελίδες (36 στίχων, 60 διαστημάτων) προκειμένου γιά τό Α΄ μέρος τοῦ προγράμματος καί 3-4 προκειμένου γιά τά μέρη Β΄ καί Γ΄. Διευκρινίζεται ὅτι κατά τή συγγραφή τῶν μερῶν Α΄ καί Β΄ καλό εἶναι νά ἀποφεύγεται ὁ φόρτος ὀνομάτων καί νά δίνεται ἔμφαση στό περιεχόμενο κάθε θέματος μέ ὅλη τή δυνατή σαφήνεια καί μέ παράθεση τῶν ἀναγκαίων παραδειγμάτων.

3.- Στό Α΄ μέρος τοῦ βιβλίου οἱ συγγραφεῖς θά ἐκθέσουν τά κύρια προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ ἱστορικός ἀπό τή στιγμή πού ἐπιλέγει κάποιο θέμα νά ἐρευνήσει (π.χ. τήν 'Ελληνική 'Επανάσταση τοῦ 1821) ὡς τήν ὥρα πού συνθέτει τό σχετικό ἀφηγηματικό κείμενο, τό ὁποῖο ἀνταποκρίνεται στήν ἱστορική ἀλήθεια (π.χ. ἀναζήτηση τοῦ ἱστορικοῦ ὑλικοῦ, ἐπιλογή, ταξινόμηση τῶν πηγῶν, κριτική καί ἀξιοπιστία καί ἀξιολόγηση τῶν πηγῶν, ἑρμηνεία τῶν πηγῶν καί τῆς ἱστορικῆς ζωῆς, τελική σύνθεση, ἀξιολογικές κρίσεις καί χρήση τους στή συγγραφή, τεκμηρίωση στίς συγγραφῆς, ἀντικειμενικότητα τῆς ὅλης ἀφήγησης κλπ.).

β) 'Από τή σπουδή τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἀρχεται ὁ ἱστορικός στό ἐρώτημα ποιοί παράγοντες δημιουργοῦν ἤ ἐπηρεάζουν τήν ἱστορική ζωή τῶν κοινωνι ῶν (φυσικό περιβάλλον, κοινωνικές συνήθειες, μεγάλες προσωπικότητες, οἰκονομική ὀργάνωση κρατικοί ἤ ἄλλοι θεσμοί κλπ), ἄν οἱ παράγοντες αὐτοί δροῦν καθοριστικά καί ἀποτελοῦν κάποιος-ἀπ' αὐτούς χωριστά ἤ ὅλοι μαζί-"ἀναγκαιότητα" ἱστορική, ἄν ἐκφράζονται μέ νόμους ἐλαστικούς ἤ αὐστηρούς.

γ) 'Η ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν "πολιτισμός", "τομεῖς πολιτισμοῦ", καί "ἱστορία πολιτισμοῦ" σκόπιμο εἶναι νά πάρει τόση ἔκταση ὅση εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν κατανόηση τῶν ὅρων αὐτῶν, ὅπως χρησιμοποιοῦνται σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς σχολικῆς παιδείας παραδείγματα πρόσφορα ἀπό τή σχεδόν

./.

γνωστή στά σχολικά έγχειρίδια ἱστορία εἶναι ἀπαραίτητα γιά γλαφυρή καί κατανοητή πραγμάτευση καί τῶν τριῶν κεφαλαίων τοῦ μέρους Α΄. Ὡς πρός τή σειρά τῶν κεφαλαίων 1 καί 2 μποροῦν οἱ συγγραφεῖς νά ἀκολουθήσουν ὅ,τι βρίσκουν προσφορότερα γιά τή δική τους ἔκθεση.

4.- Προκειμένου γιά τό Β΄ μέρος τοῦ βιβλίου διευκρινίζεται ὅτι τά 4 κεφάλαιά του δέ θά περιλάβουν ὅλη πού ἔχει ἤδη περιληφθεῖ στό βασικό βιβλίο "κορμοῦ" ('Ιστορία Ρωμαϊκή-Βυζαντινή), ἀλλά μποροῦν νά δώσουν μιά συνθετική θεώρηση θεμάτων ὅπως:

α) Διοικητικοί θεσμοί, ἐμπόριο, γενικότερα οἰκονομική ζωή στό Βυζάντιο.

β) 'Αμοιβαῖες ἤ μονομερεῖς πολιτιστικές προσφορές στίς σχέσεις Βυζαντίου καί σλαβικῶν λαῶν.

γ) Αἰσθητική ἑρμηνεία (ἴσως καί βιοθεωρητική) τῆς βυζαντινῆς τέχνης (ἡ ἱστορία της θά θεωρηθεῖ δεδομένη, μπορεῖ νά γίνεται ἀναφορά στά σχετικά κεφάλαια τοῦ βασικοῦ βιβλίου, "κορμοῦ").

δ) Κρατική ἀντίληψη τοῦ Βυζαντίου καί ἡ ἀντίστοιχη ἐξωτερική πολιτική του.

5.- Τά κείμενα - πηγές Βυζαντινῆς ἱστορίας καί τῶν σταυροφοριῶν νά ἐπιλεγοῦν μέ τά ἀκόλουθα (τουλάχιστο) κριτήρια:

α) ὅτι δέν ἔχουν ἀνθολογηθεῖ γιά τό βασικό βιβλίο ("κορμοῦ"),

β) ὅτι φωτίζουν θέματα ἱστορικά πού θίγονται στό βιβλίο "κορμοῦ",

γ) ὅτι ἀναφέρονται μέ σαφήνεια καί ἴσως γλαφυρότητα σέ θέματα γενικά καί κατανοητά ἀπό μή εἰδικούς,

δ) ὅτι θίγουν κάποια ἐνδιαφέρουσα πτυχή τῆς βυζαντινῆς ζωῆς (οἰκονομία, κοινωνική ὀργάνωση, ἀντίληψη ζωῆς, πολιτισμικές σχέσεις, διπλωματικές σχέσεις, ἀντίληψη νομοθεσίας καί δικαιοσύνης, κίνητρα τῶν σταυροφόρων καί τῆς ἡγεσίας τους, σύγχρονες περιγραφές δραματικῶν περιστατικῶν (κλπ.). Δέν πρέπει νά ἀποκλειστεῖ τά ἐπιλεγόμενα κείμενα-πηγές νά βρίσκονται σέ κάποια ἀντιστοιχία πρός θέματα τοῦ μέρους Β΄ (ὁπότε θά γίνεται καί ἀμοιβαία παραπομπή).

Εἶναι δυνατό καί σκόπιμο δυό κείμενα - πηγές νά ἀναφέρονται στό ἴδιο θέμα ἀπό διαφορετική σκοπιά.

Τά ἐπιλεγόμενα ἀποσπάσματα (ἤ ζεύγη ἤ ὁμάδες ἀποσπασμάτων) μέ τά

./.

ἀντίστοιχα εἰσαγωγικά σημειώματα (πού θά κατατοπίζουν τούς μαθητές-πιθανότητα μέ ἀναφορά καί στό βασικό βιβλίο "κορμοῦ" - γιά τό θέμα καί τό ἱστορικό του πλαίσιο) σωστό εἶναι: (1) νά διαρθρώνονται σέ θεματικούς κύκλους (π.χ. τό αἴτημα γιά Ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν κατά τό 15ο αἰ., ἡ Ἅλωση τῆς Κωνσταντινούπολης τό 1453, τά κίνητρα ἤ τά ἀποτελέσματα τῶν σταυροφοριῶν κλπ), (2) νά ἔχουν ἔκταση ἀντίστοιχη πρός 1 ἤ 2 διδακτικές ἑνότητες (βλέπε (παρ. 2), (3) νά εἶναι (τά ἀποσπάσματα) μεταφρασμένα ἤ μεταγλωττισμένα στή "νεοελληνική".

6.- Συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου ὑπολογίζεται σέ 140-170 σελίδες (36 στίχων, 60 διαστημάτων), ὅπου περιλαμβάνονται καί τά εἰσαγωγικά σημειώματα τῶν "κειμένων-πηγῶν". Πέρα ἀπό τό ὅριο αὐτό ἀριθμοῦνται πίνακες περιεχομένων, κεφαλαίων, ὀνομάτων, ἴσως καί θεμάτων, καθώς καί πρόσφορη εἰκονογράφηση - πού θά συνδέεται πάντα μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου καί μπορεῖ νά ἔχει ἔκταση ὡς τό 1/4 τοῦ ὅλου βιβλίου.

7.- Ὀφείλουν οἱ συγγραφεῖς: (α) σέ χωριστό σημείωμα νά ἀναγράφουν τή βασική βιβλιογραφία τους καί (β) νά ὑποβάλουν 6 ἀντίγραφα (ὄχι χειρόγραφα) τῆς ἐργασίας τους ὡς τήν _____ στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Ἑρμοῦ 15).

Τέλος, προτείνονται τά ἀκόλουθα βραβεῖα:

α΄ βραβεῖο , δραχμές 300.000
β΄ βραβεῖο " 240.000
γ΄ βραβεῖο " 180.000
α΄ ἔπαινος " 150.000
β΄ ἔπαινος " 120.000

Κατά τή δημοσίευση (ἤ μέ ἄλλο τρόπο ἀξιοποίηση) τῆς προκήρυξης αὐτῆς εἶναι σκόπιμο νά διευκρινιστεῖ ὅτι:

1) Ἡ παράγραφος 5β θά ληφθεῖ ὑπόψη σέ συνάρτηση ὄχι μέ τό σημερινό βιβλίο "κορμοῦ" ἀλλά τό προωθούμενο νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἱστορίας "κορμοῦ" Β΄ Γενικοῦ Λυκείου, καί

2) Ἡ παράγραφος 5α δέ θά ἔχει περιοριστικό χαρακτήρα γιά τούς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου "ἐπιλογῆς" ἐφόσον δέν προϋπάρχει ἀντίστοιχο βιβλίο βασικό ("κορμοῦ").

Ἀνεξάρτητα ἀπό τί παραπάνω ἐπιθυμῶ νά ὑπογραμμίσω ὅτι κατά τή γνώμη/δίνει προτιμότερο γιά τούτη τή φάση νά ἐπιδιωχθεῖ ἡ συγγραφή βιβλίου Ἱστορίας ἐπιλογῆς β' Γενικοῦ Λυκείου μέ ἐνίσχυση ἤ συγκράτηση ὁμάδας ἐργασίας (ἔχω κάνει σχετική εἰσήγηση ἀκολουθώντας τίς διαδικασίες πού προβλέπει ὁ Κανονισμός).

β. Γιά τήν ἱστορία ἐπιλογῆς γ' γενικοῦ λυκείου ἡ προκήρυξη θά προωθηθεῖ μόλις ἐπισημοποιηθεῖ μέ πρακτικό καί τό ἀντίστοιχο ὑφιστικό πρόγραμμα.

Τό Τμῆμα Π.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, ὡς ἔχει.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Ε.Μ.Ε. - ΝΟΜ.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος γιά τό 6ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχ. ἔτος 1980-81, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Α° Στή συνεδρία τῆς 20ης Σεπτεμβρίου 1979, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση πού στηρίχθηκε στήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, ὁμόφωνα τό Τμῆμα γνωμοδότησε γιά τήν ἀνατύπωση τῶν εἴκοσι ἕξι (26) διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου καί Γενικοῦ Λυκείου γιά τό διδακτικό ἔτος 1980-81. Στά 26 αὐτά βιβλία μποροῦν νά προστεθοῦν, μέ τά ἴδια κριτήρια καί σύμφωνα μέ τά σημερινά δεδομένα, τά ἑξῆς; ὥστε νά ἐπανεκδοθοῦν ἀφοῦ προηγουμένως θεωρηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα:

1. Μαθηματικά Α΄Γυμνασίου
2. Γεωγραφία Ἑλλάδας Γ΄Γυμνασίου
3. Γεωγραφία Ἠπείρων Α΄Γυμνασίου
4. Θεματογραφία Ἀρχ. Ἑλληνικά Β΄Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)
5. Ἱστορία Ἀρχαίων Χρόνων, Α΄Λυκείου (Βρανόπουλου)
6. Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές, Β΄Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)
7. Θέματα Βυζαντινῆς Ἱστορίας, Β΄ Λυκείου (" ")
8. Ἀναγνωστικά Λατινικῆς Γλώσσας, Β΄Λυκείου (" ")
9. Βιργιλίου Αἰνειάδα κτλ. , Γ΄Λυκείου (" ")
10. LHOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS, Γ΄ Λυκείου (" ")
11. Γεωγραφία Β΄Λυκείου
12. Ἀνθρωπολογία Β΄Λυκείου
13. Ὑγιεινή Β΄Λυκείου
14. Ψυχολογία Β΄Λυκείου

Β° Τέλος, ἐπειδή ἡ κρίση τῶν βιβλίων πού ἔχουν ὑποβληθεῖ ὕστερα ἀπό τήν προκήρυξη συγγραφῆς γιά τήν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τοῦ μαθήματος τῶν φιλοσοφικῶν τῆς Γ΄Λυκείου (Στοιχεῖα Φιλοσοφίας) δέν ἔχει περατωθεῖ καί δέν ὑπάρχουν τά ἀπαραίτητα χρονικά περιθώρια γιά τήν ἐκτύπωση καί τήν ἔγκαιρη διανομή του στά σχολεῖα, προτείνεται ἡ ἀνατύπωση τῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας Γ΄ Λυκείου" γιά τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν σχ. ἔτους 1979-80.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Α' Ἐγκρίνει τήν προώθηση τῶν παρακάτω βιβλίων στόν ΟΕΔΒ, ὥστε νά ἐπανεκδοθοῦν γιά τό σχ. ἔτος 1980-81, ἀφοῦ θεωρηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα:

1. Μαθηματικά Α'Γυμνασίου
2. Γεωγραφία Ἑλλάδας Γ'Γυμνασίου
3. Γεωγραφία Ἠπείρων Α'Γυμνασίου
4. Θεματογραφία Ἀρχ. Ἑλληνικά Β'Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)
5. Ἱστορία Ἀρχαίων Χρόνων, Α'Λυκείου (Βρανόπουλου)
6. Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές, Β'Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)
7. Θέματα Βυζαντινῆς Ἱστορίας, Β'Λυκείου (" ")
8. Ἀναγνωστικά Λατινικῆς Γλώσσας, Β'Λυκείου (" ")
9. Βιργιλίου Αἰνειάδα κτλ., Γ'Λυκείου (" ")
10. LHOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS, Γ'Λυκείου (" ")
11. Γεωγραφία Β'Λυκείου
12. Ἀνθρωπολογία Β'Λυκείου
13. Ὑγιεινή Β'Λυκείου
14. Ψυχολογία Β'Λυκείου

Β' Προτείνει τήν ἐπανέκδοση τῶν βιβλίων "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας Γ'Λυκείου" γιά τίς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος σχ. ἔτος 1979-80

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 7ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Ερώτημα κ. 'Υπουργοῦ γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στήν ἐπιμόρφωση καθηγητῶν γιά τά ΠΟΣΜΕ, λέγει τά ἑξῆς:

'Ο κ. 'Υπουργός μέσω τῆς Διευθύνσεως Διοικητικοῦ, τοῦ Τμ. Προσωπικοῦ καί Μετεκπ/σεως, μᾶς στέλνει ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.98125/Η/5441/10-10-1979, μέ τόν χαρακτηρισμό ἐξαιρ. ἐπεῖγον, καί μέ θέμα "Διδασκαλία μαθημάτων στό πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως 'Εκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν Μ.Ε. σέ θέματα ὀργανώσεως καί Διοικήσεως" καί ζητεῖ νά προταθοῦν Σύμβουλοι Α΄ ἤ Β΄ καί Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ πού διαθέτουν τήν κατάλληλη ἐκπαιδευτική πεῖρα καί πού ἐπιθυμοῦν νά διδάξουν στούς παραπάνω ἐκπαιδευτικούς τά ἑξῆς μαθήματα: 1) 'Εκπαιδευτική Μεθοδολογία, ὧρες 157, 2) Σύνταξη ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων, ὧρες 120, 3) 'Οπτικοακουστικά μέσα, ὧρες 85 καί 4) Σχολικός καί ἐπαγγελματικός Προσανατολισμός, ὧρες 90.

Πληροφοριακά σημειώνεται στό ἔγγραφο ὅτι ἡ ἐπιμόρφωση αὐτή εἶναι διάρκειας ἑνός σχολικοῦ ἔτους καί ἔχει ὀργανωθεῖ μέ τή συνεργασία τῶν 'Υπουργείων 'Εθνικῆς Παιδείας καί Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως μέ σκοπό τή στελέχωση τῶν μεγάλων Σχολικῶν Μονάδων (Πολυδύναμα Σχολεῖα) Μ.Ε. Πρόκειται δηλ. γιά εἰδικό πρόγραμμα ἐπιμορφωτικοῦ σεμιναρίου, ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρεται καί στό ἔγγραφο.

Συνημμένα ὑποβάλλονται καί ἀντίγραφα σχετικά μέ τά παραπάνω ἀντικείμενα διδασκαλίας μέ τά θέματα καί τίς ἀντίστοιχες ὧρες διδασκαλίας οἱ ὁποῖες καί περιλαμβάνουν τόσο θεωρητική διδασκαλία ὅσο καί φροντιστηριακά μαθήματα ἤ ἀσκήσεις. 'Επίσης ὑποβάλλεται ἀντίγραφο 6 σελίδων ἀναφερόμενο ἀναλυτικότερα στό πρόγραμμα καί τούς σκοπούς αὐτῆς τῆς ἐπιμορφώσεως.

'Από τή μελέτη ὅλων τῶν παραπάνω στοιχείων διαπίστωσα ὅτι ὅλα σχεδόν τά προβλεπόμενα νά διδαχθοῦν μαθήματα περιέχουν θέματα ἐξειδικευμένων γνώσεων στούς τομεῖς τῶν ἐπιστημῶν πού ἀναφέρονται. Παραταῦτα ἀναζήτησα συναδέλφους καί εἰσηγητές πού κατά τή γνώμη μου καί μέ βάση τίς σπουδές καί τά ἐνδιαφέροντά τους θά ἦταν δυνατό νά ἀναλάβουν τή διδασκαλία τῶν παραπάνω μαθημάτων. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν πάντως ὅτι κανένας ἀπό τούς κ.κ. συναδέλφους καί εἰσηγητές δέν δήλωσε ἐπιθυμία νά ἀναλάβει τή διδασκαλία τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν, ἐκτός ἀπό τόν κ. Παπασημακόπουλο, ὁ ὁποῖος ἐνδιατ

./.

φέρεται νά ἀναλάβει τή διδασκαλία τῶν 'Οπτικοακουστικῶν μέσων μέ τή συνεργασία ὑπεύθυνων ἐπιμελητῶν καί ἄλλων εἰδικῶν στίς ἀντίστοιχες ἕδρες τῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν.

Μέ βάση τά παραπάνω εἰσηγοῦμαι: 1) Νά προταθεῖ στόν κ. 'Υπουργό ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Παπασημακόπουλος γιά τή διδασκαλία τῶν 'Οπτικοακουστικῶν μέσων. 2) 'Ως πρός τό Σχολικό καί 'Επαγγελματικό Προσανατολισμό ἔχω νά δηλώσω στό Τμῆμα ὁ ἴδιος τήν ἐπιθυμία μου νά ἀναλάβω μόνο τό ἕνα Α΄ τμῆμα τοῦ ἀντικειμένου, ὅπως προβλέπεται στό συνημμένο πρόγραμμα, τό ὁποῖο ἀκριβῶς περιέχει θέματα πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τήν Ψυχολογία καί συγκεκριμένα ὄχι περισσότερες ἀπό 20-25 ὧρες. 3) Θεωρῶ ἀκόμη σκόπιμο νά σημειωθεῖ μέ τήν εὐκαιρία αὐτή ὅτι οἱ προβλεπόμενες ὧρες διδασκαλίας γιά τά δύο ἀντικείμενα δηλ. "'Εκπαιδ. μεθοδολογία" καί "Σύνταξη 'Εκπαιδ. Προγραμμάτων" εἶναι πάρα πολλές καί προτείνω νά μειωθοῦν κατά 20-30 στό κάθε μάθημα. 'Ενδεικτικά μόνο ἀναφέρομαι στό ἐπιμέρους θέμα διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Σύνταξη 'Εκπαιδ. Προγραμμάτων" μέ τίτλο "ἡ ἀξία τῶν ἐξετάσεων" γιά τό ὁποῖο προβλέπονται 5 ὧρες διδασκαλίας. Νομίζω ὅτι 1-2 ὧρες θά ἦταν γι' αὐτό τό θέμα ἀρκετές.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό συζήτηση κτλ. στήν ὁποία πῆρε μέρος καί ὁ ὑπεύθυνος στό ΥΠΕΠΘ κ. Τσιναρόπουλος,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Προτείνει σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τους γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στήν ἐπιμόρφωση στελεχῶν τῶν ΠΟΣΜΕ τούς: 1) Παπαδόπουλο Νικόλαο, Σύμβουλο Β΄, γιά τά θέματα Ψυχολογίας τοῦ "Σχολικοῦ καί 'Επαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ", δηλ. τά πρῶτα μαθήματα μέ βάση τό συνημμένο πρόγραμμα καί γιά 20-26 ὧρες σέ δίωρα, 2) Βῶρο Φανούριο, Σύμβουλο Β΄, γιά τήν "'Εκπαιδ. μεθοδολογία" καί γιά 35-40 ὧρες σέ δίωρα, 3) Σπυρόπουλο 'Ηλία, Σύμβουλο Β΄, α) γιά τά καθήκοντα ὑπευθύνου συντάξεως ἐκπ/κῶν προγραμμάτων, β) γιά τόν Σχεδιασμό, κατάρτιση προγραμμάτων καί γ) γιά τήν ἐπιλογή τῆς ὕλης. Σκοποί τῆς 'Εκπ/σεως. 'Ανάλυση καί διατύπωση ἐκπ/κῶν στόχων καί σκοπῶν γιά 12 ὧρες. καί 4) Παπασημακόπουλο Στέφανο, Εἰσηγητή, γιά τά 'Οπτικοακουστικά μέσα" γιά ὅλο τό σχετικό συνημμένο πρόγραμμα ὡρῶν.

./.

Ακολούθως ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 8ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Ανάθεση συγγραφῆς ἱστορίας ἀρχαίων χρόνων γιά τήν α΄ τάξη γυμνασίου, λέγει τά ἑξῆς:

1. 'Ενημέρωση: 'Αρχές 'Οκτωβρίου 1979 ἔληξε ἀναρπη ἡ προκήρυξη μέ τή συγγραφή ἱστορίας ἀρχαίων χρόνων α΄τάξης γυμνασίου 'Αμέσως μετά τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀποφάσισε νά κινήσει τίς διαδικασίες ἀνάθεσης τῆς συγγραφῆς αὐτῆς σύμφωνα μέ τό ΦΔ 749/70 ἄρθρο 2 § 4 Καί ἀνέθεσε τό Τμῆμα σ[illegible]ό ὑποφαινόμενο καί στόν κ. Σπυρόπουλο τήν ἀναζήτηση κατάλληλων προσώπων γιά τήν ἐργασία αὐτή. Ταυτόχρονα παρακλήθηκαν ὅλοι οἱ παρόντες νά συμβάλουν στήν ἀναζήτηση αὐτή, ἄν γνωρίζουν κάποιον εἰδικό. 'Από τότε ρώτησα πολλές φορές τούς συναδέλφους χωριστά καί μιά φορά ὅλους μαζί σέ ὥρα συνεδρίας. Παράλληλα παρακάλεσα 2-3 ἐπιθεωρητές Μ.Ε νά μοῦ συστήσουν ὑποψήφιους συγγραφεῖς. Κατέληξα στούς παρακάτω:

1. 'Αλ. Μπάλτα, ΓΕΜΕ, συγγραφέα βιβλίου 'Ιστορία τῆς 'Αρχαίας Ἑλλην. Λογοτεχνίας.
2. Γιαννακόπουλο Παναγ. βοηθό γυμνασιάρχη, συγγραφέα ἱστορικῶν μελετῶν.
3. Χουρμούζη 'Ελένη, βοηθό γυμν/ρχη, συνεργάτη τῆς ΙΕΕ καί
4. Πανταζοπούλου Ε. , βοηθό γυμνασιάρχη, ἀριστοβάθμιο φιλόλογο, συνεργάτη τοῦ περιοδικοῦ Π.Π.Σ.Α.

Αὐτονόητο εἶναι ὅτι κατά τό στάδιο προσυνεννοήσεων - χωρίς νά ἀναλάβω καμιά ἀπολύτως ὑπηρεσιακή ἤ νομική δέσμευση - παρότρυνα τούς συναδέλφους αὐτούς νά μελετοῦν τό ἀντικείμενο γιά τό ὁποῖο ἐνδέχεται νά κληθοῦν νά γράφουν σχολικό ἐγχειρίδιο.

2. Πρόταση: 'Υστερα ἀπό τήν προεργασία αὐτή - καί μέ τή διευκρίνιση ὅτι οἱ παραπάνω ἀποδέχτηκαν ἀνά δύο νά ἑτοιμάσουν τό μισό βιβλίο μέ βάση τή δημοσιευμένη προκήρυξη - εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά υἱοθετήσει τή λύση αὐτή δίνοντας στούς ὑποψήφιους συγγραφεῖς προθεσμία ὥς τά μέσα 'Ιανουαρίου 1980 νά ἑτοιμάσουν [illegible] συγγραφή.

3. Διευκρίνιση: Κατά τ[illegible] διαδικασίες ποῦ προβλέπει ὁ νόμος ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ εἰσηγεῖται στό [illegible] τήν ἀνάθεση συγγραφῆς ἡ ὁποία ἐπισημοποιεῖται μέ ὑποβαλλόμενη ἀπόφαση.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'μ. Φ. Βώρου, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Ὅτι τό χρονικό περιθώρια πού ὑπάρχουν, ὥστε τό βιβλίο νά γραφεῖ, νά κριθεῖ, νά ἐκτυπωθεῖ καί νά διανεμηθεῖ ἔγκαιρα στούς μαθητές φαίνονται ἰδιαίτερα στενά καί θά εἶναι εἰς βάρος τῆς ποιότητας τοῦ βιβλίου ἡ ἀνάθεση συγγραφῆς του μέ πολλή ἀσφυκτική προθεσμία,

β) ὅτι οἱ συγγραφεῖς πού προτείνει ὁ κ. Φ. Βῶρος, παρά τήν ἀξιέπαινη προθυμία τους νά ἐφοδιάσουν τούς μαθητές μέ καταλληλότερο βιβλίο καί τήν ἀναμφισβήτητη ἐντίμηση πού δικαιοῦνται γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀνταποκρίνονται στά ὑπηρεσιακά τους καθήκοντα καί γιά τή γενικώτερη συγκρότησή τους δέν παρουσιάζουν ὅλοι ἰδιαίτερα τεκμήρια ἐπιστημονικῆς ἀπασχολήσεως στόν εἰδικό τομέα τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας καί δέν ἀνταποκρίνονται στήν παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου "περί διδακτικῶν βιβλίων" πού ἀπαιτεῖ οἱ συγγραφεῖς στούς ὁποίους ἀνατίθεται ἡ συγγραφή νά εἶναι "ἀνεγνωρισμένου κύρους",

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

γνωματεύει νά μή συγγραφεῖ τό βιβλίο "Ἱστορία τῶν Ἀρχαίων Χρόνων" τῆς Α'Γυμνασίου μέ ἀνάθεση ἀλλά νά προκηρυχθεῖ σύντομα γιά δεύτερη φορά ἡ συγγραφή του, μέ προθεσμία 12 μηνῶν, ὥστε καί περισσότερο χρόνο νά ἔχουν στή διάθεσή τους οἱ συγγραφεῖς καί νά μπορεῖ ἔγκαιρα νά φτάσει στούς μαθητές τῆς Α'Γυμνασίου τοῦ σχ. ἔτους 1981-82. Γιά τό σχ. ἔτος 1980-81 νά ἐπανεκδοθεῖ τό ἐγκεκριμένο ἐγχειρίδιο Ἀρχαίας Ἱστορίας τῆς Α'Γυμνασίου.

Μειοψηφεῖ ὁ κ. Φ. Βῶρος γιά τούς λόγους πού ἔχει ἐκθέσει στήν εἰσήγησή του καί γιά λόγους πρόσφατης συνέπειας. Μέ τή θέση τοῦ κ. Φ. Βώρου συντάσσεται καί ὁ κ. Σακκᾶς.

Ἀκολούθως ἀπό μέρους τοῦ κ. Βώρου ἔγινε ἡ ἑξῆς διευκρίνιση:

Ἐπειδή τό βιβλίο αὐτό εἶναι ὀγκῶδες καί δέν μπορεῖ νά διδαχτεῖ μέ τίς 70-75 διδακτικές ὧρες πού προβλέπονται ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα, κρίθηκε ἀναγκαῖο - ὥσπου νά ἀποκτήσουμε ἄλλο βιβλίο σύμμετρο μέ τόν πραγματικό διδακτικό χρόνο - ὁρισμένα κεφάλαια νά διδάσκονται περιληπτικά· λεπτομέρειες γιά τό θέμα αὐτό περιέχονται στό τεῦχος "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο", σελ. 25 Ἐκεῖ γίνεται λόγος καί γιά τή διδασκαλία τῆς ἱστορίας γενικά. Παρακαλοῦνται

./.

λοιπόν οἱ διδάσκοντες πρίν προγραμματίσουν τή διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ βιβλίου νά μελετήσουν προσεκτικά τίς σελίδες ἐκεῖνες στό τεῦχος "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο" πού μνημονεύσαμε.

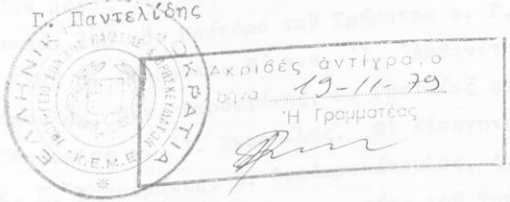
Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Ζαραφωνίτου

Γ. Παντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 71/1979

Σήμερα 6 Νοεμβρίου 1979, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας καί Ν. Παπαδόπουλος. Ὁ Ἐδικός Σύμβουλος κ. Ἰ. Σκορδίλης. Οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Προβλήματα διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν στά σχολεῖα. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Ὀργάνωση σεμιναρίου γιά καθηγητές ἀγγλικῆς. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος σχετικά μέ τήν πορεία ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Ὑπόμνημα Β. Νούλα (γιά τή συγγραφή Στοιχείων Φιλοσοφίας Γ΄ Λυκείου). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Κατά τή συζήτηση τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως παρέστησαν οἱ ἐπιστημονικοί συνεργάτες κ. Τρ. Τριανταφύλλου καί δ. Ε. Γκούμα.

./.

'Ο κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Προβλήματα διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν στά σχολεῖα, λέγει τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τά ἔγγραφά της ἀριθμ. Γ/5224/5-9-79 καί Γ/5635/22-9-79 ζητεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ νά γνωμοδοτήσει γιά τήν ἀντιμετώπιση προβλημάτων πού δημιουργοῦνται μέ τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν, ὅπως ἀπό τήν ἀνομοιογένεια τῶν τμημάτων ὡς πρός τή γνώση τῆς γλώσσας, ἀπό τούς ἀδίδακτους μαθητές κτλ., ὁρισμένα ἀπό τά ὁποῖα κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος μέ τή μεικτοποίηση πολλῶν σχολείων ἔγιναν ἀκόμα ὀξύτερα. Μέ τό πρῶτο ἔγγραφο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ καί ὑπόμνημα τῆς 'Επιθεωρήτριας τῶν 'Αγγλικῶν δ/δας "Ολγας Πανταζῆ, στό ὁποῖο αὐτή ἀναφέρει τά προβλήματα πού παρουσιάζει ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν καί παρακαλεῖ γιά τήν ἀντιμετώπισή τους. Μέ τό δεύτερο διαβιβάζονται ὑπομνήματα καί τηλεγραφήματα σχετικά μέ τά προβλήματα πού δημιούργησε ἡ μεικτοποίηση σχολείων. Στό κάτω μέρος διαβιβαστικοῦ ἐγγράφου πρός τό 'Υπουργεῖο τοῦ 'Επόπτη κ. Κουτσιλιέρη ἀναγράφονται μέ γράμματα ἴσως τοῦ κ. 'Υπουργοῦ τῆς Παιδείας τά ἀκόλουθα: "κ. Χαραλαμπάκην 18/8.

Νομίζω, σά συνέχεια προφορικῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων πού ἔγινε, ὅτι πρέπει νά διατυπωθεῖ ἐρώτημα στό ΚΕΜΕ νά γνωμοδοτήσει γιά τόν τρόπο διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν.

Κατ' ἀρχήν θά ἔπρεπε νά ἐξετασθεῖ ἡ ἀναγκαιότητα καί ἡ δυνατότητα τῶν ἀκολούθων σκέψεων:

1.- 'Ελευθέρα ἐπιλογή μιᾶς ἀπό τίς δυό ξένες γλῶσσες ἀπό μέρος τοῦ μαθητοῦ.

2.- Διδασκαλία σέ ὁμάδες ἀνεξαρτήτως τάξεως.

3.- Διαχωρισμός τῶν μαθητῶν κατά ἐπίπεδα γνώσεων (ἀρχάριοι, ἡμιπροχωρημένοι, προχωρημένοι), γιά νά λείψουν οἱ ἀδίδακτοι". 'Ακολουθεῖ καί 4ο ἐρώτημα, τό ὁποῖο ὅμως ἔχει ἀποκοπεῖ στόν πολύγραφο.

'Η γνωμοδότηση προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Τά περισσότερο σύνθετα καί δυσεπίλυτα προβλήματα διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν τά δημιουργοῦν: ἡ διδασκαλία στά σχολεῖα Μ.Ε. δύο γλωσ-

./.

σῶν, σ' ἄλλα τῆς 'Αγγλικῆς καί σ' ἄλλα τῆς Γαλλικῆς· ἡ προτίμηση τῶν μαθητῶν πρός τή μιά γλώσσα, τήν 'Αγγλική· τό διαφορετικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν στή γνώση τῆς ξένης γλώσσας, δεδομένου ὅτι πολλοί ἀρχίζουν νά τή μαθαίνουν στό φροντιστήριο ἤ μέ μαθήματα στό σπίτι ἀπό τή Δ΄ ἤ τήν Ε΄ τάξη τοῦ Δημοτικοῦ· ἡ μετακίνηση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἀλλά καί σ' ἕνα βαθμό καί τοῦ μαθητικοῦ πληθυσμοῦ ἀπό σχολεῖο σέ σχολεῖο· ἡ μεικτοποίηση τῶν σχολείων πού ἄρχισε ἀπό αὐτό τό σχολικό ἔτος.

Στή συνέχεια ἀναφέρω τά σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν πβοβλήματα, ἀκολουθώντας τή σειρά μέ τήν ὁποία αὐτά ἀναγράφονται στό ὑπόμνημα τῆς 'Επιθεωρήτριας δ/δας Πανταζῆ καί γιά καθένα ἀπ' αὐτά διατυπώνω τή γνώμη μου πῶς πρέπει νά ἀντιμετωπιστεῖ.

1.- Τό μάθημα τῆς ξένης γλώσσας ἔχει ὑποτιμηθεῖ μέ τήν κάλυψη τῆς κάτω τῆς βάσεως βαθμολογίας του ἀπό τή βαθμολογία ἄλλων μαθημάτων, μέ ἀποτέλεσμα νά μήν τό ὑπολογίζουν οἱ μαθητές.

Γι' αὐτό τό πρόβλημα ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς:

Γιά νά εἶναι ἐνδιαφέρον ἕνα μάθημα καί νά ἔχει ἀποτελέσματα, πρέπει νά μήν ἔχει καταπιεστικό χαρακτήρα, νά μήν τό ἐπιβάλλει ὁ δάσκαλος, νά τό ζητᾶ ὁ μαθητής. Καί τό ζητᾶ ὁ μαθητής, ὅταν νιώθει ὅτι τό μάθημα τοῦ εἶναι μιά ἀνάγκη καί ἔχει ἀναπτυγμένο ἕνα γνήσιο καί ἀβίαστο ἐνδιαφέρον γι' αὐτό. Σ' αὐτή τήν περίπτωση ἡ βαθμολογία εἶναι περιττή. Νά ζητᾶ ὁ καθηγητής βαθμολογία γιά τό μάθημα του γιά νά τό ἐπιβάλλει, σημαίνει ὅτι αὐτά πού διδάσκει δέν ἔχουν ἀπήχηση στούς μαθητές του, σημαίνει γενικότερα ὅτι τό σχολεῖο μας δέν κατορθώνει νά γίνεται πόλος ἕλξεως γιά τούς μαθητές. Θά πρέπει λοιπόν ὁ δάσκαλος νά φροντίζει νά κάνει τό μάθημά του ἐνδιαφέρον καί νά μήν χρησιμοποιεῖ τή βαθμολογία ὡς μέσο ἐπιβολῆς τοῦ μαθήματός του καί τοῦ ἴδιου στούς μαθητές του.

Αὐτό ἰσχύει περισσότερο γιά τούς καθηγητές καί τίς καθηγήτριες τῶν ξένων γλωσσῶν. Γιατί ἡ ξένη γλώσσα προσφέρει γνώσεις πολύ ἀπαραίτητες στό μαθητή, γνώσεις γιά τή ζωή του. 'Επομένως ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐνδιαφέροντος γι' αὐτήν καί ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἐνεργητικῆς συμμετοχῆς στό μάθημα εἶναι σχετικά εὔκολο ἔργο, μπορεῖ νά τό πετύχει ὁ ἱκανός καθηγητής.

./.

Πρός αὐτή, λοιπόν, τήν κατεύθυνση πρέπει νά κινοῦνται οἱ διδάσκοντες τό μάθημα καί νά μή ζητοῦν νά τό ἐπιβάλλουν μέ τή βαθμολογία ἤ ἄλλες παραδοσιακές μεθόδους.

Ἐντούτοις, ἀφοῦ ἡ βαθμολογία ἐξακολουθεῖ νά παίζει σημαντικό ρόλο στά σχολεῖα μας, ἡ ξένη γλώσσα, ἕνα μάθημα πού εἶναι ἀνάγκη νά ἔχει ἀξιόλογη θέση στό πρόγραμμα, πρέπει νά εἶναι αὐτοδύναμη βαθμολογικά. Μέ τήν εὐκαιρία πού μοῦ δίνεται σημειώνω ὅτι τό Β.Δ/μα 490/1968 "Περί προαγωγικῶν καί ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων εἰς τά σχολεῖα Μ. Ἐκπαιδεύσεως" ἔχει τροποποιηθεῖ ἐπανειλημμένα καί σέ μεγάλη ἔκταση ἔχει ἀλλάξει. Εἶναι καί παλαιό. Μέ τίς ἐμπειρίες 12 χρόνων καί μέ τά νέα δεδομένα νομίζω ὅτι πρέπει νά συνταχτεῖ νέο Π.Δ/μα, στό ὁποῖο νά ἐνσωματωθοῦν τά Δ/τα πού τό τροποποίησαν καί τό συμπλήρωσαν. Μπορεῖ αὐτό τό Π.Δ/μα νά προβλέπει τήν κατάργηση τῶν ἐξετάσεων ἀπό ὁρισμένες τάξεις (ἀπό τό δημοτικό καί τίς α΄ καί β΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου) ἤ νέο τρόπο ἐξετάσεων. Σ' αὐτό τό Π.Δ/μα νά προβλέπεται ὅτι ὁ βαθμός τῆς ξένης γλώσσας δέ θά καλύπτεται ἀπό τό βαθμό ἄλλων μαθημάτων, ὅταν αὐτός εἶναι κατώτερος τοῦ 8. Ἄν δέ συνταχτεῖ σύντομα Π.Δ/μα, εἰσηγοῦμαι νά τακτοποιηθεῖ αὐτό τό θέμα μέ εἰδική νομοθετική ρύθμιση.

2.- Προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπό τόν ἀνομοιογένεια τῶν τμημάτων ἤ τῶν τάξεων ὡς πρός τό ἐπίπεδο τῶν γνώσεων, τή μετεγγραφή μαθητῶν σέ σχολεῖα ὅπου δέ διδάσκεται ἡ γλώσσα πού διδασκόταν ὡς τή μετεγγραφή τους, καί μάλιστα ἀπό τή μεικτοποίηση τῶν σχολείων.

Τό ἀνόμοιο ἐπίπεδο γνώσεων καί ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν τῆς κάθε τάξεως ἤ τοῦ κάθε τμήματος καί ἰδιαίτερα οἱ ἀδίδακτοι μαθητές πού προέρχονται ἀπό ἄλλα σχολεῖα ἀπό μετεγγραφή εἶναι ἀνασχετικοί παράγοντες στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος. Ὁ καθηγητής εἶναι ὑποχρεωμένος νά κατεβάζει τό ἐπίπεδο τῆς διδασκαλίας του γιά χάρη τῶν ἀρχαρίων ἤ τῶν ἀδυνάτων στό μάθημα, ὁπότε δέν ὠφελεῖ τούς ἄλλους μαθητές· ἤ νά κρατᾶ τό μάθημα σέ κάποιο ὑψηλό ἐπίπεδο, ὁπότε δέν τόν καταλαβαίνουν οἱ ἀδύνατοι. Καί στίς δυό περιπτώσεις ἡ τάξη διασπᾶται, ἕνα μέρος ἀπό τούς μαθητές βρίσκει τό μάθημα ἀνιαρό μέ ἀποτέλεσμα νά ἀδιαφορεῖ καί αὐτή ἡ ἀδιαφορία

./.

συχνά νά μεταδίδεται σ' ὅλη τήν τάξη.

Ἡ μεικτοποίηση τῶν σχολείων πού ἄρχισε αὐτό τό σχολικό ἔτος ἔχει ἐπαυξήσει τά προβλήματα διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν καί τά ἔκανε περισσότερο σύνθετα. Δέν ὑπάρχει τώρα μόνο τό πρόβλημα τῆς ἀνομοιογένειας τῶν τμημάτων ἤ τῶν ἀδιδάκτων, ἀλλά συμβαίνει στήν ἴδια τάξη ἕνα μέρος τῶν μαθητῶν νά ἔχει διδαχτεῖ Ἀγγλικά καί ἕνα ἄλλο μέρος νά ἔχει διδαχτεῖ Γαλλικά.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν προβλημάτων εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα:

Νά χωριστοῦν τά σχολεῖα κατά γεωγραφικές περιφέρειες· ἔπειτα νά ὑπολογιστεῖ κατά περιφέρεια ὁ ἀριθμός τῶν τμημάτων στά ὁποῖα διδάσκονται τά Ἀγγλικά καί ὁ ἀριθμός τῶν τμημάτων στά ὁποῖα διδάσκονται τά Γαλλικά· καί ἔπειτα ὁ ἀριθμός τῶν καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν πού χρειάζονται γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν κατά περιφέρεια. Σύμφωνα μέ τίς κατά περιφέρειες ἀνάγκες νά κατανεμηθεῖ τό διδακτικό προσωπικό καί νά γίνονται οἱ διορισμοί. Οἱ καθηγητές τῶν ξένων γλωσσῶν νά ἀνήκουν σέ κάποιο σχολεῖο, ἀλλά, ἄν ὑπάρχει ἀνάγκη, νά προσφέρουν ὑπηρεσία καί σέ ἄλλα σχολεῖα. Οἱ ἐπιθεωρητές νά ἔχουν ἀπόλυτη ἐλευθερία γιά νά ὁρίζουν τά σχολεῖα στά ὁποῖα θά προσφέρουν ὑπηρεσία οἱ καθηγητές τῶν ξένων γλωσσῶν καί νά ρυθμίζουν τό ὡράριο ἐργασίας τους ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες καί πάντοτε μέ τήν προοπτική νά μήν σπαταλῶνται δυνάμεις σέ διδακτικό προσωπικό καί νά ἐξυπηρετοῦνται ὅλα τά σχολεῖα.

Ἡ Διοίκηση θά ἔχει, νομίζω, πίνακα τῶν σχολείων στά ὁποῖα διδάσκεται ἡ Ἀγγλική καί ἄλλο πίνακα τῶν σχολείων στά ὁποῖα διδάσκεται ἡ Γαλλική, ὥστε μέ βάση αὐτούς καί τά κενά πού ὑπάρχουν νά διενεργεῖ τούς διορισμούς καί τίς μεταθέσεις. Γιατί σέ συνημμένο ὑπόμνημα τῶν καθηγητῶν τῆς Γαλλικῆς τοῦ νομοῦ Χανίων καταγγέλλεται ὅτι τοποθετοῦνται ὀργανικά στό ἴδιο σχολεῖο καί καθηγητές τῶν Ἀγγλικῶν καί καθηγητές τῶν Γαλλικῶν.

Εὐνόητο εἶναι ὅτι θά λαμβάνεται πρόνοια, ὥστε στό ἴδιο σχολεῖο νά διδάσκεται ἡ ἴδια ξένη γλώσσα σ' ὅλες τίς τάξεις, ὥστε ὁ μαθητής νά τελειώνει τό σχολεῖο μέ τή γλώσσα πού ἀρχίζει στήν Α΄ τάξη.

./.

Εἰδικότερα ὡς πρός τό χωρισμό τῶν μαθητῶν κατά ἐπίπεδο γνώσεων εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα:

Α.- Πολυπληθή σχολεῖα

1.- Μέ δυό καθηγητές (τῆς ἴδιας) ξένης γλώσσας

Σέ σχολεῖα μέ μεγάλο ἤ σχετικά μέγάλο μαθητικό πληθυσμό στό μάθημα τῶν ξένων γλωσσῶν οἱ τάξεις νά χωρίζονται σέ τμήματα ἀνάλογα μέ τό ἐπίπεδο γνώσεων τῶν μαθητῶν στήν ξένη γλώσσα. Μέ αὐτή τους τήν ὁμάδευση τά Τμήματα ὀνομάζονται κατώτερα καί ἀνώτερα ἤ ἄν εἶναι τριῶν βαθμίδων κατώτερα, μέσα καί ἀνώτερα.

Ἄν τά τμήματα τῆς τάξεως εἶναι 2 ἤ 4 ἤ 6 (ἄρτιας τάξεως), τά τμήματα πού θά προέλθουν ἀπό τήν ὁμάδευση τῶν μαθητῶν κατά ἐπίπεδο γνώσεων στήν ξένη γλώσσα θά εἶναι πάλι 2 ἤ 4 ἤ 6. Σ' αὐτή τήν περίπτωση δέν ὑπάρχουν δυσκολίες γιά τήν κατάρτιση τοῦ προγράμματος. Ἄν τά τμήματα εἶναι 2, οἱ καθηγητές διδάσκουν στά 2 τμήματα τήν ἴδια διδακτική ὥρα, ὁ ἕνας στό κατώτερο καί ὁ ἄλλος στό ἀνώτερο. Ἄν εἶναι 4, διδάσκουν αὐτή τήν ὥρα στά 2 τμήματα καί τήν ἄλλη ὥρα στά ἄλλα 2.

Ἄν τά τμήματα εἶναι 3 θά διδάσκουν τήν ἴδια ὥρα οἱ δυό καθηγητές τῆς ξένης γλώσσας στά 2 τμήματα· ἄν τά τμήματα εἶναι 5, οἱ 2 καθηγητές θά διδάσκουν στά 2 τμήματα αὐτή τή διδακτική ὥρα ἤ αὐτή τήν ἡμέρα καί στά ἄλλα 2 τήν ἄλλη διδακτική ὥρα ἤ τήν ἄλλη ἡμέρα. Πρόβλημα δημιουργεῖται μέ τό τμῆμα τῆς περιττῆς τάξεως, δηλαδή μέ τό 3ο ἤ τό 5ο.

Ὑπάρχουν τουλάχιστο τρεῖς λύσεις:

α) Νά διδάσκει σ' αὐτό τό τμῆμα, τό 3ο ἤ τό 5ο τήν ἴδια ὥρα πού θά διδάσκονται τήν ξένη γλώσσα καί τά ἄλλα 2 τμήματα (ἤ, ἄν τά τμήματα εἶναι 5, ἄλλα 2 τμήματα) καθηγητής ξένης γλώσσας ἀπό ἄλλο σχολεῖο. Τέτοια πολυπληθή σχολεῖα ὑπάρχουν σέ μεγάλες ἤ σχετικά μεγάλες πόλεις, ὅπου ὑπηρετοῦν πολλοί καθηγητές ξένων γλωσσῶν. Γι' αὐτό αὐτή ἡ λύση εἶναι εὔκολη καί μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ στά περισσότερα πολυπληθή σχολεῖα.

β) Νά διχοτομεῖται τό περιττῆς τάξεως τμῆμα, ὥστε νά σχηματίζονται ἄρτια τμήματα (4 ἤ 6), γιά νά μπορεῖ νά καταρτίζεται τό πρόγραμμα.

./.

γ) Νά διδάσκονται οἱ μαθητές μέ τήν ἴδια ὁμάδευση πού θά ἔχουν στήν ξένη γλῶσσα καί δυό τρίωρα μαθήματα ἤ ἕνα τρίωρο, ἕνα δίωρο καί ἕνα μονόωρο.

2.- Μέ ἕνα καθηγητή ξένης γλώσσας

Ἄν ὑπηρετεῖ ἕνας καθηγητής ξένης γλώσσας στό Γυμνάσιο καί ἕνας στό Λύκειο καί στό Λύκειο, ὁ καθηγητής τοῦ Γυμνασίου νά διδάσκει καί στό Γυμνάσιο καί ἀνάλογα μέ ὁ καθηγητής τοῦ Λυκείου νά διδάσκει καί στό Γυμνάσιο καί ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν τμημάτων νά ἐφαρμόζεται μιά ἀπό τίς προηγούμενες λύσεις.

Ἄν στό Γυμνάσιο καί στό Λύκειο ὑπηρετεῖ ἕνας μόνο καθηγητής ξένης γλώσσας ἤ ἄν ὑπηρετοῦν ἕνας καθηγητής τῆς Ἀγγλικῆς καί ἕνας τῆς Γαλλικῆς μέ τή μέριμνα τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ θά γίνεται ρύθμιση, ὥστε αὐτός ἤ αὐτοί νά διδάσκουν καί σ' ἄλλο σχολεῖο ἤ σχολεῖα καί καθηγητής ἤ καθηγητές ἀπό ἄλλο ἤ ἄλλα σχολεῖα νά διδάσκουν καί σ' αὐτό τό σχολεῖο, ὥστε νά εἶναι δυνατόν κατά τήν ἴδια διδακτική ὥρα νά διδάσκουν δυό καθηγητές ξένων γλωσσῶν στό ἴδιο σχολεῖο πάντοτε γιά τόν ἴδιο σκοπό: τό χωρισμό τῶν μαθητῶν σέ τμήματα κατά ἐπίπεδο γνώσεων.

Γιά τήν περίπτωση πού στό σχολεῖο ὑπηρετεῖ ἕνας μόνο καθηγητής ὑπάρχουν καί ἄλλες ἐναλλακτικές λύσεις.

Ἄν ἡ τάξη ἔχει 2 τμήματα, χωρίζεται σέ 2 τμήματα κατά ἐπίπεδο γνώσεων στήν ξένη γλώσσα (τμῆμα κατώτερο, τμῆμα ἀνώτερο) καί μέ τήν ἴδια σύνθεση διδάσκονται σ' αὐτά τά τμήματα καί ἕνα τρίωρο μάθημα ἤ ἕνα δίωρο καί ἕνα μονόωρο.

Ἄν ἡ τάξη ἔχει 3 τμήματα, χωρίζεται πάλι σέ 3 τμήματα κατά ἐπίπεδο γνώσεων στήν ξένη γλώσσα καί μέ τήν ἴδια σύνθεση τῶν τμημάτων διδάσκονται σ' αὐτά καί δυό τρίωρα μαθήματα ἤ ἕνα τρίωρο μέ ἕνα δίωρο καί ἕνα μονόωρο.

Σέ περίπτωση μονοτμημάτων τάξεων μπορεῖ τά τμήματα νά διχοτομοῦνται, ὅταν εἶναι μεγάλα ἤ νά ἐφαρμόζεται ἡ λύση πού προτείνω κατωτέρω γιά τά σχολεῖα μέ μικρό μαθητικό πληθυσμό.

Ὁ χωρισμός κατά ἐπίπεδο γνώσεων στήν ξένη γλώσσα νά μή γίνεται, ἄν ἀπό τά πράγματα δέν εἶναι ἀπαραίτητος. Ἄν π.χ. ἡ Α τάξη ἑνός σχολείου ἔχει 80 μαθητές σέ 2 τμήματα, ἀπό τούς ὁποίους οἱ 70 εἶναι ἄρχαρίοι καί μόνο οἱ 10 γνωρίζουν λίγα στοιχεῖα ξένης γλώσσας, νά μή γίνει ὁ χωρισμός. Ἀντίθετα, ἄν ὑπάρχουν 10 μαθητές, καί πιό πολύ ἄν ὑπάρχουν περισσότεροι προχωρημένοι στήν γλώσσα, ἐπιβάλλεται νά δημιουργηθοῦν 2 τμήματα ἀρχαρίων στή γλώσσα ἕνα κατώτερο καί ἕνα ἀνώτερο.

./.

Β' Σχολεῖα μέ μικρό μαθητικό πληθυσμό

Σέ σχολεῖα μέ μικρό μαθητικό πληθυσμό, ὅπως εἶναι τά ἐπαρχιακά, ὅπου συνήθως δέν ὑπάρχουν δυσκολίες στόν καταρτισμό τοῦ προγράμματος, ἐφόσον ὑπάρχουν μαθητές μέ διάφορο ἐπίπεδο γνώσεων στήν ξένη γλῶσσα, εἶναι δυνατόν καί πρέπει ἡ διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας νά γίνεται κατά ὁμάδες ὁμοίου ἐπιπέδου ἀνεξάρτητα ἀπό τάξη. Τό ἴδιο βέβαια θά μπορεῖ νά γίνεται καί σέ πολυπληθέστερα σχολεῖα, ἄν ὁ Διευθυντής τους μπορεῖ νά καταρτίσει πρόγραμμα. Γιά νά λειτουργεῖ τό πρόγραμμα εἶναι δυνατόν ἡ ξένη γλῶσσα νά διδάσκεται ὁρισμένες ἡμέρες τήν πρώτη διδακτική ὥρα καί ὁρισμένες ἄλλες τίς τελευταῖες, δεδομένου μάλιστα ὅτι σέ πολλά ἀπ' αὐτά τά σχολεῖα, λόγω ἐλλείψεων σέ καθηγητές ὁρισμένων εἰδικοτήτων (π.χ. μουσικῆς, τεχνικῶν κτλ.), οἱ ὧρες διδασκαλίας κατά ἑβδομάδα εἶναι λιγότερες ἀπ' ὅτις προβλεπόμενες καί ἑπομένως ὑπάρχει χρόνος. Ἄν ὅλοι οἱ μαθητές κατοικοῦν στήν ἕδρα τοῦ σχολείου, μπορεῖ νά διδάσκεται ἡ ξένη γλῶσσα καί τίς ἀπογευματινές ὧρες ἤ νά διδάσκεται ὁρισμένες ὧρες τό πρωί καί ὁρισμένες τό ἀπόγευμα.

Περιπτώσεις γιά τίς ὁποῖες τυχόν δέν προβλέπουμε ἀνωτέρω κάποια ρύθμιση νά τίς ἀντιμετωπίζει ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου πάντοτε σέ συνεννόηση μέ τόν καθηγητή τῆς ξένης γλώσσας, τό σύλλογο τῶν καθηγητῶν καί τόν προϊστάμενο Γενικό Ἐπιθεωρητή. Ὁ σκοπός πάντοτε θά εἶναι νά βρίσκονται ἱκανοποιητικοί τρόποι ρυθμίσεως τοῦ προγράμματος, ὥστε νά διδάσκονται οἱ μαθητές τήν ξένη γλῶσσα κατά ὁμάδες τοῦ ἴδιου ἐπιπέδου γνώσεων. Ὅμως κάθε λύση πού θά υἱοθετεῖται θά πρέπει νά ὑπηρετεῖ πρώτιστα τό σχολεῖο καί τούς μαθητές. Μέ κανένα τρόπο οἱ ρυθμίσεις γιά τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν νά μήν ἀφήνουν κενά στό πρόγραμμα καί νά μήν ἀπορρυθμίζουν τή λειτουργία τοῦ σχολείου.

Γιά τή βαθμολογία τῶν μαθητῶν νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει σημαντικό πρόβλημα. Ἡ βαθμολογία, ἄλλωστε, δέν εἶναι σκοπός. Ὁπωσδήποτε ὁ κάθε μαθητής θά βαθμολογεῖται ἀνάλογα μέ τήν ἐπίδοσή του στό τμῆμα τῆς ξένης γλώσσας πού ἀνήκει. Ὁ βαθμός μπορεῖ νά χαρακτηρίζεται μέ μιά ἔνδειξη. Ἄν π.χ. ἕνας μαθητής ἀνήκει στό κατώτερο τμῆμα καί ἔχει βαθμό 14, νά γράφεται κατώτερο 14 ἤ Α14, ἄν ἀνήκει στό ἀνώτερο, νά γράφεται Ἀνώτερο 14 ἤ Β14 κτλ.

Μετάταξη μαθητῶν ἀπό κατώτερο τμῆμα ξένης γλώσσας σ' ἀνώτερο ἤ ἀντίθετα, ὅπως ἐπίσης ἀνασύνθεση τῶν τμημάτων τῆς ξένης γλώσσας στήν ἀρχή κάθε διδακτικοῦ ἔτους δέν τή συνιστῶ. Γιατί θά δημιουργοῦνται προβλήματα διδακτέας ὕλης. Καί ἀκόμα θά συμβεῖ μαθητές ἀνώτερων τμη-

./.

μάτων τῆς Β' καὶ Γ' Λυκείου νὰ ζητοῦν νὰ φοιτοῦν σὲ κατώτερα τμήματα γιὰ νὰ παίρνουν μεγαλύτερο βαθμὸ στὸ μάθημα. Οἱ μαθητές, λοιπόν, νὰ παραπολουθοῦν σ' ὅλες τὶς τάξεις τὸ τμῆμα στὸ ὁποῖο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ θὰ ἐντάσσονται.

Μὲ τὴν υἱοθέτηση τῶν ἀνωτέρω λύσεων, ποὺ μποροῦν νὰ ἐφαρμοστοῦν ἀπὸ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος, θὰ δοθοῦν ὁδηγίες γιὰ τὸ πρόγραμμα ποὺ θὰ ἐφαρμόζεται.

Σὲ περίπτωση ποὺ ἀπὸ τὴ μειοτοποίηση στὸ ἴδιο σχολεῖο ἕνα μέρος μαθητῶν ἔχει διδαχτεῖ τὴν Ἀγγλικὴ καὶ ἕνα ἄλλο μέρος τὴ Γαλλικὴ, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διδάσκονται καὶ οἱ δυὸ γλῶσσες. Στὴν Α' τάξη ὅμως θὰ διδάσκεται μιὰ γλῶσσα καὶ τὸ ἴδιο θὰ γίνει προοδευτικὰ καὶ στὶς ἄλλες τάξεις, ὥστε στὸ μειωτὸ σχολεῖο μετὰ ἀπὸ 3 χρόνια νὰ διδάσκεται πάλι μιὰ γλῶσσα. Καὶ ἡ γλῶσσα ποὺ θὰ διδάσκεται στὸ Γυμνάσιο θὰ διδάσκεται καὶ στὸ Λύκειο.

Θὰ πρέπει κάποτε νὰ φτάσουμε στὸ σημεῖο νὰ μὴν ἐπιβάλλουμε στοὺς μαθητὲς τὴ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ διδασκόμενες ξένες γλῶσσες, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀφήνουμε ἐλεύθερους νὰ ἐπιλέγουν οἱ ἴδιοι τὴ γλῶσσα ποὺ ἐπιθυμοῦν. Καὶ νὰ γίνει στὸ Λύκειο ἕνας τρίτος κύκλος σπουδῶν, στὸν ὁποῖο θὰ διδάσκεται σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ μιὰ δεύτερη ξένη γλῶσσα.

Εἶναι ἀνάγκη ἀκόμα νὰ ρυθμιστεῖ ὥστε μαθητὲς ποὺ μετεγγράφονται σὲ πόλεις ποὺ στὰ σχολεῖα τους διδάσκονται καὶ οἱ δυὸ ξένες γλῶσσες νὰ ἐγγράφονται ὑποχρεωτικὰ σὲ σχολεῖο ποὺ διδάσκεται ἡ γλῶσσα ποὺ ἔχουν διδαχτεῖ.

Τὴ δυνατότητα ἐφαρμογῆς τῶν προτεινόμενων ἀνωτέρω λύσεων ἐξετάσαμε σὲ κοινὴ σύσκεψη ἐγὼ καὶ οἱ κ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ καὶ Τρ. Τριανταφύλλου, Εἰδικὸς Συνεργάτης τοῦ ΚΕΜΕ. Ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης ἀνέλαβε καὶ ἔκανε τὶς σχηματικὲς παραστάσεις ἐφαρμογῆς τῶν προτεινόμενων λύσεων ποὺ ἐπισυνάπτονται.

3.- Ζητεῖται ἀπότομη αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν ἢ αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

Γι' αὐτὸ τὸ αἴτημα παρατηρῶ τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὰ προγράμματα ποὺ κατάρτισε τὸ ΚΕΜΕ οἱ ὧρες τῶν ξένων γλωσσῶν δὲ μειώθηκαν, ὅπως συνέβη μὲ ἄλλα μαθήματα. Ἀντίθετα στὴν Α' τάξη τοῦ Λυκείου προστέθηκε 1 ὥρα, ἀπὸ 2 ἔγιναν 3. Ἐντούτοις, ἐπειδὴ ἡ γνώση ξένων γλωσσῶν εἶναι πολύτιμο ἐφόδιο γιὰ τὴ ζωὴ στὴν ἐποχή μας, σὲ μιὰ ἀναπροσαρμογὴ τῶν προγραμμάτων νομίζω ὅτι οἱ ὧρες τῶν ξένων γλωσσῶν πρέπει νὰ αὐξηθοῦν καὶ νὰ γίνει τέτοια ρύθμιση, ὅπως σημείωσα, ὥστε σ' ἕναν κύκλο προαιρετικῶν μαθημάτων ὁ μαθητὴς νὰ ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἐπιλέγει καὶ μιὰ δεύτερη γλῶσσα. Εἶναι ἀπαραίτητο ὅμως πρῶτα νὰ συμ-

./.

πληρωθοῦν ὅλα τά κενά σέ διδακτικό προσωπικό καί νά πετύχει ἡ διδασκαλία τῆς πρώτης γλώσσας, νά πείσουν τό σχολεῖο οἱ καθηγητές τῶν ξένων γλωσσῶν ὅτι μποροῦν νά καταργήσουν τό φροντιστήριο.

Μέ τήν εὐκαιρία σημειώνω ὅτι πρέπει νά ἀντιμετωπιστεῖ καί τό πρόβλημα τῆς διδασκαλίας μιᾶς ξένης γλώσσας στίς δυό τελευταῖες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ, γιατί ἡ ἡλικία αὐτή εἶναι πάρα πολύ πρόσφορη γιά τήν ἐκμάθηση ξένων γλωσσῶν. Γι' αὐτό καί ἀπό ἐκείνη τήν ἐποχή τό παιδί ἀρχίζει τό φροντιστήριο. Καί γιά νά καταργηθεῖ τό φροντιστήριο πρέπει τό σχολεῖο νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες πού προσφέρει τό φροντιστήριο στά παιδιά, ἀπό τήν ἡλικία πού ἀρχίζει νά τίς προσφέρει καί κάτω ἀπό τίς συνθῆκες πού τίς προσφέρει (ὀλιγομελῆ τμήματα, ἱκανοί διδάσκοντες, σύγχρονοι τρόποι καί μέσα διδασκαλίας κτλ.).

4.- Προβάλλεται ὡς αἴτημα ἡ ὀργάνωση ταχύρρυθμων σεμιναρίων γιά τούς νεοδιορισμένους καθηγητές τῶν ξένων γλωσσῶν. Συμφωνῶ ἀπολύτως καί προσθέτω ὅτι τέτοια σεμινάρια εἶναι ἀναγκαῖα γιά τούς ἐπαιδευτικούς ὅλων τῶν εἰδικοτήτων.

5.- Ζητεῖται νά διευρυνθοῦν οἱ θέσεις τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν. Τό αἴτημα εἶναι λογικό. Τρεῖς μόνο ἐπιθεωρητές πού ὑπάρχουν (2 Ἀγγλ. καί 1 Γαλλικῆς) δέν μποροῦν νά ἀνταποκριθοῦν στά ἐποπτικά καί καθοδηγητικά τους καθήκοντα. Δίκαιο εἶναι νά ὑπάρχουν τόσοι Ἐπιθεωρητές ξένων γλωσσῶν ὅσοι περίπου εἶναι καί οἱ Ἐπιθεωρητές ἄλλων εἰδικοτήτων μέ τόν ἴδιο σχεδόν ἀριθμό προσωπικοῦ στά σχολεῖα.

6.- Λογικό εἶναι καί τό αἴτημα τοῦ κλάδου τῶν καθηγητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν νά ἐκπροσωποῦνται στό ΚΕΜΕ.

7.- Λογική εἶναι καί ἡ πρόταση νά ζητεῖται ἡ γνώμη τῶν Ἐπιθεωρητῶν ξένων γλωσσῶν γιά τά πρόσωπα πού ἐπιλέγονται γιά συμμετοχή σέ ἐπιτροπές πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο μελέτης θέματα τῶν ξένων γλωσσῶν, πρᾶγμα πού ἀλλωστε γίνεται ἀπό τό ΚΕΜΕ.

8.- Τέλος τό αἴτημα γιά νά στέλλονται κάθε καλοκαίρι καθηγητές τῆς Ἀγγλικῆς καί τῆς Γαλλικῆς ἀντίστοιχα στήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία, γιά νά ἀκούουν καί νά ὁμιλοῦν τήν ξένη γλῶσσα, νομίζω ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά ἱκανοποιηθεῖ παρά σ' ἕνα βαθμό. Καθηγητές τῶν ξένων γλωσσῶν πού ἀποδεδειγμένα θά ζοῦσαν ἕνα διάστημα κατά τή διάρκεια τῶν διακοπῶν στή χώρα, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ γλῶσσα πού διδάσκουν, θά ἦταν δυνατόν νά ἐνισχύονται μέ κάποιο ἐπίδομα πού νά καλύπτει μέρος ἀπό τά ἔξοδά τους.

Ὡς πρός τόν τρόπο ἐξετάσεως τῆς ξένης γλώσσας σέ ὑπόμνημα τῆς Ἐπιθεωρήτριας τῆς Ἀγγλικῆς διδας Πανταζῆ πού ὑποβάλλεται συνημμένα

./.

προτείνονται τά ἀκόλουθα:

α) Νά δίδεται τό διδαγμένο κείμενο στούς μαθητές προλυγραφημένο ἤ νά γράφεται στόν πίνακα καί νά μήν ὑπαγορεύεται.

β) Ἡ ἔκταση τοῦ κειμένου νά μήν ὑπολογίζεται μέ σειρές ἀλλά μέ λέξεις.

γ) Νά ἐλέγχεται ἡ κατανόηση τοῦ κειμένου μέ πολλαπλές ἐρωτήσεις.

δ) Οἱ ἀσκήσεις νά εἶναι 4 γιά κάθε τάξη καί νά καλύπτουν ὅλο τό φάσμα τῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν.

Νομίζω ὅτι τό πρόβλημα τῶν ἐξετάσεων πρέπει νά ἀντιμετωπιστεῖ συνολικά γιά ὅλα τά μαθήματα μέ τήν ἔκδοση Π.Δ/τος. Τότε νά ληφτοῦν ὑπόψη καί οἱ παραπάνω προτάσεις.

Ἐπακολούθησε συζήτηση. Εἰδικότερα ὁ κ. Βῶρος ἐπεσήμανε:

α) Ὅτι ὅλες αὐτές οἱ προτάσεις, ἐφαρμόσιμες κατ' ἀρχή, συνεπάγονται κάποια δαπάνη σέ διδακτικό προσωπικό καί εἶναι ἀνάγκη νά γίνει ἕνας σχετικός ἀδρομερής ὑπολογισμός.

β) Ὅτι ὡς πρῶτο ἐφικτό βῆμα γιά τή βελτίωση τῆς θέσης τοῦ μαθήματος μπορεῖ νά εἰσαχθεῖ τοῦτο τό μέτρο: ἀπό τό σχολικό ἔτος 1982-83 ὁ βαθμός στό ἀπολυτήριο τοῦ γυμνασίου θά εἶναι στοιχεῖο ἀπαντητό γιά νά γίνει κανείς δεκτός στίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις τοῦ Λυκείου. Ἀργότερα (3 χρόνια) ὁ ἴδιος ὅρος νά ἰσχύσει καί γιά τήν εἰσοδο στά ΑΕΙ.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης κατέθεσε σχετικό σημείωμα πού ἔχει ὡς ἑξῆς:
Σχετικά μέ τά ὅσα προτείνει ὁ εἰσηγητής γιά τή διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν ἀπό σχολεῖα τῆς Μ.Ε. μειοφηφῶ ὡς πρός τό ἑξῆς σημεῖο:

Ὁμάδες μαθητῶν (GROUPES), ἀνάλογα μέ τό ἐπίπεδο γνώσης τους στή γλῶσσα, μποροῦν νά δημιουργηθοῦν κατατάσσοντας εἴτε χωριστά τούς μαθητές κάθε τάξης σέ ὁμάδες (ὁριζόντια κατάταξη) εἴτε γενικά ὅλους τούς μαθητές τοῦ σχολείου, δηλ. καί τῶν τριῶν τάξεων, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ὀργανική τους τάξη (κάθετη κατάταξη).

Ὡς πρός τή βαθμολογία τώρα τῶν μαθητῶν ἔχω τή γνώμη ὅτι, ἄν αὐτή κατά τόν εἰσηγητή τοῦ θέματος ἀπορρέει ἁπλῶς ἀπό τήν ἐπίδοσή τους στήν ὁμάδα πού ἀνήκουν, δέ θά ἀνταποκρίνεται συγκριτικά μέ τήν ἄλλη ἤ ἄλλες ὁμάδες στήν ἀλήθεια. Ἔτσι, ἕνα 12 π.χ. μαθητῆ τῆς ὁμάδας τῶν ἀρχαρίων θά εἶναι στήν οὐσία πολύ κατώτερο ἀπό τό 12 μαθητῆ τῆς ὁμάδας προχωρημένων. Οὔτε ἡ λύση μέ τό χαρακτηρισμό βαθμοῦ 12 α' ποιότητας καί 12 β' ποιότητας ἱκανοποιεῖ. Θά δημιουργηθεῖ μάλιστα καί ἀδικία στήν περίπτωση πού ὑπολογίζεται ὁ γενικός βαθμός γιά τίς πανελλήνιες ἐξετάσεις ἤ

./.

καί γιά ὁποιαδήποτε χρήση τοῦ τίτλου.

Οἱ μαθητές πού, ἔστω, λόγω εὐνοϊκῶν περιστάσεων εἶναι προχωρημένοι στή διδασκόμενη γλῶσσα, ἐνδέχεται νά πάρουν μικρότερο βαθμό στήν ὁμάδα α' κατηγορίας, πού ἀνήκουν, ἀπό τό βαθμό πού θά πάρει ἕνας μαθητής στήν ὁμάδα ἀρχαρίων, καί τοῦτο θά εἶναι ἄδικο.

Τί προτείνω ὡς λύση:

Δημιουργοῦνται ὁμάδες μαθητῶν, 2-3, ἀνάλογα μέ τό ἐπίπεδο γνώσης στήν Ξένη Γλῶσσα. Ἄν μέν πρόκειται γιά δυό ὁμάδες, οἱ ἀρχάριοι καί ὅσοι κατέχουν ἐλάχιστα στοιχεῖα κατατάσσονται στήν ὁμάδα ἀρχαρίων, οἱ ἄλλοι στήν ὁμάδα προχωρημένων. Ἄν πρόκειται γιά τρεῖς ὁμάδες, οἱ ἀρχάριοι ἀποτελοῦν τήν ὁμάδα τῶν ἀρχαρίων, ὅσοι κατέχουν στοιχεῖα τή μέση ὁμάδα καί οἱ προχωρημένοι τήν ὁμάδα τῶν προχωρημένων.

Ὅλες οἱ ὁμάδες θά διδάσκονται τήν αὐτή ὕλη καί ὑποχρεωτικά θά συμβαδίζουν, μέ τή μόνη διαφορά ὅτι οἱ ἀνώτερες ὁμάδες θά ἐπεκτείνονται καί θά ἐμβαθύνουν περισσότερο. Μέ τή ρύθμιση αὐτή θά εἶναι δυνατόν ἕνας μαθητής μέ ἐπίδοση στήν ὁμάδα ἀρχαρίων νά μεταπηδήσει, δέ ὁποιαδήποτε στιγμή τοῦ σχολικοῦ ἔτους, στήν ὁμάδα προχωρημένων, ἀλλά καί ἕνας ἀμελής νά κατέβει ἀπό ἀνώτερη ὁμάδα σέ κατώτερη. Γι' αὐτό πρέπει στίς ὁμάδες, 2 ἤ 3, νά διδάσκει ὁ ἴδιος καθηγητής.

Ἔτσι ἡ βαθμολογία θά εἶναι ἴσια γιά ὅλους τούς μαθητές τῆς ἴδιας τάξης καί σχετικά δικαιότερη, κάθότι οἱ μαθητές κατώτερης ὁμάδας ὑπερβαίνοντας ἕναν ὁρισμένο βαθμό ἐπίδοσης θά μεταπηδοῦν αὐτόματα στήν ἀνώτερη ὁμάδα, σέ ὁποιαδήποτε στιγμή τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

Βέβαια, καί ἕνας ἀρχάριος στήν ἀρχή μαθητής πού καταρθώνει νά ἀριστεύσει στή συγκεκριμένη ὕλη πού ἀπαιτεῖ τό πρόγραμμα, θά βαθμολογηθεῖ μέ ἄριστα, ὅπως καί ἐκεῖνος ὁ μαθητής πού ἀπό τό σπίτι του ξέρει ἄριστα τή γλῶσσα.

Σχετικά μέ τήν ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ ἡ εἰδική συνεργάτης στό ΚΕΜΕ Ε. Γκούμα εἶπε τά ἑξῆς:

Τό θέμα τῆς βελτιώσεως τῶν καθηγητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν εἶναι ἀπόλυτα συνυφασμένο μέ τά σεμινάρια ἐπιμορφώσεώς τους.

Θεωρῶ πώς τά μέχρι τώρα σεμινάρια δέν ἐπαρκοῦν γιά τίς ἀνάγκες τῶν καθηγητῶν, πολλές φορές μάλιστα αὐτά εἶναι ἀνεπαρκῆ, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου τό φετινό Σεπτέμβριο.

Προτείνουμε τά ἑξῆς:

1.- Αὔξηση τῶν σεμιναρίων ἐπιμορφώσεως γιά κάθε ξένη γλῶσσα τοῦ

./.

ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Ἐκτός ἀπό ἐκεῖνα ποῦ ὀργανώνονται ἀπό τά ξένα ἱδρύματα, μέ τήν ἄμεση ἐποπτεία, εἰ δυνατόν, τοῦ ΚΕΜΕ νά ὀργανώνονται ἀπό εἰδικευμένους ἐπαιδευτικούς καί τούς ὑπεύθυνους τῆς ξένης γλώσσας τοῦ ΚΕΜΕ καί ἄλλα ἐπιμορφωτικά σεμινάρια στίς κυριότερες πόλεις τῆς χώρας. Αὐτά θά πρέπει νά εἶναι τουλάχιστον ἑτήσια καί νά ἔχουν διάρκεια ἀπό 5-20 ἡμέρες. Θά πρέπει νά καλύπτουν μιά σημαντική μεθοδολογική ἐνημέρωση γιά τή διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας, ὑποδειγματική διδασκαλία μέ τά περισσότερα μέσα καί κυρίως πρακτικές ἐφαρμογές ἀπό τούς ἀριστοὺς καθηγητές-καθηγητές τῶν σεμιναρίων γιά τήν ἐμπέδωση τῶν νέων ἔμαθαν.

2.- Οἱ καθηγητές ποῦ στά σεμινάρια θά παρουσιάζονται ὡς ἰδιαίτερα ἱκανοί καί ἡ ἱκανότητά τους αὐτή θά εἶναι σύστοιχη μέ τήν ἱκανότητά τους στό σχολεῖο, ὅπως αὐτή θά φαίνεται ἀπό τόν ὑπηρεσιακό τους φάκελο, νά στέλλονται μέ δαπάνες τοῦ Κράτους νά παρακολουθοῦν σεμινάρια ἢ μαθήματα σέ εἰδικά σχολεῖα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Οἱ καθηγητές πού θά ἐπιμένουν περισσότερο στίς σπουδές τους καί θά τίς ὁλοκληρώνουν μέ τήν εἰδίκευσή τους στό ἐξωτερικό ἐπιστρέφοντας θά ἀποτελοῦν τίς ὁμάδες ἐργασίας γιά τά σεμινάρια, ποῦ θά γίνονται στή χώρα γιά τούς καθηγητές τῆς ξένης γλώσσας.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1.- Τά ἔγγραφα ἀριθμ. Γ/5224/5-9-79 καί Γ/5635/22-9-79 καθώς καί τά συνημμένα σ' αὐτά ὑπομνήματα, τηλεγραφήματα καί λοιπά ἔγγραφα,

2.- Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,

3.- Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Δ. Σαλιᾶ,

4.- Τή συζήτηση ποῦ ἐπακολούθησε καί τίς προτάσεις ποῦ διατυπώθηκαν,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σαλιᾶ καί γνωμοδοτεῖ νά προβεῖ ἡ Διοίκηση μέ βάση αὐτή τήν εἰσήγηση στίς ἀπαραίτητες ρυθμίσεις καί νά συντάξει σχετική ἐγκύκλιο πρός τά σχολεῖα γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν τουλάχιστο ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους. Μειοψηφεῖ ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης μόνο ὡς πρός τή βαθμολογία τῶν μαθητῶν γιά τούς λόγους ποῦ ἀναφέρει στό σημείωμά του ποῦ παρατέθηκε ἀνωτέρω. Σχηματική παράσταση τῶν ἐναλλακτικῶν λύσεων γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν ἐπισυνάπτεται στό πρακτικό.

Ὡς πρός τίς συνέπειες τῆς βαθμολογίας τοῦ μαθήματος γιά τήν προαγωγή, ἀνεξέταση ἢ ἐπανάληψη τῶν μαθημάτων τῆς ἴδιας τάξεως, τό Τμῆμα

./..

προτείνει ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος 1980-1981 ἡ κάτω τοῦ 10 βαθμολογία τοῦ μαθήματος νά συμφηφίζεται μόνο ἀπότά πρωτεύοντα μαθήματα. Μετά ἀπό δυό σχολικά ἔτη ἀπό τώρα, δηλαδή ἀπό τό σχολικό ἔτος 1982-83 νά καλύπτεται ἡ κάτω τῆς βάσεως βαθμολογία τοῦ μαθήματος ἀπό τά πρωτεύοντα μόνο ἄν αὐτή εἶναι 9 ἤ 8. Ἡ κάτω τοῦ 8 βαθμολογία νά μήν καλύπτεται.

Γιά τόν τρόπο ἐξετάσεως τοῦ μαθήματος τό Τμῆμα ἔκρινε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἐξεταστεῖ συνολικά τό ἐξεταστικό πρόβλημα γιά ὅλα τά μαθήματα καί ὕστερα νά γίνει εἰσήγηση τοῦ Τμήματος πρός τή Διοίκηση γιά τή σύνταξη σχετικοῦ Π.Δ/τος.

Ἐπισημαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι ἀνάγκη, ἀνεξάρτητα ἀπό τή συνολική ρύθμιση νά ἐναρμονιστεῖ τό Διάταγμα περί ἐξετάσεων τῶνξένων γλωσσῶν τοῦ λυκείου μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού δέν προβλέπει διδασκαλία μεταφράσεως.

Ὡς πρός τήν ἐπιμόρφωση τῶνκαθηγητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν στίς χῶρες ὅπου ὁμιλεῖται ἡ γλῶσσα πού διδάσκουν, τό Τμῆμα κρίνει ὅτι θά πρέπει νά ἐνισχύονται οἰκονομικά γιά νά καλύπτουν μέρος τουλάχιστο ἀπό τά ἔξοδά τους οἱ καθηγητές πού κατά τίς θερινές διακοπές ἀποδεδειγμένα θά παρακολουθοῦν σεμινάρια ἤ μαθήματα σέ εἰδικές σχολές ξένων χωρῶν.

Ἡ συζήτηση γιά τά 20, 30 καί 40 θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συζήτηση.

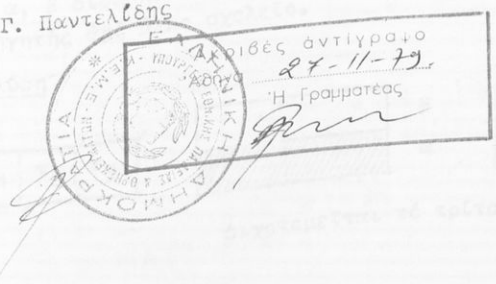
Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Δαραφωνίτου

Γ. Παντελίδης

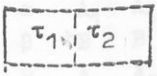

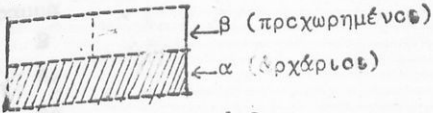
Χωρισμός τμημάτων μιᾶς τάξεως
κατά ἐπίπεδο γνώσεων γιά τή διδασκαλία ξένης γλώσσας.

I) 2 Καθηγητές: A_1 καί A_2

α) Ἀριθμός τμημάτων ἄρτιος

Τά τμήματα ἀνά δύο χωρίζονται σέ 2 ἐπίπεδα γνώσεων

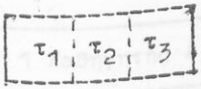

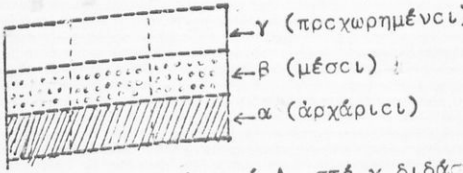
Διδάσκουν ταυτόχρονα οἱ A_1, A_2 στό α καί β.

β) Ἀριθμός τμημάτων περιττός

Λύση τοῦ προβλήματος ἄν τά τμήματα εἶναι τρία.

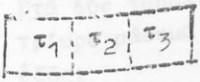
1η λύση

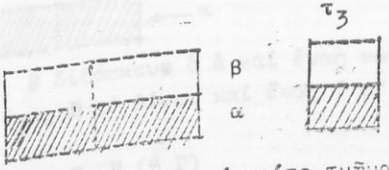

στά α, β διδάσκουν οἱ ὑπάρχοντες A_1 καί A_2 στό γ διδάσκει καθηγητής ἀπό ἄλλο σχολεῖο.

2η λύση

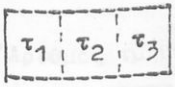

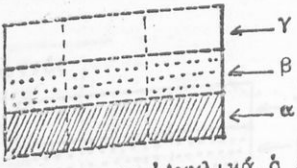

Διχοτομεῖται τό τρίτο τμῆμα

./.

Ξη λύση:

Στά τμήματα α, β, γ διδάσκουν: Ἀγγλικά ὁ A_1 στά α καί β
" ὁ A_2 στό γ
Ἕνα δίωρο μάθημα ὁ Β
Ἕνα μονόωρο " ὁ Γ

κατά τό ἀκόλουθο πρόγραμμα

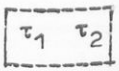
α	A_1	A_1	A_1	Β	Β	Β
β	Β	Β	Γ	A_1	A_1	A_1
γ	A_2	A_2	Β	Γ	Β	A_2

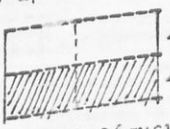
Ἐναλλακτική λύση: οἱ Β καί Γ ἔχουν τρίωρα μαθήματα ὁπότε ἡ διδασκαλία γίνεται κατά τό ἑξῆς πρόγραμμα:

α	Β	Β	Β	Γ	Γ	Γ	A_1	A_1	A_1
β	Γ	Γ	Γ	A_1	A_1	A_1	Β	Β	Β
γ	A_2	A_2	A_2	Β	Β	Β	Γ	Γ	Γ

II) 1 Καθηγητής Α

α) Ἀριθμός τμημάτων ἄρτιος

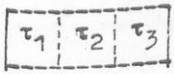

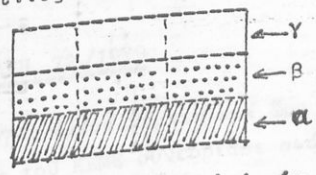

Στά δύο τμήματα α, β διδάσκουν ὁ Α καί ἕνας καθηγητής Β μέ τρίωρο μάθημα (ἤ ἕνας Β μέ δίωρο καί ἕνας Γ μέ μονόωρο) ὡς ἑξῆς:

α	Α	Α	Α	Β	Β	Β (ἤ Γ)
β	Β	Β	Β(ἤ Γ)	Α	Α	Α

β) Ἀριθμές τμημάτων περιττές

Στά τμήματα α, β, γ διδάσκουν ἐντές ἀπέ τέν Α καί δύο ἄλλοι Β καί Γ τρίωρα μαθήματα ὡς ἑξῆς:

α	Α	Α	Α	Γ	Γ	Γ	Β	Β	Β
β	Β	Β	Β	Α	Α	Α	Γ	Γ	Γ
γ	Γ	Γ	Γ	Β	Β	Β	Α	Α	Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 72/1979

Σήμερα, 8 Νοεμβρίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.15 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Γραφεῖο 202).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ

Σύμβουλοι Β΄
Ἰ. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκᾶς
Ἠλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παναδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι
Ἰ. Σπορδίλης

Εἰσηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαΐδης
Κ. Κατσιμάνης
Σ. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἐπίσης ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ὀργάνωση σεμιναρίου γιά καθηγητές ἀγγλικῆς. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Ὑπόμνημα Β. Νοφλα (γιά τή συγγραφή Στοιχείων Φιλοσοφίας Γ΄ Λυκείου). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ὀργάνωση σεμιναρίου γιά καθηγητές ἀγγλικῆς γλώσσας, κ. Φ. Βῶρος λέγει τά ἑξῆς:

./.

1.- Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/6658/25-10-1979 διαβιβάζεται ἀπό τή Διοίκηση ('Υπηρεσία 'Εκπαιδεύσεως) ἐπιστολή τοῦ ἐκδότη βιβλίων διδασκαλίας ἀγγλικῆς γλώσσας Π. Εὐσταθιάδη, μέ τήν ὁποία προτείνεται ἡ ἐνημέρους τῶν ἐκδοτῶν (συγγραφέων) διοργάνωση σεμιναρίων γιά τήν ἐνημέρωση τῶν καθηγητῶν ἀγγλικῆς σχετικά μέ τή διδακτική μεθοδολογία τῶν βιβλίων πού ἔχουν ἐγκριθεῖ ἀπό τό 'Υπουργεῖο μέ τήν προμήθεια τῶν διδασκομένων. Τήν ἐνημέρωση τῶν διδασκόντων προτείνεται νά κάνουν οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς ἤ ἐκπρόσωποί τους. Παρατίθεται στήν ἴδια ἐπιστολή τό ἀκόλουθο πρόγραμμα σεμιναρίων:

'Ηράκλειο Κρήτης	19-11-1979
Πάτρα	21-11-1979
'Αθήνα	23-11-1979
Βόλος	26-11-1979
Καβάλα	28-11-1979
Θεσσαλονίκης	30-11-1979

2.- Κανείς δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ τή χρησιμότητα σεμιναρίων ἐνημερωτικῶν γιά τό διδακτικό προσωπικό ἰδιαίτερα ὅταν πρόκειται οἱ συγγραφεῖς βιβλίων νά ἐνημερώσουν αὐτούς πού τά διδάσκουν.

Ὅμως ἡ ἀποδοχή σεμιναρίων πού ὀργανώνονται ἀπό ἰδιωτικούς φορεῖς καί μάλιστα σέ περίοδο λειτουργίας τῶν σχολείων εἶναι ἔξω ἀπό τίς ἁρμοδιότητες καί τά διαφέροντα μας. Μποροῦμε νά εὐχαριστήσουμε αὐτούς πού εἶχαν τήν πρωτοβουλία ἀλλά δέν μποροῦμε νά εἰσηγηθοῦμε στή Διοίκηση τήν ἀποδοχή τῆς πρόταση αὐτῆς.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Σχετικά μέ τήν πρόταση Π. Εὐσταθιάδη καί Υἱῶν γιά τή διοργάνωση ἐνημερωτικῶν σεμιναρίων ἀπό τούς ἐκδότες - συγγραφεῖς βιβλίων διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας δέν μπορεῖ νά γίνει καί συζήτηση, ἐφόσον ἡ πρόταση προέρχεται ἀπό ἰδιωτικό φορέα (ἤ φορεῖς).

'Η θέση αὐτή εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό ἄλλους τυχόν ἐνδοιασμούς πού θά διατυπώνονταν, ἄν γινόταν συζήτηση γιά τήν οὐσία τοῦ θέματος (π.χ. ἐ-

./.

ξασφάλιση συμμετοχῆς ὅλων τῶν συγγραφέων ἐκδοτῶν γιά λόγους ἴσης μεταχείρισης, μή ἀπασχόληση τῶν καθηγητῶν σέ ὧρες λειτουργίας τῶν σχολείων κλπ.).

Κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος παρέστησαν οἱ ἐπιστημονικοί συνεργάτες Τρ. Τριανταφύλλου καί Ε. Γκούμα οἱ ὁποῖοι καί κατέθεσαν τίς προτάσεις τους πού βρίσκονται στά πρακτικά ὡς παραστατικά.

Ἡ συζήτηση γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

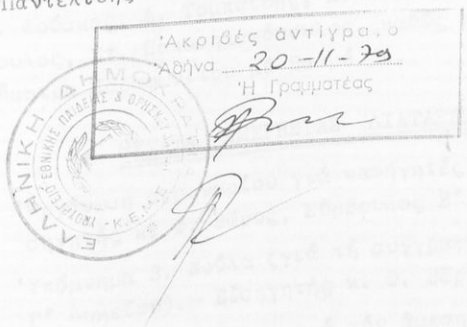
Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Ζαραφωνίτου

Γ. Παντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 73/1979

Σήμερα, 10 Νοεμβρίου 1979, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα Ὁλομελείας).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α' ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας καί Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σιορδέλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Δ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ὀργάνωση σεμιναρίου γιά καθηγητές Ἀγγλικῆς Γλώσσας. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο – Ὑπόμνημα Β. Νοβλα (γιά τή συγγραφή στοιχείων Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο – Πρόταση κ. Φ. Βώρου γιά τήν ἄμεση διοργάνωση ἐνημερωτικῶν σεμιναρίων στό Ν. Ἀττικῆς.

ΘΕΜΑ 4ο – Ἀποστολή ὁδηγιῶν γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος, Ψυχολογία Β' Λυκείου.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο άρμόδιος εισηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', 'Οργάνωση σεμιναρίων γιά καθηγητές τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας λέγει τά ἑξῆς:

1.- Μέ τό Γ/5109/29-8-1979 ἔγγραφο ζητεῖται γνωμοδότηση γιά τή σκοπιμότητα καί δυνατότητα ὀργάνωσης σεμιναρίων στήν πρωτεύουσα καί τή συμπρωτεύουσα, γιά θεωρητική καί πρακτική κατάρτιση τῶν καθηγητῶν ἀγγλικῆς γλώσσας. Μέ τό Γ/5382/26-9-1979 ἔγγραφο πέμπονται συμπληρωματικά στοιχεῖα γιά τό ἴδιο θέμα (πρόγραμμα: θέματα καί διδάσκοντες).

2.- Τό προτεινόμενο πρόγραμμα καλύπτει τρεῖς μέρες καί προβλέπει ὧρες ἐπιμόρφωσης πρωΐ καί ἀπόγευμα (09.00 - 13.00 καί 17.30 - 20.30). 'Αρχικά τό πρόγραμμα ἀναφερόταν σέ μέρες τοῦ Σεπτέμβρη.

3.- Κανείς δέν μπορεῖ νά ἀμφισβητήσει τή σκοπιμότητα· ἐνδοιασμοί ὑπάρχουν γιά τή δυνατότητα τούτη τήν ὥρα πού, ὕστερα ἀπό πολλή καθυστέρηση καί ἀγώνα, μόλις ἔχουν μπορέσει τά σχολεῖα τοῦ λειτουργήσουν νά μποῦν σέ κάποιο ρυθμό λειτουργίας.

4.- Γιά τούς λόγους αὐτούς προτείνω:

α) Τό προτεινόμενο πρόγραμμα (μέ τό θεματολόγιο καί τό προσωπικό του) νά ἐπανεξετασθεῖ γιά τό Σεπτέμβριο 1980 καί νά διευρυνθεῖ χρονικά καί τοπικά, ὥστε νά καλύφει ὅσο γίνεται πιό μεγάλο ἀριθμό καθηγητῶν καί πιό πλατιά περιοχή τῆς χώρας. Ἴσως εἶναι σκόπιμο καί νά συνεξετασθεῖ μέ ἀντίστοιχη πρόταση τῆς ἄλλης ἐπιθεώρησης πού καλύπτει τή Β. 'Ελλάδα. Καί νά γίνει ἔγκαιρη προεργασία.

β) Γιά τή διανυόμενη σχολική περίοδο νά ὀργανωθοῦν ἔκτακτες ἡμιήμερες συγκεντρώσεις τῶν καθηγητῶν, μόνο γιά θέματα διδακτικῆς-παιδαγωγικῆς - ὄχι σέ ὧρες διδασκαλίας - μέ πρωτοβουλία τῆς ἐπιθεωρήτριας πού θά ἐνημερώνει σχετικά τήν 'Εποπτεία καί τίς οἰκεῖες Διοικητικές 'Επιθεωρήσεις.

γ) Κατά τήν ἴδια τούτη σχολική περίοδο εἶναι σκόπιμο ἡ 'Επιθεώρηση καθηγητῶν ἀγγλικῆς νά ἐμπεταλλευθεῖ παρεμφερεῖς δραστηριότητες τοῦ ΚΕΜΕ (Τμῆμα Μ.Ε.), γιά νά ἀπασχολεῖ σέ ἐπιμορφωτικά σεμινάρια τούς καθηγητές της τίς ἴδιες μέρες πού φιλόλογοι καί μαθηματικοί θά προσκαλοῦνται σέ ἄλλες ἐπιμορφωτικές συγκεντρώσεις.

Τό Τμῆμα Μ.Ε, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, καί ἀφοῦ συζήτησε ἐκτενῶς γιά τό θέμα,

./.

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β', ὡς ἔχει.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο καί 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἐνέκρινε τήν ἀποστολή τῶν ὁδηγιῶν γιά τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας. Οἱ ὁδηγίες αὐτές ἐπισυνάπτονται.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Παντελίδης

Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ψυχολογίας
Β' Λυκείου

Γενικές παρατηρήσεις (ὡς πρός τόν τρόπο διδασκαλίας)

Οἱ παρακάτω ὁδηγίες ἔχουν σκοπό νά βοηθήσουν τόν καθηγητή πού διδάσκει τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας γιά νά ἀνταποκριθεῖ καλύτερα στίς ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος καί τῶν μαθητῶν του, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἔχει διαπιστωθεῖ ἀπό διάφορες ἔρευνες, ἔχουν γιά τό μάθημα αὐτό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί μάλιστα περιμένουν νά πάρουν κάποια ἀπάντηση καί σέ ὁρισμένα ἀτομικά τους θέματα ἤ καί προβλήματα. Τό τελευταῖο εἶναι αὐτονόητο, ὅταν λάβει κανείς ὑπόψη ὅτι ὁ ἄνθρωπος γενικά ἀντιμετωπίζει ψυχολογικά προβλήματα ποικίλης φύσεως σέ διάφορες καταστάσεις ζωῆς. Τά προβλήματα αὐτά εἶναι κατά τήν ἐφηβική ἡλικία ἀκόμη πιό ἔντονα καί χαρακτηρίζονται κυρίως ἀπό τή συναισθηματική εὐαισθησία καί ἀστάθεια, γνωρίσματα πού μέ τήν ψυχοσωματική ἐξέλιξη τοῦ ἀτόμου ὑποχωροῦν δίνοντας τόπο στήν ψυχική ὡριμότητα καί τήν προσαρμογή τοῦ ἀτόμου στό κοινωνικοπολιτιστικό γενικά περιβάλλον του.

Γιά νά μήν ἀπογοητευθοῦν στίς παραπάνω προσδοκίες τους οἱ μαθητές θά πρέπει ναταρχήν νά τούς ἐξηγηθεῖ τό γεγονός ὅτι τό μάθημα τῆς Ψυχολογίας, ἔτσι ὅπως τουλάχιστο προβλέπεται ὡς τώρα μέ βάση τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα πού ἰσχύει, - σημειώνουμε, ὅτι ἔχει ναταρτιστεῖ τελείως νέο Α.Π. τοῦ μαθήματος πού θά ἰσχύσει σύντομα - εἶναι μιά γενική συστηματική προσπάθεια γιά νά εἰσαχθοῦν στά ἐπιμέρους θεματά της καί ὅτι στόν περιορισμένο χρόνο πού μπορεῖ νά διατεθεῖ γιά τό μάθημα αὐτό δέν εἶναι δυνατό νά ἀντιμετωπιστοῦν ὅλα τά θέματα πού τυχόν ἐνδιαφέρουν τούς μαθητές. Ὅ,τι διδάσκεται εἶναι μόνο ἕνας ἀπό τούς 12 περίπου κλάδους τῆς Ψυχολογίας καί ἀφορᾶ τίς ψυχικές λειτουργίες, τό πῶς δηλ. λειτουργεῖ ἡ ψυχική ζωή τοῦ ἀνθρώπου ὡς σύνολο ψυχοσωματικό καθαυτό καί σέ σχέση μέ τό φυσικό καί κοινωνικό περιβάλλον του. Μέ τή βοήθεια δηλ. ὅσων προβλέπεται μέ τό τωρινό Α.Π. νά διδαχτοῦν στό μάθημα τῆς Ψυχολογίας θά ἐπιτευχθεῖ σημαντικό βῆμα πρός τήν αὐτογνωσία πού εἶναι βασική πτυχή τῆς ἀγωγῆς.

Γιά νά καθοδηγηθεῖ βεβαιότερα ὁ μαθητής σέ αὐτογνωσία εἶναι ἀπαραίτητο ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος νά μήν περιορίζεται στά ὅσα ὁ διδάσκων ἔχει ὑπόψη του ἤ στά ὅσα ἀναφέρονται στό σχολικό ἐγχειρίδιο. Γι' αὐτό χρειάζεται νά ἀποφεύγεται ὁπωσδήποτε ὁ μονόλογος καί νά δίνεται εὐκαιρία στούς μαθητές νά ἐκθέτουν προσωπικές τους ἐμπειρίες σχετικές μέ τά

διάφορα κεφάλαια ή άνδμη και άπόφεις τους. Κυρίως τά κεφάλαια, φευδαισθήσεις και παραισθήσεις, συνειρμοί, συναισθήματα, διαταραχές και άδυναμίες τής βουλήσεως, έμπλοκή και άπώθηση τών όρμών κ.ά., είναι θέματα στά όποία οί μαθητές μποροῦν μέ κατάλληλες έρωτήσεις νά προσφέρουν παραδείγματα προσωπικῶν έμπειριῶν, πράγμα πού θά έμπλουτίσει τή διδασκαλία και θά εκανοποιήσει και τούς ίδιους ιδιαίτερα, άν μάλιστα καταρσιθεῖ άνάλυση και καλή συσχέτιση τών έμπειριών τους μέ τό άντίστοιχο θέμα.

Άνδμη άπό ιδιαίτερες μελέτες τους μποροῦν οί μαθητές νά συμβάλλουν στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος και νά συμμετέχουν ένεργά σ'αὐτό. Σημειώνουμε σχετικά ὅτι στήν Ψυχολογία εἶναι ἰδιαίτερα δυνατή και έπιβάλλεται ή σύνδεση ὑλάδων και μαθημάτων, ὅπως τής λογοτεχνίας και τών καλῶν τεχνῶν (π.χ. στά θέματα τῶν συναισθημάτων), τής ίστορίας (μέ τήν άνάλυση διάφορων προσωπικοτήτων στά θέματα τής βουλήσεως κτλ) και τῶν φυσικῶν και βιολογικῶν θεμάτων (π.χ. στά θέματα τῶν αἰσθήσεων και τῶν ὁρμῶν και ἐνστίκτων). Ἔτσι θά συνδυάζεται ή έπιστημονική θεωρία και ή έμπειρική πράξη άπό τή μιά μεριά και ή πρακτική και καθημερινή ζωή άπό τήν άλλη.

Εἶναι φανερό λοιπόν ὅτι χρειάζεται νά γίνεται ἰδιαίτερα χρήση τοῦ διαλόγου, γιατί ἔτσι μόνο οί μαθητές εἶναι δυνατό νά παρωθοῦνται σέ αὐτογνωσία και νά άσκοῦνται στήν παρατήρηση και τήν ὀρθή και βαθύτερη κατά τό δυνατό έκτίμηση τής συμπεριφορᾶς τους και τής συμπεριφορᾶς τῶν ἄλλων. Μέ τό διάλογο μποροῦν νά προβληματιστοῦν καλύτερα σχετικά μέ τήν ποικιλία τῶν ψυχικῶν άντιδράσεων και νά άναπτύξουν κριτική και διαλεκτική ικανότητα, πράγμα πού θά τούς κάμει περισσότερο θετικούς στίς συναναστροφές τους και στίς σχέσεις τους μέ τούς ἄλλους. Αὐτό σημαίνει ὅτι οί μαθητές θά πρέπει γενικά στό μάθημα τής ψυχολογίας νά όδηγοῦνται κατάλληλα στήν άναζήτηση τῶν αἰτίων τής συμπεριφορᾶς, στήν έπισήμανση και συνειδητοποίηση τῶν σχέσεων κινήτρων και συμπεριφορᾶς τοῦ ἀτόμου, ἀφοῦ ή σύγχρονη Ψυχολογία ὁρίζεται ὡς ή έπιστήμη τής συμπεριφορᾶς και τῶν βαθύτερων κινήτρων τής συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου και τῶν ἄλλων ζωντανῶν ὀργανισμῶν γενικά.

Παραδείγματα άπό τήν καθημερινή ζωή και άναφορά στά δεδομένα τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος και τίς άντίστοιχες πρός τά θέματα σχέσεις τῶν μαθητῶν μέ αὐτό (π.χ. στά θέματα τής άντιλήψεως γενικά, τής άντιλήψεως τοῦ χώρου και χρόνου, τοῦ συνειρμοῦ, τής μνήμης και φαντασίας, τῶν συναισθημάτων κτλ.), έχουν ἰδιαίτερη σημασία και γιά τό λόγο ὅτι

./.

θά διευκολύνουν τήν κατανόηση τῶν θεμάτων καί θά κάνουν περισσότερο ἐνδιαφέρον καί χρήσιμο γιά τούς μαθητές τό μάθημα αὐτό. Ἔτσι κυρίως θά ἀποφευχθεῖ καί ἡ μηχανική προσκόλληση μαθητῶν καί καθηγητῆ στό κείμενο τοῦ βιβλίου καί ἡ ἀνώφελη, ἄν ὄχι καί βλαπτική, γιά τή σωστή μάθηση ἀπομνημόνευση τῶν θεμάτων κατά τρόπο μηχανικό.

Εἰδικές παρατηρήσεις (σχετικά μέ τήν ὕλη)

1. Θά πρέπει νά τονίζεται ἰδιαίτερα στήν ἀνάλυση κάθε ψυχικῆς λειτουργίας ἡ σχέση πού ὑπάρχει μεταξύ ὅλων τῶν ἐπιμέρους ψυχικῶν λειτουργιῶν π.χ. τῆς ἀντιλήψεως, τῆς νοήσεως καί τῶν συναισθημάτων ἤ καί τῆς φαντασίας ἤ μνήμης, ὥστε οἱ μαθητές νά συνειδητοποιήσουν τήν ἑνότητα τῆς ψυχικῆς ζωῆς.
2. Ἀπό ἄποψη διδακτική καί γιά διευκόλυνση τῆς μαθήσεως κρίνεται σκόπιμο νά συσχετιστεῖ ἄμεσα τό κεφ. "συναισθήσεις" (σελ. 77 τοῦ σχολ. ἐγχειριδίου) μέ τό κεφ. "συνειρμοί" (σελ. 68 καί 69), γιατί ἐδῶ προκύπτει γιά ἐφαρμογή τῶν νόμων τοῦ συνειρμοῦ σέ συναφεῖς παραστάσεις καί ἐντυπώσεις κατά τό παρελθόν.
3. Ἄμεση συσχέτιση χρειάζεται νά γίνει καί στά κεφάλαια "μορφές τῆς θέλησης" (σελ. 143-150) καί "οἱ πράξεις" (σελ. 157). Συγκεκριμένα κρίνεται σκόπιμο τό κεφ. "οἱ πράξεις" νά διδαχτεῖ ἀμέσως μετά τό κεφ. "μορφές τῆς θέλησης", ἀφοῦ οἱ πράξεις εἶναι συγκεκριμένες μορφές ἤ ἐφαρμοσμένες μορφές θέλησης. Ἔτσι οἱ μαθητές θά διευκολυνθοῦν στήν πληρέστερη κατανόηση τῶν θεμάτων αὐτῶν.
4. Ἄν καί εἶναι αὐτονόητο, σημειώνουμε ὅτι ἡ διδακτέα ὕλη θά πρέπει νά ὁλοκληρώνεται. Γι' αὐτό χρειάζεται καί ἕνας προγραμματισμός ἀπό τό διδάσκοντα μέ βάση τίς προβλεπόμενες ὧρες, τήν ἔκταση τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου καί τίς δυνατότητες τῆς πλειονότητας τῶν μαθητῶν.

5. Τέλος, τονίζουμε ὅτι ὁ κάθε διδάσκων τό μάθημα αὐτό θά πρέπει νά καταβάλλει προσπάθειες, ὥστε τό σύνολο τῶν μαθητῶν τῆς τάξεώς του νά γνωρίζει ὁπωσδήποτε τά βασικά στοιχεῖα καί τίς κύριες ἔννοιες τοῦ μαθήματος, ἀλλά καί νά μήν καταφρίβεται καί ἐπιμένει σέ λεπτομέρειες, οἱ ὁποῖες γιά ὁρισμένους -ἀδύνατους κυρίως- μαθητές ἀποτελοῦν ἐμπόδιο στήν ἀφομοίωση βασικῶν στοιχείων τοῦ μαθήματος καί συνήθως ξεχνιοῦνται.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 74/1979

Σήμερα, 12 Νοεμβρίου 1979, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12 μεσημβρινή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Γ. Παντελίδη, Α' αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Δακιάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β', ο κ. Ι. Δημόπουλος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φόβσιας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές του ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δεν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι κ. Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', γιατί ήταν ασθενείς και Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ρύθμιση διδασκαλίας Νέων Ελληνικών Γ' Γυμνασίου και Αρχ. Ελληνικών (επιλογής) Γ' Λυκείου. Εισηγητής κ. Ηλ. Σπυρόπουλος

ΘΕΜΑ 2ο – Διατύπωση ερωτημάτων προς το Εποπτικό Προσωπικό Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 3ο – Αναφορά κ. Β. Νοδάρη για την παράταση προθεσμίας συγγραφής του βιβλίου, στοιχεία Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο – Ορισμός μελών του Τμήματος για συμμετοχή στη μικτή Ελληνοπολωνική Επιτροπή. Εισηγητές κ.κ. Φ. Βώρος και Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

ΘΕΜΑ 1ο - Ρύθμιση διδασκαλίας Νέων 'Ελληνικῶν Γ΄ Γυμνασίου καί 'Αρχ. 'Ελληνικῶν (ἐπιλογῆς) Γ΄ Λυκείου.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

1.- Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Νέας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Γ΄ Γυμνασίου διαθέτει 1 ὥρα τήν ἑβδομάδα (ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς τίς 31 'Ιανουαρίου) γιά τή γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν· κατά τό διάστημα αὐτό πρέπει νά διδαχτοῦν: α) Συντακτικό τῆς Νεοελληνικῆς (ἡ διδασκαλία τοῦ ὁποίου ἔχει ἀρχίσει στή Β΄ Γυμνασίου) ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς 10 Δεκεμβρίου καί β) 'Επιτομή τῆς 'Ιστορίας τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας, ἀπό 11 Δεκεμβρίου ὡς τίς 31 'Ιανουαρίου. Γιά τίς ἀνάγκες διδασκαλίας τοῦ δεύτερου αὐτοῦ ἀντικειμένου ἔχει προκηρυχθεῖ ἡ συγγραφή ἐγχειριδίου, ἀλλά σύμφωνα μέ τά σημερινά δεδομένα κρίνεται ἀδύνατο νά φτάσει στά χέρια τῶν μαθητῶν τό ἐγχειρίδιο αὐτό ἔγκαιρα. Γιά τό λόγο αὐτό εἰσηγοῦμαι νά ἀναβληθεῖ ἡ διδασκαλία τῆς "'Επιτομῆς τῆς 'Ιστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας" καί οἱ διδακτικές ὧρες νά διατεθοῦν γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς, ἐκτός ἀπό τήν τελευταία ὥρα, ἡ ὁποία θά διατεθεῖ γιά τή διδασκαλία τῶν σελ. 250-252 τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς (κεφάλαιο: "'Από τήν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας").

2.- Τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας (μάθημα ἐπιλογῆς) Γ΄ Λυκείου προβλέπει τή διάθεση μιᾶς διδακτικῆς ὥρας τήν ἑβδομάδα, ἀπό 1η Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ σχ. ἔτους γιά τή διδασκαλία τῆς "Εἰσαγωγῆς στήν κλασική φιλολογία". Γιά τίς ἀνάγκες διδασκαλίας τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἔχει προκηρυχθεῖ ἡ συγγραφή κατάλληλου διδακτικοῦ ἐγχειριδίου, ὅμως σύμφωνα μέ τά σημερινά δεδομένα κρίνεται ἀδύνατο τό ἐγχειρίδιο αὐτό νά φτάσει ἔγκαιρα στά χέρια τῶν μαθητῶν. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι νά ἀναβληθεῖ ἡ διδασκαλία του καί οἱ ὧρες πού διαθέτει τό πρόγραμμα νά ἀφιερωθοῦν στή συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῶν "'Αρχαίων 'Ελλήνων Λυρικῶν", ἐφόσον, ὡς τίς 31 'Ιανουαρίου, μικρό μόνο μέρος τοῦ βιβλίου θά ἔχει διδαχτεῖ καί μένει ἀδίδακτη ἐνδιαφέρουσα ὕλη.

../..

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέχεται στό σύνολό της τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου καί γνωμοδοτεῖ νά ἀποσταλεῖ ἐγκύκλιος, μέ φροντίδα τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. στά Γυμνάσια καί τά Λύκεια, σύμφωνα μέ τήν ὁποία: α) Οἱ διαθέσιμες ὧρες γιά τή διδασκαλία τῆς "Ἐπιτομῆς Ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας" τῆς Γ' Γυμνασίου θά διατεθοῦν γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς, ἐκτός ἀπό τήν τελευταία, κατά τήν ὁποία θά διδαχτεῖ τό κεφάλαιο "Ἀπό τήν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας" τῆς "Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς" καί β) Οἱ διαθέσιμες ὧρες διδασκαλίας τῆς "Εἰσαγωγῆς στήν κλασική Φιλολογία" τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν (ἐπιλογῆς) τῆς Γ' Λυκείου θά διατεθοῦν γιά τή συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῶν "Ἀρχαίων Ἑλλήνων Λυρικῶν".

ΘΕΜΑ 2ο - Διατύπωση ἐρωτημάτων πρός τό Ἐποπτικό Προσωπικό Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Γιά τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ὁ κ. Κ. Φορφόπας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἔδωσε τό παρακάτω σημείωμα:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Σημειώσεις:

1.- Οἱ ἀπαντήσεις πού θά δώσετε θά ἀφοροῦν στό βιβλίο καί τό μάθημα γιά κάθε τάξη χωριστά.

2.- Δέ θά ληφθοῦν τά βιβλία τῶν τάξεων Α' καί Γ' Λυκείου, γιατί σύντομα πρόκειται νά ἀντικατασταθοῦν. Ἤδη ἔχει ἀλλάξει τό Α.Π. τῶν τάξεων αὐτῶν.

3.- Παρακαλοῦμε οἱ ἀπαντήσεις νά εἶναι αἰτιολογημένες καί ὄχι μονολεκτικές.

Ἐρωτήματα:

1.- Ποῖες δυσκολίες παρουσιάζουν γενικά τά βιβλία πού εἶναι σήμερα σέ χρήση;

2.- Τά μαθήματα πού περιέχονται στά βιβλία ἱκανοποιοῦν τίς σύγχρονες παιδευτικές ἀνάγκες καί τά διαφέροντα τῶν μαθητῶν;

./.

3.- Τά θέματα πού ἐξετάζονται σέ κάθε βιβλίο εἶναι ἀρκετά (ὡς θέματα); Ἄν ὄχι, ποῦα πρέπει νά προστεθοῦν; Μήπως πρέπει νά ἀφαιρεθοῦν ὁρισμένα καί ποῦα εἶναι αὐτά;

4.- Ἡ κατάταξη τῶν μαθημάτων καί γενικά ἡ δομή τῶν βιβλίων εἶναι αὐτή πού πρέπει ἤ χρειάζεται ἀναπατάταξη τῆς ὕλης ἤ σέ περίπτωση πού χρειάζεται ἀναπατάταξη, ποιά ἡ πρότασή σας;

5.- Παρουσιάζονται δυσκολίες στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος; Ποῦες εἶναι αὐτές καί ποῦ ὀφείλονται; (π.χ. στό μάθημα, στόν καθηγητή, στό μαθητή ἤ σέ ἄλλα αἴτια;).

6.- Ἡ ὕλη πού περιλαμβάνεται στά βιβλία ἐξαντλεῖται ὥς τό τέλος μαῦου; Ἄν ὄχι, πόσο ποσοστό τοῦ βιβλίου παραμένει ἀδίδακτο;

7.- Οἱ Θεολόγοι-Καθηγητές ἔχουν προβλήματα σχετιζόμενα μέ βιβλιογραφική ἐνημέρωσή τους, πού νά ἀναφέρεται στά διδασκόμενα μαθήματα;

8.- Ποῦες συγκεκριμένες δυσκολίες παρουσιάζει ἡ διδασκαλία τῶν Πατερικῶν Κειμένων; Τί προτείνετε γιά τήν καλύτερη ἀξιοποίηση τοῦ μαθήματος;

9.- Τά ἐπιπλέον κείμενα πού ὑπάρχουν σέ ὅλα τά νέα βιβλία κάτω ἀπό κάθε διδακτική ἑνότητα ἤ στό τέλος τοῦ κεφαλαίου ἀξιοποιοῦνται ἀπό τούς διδάσκοντες ἤ παραλείπονται; Ἄν δέν ἀξιοποιοῦνται αὐτά τά κείμενα ἤ τό ὑμνολογικό ὑλικό πού παραθέτονται, τί προτείνετε γιά τήν ἀξιοποίησή τους;

10.- Ποῦα ἄλλα προβλήματα ἤ θέματα παρουσιάζονται στή διδακτική πράξη σχετικά μέ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν;

Ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικά ἀποφασίστηκε νά συνεργαστοῦν οἱ Σύμβουλοι κατά εἰδικότητα στή διατύπωση τῶν ἐρωτημάτων καί στά ἄλλα μαθήματα.

./.

ΘΕΜΑ 30 - Ἀναφορά κ. Β. Νούλα γιά τήν παράταση προθεσμίας συγγραφῆς τοῦ βιβλίου, Στοιχεῖα Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς: Ὁ κ. Β. Νούλας ἔγραφε Στοιχεῖα Φιλοσοφίας γιά τήν Γ' Λυκείου, σύμφωνα μέ προκήρυξή μας, πού ἡ προθεσμία της ἔληξε ἀρχές Ὀκτωβρίου. Λίγες μέρες ἀργότερα ἀπόσυρε τή συγγραφή του, ἐπειδή δέν εἶχε προλάβει νά ὁλοκληρώσει κάποιο τμῆμα της.

Τό αἴτημά του εἶναι νά δοθεῖ παράταση τῆς προθεσμίας ἤ πάντως ἡ Ὑπηρεσία νά γνωρίζει - σέ περίπτωση πού δέν ἐγκριθεῖ καμιά ἄλλη συγγραφή ἀπό τίς πέντε πού ἔχουν ὑποβληθεῖ - τό ΚΕΜΕ ἰδιαίτερα νά γνωρίζει τήν ὕπαρξη τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Νούλα γιά κάθε πιθανή ἀξιοποίηση. Πρόκειται γιά συνάδελφο ἀξιόλογο κι ἐργατικό.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

α) Παράταση προθεσμίας χορηγούμενη ὕστερα ἀπό τή λήξη τῆς ἀρχικῆς προθεσμίας δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ νόμιμη, ἐφόσον ἑγκαίρως ἔχουν ὑποβληθεῖ 5 ἄλλα συγγράμματα.

β) Τό Τμῆμα ἀντιμετωπίζει μέ συμπάθεια τήν περίπτωση τοῦ κ. Β. Νούλα κι ἐκτιμᾶ τό ἔργο του καί θά τό ἔχει ὑπόψη, ἄν παραστεῖ ἀνάγκη (καί πάντως μέ προτεραιότητα ὕστερα ἀπό τούς 5 συγγραφεῖς πού μετέχουν στό διαγωνισμό συγγραφῆς Στοιχείων Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου).

Θέμα 4ο - Ὁρισμός μελῶν τοῦ Τμήματος γιά συμμετοχή στή μικτή Ἑλληνοπολωνική Ἐπιτροπή.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, εἰσηγήθηκαν στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

α) Πληροφορούμαστε τό πρῶτο μέρος τῶν ἐργασιῶν τῆς Μικτῆς Ἑλληνοπολωνικῆς Ἐπιτροπῆς, πού ἀποφάνθηκε τί ἀπό τήν ἑλληνική ἱστορία καί γεωγραφία θά διδάσκεται στά Πολωνικά σχολεῖα.

β) Καλούμαστε νά ὁρίσουμε ἐκπροσώπους (δύο μέλη τοῦ ΚΕΜΕ, ἕναν εἰδικό γιά τήν Ἱστορία καί ἄλλον γιά τή Γεωγραφία), πού θά λάβουν μέρος στήν παραπάνω Ἐπιτροπή κατά τή δεύτερη φάση τῶν ἐργασιῶν της, ὁπότε θά ἀποφανθεῖ γιά τό τί ἀπό τήν Πολωνική Ἱστορία καί Γεωγραφία θά περιληφθεῖ στά ἀντίστοιχα ἑλληνικά σχολικά βιβλία.

Ὁ Προεδρεύων στό Τμῆμα τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως μέ ἐπισημείωσή του ὀνομάζει τούς κ.κ. Μελά Διονύσιο καί Χριστιά Ἰωάννη ὡς δυνάμενους νά προσφέρουν ὑπηρεσίες γιά τίς ἐργασίες τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές γιά τό θέμα: Συμμετοχή μελῶν τοῦ ΚΕΜΕ γιά τή Μικτή Ἑλληνοπολωνική Ἐπιτροπή (σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο Γ/79γ/24.9.79 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας) καί ὕστερα ἀπό ἀνταλλαγή ἀπόψεων γιά τήν προσφορότερη συμμετοχή μελῶν του στήν παραπάνω Ἐπιτροπή,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται:

Ἀναθέτει στούς Συμβούλους Β΄ Ἰ. Ἀρβανίτη καί Φ. Βῶρο νά λάβουν μέρος στή Μικτή Ἑλληνοπολωνική Ἐπιτροπή, ὁ πρῶτος γιά τά θέματα Γεωγραφίας καί ὁ δεύτερος γιά τά θέματα Ἱστορίας καί νά ἐνημερώσουν ἀργότερα τό Τμῆμα σχετικά μέ τίς ἀποφάσεις πού θά ληφθοῦν, ὥστε νά γίνει ἀνάλογη ἐνημέρωση τῶν διδακτικῶν βιβλίων Γεωγραφίας καί Ἱστορίας Γυμνασίου καί Λυκείου.

Μετά ταῦτα αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Κ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 75/1979

Σήμερα, 16 Νοεμβρίου 1979, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα Ὁλομελείας).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σμορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φόβσιας, Δ. Τομπάζης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, ἀπουσίαζε μέ ἀναρρωτική ἄδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Προκήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου Καλλιτεχνικῶν μαθημάτων Α΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀνατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, Ἀνθολόγιο Φιλοσοφικῶν Κειμένων. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα εἰσῆλθε στήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής, ἁρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Προϊήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου Καλλιτεχνικῶν μαθημάτων Α' τάξεως Λυκείου, εἰσηγεῖται τό ἀκόλουθο κείμενο τῆς προϊηρύξεως:

Γιά τή σύνταξη τῆς προϊηρύξεως αὐτῆς συνεργάστηκα μέ τούς κ. Καλδῆ Παν., Γενικό Ἐπιθεωρητή, Κορναράκη Κ., καθηγητή Γυμνασίου Ἀναβρύτων, Μήτσου Χρ., καθηγητή Βαρβακείου καί Ἀνούση Εἰρ., καθηγήτρια Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Νέας Σμύρνης. Ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς εἶναι τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ:

1.- Σκοπός

Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά βοηθήσει τή διδακτική ἐργασία νά ἐπιτύχει τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ μαθήματος τῶν καλλιτεχνικῶν, ὅπως αὐτός προσδιορίζεται στό οἰκεῖο ἀναλυτικό πρόγραμμα (Π.Δ. 827, ΦΕΚ 240 τεῦχος Α').

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου εἶναι ἐκείνη πού καθορίζεται ἀπό τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα καλλιτεχνικῶν τῆς Α' τάξεως Λυκείου (Π.Δ. 827, ΦΕΚ 240 τεῦχος Α').

3.- Ἔκταση καί μορφή τοῦ βιβλίου

Γιά νά καθορισθεῖ ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη:

α) Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου πού καθορίζεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί

β) Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα σύμφωνα μέ τό ὁποῖο προβλέπεται 1 ὥρα τήν ἑβδομάδα γιά τά καλλιτεχνικά τῆς Α' Λυκείου. Ἐπομένως συνολικά προβλέπονται στή διάρκεια τοῦ ἔτους 25 περίπου ὧρες διδασκαλίας. Σύμφωνα μέ τά δεδομένα αὐτά, τό καθαυτό κείμενο μαζί μέ τίς εἰκόνες, τά σχέδια κτλ. πρέπει νά εἶναι 75-100 σελίδες συνηθισμένου σχήματος σχολικοῦ βιβλίου. Στήν ἀρχή τοῦ βιβλίου θά ὑπάρχει πίνακας περιεχομένων.

4.- Τρόπος πού θά ἐκτεθεῖ ἡ ὕλη

Ἡ παρουσίαση τῶν θεμάτων πού περιλαμβάνονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς τάξης πρέπει νά γίνει τόσο θεωρητικά μέ σαφεῖς ἐπεξηγήσεις ὅσο καί πρακτικά μέ ἀσκήσεις-σχέδια παραλλήλως μεθοδευμένα. Ἔτσι οἱ μαθητές θά ἐξοικειωθοῦν μέ τήν τεχνική τόσο τοῦ ἐλεύθερου ὅσο καί τοῦ γραμμικοῦ σχεδίου, καί ἡ πεῖρα πού θά ἀποκτήσουν θά εἶναι χρήσιμη γιά ὅλους, ἀλλά καί ἰδιαίτερα πολύτιμη γιά ὅσους ἀργότερα ἐπιδοθοῦν σέ κλάδους τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.

./.

Έπίσης τό βιβλίο πρέπει νά κατατοπίζει τούς μαθητές στά ὅσα ἀφοροῦν τά βασικά ὑλικά καί ὄργανα, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τή διεξαγωγή τοῦ μαθήματος.

5.- Γλώσσα τοῦ βιβλίου

Ἡ γλώσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ Νεοελληνική κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30-4-1976 τ.Α΄) ὅπως περιγράφεται στή Νεοελληνική γραμματική (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1979).

6.- Τά χειρόγραφα πού θά ὑποβληθοῦν γιά κρίση θά εἶναι σέ 6 δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα ἀντίγραφα. Θά ὑποβληθοῦν στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. - Τμῆμα διδακτικῶν βιβλίων) μέσα σέ ἀνατρεπτική προθεσμία (10) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

7.- Βραβεῖα - Ἔπαινοι

Βραβεῖα:	Α΄	150.000
	Β΄	120.000
	Γ΄	90.000
Ἔπαινοι:	Α΄	75.000
		60.000

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό περιεχόμενο τῆς προκηρύξεως τοῦ μαθήματος τῶν Καλλιτεχνικῶν,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τό κείμενο τῆς προκηρύξεως γιά τό μάθημα τῶν Καλλιτεχνικῶν, ὅπως τό εἰσηγήθηκε ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἀκολούθως ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ἀνατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Ἀνθολόγιο Κειμένων, λέγει τά ἑξῆς:

Σέ συνάρτηση μέ τήν πράξη 70/1979, θέμα 6ο ὅπου ἀποφασίστηκε ἡ ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου Στοιχεῖα Φιλοσοφίας (τῶν Ἄννας Κελεσίδου-Γραμ. Ἀλατζόγλου-Ε.Ν. Ρούσσου) γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἀναγκῶν τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ Γενικοῦ καί Κλασικοῦ Λυκείου κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80, β΄ τετράμηνο, εἶναι σκόπιμο νά διευκρινιστοῦν τά ἑξῆς:

1.- Τό βιβλίο αὐτό θά διδαχθεῖ γιά μικρό διάστημα καί (ἐλπίζεται) γιά τελευταία χρονιά, ἐφόσον τήν ὥρα αὐτή ἔχει συγκροτηθεῖ Ἐπιτροπή Κρίσεως γιά νά ἐπιλέξει ἕνα ἀπό πέντε νέα βιβλία πού γράφτηκαν σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

2.- Τό βιβλίο αὐτό ἔχει ἀδυναμίες σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή διδακτική ἀξιοποίησή του καί ἡ ἔκτασή του ξεπερνάει πολύ τό διαθέσιμο διδακτικό χρόνο.

3.- Οἱ λόγοι αὐτοί καθιστοῦν μᾶλλον μή ἀναγκαῖο τό Ἀνθολόγιο Φιλοσοφικῶν Κειμένων, τό ὁποῖο δέν εἶναι δυνατό νά ἀξιοποιηθεῖ διδακτικά μέσα σέ τόσο περιορισμένο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια, δέν κρίνεται σκόπιμη ἡ ἀνατύπωση τοῦ Ἀνθολογίου αὐτοῦ, ἀλλά κρίνεται ἀναγκαία ἡ ἔγκαιρη σύνταξη κειμένου ὁδηγιῶν γιά τήν ἀξιοποίηση τοῦ κύριου διδακτικοῦ βοηθήματος τῶν Στοιχείων Φιλοσοφίας.

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β΄, ὡς ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 76/1979

Σήμερα, 20 Νοεμβρίου 1979, ημέρα Τρίτη και ώρα 9 πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Γ. Παντελίδη, Α' Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σαμιάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σιορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φούσιας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές του ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δεν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι κ. Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β', γιατί ήταν ασθενείς, Δ. Τσιμπαΐδης και Λ. Αδαμόπουλος, Εισηγητές, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Έγκριση πράξεως Επιτροπής κρίσεως Ιστορίας Γ' Λυκείου (κορμού). Εισηγητές οι κ. Φ. Βώρος και Ι. Αρβανίτης.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση του θέματος της ημερήσιας διατάξεως.

Ο πρώτος εισηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', είπε τα εξής:

Ευχαριστώ την Υπηρεσία που μου επιφυλάσσει εισηγήσεις για θέματα επίμαχα και όλισθηρά και δοξάζω το Μεγαλοδύναμο που, όπως πιστεύω, ενισχύει τις ασθενείς δυνάμεις μου για να ανταποκρίνομαι κάπως σε τέτοιες υποχρεώσεις.

Α. Οφείλω να πω κ. Πρόεδρε ότι τούτη (η κρινόμενη σήμερα) συγγραφή Ιστορίας Νέων Χρόνων για την τρίτη τάξη Γενικού Λυκείου (βιβλίο "κορμού", βιβλίο για όλους τους μαθητές) έχει μια μικρή ιστορία που είναι ανάγκη να μνημονεύσω όσο γίνεται σύντομα και "ανεπαχθέστατα",

./. 16

γιατί αὐτή ἡ ἀναδρομή ἀποτελεῖ μέρος αἰτιολόγησης τῆς τελικῆς πρότασής μου.

1.- Ἀνάθεση συγγραφῆς σέ εἰδικούς ἐπιστήμονες. Ἀναζητήσαμε τούς πιό ἁρμόδιους μέ τά ἀπόλυτα κριτήρια: (α) εἰδικές σπουδές στήν Ἱστορία, (β) ἰδιότητα ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ· ἔτσι καταλήξαμε στούς Β. Σιουλάτο καί Β. Κρεμμυδά. Ὑπέβαλαν τήν ἐργασία τους μέσα στήν προαθορισμένη προθεσμία (τέλη Μαρτίου 1978).

2.- Ἐπιτροπή Κρίσεως - Ὑπόμνημα συγγραφέων. Συγκροτήθηκε νόμιμα Ἐπιτροπή Κρίσεως, ἡ ὁποία διατύπωσε τίς παρατηρήσεις της· σ' αὐτές ἀπάντησαν οἱ συγγραφεῖς μέ πολυσέλιδο ὑπόμνημα. Τελικά, ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως ἀποφάνθηκε ὅτι δέ συμφωνεῖ μέ τήν προώθηση αὐτῆς τῆς συγγραφῆς γιά σχολικό βιβλίο.

3.- Ὁλόκληρος ὁ φάκελος (συγγραφή, εἰκονογράφηση, παρατηρήσεις, ὑπόμνημα) διαβιβάστηκε στό Τμῆμα μας γιά τή νόμιμη ἔγκριση. Οἱ ἐδῶ εἰσηγητές (καί ὁ ὑποφαινόμενος μαζί) εἴπαν τίς ἀπόψεις τους καί συντάχτηκαν τά πρακτικά μας 16 καί 17/1979, ὅπου δέ διατύπωσα καμιά κρίση γιά τή συγγραφή, ἐφόσον ὑπῆρχε θέμα τυπικῆς διαδικασίας (κατά τή γνώμη μου).

4.- Ἀκολούθησε ἀπάντηση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως στό αἴτημά μας γιά συμπλήρωση τοῦ φακέλου μέ κάποιο στοιχεῖο πού φαίνεται νά ἔχει ἐκπέσει (νά παρατεθεῖ ἡ ἐπιστολή).

5.- Τέλος, περιῆλθε σέ μᾶς ἐπιστολή τῶν συγγραφέων (πρότειναν νά ξαναγράφουν τρία ἐπίμαχα κεφάλαια), πού γιά λόγους ἀντικειμενικούς ἔμεινε οὐσιαστικά ἀναπάντητη (πρ. 45/1979), ὅπου γίνεται λόγος γιά "ἀταξίες" ἄγνωστες γιά τό Τμῆμα καί κατά τή γνώμη ἄσχετες πρός τίς ἐντελῶς τυπικές διαδικασίες πού ἔχουμε ὡς Τμῆμα χειριστεῖ.

Β. Βλέποντας τίς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως καί τίς ἀπαντήσεις τῶν συγγραφέων εἰκάζω μόνο μπορῶ νά κάνω γιά τό εἶδος ἐπικοινωνίας ἀνάμεσα στίς δύο πλευρές, ἐπικοινωνίας μέ γραπτά. Ἡ Ἐπιτροπή ἐπισημαίνει τά σημεῖα διαφωνίας της μέ τούς συγγραφεῖς, ὅπως καί ἐμφατικά μιλάει γιά τίς ἀρετές τῆς συγγραφῆς. Καί ἀναρωτιέμαι γιατί δέν ἐπῆλθε συμβιβασμός τῶν διιστάμενων ἀπόψεων, ἐνῶ διαφαίνεται πολλή διαλλακτική διάθεση κι ἀπό τίς δυό πλευρές.

β) Ἀναμφίβολα ἡ συγγραφή, πού ἔγινε κατόπιν νέων ἀντικειμενικῶν προθεσμίες, ἔχει τά μειονεκτήματά της· διαβάζοντας τίς σελίδες τῶν συγγραφέων ἔχω σημειώσει πολλές παρατηρήσεις, πού μποροῦν νά ἐνταχθοῦν στίς ἀκόλουθες κατηγορίες:

./.

1) κάποιες διασαφήσεις καί φραστικές βελτιώσεις
2) κάποιες προσθῆκες πληροφοριακές (σέ ὑποσημειώσεις)
3) κάποιες διαγραφές
4) μερικές ἀναδιατυπώσεις παραγράφων (καί εἰδικότερα τῆς Εἰσαγωγῆς, τήν ὁποία οἱ συγγραφεῖς ξανάγραφαν).

[Οἱ παρατηρήσεις μου εἴτε ἔχουν ἀναγραφεῖ πάνω στίς σελίδες τῶν συγγραφέων εἴτε περιέχονται σέ πρόσθετα ἰδιόγραφα σημειώματα πού ἔχω ἐπισυνάψει σέ ὅλα τά κεφάλαια (ἐκτός ἀπό τά ΙΓ', Ζ' καί θ')].

γ) Ὅλα αὐτά μποροῦν νά γίνουν μέ συνεννόηση πρός τούς συγγραφεῖς, μέ πνεῦμα ἐπιστημονικό καί παιδαγωγικό (καί ἔχουν γίνει κιόλας πολλές ἀπ' αὐτές τίς βελτιώσεις μέ τό ὑπόμνημα τῶνσυγγραφέων).

δ) Σχετικά μέ ἰδεολογικές αἰχμές πού διατυπώνονται ἀπό διάφορες πλευρές ἔχω νά παρατηρήσω τά ἀκόλουθα:

1) Εἶναι στή φύση τοῦ ἀντικειμένου (νεότερης καί σύγχρονης ἱστορίας) οἱ διαφωνίες, καλόπιστες διαφωνίες, καί εἶναι σύμφωνη μέ τό ἐπιστημονικό ἦθος ἡ συζήτηση γύρω ἀπό τά ἐπίμαχα σημεῖα.

2) Ὁλόκληρη ἡ συγγραφή ἀναφέρεται στήν ἐμφάνιση, τήν ἄνδρωση, τήνεἰσβολή τῆς ἀστικῆς τάξης (καί τῆς ἑλληνικῆς) στό στίβο τῆς ἱστορίας· καί ἐπισημαίνονται πολύ ἐμφαντικά οἱ προσφορές της, ἰδιαίτερα στήν ἑλληνική παλιγγενεσία.

3) Στίς τελευταῖες ἰδιαίτερα δεκαετίες παρατηρεῖται ἀναπροσανατολισμός στήν "ἑρμηνευτική" τῆς ἱστορίας· ἡ ἀφηγηματική πληροφόρηση παραχωρεῖ ὁλοένα θέση στήν ἀναζήτηση τῶνγενεσιουργῶν δυνάμεων τοῦ ἱστορικοῦ γίγνεσθαι· τούτη ἡ ἀναζήτηση ἐπηρεάζεται ἀναμφίβολα ἀπό ποικίλα ἰδεολογικά πνευματικά ρεύματα κι ἐπηρεάζει ἀντίστοιχα τήν ἱστορική γραφή.

4) Μέσα σ' αὐτό τό κλίμα ἐντάσσεται καί ἡ συγκεκριμένη τούτη συγγραφή πού κρίνεται σήμερα.

ε) Παράλληλα σημειώνονται στήν ἐκπαιδευτική πολιτική καί στήν παιδαγωγική πρᾶξη διαφοροποιήσεις, πού ἀπορρέουν νομίζω ἀπό δυό πηγές:

1) Ἐπιθυμία τῆς Πολιτείας νά καλλιεργήσει τήν κριτική ἱκανότητα τῶν νέων, ὥστε νά μποροῦν νά ἐντάσσονται δημιουργικά καί ἐνεργά στή σύγχρονη κοινωνία μέ τά πλατιά σύνορα καί τή διεθνή ἐπικοινωνία.

2) Προσπάθεια τῆς Πολιτείας νά προστατεύσει τούς νέους ἀπό τή διαβουκόληση τῶν διαφόρων δογματισμῶν, ἐνημερώνοντάς τους ἤρεμα γιά τά προβλήματα τῆς σύγχρονης κοινωνίας (καί τῆς χθεσινῆς). Στήν προ-

./.

σπάθεια αὐτή ἐντάσσεται ἀναμφίβολα ἡ ἀποδοχή τῶν δύο βιβλίων ἐπιλογῆς τῆς β' καί γ' λυκείου καί ἡ ἐνφρασμένη ἐπιθυμία τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας νά δεῖ τό βιβλίο ἐπιλογῆς νά συμπληρώνεται ἀπό τό νεφ. Βιομ. Ἐπανάσταση.

Γ. Ὕστερα ἀπό τίς παραπάνω διαπιστώσεις καί σκέψεις καί ἔχοντας ὑπόψη (1) τίς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως καί τῶνσυναδέλφων (ὅσες μοῦ εἶναι ἤδη γνωστές), καί (2) ὅσες παρατηρήσεις ἔχω ἰδιόχειρα σημειώσει πάνω στίς σελίδες τῆς κρινόμενης συγγραφῆς, καί (3) τήν ἀνάγκη νά ἀνανεώσουμε ἐπιτέλους τήσυγγραφή ἱστορίας γιά τή γ' λυκείου καί (4) τήν οὐσιαστικά ἀναπάντητη καί διακαιτική ἐπιστολή τῶν συγγραφέων, πού σημαίνει ὅτι καί οἱ ἴδιοι κρίνουν χρήσιμό τό ξαναγράψιμο τῶν τριῶν ἐπίμαχων κεφαλαίων,

ε ἰ σ η γ ο ῦ μ α ι

Ἀφοῦ προηγηθεῖ συνεννόηση μέ τήν πολιτική ἡγεσία τοῦ Ὑπουργείου νά μεθοδευτεῖ μία ἀνεπίσημη συνάντηση τῶν ἀντιφερόμενων μερῶν, κατά τήν ὁποία θά συζητηθοῦν μέ κριτήρια ἐπιστημονικῆς καί παδαγωγικῆς δεοντολογίας τά ἐπίμαχα σημεῖα, ὥστε νά ἀμβλυνθεῖ ἡ κατά τή γνώμη μου μεγαλοποιημένη διάσταση θέσεων καί νά βελτιωθεῖ ἡ κρινόμενη συγγραφή, γιατί ἔχουμε χρέος νά ἀνανεώσουμε τό ἐγχειρίδιο ἱστορίας γιά χάρη τῆς ἱστορικῆς παιδείας τῶν νέων μας, πού μοῦ φαίνεται ἰδιαίτερα ἀναγκαία σήμερα ὅπου συντελεῖται ἐξαιρετικά σοβαρή διεθρυνση τοῦ ἱστορικοῦ-πολιτιστικοῦ ὁρίζοντα, μέσα στόν ὁποῖο ἐκεῖνοι θά ζήσουν καί ὀφείλουν νά δράσουν. Εὐελπιστῶ ὅτι ἡ συνάντηση τήν ὁποία εἰσηγοῦμαι θά εἶναι τελεσφόρα, ὥστε ἡ ἔγκριση τοῦ τμήματός μας τελικά νά μή δημιουργεῖ ἐπιφυλάξεις. Ἐπιθυμῶ νά προσθέσω ὅτι μέ καμιά διαδικασία δέν μποροῦμε νά ἔχουμε νέο βιβλίο πρίν ἀπό 3 χρόνια ἀπό σήμερα.

Στή συνέχεια πῆρε τό λόγο ὁ δεύτερος εἰσηγητής τοῦθέματος κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', ὁ ὁποῖος εἶπε:

" Προκειμένου νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα γιά τό βιβλίο Ἱστορίας τῆς Γ' Λυκείου ζήτησα τό χειρόγραφο κείμενο, χωρίς προηγουμένως νά ἰδῶ τίς σχετικές εἰσηγήσεις καί τήν τελική πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, καί τοῦτο γιά νά εἶμαι ἀνεπηρέαστος στήν κρίση μου.

Ὡστόσο, ἀφοῦ διάβασα τήνεἰσαγωγή καί μερικές σελίδες, εἶδα καί τή διάταξη τῆς ὕλης, μοῦ γεννήθηκε κάποιος ἐνδοιασμός γιά τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου, γι' αὐτό πῆρα καί τά σχετικά ἔγγραφα τῆς Ὁμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ὁμόφωνα κρίνειτό βιβλίο ἀκατάλληλο.

./.

Στή συνέχεια διάβασα καί ἄλλα κεφάλαια καί τελευταῖα καί τήν ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς εἰσηγήσεις.

Μερικές ἀπό τίς χαρακτηριστικότερες παρατηρήσεις μου:

1) Κρίνω βάσιμες στό μεγαλύτερο μέρος τους τίς εἰσηγήσεις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως.

2) Δέ μένω ἀρκετά ἱκανοποιημένος ἀπό τήν ἀνταπάντηση τῶνσυγγραφέων, πού ἐκτείνεται σέ 43 σελίδες.

Συγκεκριμένα στή σ. 9 τοῦ κειμένου τῆς ἀνταπαντήσεως οἱ συγγραφεῖς γράφουν: "Ὁ κ. Λαζάρου μᾶς κατηγορεῖ ὅτι ἀποδίδουμε τήνἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν ἀπό τήν Ἑλλάδα στή "Γρήγορη προέλαση τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ στά Βαλκάνια", ἐνῶ αὐτό δέν ἀναφέρεται σέ κανένα σημεῖο τοῦ κεφ. Κ'". Καί ὅμως στή σ. 87 τοῦ Κ' κεφ., διαβάζουμε: "Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1944 ἡ Γρήγορη προέλαση τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ στά Βαλκάνια ὑποχρεώνει τούς Γερμανούς ν' ἀποσυρθοῦν ἀπό τήν Ἑλλάδα".

Ἕνα ἀντιστάθμισμα τουλάχιστον δέ θά πρεπε οἱ συγγραφεῖς ν' ἀναφέρουν ἐδῶ κάτι ἀπό τήν ἑλληνική προσφορά στόν τελευταῖο πόλεμο, ὅπως π.χ. τά λόγια τοῦ κρατικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Ρωσίας, στίς 27-4-42: "Ἕλληνες, σᾶς εὐγνωμονοῦμε ὡς Ρῶσοι καί ὡς ἄνθρωποι. Κερδίσαμε χάρη στίς θυσίες σας χρόνο γιά ν' ἀμυνθοῦμε". Ἐπιβάλλεται ὄχι μόνο ἀπό λόγους ἐθνικῆς ἀπαιτήσεως ἀλλά καί ἀπό λόγους ἱστορικῆς δικαιοσύνης.

3) Γίνεται ὑπέρβαση τοῦ σκοποῦ τοῦ Α.Π., ὥστε δίνεται ἡ ἐντύπωση πώς πρόκειται βασικά γιά Γενική Ἱστορία Πολιτισμοῦ μέ παραχώρηση καί στήν κυρίως ὕλη τῆς Ἱστορίας, πολιτική καί στρατιωτική. Ἀλλά ἔτσι τό μάθημα χάνει σέ ἀντικειμενικότητα καί ἐπιδέχεται διάφορες ὑποκειμενικές γιά κάθε περίσταση ἑρμηνεῖες.

4) Κεφάλαια ἤ ὑποκεφάλαια ἐπικαλύπτονται κατά τή διδασκαλία ἄλλων μαθημάτων, ὅπως π.χ. τά ἀπαραίτητα βιογραφικά φυσικῶν ἐπιστημόνων ἀναφέρονται καί στά διδακτικά βιβλία Φυσικῆς. Σελίδες πάλι φαίνονται περισσότερο σάν σελίδες Ἱστορίας Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας· μάλιστα στά κεφ. ΙΖ', σ. 46, καί ΚΒ', σ. 125, ἄν ὄχι καί ἀλλοῦ, γίνεται λόγος γιά τούς Παλαμᾶ καί Σικελιανό.

5) Κεφ. ΙΑ'. Δέν ἀναπτύσσεται ἱκανοποιητικά τό θέμα τῆς παιδείας κατά τήν Τουρκοκρατία· ἀναφέρεται ὡστόσο μία ἀξιόλογη μαρτυρία τοῦ Κολοκοτρώνη. Γιά κρυφό σχολειό οὔτε λέξη!!

6) Κεφ. ΙΑ''; σ. 11. "Τό ἀντιστασιακό κίνημα τῆς κλεφτουριᾶς, κοινό σέ ὁλόκληρη τή Βαλκανική, ἦταν ἕνα ἀγροτικό κίνημα μέ στιγμές ἐξάρσης καί στιγμές κάμψης, πού, ὡστόσο, ἀνδρώνεται καί συνειδητοποι-

./.

εῖται μέ τόν καιρό, ὁπότε ἀποκτάει καί κοινωνικό περιεχόμενο, ἀφοῦ δέν (SIC) στρέφεται πιά μόνο ἐναντίον τοῦ καταπιτῆ, ἀλλά καί ἐναντίον τῆς ἑλληνικῆς ἄρχουσας τάξης, μέ ποικίλες ἀφορμές". Μέ τό ὅτι στήν ἀνταπάντησή τους οἱ συγγραφεῖς ἀπαλείφουν τή λ. "ἀγροτικό" δέν ἀριεῖ. Ποῦ φαίνεται ἡ ἐθνική ἰδέα πού φλόγιζε τήν ἀλεφτουριά; Ὅπως στό δημοτικό τραγούδι "Ὁ θάνατος τοῦ Διάκου", πού παραθέτουν οἱ συγγραφεῖς, καθώς καί στό "Μάνα, σοῦλέω δέν μπορῶ τούς Τούρκους νά δουλέφω....".

7) Κεφ. ΙΒ', σ.16. Παραθέτονται τρεῖς μαρτυρίες πού κατασπιλώνουν τή μνήμη τοῦ Καποδίστρια καί ὑμνοῦν ὡς ἥρωες τούς δολοφόνους του. Ἀλλά στό "δικαστήριο" τῆς Ἱστορίας δέ θά 'πρεπε νά ἔχει τή θέση της καί ἡ ALTERA PARS, μιά ἔστω διάφορη μαρτυρία, ἤ π.χ. καί ἀπόσπασμα ἀπό ἐπιστολή τοῦ Καπ. πρός τή Δ' Ἐθνική Συνέλευση, μέ ἡμερ. 4-8-29;

8) Κεφ. Κ'. Γίνεται δυό φορές λόγος στό κεφ. αὐτό γιά τόν ΟΗΕ καί γιά τήν ἀπογοήτευση τῆς ἀνθρωπότητας, καθότι διαφεύστηκε στίς ἐλπίδες της πού στήριξε σ' αὐτό τόν ὀργανισμό, σ.90 καί 92. Ἐπίσης στό κεφ. ΚΓ', σελ. 131.

9) Κεφ. Κ', σ.90. Γιά τή Γιάλτα θά 'πρεπε νά γραφοῦν περισσότερα. Ἡ Ἀγγλία ἀγνοεῖται τελείως;

10) Κεφ. Κ', σ.83. "Μετά τή συντριβή τῆς Γιουγκοσλαβίας καί τῆς Ἑλλάδας.....". Δέν ἀναφέρεται τίποτα γιά τή διάρκεια τοῦ πολέμου τῆς Γιουγκοσλαβίας καί ἔτσι δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση πώς ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Γιουγκοσλαβία πολέμησαν καί ἡττήθησαν ὁμοῦ, αὐτό νοεῖται καί μέ τά γραφόμενα: ".... ἡ Γερμανία, τσακίζοντας ταυτόχρονα τή Γιουγκοσλαβική ἀντίσταση".

11) Δείγματα ἀνεπιτυχοῦς γλωσσικῆς διατύπωσης:

- Κεφ. ΙΑ', σ. 2 "Οἱ περιοχές πού ἀπώς καθυστέρησαν νά ὑποταχθοῦν στήν τουρκική ἐξουσία.....". Ἀτυχία τους.
- Κεφ. Ζ', σ. 187 "Ὁ Δουδ. ΙΕ' φαίνεται ἀποφασισμένος νά βοηθήσει τούς ὑπουργούς του στό ἔργο τους, ἀλλά ὁ θάνατός του τόν ἐμποδίζει". - "Τό καθεστῶς τῆς Γαλλίας βάδιζε στό θάνατό του ἀπό γηρατειά". Μά ἐδῶ δέν πρόκειται γιά λογοτεχνικό βιβλίο.
- Κεφ. ΙΣΤ', σ. 33 "...ἡ παρέμβαση τῆς Βουλγαρίας ὑποχρέωσε τούς Σέρβους σέ ἥττα".
- Κεφ. ΙΖ', σ. 41 "... ὁ κεμαλικός στρατός ὑποχρέωσε τόν ἑλληνικό σέ ὑποχώρηση". Τό ρ. "ὑποχρέωσε" ἀνεπιτυχές.
- Κεφ. ΚΓ', σ. 133 ".. τόν καιρό τῆς φιλελεύθερης οἰκονομίας". Πρέπει νά προσδιοριστεῖ σαφέστερα ὁ ὅρος ἄν δέν εἶναι δυνατόν ν' ἀποδοθεῖ καλύτερα ὁ διεθνής, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά τεθεῖ σέ παρένθεση.

./.

- Κεφ. Ιθ', σ. 64. 'Ο τίτλος "'Η θλιμμένη χαρά" ταιριάζει σέ λογοτεχνικό κείμενο.

- Κεφα. Ιθ', σ. 64. ".... ἡ κρατική ἐξουσία..... ἀναλαμβάνει τήν εὐθύνη νά προστατεύσει τό κράτος....". Δηλ. κρατική ἐξουσία καί κράτος στή συγκεκριμένη ἐδῶ περίπτωση δέ συμπίπτουν;

Λοιπόν καί μόνο αὐτές οἱ λιγοστές παρατηρήσεις - ἀναφέρονται παραδειγματικά - δείχνουν πώς τό κείμενο δέν εἶναι κατάλληλο, ὡς ἔχει, γιά νά ἐνδοθεῖ ὡς διδακτικό βιβλίο.

Μελλοντικά θά ἦταν δυνατόν κεφάλαια τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἀναθεωρημένα κάπως, νά περιληφθοῦν σέ βιβλίο ἐπιλογῆς 'Ιστορίας Γ' Λυκείου.

Πιστεύω τέλος πώς θά κέρδιζε παιδευτικά τό βιβλίο, ἄν οἱ συγγραφεῖς του δέν ἦταν φειδωλοί στήν ὑπογράμμιση τῆς προσφορᾶς καί τῶν θυσιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους στίς κρίσιμες ἱστορικές στιγμές γιά τήν ἀνθρωπότητα[1].

Στίς παρατηρήσεις τοῦ κ. 'Αρβανίτη ὁ κ. Βῶρος πρόσθεσε ὅτι κατά τή γνώμη του αὐτές θά ἦταν διαφορετικές, ἄν ὁ κ. 'Αρβανίτης εἶχε διαβάσει ἀπευθείας ὅλη τή συγγραφή· λ.χ. οἱ αἰτιάσεις του μέ ἀριθ. 2 καί 10 βρίσκουν ἀντίκρισμα σέ χωριστές παραγράφους (6-7 σελίδες), πού ἔχουν γραφεῖ ἀποκλειστικά γιά τήν ἑλληνική συμμετοχή στόν πόλεμο καί τήν ἕλλην. ἀντίσταση ἐνάντια στόν κατακτητή. 'Ο κ. Βῶρος διάβασε τίς σχετικές περικοπές.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν. Τελικά ἀποφασίστηκε νά συνεχιστεῖ ἡ συζήτηση στήν ἑπόμενη συνεδρίαση, ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά περιθώρια τῆς συνεδριάσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Η Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

Πρόεδρος

Δ. Καντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 77/79

Σήμερα, 23 Νοεμβρίου 1979 ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του. Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Γ. Παντελίδη, Α' ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ καί Πρόεδρο τοῦ Τμήματος, οἱ Σύμβουλοι Β', Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ Ι. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές Κ. Φούσκας, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο. Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β' Ν. Βαρουχάκης γιατί ἦταν σέ ἀναρρωτική ἄδεια, καί ὁ κ. Γ. Γρατσέας ἀδικαιολογήτως, οἱ Εἰσηγητές Κ. Κατσιμάνης καί Δ. Τομπαΐδης γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζήτησεως στό θέμα: Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως Ἱστορίας Γ' Λυκείου (κορμοῦ). Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἰ. Ἀρβανίτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα συνέχισε τή συζήτηση γιά τό θέμα τῆς προηγούμενης συνεδρίας: Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως σχολικοῦ βιβλίου, Β. Σκουλάτου-Β. Κρεμμυδᾶ, Ἱστορία τῶν Νέων Χρόνων (1492 ὡς τό σύγχρονο κόσμο) γιά τήν τρίτη τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

Πρῶτος μίλησε ὁ κ. Παντελίδης Γ., Πρόεδρος τοῦ Τμήματος καί εἶπε τά ἑξῆς:

Ἀπό τή μελέτη τῶν κεφαλαίων ΙΑ' καί ΙΒ' (Τουρκοκρατία, Ἐπανάσταση 1821) ἀποκόμισα τίς ἑξῆς ἐντυπώσεις:

1. Ἡ δομή τους δέν ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τῆς διδακτικῆς πράξης.
2. Οἱ διαδικασίες πού ὁδήγησαν στήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 δέν ἦταν ἀποτέλεσμα ἐθνικῆς ἀνάτασης καί φιλελεύθερου πνεύματος ἀλλά μόνο ἡ

κυριότατα οἰκονομικῶν διενεργειῶν καὶ γαλλικῶν ἐπιδράσεων.

3. Φαίνεται διάχυτη ἡ διάθεση μὲ τὶς "μαρτυρίες", ποὺ παραθέτουν οἱ συγγραφεῖς, νὰ γίνουν γενικεύσεις ἀπὸ μεμονωμένα περιστατικά, ἄρα ἄδικες.

Ὁ κ. Βῶρος παρεμβαίνοντας θέμισε σχετικὰ μὲ τὶς παρατηρήσεις τοῦ κ. Παντελίδη, ὅτι:

α) Παράγραφοι τοῦ κεφαλαίου ΙΑ' ἔχουν τροποποιηθεῖ σύμφωνα μὲ ὅσα περιέχονται στὸ Ὑπόμνημα τῶν συγγραφέων καὶ

β) ἔχει προταθεῖ ἀντικατάσταση ὁλόκληρου τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ μὲ τὴν ἐπιστολὴ τῶν συγγραφέων, ποὺ μνημονεύτηκε στὴν ἀρχὴ τῆς συζήτησης (βλέπε προηγούμενη πράξη, Εἰσήγηση Φ.Κ. Βώρου).

Ἔπειτα ζήτησε τὸ λόγο ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β' καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

Δὲν ἔχω διαβάσει ὅλο τὸ βιβλίο. Διάβασα μόνο τὰ κεφάλαια ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ αἰῶνα ποὺ ζοῦμε καὶ ἰδιαίτερα τῆς χώρας μας. Σ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια διαπίστωσα πολλὰ θετικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ καὶ ἀναλήθειες, ἀποσιωπήσεις καὶ κενὰ ποὺ ἀφήνουν περιθώρια σὲ παρερμηνεῖες. Ἀντιλαμβάνομαι τὴ δύσκολη θέση τῶν συγγραφέων. Προσπαθοῦν νὰ συμβιβάσουν τὰ ἀσύμβατα γιὰ νὰ γίνει τὸ βιβλίο ἀποδεκτό. Νὰ μιλήσουν π.χ. γιὰ τὴν Κατοχή, τὸν Ἐμφύλιο καὶ τὴ μεταπολεμικὴ ἱστορία τῆς χώρας μας, χωρὶς νὰ μιλήσουν γιὰ τὸ μαυραγοριτισμό, τὶς συνεργασίες μὲ τὸν ἐχθρό, τὸ ρόλο τῶν ἀναπτόρων, τὶς ξενικὲς ἐπεμβάσεις στὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας μας κτλ.

Ὑπάρχουν ὅμως κενὰ καὶ ἀναλήθειες ποὺ δὲν τὶς δικαιολογεῖ οὔτε ἡ ἀνάγκη κάποιου συμβιβασμοῦ.

Καὶ ἡ παρουσίαση τῶν προβλημάτων τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου δὲν εἶναι πάντοτε ἀντικειμενική. Δὲν ὁμιλεῖ τὸ βιβλίο π.χ. γιὰ τὴν ἰμπεριαλιστικὴ πολιτική ποὺ ἀκολούθησε τὴν ἀποικιοκρατία καὶ ἐνδηλώθηκε κυρίως μὲ οἰκονομικὴ διείσδυση στὶς ὑπανάπτυκτες χῶρες καὶ ἐκμετάλλευση· δὲν ἐξηγεῖ τὰ αἴτια τῶν οἰκονομικῶν κρίσεων· γενικεύοντας μιλάει γιὰ παγκόσμια οἰκονομικὴ κρίση, γιὰ δοκιμασία ὅλων τῶν πολιτικῶν συστημάτων κτλ.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ κεφάλαια ποὺ μελέτησα, τὸ βιβλίο δὲν μπορεῖ νὰ κριθεῖ κατάλληλο.

Ἔπειτα ζήτησε τὸ λόγο ὁ κ. Ἠλίας Σπυρόπουλος καὶ εἶπε τὰ παρακάτω:

Ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἔχουν ποιοποιηθεῖ καὶ συζητηθεῖ ὡς τώρα στὸ Τμῆμα σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ

Ἐπιτροπή Κρίσεως ἀναφέρει στό πρακτικό της καί ὅτι οἱ Εἰσηγητές τοῦ θέματος συνάδελφοι κ.κ. Φ.Βῶρος καί Ἰ. Ἀρβανίτης ἔχουν ἐνθέσει στίς εἰσηγήσεις τους καί τήν ἀνάγνωση τῶν κεφαλαίων: Τουρκοκρατία, Ἑλληνική Ἐπανάσταση, Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί (Γερμανική) Κατοχή, ἔχω νά προσθέσω τίς ἑξῆς ἐπιμέρους παρατηρήσεις:

α) Στό κεφάλαιο Τουρκοκρατία, ἡ διαπραγμάτευση περιορίζεται προπάντων σέ ὅ,τι ἔγινε στόν ἑλλαδικό χῶρο, μέ ἀποτέλεσμα καί πόλεις μέ ἀξιόλογο πληθυσμό λόγες νά ἐμφανίζονται καί τό σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ νά μή ξεπερνᾶ τό 1.500.000. Ὅμως οἱ ἀριθμοί αὐτοί μποροῦσαν καί ἔπρεπε νά ἐμφανιστοῦν αὐξημένοι, μέ τά ἑκατομμύρια τοῦ ~~ξαρσιαμοῦ~~ ἑλληνισμοῦ σέ περιοχές τῆς Μ.Ἀσίας καί τίς δεκάδες χιλιάδες τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν π.χ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Σμύρνης καί τῆς Τραπεζοῦντας.

β) Στό κεφάλαιο Ἑλληνική Ἐπανάσταση: Στή σύντομη ἐπισκόπηση τῶν σημαντικότερων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων λείπει ἡ Α' Πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου.

γ) Στό κεφάλαιο Βιομηχανική Ἐπανάσταση δέν γίνεται λόγος γιά τή βιομηχ. ἐπανάσταση στή χώρα μας, ὅπως καί δέν ὑπάρχει πειστική σύνδεση τῶν ἐπαναστατικῶν κινημάτων, τά ὁποῖα ἀναφέρονται στό κεφάλαιο μέ αὐτήν.

δ) Τό κεφάλαιο Κατοχή εἶναι ἀτροφικό, ἀφοῦ π.χ. ἀπό τίς κορυφαῖες ἐνδηλώσεις τῆς ἐθνικῆς ὁμοψυχίας κατά τοῦ κατακτητῆ λείπει ἡ κηδεία τοῦ Κ.Παλαμᾶ, δέν γράφεται ποθενά πῶς διοικήθηκε τότε ἡ Ἑλλάδα, δέν ἀναφέρεται ἡ Μαύρη ἀγορά κτλ.

Βέβαια οἱ παρατηρήσεις αὐτές δέν σημαίνουν ὅτι οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου δέν κατέβαλαν ἰδιαίτερη προσπάθεια καί δέν ἀποδεικνύουν ἀξιόλογη κατάρτιση σέ θέματα νεοελληνικῆς ἱστορίας. Ὅμως ἐφόσον τό Τμῆμα, γιά τούς λόγους πού ἀνέφεραν οἱ δύο εἰσηγητές Σύμβουλοι Β' κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ἰ. Ἀρβανίτης, ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος καί οἱ συνάδελφοι πού προηγήθηκαν φαίνεται ὅτι θά ἀποδεχθεῖ τήν ἀπορριπτική ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά θυμίσω ὅτι ὅλοι μας ὡς Τμῆμα (μέ ἐξαίρεση τόν κ. Πρόεδρο, ὁ ὁποῖος τότε δέν ἦταν μέλος τοῦ ΚΕΜΕ) εἴχαμε συντάξει τίς προδιαγραφές πού περιέχονταν στήν ἀνάθεση συγγραφῆς τοῦ βιβλίου, ὅπως καί τό εἰσαγωγικό κείμενο, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο στήν ἱστορία τοῦ Λυκείου μόνο σύντομη ἐπισκόπηση τῶν γεγονότων ἔπρεπε νά ὑπάρχει (ἀλλά σήμερα ἡ συμμόρφωση τῶν συγγραφέων στό κείμενο αὐτό ἀποτέλεσε ἕναν ἀπό τούς λόγους πού ἐπικαλεῖται ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως καί μέρος ἀπό τούς κ.κ. συναδέλφους γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου ὡς ἀνατάλληλου). Τέλος ἐμεῖς ἐπιλέξαμε καί προτείναμε στή Διοίκηση τούς συγγραφεῖς. Αὐτή ἡ πραγματικότητα ὅπως ἐπίσης καί τό ὅτι δέν παρακολουθήσαμε τή

συγγραφή τουλάχιστον στά πρῶτα της στάδια, ἐνῶ ἐπρόκειτο γιά ἀνάθεση, καθιστᾶ σήμερα, τουλάχιστον δσο ἀφορᾶ ἐμένα, δυσάρεστη τή θέση μου, ἄν μάλιστα σκεφτοῦμε ὅτι τουλάχιστον γιά δυό ἀκόμη σχολικά ἔτη θά ὑποχρεφνομμε τούς μαθητές τῆς Γ' Λυκείου νά διδάσκονται τήν 'Ιστορία ἀπό ἐγχειρίδιο πού δέν ἀνταποκρίνεται στή διδακτική δεοντολογία καί τά σχολικά προγράμματα.

Στήν τελευταία παρατήρηση τοῦ κ. Σπυρόπουλου ἀντιπαρατήρησε ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ὅτι:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί οἱ προδιαγραφές, δσοδήποτε ἀναλυτικές, δίνουν τό πλαίσιο μόνο τῆς συγγραφῆς, δέν ὁρίζουν στούς συγγραφεῖς τήν ὕλη πού θά ἐπιλέξουν, τήν ἑρμηνεία πού θά ἀκολουθήσουν ἤ τίς "μαρτυρίες" πού θά παραθέσουν.

Γιά τό ἴδιο θέμα ὁ κ. Βῶρος πρόσθεσε: ὕστερα ἀπό τίς τελευταῖες παρατηρήσεις τοῦ κ. Σπυρόπουλου αἰσθάνομαι ὑποχρεωμένος νά θυμίσω στό Τμῆμα, μᾶλλον νά παρουσιάσω φωτοτυπημένο τό κείμενο τῶν "'Οδηγιῶν" (πρόκειται γιά ἀπόσπασμα τῆς Πράξεως 135/1977) καί νά σᾶς ξαναδιαβάσω τά σχετικά ἀποσπάσματα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Καί διευκρινίζω ἀκόμη ὅτι ἀνάθεση συγγραφῆς δέν εἶναι "χειραγώγηση" τῶν συγγραφέων· αὐτό θά ἦταν ἐπικίνδυνη ἐμπλοκή· τούς δώσαμε πρόγραμμα καί γραπτές ὁδηγίες.

'Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση καί γιά ἄλλα σημεῖα τῆς συγγραφῆς καί τελικά τό Τμῆμα, ἔχοντας ὑπόψη :

α) τή συγγραφή (καί τό εἰκονογραφικό ὑλικό) τῶν Β.Σκουλάτου καί Β. Κρεμμυδᾶ, 'Ιστορία τῶν Νέων Χρόνων (1492 ὡς τό σύγχρονο κόσμο) γιά τή Γ' Γενικοῦ Λυκείου.

β) τήν Πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως πού ἔκρινε τήν παραπάνω συγγραφή ἀκατάλληλη γιά σχολικό βιβλίο στήν παροῦσα μορφή της, μολονότι ἀναγνωρίζει ἐπιμέρους ἀρετές της,

γ) τίς ἀπόψεις τῶν δύο εἰσηγητῶν κ. 'Ι, 'Αρβανίτη, πού θεωρεῖ τήν παραπάνω συγγραφή ἀκατάλληλη γιά σχολικό βιβλίο, καί τοῦ κ. Φ. Βώρου, πού ἐπισημαίνει πολλές ἐπιμέρους ἀτέλειες, οἱ ὁποῖες ὅμως δέν μποροῦν νά βελτιωθοῦν χωρίς νέες χρονοβόρες διαδικασίες (πρῶτα-πρῶτα κοινή συνεδρίαση τῶν ἀντιφερόμενων μερῶν)

δ) τίς ἐπιφυλάξεις πού διατύπωσαν γιά τμήματα τῆς ὕλης συγγραφῆς ὁ Πρόεδρος καί μέλη τοῦ Τμήματος

ἀποφαίνεται μέ πλειοψηφία

Δέν κρίνει τή συγγραφή τῶν Β. Σκουλάτου καί Β. Κρεμμυδᾶ 'Ιστορία τῶν Νέων Χρόνων (1492 ὡς τό σύγχρονο κόσμο) κατάλληλη γιά σχολικό ἐγχειρίδιο. 'Ο κ. Φ. Βῶρος δήλωσε ὅτι γιά λόγους συνέπειας ἐμμένει στήν ἄποψη πού διατύπωσε κατά τήν εἰσήγησή του: νά ἐπιδιωχθεῖ πρῶτα μία κοινή συνεδρίαση τῶν ἐνδιαφερόμενων πλευρῶν.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

'Ο Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 78/1979

Σήμερα, 24 Νοεμβρίου 1979, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεώς του (αἴθουσα 'Ολομελείας).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σαμπᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σπορίδης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Σαραφωνίτου μέ βαθμό 6ο.

Ἀπό τούς ἀπόντες ὁ Σύμβουλος Β' κ. Β. Βαρουχάκης ἀσθενεῖ. Ὁ κ. Γ. Γρατσέας ἀπουσίαζε ἀδικαιολογήτως καί ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασταμόπουλος δήλωσε ἀσθένεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας τοῦ Γ. Τσάγκα. Εἰσηγητής κ. Γ. Παντελίδης, Α' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀνατύπωση βιβλίων Ἱστορίας Α' Γυμνασίου καί Γ' Λυκείου (κορμοῦ). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα εἰσῆλθε στήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ἀνακοίνωσε πρός τό Τμῆμα ὅτι ἔδωσε τηλεφωνικῶς ἀπάντηση στόν κ. Ὡραιόπουλο Γεώργιο γιά μιά ἀπορία του γύρω ἀπό τή θεωρητική Γεωμετρία.

./.

Ακολούθως ὁ κ. Γ. Παντελίδης, Α' ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καὶ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε., ἁρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας τοῦ Γ. Τσάγκα, εἰσηγεῖται τὰ ἀκόλουθα:

Μὲ τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 211.17/155/Γ/7061 τοῦ ΥΠΕΠΘ ζητεῖται νὰ γνωμοδοτήσει τὸ Τμῆμα ἂν πρέπει νὰ εἰσαχθεῖ ὡς διδακτικὸ βιβλίο στὴ Γ' τάξη Γενικοῦ Λυκείου, β' κύκλου ἐπιλογῆς τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας" τοῦ Γρ. Τσάγκα καὶ ἂν κρίνεται σκόπιμο νὰ συνταχθοῦν ὁδηγίες γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος ἀπὸ τὸ βιβλίο αὐτό.

Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἡ συγγραφὴ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἀποφασίστηκε σὲ σύσκεψη ποὺ ἔγινε στὶς 27-2-1979 στὸ γραφεῖο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας μὲ θέμα τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς Γ' Λυκείου σὲ διδακτικὰ βιβλία.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει περίπτωση ἐπιλογῆς ἄλλου βιβλίου ποὺ νὰ καλύπτει τὶς διδακτικὲς ἀνάγκες τῆς Γ' Λυκείου καὶ τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας" τοῦ Γρ. Τσάγκα γενικὰ ἀνταποκρίνεται στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα εἰσηγοῦμαι νὰ προταθεῖ ἡ χρησιμοποίησή του ὡς διδακτικοῦ βιβλίου τῆς Γ' Λυκείου γιὰ τὴν ὕλη ἐπιλογῆς. Ἐπειδὴ ὅμως καθυστέρησε ἡ ἔκδοση τοῦ βιβλίου (ἔπρεπε ἡ διδασκαλία τῆς ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας νὰ ἀρχίσει, σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα, στὶς ἀρχὲς Νοεμβρίου) καὶ ἐπειδὴ σὲ ὁρισμένα σημεῖα ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ χρησιμοποιεῖ ὁρολογία διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνην ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ συγγραφεῖς τῶν ἄλλων διδακτικῶν βιβλίων μαθηματικῶν προκύπτουν ὁρισμένα προβλήματα γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Γ. Τσάγκα. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι καὶ τὴν συγκρότηση ἐπιτροπῆς γιὰ τὴ σύνταξη σχετικῶν ὁδηγιῶν πρὸς τοὺς διδάσκοντες.

Τὸ Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/155/Γ/7061/10-11-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ,

β) τὶς διδακτικὲς ἀνάγκες τῆς Γ' τάξεως Γεν. Λυκείου γιὰ τὴν ὕλη ἐπιλογῆς, καὶ

γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Παντελίδη, Α' ἀντιπροέδρου τοῦ ΚΕΜΕ

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Προτείνει νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Γ. Τσάγκα, Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας, ἔκδοση Εὐγενίδειου Ἱδρύματος ὡς διδακτικὸ βιβλίο τῆς Γ' Λυκείου γιὰ τὴν ὕλη ἐπιλογῆς.

Στή συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιὰ τὸ τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, 'Ανατύπωση βιβλίων 'Ιστορίας Α' Γυμνασίου καὶ Γ' Λυκείου (κορμοῦ) εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

1.- "Υστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (πράξη) ἐγκρίνὰ μὴ προχωρήσει στὴν ἀνάθεση συγγραφῆς 'Ιστορίας Α' Γυμνασίου κρίνεται ἀναγκαῖο νὰ ἀνατυπωθεῖ τὸ βιβλίο 'Αθηνᾶς Καλογεροπούλου, 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων γιὰ τὴν α' τάξη τοῦ Γυμνασίου, προκειμένου τὸ βιβλίο αὐτὸ νὰ ἐξυπηρετήσει τὶς ἀνάγκες διδασκαλίας στὴν α' τάξη τοῦ Γυμνασίου κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81.

Χρήσιμο εἶναι νὰ προταχθεῖ μία διευκρινιστικὴ προσημείωση γιὰ τὴ διδακτέα ὕλη, ἐπειδὴ τὸ βιβλίο ἔχει ἔκταση μεγαλύτερη ἀπὸ αὐτὴ ποὺ μπορεῖ νὰ χωρέσει στὸν πραγματικὸ διδακτικὸ χρόνο.

2.- "Υστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (πράξη 77/23-11-79), μὲ τὴν ὁποία ἐγκαταλείπεται ὁριστικὰ ἡ ἰδέα ἀξιοποίησης τῆς συγγραφῆς Β. Σκουλάτου-Β. Κρεμμυδᾶ 'Ιστορία Νέων Χρόνων γιὰ τὴν τρίτη τάξη Γενικοῦ Λυκείου (βιβλίο "κορμοῦ"), κρίνεται ἀναγκαία ἡ ἀνατύπωση τοῦ παλαιοῦ βιβλίου Χ. Θεοδωρίδη-Α. Λαζάρου 'Ιστορία τῶν Νέων Χρόνων, προκειμένου νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ διδακτικὲς ἀνάγκες γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Γ' Γενικοῦ Λυκείου κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81.

"Επειδὴ ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου ὑπερβαίνει τὶς δυνατότητες ποὺ παρέχει ὁ πραγματικὸς διδακτικὸς χρόνος, κρίνεται ἀναγκαῖο νὰ προταχθεῖ ἐνημερωτικὴ προσημείωση ποὺ νὰ πληροφορεῖ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενους γιὰ τὴ διδακτέα ὕλη.

Τὸ Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βῶρου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Προτείνει τὴν ἀνατύπωση 1) τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων τῆς 'Αθηνᾶς Καλογεροπούλου γιὰ τὴν Α' τάξη τοῦ Γυμνασίου καὶ 2) τοῦ παλαιοῦ βιβλίου, 'Ιστορία τῶν Νέων Χρόνων τῶν Χ. Θεοδωρίδη-Α. Λαζάρου γιὰ τὴν Γ' τάξη Γενικοῦ Λυκείου γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ο Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 79/1979

Σήμερα, 27 Νοεμβρίου 1979, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του ( ).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν κ. Γ. Παντελίδη, πρόεδρο τοῦ Τμήματος καί Α' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ, Παπασημακόπουλος καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμ. Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο. Ἀπουσίαζαν ἀπό τή συνεδρίαση ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, λόγω ἀσθενείας, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση καί ὁ κ. Γ. Γρατσέας ἀδικαιολογήτως. Ἐπίσης ἀπουσίαζε ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Ἀθλητική Ἀγωγή - Ὁ Κλασσικός ἀθλητισμός στό σχολεῖο (Δημοτικό-Γυμνάσιο-Λύκειο) ἀπό τοῦ Π. Μπελίτσου. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - Εἰσηγήσεις γιά θεολόγους καθηγητές τῆς Γ' ΑΕΠ. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, 'Αθλητική 'Αγωγή - 'Ο κλασικός ἀθλητισμός στό σχολεῖο (Δημοτικό-Γυμνάσιο-Λύκειο) τοῦ Π. Μπελίτσου, κ. 'Ι. Διορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Σχετικῶς μέ τό ἔγγραφο Γ/3373/31-5-1979 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., μέ τό ὁποῖο μᾶς διαβιβάζεται ἡ αἴτηση καί τό βιβλίο "'Αθλητική 'Αγωγή - 'Ο Κλασσικός 'Αθλητισμός στό Σχολεῖο" τοῦ καθηγητῆ Φ.Α. κ. Π. Μπελίτσου, γιά νά προβοῦμε στίς σχετικές ἐνέργειες σύμφωνα μέ τό Νόμο 186/75 ἄρθρο 2, παρ. 5, σᾶς γνωρίζω τά ἑξῆς:

'Ο κ. Π. Μπελίτσος στό βιβλίο του αὐτό, σέ μιά ὕλη πού καταλαμβάνει 484 σελίδες καί πού εἶναι χωρισμένη σέ τρία μέρη καί σέ δέκα κεφάλαια, διαπραγματεύεται τή θεωρία, τή μέθοδο διδασκαλίας καί τήν πρακτική ἐφαρμογή τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ σέ ὁλόκληρο τό φάσμα τῆς σχολικῆς ζωῆς, στό Δημοτικό, τό Γυμνάσιο καί τό Λύκειο.

Στήν προσπάθειά του αὐτή ὁ συγγραφέας χρησιμοποίησε, ὅπως φαίνεται ἀπό τό σχετικό πίνακα, μιά πλούσια ἑλληνική καί ξένη βιβλιογραφία καθώς καί προσωπικές του μελέτες καί ἐμπειρίες, πού ἀποκόμισε ἀπό τήν πολυετή ἐργασία του ὡς καθηγητής Φ. 'Αγωγῆς στή Μέση 'Εκπ/ση, τίς σπουδές του στή Γαλλία ὡς ὑπότροφος τοῦ ΙΚΥ καί τήν ὑπηρεσία του στήν ΕΑΣΑ, ὅπου ὑπηρετεῖ ἀπό χρόνια μέ ἀπόσπαση.

Σύμφωνα μέ τήν προσωπική μου ἄποψη τό βιβλίο αὐτό τοῦ κ. Π. Μπελίτσου παρουσιάζει ὁρισμένες ἀδυναμίες, ὅπως π.χ. εἶναι 1) 'Ο μεγάλος του ὄγκος (484 σελίδες) πού τό κάνει δύσχρηστο, ἰδιαίτερα γιά τούς διδασκάλους καί τούς φοιτητές τῶν 'Αναδημιῶν, πού λόγω τῆς περιορισμένης εἰδικῆς μορφώσεως τους στά θέματα τῆς Φ.Α. χρειάζονται μικρότερα καί κατανοητότερα εἰδικά συγγράμματα. 2) 'Η ὄχι τέλεια ἐναρμόνησή του μέ τή γραμματική, ὅπως π.χ. στίς λέξεις "κλασσικός, πρᾶγμα". 3) 'Η δυσκολία κατανοήσεως διαφόρων σημείων καί ἐννοιῶν, ὅπως π.χ. στή σελ. 21 "ὁ ἄνθρωπος θέτει τό σῶμα του στή βάση κάθε ἀγωγῆς", σελ. 68" ὅπου ὁ ἀθλητισμός γενικά θεωρεῖται σάν μιά πλατιά ἔννοια περιέχοντος, ἐνῶ ἡ Φ.Α. ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά στοιχεῖα του καί ἔχει τήν ἔννοια τοῦ περιεχομένου", σελ. 36" εἶναι εὔκολο νά ὁδηγηθοῦμε στό συμπέρασμα, πώς τό παιχνίδι δέν μπορεῖ νά ἀναπληρώσει τό μάθημα τοῦ ἀθλητισμοῦ, πολύ δέ περισσότερο τό μάθημα τῆς Φ. 'Αγωγῆς.

Παρά τίς ἀδυναμίες του αὐτές, πού ὁμολογουμένως εἶναι περιορισμένες σέ ἔκταση καί βάθος, τό βιβλίο πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς μιά θετική προσφορά στήν ὑπάρχουσα ἑλληνική βιβλιογραφία σέ θέματα Φ. 'Αγωγῆς.

./.

Ἰδιαίτερα σημαντικό εἶναι, ὅτι ὁ συγγραφέας στό βιβλίο του αὐτό διαπραγματεύεται ὁλόκληρο τό θέμα τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ στό σχολεῖο μέ συνέπεια νά ὑπάρχει μιά ὁρθή ἀλληλουχία καί τάξη, ἀκολουθεῖ τίς σύγχρονες παιδαγωγικές ἀντιλήψεις καί παρουσιάζει ἐντεταμένη καί ἐπιστημονικά σωστή τή θεωρία τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ, τή μέθοδο τῆς διδασκαλίας του καί κυρίως παραθέτει ἄφθονη ὕλη γιά πρακτικές ἐφαρμογές στίς διάφορες ἡλικίες καί τά στάδια προόδου τῶν μαθητῶν μέ πολλά κατανοητά σχέδιασμένα καί ὀρθολογικά τοποθετημένα σχήματα.

Μέ βάση ὅσα προηγουμένως ἀνέφερα, μέ τήν εὐχή ὅπως ὁ συγγραφέας σέ μελλοντική ἐπανέκδοση τοῦ βιβλίου διορθώσει τίς ἀδυναμίες του καί μέ τήν ἐλπίδα, ὅτι αὐτό θά συμβάλει στήν πληρέστερη ἐνημέρωση τῶν καθηγητῶν Φ.Α. καί στήν ἀποδοτικότερη διδασκαλία τῆς Φ.Α. καί ἰδιαίτερα τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ στά σχολεῖα τῆς Πατρίδας μας εἰσηγοῦμαι ὅπως:

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, σύμφωνα μέ τό Νόμο 186/75 ἄρθρο 2, παρ. 5, ἐγκρίνει τήν κατάλληλότητα τοῦβιβλίου τοῦ κ. Π. Μπελίτσου "Ὁ Κλασσικός Ἀθλητισμός στό Σχολεῖο" γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Γ/3373/31-5-79 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ἡ αἴτηση τοῦ κ. Π. Μπελίτσου,

2) Τήνεἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Σιορδέλη, Εἰδικοῦ Συμβούλου στό ΚΕΜΕ, &

3) Τήν συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τό βιβλίο τοῦ Π. Μπελίτσου "Ἀθλητική Ἀγωγή – Ὁ κλασσικός ἀθλητισμός στό σχολεῖο (Δημοτικό – Γυμνάσιο -Λύκειο) ὡς κατάλληλο γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες τῶν σχολείων Μ.Ε. καί χρήσιμο γιά τούς καθηγητές τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς.

Ἀπολούθως ὁ κ. Κ. Φοβσιας, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Εἰσηγήσεις γιά θεολόγους καθηγητές τῆς Γ' ΑΕΠ, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀρ. Γ/7233/10-11-79 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ φωτοαντίγραφο τοῦ μέ ἀρ. πρωτ. 728/5-11-79 ἐγγράφου τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων θεολόγου ΓΕΜΕ κ. Κων. Γρηγοριάδη πρός τόν κ. Ἐπόπτη τῆς Γ' ΑΕΠ, σχετικοῦ μέ τήν παρακολούθηση εἰσηγήσεων ἀπό θεολόγους τῆς Γ' ΑΕΠ. Στό ἔγγραφο ἐπισυνάπτεται καί "πρόγραμμα εἰσηγήσεων-συζητήσεων" γιά τό διάστημα ἀπό 21/11 - 19/12/79. Ἀπό τόν κ. Γεν. Γραμματέα ζητεῖται ἡ γνώμη τοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ δραστηριότητα αὐτή τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων ἐκπηγάζει ἀπό τά πραγματικά γεγονότα ὅτι ὁ ζῆλος εἶναι καθηγητής τῆς διδακτικῆς τῶν θρησκευτικῶν στή ΣΕΛΜΕ καί ὅτι ἡ ἀνάγκη γιά καθοδήγηση τῶν συναδέλφων θεολόγων-καθηγητῶν εἶναι μεγάλη. Ἔτσι θά μποροῦσε κανείς καταρχήν νά χαιρετίσει μέ εὐχαρίστηση αὐτή τή δραστηριότητα καί νά τήν ἐπαινέσει.

Ὅμως, ὁ Ν.186/75 "Περί ΚΕΜΕ" ὁρίζει στό ἄρθρο 2 παρ. 1, ἐδάφ. β' ὅτι "ἡ μελέτη καί βελτίωσις τῶν μεθόδων καί τῆς τεχνικῆς τῆς διδακτικῆς καί, γενικότερον, τῆς παιδευτικῆς ἐργασίας" ἀνήκει στό ΚΕΜΕ. Ἀπό ΚΕΜΕ ἐπίσης ἀνήκει καί "ἡ μέριμνα φιά τήν ὕψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ, τῶν σπουδαστῶν καί μαθητῶν τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως καί ἰδίᾳ α) Ἡ ὀργάνωσις καί ἡ παρακολούθησις τῆς λειτουργίας κέντρων ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως ἢ σεμιναρίων καί ὁμάδων ἐργασίας διά τό διδακτικόν καί ἐποπτικόν προσωπικόν ὡς καί σχολῶν ἐπιμορφώσεως" (Ν.186/75 ἄρθρο 2 παρ. 6 ἐδάφ. α'). Συνεπῶς ἡ πρωτοβουλία τήν ὁποίαν ἀνέλαβε ἡ Πρότυπος Σχολή Ἀναβρύτων γιά τήν ὀργάνωση "εἰσηγήσεων-συζητήσεων γιά θεολόγους-Καθηγητές τῆς Γ' ΑΕΠ" ἐνφεβγει ἀπό "τά πλαίσια τῆς ἀποστολῆς" της καί ὑπεισέρχεται στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ, τό ὁποῖο στήν περίπτωση αὐτή ἄθελά της ὑποκαθιστᾶ.

Πέρα ἀπό τίς ρητές διατάξεις τοῦ Ν.186/75, τίς ὁποῖες μνημόνευσα, καί οἱ ὁποῖες δέν ἐπιτρέπουν τήν ὀργάνωση σεμιναρίων ὁποιασδήποτε μορφῆς σέ Δ/ντές Προτύπων Σχολείων, ὅταν τά σεμινάρια αὐτά δέν περιορίζονται μόνο στό προσωπικό τῶν σχολείων τους, ἀπό ὅσα γνωρίζω ἡ Διεύθυνση τῆς Σχολῆς Ἀναβρύτων δέν [illegible] σέ κάποια ἐπικοινωνία καί συνεργασία μέ τό ΚΕΜΕ γιά τή διοργάνωση τῶν "Εἰσηγήσεων-συζητήσεων", πρίν ἀπό τήν ἐναρξή τους.

./.

Ἐπειδή ἡ ἐπαινετή κατά τά ἄλλα πρωτοβουλία καί δραστηριότητα τῆς Διευθύνσεως τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τό Ν.186/75 καί ἐπειδή τό ΚΕΜΕ ἀγνοήθηκε στή συγκεκριμένη περίπτωση, νομίζω ὅτι ἡ ἀπάντηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ στό ἐρώτημα τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα πρέπει νά εἶναι ἀπορριπτική, πολύ περισσότερο μάλιστα ἀφοῦ τό ΚΕΜΕ προετοιμάζει πανελλαδική ἐξόρμηση γιά τήν ἐνημέρωση καί τήν καθοδήγηση τῶν συναδέλφων ὅλων τῶν εἰδικοτήτων πάνω στά θέματα διδασκαλίας καί στά προβλήματα πού παρουσιάζει ἡ σχολική πράξη. Στά πλαίσια αὐτῆς τῆς προσπάθειας τοῦ ΚΕΜΕ θά μποροῦσε θαυμάσια νά ἐνταχθεῖ καί ἡ πρωτοβουλία τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσια, Εἰσηγητῆ, καί

β) τή συζήτηση πού ἀκολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

θεωρεῖ σκόπιμο νά πραγματοποιηθεῖ τό ἐπιμορφωτικό πρόγραμμα γιά τούς θεολόγους, τό ὁποῖο ἔχει προγραμματίσει ὁ διευθυντής τῆς Σχολῆς Ἀναβρύτων μέ τή συναίνεση τοῦ οἰκείου Ἐπόπτη, κατά τό χρονικό διάστημα ἀπό 21-11-79 ἕως 19-12-79. Καλό θά ἦταν ὅμως ὁ κ. Κ. Γρηγοριάδης, Ἐπιθεωρητής νά ἐνημέρωνε ἐν τῶν προτέρων καί τό ΚΕΜΕ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

...δέδρος.

...τελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 80/79

Σήμερα 30 Νοεμβρίου 1979 ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (202).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ οἱ Σύμβουλοι Β΄, Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Ρῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, οἱ εἰδικές Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Ι. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές Κ. Φούσκας, Δ. Τσιμπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.-

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄γιατί ἦταν ἀσθενής, ὁ κ. Γ. Γρατσέας Σύμβουλος Β΄γιατί ἔλειπε μέ κανονική ἄδεια καί ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄γιατί μετεῖχε τοῦ Τμήματος τῆς Δ.Ε τοῦ ΚΕΜΕ. Ἐπίσης ἀπουσίαζε καί ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ έ μ α 1ο.- Ἀνατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, Φυσική Α΄Λυκείου, τοῦ Α. Μάζη. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος.

Θ έ μ α 2ο.- .....

Τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀφοῦ διαπιστώθηκε προηγουμένως ἀπαρτία. Στή συνεδρίαση ἦταν παρών καί ὁ Γ΄ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀθ. Κομίνης.

./.

Ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, "Ἀναπτύπωση τοῦ διδ. βιβλίου, Φυσική Α' Λυκείου, τοῦ Α. Μάζη εἶπε τά ἑξῆς:

"Ὑστερα ἀπό μελέτη τοῦ βιβλίου Φυσικῆς τῆς Α'Λυκείου καί ἀφοῦ ἔλαβα ὑπ'ὄψη τίς παρατηρήσεις τῆς ὁμάδας ἐργασίας γιά προγραμματισμό τῆς ὕλης τῆς Φυσικῆς καί ἄλλες παρατηρήσεις, ἔκανα τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις καί προτείνω τό βιβλίο, Φυσική Α'Λυκείου τοῦ Α. Μάζη νά ἀνατυπωθεῖ μέ βάση τό διορθωμένο ἀντίτυπο πού ἐπισυνάπτεται. Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ'ὄψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου, Φυσική Α'Λυκείου τοῦ Α. Μάζη στόν ΟΕΔΒ γιά ἐπανέκδοση γιά τό σχ. ἔτος 1980-81.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Γεώργιος Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Δημ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 81/1979

Σήμερα, 1 Δεκεμβρίου 1979, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς ΕΤΕ.

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.

Ἀπό τήν συνεδρίαση ἔλειπαν ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν ἀσθενής, ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, γιατί εἶχε κανονική ἄδεια καί ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

Στή συζήτηση παραβρέθηκε ὁ κ. Ἀθ. Κομίνης, Γ΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί ὁ κ. Ἀν. Μαυρομματάκος, Σύμβουλος Β΄ τῆς ΕΤΕ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἀξιολόγηση τῆς Πειραματικῆς Ἐφαρμογῆς τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο. Εἰσηγητής κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Β΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄ καί Β΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως λέγει τά ἑξῆς:

./.

Μέ τό φετινό διδακτικό ἔτος ὁλοκληρώνεται ἡ πειραματική ἐφαρμογή.

Συγκροτήθηκε ἀπό τόν Ὑπουργό ἡ ἐπιτελική ὁμάδα ἐργασίας γιά τήν ὀργάνωση, προγραμματισμό καί ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ.

1.- Γιῶργος Κατσαράκης, Πολιτικός Μηχανικός, καθηγητής ΚΑΤΕΕ
2.- Γιάννης Ἀρναουτάκης, Φυσικός Μ.Γ.Ε.
3.- Εὐπραξία Κολοκούρη, Μαθηματικός Μ.Γ.Ε.
4.- Ἀρτέμης Ἀθανασάκης, Φυσιογνώστης Μ.Γ.Ε.
5.- Μάρκος Καραναστάσης, Μαθηματικός ΚΑΤΕΕ

Ἡ ὁμάδα συμπληρώνεται μέ ἕξη τεχνολόγους ἐκπαιδευτικούς τῆς ΕΤΕ, κλάδου 7, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζουν τήν πειραματική διδασκαλία τοῦ μαθήματος στά 4 γυμνάσια τῆς πρώτης φάσεως.

Ἡ ὁμάδα καταρτισε χρονοδιάγραμμα ἐργασιῶν γιά τά ἑπόμενα δύο ἔτη (ἐπισυνάπτεται).

Ζητοῦμε τήν ἀναδιάρθρωση τοῦ ὡρολογίου προγράμματος τοῦ Γυμνασίου, ὥστε νά ὁριστικοποιηθοῦν οἱ ὧρες τοῦ μαθήματος καί νά λυθεῖ τό πρόβλημα πού δημιουργεῖται μέ τό μάθημα τῶν Οἰκοκυρικῶν.

Ὡς κριτήρια πού θά σχετίζονται μέ τήν ἐπιλογή τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ προτείνονται τά ἀκόλουθα:

1.- Ὁλοκληρωμένη Γενική Μόρφωση (Ἀπόφοιτος Λυκείου).

2.- Μεταλυκειακό πτυχίο σέ ἕναν ἀπό τούς βασικούς τομεῖς τῆς τεχνολογίας (ΚΑΤΕΕ).

3.- Μονοετής παιδαγωγική κατάρτιση.

4.- Ἐπιμόρφωση στή ΣΕΛΕΤΕ ἤ τή ΣΕΛΜΕ πάνω στό ἀντικείμενο διδασκαλίας τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων.

Στήν πειραματική ἐφαρμογή μέχρι στιγμῆς ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ ἐκπαιδευτικοί μέ τά παραπάνω προσόντα καί ἡ ἀπόδοσή τους κρίνεται λίαν ἱκανοποιητική.

Τό κόστος τοῦ ἐξοπλισμοῦ πού ἀπαιτεῖται γιά τό μάθημα ὑπολογίζεται σέ 500.000 (δρ. τοῦ 1977).

Ἀκολούθως τό λόγο ἔλαβε ὁ κ. Ἀν. Μαυρομματάκος, Σύμβουλος Β΄, ὁ ὁποῖος εἶπε τά ἑξῆς: ./.

Τό πλέον βασικό πρόβλημα εἶναι κατά τή γνώμη μου, ποιοι θά διδάξουν τά τεχνολογικά μαθήματα στό Γυμνάσιο".

Ὑποστηρίζεται ὅτι "ἡ διδασκαλία πρέπει νά ἀνατεθεῖ σέ ἀποφοίτους τῶν ΚΑΤΕΕ, ἀφοῦ βεβαίως ὑποστοῦν μιά σχετική "παιδαγωγική" ἐκπαίδευση"[1]. Τό ἐπιχείρημά τους εἶναι τό ἑξῆς: "Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ΚΑΤΕΕ κατέχουν τό ἀντικείμενο τῶν "Τεχνολογικῶν Μαθημάτων" καί ἔχουν τεχνική νοοτροπία". Ἐπίσης ἀκούστηκε ἡ ἄποψη ὅτι "ἡ ἀνάθεση τῆς διδασκαλίας στούς πτυχιούχους τῶν ΚΑΤΕΕ θά εἶναι καί μία διέξοδος γι' αὐτούς".

Εἰσηγοῦμαι ἡ διδασκαλία τῶν Τ.Μ. νά ἀνατεθεῖ σέ πτυχιούχους τῶν παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἀφοῦ ὑποστοῦν μία σχετική ἐκπαίδευση καί γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1.- Ἡ "ὕλη" τῶν Τ.Μ. δέν ἀπαιτεῖ τεχνολογικό ὑπόβαθρο. Ὁ ὅρος "τεχνολογικά μαθήματα" εἶναι ἀτυχής, πράγμα πού ἀποδεικνύεται ἀπό τό σκοπό τῆς διδασκαλίας τους. Οἱ "τεχνικές" γνώσεις καί δεξιότητες τίς ὁποῖες χρειάζονται οἱ δάσκαλοι τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως γιά νά διδάξουν τά Τ.Μ. μπορεῖ νά ἀποκτηθοῦν μέσα, τό πολύ, σέ 25 ἑβδομάδες (καί μάλιστα σέ δύο περιόδους).

2.- Οἱ πτυχιοῦχοι τῶν παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ἔχουν πνευματική εὐρύτητα (στίς παιδαγωγικές Ἀκαδημίες διδάσκονται πάρα πολλά μαθήματα), "παιδαγωγική" καί "ψυχολογική" κατάρτιση ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητη καί ἀναγκαία γιά τή διδασκαλία τῶν Τ.Μ. Στό ἐξωτερικό, π.χ. ΗΠΑ, οἱ διδάσκοντες τά Τ.Μ. φοιτοῦν σέ παιδαγωγική σχολή καί παίρνουν μαθήματα σχετικά μέ τά Τ.Μ. σέ ποσοστό τό πολύ 25% τοῦ συνολικοῦ προγράμματος. Τά ἄλλα μαθήματα (75%) εἶναι παιδαγωγικά, ψυχολογικά κτλ. κτλ.

3.- Ἡ χρησιμοποίηση τῶν διδασκάλων λύνει καί ὁρισμένα προβλήματα: π.χ. σ' ἕνα ὀλιγάριθμο Γυμνάσιο μπορεῖ νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του ἕνας δάσκαλος, ἐνῶ τό ὑπόλοιπο ὡράριό του θά διδάσκει στό Δημοτικό στό ὁποῖο θά ἀνήκει ὀργανικῶς.

Ἡ ἄποψη νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπόφοιτοι τῶν ΚΑΤΕΕ γιά νά δοθεῖ σ' αὐτούς μιά διέξοδος, γιά μένα δέν στέκει, διότι:

Εἶναι ὅλως ἀκατανόητο γιά μένα νά θυσιάζεται ἕνας τόσο ἀναγκαῖος

./.

καί ὠφέλιμος "θεσμός" γιά ὅλο τόν Λαό μας, γιά νά ἐξυπηρετηθεῖ ἕνας ἀριθμός ἀτόμων. Ἄλλωστε δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει ὅτι σημαντικότερη διέξοδος θά δοθεῖ μέ τή χρησιμοποίηση τῶν διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν καμιά ἄλλη διέξοδο παρά μόνο τά σχολεῖα (οἱ πτυχιοῦχοι τῶν ΚΑΤΕΕ μποροῦν νά δουλέψουν σέ πολλούς τομεῖς). Παρεμπιπτόντως ἐκφέρω τή γνώμη ὅτι τήν ἐφαρμογή τῆς διδασκαλίας τῶν Τ.Μ. τή "μυθοποιήσαμε". Γιά ἕνα τόσο ἁπλό πράγμα κάνουμε τόσο μεγάλο "σαματά". Τότε διερωτᾶμαι κανείς τί ἔπρεπε νά κάνουμε γιά κάθε νέα εἰδικότητα τῶν Τεχνικῶν Λυκείων καί τῶν ΚΑΤΕΕ; Θεωρῶ ὅτι: Πρέπει ἀπό τόν μήνα Φεβρουάριο νά ἐκπαιδεύσουμε ἐπί 8 ἑβδομάδες (γιά τήν πρώτη τάξη τοῦ Γυμνασίου- στή ΣΕΛΕΤΕ καί στή Σεβιτανίδειο) ἕνα ἱκανοποιητικό ἀριθμό διδασκάλων καί νά θέσουμε ἀπό τό ἐρχόμενο σχ. ἔτος τήν ἐφαρμογή τῆς διδασκαλίας τῶν Τ.Μ. σχεδόν σέ ὅλα τά Γυμνάσια τῆς χώρας.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι γιά νά "τακτοποιηθοῦν" οἱ καθηγήτριες τῶν Οἰκοκυρικῶν τῶν Γυμνασίων δέν ὑπάρχει λόγος νά δημιουργήσουμε τό μάθημα τῆς "Οἰκολογίας τοῦ ἀνθρώπου", ἀλλά νά τούς δώσουμε μία σχετική ἐκπαίδευση καί νά τούς ἀνατεθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν Τ.Μ.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἄποψη ὅτι τά κορίτσια πρέπει νά κάνουν λιγότερες ὧρες τεχνολογικά μαθήματα ἀπό τά ἀγόρια δέ μέ βρίσκει σύμφωνο, γιατί πιστεύω ὅτι τά κορίτσια ἔχουν περισσότερη ἀνάγκη τῶν Τ.Μ. (τά κορίτσια θά βρίσκονται καί θά ἀσχολοῦνται περισσότερο μέ τά τοῦ σπιτιοῦ, τίς οἰκιακές συσκευές καί ἐγκαταστάσεις).

Τέλος κάνω θερμότατη ἔκκληση πρός τούς συναδέλφους τοῦ τμήματος τῆς Μέσης Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως, πρίν ἀποφασίσουν σχετικά μέ τό ποιός θά διδάξει τά Τ.Μ. στό Γυμνάσιο, νά μήν ἐπηρεασθοῦν ἀπό τήν πιθανή τήν ὁποία ἔχουν ἐλάχιστοι συνάδελφοι τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως νά "βάλουν πόδι στή Μέση Ἐκπαίδευση".

Ὁ κ. Παντελίδης, Α΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀπάντησε ὅτι τά Τεχνολογικά μαθήματα δέν εἶναι δουλειά Μαθηματικοῦ ἤ Φυσικοῦ, πολύ δέ περισσότερο παιδαγωγοῦ. Ὁ διδάσκων τό μάθημα πρέπει νά ἔχει τεχνικό ὑπόβαθρο. Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε: Ἐξαρχῆς ἡ θέση μου ἦταν θετική γιά τήν ἐφαρμογή τῶν Τεχνολογικῶν Μαθημάτων, γιατί τό μάθημα

./.

αὐτό βοηθεῖ στήν ἐπικοινωνία καί ἀναπτύσσει τή συνεργασία τῶν μαθητῶν. Νομίζω ὅτι τό μάθημα ἔχει πάρει μιά πολύ καλή ἀρχή. Ἡ βασική παιδεία τοῦ διδάσκοντος τό μάθημα πρέπει νά εἶναι τεχνική καί μάλιστα πολυτεχνικῆ. Στή συνέχεια καλό θά εἶναι οἱ διδάσκοντες τό μάθημα νά φοιτοῦν καί στή ΣΕΛΜΕ. Προτείνω οἱ ὧρες διδασκαλίας τῶν Τ.Μ. νά γίνουν 2 ὧρες καί γιά τά κορίτσια. Νά μή μείνουν δέ στό πειραματικό στάδιο, ἀλλά νά ἐπεκταθεῖ ἡ διδασκαλία μετά 4 ἤ 5 χρόνια σέ ὅλα τά σχολεῖα τῆς χώρας.

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἀφοῦ ἔλαβε τό λόγο εἶπε, ἡ ἐνημέρωσή μας δέν ἦταν συστηματική. Ἡ ἐπιμόρφωση τῶν διδασκόντων τά Τ.Μ. πρέπει κατά τή γνώμη μου νά γίνεται στή ΣΕΛΜΕ καί ὄχι στή ΣΕΛΕΤΕ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ εἶπε ὅτι πρέπει νά ἐπεκταθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν Τ.Μ. καί νά ἐκλείψει ἐπιτέλους ἡ ἀντίληψη γιά βάναυσα ἐπαγγέλματα.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, εἶπε τά Τ.Μ. νά ὑπάρχουν βέβαια στά Γενικά Λύκεια μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νά μή καταστρέφεται ἡ γενική ἐκπαίδευση ἀπό τήν τεχνική. Οἱ διδάσκοντες τό μάθημα αὐτό πρέπει νά ἀποτελοῦν ὀργανικό μέρος τῆς Γεν. Ἐκπ/σεως καί ὄχι νά ἐργάζονται ὑπερωριακά.

Ἀκολούθως ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής, πρότεινε τή συγχώνευση τῶν Τεχνολογικῶν Μαθημάτων καί τῆς Οἰκ. Οἰκονομίας.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ εἶπε ὅτι θεωρεῖ ὡς εὐεργέτημα τή παραχώρηση διδασκαλίας τῶν Τεχνολογικῶν Μαθημάτων.

Τέλος ὁ κ. Ἀθ. Κομίνης, Γ΄ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε ὅτι δίνει μεγάλη σημασία στήν ἐφαρμογή τῶν Τ.Μ.

Τέλος ὁ κ. Γ. Παντελίδης, εἶπε ὅτι τά μέλη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. θά συζητήσουν τήν ἀξιολόγηση τῆς πειραματικῆς ἐφαρμογῆς τῶν Τεχνολογικῶν Μαθημάτων στό Γυμνάσιο καί θά ἀπαντήσουν ἐν καιρῷ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 82/79

Σήμερα, 4 Δεκεμβρίου 1979, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 10η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (202).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, Α'ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ Σύμβουλοι Β'Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σαμιᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας καί Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ Ι. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές Κ. Φούσιας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.-

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ὁ Σύμβουλος Β'κ. Ν. Βαρσυχάκης, γιατί ἦταν σέ ἀναρρωτική ἄδεια καί ὁ εἰσηγητής κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλος, γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ έ μ α 1ο.- Ἀνατύπωση διδ. βιβλίων Λυκείου: α) Ἀρχαῖα Ἑλληνικά Α' Λυκείου β) Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Β'Λυκείου γ) Στοιχεῖα Γεωλογίας καί Ὀρυκτολογίας Α'Λυκείου Εἰσηγητής Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μ α 2ο.- Ἐπιτροπή κρίσεως τοῦ διδ. βιβλίου, Θουκυδίδη Συγγραφή Β' τάξεως Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σαμιᾶς, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μ α 3ο.- Διδασκαλία τῶν Στοιχείων φιλοσοφίας στή Γ'τάξη τῶν Λυκείων. Εἰσηγητή κκ Φ. Βῶρος, Κ. Κατσιμάνης.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Ἐπιτροπή κρίσεως τοῦ διδ. βιβλίου, Θουκυδίδη Συγγραφή Β΄τάξεως Γυμνασίου, κ. Δ. Σακκᾶς, σύμβουλος Β΄εἰσηγεῖται ἡ ἐπιτροπή πού θά συγκροτηθεῖ γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου, Θουκυδίδη Συγγραφή Β΄τάξεως Γυμνασίου, νά ἀποτελεῖται ἀπό τά ἑξῆς μέλη:

Μπενιάρη Ἀλέξανδρος, Ἐπέπτη Β΄Α.Ε.Π., ὡς Πρόεδρος.

Ἀθανασόπουλος Ἀθ. Γενικός Ἐπιθ/τής Β΄Ἐπιθ/ήσεως τῆς Δ΄ ΑΕΠ.

Καίσαρη Περιστέρη, Γυμνασιάρχη τοῦ Γυμνασίου Κηφισιᾶς

Μπάλτα Χαράλ. φιλόλογος τοῦ Γυμνασίου Παλαιοῦ Ψυχικοῦ

Κυπραίου Μαρία, Φιλόλογος μετεκπαιδευομένη στή ΣΕΛΜΕ.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α ;

Ἀποδέχεται τά μέλη πού προτείνει ὁ κ. Δ. Σακκᾶς γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς πού θά κρίνει τό διδακτικό βιβλίο, Θουκυδίδη Συγγραφή Β΄ τάξεως Γυμνασίου:

Στή συνέχεια οἱ ἁρμόδιοι εἰσηγητές γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Διδασκαλία τῶν Στοιχείων Φιλοσοφίας στή Γ'τάξη τῶν Λυκείων, κκ. Φ. Βῶρος καί Κ. Κατσιμάνης εἰσηγοῦνται τά ἑξῆς:

"Οπως ἔχει προαναφερθεῖ στήν τρίτη Λυκείου καί στά πλαίσια τοῦ μαθήματος Φιλοσοφία θά διδαχτεῖ ἀπό τά μέσα περίπου ἤ τά τέλη Ἰανουαρίου 1980 τό βιβλίο : Ε Ν. Ρούσσου, "Αννας Κελεσίδου - Γαλανοῦ καί Ἀλατζόγλου-Θέμελη, Στοιχεῖα φιλοσοφίας.

Τό βιβλίο αὐτό ἔχει τόση ἔνταση ὥστε εἶναι ἀδύνατο νά σχεδιαστεῖ ἡ διδασκαλία ὅλων τῶν κεφαλαίων του στά πλαίσια τοῦ πραγματικοῦ διδακτικοῦ χρόνου. Γι'αὐτό κρίθηκε σκόπιμο νά διδαχτοῦν κατά προτεραιότητα τά κεφάλαια πού κρίνονται χρησιμότερα γιά τούς μαθητές.

Πρόκειται γιά τά ἑξῆς:

α. Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία (ἀπό σελίδα 155 τοῦ βιβλίου), πού ὑποβοηθεῖ καί τή διδασκαλία ἄλλου μαθήματος καί

β. Γνωσιολογία, πού συμβάλλει στήν ἐνοποίηση καί καλύτερη θεμελίωση τῶν ποικίλων ἐπιστημονικῶν γνώσεων οἱ ὁποῖες προσφέρονται μέ τά διάφορα μαθήματα τοῦ λοιποῦ προγράμματος.

Παραπαλοῦνται λοιπόν οἱ διδάσκοντες:

α. Σέ περίπτωση πού θά ἔχουν ὁλοκληρώσει τή διδασκαλία τοῦ προηγουμένου βιβλίου (Ν. Δούλια Λογική μέ Στοιχεῖα Μεθοδολογίας) χωρίς νά ἔχουν παραλάβει τό δεύτερο (τά Στοιχεῖα Φιλοσοφίας) νά ἀφιερώσουν κάποιες ὧρες εἴτε γιά ἐπανάληψη - ἐμπέδωση τῶν διδαγμένων εἴτε γιά εἰσαγωγή στήν Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία.

β. "Οταν θά πρέπει να ἀρχίσουν τή διδασκαλία τοῦ κεφαλαίου Γνωσιολογία (σελ. 31 κ.π. τοῦ βιβλίου) νά προτάξουν τήν παρακάτω συνοπτική παρουσίαση τοῦ θέματος: γιά νά διευκολύνουν τούς μαθητές τους:

Ἡ γνώση χαρακτηρίζεται ὡς μία σχέση πού ὑπάρχει ἤ δημιουργεῖται ἀνάμεσα στό Ὑποκείμενο πού γνωρίζει καί τό Ἀντικείμενο πού γνωρίζεται. Ποιά ἀκριβῶς εἶναι ἡ φύση τῆς σχέσης αὐτῆς (πῶς συντελεῖται καί ποιό εἶναι τό κύρος της) εἶναι ἀπό τά θέματα τῆς Γνωσιολογίας, τά ὁποῖα γιά λόγους διδακτικούς ἀπαριθμοῦνται ἐδῶ:

(1) Δυνατότητα τῆς γνώσης. ("Εχουν διατυπωθεῖ διάφορες θεωρίες πού ἀποδέχονται δογματικά ἤ ἀρνοῦνται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τή δυνατότητα νά γνωρίζει τόν κόσμο" ἄλλες υἱοθετοῦν ἐνδιάμεση, συμβιβαστική ἄποψη).

(2) Ἡ πηγή τῆς γνώσης (Διάφορες θελήσεις ἀπό τήν ἀρχαιότητα ὡς σήμερα θεωροῦν τίς αἰσθήσεις ὡς κύρια ἤ ἀποκλειστική πηγή τῆς γνώσης" ἄλλη θεωροῦν τή νόηση ἤ ἄλλη φυσική ἱκανότητα ὡς κύρια πηγή τῆς γνώσης).

(3) Τό ἀντικείμενο τῆς γνώσης (τό πρόβλημα ἐδῶ εἶναι: γνωρίζουμε τήν οὐσία τῶν πραγμάτων ἤ φαινομενική τους παρουσία ἤ κάτι ἐνδιάμεσος;)

(4) Ἡ ἔννοια τῆς ἀλήθειας καί τό ἤ τά κριτήρια τῆς ἀλήθειας (ποιό εἶναι τό νόημα τῆς ἀλήθειας καί ποιά ἡ σχέση της μέ τήν ἔννοια τῆς γνώσης).

Τό Τμῆμα Μ.Ε. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τῶν κκ. Φ. Κώρου καί Κ. Κατσιμάνη.

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τῶν κ.κ. Φ. Κώρου καί Κ. Κατσιμάνη ὡς ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Κ. Καντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαρασωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ&
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ · ΥΠ. ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ · Κ.Ε.Μ.Ε.

Π Ρ Α Ξ Η 83/79

Σήμερα, 6 Δεκεμβρίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας).

Ἔλαβαν μέρος στήν συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος, κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ Σύμβουλοι Β΄κκ Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος Γ. Γρατσέας Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ, Ι. Σκορδίλης, οἱ εἰσηγητές κ.κ. Δ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.-

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἀπουσίαζε μέ ἀναρρωτική ἄδεια.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ έ μ α Ἐξασφάλιση διδακτικῶν βιβλίων καί ρύθμιση διδασκαλίας τῶν μαθημάτων: Νέα Ἑλληνικά καί Ἀρχαῖα Ἑλληνικά (κοινό πρόγραμμα) τῆς Β΄Λυκείου γιά τό σχ. ἔτος 1980-81. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα Μ.Ε. ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἐξασφάλιση διδακτικῶν βιβλίων καί ρύθμιση δι-

./.

διδασκαλίας τῶν μαθημάτων: Νέα Ἑλληνικά καί Ἀρχαῖα Ἑλληνικά (πρόγραμμα κοινό) τῆς Β΄Λυκείου γιά τό σχ. ἔτος 1980-81", εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

"Ὑστερα ἀπό σύσταση τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Τμήματος, ἀντιπροέδρου Α΄τοῦ ΚΕΜΕκ. Γ.Μαντελίδη, οἱ φιλόλογοι (Σύμβουλοι καί Εἰσηγητές) τοῦ Τμήματος συνεργάστηκαν γιά νά προτείνουν στό Τμῆμα λύσεις γιά τήν ὅσο τό δυνατόν ἀπρόσκοπτη διδασκαλία τῶν Νέων Ἑλληνικῶν καί τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν (κοινοῦ προγράμματος) στή Β΄τάξη τοῦ Λυκείου κατά τό σχ. ἔτος 1980-81.

Ὁ εἰδικός λόγος πού ὑπαγόρευσε τήν ἀνάγκη τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς εἶναι ὅτι δέν προβλέπεται νά ἔχουμε δημοσιευμένο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Β΄Λυκείου (πού ἔχει καταρτίσει τό Τμῆμα) μέσα σέ χρονικά ὅρια πού θά ἐπαρκοῦν γιά τήν ἐξασφάλιση νέων διδακτικῶν ἐγχειριδίων, τά ὁποῖα θά ἐξυπηρετοῦσαν τίς διδακτικές ἀνάγκες πού θά δημιουργήσει τό πρόγραμμα αὐτό. Γι'αὐτό οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος εἰσηγοῦνται:

Α΄ Γιά τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν: Στή Β΄Λυκείου τό πρόγραμμα πού καταρτίσθηκε (καί ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ ἐγκεκριμένου καί δημοσιευμένου προγράμματος τῆς Α΄Λυκείου) προβλέπει τή διδασκαλία κειμένων: α) τῆς ἑπτανησιακῆς Σχολῆς, β) τῆς περιόδου 1880-1922 καί 1860-1922, ἀντίστοιχα γιά τή νεοελληνική ποίηση καί τήν πεζογραφία γ) τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας καί δ) τῆς ξένης λογοτεχνίας. Γιά νά ἐξασφαλιστεῖ προσωρινά ἡ διδασκαλία τῶν κειμένων αὐτῶν προτείνεται ἡ ἀνατύπωση τοῦ ἐγκεκριμένου βιβλίου "Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Β΄ Λυκείου", μέ τήν προσθήκη, στήν ἀρχή τοῦ βιβλίου, σημειώματος, τό ὁποῖο θά περιέχει τά συγκεκριμένα κείμενα πού ἐξυπηρετοῦν τήν ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος καί τά ὁποῖα ὀφείλει ὁ καθηγητής νά διδάξει κατά προτεραιότητα. Τό σημείωμα αὐτό ἀναλαμβάνει νά συντάξει ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Δημ. Σακκᾶς.

./.

"Αν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποδώσει ἱκανοποιητικό βιβλίο ἡ προκήρυξη συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου", τό Τμῆμα θά εἰσηγηθεῖ τόν ἐφοδιασμό καί τῶν μαθητῶν τῆς Β΄Λυκείου μέ τό βιβλίο αὐτό, ἐφόσον κρίνει ὅτι ἔτσι θά καταστεῖ ἀποδοτικότερη ἡ διδασκαλία τῆς ἑνότητας "σύγχρονη νεοελληνική λογοτεχνία".

β΄ Γιά τό μάθημα τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν (κοινοῦ προγράμματος).

Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα διαθέτει 6 ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας, γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνείας τῶν κειμένων: Θουκυδίδη Ἱστορία (βιβλ. Α΄, Κεφ. 1-8, 2-22, 89-97 καίβιβλ. Γ΄ κεφ. 81-84), Δημοσθένη, Περί τοῦ στεφάνου (ἐκλογές), Σοφοκλῆ Φιλοκτήτης καί Ὁμήρου Ἰλιάδα (ραψωδίες Ζ καί Ω). Διδακτικό βιβλίο πού νά μπορεῖ νά ἐξυπηρετεῖ τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν μόνο γιά τήν Ἰλιάδα διαθέτουμε. Ἐπειδή λοιπόν δέν ὑπάρχει τρόπος νά ἐξασφαλισθοῦν τά διδακτικά βιβλία γιά τά ἄλλα κείμενα, καί ἀκόμα ἐπειδή φαίνεται ἀδύνατο νά ὁλοκληρωθεῖ ἐφέτος ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν στήν Α΄Λυκείου (κι αὐτό γιατί τό διδακτικό βιβλίο μέ μεγάλη καθυστέρηση ἔφθασε στά Λύκεια) καί τέλος γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ πρόσβαση τῶν μαθητῶν σέ κείμενα πού παρουσιάζουν μεγαλύτερες δυσκολίες, οἱ φιλόλογοι τοῦ τμήματος ὁμόφωνα εἰσηγοῦνται τήν ἑξῆς προσωρινή (μόνο γιά τό σχ. ἔτος 1980-81) ρύθμιση:

1. α) Ἀπό τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων ὡς τίς 15 Νοεμβρίου νά διατεθοῦν 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τοῦ βιβλίου "Ἀρχαῖα Ἑλληνικά Α΄Λυκείου" καί 3 ὧρες γιά τή διδασκαλία τοῦ Ὑπέρ τοῦ Ἀδυνάτου λόγου τοῦ Λυσία.

β) Ἀπό τίς 16 Νοεμβρίου ὡς τίς 23 Δεκεμβρίου νά διατεθοῦν καί οἱ 6 ὧρες γιά τή διδασκαλία τῶν "Πλαταϊκῶν" τοῦ Θουκυδίδη(βιβλ. Β΄, Κεφ. 1-6, 71-78, βιβλ. Γ΄, κεφ. 20-24, 52, καί 68).

γ) Ἀπό τίς 8 Ἰανουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά διδαχθοῦν: Ἡ Ἰλιάδα (ραψωδίες Ζ καί Ω), 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα ἀπό 8 Ἰανουαρίου ὡς τίς 31 Μαρτίου καί 2 ὧρες ἀπό 1 Ἀπριλίου καί ἑξῆς καί ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλῆ, 3 ὧρες ἀπό 8 Ἰανουαρίου ὡς τίς 31 Μαρτίου

./.

καί 4 ἀπό τίς 1 'Απριλίου καί ἑξῆς.

2. Γιά τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ προσωρινοῦ αὐτοῦ προγράμματος, θά χρησιμοποιηθοῦν τά ἐγκεκριμένα σχολικά ἐγχειρίδια, τά ὁποῖα περιέχουν τά κείμενα πού ἀναφέραμε στήν προηγούμενη παράγραφο. Συγκεκριμένα:

α) Θά συγκροτηθεῖ ἑνιαῖο διδακτικό ἐγχειρίδιο μέ τόν τίτλο "Κείμενα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Λογοτεχνίας Β΄Λυκείου".

β) Τό ἐγχειρίδιο θά περιλαμβάνει: Τήν εἰσαγωγή, τό ἀρχαῖο κείμενο τοῦ λόγου "'Υπέρ τοῦ 'Αδυνάτου" τοῦ Λυσία καί τίς ἀντίστοιχες ἑρμηνευτικές σημειώσεις τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου "Λυσίου Λόγοι Γ΄Γυμνασίου" (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1976), τήν εἰσαγωγή, τήν ἑνότητα "Πλαταϊκά" καί τίς ἀντίστοιχες ἑρμηνευτικές σημειώσεις τοῦ ἐγκεκριμένου σχολικοῦ ἐγχειριδίου "Θουκυδίδου Ξυγγραφή Α΄, Β΄καί Γ΄Λυκείου" (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1977), τήν εἰσαγωγή, τίς ραψῳδίες Ζ καί Ω καί τά ἀντίστοιχα σχόλια τοῦ ἐγκεκριμένου σχολικοῦ ἐγχειριδίου "'Η 'Ιλιάδα τοῦ 'Ομήρου Β΄Λυκείου" (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1979) καί τήν εἰσαγωγή, τό κείμενο τῆς "'Αντιγόνης" καί τίς ἀντίστοιχες ἑρμηνευτικές σημειώσεις τοῦ ἐγκεκριμένου σχολικοῦ ἐγχειριδίου "Σοφοκλῆ Τραγῳδίες, Γ΄ Λυκείου" (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1979).

~~γ) Τά ἑρμηνευτικά σχόλια ὅπου εἶναι παραπάνω κείμενα θά μεταφερθοῦν στό τέλος τῆς ἑκάστοτε ἑνότητας ἀπό κάθε μέρος τῶν σχολίων, στίς ὁποῖες θά ὑπάρχει τό κείμενο πού ἐξυπηρετοῦν, καί τήν ἀνάθεση κατασκευῆς τους ἀπό τούς καθηγητές.~~

Τήν εὐθύνη καί τήν φροντίδα γιά τή συγκρότηση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἀναλαμβάνει ὁ Σύμβουλος Β΄΄Ηλ. Σπυρόπουλος, ὁ ὁποῖος θά παραδώσει ὁλοκληρωμένη τήν ἐργασία στίς 31 'Ιανουαρίου 1980.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση πού προκλήθηκε ἀπό ἐρωτήσεις τοῦ κ. Προέδρου, τοῦ ἀντιπροέδρου γ΄τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Αθ. Κομίνη

./.

καί ἄλλων μελῶν τοθ,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

δέχεται τήν εἰσήγηση τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος στό σύνολό της.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 84/79

Σήμερα 8 Δεκεμβρίου 1979, ήμέρα σάββατο καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (209) Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή.

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α΄ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ καί πρόεδρο τοῦ Τμήματος, οἱ Σύμβουλοι Β΄Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Ι. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές Κ. Φούσκας, Δ. Τσιμπλίδης, ΚΚατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου μέ βαθμό 5ο.-

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄Ν. Βαρουχάκης, γιατί ἦταν σέ ἀναρρωτική ἄδεια, καί ὁ εἰσηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί βρισκόταν σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

Στή συνεδρίαση παραβρέθηκε καί ὁ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ΄΄Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ὀργάνωση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ στά Γυμνάσια. Εἰσηγητής κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Κρίση γιά τό βιβλίο Σχολικές- Ἐπαγγελματικές Προσανατολισμές τῶν Π. Βαρλᾶ καί Κ. Καλογήρου. Εἰσηγητές κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄καί Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου-Λυκείου: α) Θρησκευτικά Α΄, Β΄, Γ΄Γυμνασίου. β) Θουκυδίδη Ἱστορία Β΄ Γυμνασίου γ) Γραμματική Τζαρτζάνου Α΄Λυκείου, δ) Ἱστορία Ἑλληνορωμαϊκή- Βυζαντινή Β΄Λυκείου, ε) Λατινική Γραμματική Β΄Λυκείου τοῦ Τζαρτζάνου.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ πρώτου θέματος "Ὀργάνωση τῆς Ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ στά Γυμνάσια" κ. Γ. Βάζος ἀνέπτυξε ὅλα ὅσα ἔγιναν στό παρελθόν μέσα στά πλαίσια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ γιά πρώτη φορά στή Γ'Γυμνασίου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Γ. Βάζος ἀναφέρθηκε σέ ὅσα συζητήθηκαν καί ἀποφασίστηκαν σέ εἰδική σύσκεψη στίς 29-11-1979, πού ἔγινε μέ πρόεδρο τόν κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, καί εἰσηγήθηκε: α) Τή συγκρότηση νέας Ὁμάδας Ἐργασίας γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στό Γυμνάσιο, δεδομένου ὅτι ἔληξε μέ τό τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1978-79 ἡ ἀποστολή τῆς παλιᾶς Ὁμάδας ἐργασίας, πού εἶχε συγκροτηθεῖ μέ τήν ἀρ. πρωτ. 3003 τῆς 1-12-78 ἀπόφαση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννόπουλου, καί β) ὅτι Πρωταρχικό ἔργο τῆς Ὁμάδας θά εἶναι ἡ ἄμεση ὀργάνωση σεμιναρίων καί σέ ἄλλες πόλεις τῆς χώρας πού θά γίνουν καθ'ὅλη τή διάρκεια τοῦ μηνός Ἰανουαρίου μέ τούς ἴδιους εἰσηγητές τῶν περσινῶν σεμιναρίων ἔτσι ὥστε νά μπορεῖ νά ἐπεκταθεῖ ὁ θεσμός σέ πρώτη φάση, σ'ὅλα τά γυμνάσια τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων. Σέ μελλοντική φάση, προκειμένου νά ἐπιμορφωθοῦν ὅλοι οἱ ἐκπαιδευτικοί καί αὐτοί πού βρίσκονται στά ἀπομακρυσμένα ἐπαρχιακά σημεῖα τῆς χώρας, νά γίνει εἰδική μελέτη γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεόρασης.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ'ὄψη του τήν εἰσήγησηκαί τή σχετική συζήτηση, πού ἀκολούθησε,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

1. Νά ἐφαρμοστεῖ ὁ Σχολικός Ἐπαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ) γιά τό τρέχον σχολικό ἔτος στίς πόλεις πού ἐφαρμόστηκε καί κατά τό περασμένο σχολικό ἔτος.

2. Νά παρουσιάσει ὁ κ. Γ. Βάζος, σέ συνεργασία μέ τό κ. Ν. Παπαδόπουλο, Σύμβουλο Β', καί τόν κ. Στ. Τζέπογλου, εἰδικό ἐπιστήμονα τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό ΣΕΠ, ἕνα σχέδιο μελλοντικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τοῦ ΣΕΠ στά Γυμνάσια, τό ὁποῖο νά περιλαμβάνει: α) τί προβλέπεται γιά τό δεύτερο τετράμηνο τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους καί 2) ποιός εἶναι ὁ προγραμματισμός γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ στά ἑπόμενα σχολικά ἔτη.

Ἡ συζήτηση τοῦ δεύτερου καί τρίτου θέματος ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση, ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά περιθώρια τῆς συνεδριάσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Ὁ Πρόεδρος

Π. ΠΑΥΤΕΛΙΔΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 85

Σήμερα 13 Δεκεμβρίου 1979, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α΄΄Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἐπανέκδοση διδακτικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Προσδιορισμός τῆς διδακτέας ὕλης Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς Λατινικῆς Γλώσσας στή Γ΄Λυκείου Εἰσηγητής κ. Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Καθορισμός Ἱστορικῶν Χαρτῶν γιά τήν ἀγορά τους ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας Εἰσηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διακόπηκε ἡ ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- 'Επανέκδοση διδακτικῶν βιβλίων Σχολείων Μ.Ε.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:

Γιά τήν κάλύψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν, πού δημιουργοῦνται ἀπό τά ἀναλυτικά προγράμματα καί τόν ἔγκαιρο ἐφοδιασμό τῶν μαθητῶν μέ κατάλληλα διδακτικά ἐγχειρίδια εἰσηγοῦμαι τήν ἀνατύπωση τῶν ἑξῆς ἐγκεκριμένων σχολικῶν βιβλίων (ἔκδοση ΟΕΔΒ 1979) γιά τό σχ. ἔτος 1980-81.

1. Γραμματική τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς, Α'Λυκείου.
2. Γραμματική τῆς Λατινικῆς, Β'Λυκείου (πρόγραμμα ἐπιλογῆς)
3. 'Ιστορία 'Ελληνορωμαϊκή καί Βυζαντινή, Β'Λυκείου
4. 'Ο λόγος τοῦ Θεοῦ, Α'Γυμνασίου.
5. 'Ο λαός τοῦ Θεοῦ, Β'Γυμνασίου.
6. 'Ορθόδοξη πίστη καί ζωή, Γ'Γυμνασίου.
7. Βοτανική-Ζωολογία Α'Γυμνασίου
8. Χημεία, Β'Γυμνασίου
9. Χημεία, Γ'Γυμνασίου
10. 'Ανθρωπολογία- 'Υγιεινή, Β'Γυμνασίου.
11. 'Ιστορία Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή, Β'Γυμνασίου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση, ἀποφαίνεται ὁμόφωνα: ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου στό σύνολό της καί προτείνει τήν ἐπανέκδοση τῶν βιβλίων πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση, ἀφοῦ προηγουμένως θεωρηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα, καί τά ὁποῖα εἶναι:

1. Γραμματική τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς, Α'Λυκείου
2. Γραμματική τῆς Λατινικῆς, Β'Λυκείου (πρόγραμμα ἐπιλογῆς)
3. 'Ιστορία 'Ελληνορωμαϊκή καί Βυζαντινή, Β'Λυκείου
4. 'Ο Λόγος τοῦ Θεοῦ, Α'Γυμνασίου
5. 'Ο Λαός τοῦ Θεοῦ, Β'Γυμνασίου
6. 'Ορθόδοξη πίστη καί ζωή, Γ'Γυμνασίου
7. Βοτανική-Ζωολογία, Α'Γυμνασίου

./.

8. Χημεία, Β΄Γυμνασίου
9. Χημεία, Γ΄Γυμνασίου
10. Ἀνθρωπολογία - Ὑγιεινή, Β΄Γυμνασίου
11. Ἱστορία Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή, Β΄Γυμνασίου.

Θ έ μ α 2ο.- Προσδιορισμός τῆς διδακτέας ὕλης Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς Λατινικῆς γλώσσας στή Γ΄Λυκείου.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, εἰσηγητής τοῦ θέματος, εἶπε:

Μέ τό Γ/7470/23-11-79 ἐξ. ἐπεῖγον ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ὑπογραφόμενο Ε.Υ. ἀπό τό Γενικό Δ/ντή Γεν. Ἐκπαιδεύσεως, ζητεῖται νά προσδιοριστοῦν τά συγκεκριμένα στοιχεῖα τῆς Γραμματικῆς καί τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Λατινικῆς γλώσσας πού πρέπει νά διδαχτοῦν σέ ἀντιστοιχία μέ τά διδασκόμενα κείμενα, δεδομένου ὅτι στίς Πανελλήνιες ἐξετάσεις ἐξετάζεται μόνο ὅ,τι ἔχει διδαχτεῖ.

Πράγματι, ἡ μέθοδος αὐτή τῆς διδασκαλίας τῆς Γραμματικῆς καί τοῦ Συντακτικοῦ μέ ἀντιστοιχία πρός τό μεταφραζόμενο κείμενο εἶναι ἐπαγωγική καί πρόσφορη διδακτικά καί ἔχει ἐφαρμογή στό Ἀναγνωστικό Λατινικῆς γλώσσας Κ. Κοσμᾶ, τό ὁποῖο ἀκριβῶς γράφτηκε μέ τό σκοπό αὐτό. Δέν εἶναι ὅμως τοῦτο σέ ἱκανοποιητικό βαθμό κατορθωτό μέ τή διδασκαλία τῶν κειμένων τῶν Λατίνων συγγραφέων ἤ μέ τή θεματογραφία τοῦ Λομόντα· γιατί καί αὐτή δέ γράφτηκε νά ὑπηρετήσει συστηματικά τή διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς καί τοῦ Συντακτικοῦ.

Εἰσηγοῦμαι λοιπόν:

Α΄ὡς πρός τή Γραμματική:

Νά συνεχιστεῖ ἡ διδασκαλία ἀπό τό κεφάλαιο πού σταμάτησε στή Β΄τάξη μέ τή διδασκαλία τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, μέ τά παρακάτω φαινόμενα:

Ἐπίθετα τρίτης κλίσης σέ -IS,-E.
" " " " - ER,-(E)RIS,-(E)RE.
" " " " μονοκατάληκτα.

Ὁμαλά παραθετικά.
Ἀνώμαλα παραθετικά.
Προσωπικές καί κτητικές ἀντωνυμίες.

./.

Δεικτικές ἀντωνυμίες.
'Αναφορικές καί ἐρωτηματικές ἀντωνυμίες.
'Οριστικές ἀντωνυμίες.
'Αόριστες ἀντωνυμίες
Τρίτη συζυγία ρημάτων.
Τέταρτη συζυγία ρημάτων.
'Αποθετικά καί ἡμιαποθετικά ρήματα.
Τά ἀνώμαλα ρήματα τοῦ διδακτικοῦβιβλίου τῆς Γραμματικῆς.
'Απρόσωπα ρήματα.
'Επιρρήματα.
Προθέσεις.
Σύνδεσμοι.

Β'ὡς πρός τό Συντακτικό τά ἑξῆς κεφάλαια:

1. Συμφωνία τῶν ὅρων τῆς πρότασης.
2. Οἱ πτώσεις, κυρίως ἡ ἀφαιρετική καί κατά δεύτερο λόγο οἱ ἄλλες.
3. Οἱ ὀνοματικοί τύποι τοῦ ρήματος:
   α) τό ἀπαρέμφατο.
   β) ἡ μετοχή.
   γ) τό γερούνδιο, τό γερουνδιακό καί τό σουπίνο.
4. Σύνδεση προτάσεων καθ'ὑπόταξη, κυρίως τά φαινόμενα κατά τά ὁποῖα διαφέρει ἡ Λατινική ἀπό τήν 'Ελληνική (π.χ. ἡ ἀκολουθία τῶν χρόνων).

Παρατηρήσεις

α) Τά γραμματικά στοιχεῖα διδάσκονται σέ σχέση μέ τή λειτουργικότητά τους στή σύνταξη (π.χ. οἱ προθέσεις).

β) Στό κείμενο θά γίνεται πάντοτε ὁ ἔλεγχος καί ἡ ἐφαρμογή τῶν διδαγμένων γραμματικῶν καί συντακτικῶν γνώσεων.

γ) Γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα πού ἀποτελοῦν χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς Λατινικῆς (ἀφαιρετική, παρατατικός καί ὑπερσυντέλικος ὑποτακτικῆς, γερούνδιο, γερουνδιακή ἔλξη, σουπίνο, ἀκολουθία χρόνων κτλ). θά ἐπισημαίνονται:

./.

δ) Τά ἀνώμαλα ρήματα θά ἀναγνωρίζονται μόνο ὡς πρός τόν τύπο πού βρίσκονται καί θά δίνεται τό α΄πρόσωπο τοῦ ἐνεστώτα, χωρίς δηλ. νά ζητεῖται γενικά ὁ σχηματισμός καί ἡ ἐκμάθηση ὅλων τῶν χρόνων τους.

Τό Τμῆμα, μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση,

Α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Ἀποδέχεται τήν παραπάνω εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανιτή, γιά τό προσδιορισμό τῆς διδακτέας ὕλης Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς λατινικῆς Γλώσσας στή Γ΄Λυκείου, στό σύνολό της.

Θέμα 3ο.- Καθορισμός Ἰσοφρικῶν χαρτῶν γιά τήν ἀγορά τους ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Κατσιμάνης ἀνέφερε στό Τμῆμα ὅτι μέ τό ἔγγραφο ἀριθ. ΣΤ. 12503/28-11-79 ἡ Γεν. Δ/νση Πρ. Μηχ. Ε.Μ. τοῦ ΥΠΕΠΘ ζητεῖ στή συγκρότηση ἐπιτροπῆς ἀπό τό ΚΕΜΕ, "ἡ ὁποία νά καθορίσει ἐπακριβῶς, μέ βάση τά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν σχολείων Μ.Ε., τή σειρά (ἀριθμό) καί τό περιεχόμενο τῶν ἱστορικῶν χαρτῶν πού πρέπει νά προμηθευτοῦμε γιά τόν ἐξοπλισμό τῶν Σχολείων τοῦ Κράτους".

Ὁ κ. Κατσιμάνης ἀνέφερε ὅτι κατόπιν συνεργασίας του μέ τόν κ. Βῶρο, θά μποροῦσε νά εἰσηγηθεῖ ἀμέσως τούς χάρτες, κατά ἱστορική περίοδο, πού πρέπει νά ἀγοραστοῦν, τό Τμῆμα ὅμως ἀποφάσισε νά συγκροτηθεῖ εἰδική ἐπιτροπή ἀπό τούς κ.κ. Φ. Βῶρο, Σύμβουλο Β΄καί Κ. Κατσιμάνη Κ. Φούσκα καί Στ. Παπασημακόπουλο, εἰσηγητές, ἡ ὁποία θά μελετήσει τό ὅλο θέμα καί θά εἰσηγηθεῖ ὄχι μόνο τό περιεχόμενο τῶν χαρτῶν ἀλλά καί τούς γενικούς ὅρους πού πρέπει νά ἐκπληρώνουν οἱ χάρτες αὐτοί γιά νά εἶναι κατάλληλοι γιά τήν ἐκπαίδευση.

Ὁ κ. Κατσιμάνης εἰσηγήθηκε ἐπίσης νά τονιστεῖ στήν ἁρμόδια Γεν. Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ ὅτι ἡ ὑπόδειξη συγκεκριμένων χαρτῶν πού πρέπει νά ἀγοραστοῦν δέν πρέπει μέ κανένα τρόπο νά θεωρηθεῖ καί ὡς προκαταβολική ἔγκριση τῶν χαρτῶν, πού τελικά θά ἀγοραστοῦν, γιατί αὐτοί θά πρέπει νά ἐγκριθοῦν καί νά ἐγκριθοῦν προηγουμένως ἀπό τό ΚΕΜΕ. Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος θεώρησε τήν ἄποψη αὐτή ὀρθή καί τόνισε ὅτι αὐτή ἀκριβῶς

./.

ἡ διαδικασία πρέπει νά τηρηθεῖ.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

Θρησκευτικοί χάρτες γιά τά σχολεῖα Μ.Ε.

1) Ἡ Παλαιστίνη πρό Χριστοῦ (οἱ 12 φυλές)

2) Πορεία τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπό τήν Αἴγυπτο

3) Ἡ Παλαιστίνη στήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ (τετραρχίες)

4) Περιοδεῖες Ἀπ. Παύλου

5) Ὁ Χριστιαν. κόσμος στή Βυζαντινή περίοδο

6) Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σήμερα

7) Οἱ Ὀρθόδοξες ἱεραποστολές σήμερα

8) Οἱ θρησκεῖες σέ ὅλο τόν κόσμο σήμερα

'Ιστορικοί Χάρτες γιά τά σχολεῖα Μ.Ε.

1) 'Αρχαία 'Ανατολή
2) Μεσογειακός χῶρος
3) 'Εγκατάσταση ἑλληνικῶν φυλῶν – Πρῶτος ἀποικισμός
4) 'Αποικισμός τῶν 9 καί 8 αἰώνων
5) Κλασική 'Ελλάδα
6) 'Αλεξανδρινή 'Ελλάδα
7) Πόλεμοι Ρώμης-Καρχηδόνας. Μεγάλες κατακτήσεις
8) Ρώμη: 'Η αὐτοκρατορία

Βυζάντιο

1) Χάρτης τῆς ἐποχῆς τοῦ 'Ιουστινιανοῦ
2) Χάρτης τῆς ἐποχῆς τῶν Μακεδόνων
3) Χάρτης ἐπεκτάσεως 'Αράβων
4) Σταυροφορίες
5) Κομνηνοί
6) Παλαιολόγοι

Εὐρωπαϊκή ἱστορία

1) 'Η δυτική Εὐρώπη κατά τό Μεσαίωνα
2) Οἱ 'Ανακαλύψεις
3) 'Η Δυτική Εὐρώπη κατά τήν 'Αναγέννηση καί τή Μεταρρύθμιση
4) 'Αποικιακά κράτη τοῦ 19 αἰώνα
5) 'Η Εὐρώπη τό 18 καί 19 αἰώνα
6) Εὐρώπη – 'Ασία – 'Αφρική 19-20 αἰώνα
7) 'Αμερική – 'Ανατ. 'Ασία 19-20 αἰώνα
8) Α' Παγκόσμιος Πόλεμος
9) Β' Παγκόσμιος Πόλεμος
10) Χάρτης τῆς 'Ανεξαρτησίας τῆς 'Αμερικῆς (1960)

Νεώτερη 'Ελλ. 'Ιστορία

1) Χάρτης τοῦ 1821
2) Χάρτης τῶν διαδοχικῶν ἐπεκτάσεων τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους

Πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι οἱ προτεινόμενοι χάρτες δηλώνονται ἀπολύτως

./.

ἐνδεικτικά. Τό ΚΕΜΕ προτείνει τό περιεχόμενο πού πρέπει νά ἔχουν οἱ χάρτες γιά νά εἶναι χρήσιμοι γιά τό μάθημα τῆς ἱστορίας στήν ἐκπαίδευση, δέν ἀναλαμβάνει ὅμως καμιά ὑποχρέωση γιά τήν ποιότητα τῶν χαρτῶν πού θά ἀγοραστοῦν. Καλό θά ἦταν νά βρεθεῖ τρόπος τό ΚΕΜΕ νά γνωματεύσει ἐγκαίρως γιά τήν ποιότητα τῶν χαρτῶν αὐτῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 86/1979

Σήμερα 20 Δεκεμβρίου 1979, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα Ὁλομέλειας) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σαμπᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαθημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β' γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση, Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄδεια καί Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Στή συνεδρίαση παραβρέθηκαν καί οἱ κ.κ. Ἀθανάσιος Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α', Στ. Τζέπογλου, Εἰδικός Ἐπιστήμονας στό ΚΕΜΕ, καί Θεοδ. Τζόλα, καθηγήτρια τοῦ Ε' Γυμνασίου θηλέων Ἀθηνῶν.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Εἰσιτήριες ἐξετάσεις ἀπό τά Γυμνάσια στά Λύκεια.

ΘΕΜΑ 2ο. Προέγκριση γιά τήν προμήθεια Χαρτῶν γιά τήν διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν καί τῆς Ἱστορίας. Εἰσηγητές κ.κ. Φ.Βῶρος, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης καί Στ. Παπασημακόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο. Ἡ ἐξέταση τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στίς ἀπολυτήριες ἐξετάσεις Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 4ο. Παρουσίαση ὁδηγιῶν πρός τούς ἐκπαιδευτικούς γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στή Γ' Γυμνασίου. Εἰσηγητές κ.κ. Γ.Βάζος καί Στ. Τζέπογλου.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Εἰσιτήριες ἐξετάσεις ἀπό τά Γυμνάσια στά Λύκεια.

Ἀρχίζοντας τή συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων ἀπό τά Γυμνάσια στά Λύκεια, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης εἶπε: "Μέ τό συνηθισμένο τρόπο ἐξετάσεων δίνεται ἔμφαση σέ ὁρισμένα μαθήματα. Ὁ θεσμός τῶν ἐξετάσεων ἔχει πλέον καθιερωθεῖ καί γι' αὐτό θά πρέπει νά δοῦμε πῶς θά γίνει τουλάχιστον πιό ἀντικειμενικός. Τό σύστημα τῶν ἐξετάσεων πού ὑπάρχει εἶναι ἄδικο, γιατί τά γραπτά δέν ἀξιολογοῦνται ὅσο πρέπει. Γι' αὐτό ἴσως θά πρέπει οἱ ἐξετάσεις νά ἔχουν τή μορφή τῶν TEST".

Ὁ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ΄ Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, συμπλήρωσε ὅτι, ἐκτός ἀπό τήν ἀναθεώρηση τῶν ἐξετάσεων, νά συγκροτηθεῖ ἀπό τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί σῶμα ἐξεταστῶν.

Στή συνέχεια πῆραν τό λόγο τά μέλη τοῦ Τμήματος καί ἀνταλλάχτηκαν ἀπόψεις πάνω στό θέμα τῶν εἰσιτήριων ἐξετάσεων. Τελικά ἀποφασίστηκε τό θέμα αὐτό νά συζητηθεῖ ἐκ νέου σέ μελλοντική συνεδρίαση γιά νά δοθεῖ εὐκαιρία νά μελετηθεῖ καλύτερα ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος καί νά ληφθεῖ ἡ ὁριστική ἀπόφαση.

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Προέγκριση γιά τήν προμήθεια χαρτῶν γιά τή διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν καί τῆς Ἱστορίας.

Σχετικό ἔγγραφο: ΣΤ 12503/28-11-79 τῆς Δ/νσεως Ἐποπτ. Μέσων Διδασκαλίας

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος κ.κ. Φ.Κ.Βῶρος, Κ.Φούσκας, Κ.Κατσιμάνης, Στ. Παπασημακόπουλος, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος κοινή εἰσήγησή τους πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σέ σχέση μέ τό παραπάνω ἔγγραφο εἰσηγούμαστε:

α. Εἶναι σκόπιμη ἡ προμήθεια τῶν σχολείων Γυμνασίων-Λυκείων μέ ἱστορικούς χάρτες "γενικούς" σύμφωνα μέ τό "συνημμένο πίνακα" πού εἶναι ἐνδεικτικός.

Διευκρινίζουμε ὅτι λέγοντας χάρτη "γενικό" ἐννοοῦμε αὐτόν πού ἀντιπροσωπεύεται σέ μιά ἐποχή (λ.χ. Ἑλληνική Ἐπανάσταση 1821) ὄχι ἐκεῖνον πού ἐξυπηρετεῖ τήν κατανόηση ἑνός εἰδικοῦ θέματος (λ.χ. τοπογραφικό διάγραμμα τοῦ Μεσολογγίου τόν καιρό τῆς α' ἤ τῆς β' πολιορκίας). Χάρτες εἰδικοί συνήθως ἐντάσσονται στήν εἰκονογράφηση τῶν βιβλίων· καί βέβαια δέν ἀποκλείεται συχνά ἡ ἐνσωμάτωσή τους στά περιθώρια τῶν μεγάλων γενικῶν χαρτῶν (μέσα σέ χωριστό πλαίσιο).

β. Ὁ συνημμένος πίνακας ἀναγράφει τούς χάρτες πού θεωροῦνται γενικά χρήσιμοι γιά τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας καί τῶν θρησκευτικῶν στά σχολεῖα Μ.Ε. Εἶναι ἐνδεικτικός ὡς πρός τόν ἀριθμό καί τίς ἐποχές-θέματα. Πάντως τυχόν μεγαλύτερος ἀριθμός εἶναι πολύ πιθανό ὅτι θά συμπεριλαμβάνει χάρτες μή γενικούς, ἄρα δαπάνη μεγάλη γιά τήν ἐξυπηρέτηση ἑνός μόνο σχολικοῦ μαθήματος. Καί ὑπογραμμίζουμε ὅτι εἶναι σκόπιμο νά ἀποφεύγονται οἱ εἰδικοί χάρτες λ.χ. τό κράτος τοῦ Σαμουήλ ἤ τοῦ Στεφάνου Δουσάν), γιατί εἶναι πιθανό νά δημιουργοῦν σφαλερές ἐντυπώσεις γενικές, ἐνῶ ἀναφέρονται μέ ἀκρίβεια σέ εἰδικές ἱστορικές στιγμές.

γ. Τά παραπάνω δέν πρέπει μέ κανένα τρόπο νά ἑρμηνευτοῦν ὡς ἔγκριση συγκεκριμένων χαρτῶν "χρήσιμων" γιά τά σχολεῖα κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 2 τοῦ Ν.186/1975. Ὅταν ὑποβληθοῦν τέτοιοι χάρτες τότε θά κριθεῖ ἡ χρησιμότητά τους μέ κριτήρια πάν ἐπιστημονική ἀκρίβεια, τήν τεχνική ἀρτιότητα καί καλαισθησία καί τή δυνατότητα εὔχρηστης ἀξιοποίησης.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν κοινή εἰσήγηση καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση κατά τήν ὁποία ὑπογραμμίστηκε(ἀπό τόν κ. Γ. Γρατσέα) ἡ ἀνάγκη χρησιμοποίησης καί ἄλλων συναφῶν ἐποπτικῶν μέσων, ὅπως οἱ διαφάνειες καί κάθε εἴδους προβολές εἰκόνων,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν κοινή εἰσήγηση τῶν Φ. Βώρου, Κ. Φούσκα, Κ. Κατσιμάνη καί Στ. Παπασημακόπουλου ὅπως ἔχει ἐντεῦθεν παραπάνω καί ἐπιπλέον ὑπογραμμίζει τήν ἀνάγκη ἐφοδιασμοῦ τῶν σχολείων μέ ὑλικό διαφανειῶν καί φωτογραφιῶν, συναφῶν μέ τά διδασκόμενα μαθήματα, καί μέ τά ἀπαραίτητα τεχνικά μέσα γιά τήν ἀξιοποίηση αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ στή διδακτική πράξη.

θέμα 30. Ἡ ἐξέταση τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ἡλίας Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

"Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΜΠΕΠΘ ἐπισημαίνει διαφορές στίς σχετικές μέ τήν ἐξέταση τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο διατάξεις τῶν Π.Δ. 419/78 (ἄρθρο 9, παρ. 4 καί 5) καί μέ τό ὑπ'ἀριθμ. Γ/7433/23-11-79 ἔγγραφό της ζητᾶ τή γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ.

Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ θέματος εἰσηγοῦμε τά ἑξῆς:

α) Ὁ τρόπος ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν στό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας, τόσο στίς προαγωγικές καί ἀπολυτήριες ἐξετάσεις τοῦ Γυμνασίου ὅσο καί στίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις τοῦ Λυκείου πρέπει νά εἶναι ἑνιαῖος.

β) Ἡ γραπτή ἐξέταση νά συνίσταται στά ἑξῆς:

1. Στήν περιληπτική (5-8- στίχους) ἀπόδοση τοῦ περιεχομένου αὐτοτελοῦς ἑνότητας 18-30 στίχων ἀπό τά διδαγμένα στήν κάθε τάξη κείμενα. Τό κείμενο τῆς ἑνότητας διανέμεται στούς μαθητές πολυγραφημένο ἢ ἀναγράφεται στόν πίνακα, ἄν τό σχολεῖο δέ διαθέτει πολύγραφο.

2. Στήν ἀπάντηση σέ τρεῖς παρατηρήσεις πού ἀναφέρονται:

Ι)Ἡ πρώτη, σέ πρόσωπα τῆς ἑνότητας. Ζητεῖται νά προσδιορισθοῦν τά κίνητρα τῶν ἐνεργειῶν τους ἢ νά δικαιολογηθοῦν σκέψεις, κρίσεις, προθέσεις εἴτε ἡ συμπεριφορά τους ἢ νά ἐκτιμηθοῦν ἀπόψεις εἴτε ἐπιχειρήματά τους ἢ νά ἀξιολογηθοῦν πράξεις τους καί γενικά νά χαρακτηριστοῦν

/...

πρόσωπα. Μπορεῖ ἐπίσης νά δοθεῖ στούς μαθητές ὁ χαρακτηρισμός ἑνός προσώπου καί νά ζητηθεῖ ἡ δικαιολόγησή του μέ βάση τά στοιχεῖα πού περιέχονται στήν ἑνότητα.

II) Ἡ δεύτερη, στίς ἰδέες καί τίς ἀξίες (θρησκευτικές, ἠθικές, κοινωνικές, πολιτικές κτλ.) πού ἐκφράζει ὁ συγγραφέας ὁ ἴδιος προσωπικά ἤ μέ τό στόμα τῶν ἡρώων του, ἤ στά πολιτιστικά στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν τήν ἐποχή στήν ὁποία ἀναφέρεται ὁ συγγραφέας, καί στήν ἀξιολόγησή τους.

III) Ἡ τρίτη, σέ ἀξιολόγηση στοιχείων τῆς ἐξεταζόμενης ἑνότητας, ὅπως: ἡ σχέση τῆς ἑνότητας μέ τήν ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου, τά στοιχεῖα δομῆς τοῦ ἔργου καί ἡ λειτουργία τους μέσα σ'αὐτό, ἡ ἀφηγηματική ἤ περιγραφική ἱκανότητα τοῦ συγγραφέα, στοιχεῖα θεατρικῆς οἰκονομίας, ὅπως παρουσιάζονται στή δεδομένη ἑνότητα. Ἡ ἐρώτηση αὐτή μπορεῖ νά ἀναφέρεται καί σέ ὁλόκληρο τό ἔργο, στό ὁποῖο ἀνήκει ἡ ἐξεταζόμενη ἑνότητα (στήν ὑπόθεσή του, στήν ἀξία του, στό γραμματειακό του εἶδος, στό συγγραφέα του)".

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁμόφωνα

ἀποδέχεται στό σύνολό της τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἡλία Σπυρόπουλου καί γνωμοδοτεῖ νά ἀντικατασταθοῦν οἱ σχετικές διατάξεις τῶν Π.Δ/των 508/77 καί 419/78 μέ νέες διατάξεις, πού θά κωδικοποιήσουν τό κείμενο τῆς εἰσηγήσεως.

ΘΕΜΑ 4ο - Παρουσίαση ὁδηγιῶν πρός τούς ἐκπαιδευτικούς γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στή Γ΄ Γυμνασίου.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος κ.κ. Γ. Βάζος καί Στ. Τζιπρόγλου παρουσίασαν στό Τμῆμα τήν ἀκόλουθη κοινή εἰσήγηση γιά τό προσχέδιο ΣΕΠ ἀπό 1-2-1980:

./.

'Οδηγίες πρός τούς ἐκπαιδευτικούς πού θά ἀναλάβουν τήν ἐφαρμογή τοῦ Σ.Ε.Π. στή Γ' Γυμνασίου γιά τό σχολικό ἔτος 1979-1980

'Η ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τοῦ Σχολικοῦ-'Επαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ στή Γ' Γυμνασίου καθορίστηκε γιά τό δεύτερο τετράμηνο τοῦ φετινοῦ σχολικοῦ ἔτους σέ δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Οἱ ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στή Γ' Γυμνασίου, πού περιέχονται στό ἀνατυπωμένο τεῦχος πού σᾶς ἀποστέλλουμε, καλύπτουν 13 ὧρες. 'Η δυνατότητα ὅμως γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ φέτος μέ βάση ἕνα 26ωρο πλέον πρόγραμμα, καθιστᾶ ὑποχρεωτική τή διεύρυνση τοῦ περσινοῦ προγράμματος.

Γιά τό σκοπό αὐτό κρίθηκε ἀναγκαία ἡ ἐπισύναψη στό παλιό ἐγχειρίδιο ἑνός νέου σχεδίου ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ στό ὁποῖο περιλαμβάνονται ὅλες οἱ ἑνότητες τοῦ παλιοῦ προγράμματος καί προστίθενται ἐπιπλέον τά ἑξῆς στοιχεῖα:

α) 'Η πληροφόρηση τῶν μαθητῶν γιά τό ἐκπαιδευτικό σύστημα θά ἀναπτυχθεῖ καί πρός τήν κατεύθυνση τῆς πληροφόρησής τους γιά τίς ἐκπαιδευτικές δυνατότητες πού ὑπάρχουν στήν περιοχή τοῦ Γυμνασίου τους καί γιά τίς τοπικές ἐπαγγελματικές δραστηριότητες στίς ὁποῖες εἶναι δυνατόν νά ὁδηγηθοῦν στή συνέχεια.

β) Θά ἐπεκταθεῖ ἡ ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ καί ἔξω ἀπό τό χῶρο τοῦ σχολείου μέ ἐπιπλέον ἐπισκέψεις σέ διάφορες ἐπιχειρήσεις, γιά νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τίς συνθῆκες καί τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἐκτελεῖται μιά συγκεκριμένη ἐργασία.

Οἱ ἐπισκέψεις αὐτές στούς χώρους ἐργασίας θά βοηθήσουν τούς μαθητές νά σχηματίσουν μιά πιό ὁλοκληρωμένη εἰκόνα γιά τό ἐπάγγελμα σέ συνδυασμό μέ τήν ἐκπαίδευση καί τήν αὐτογνωσία πού θά ἀποκτήσουν.

Ὅ,τι ἀφορᾶ τίς ἑνότητες τοῦ παλιοῦ σχεδίου ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ (σελίδες 5-28) θά ἀναπτυχθεῖ καί θά συζητηθεῖ μέ τούς μαθητές μέσα στά πλαίσια τοῦ νέου σχεδίου ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τοῦ ΣΕΠ. Στό σχέδιο αὐτό μέ τά νέα στοιχεῖα πού ἔχουν προστεθεῖ ἔχει ἀλλάξει καί ἡ σειρά τῆς ὡριαίας κατανομῆς μέ τήν ὁποία θά ἐφαρμόζεται ὁ σχολικός-ἐπαγγελματικός προσανατολισμός κατά τό φετινό σχολικό ἔτος.

Τό νέο σχέδιο κατανομῆς τῶν ὡρῶν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ καί τό ἀναλυτικό περιεχόμενό τους ἐπισυνάπτεται στό τέλος τοῦ σημειώματος αὐτοῦ.

./..

Θά πρέπει νά σημειωθεῖ τέλος ὅτι στή νέα κατανομή ὡρῶν - ὅπως προαναφέρεται - ἔχει ἀφιερωθεῖ ἕνα δίωρο γιά ἐπισκέψεις σέ σχολεῖα μεταγυμνασιακῆς ἐκπαίδευσης μέ διάφορες κατευθύνσεις. Ἐπίσης ἔχουν ἀφιερωθεῖ καί τρία δίωρα γιά ἐπισκέψεις σέ διάφορες ἐπιχειρήσεις. Θά ἦταν εὐκταῖο οἱ ἐπισκέψεις σέ σχολεῖα καί ἐργασιακούς χώρους νά προγραμματίζονται σέ συννενόηση μέ τή διεύθυνση τῆς σχολῆς γιά τίς δύο τελευταῖες ὧρες μαθημάτων τῆς ἡμέρας, γιά νά μποροῦν οἱ μαθητές νά ἐπωφεληθοῦν ἀπ' αὐτές ὅσο τό δυνατόν περισσότερο.

Γιά νά ἀποφευχθοῦν κακές ἐντυπώσεις ἤ ἐμπόδια στήν καλή ἐπίσκεψη καί γιά νά μή συμβεῖ οἱ ἐπιχειρήσεις νά διατεθοῦν δυσμενῶς σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τίς ἐπισκέψεις σχολείων, κρίνεται σκόπιμο νά τονιστεῖ ἡ προετοιμασία γιά τήν κατάλληλη συμπεριφορά τῶν μαθητῶν μέσα καί ἔξω ἀπό τούς χώρους ἐργασίας πού ἐπισκέπτονται.

Ἡ κατάλληλη συμπεριφορά θά ἐξασφαλιστεῖ μέ τήν ἀνάπτυξη κινήτρων ἐνδιαφέροντος γιά τό ἀντικείμενο τῆς ἐπίσκεψής τους, πού θά ἐπιτευχθεῖ, ὅταν οἱ ὑπεύθυνοι καθηγητές εἶναι οἱ ἴδιοι πλήρως ἐνημερωμένοι καί προετοιμασμένοι γιά τό ἀντικείμενο τῆς ἐπίσκεψης πού πρόκειται νά πραγματοποιήσουν, καί στή συνέχεια ἔχουν ἐνημερώσει τούς μαθητές γιά τή σημασία καί τούς σκοπούς τῆς συγκεκριμένης κάθε φορά ἐπίσκεψής τους.

Ἀκόμη ὁ καθηγητής, παράλληλα μέ τή δική του προετοιμασία θά πρέπει νά ἀναθέτει ἐκ τῶν προτέρων στούς μαθητές νά προετοιμάζονται καί αὐτοί συγκεντρώνοντας πληροφορίες γιά τήν ἐργασιακή μονάδα πού πρόκειται νά γνωρίσουν.

Κρίνεται ἐπίσης σκόπιμο ὁ καθηγητής τοῦ ΣΕΠ νά ἐπισκέπτεται προηγουμένως τήν ἐπιχείρηση ἤ τό σχολεῖο στά ὁποῖα πρόκειται νά γίνει ἡ ἐπίσκεψη, γιά νά ἐνημερωθεῖ ὅσο τό δυνατόν καλύτερα πάνω στά σημεῖα ἐκεῖνα πού θά συζητηθοῦν κατά τή διάρκεια τῆς ἐπίσκεψης τῶν μαθητῶν στήν ἐν λόγω ἐπιχείρηση ἤ σχολική μονάδα.

Στά σχολεῖα πού ἔχουν περισσότερα ἀπό ἕνα Τμήματα, καλό εἶναι νά γίνεται συνδυασμός ἐπισκέψεως διαφόρων χώρων παραγωγῆς μέ σκοπό τήν ἐξατομίκευση τῶν ἐνδιαφερόντων τῶν μαθητῶν. Συγκεκριμένα μπορεῖ νά προγραμματίζονται ἐπισκέψεις σέ διαφορετικούς χώρους ἐργασίας μέ βάση τόν ἀριθμό τῶν τμημάτων Γ' Γυμνασίου πού ἔχει τό σχολεῖο. Μέ τόν τρόπο αὐτό ὁ κάθε μαθητής θά μπορεῖ νά δηλώνει συμμετοχή γιά ἕναν ἀπό τούς ἐργασιακούς χώρους. (ὅποιον ἐπιθυμεῖ ἤ κρίνει ὅτι θά τόν ἐνδιέφερε).

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι οἱ ἐπισκέψεις στούς ἐργασιακούς χώρους ἤ τίς σχολικές μονάδες, πρέπει ὁπωσδήποτε νά πραγματοποιοῦνται τίς ὧ-

ρες ἐκεῖνες πού προβλέπονται ἀπό τό πρόγραμμα, γιατί οἱ μαθητές πρέπει νά ἔχουν πληροφορηθεῖ προηγουμένως - ἀνάλογα μέ τήν ἐπίσκεψη πού πρόκειται νά κάνουν - ὅλα τά θεωρητικά στοιχεῖα πού θά τούς εἶναι ἀπαραίτητα ὅταν θά ἐπισκέπτονται τή συγκεκριμένη μονάδα ἐργασίας ἤ σχολεῖο.

Ἄν συμβαίνει τή συγκεκριμένη μέρα πού θά πρέπει νά ἐπισκεφθεῖ ἡ τάξη ἕνα χῶρο ἐργασίας ἤ ἕνα σχολεῖο, νά ἔχει προγραμματιστεῖ καί ἡ ἐπίσκεψη ἑνός παρεμφεροῦς χώρου μέσα στά πλαίσια τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων τῆς ἴδιας τάξης νά γίνεται μιά συνεργασία μέ τόν καθηγητή πού ἔχει ἀναλάβει τίς πολιτιστικές δραστηριότητες γιά μιά ἀπό κοινοῦ ἐπίσκεψη σ'ἕνα χῶρο ἐργασίας ἤ σ'ἕνα σχολεῖο, χωρίς ὅμως νά θίγεται ἡ αὐτονομία καί ἡ ἰδιοτυπία τοῦ Σχολικοῦ-Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ ἤ τῶν Πολιτιστικῶν Δραστηριοτήτων.

Κατανομή ὡρῶν ἐφαρμογῆς τοῦ Σ.Ε.Π. στή Γ΄ Γυμνασίου

1η ὥρα - 2η ὥρα

- Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐργασίας
- Ἡ σημασία τοῦ ἐπαγγέλματος γιά τή ζωή
- Τό πρόβλημα καί ἡ σημασία τῆς ἐκλογῆς
- Ἡ μεγάλη ἀνάγκη πού ὑπάρχει σήμερα νά γνωρίσει ὁ μαθητής τά ἐπαγγέλματα, τήν ἀγορά ἐργασίας κτλ.

2η ὥρα - 4η ὥρα

- Ἡ Γ΄ Γυμνασίου σταυροδρόμι
- Ἡ ἀπόφαση τοῦ τώρα σημαντική γιά τό μέλλον
- Ἡ Γ΄ Γυμνασίου στό σημερινό ἐκπαιδευτικό μας σύστημα.

3η ὥρα - 6η ὥρα

- Αὐτογνωσία
- Ὁ ρόλος τῆς αὐτογνωσίας στήν ἐκλογή ἐπαγγέλματος.
- Δυνατότητες αὐτογνωσίας
- Τί νόημα μπορεῖ νά ἔχει ἡ σχολική ἐπίδοση γιά τήν αὐτογνωσία.

7η ὥρα - 8η ὥρα

- Πληροφόρηση γιά τό ἐκπαιδευτικό μας σύστημα.

9η ὥρα - 10η ὥρα

- Ἔχοντας ὑπόψη τίς ἐπαγγελματικές καί ἐκπαιδευτικές ἀνισοκατανομές, θά ἦταν σκόπιμο μετά τήν πληροφόρηση τῶν μαθητῶν γιά τό ἐκπαιδευτικό σύστημα, νά ἀναπτυχθοῦν σ'αὐτούς: α) οἱ δυνατότητες ἐκπαίδευσης πού ὑπάρχουν στήν περιοχή ὅπου σπουδάζουν β) μελλοντικά ποιά θά εἶναι ἡ ἐξέλιξη πού προβλέπεται νά παρουσιάσει ἡ περιοχή τους ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐνβιομηχάνησής της, τῆς τουριστικῆς ἀξιοποίησής της, τῆς ἀνάπτυξής της στό γεωργικό τομέα κτλ. γ) Ποιοί μπορεῖ νά εἶναι οἱ μελλοντικοί τομεῖς ἐπαγγελματικῆς ἀπασχόλησης στήν περιοχή πού βρίσκονται οἱ μαθητές.
- Τί νόημα μπορεῖ νά ἔχει ἡ σχολική ἐπίδοση γιά τήν ἐπαγγελματική ζωή.

11η - 12η ὥρα

- Ἐπισκέψεις σέ σχολεῖα μεταγυμνασιακοῦ ἐπιπέδου καί διαφόρων κατευθύνσεων. Ἀνάπτυξη στούς μαθητές τῶν προγραμμάτων τῶν σχολῶν αὐτῶν καί οἱ δυνατότητες ἐπαγγελματικῆς ἀπασχόλησης πού ἔχουν οἱ ἀπόφοιτοί τους.

./..

13η - 14η ὥρα

- Γενική πληροφόρηση γιά τά ἐπαγγέλματα.
- Πῶς παίρνουμε πληροφορίες (δυνατότητες πληροφορίας) γιά τά ἐπαγγέλματα.

15η - 16η ὥρα

- Α' ἐπίσκεψη ἐπιχειρήσεως (ἤ ἐργασιακοῦ χώρου) πού ὑπάρχει στήν περιοχή τοῦ σχολείου. Ἀξιολόγηση καί ἐκτίμηση τῶν ἐπαγγελμάτων (ἀπασχολήσεων) πού γνώρισαν οἱ μαθητές στήν ἐπίσκεψη αὐτή.
  Θά ἦταν ὠφέλιμο κατά τόν προγραμματισμό τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν νά ἐπιλέγονται οἱ ἀντιπροσωπευτικότεροι ἀπό τούς διάφορους τομεῖς τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων. Π.χ. νά ἐπιλεγεῖ μιά ἐπιχείρηση ἀπό τίς πρωτογενεῖς (ἕνα λατομεῖο, γεωργική ἐπιχείρηση), μιά ἀπό τίς δευτερογενεῖς (ἐργοστάσιο ἐπίπλων, ἐργοστάσιο συναρμολόγησης μηχανημάτων) καί μιά ἀπό τίς τριτογενεῖς (τράπεζα, νοσοκομεῖο κτλ.).

17η - 18η ὥρα

- Ἀσκήσεις αὐτογνωσίας

19η - 20η ὥρα

- Β' ἐπίσκεψη ἐργασιακοῦ χώρου πού ὑπάρχει στό περιβάλλον τοῦ σχολείου. Ἡ ἐπίσκεψη αὐτή θά πρέπει νά ὀργανωθεῖ μέ τίς ἑξῆς προϋποθέσεις
  α) Νά ἀξιολογήσουν οἱ μαθητές τό ρόλο τῆς αὐτογνωσίας στή σωστή ἐκτέλεση τῆς συγκεκριμένης ἐργασίας.
  β) Νά συζητηθοῦν ἐπί τόπου μέ τούς ἁρμοδίους οἱ τρόποι μέ τούς ὁποίους εἶναι δυνατό νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ εἴσοδος τῶν μαθητῶν σ'ἕνα ἀπό τά ἐπαγγέλματα πού γνώρισαν στήν ἐπίσκεψή τους αὐτή. Σκοπός τῆς συζήτησης θά εἶναι νά γνωρίσουν οἱ μαθητές ποιές δυνατότητες ἔχει ὁ ὑποψήφιος γιά νά ἐξασφαλίσει μιά θέση ἐργασίας στήν ἐπιχείρηση ὅπου γίνεται ἡ ἐπίσκεψη. Ποῦ πρέπει νά ἀποταθεῖ; ποιοί ὀργανισμοί κρατικοί ἤ ἰδιωτικοί μποροῦν νά τοῦ δώσουν σχετικές πληροφορίες.
  Στή συνέχεια εἶναι δυνατό νά συζητηθεῖ, σέ γενικές πλέον γραμμές, τό θέμα δυνατότητες καί τρόποι εἰσόδου σ'ἕνα ἐπάγγελμα.

21η - 22η ὥρα

- Γ' ἐπίσκεψη ἐργασιακοῦ χώρου πού ὑπάρχει στό περιβάλλον τοῦ σχολείου. Στή διάρκεια τῆς ἐπίσκεψης αὐτῆς οἱ μαθητές θά προσπαθήσουν νά ἀξιολο-

./..

γήσουν τίς ἱκανότητες, δεξιότητες, κλίσεις πού ἀπαιτεῖ ἡ ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἐργασιῶν πού παρακολουθοῦν στήν ἐπίσκεψή τους αὐτή. Γιά τό σκοπό αὐτό θά πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη τους ὅλα ὅσα συζητήθηκαν γιά τήν αὐτογνωσία καί τίς ἀσκήσεις αὐτογνωσίας.

23η - 24η ὥρα

- Ἀνακοίνωση μονογραφιῶν πού θά συντάξουν τά παιδιά μέ βάση ἕνα σχέδιο πού θά τούς ἔχουμε δώσει.

25η - 26η ὥρα

- Συζήτηση μέ τά παιδιά γιά τίς ἐντυπώσεις πού τούς προξένησε ἡ ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τοῦ ΣΕΠ.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

α) Νά πραγματοποιηθεῖ τό πρόγραμμα ἀπό 1-2-80, ὅπως ἔχει ἐκτεθεῖ παραπάνω, καί

β) Νά ἀνατυπωθοῦν γιά τίς σχολικές ἀνάγκες τά συνημμένα δύο φυλλάδια:

1) Ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στή Γ΄ Γυμνασίου,

2) Ἐφαρμογή τοῦ Σχολικοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ στό Γυμνάσιο. Ἀσκήσεις γιά τούς μαθητές τῆς Γ΄ τάξεως.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Διευθυντής

Π. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
(ΚΕΜΕ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
(ΟΑΕΔ)

Ἐφαρμογή τοῦ Σχολικοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ στό Γυμνάσιο

Ἀσκήσεις γιά τούς μαθητές τῆς Γ΄ τάξεως

ΑΘΗΝΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1979

Ἄσκηση 1

Ὅταν μιλᾶμε γιά τό εἶδος ζωῆς πού συνδέεται μέ ἕνα ἐπάγγελμα, τότε αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἄν τό ἐπάγγελμα αὐτό θά μᾶς προσφέρει ὁρισμένα ἀπό τά ἀκόλουθα:

- ἀναγνώριση ἀπό τούς ἄλλους
- μιά εὐκαιρία νά συναναστρεφόμαστε μέ κόσμο
- αἴσθημα ἐπιτυχίας
- οἰκονομική ἄνεση
- ἀπουσία πιέσεων
- μιά ζωή γεμάτη δράση καί ποικιλία
- μιά θέση στήν κοινωνία
- εὐκαιρία νά ἀποφασίζουμε οἱ ἴδιοι γιά τή ζωή μας
- ταξίδια
- ἀσφάλεια καί μονιμότητα
- μιά καλή σύνταξη
- ἀρκετό ἐλεύθερο χρόνο
- ὑπευθυνότητα
- εὐκαιρία νά ἀναπτύξουμε τήν προσωπικότητά μας

Βάλε ὅλα αὐτά μέ σειρά προτεραιότητας ἀνάλογα μέ τό ποιό εἶδος ζωῆς ἐσύ θεωρεῖς ὅτι θά σοῦ ταιριάζει περισσότερο, ὅταν ἀρχίσεις νά δουλεύεις.

Δέν ὑπάρχουν σωστές ἤ λανθασμένες, καλές ἤ κακές ἀπαντήσεις. Ἁπλῶς, αὐτό θά σέ βοηθήσει νά δεῖς τί περιμένεις νά σοῦ προσφέρει τό ἐπάγγελμά σου.

Ἄσκηση 2

Ζυγίζοντας τίς ἀξίες πού βρίσκουμε σ' ἕνα ἐπάγγελμα

Τί εἶναι πιό σημαντικό γιά σένα σέ ἕνα ἐπάγγελμα; Ἐπειδή οἱ πιό πολλοί ἄνθρωποι ἐργάζονται γιά νά ζήσουν, ἡ πληρωμή εἶναι συνήθως ἕνας σημαντικός λόγος γιά τόν ὁποῖο δουλεύουμε. Ἀλλά ἡ δουλειά σου θά ἔπρεπε νά ἀνταποκριθεῖ σέ μερικές ἀπό τίς προσωπικές σου ἀξίες καί ἀνάγκες.

Οἱ ἐπαγγελματικές ἀξίες, πού γράφουμε στίς ἑπόμενες σελίδες, εἶναι αὐτές πού πολλοί ἄνθρωποι τίς βρίσκουν σημαντικές. Κοίταξέ τες καλά καί πρόσθεσε ὅποιες ἄλλες μπορεῖς νά σκεφτεῖς μόνος σου.

Μετά ἀξιολόγησε αὐτές τίς ἀξίες βάζοντας ἕνα Χ στή στήλη πού δείχνει πῶς αἰσθάνεσαι γιά τίς ἐπαγγελματικές ἀξίες.

		Ὄχι σημαντικό γιά μένα	Σημαντικό γιά μένα	Πολύ σημαντικό γιά μένα
Ἐπαγγελματική ἀσφάλεια:	Θέλω μιά σταθερή δουλειά; Μιά δουλειά πάνω στήν ὁποία μπορῶ νά βασιστῶ;	☐	☐	☐
Φήμη:	Μέ ἐνδιαφέρει πολύ ἄν οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν ἐμένα καί τή δουλειά μου;	☐	☐	☐
Προσφορά ὑπηρεσιῶν στούς ἄλλους:	Θέλω μιά δουλειά, μέ τήν ὁποία θά μπορῶ νά βοηθῶ τούς συνανθρώπους μου;	☐	☐	☐
Χρήματα:	Εἶναι πολύ σημαντικό γιά μένα τό ποσό τῶν χρημάτων πού θά κερδίζω ἀπό τή δουλειά μου;	☐	☐	☐
Προσωπική ἱκανοποίηση:	Θέλω μιά δουλειά πού θά μέ κάνει νά αἰσθάνομαι ὅτι κάνω κάτι πού ἀξίζει;	☐	☐	☐
Σεβασμός:	Θέλω νά μέ θαυμάζουν καί νά μέ σέβονται οἱ γύρω μου;	☐	☐	☐
Ἄμιλλα:	Μοῦ ἀρέσει νά λύνω νέα καί δύσκολα προβλήματα; Μοῦ ἀρέσει νά δουλεύω σκληρά,ὅσο ἀντέχουν οἱ δυνάμεις μου;	☐	☐	☐

Δημιουργικότητα Πρωτοτυπία:	Θέλω νά κάνω ἐργασία πού νά ἐξαρτάται ἀπό τίς δικές μου ἰδέες;	☐	☐	☐
Ἐνδιαφέρον γιά γνώση:	Θέλω μιά δουλειά, μέ τήν ὁποία θά μαθαίνω κάτι ἤ καί θά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	☐	☐	☐
Διασκέδαση:	Πρέπει νά εἶναι διασκεδαστική ἡ δουλειά μου;	☐	☐	☐
Χρόνος:	Πόσο σημαντικό εἶναι γιά μένα νά μή δουλεύω ἀπογεύματα καί νά ἔχω ἀρκετό ἐλεύθερο χρόνο;	☐	☐	☐
Δύναμη:	Θέλω μιά δουλειά πού νά μπορῶ νά παίρνω ἀποφάσεις καί νά εἶμαι τό «ἀφεντικό»;	☐	☐	☐

Δέν ὑπάρχουν σωστές ἀπαντήσεις στίς παραπάνω ἐρωτήσεις. Αὐτό πού θά ἱκανοποιεῖ ἐσένα στή δουλειά σου ἴσως εἶναι ἐνοχλητικό γιά κάποιον ἄλλο. Τό πιό σημαντικό εἶναι νά καταλάβεις τί ζητᾶς ἀπό τό μελλοντικό σου ἐπάγγελμα καί νά προσπαθήσεις νά βρεῖς ἕνα ἐπάγγελμα πού θά σοῦ προσφέρει αὐτά πού ζητᾶς.

Ἄσκηση 3

Γιά τά ἐνδιαφέροντα

Τομέας ἐνδιαφέροντος	Μερικά ἐπαγγέλματα	Πόσο πολύ μοῦ ἀρέσει...	Βαθμολόγησε τό ἐνδιαφέρον σου		
			1 Καθόλου	2 ἀρκετά	3 πολύ
ΜΗΧΑΝΙΚΑ	(π.χ. μηχανικός αὐτοκινήτων, ξυλουργός, μηχανολόγος, ναυπηγός)	νά ἐργάζομαι μέ μηχανές, μέ ἐργαλεῖα, νά κάνω ἐπισκευές;	□	□	□
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	(π.χ. λογιστής, ταμίας, μαθηματικός, στατιστικολόγος, φυσικός, ἀστρονόμος, οἰκονομολόγος, τραπεζικός)	νά κάνω ἀριθμητικές πράξεις καί νά ἀσχολοῦμαι μέ τά μαθηματικά;	□	□	□
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ	(π.χ. χημικός, φυσικός, ἰατρός, μηχανικός, ἠλεκτρονικός, ἀεροναυπηγός)	νά ἀναλύω καί νά λύνω προβλήματα, νά ἀνακαλύπτω νέες ἰδέες, νά κάνω πειράματα, νά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	□	□	□
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	(π.χ. ἀσφαλιστής, δικηγόρος, πωλητής, διαφημιστής)	νά συνδιαλέγομαι μέ ἀνθρώπους καί νά πείθω τούς ἄλλους νά συμφωνοῦν μαζί μου;	□	□	□
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	(π.χ. ἀρχιτέκτονας, κομμωτής, σχεδιαστής μόδας, διακοσμητής)	νά κάνω δημιουργική ἐργασία μέ τά χέρια μου, νά στολίζω καί νά κατασκευάζω καλλιτεχνήματα;	□	□	□

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ	(π.χ. δημοσιογράφος, ἐκπαιδευτικός, ἀρχαιολόγος, βιβλιοθηκάριος, συμβολαιογράφος, φιλόλογος)	νά γράφω καί νά διαβάζω;	☐	☐	☐
ΜΟΥΣΙΚΑ	(π.χ. συνθέτης, χορογράφος, καθηγητής μουσικῆς)	νά ἀκούω μουσική, νά παίζω μουσικά ὄργανα, νά τραγουδῶ;	☐	☐	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	(π.χ. νοσοκόμος, ἱερέας, κοινωνικός λειτουργός, ἐκπαιδευτικός, βρεφοκόμος, νηπιαγωγός, ψυχολόγος)	νά βοηθῶ τούς ἄλλους;	☐	☐	☐
ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΑ	(π.χ. γραμματέας, διατρήτρια, ὑπάλληλος γραφείου γενικά, ἐκτελωνιστής)	νά ἐργάζομαι σέ γραφεῖο, νά εἶμαι ἀκριβής καί τακτικός στή δουλειά μου, νά τακτοποιῶ τά πράγματά μου;	☐	☐	☐

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Βάλε σ' αὐτό τό τετράγωνο τούς τομεῖς τῶν ἐνδιαφερόντων πού βαθμολόγησες μέ 3

1) ..... 3) .....

2) ..... 4) .....

Ἄσκηση 4

Σχέδιο μονογραφίας

1. Φύση καί περιγραφή ἐργασίας (τί κάνει ὁ ἐργαζόμενος)
2. Πῶς ἐργάζεται – μέθοδος ἐργασίας – τί ὄργανα ἤ ὑλικά χρησιμοποιεῖ.
3. Ποῦ δουλεύει (σέ κλειστό χῶρο, σέ ὕπαιθρο, σέ ὕψη κτλ).
4. Τί ἀπαιτήσεις ἔχει τό ἐπάγγελμα ἀπό τό ἄτομο πού τό ἐκτελεῖ (προσόντα σωματικά – διανοητικά – ψυχικά)
5. Ποῦ μπορεῖ νά ἐκπαιδευθεῖ
6. Διάφορα ἄλλα πού θεωροῦνται σημαντικά (ἄδειες – ἀσφάλιση – ποῦ μπορεῖ νά ἐργαστεῖ κτλ).

Ἄσκηση 5

Σωματικά χαρακτηριστικά

Αὐτό τό θέμα ἴσως εἶναι δύσκολο, ἐπειδή δέν ξέρεις πῶς πρόκειται νά αἰσθάνεσαι τήν ἑπόμενη ἑβδομάδα, πολύ περισσότερο πῶς θά αἰσθάνεσαι τόν ἑπόμενο χρόνο. Παρ' ὅλα αὐτά, ὑπάρχουν μερικοί βασικοί παράγοντες πού ἐπιδροῦν στή δουλειά σου. Παράγοντες ὅπως ἡ ὅραση, ἡ ἀκοή, ἡ ἰσορροπία εἶναι βασικοί σέ μερικά ἐπαγγέλματα καί πρέπει νά τούς λάβεις ὑπόψη σου πρίν ἀποφασίσεις τί δουλειά θά κάνεις.

Ἀπάντησε στίς παρακάτω ἐρωτήσεις. Ἔτσι θά πάρεις κάποια ἰδέα γιά τά σωματικά σου χαρακτηριστικά.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
1. Εἶναι καλή ἡ ὅρασή σου;	☐	☐
2. Εἶναι καλή ἡ ἀκοή σου;	☐	☐
3. Μπορεῖς νά σταθεῖς ὀρθιος-α γιά πολλή ὥρα;	☐	☐
4. Μπορεῖς νά κάθεσαι γιά πολλή ὥρα;	☐	☐
5. Ζαλίζεσαι, ὅταν ταξιδεύεις;	☐	☐
6. Μπορεῖς νά ὑποφέρεις τό θόρυβο;	☐	☐
7. Μπορεῖς νά ὑποφέρεις τήν πολλή ζέστη;	☐	☐
8. Ζαλίζεσαι, ὅταν ἀνεβαίνεις κάπου ψηλά;	☐	☐
9. Μήπως ἔχεις ἀχρωματοψία;	☐	☐
10. Θά μποροῦσες νά πεῖς ὅτι εἶσαι σωματικά δυνατός -ή;	☐	☐

Γιά νά καταλάβεις πόσο σημαντικές εἶναι αὐτές οἱ ἐρωτήσεις ὅταν χρειαστεῖ νά διαλέξεις τό ἐπάγγελμά σου, διάλεξε τώρα δύο ἀπό αὐτές τίς ἐρωτήσεις καί σκέψου δύο ἐπαγγέλματα πού θά εἶναι τελείως ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ γιά ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν ἀπό τήν ἀνικανότητα πού περιγράφει ἡ κάθε ἐρώτηση.

Ἄσκηση ἱκανοτήτων: Εἶναι παράλληλη μέ τήν ἄσκηση ἐνδιαφερόντων πού πρέπει νά ἔχει δοθεῖ σέ προηγούμενη ὥρα. Στόν κύκλο τοῦ φύλλου ἀσκήσεως θά φανοῦν οἱ τομεῖς πού συνδυάζουν ἐνδιαφέρον καί ἱκανότητα.

Ἄσκηση 6

Ἄσκηση ἱκανοτήτων

Τομέας ἱκανοτήτων	Μερικά ἐπαγγέλματα	Πόσο καλά μπορῶ...	Βαθμολόγησε τήν ἱκανότητά σου: 1 Καθόλου	2 ἀρκετά	3 πολύ
ΜΗΧΑΝΙΚΑ	(π.χ. μηχανικός αὐτοκινήτων, ξυλουργός, μηχανολόγος, ναυπηγός)	νά ἐργάζομαι μέ μηχανές, μέ ἐργαλεῖα, νά κάνω ἐπισκευές;	☐	☐	☐
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	(π.χ. λογιστής, ταμίας, μαθηματικός, στατιστικολόγος, φυσικός, ἀστρονόμος, οἰκονομολόγος, τραπεζικός)	νά κάνω ἀριθμητικές πράξεις καί νά ἀσχολοῦμαι μέ τά μαθηματικά;	☐	☐	☐
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ	(π.χ. χημικός, φυσικός, ἰατρός, μηχανικός, ἠλεκτρονικός, ἀεροναυπηγός)	νά ἀναλύω καί νά λύνω προβλήματα, νά ἀνακαλύπτω νέες ἰδέες, νά κάνω πειράματα καί νά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	☐	☐	☐
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	(π.χ. ἀσφαλιστής, δικηγόρος, πωλητής, διαφημιστής)	νά συνδιαλέγομαι μέ ἀνθρώπους καί νά πείθω τούς ἄλλους νά συμφωνοῦν μαζί μου;	☐	☐	☐

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	(π.χ. ἀρχιτέκτονας, κομμωτής, σχεδιαστής μόδας, διακοσμητής)	νά κάνω δημιουργική ἐργασία μέ τά χέρια μου, νά στολίζω καί νά κατασκευάζω καλλιτεχνήματα;	☐	☐	☐
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ	(π.χ. δημοσιογράφος, ἐκπαιδευτικός, ἀρχαιολόγος, βιβλιοθηκάριος, συμβολαιογράφος, φιλόλογος)	νά ἐκφράζομαι γραπτά καί νά καταλαβαίνω καί νά ἀπολαμβάνω αὐτά πού διαβάζω;	☐	☐	☐
ΜΟΥΣΙΚΑ	(π.χ. συνθέτης, χορογράφος, καθηγητής μουσικῆς)	νά ἀκούω μουσική, νά παίζω μουσικά ὄργανα, νά τραγουδῶ;	☐	☐	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	(π.χ. νοσοκόμος, ἱερέας, κοινωνικός λειτουργός, ἐκπαιδευτικός, βρεφοκόμος, ψυχολόγος, νηπιαγωγός, γιατρός)	νά βοηθῶ ἄλλους;	☐	☐	☐
ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΑ	(π.χ. γραμματέας, διατρήτρια, ὑπάλληλος γραφείου γενικά, ἐκτελωνιστής)	νά ἐργάζομαι σέ γραφεῖο, νά εἶμαι ἀκριβής καί τακτικός στή δουλειά μου, νά τακτοποιῶ τά πράγματά μου;	☐	☐	☐

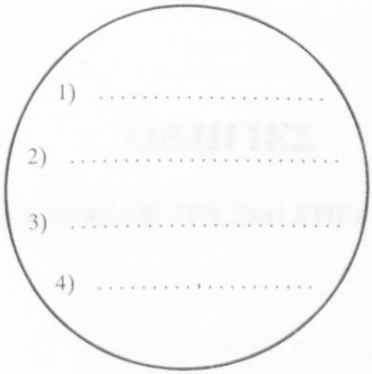
ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Βάλε σ' αὐτό τό τετράγωνο τούς τομεῖς ἱκανότητας πού βαθμολόγησες μέ 3

1) .....
2) .....
3) .....
4) .....

ΚΥΚΛΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Παρατήρησε ποιοί τομεῖς εἶναι οἱ ἴδιοι στά τετράγωνα ἐνδιαφέροντος καί ἱκανότητας καί γράψε τους σ' αὐτόν τόν κύκλο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
(ΚΕΜΕ)

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΕΠ ΣΤΗ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1979

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ *

κατά τό πρῶτο στάδιο τῆς ἐφαρμογῆς του στή Γ΄ Γυμνασίου

Ι. — ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ πού πρέπει νά ἔχει ὑπόψη του ὁ ἐκπαιδευτικός πού θά ἐφαρμόσει τό ΣΕΠ στό πρῶτο στάδιο φέτος (βασισμένες στά συμπεράσματα τῶν σεμιναρίων).

«Τό ἀντικείμενο τοῦ ΣΕΠ», κατά τή σχετική Πράξη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, εἶναι: «Νά διευκολύνει τήν πλήρη ἄνθιση τῆς προσωπικότητας τοῦ κάθε μαθητῆ σέ ὅλες της τίς μορφές, μέ τό νά ἀναζητᾶ τόν τύπο σπουδῆς καί, στή συνέχεια, τό ἐπάγγελμα πού ἀνταποκρίνεται καλύτερα στίς ἱκανότητες καί τίς ἀνάγκες του».

Ὁ ὁρισμός αὐτός, ἀντιπροσωπευτικός τῶν ἀρχῶν τοῦ ΣΕΠ στή σημερινή μορφή του, ἀποκλείει κάθε ἔννοια παρεμβάσεως, ἐπιρροῆς καί ὑποδείξεως, γιατί ἡ προσωπικότητα ἀνθίζει καί ὡριμάζει μόνο μέσα σέ κλίμα ἐλευθερίας καί ὑπευθυνότητας.

Παλαιότερα ἡ διαδικασία τοῦ ΣΕΠ βασιζόταν στήν ἐνημέρωση καί ἐξέταση τοῦ μαθητῆ καί τήν παροχή συμβουλῆς. Πρωταγωνιστής ἦταν ὁ Σύμβουλος Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ, πού πληροφοροῦσε τό μαθητή γιά τά ἐπαγγέλματα, ἐξέταζε μέ διάφορα τέστ καί ἐρωτηματολόγια τίς ἱκανότητες, τά διαφέροντα καί τήν προσωπικότητά του καί τέλος τόν συμβούλευε ποιός τύπος σπουδῆς καί ἐπαγγέλματος τοῦ ταίριαζε.

Σήμερα, σέ ὅλη τή διαδικασία τοῦ ΣΕΠ, ἡ εὐθύνη δίνεται στόν ἴδιο τόν ἐνδιαφερόμενο. Δέν ἀποφασίζει κανείς ἄλλος γιά λογαριασμό του, οὔτε προσπαθεῖ κανείς ἀπό τούς ἁρμοδίους νά τόν ἐπηρεάσει ἤ νά τοῦ ὑποβάλει λύσεις. Ἀντίθετα τοῦ δίνονται πληροφορίες ἀλλά καί ἀσκήσεις καί εὐκαιρίες γιά αὐτοπληροφόρηση, αὐτοεπίγνωση, ἐκλογή καί λήψη ἀποφάσεων, πού ἀποβλέπουν στό νά τόν ἀναπτύξουν, ὥστε νά γίνει ὁ ἴδιος ἱκανός νά διαλέγει κάθε φορά αὐτό πού στή συγκεκριμένη στιγμή ἀνταποκρίνεται στίς ἱκα-

---

* *Τό κείμενο αὐτό, στήν οὐσία εἶναι ἡ εἰσήγηση τῆς φιλολόγου καθηγήτριας-ψυχολόγου Θεοδώρας Τζόλα, στά πρόσφατα σεμινάρια Σχολικοῦ-Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ Βόλου, Πατρῶν, Ἰωαννίνων, πού ἔγινε μέ τή συνεργασία τῆς συμβούλου Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ τοῦ ΟΑΕΔ κ. Νίκης Τζαβέλλα.*

νότητες καί στίς ἀνάγκες του. Ὁ Σύμβουλος δέν παίζει πιά τό βασικό ρόλο· μαζί μέ τόν καθηγητή ΣΕΠ τοῦ σχολείου συνεργάζονται μέ τό μαθητή καί τόν βοηθοῦν, ὁ καθένας μέ τό δικό του τρόπο, νά συνειδητοποιεῖ, σέ κάθε φάση τῆς πορείας του γιά ἐκλογή σπουδῆς καί ἐπαγγέλματος, τά δεδομένα τῆς πραγματικότητας καί τά δεδομένα τοῦ ἑαυτοῦ του, ὥστε νά προχωρεῖ σέ σωστές ἀποφάσεις ἤ νά ὁρίσκει ἐναλλακτικές λύσεις.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι τελευταῖα ἔγινε μιά σημαντική ἀλλαγή στήν ὀπτική γωνία τοῦ ΣΕΠ. Αὐτή ἡ ἀλλαγή ἦταν ἀναγκαία, γιατί σέ ἕναν κόσμο, ὅπου τόσο ραγδαῖες μεταβολές ἐπισυμβαίνουν ἐξαιτίας τῆς ἀφάνταστης τεχνολογικῆς προόδου, τά παιδιά πού σήμερα φοιτοῦν στά σχολεῖα θά κληθοῦν νά ἀντιμετωπίσουν ἀπρόβλεπτες καταστάσεις. Πολλά ἀπό τά ἐπαγγέλματα πού ὑπάρχουν σήμερα θά ἔχουν ἐκλείψει στά ἐρχόμενα 30 χρόνια τῆς ἐπαγγελματικῆς ζωῆς τῶν σημερινῶν παιδιῶν, ἄλλα θά ἔχουν ἐμφανιστεῖ καί πολλῶν ἄλλων θά ἔχουν ἀλλάξει ἐντελῶς οἱ συνθῆκες (ὅπως καί στά 30 χρόνια πού πέρασαν χάθηκαν ἐπαγγέλματα π.χ. τοῦ ἁμαξᾶ, δημιουργήθηκαν ἐπαγγέλματα π.χ. τά σχετικά μέ τούς ἠλεκτρονικούς ἐγκεφάλους, ἄλλων ἄλλαξαν οἱ συνθῆκες π.χ. στά περισσότερα χειρωνακτικά ἐπαγγέλματα μέ τήν εἴσοδο τῶν μηχανῶν καί τή μαζικοποίηση τῆς παραγωγῆς· τό ἐπάγγελμα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὁρίσκεται στό δρόμο τῆς ἀλλαγῆς μέ τήν ἐξέλιξη τῶν ὀπτικοακουστικῶν μέσων). Ἐφόσον λοιπόν τά παιδιά μας θά χρειαστεῖ ἴσως νά ἀλλάξουν καί πιθανῶς ὄχι μόνο μιά φορά ἐπάγγελμα καί νά γνωρίσουν ἐπαγγέλματα πού ἐμεῖς οὔτε τά φανταζόμαστε, ὁ μόνος τρόπος νά τά βοηθήσουμε εἶναι νά τά ἀσκήσουμε νά συνειδητοποιοῦν σέ κάθε πρόβλημα τά δεδομένα τῆς πραγματικότητας καί τοῦ ἑαυτοῦ τους καί νά ὁρίσκουν λύση. Γι' αὐτό καί ὁ ΣΕΠ μέ τίς διαδικασίες καί τίς δραστηριότητές του συντελεῖ στήν ὡρίμανση τοῦ μαθητῆ ἀντί νά τόν ὑποκαθιστᾶ στήν ἐκλογή του.

Ποιά πρόσωπα καί μέ ποιούς τρόπους βοηθοῦν στήν ἀνάπτυξη καί ὡρίμανση τοῦ μαθητῆ στά πλαίσια τοῦ ΣΕΠ – ἁρμοδιότητες τοῦ καθενός;

Τά κυριότερα πρόσωπα, πού ἀναφέρθηκαν καί στίς ὁμιλίες, εἶναι:

Ὁ καθηγητής ΣΕΠ (καί βοηθητικά οἱ καθηγητές ὅλων τῶν εἰδικοτήτων).

Ὁ σχολικός σύμβουλος (καί στήν Ἀγγλία ἐλάχιστα σχολεῖα διαθέτουν εἰδικό σχολικό σύμβουλο).

Ὁ ἐπαγγελματικός σύμβουλος (τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας).

Ὁ καθηγητής ΣΕΠ:

α) Πληροφορεῖ τούς μαθητές γιά τά ἐπαγγέλματα καί γιά τίς εὐκαιρίες ἀπασχολήσεως μέ τό νά τούς παρέχει σχετικό ὑλικό (π.χ. μονογραφίες, ἔντυπα, ἄλλες πληροφορίες, πού συνήθως προμηθεύεται ἀπό τό Γραφεῖο Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας), μέ διοργάνωση ἐπισκέψεων σέ τόπους ἐργασίας, μέ κινηματογραφικές προβολές ἤ προβολές slides κτλ. Δέν περιορίζεται ὅμως μόνο στήν πληροφόρηση: τούς ἀσκεῖ στήν αὐτοπληροφόρηση καί στήν ἐπεξεργασία τοῦ πληροφοριακοῦ ὑλικοῦ, πού μποροῦν νά πάρουν οἱ ἴδιοι ἀπό τίς πηγές ἐπαγγελματικῆς πληροφορήσεως (Γραφεῖο Ε.Π. τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, Ἐπιμελητήρια, συνδικαλιστικές ὀργανώσεις, τόποι ἐργασίας κτλ.).

β) Τούς βοηθάει στό νά ἀποκτήσουν μιά ὅσο τό δυνατόν πιό ἄρτια καί σωστή εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ τους μέ τό νά τούς χορηγεῖ ἀσκήσεις καί ἐρωτηματολόγια (ὄχι τέστ) αὐτοεξετάσεως, αὐτοεκτιμήσεως, αὐτοβαθμολογίας. Αὐτές οἱ ἀσκήσεις εἶναι γιά ἀποκλειστική χρήση τοῦ κάθε μαθητῆ καί ἀποτελοῦν ἐρέθισμα γιά νά προβληματιστεῖ σχετικά μέ τόν ἑαυτό του (δυνάμεις-ἀδυναμίες, ἐπιθυμίες κτλ.) Ὁ καθηγητής δέν ἐλέγχει τίς ἀπαντήσεις. Γίνονται ὅμως σχετικές συζητήσεις στήν τάξη, γιά νά ἀναλυθοῦν ἔννοιες ἤ νά διευκρινιστοῦν ἄλλα σημεῖα, π.χ. ἄν κανείς μπορεῖ νά ἀναπτύξει ὁρισμένες ἱκανότητες στίς ὁποῖες ὑστερεῖ καί πῶς.

γ) Τούς βοηθάει ἀκόμη, μέ κατάλληλες ἀσκήσεις καί ὁμαδικές συζητήσεις στήν τάξη, νά ξεχωρίζουν τίς ἐξωτερικές ἐπιδράσεις ἀπό τίς προσωπικές τους ἐπιθυμίες, νά συνταιριάζουν τίς ἱκανότητες καί τίς ἀνάγκες τους μέ τίς ἀπαιτήσεις καί τά ὅσα προσφέρουν τά διάφορα ἐπαγγέλματα, νά ἀντιμετωπίζουν καταστάσεις ἐκλογῆς μέ πλήρη συνείδηση τῶν πιέσεων, τῶν κινδύνων καί τῶν πλεονεκτημάτων κάθε λύσεως.

Ὅλες αὐτές εἶναι δραστηριότητες μέσα στά πλαίσια τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ καθηγητῆ ΣΕΠ, πού συμβάλλουν στήν ἀνάπτυξη καί τήν ὡρίμανση τοῦ μαθητῆ.

Σέ περιπτώσεις πού κάποιοι μαθητές ἀντιμετωπίζουν συγκινησιακά ἤ κοινωνικά προβλήματα, πού περιπλέκουν τό θέμα τῆς ἐκλογῆς σπουδῆς καί ἐπαγγέλματος καί δυσκολεύονται νά λύσουν τίς ἐσωτερικές ἤ ἐξωτερικές τους συγκρούσεις, μποροῦν νά ζητήσουν συνέντευξη ἀτομική μέ τό σχολικό σύμβουλο, ὅπου ὑπάρχει, ἤ μέ τόν ἐπαγγελματικό σύμβουλο.

Ὁ σύμβουλος εἶναι ἤ τουλάχιστον πρέπει νά εἶναι πρόσωπο μέ εἰδική ἐκπαίδευση, μέ σοβαρή ψυχολογική κατάρτιση, εὐρύτητα

ἀπόψεων, ἐχεμύθεια, μέ εὐέλικτη καί ὄχι ἄκαμπτη προσωπικότητα, χωρίς αὐταρχικότητα, χωρίς προκαταλήψεις γιά τά ἐπαγγέλματα καί τίς ἀνθρώπινες συμπεριφορές, μέ πολύ ἐνδιαφέρον γιά τούς ἀνθρώπους. Ἔχει εἰδική ἐκπαίδευση, πεῖρα καί ἄσκηση στίς διαπροσωπικές σχέσεις, ὥστε κατά τή συνέντευξη ἤ τίς συνεντεύξεις νά ἀκούει, νά κατανοεῖ, νά φωτίζει τίς συνιστῶσες τοῦ προβλήματος, χωρίς νά προβάλλει δικές του ἀπόψεις, καί νά βοηθάει τό μαθητή νά ἀντιμετωπίζει τά προβλήματά του μέ τόν τρόπο πού τοῦ ταιριάζει περισσότερο, ὥστε νά βγεῖ ἀπό τό ἀδιέξοδο βρίσκοντας ἐναλλακτικές λύσεις.

Ὁ δικός μας ρόλος: Στή φετινή δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στή Γ΄ Γυμνασίου θά περιοριστοῦμε σέ ἕνα μέρος τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ καθηγητῆ ΣΕΠ, δηλαδή:

– Στόν προβληματισμό τῶν μαθητῶν σέ σχέση μέ τό ἐπάγγελμα, τή σημασία του στή ζωή, τή σπουδαιότητα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκλογῆς.

– Στήν ἐνημέρωση γιά τό θεσμό τοῦ ΣΕΠ, γιά τή βοήθεια πού ὁ ΣΕΠ προσφέρει, γιά τίς διεξόδους πού ἀνοίγονται μετά τό γυμνάσιο, γιά τόν κόσμο τῶν ἐπαγγελμάτων (πῶς τά ἐξετάζουμε, ἀπό ποῦ παίρνουμε πληροφορίες κτλ).

Βέβαια δέν μπορεῖ κανείς νά ἰσχυριστεῖ ὅτι τά παιδιά θά λύσουν τό πρόβλημα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καί ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ τους μέ λίγες ἐνημερωτικές ὧρες. Ἀναμφισβήτητα ὅμως θά ἔχουν κάποιο κέρδος, γιατί ἡ θέση τοῦ προβλήματος σέ σωστές βάσεις εἶναι ἤδη σημαντική συμβολή στή λύση του.

Ἄλλωστε βρισκόμαστε στήν ἀρχή, ἀρχίζουμε χωρίς εἰδίκευση, μέ πολύ περιορισμένα μέσα ἀλλά καί μέ πολλή συνείδηση εὐθύνης καί πολλή ἀγάπη στούς μαθητές μας. Καί ἄν οἱ στόχοι μας πρός τό παρόν εἶναι περιορισμένοι, ὅμως ἡ εὐθύνη εἶναι μεγάλη: νά μποῦν σωστά θεμέλια, νά γίνει σωστή ἡ ἀρχή χωρίς λάθη· καί λάθη δέ θά γίνουν, ἄν δέν ὑπερβοῦμε τά ὅριά μας καί δέν ἀφεθοῦμε νά παίξουμε τό ρόλο εἰδικοῦ, ὁπότε σίγουρα θά πέσουμε σέ ἐπικίνδυνες αὐθαιρεσίες. Ὁ ρόλος μας εἶναι σαφής: προβληματισμός καί ἐνημέρωση τῶν παιδιῶν. Τό νά παρασυρθοῦμε ἀπό τήν πίεση τῶν μαθητῶν καί νά ἐμπλακοῦμε σέ ρόλο συμβούλου θά εἶναι ἐπικίνδυνο καί γιά τά παιδιά καί γιά μᾶς τούς ἴδιους καί γιά τή σχέση μας μέ τήν τάξη καί γιά τόν ἴδιο τό θεσμό. Ἄλλο ἕνα καίριο λάθος εἶναι τό νά θελήσουμε νά κατευθύνουμε ἐμεῖς τήν ἐπαγγελματική ἐκλογή τῶν μαθητῶν, μέ ὁποιοδήποτε τρόπο. Ὁποιοσδήποτε ἐπηρεασμός θά ἦταν ἀντίθετος πρός ὅλο τό θεσμό τοῦ ΣΕΠ.

ΙΙ. — ΕΦΑΡΜΟΓΗ

α) Στόχοι: Οἱ στόχοι στούς ὁποίους ἡ ὅλη προσπάθειά μας θά πρέπει νά ἀποβλέπει εἶναι:

1. Νά καταλάβουν τά παιδιά ὅτι ἐκλέγοντας ἐπάγγελμα ἐκλέγουν τρόπο ζωῆς καί ὅτι αὐτή ἡ ἐκλογή ἔχει κεφαλαιώδη σημασία γιά τή ζωή τους καί γιά τό κοινωνικό σύνολο.

2. Νά καταλάβουν οἱ μαθητές τί εἶναι ὁ ΣΕΠ (ὅτι δέν προσφέρει ἄνωθεν μαγική λύση) καί τί εἴδους βοήθεια προσφέρει (βοήθεια γιά αὐτοανάπτυξη μέ τήν ἀναζήτηση ἐπαγγελματικῆς ἐνημέρωσης, μέ τίς ἀσκήσεις αὐτοεπιγνώσεως, μέ τήν ἐκλογή κτλ.).

3. Νά καταλάβουν ὅτι τήν εὐθύνη γιά τήν κατεύθυνση τῆς ζωῆς τους καί τήν ἐπαγγελματική ἐκλογή τήν ἔχουν οἱ ἴδιοι καί κανείς ἄλλος.

4. Ὅτι πρέπει νά προβληματιστοῦν σοβαρά καί ἔγκαιρα, ἀπό τώρα, νά ἐνημερωθοῦν γιά τά ἐπαγγέλματα καί νά ἀναρωτηθοῦν μέ εἰλικρίνεια γιά τίς ἀνάγκες τους, τίς ἱκανότητές τους, τά ἐνδιαφέροντά τους κτλ.

5. Ὅτι πρῶτα πρέπει νά καταλήξουν σέ κάποιο ἐπαγγελματικό σχέδιο καί μετά νά καθορίσουν τόν τύπο καί τήν ἔκταση τῶν σπουδῶν πού θά τούς ὁδηγήσουν στήν πραγματοποίησή του.

6. Ὅτι γιά νά ἀποφασίσουν σωστά πρέπει νά ξεχωρίσουν τίς ἐξωτερικές ἐπιδράσεις (φιλοδοξίες καί ὄνειρα γονέων, ὑποδείξεις φίλων ἤ δασκάλων, πρότυπα ζωῆς πού τούς προβλήθηκαν παλιά καί πρόσφατα ἀπό βιβλία, περιοδικά, τηλεόραση κτλ.) ἀπό τίς βαθύτερες δικές τους ἐπιθυμίες.

7. Σημαντικό εἶναι ἐπίσης νά καταλάβουν ὅτι φέτος θά ἔχουν μόνο ἕνα μέρος ἀπό τή βοήθεια τοῦ ΣΕΠ, γιατί εἶναι ἡ ἀρχή μιᾶς προοδευτικῆς ἐφαρμογῆς.

β') Ὡριαία κατανομή

Ἔγινε προσπάθεια νά κατανεμηθοῦν σέ δεκατρεῖς περίπου ὧρες, πού ὑπολείπονται μέχρι τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, τά κύρια θέματα γιά προβληματισμό καί ἐνημέρωση, πού καλό θά ἦταν νά συζητήσουμε μέ τά παιδιά.

Ἡ δομή πού προτείνεται εἶναι βασικά ἡ ἴδια μέ τήν περσινή, ἡ ὁποία κρίθηκε πρόσφορη στήν πράξη, μέ μερικές βελτιώσεις καί προσθῆκες πού ὑπαγόρευσε ἡ περσινή ἐμπειρία, στά 21 γυμνάσια τῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καί στά 10 τῆς Θεσσαλονίκης.

1η ὥρα: Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐργασίας – Ἡ μεγάλη σημασία τοῦ

ἐπαγγέλματος γιά τή ζωή – «Ἐκλογή ἐπαγγέλματος = ἐκλογή τρόπου ζωῆς» – Τό πρόβλημα καί ἡ σημασία τῆς ἐκλογῆς.

2η ὥρα: Ἡ Γ΄ Γυμνασίου σταυροδρόμι – Ἡ ἀπόφαση τοῦ τώρα ἀποφασιστική γιά τό μέλλον – Ὁ ΣΕΠ βοηθός: πῶς βοηθάει ὁ ΣΕΠ στό πρόβλημα τῆς ἐκλογῆς (πληροφόρηση-αὐτοπληροφόρηση-αὐτογνωσία) – Ποιοί ἐπηρεάζουν τίς ἀποφάσεις μας – Ποιός εἶναι ὁ ὑπεύθυνος γιά τήν ἐκλογή.

3η ὥρα: Αὐτογνωσία: ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά σωστή ἐκλογή.

4η ὥρα: Πληροφόρηση γιά τά ἐπαγγέλματα: Τό πλῆθος τῶν ἐπαγγελμάτων – Ἡ ἀγορά ἐργασίας (ἀνερχόμενα καί φθίνοντα ἐπαγγέλματα – ἡ δυσκολία τῶν προβλέψεων – ἡ ἀναγκαιότητα τῆς εὐελιξίας γιά ἐνδεχόμενο ἀναπροσανατολισμό). Ταξινόμηση τῶν ἐπαγγελμάτων μέ βάση τίς ἱκανότητες καί τά ἐνδιαφέροντα.

5η ὥρα: Πῶς παίρνουνε πληροφορίες γιά τά ἐπαγγέλματα – Ἀπό ποῦ; – Δομή μονογραφίας – Ἄσκηση μονογραφίας.

6η-7η ὥρα: Ἀσκήσεις αὐτογνωσίας – Συζήτηση.

8η ὥρα: Τί νόημα μπορεῖ νά ἔχει ἡ σχολική ἐπίδοση γιά τήν αὐτογνωσία καί γιά τήν ἐπαγγελματική ζωή.

9η-10η ὥρα: Πληροφόρηση γιά τό ἐκπαιδευτικό σύστημα.

11η ὥρα: Ἐπίσκεψη σέ ἐπιχείρηση ὕστερα ἀπό κατάλληλη προετοιμασία τῶν παιδιῶν γιά τό τί θά προσέξουν.

12η ὥρα: Ἀνακοίνωση μονογραφιῶν πού θά συντάξουν τά παιδιά βάσει σχεδίου πού θά τούς ἔχουμε δώσει – Συζήτηση τῶν ἐντυπώσεών τους ἀπό τήν ἐπίσκεψη.

13η ὥρα: Συζήτηση μέ τά παιδιά γιά τίς ἐντυπώσεις πού τούς προξένησε ἡ ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τοῦ ΣΕΠ.

Φυσικά ἡ ὥρα τοῦ ΣΕΠ δέ θά εἶναι ὥρα μαθήματος μέ ὕλη, κατάλογο, βαθμολογία, ἐξέταση καί παράδοση. Θά εἶναι παροχή ἐρεθισμάτων γιά σκέψη καί συζήτηση στήν τάξη. Εἶναι ἀναγκαῖο ὁ διδάσκων νά ἔχει ἀνοιχτή στάση, πού εὐνοεῖ τόν προβληματισμό καί τήν ἐλεύθερη ἔκφραση τῶν μαθητῶν.

Οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς δέν μποροῦν νά ὑποδειχθοῦν μέ γενικότητες. Κάθε τάξη καί κάθε διδακτική ὥρα ἔχουν τήν ἰδιομορφία τους καί ὁ κάθε ἐκπαιδευτικός ἐκμεταλλεύεται σύμφωνα μέ τή διδακτική του πεῖρα τίς συνθῆκες καί βρίσκει τούς καλύτερους τρόπους. Πάντως, γενικά, ὁ μονόλογος τοῦ καθηγητῆ παθητικοποιεῖ τήν τάξη, ἐνῶ ἡ πρόκληση διαλόγου ξυπνάει τό ἐνδιαφέρον καί δημιουργεῖ συζήτηση μέ ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερη συμμετοχή μαθητῶν.

Μερικές σκέψεις-προτάσεις γιά τά ἐπιμέρους θέματα πού πιθανόν θά βοηθήσουν τή γέννηση ἄλλων καλύτερων:

1η ὥρα: Ἐρωτήματα ὅπως: – Ποιοί δέν ἐργάζονται; – Πῶς αἰσθάνονται οἱ ἄνεργοι, οἱ συνταξιοῦχοι κτλ., θά δείξουν μέ τή συζήτηση ὅτι δέν ἐργαζόμαστε μόνο γιά τά οἰκονομικά ὀφέλη, ὅτι τό ἐπάγγελμα καλύπτει πολλές πλευρές τῆς ζωῆς μας καί τήν ἐπηρεάζει μέ πολλούς τρόπους.

Μποροῦν νά συζητηθοῦν: α) οἱ ψυχολογικές ἐπιπτώσεις τοῦ ἐπαγγέλματος: Ἡ ἱκανοποίηση πού αἰσθανόμαστε ἄν εἶναι δημιουργικό, ἐνδιαφέρον καί σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές μας, γιατί βρίσκουν χρήσιμη καί κοινωνικά ὠφέλιμη διέξοδο οἱ δυνάμεις καί οἱ ἱκανότητές μας, τό αἴσθημα καταξιώσεως καί κοινωνικῆς ἀναγνωρίσεως πού δοκιμάζουμε ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ ἑαυτός μας αὐτοπραγματώνεται καί ἀναπτύσσεται (ἄνθιση τῆς προσωπικότητας) ὠφελώντας συγχρόνως τό σύνολο καί τήν οἰκονομία τοῦ τόπου. Ἄν ἀντίθετα τό ἐπάγγελμα εἶναι πληκτικό, ἀδιάφορο, μονότονο ἤ πάνω ἀπό τίς δυνάμεις μας, τί αἰσθήματα καί καταστάσεις δημιουργεῖ: (δυσαρέσκεια, κούραση, πλήξη, ψυχική καχεξία, μεμψιμοιρία, προδιάθεση γιά ἄγχος, νευρώσεις, ἀντικοινωνική συμπεριφορά κτλ).

β) Οἱ κοινωνικές ἐπιπτώσεις: Τό ἐπάγγελμα καθορίζει συνήθως τό εἶδος τῶν ἀνθρώπων πού συναντοῦμε, μερικά ἐπαγγέλματα καθορίζουν καί τήν ἐξωεπαγγελματική ζωή (π.χ. ντύσιμο, ψυχαγωγία, συναναστροφές τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, τοῦ ἱερέα, τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἰδίως σέ κλειστές κοινωνικά ὁμάδες), καθορίζει τίς ἐλεύθερες ὧρες μας, τίς διακοπές μας κτλ.

γ) Οἱ οἰκονομικές ἐπιπτώσεις: Γνωστός ὁ καθοριστικός τους ρόλος στήν ποιότητα τῆς ζωῆς.

Ἀπό αὐτές τίς συζητήσεις ἤ ἄλλες παρόμοιες βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι τό ἐπάγγελμα παίζει τόσο σημαντικό ρόλο στή ζωή μας, ὥστε δέν εἶναι ὑπερβολή ὅταν λέγεται ὅτι ἐκλέγοντας ἐπάγγελμα ἐκλέγουμε τρόπο ζωῆς. Ἡ ἐκλογή αὐτή εἶναι πολύ σπουδαία καί δύσκολη ὑπόθεση τῶν νέων, τούς ὁποίους ὁ ΣΕΠ βοηθάει νά τήν ἀντιμετωπίσουν σωστά.

Ἡ ὁμιλία τῆς κ. Καλογήρου «Ψυχολογική καί κοινωνική σημασία τῶν ἐπαγγελμάτων»* εἶναι κατάλληλη πηγή ἰδεῶν καί θεμάτων γιά συζήτηση.

---

* *Ἀπό τό βιβλίο τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό ΣΕΠ καθώς καί ἡ πολυγραφημένη ὁμιλία τοῦ κ. Κατσαδώρου.*

2η ὥρα: Στή Γ΄ Γυμνασίου ἀπαραίτητη ἡ βοήθεια τοῦ ΣΕΠ. Ἡ βοήθεια πού προσφέρει ὁ ΣΕΠ στό μαθητή καί ἡ ὠφέλεια πού προκύπτει ἀπό τήν ἐφαρμογή του μποροῦν νά ἐπισημανθοῦν, ἄν τεθοῦν γιά συζήτηση θέματα ὅπως:

– Τί συναισθήματα νιώθουμε, ὅταν ἀσχολούμαστε μέ κάτι πού μᾶς ἀρέσει καί τό πετυχαίνουμε καί τί, ὅταν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀσχοληθοῦμε μέ μονότονες καί πληκτικές ἤ πολύ δύσκολες δουλειές (εἶναι θέματα πού μποροῦν νά συνδεθοῦν μέ τήν προηγούμενη ἑνότητα).

– Ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δέν αἰσθάνονται εὐχαρίστηση μέ τά ἴδια πράγματα (π.χ. οἱ μαθητές καί τά ἀγαπημένα τους μαθήματα ἤ χόμπι), οὔτε τά καταφέρνουν ὅλοι στόν ἴδιο βαθμό, στά ἴδια θέματα. Ὁ καθένας ἔχει τά δυνατά καί τά ἀδύνατα σημεῖα του.

– Τό ἐπάγγελμα πού θά μᾶς ἀπασχολήσει πολλές ὧρες κάθε ἡμέρα γιά 25 καί περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς μας θά πρέπει κατά τό δυνατό νά μοιάζει μέ τίς ἀσχολίες πού μᾶς εὐχαριστοῦν καί εἶναι στά μέτρα τῶν δυνατοτήτων μας.

– Τό θέμα τῆς ἐκλογῆς εἶναι δύσκολο, γίνονται πολλά λάθη ὅταν δέν ὑπάρχει προσανατολισμός (ἰδέες ἀπό τήν πείρα καί ἀπό τίς ὁμιλίες τοῦ κ. Κατσαδώρου), πολλά ἀποφεύγονται, ὅταν ὑπάρχει. Καλό θά ἦταν νά δοθοῦν παραδείγματα ἀνθρώπων ὑπαρκτῶν πού ἔκαναν καλή ἤ κακή ἐκλογή καί νά ἐπισημανθοῦν οἱ συνέπειες.

– Τί κάνει ὁ ΣΕΠ γιά νά βοηθήσει τό νέο στήν ἐκλογή: Τόν ἐνημερώνει γιά τά ἐπαγγέλματα καί τοῦ μαθαίνει πῶς νά ἐνημερώνεται. Τόν ἀσκεῖ στήν ἐξέταση τοῦ ἑαυτοῦ του, στό νά συνδυάζει τό τί προσφέρουν καί τί ἀπαιτοῦν τά διάφορα ἐπαγγέλματα μέ αὐτά πού ὁ ἴδιος ἐπιθυμεῖ καί εἶναι ἱκανός νά κάνει, τόν ἀσκεῖ στό νά ξεχωρίζει τίς δικές του ἐπιθυμίες ἀπό τό τί ἐπιθυμοῦν οἱ ἄλλοι ἀπό αὐτόν καί γι' αὐτόν καί ἀκόμη νά διαλέγει, ἔχοντας πλήρη συνείδηση τοῦ τί διαλέγει καί γιατί.

– Ποιός ἔχει τήν εὐθύνη τῆς ζωῆς καί τῆς ἐκλογῆς. Τί ρόλο παίζουν οἱ ἄλλοι, οἱ συνθῆκες, ἡ ἀγορά ἐργασίας. Ὁ ὥριμος ἄνθρωπος συνδυάζει τά δεδομένα καί βρίσκει ἐναλλακτικές λύσεις.

Ἐδῶ μποροῦν νά δοθοῦν μερικά ἁπλά παραδείγματα ἐκλογῆς καί τῶν συνεπειῶν τους. Π.χ. ὅταν χτυπάει τό ξυπνητήρι τό πρωΐ: Θά σηκωθοῦμε ἤ ὄχι; Ἄν δέ σηκωθοῦμε, τί ἐπιπτώσεις θά ἔχει; (Θά ἀργήσουμε στό σχολεῖο κτλ.).

Ἀκόμη: Θά δοῦμε TV ἤ θά μελετήσουμε; Τί θά προτιμήσουμε ἀπό τά δύο καί γιατί;

Στό τέλος αὐτῶν τῶν δύο μαθημάτων μποροῦν νά δοθοῦν ἐρωτήσεις-ἀσκήσεις ὅπως, π.χ.:

– Φτιάξτε ἕναν κατάλογο τῶν λόγων γιά τούς ὁποίους οἱ ἄνθρωποι ἐργάζονται.

– Ταξινομῆστε τούς λόγους σέ ἐσωτερικούς (ἀγάπη γιά τή δουλειά, ἔκφραση δημιουργικότητας κτλ.) καί ἐξωτερικούς (χρήματα, δόξα κτλ.).

– Φτιάξτε ἕναν κατάλογο τῶν ἱκανοποιήσεων πού περιμένετε νά ἔχετε ἀπό τή δουλειά (ρωτῆστε ἐπαγγελματίες πετυχημένους καί μή, γονεῖς κτλ.).

Μποροῦν ἐπίσης νά δοθοῦν καί οἱ ἀκόλουθες ἀσκήσεις:

Ἄσκηση 1

Ὅταν μιλᾶμε γιά τό εἶδος ζωῆς πού συνδέεται μέ ἕνα ἐπάγγελμα, τότε αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἄν τό ἐπάγγελμα αὐτό θά μᾶς προσφέρει ὁρισμένα ἀπό τά ἀκόλουθα:

- ἀναγνώριση ἀπό τούς ἄλλους
- μιά εὐκαιρία νά συναναστρεφόμαστε μέ κόσμο
- αἴσθημα ἐπιτυχίας
- οἰκονομική ἄνεση
- ἀπουσία πιέσεων
- μιά ζωή γεμάτη δράση καί ποικιλία
- μιά θέση στήν κοινωνία
- εὐκαιρία νά ἀποφασίζουμε οἱ ἴδιοι γιά τή ζωή μας
- ταξίδια
- ἀσφάλεια καί μονιμότητα
- μιά καλή σύνταξη
- ἀρκετό ἐλεύθερο χρόνο
- ὑπευθυνότητα
- εὐκαιρία νά ἀναπτύξουμε τήν προσωπικότητά μας

Βάλε ὅλα αὐτά μέ σειρά προτεραιότητας ἀνάλογα μέ τό ποιό εἶδος ζωῆς ἐσύ θεωρεῖς ὅτι θά σοῦ ταιριάζει περισσότερο, ὅταν ἀρχίσεις νά δουλεύεις.

Δέν ὑπάρχουν σωστές ἤ λανθασμένες, καλές ἤ κακές ἀπαντήσεις. Ἁπλῶς, αὐτό θά σέ βοηθήσει νά δεῖς τί περιμένεις νά σοῦ προσφέρει τό ἐπάγγελμά σου.

Ἄσκηση 2

Ζυγίζοντας τίς ἀξίες πού βρίσκουμε σ' ἕνα ἐπάγγελμα

Τί εἶναι πιό σημαντικό γιά σένα σέ ἕνα ἐπάγγελμα; Ἐπειδή οἱ πιό πολλοί ἄνθρωποι ἐργάζονται γιά νά ζήσουν, ἡ πληρωμή εἶναι συνήθως ἕνας σημαντικός λόγος γιά τόν ὁποῖο δουλεύουμε. Ἀλλά ἡ δουλειά σου θά ἔπρεπε νά ἀνταποκριθεῖ σέ μερικές ἀπό τίς προσωπικές σου ἀξίες καί ἀνάγκες.

Οἱ ἐπαγγελματικές ἀξίες, πού γράφουμε στίς ἑπόμενες σελίδες, εἶναι αὐτές πού πολλοί ἄνθρωποι τίς βρίσκουν σημαντικές. Κοίταξέ τες καλά καί πρόσθεσε ὅποιες ἄλλες μπορεῖς νά σκεφτεῖς μόνος σου.

Μετά ἀξιολόγησε αὐτές τίς ἀξίες βάζοντας ἕνα Χ στή στήλη πού δείχνει πῶς αἰσθάνεσαι γιά τίς ἐπαγγελματικές ἀξίες.

		Ὄχι σημαντικό γιά μένα	Σημαντικό γιά μένα	Πολύ σημαντικό γιά μένα
Ἐπαγγελματική ἀσφάλεια:	Θέλω μιά σταθερή δουλειά; Μιά δουλειά πάνω στήν ὁποία μπορῶ νά βασιστῶ;	☐	☐	☐
Φήμη:	Μέ ἐνδιαφέρει πολύ ἄν οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν ἐμένα καί τή δουλειά μου;	☐	☐	☐
Προσφορά ὑπηρεσιῶν στούς ἄλλους:	Θέλω μιά δουλειά, μέ τήν ὁποία θά μπορῶ νά βοηθῶ τούς συνανθρώπους μου;	☐	☐	☐
Χρήματα:	Εἶναι πολύ σημαντικό γιά μένα τό ποσό τῶν χρημάτων πού θά κερδίζω ἀπό τή δουλειά μου;	☐	☐	☐
Προσωπική ἱκανοποίηση:	Θέλω μιά δουλειά πού θά μέ κάνει νά αἰσθάνομαι ὅτι κάνω κάτι πού ἀξίζει;	☐	☐	☐
Σεβασμός:	Θέλω νά μέ θαυμάζουν καί νά μέ σέβονται οἱ γύρω μου;	☐	☐	☐
Ἄμιλλα:	Μοῦ ἀρέσει νά λύνω νέα καί δύσκολα προβλήματα; Μοῦ ἀρέσει νά δουλεύω σκληρά, ὥστε ἀντέχουν οἱ δυνάμεις μου;	☐	☐	☐

Δημιουργικότητα Πρωτοτυπία:	*Θέλω νά κάνω ἐργασία πού νά ἐξαρτάται ἀπό τίς δικές μου ἰδέες;*	□	□	□
Ἐνδιαφέρον γιά γνώση:	Θέλω μιά δουλειά, μέ τήν ὁποία θά μαθαίνω κάτι ἤ καί θά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	□	□	□
Διασκέδαση:	Πρέπει νά εἶναι διασκεδαστική ἡ δουλειά μου;	□	□	□
Χρόνος:	Πόσο σημαντικό εἶναι γιά μένα νά μή δουλεύω ἀπογεύματα καί νά ἔχω ἀρκετό ἐλεύθερο χρόνο;	□	□	□
Δύναμη:	Θέλω μιά δουλειά πού νά μπορῶ νά παίρνω ἀποφάσεις καί νά εἶμαι τό «ἀφεντικό»;	□	□	□

Δέν ὑπάρχουν σωστές ἀπαντήσεις στίς παραπάνω ἐρωτήσεις. Αὐτό πού θά ἱκανοποιεῖ ἐσένα στή δουλειά σου ἴσως εἶναι ἐνοχλητικό γιά κάποιον ἄλλο. Τό πιό σημαντικό εἶναι νά καταλάβεις τί ζητᾶς ἀπό τό μελλοντικό σου ἐπάγγελμα καί νά προσπαθήσεις νά βρεῖς ἕνα ἐπάγγελμα πού θά σοῦ προσφέρει αὐτά πού ζητᾶς.

3η ὥρα: Αὐτογνωσία. Γιά νά ἀποφασίσει κανείς τί δουλειά θά κάνει στή ζωή του πρέπει νά ξέρει ποιός εἶναι. Γιά τούς ἐφήβους τῶν 15 χρόνων, πού βρίσκονται σέ ἐξελισσόμενη φάση ζωῆς καί οἱ ἐπιθυμίες τους, τά ἐνδιαφέροντά τους, οἱ ἀνάγκες τους ἀλλάζουν συνεχῶς, ἡ αὐτογνωσία εἶναι ἀρκετά δύσκολη ὑπόθεση. Ὡστόσο πρέπει νά καταλάβουν ὅτι μελετώντας μέ εἰλικρίνεια τόν ἑαυτό τους μποροῦν νά ἐπισημάνουν ἀρκετά ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα του, νά βροῦν κάποια δυνατά καί κάποια ἀδύνατα σημεῖα τους. Τά δυνατά πρέπει νά τά ἐκμεταλλευτοῦν, τά ἀδύνατα μποροῦν νά τά βελτιώσουν.

Σημαντικός στόχος εἶναι νά καταλάβουν ἐπίσης οἱ μαθητές μας ὅτι ὁ καθένας εἶναι μιά μοναδικότητα, ὅτι ὁ καθένας ὁπωσδήποτε εἶναι προικισμένος γιά κάποιες ἐργασίες, ὅτι ὅλοι ἔχουμε μερίδιο στήν ἐπιτυχία καί στήν εὐτυχία καί θά τίς ἐξασφαλίσουμε, ἄν ἀκούσουμε τίς βαθύτερες ἐπιθυμίες τοῦ ἑαυτοῦ μας καί δέν προσπαθήσουμε νά κάνουμε πράγματα πού δέ μᾶς ἀρέσουν, γιά νά μιμηθοῦμε κάποιους ἄλλους πού μᾶς τούς προβάλλουν γιά πρότυπα ἤ γιά νά ἱκανοποιήσουμε τήν ἐπιθυμία ἄλλων.

Ἕνα παράδειγμα πού προβληματίζει σχετικά μέ τή μοναδικότητα τῶν ἐσωτερικῶν λόγων καί κινήτρων πού ἐκδηλώνονται ἐξωτερικά μέ ἴδιους τρόπους: Ὁ Γιάννης ξέρει – ἤ λέει πώς ξέρει – ὅτι θέλει νά γίνει φυσικός. Τοῦ ἀρέσουν ἡ φυσική, ἡ χημεία, τά μαθηματικά καί εἶναι καλός στά θετικά μαθήματα γενικά. Ἄς δοῦμε ὅμως τί σημαίνει τό ἐνδιαφέρον του γι' αὐτή τήν ἐπιστήμη:

– Σημαίνει ὅτι εἶναι σημαντικό γι' αὐτόν ἡ ἔρευνα, ἡ ἐφεύρεση, ἡ ἀνακάλυψη;

– σημαίνει ὅτι τοῦ φαίνεται εὔκολη, μιά καί εἶναι καλός στά ἀντίστοιχα μαθήματα;

– σημαίνει ὅτι τοῦ ἀρέσει ὁ καθηγητής τῶν μαθημάτων αὐτῶν;

– σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιστήμη αὐτή μπορεῖ νά τοῦ ἐξασφαλίσει ἕνα καλό μέλλον; (χρήματα, ἄνεση κτλ.;)

– σημαίνει ὅτι τοῦ ἀρέσει νά δουλεύει μᾶλλον μέ τήν ὕλη παρά μέ τόν ἄνθρωπο;

Ἴσως σημαίνει συνδυασμό ὅλων αὐτῶν ἤ μερικῶν. Ἀσφαλῶς ὅμως σημαίνει κάτι διαφορετικό γι' αὐτόν ἀπό ὅ,τι γιά τό συμμαθητή του τό Μιχάλη πού ἐπίσης ἐνδιαφέρεται γιά τή φυσική. Αὐτό συμβαίνει, γιατί ὁ καθένας εἶναι μιά πολύπλοκη καί μοναδική προσωπικότητα.

Ἄλλο παράδειγμα: Ἡ Μαρία δέν ξέρει ἀκόμα τί δουλειά θά ἤθελε νά κάνει. Οἱ περισσότερες φίλες της θέλουν νά μάθουν γραφομηχανή, καί αὐτό νομίζει καί αὐτή καλό γιά τόν ἑαυτό της, δέν

μπορεῖ νά σκεφτεῖ τίποτε ἄλλο. Ἐκεῖνο πού ξέρει εἶναι ὅτι θέλει νά σταματήσει τό σχολεῖο, μόλις τελειώσει τό Λύκειο.

Τί μπορεῖ νά σημαίνουν αὐτά;

– ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐπωφεληθεῖ ἀπό μιά πιό προχωρημένη ἐκπαίδευση;

– ὅτι αἰσθάνεται πώς εἶναι ἕτοιμη νά ἀρχίσει νά ζεῖ τή ζωή καί νά μαθαίνει τή ζωή;

– ὅτι οἱ γονεῖς της πιστεύουν ὅτι εἶναι πιά καιρός νά ἀρχίσει νά κερδίζει τή ζωή της;

– ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει οὔτε μιά μέρα πλέον τήν ποδιά τοῦ σχολείου;

– ὅτι μιά καί οἱ φίλες της σταματοῦν τό σχολεῖο, καλό εἶναι νά κάνει καί αὐτή τό ἴδιο;

– ὅτι μιά καί ὁ πατέρας της μπορεῖ νά τῆς ὁρεῖ μιά καλή θέση στόν τόπο πού ζοῦν, εἶναι εὐκαιρία πού δέν πρέπει νά χάσει;

Βλέπουμε πώς οἱ λόγοι τῆς Μαρίας εἶναι πολύπλοκοι, εἶναι προσωπικοί. Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ μαθητές θά πρέπει μέ τή βοήθεια τῆς αὐτογνωσίας νά προσπαθήσουν νά γνωρίσουν τί τούς ἀρέσει, τί μποροῦν νά κάνουν κτλ.

Καλό θά ἦταν μετά τό ἕνα ἤ καί τά δύο παραδείγματα νά ἐρωτηθοῦν οἱ μαθητές νά ὁροῦν γιά ποιό ἤ ποιούς λόγους θέλουν νά γίνουν ἤ νά μή γίνουν κάτι.

Μποροῦν νά δοθοῦν παραδείγματα ἀνθρώπων πού δυστύχησαν, ἐπειδή δέν ἔλεγξαν τίς δυνάμεις καί τά ἐνδιαφέροντά τους καί διάλεξαν ἐπαγγέλματα πού δέν τούς ἱκανοποίησαν. Ἐπίσης μπορεῖ νά δοθεῖ καί ἡ ἀκόλουθη ἄσκηση ἐνδιαφερόντων:

Ἄσκηση 3

Γιά τά ἐνδιαφέροντα

Τομέας ἐνδιαφέροντος	Μερικά ἐπαγγέλματα	Πόσο πολύ μοῦ ἀρέσει...	Βαθμολόγησε τό ἐνδιαφέρον σου		
			1 Καθόλου	2 ἀρκετά	3 πολύ
ΜΗΧΑΝΙΚΑ	(π.χ. μηχανικός αὐτοκινήτων, ξυλουργός, μηχανολόγος, ναυπηγός)	νά ἐργάζομαι μέ μηχανές, μέ ἐργαλεῖα, νά κάνω ἐπισκευές;	☐	☐	☐
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	(π.χ. λογιστής, ταμίας, μαθηματικός, στατιστικολόγος, φυσικός, ἀστρονόμος, οἰκονομολόγος, τραπεζικός)	νά κάνω ἀριθμητικές πράξεις καί νά ἀσχολοῦμαι μέ τά μαθηματικά;	☐	☐	☐
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ	(π.χ. χημικός, φυσικός, ἰατρός, μηχανικός, ἠλεκτρονικός, ἀεροναυπηγός)	νά ἀναλύω καί νά λύνω προβλήματα, νά ἀνακαλύπτω νέες ἰδέες, νά κάνω πειράματα, νά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	☐	☐	☐
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	(π.χ. ἀσφαλιστής, δικηγόρος, πωλητής, διαφημιστής)	νά συνδιαλέγομαι μέ ἀνθρώπους καί νά πείθω τούς ἄλλους νά συμφωνοῦν μαζί μου;	☐	☐	☐
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	(π.χ. ἀρχιτέκτονας, κομμωτής, σχεδιαστής μόδας, διακοσμητής)	νά κάνω δημιουργική ἐργασία μέ τά χέρια μου, νά στολίζω καί νά κατασκευάζω καλλιτεχνή-			

	δευτικός, ἀρχαιολόγος, βιβλιοθηκάριος, συμβολαιογράφος, φιλόλογος)				
ΜΟΥΣΙΚΑ	(π.χ. συνθέτης, χορογράφος, καθηγητής μουσικῆς)	νά γράφω καί νά διαβάζω;	☐	☐	☐
		νά ἀκούω μουσική, νά παίζω μουσικά ὄργανα, νά τραγουδῶ;	☐	☐	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	(π.χ. νοσοκόμος, ἱερέας, κοινωνικός λειτουργός, ἐκπαιδευτικός, βρεφοκόμος, νηπιαγωγός, ψυχολόγος)	νά βοηθῶ τούς ἄλλους;	☐	☐	☐
ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΑ	(π.χ. γραμματέας, διατρήτρια, ὑπάλληλος γραφείου γενικά, ἐκτελωνιστής)	νά ἐργάζομαι σέ γραφεῖο, νά εἶμαι ἀκριβής καί τακτικός στή δουλειά μου, νά τακτοποιῶ τά πράγματά μου;	☐	☐	☐

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Βάλε σ' αὐτό τό τετράγωνο τούς τομεῖς τῶν ἐνδιαφερόντων πού βαθμολόγησες μέ 3

1) ..... 3) .....

2) ..... 4) .....

4η-5η ὥρα: Ἐπαγγελματική ἐνημέρωση.

Στίς ὧρες αὐτές θά γίνει μιά προσπάθεια νά ἐνημερωθοῦν τά παιδιά γύρω ἀπό τά ἐπαγγέλματα καί τόν τρόπο πού τά ἐρευνοῦμε.

Σάν εἰσαγωγή μποροῦμε νά τά ρωτήσουμε ποιά ἐπαγγέλματα μποροῦν νά ὀνομάσουν βλέποντας τό περιβάλλον καί τά ἀντικείμενα μέσα στήν τάξη καί ἔξω ἀπό τό παράθυρο (π.χ. θρανία: ξυλουργοί, ἐπιπλοποιοί, – πίνακες ζωγραφικῆς: ζωγράφοι, – κτήριο τοῦ σχολείου: ἀρχιτέκτονας, πολιτικός μηχανικός, ἐργολάβος, οἰκοδόμοι, ὑδραυλικός, ἠλεκτρολόγος κτλ).

Πέρα ἀπό τά ἐπαγγέλματα πού γνωρίζουμε ὑπάρχουν πολλά ἄλλα, 1600 ἐπαγγέλματα, 20.000 εἰδικεύσεις. Μποροῦμε μέ δυό λόγια νά ἐνημερώσουμε τά παιδιά γιά τήν ὕπαρξη κατατάξεως τῶν ἐπαγγελμάτων γιά νά μποροῦμε νά τά μελετοῦμε. Δυό λόγια γιά τήν κατάταξη βάσει τοῦ Διεθνοῦς Κώδικα Ἐργασίας (Βλ. εἰσηγήσεις κας Ζαννῆ ἤ κας Τζαβέλλα στόν τόμο τοῦ ΚΕΜΕ). Περισσότερο μποροῦμε νά ἐπεκταθοῦμε στήν κατάταξη τῶν ἐπαγγελμάτων βάσει τῶν ἐνδιαφερόντων (KUDER, ὅλ. εἰσήγηση κας Τζαβέλλα) καί νά συζητήσουμε πάνω στίς κατηγορίες τῶν ἐπαγγελμάτων καί τούς συνδυασμούς κατηγοριῶν. Τά παιδιά θά ἔχουν ἤδη συμπληρώσει τήν «ἄσκηση διαφερόντων» καί ἔχοντάς την μπροστά τους μποροῦν νά μᾶς ζητήσουν πληροφορίες, τίς ὁποῖες μποροῦμε νά δώσουμε ἀπό τό φυλλάδιο τοῦ KUDER πού ἐπισυνάπτεται.

Αὐτή ἡ ἐνημέρωση ἔχει σκοπό μεταξύ ἄλλων νά δώσει γνώσεις στά παιδιά γιά τό πλῆθος τῶν ἐπαγγελμάτων καί νά προβληματίσει καί ἐκεῖνα πού ἔχουν κάνει μιά πρόχειρη ἐκλογή ἀπό τά ἐλάχιστα γνωστά ἐπαγγέλματα. Δέν εἶναι νοητή συνετή ἐκλογή, ἄν δέ γίνει διερεύνηση πολλῶν ἐπαγγελμάτων.

Στή συνέχεια θά τούς δώσουμε ἕναν τρόπο ἐξετάσεως τῶν ἐπαγγελμάτων. Θά τούς μιλήσουμε δηλαδή γιά τήν ἐπαγγελματική μονογραφία, πού περιλαμβάνει ὅλα τά στοιχεῖα ἑνός ἐπαγγελματικοῦ τομέα ἤ μιᾶς εἰδικότητας. Θά τούς ποῦμε ποῦ μποροῦν νά βρίσκουν μονογραφίες καί ἄλλες ἐπαγγελματικές πληροφορίες (σύμβουλοι ΟΑΕΔ, ἐπιμελητήρια, συνδικαλιστικές ὀργανώσεις).

Ἐπειδή ὅμως μπορεῖ νά θέλουν νά πληροφορηθοῦν γιά ἐπαγγέλματα πού δέν περιλαμβάνονται στίς διαθέσιμες μονογραφίες, χρειάζεται νά τούς δώσουμε ἕναν τρόπο αὐτοπληροφορήσεως, δηλαδή νά μάθουν νά συντάσσουν μόνα τους μιά στοιχειώδη μονογραφία κάνοντας τίς κατάλληλες παρατηρήσεις, ὅταν βλέπουν ἕναν ἐπαγγελματία νά ἐργάζεται καί ρωτώντας τίς κατάλληλες ἐρωτήσεις στόν πληροφοριοδότη τους.

Ἄσκηση: Μποροῦμε νά δώσουμε στά παιδιά τό ἐρωτηματολόγιο μονογραφίας πού ἐπισυνάπτεται καί νά γράψουμε στόν πίνακα τίς ἐρωτήσεις πού περιέχει. Εἶναι οἱ βασικές ἐρωτήσεις πού ρωτᾶμε, ὅταν θέλουμε νά πληροφορηθοῦμε γιά ἕνα ἐπάγγελμα.

Διαλέγουμε ἕνα ἀρκετά γνωστό ἐπάγγελμα (καλύτερα κάποιο πού νά περιέχεται στή μονογραφία πού θά πάρετε ἤ πού περιέχονται στό βιβλίο τοῦ περσινοῦ σεμιναρίου, ὥστε νά ἔχουμε πρότυπο) καί ρωτοῦμε τήν τάξη νά ἀπαντήσει σέ ὅσα ἐρωτήματα μπορεῖ: π.χ. Κομμωτής: τί κανει; πῶς, ποῦ ἐργάζεται; τί σωματικές ἱκανότητες πρέπει νά ἔχει (π.χ. νά ἀντέχει στήν ὀρθοστασία, νά μήν εἶναι ἀλλεργικός στίς χημικές οὐσίες κτλ.).

Ἐκεῖ πού τά παιδιά δέν μποροῦν νά ἀπαντήσουν, συμπληρώνουμε ἐμεῖς. Στό τέλος θά ἔχουμε στόν πίνακα μιά στοιχειώδη μονογραφία, μέ τό τί ἀπαιτεῖ καί τί προσφέρει τό Α ἐπάγγελμα. Ξέροντας μέ τήν αὐτογνωσία τί ἀπαιτεῖ καί τί ζητάει ὁ μαθητής ἀπό τό μελλοντικό του ἐπάγγελμα, μπορεῖ νά δεῖ σέ γενικές γραμμές ἄν ἀνταποκρίνεται ἤ ὄχι σ' αὐτό πού ζητάει αὐτός.

Φυσικά γιά νά γίνει μία ὁλοκληρωμένη μονογραφία μέ ἐπιστημονικές ἀξιώσεις, χρειάζεται πολύ πιό λεπτομερές ἐρωτηματολόγιο καί εἰδικευμένοι ἀναλυτές ἐπαγγελμάτων. Ὁ δικός μας στόχος εἶναι πολύ πιό περιορισμένος: Νά δοθεῖ στά παιδιά ἕνα ἐρέθισμα καί ἕνας τρόπος ἔρευνας πού θά τά βοηθήσει στήν αὐτενέργεια καί στήν ὑπεύθυνη αὐτοπληροφόρηση.

Βοηθητική εἶναι ἡ ὁμιλία τῆς κας Τζαβέλλα καί τῆς κας Φιλιππίδου. Μπορεῖ ἐδῶ νά χωριστεῖ ἡ τάξη σέ ὁμάδες, ἀνάλογα μέ τά ἐπαγγελματικά ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν, καί νά ἀνατεθεῖ στά παιδιά νά φέρουν στά τελευταῖα μαθήματα μικρές μονογραφίες γιά τά ἐπαγγέλματα πού τούς ἐνδιαφέρουν, ἀφοῦ ἐπισκεφθοῦν τόπους δουλειᾶς καί συζητήσουν μέ ἐπαγγελματίες, μέ τή βοήθεια τοῦ σχεδίου μονογραφίας πού θά τούς δώσουμε. Μποροῦμε ἀκόμη στήν ἴδια διδακτική ὥρα νά τούς διαβάσουμε μερικές ἀπό τίς διαθέσιμες μονογραφίες, ὥστε νά καταλάβουν καλύτερα περί τίνος πρόκειται.

Ἄσκηση 4

Σχέδιο μονογραφίας

1. Φύση καί περιγραφή ἐργασίας (τί κάνει ὁ ἐργαζόμενος)
2. Πῶς ἐργάζεται – μέθοδος ἐργασίας – τί ὄργανα ἤ ὑλικά χρησιμοποιεῖ.
3. Ποῦ δουλεύει (σέ κλειστό χῶρο, σέ ὕπαιθρο, σέ ὕψη κτλ).
4. Τί ἀπαιτήσεις ἔχει τό ἐπάγγελμα ἀπό τό ἄτομο πού τό ἐκτελεῖ (προσόντα σωματικά – διανοητικά – ψυχικά)
5. Ποῦ μπορεῖ νά ἐκπαιδευθεῖ
6. Διάφορα ἄλλα πού θεωροῦνται σημαντικά (ἄδειες – ἀσφάλιση – ποῦ μπορεῖ νά ἐργαστεῖ κτλ).

6η-7η ὥρα: Μερικοί ἀκόμη τομεῖς τῆς αὐτογνωσίας μέ ἀσκήσεις: Σωματικά χαρακτηριστικά, ἱκανότητες. Ἴσως ἔχουν μείνει καί ἄλλες ἀσκήσεις (ἀξίες κτλ.) πού δέν ἔμεινε χρόνος νά γίνουν. Σ' αὐτές τίς ὧρες θά βοηθήσουμε τά παιδιά νά συνειδητοποιήσουν τί ρόλο παίζουν στήν ἐκλογή ἐπαγγέλματος τά σωματικά χαρακτηριστικά καί οἱ ἱκανότητες. Δέν ἀρκεῖ νά μοῦ ἀρέσει κάτι, νά μέ ἐνδιαφέρει, πρέπει καί νά μπορῶ νά τό κάνω. Νά καταλάβουν τά παιδιά ὅτι ὑπάρχουν μεγάλες ὁμάδες ἐπαγγελμάτων πού ἀνταποκρίνονται σέ ἕνα ἐνδιαφέρον καί σέ ὅλα τά ἐπίπεδα ἱκανοτήτων. Βοηθητικά σημαντικά στοιχεῖα περιέχει ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Παπαδόπουλου καί τῆς κας Ζαννῆ ἀπό τό φετινό ὑλικό. Ἀπό τό περσινό σεμινάριο, τό κεφάλαιο «Ἡ συνιστώσα τῆς αὐτογνωσίας», ἀπό τίς ὁμιλίες τοῦ κ. Μίλλερ καί «Τό σχέδιο 7 σημείων» τοῦ ἴδιου.

Πρέπει νά γίνει σαφής διαχωρισμός τῶν ἀσκήσεων πού χορηγοῦμε ἐμεῖς στό ΣΕΠ ἀπό τά τέστ. Τά τέστ προϋποθέτουν ἕναν πολύ εἰδικευμένο καί ἔμπειρο ψυχολόγο ἤ σύμβουλο, γιατί ἡ ἐπιπόλαιη χρήση τους ἀπό ἀνειδίκευτους ἤ ἡμιειδικευμένους μπορεῖ νά ἔχουν ἀνεπιθύμητες ἐπιπτώσεις πάνω σέ πολλά παιδιά (καί ἐνηλίκους). Ἄλλωστε τό τέστ περιορίζει τόν ἐξεταζόμενο σέ παθητική στάση.

Γι' αὐτούς τούς λόγους καί γιά ἄλλους πολλούς ἡ χρήση τῶν τέστ ἀφοῦ γνώρισε μιά μεγάλη ἄνθιση περιορίστηκε ἀρκετά τά τελευταῖα χρόνια. Χρησιμοποιοῦνται σέ εἰδικές περιπτώσεις καί τά ἀποτελέσματά τους εἶναι ἐνδεικτικά καί βοηθητικά.

Στή διαδικασία τοῦ ΣΕΠ ἀντί γιά ἐξέταση μέ τέστ βοηθοῦμε τό παιδί νά φτάσει στήν αὐτοεπίγνωση, πράγμα πού τοῦ δίνει ὑπευθυνότητα καί δραστηριότητα. Θά σκεφτεῖ τό ἴδιο, θά ρωτήσει φίλους, γονεῖς, δασκάλους, θά συγκρίνει τίς ἀπόψεις τους μέ αὐτά πού σκέπτεται γιά τόν ἑαυτό του. Θά σκεφτεῖ ἀκόμη τό παιδί ποιά μαθήματα τό ἐνδιαφέρουν (ἄσχετα ἄν ἔχει μεγάλους ἤ μικρούς βαθμούς), τί τοῦ ἀρέσει νά κάνει τίς ἐλεύθερες ὧρες του, ποιά καθήκοντα τοῦ ἀρέσουν καί ποιά ὄχι στούς ρόλους του ὡς μέλους τῆς οἰκογένειας, ὡς μαθητῆ, συμμαθητῆ, μέλους ὁμάδας ἐργασίας στήν τάξη, ἀθλητικῆς ἤ ἄλλης ἐξωσχολικῆς ὁμάδας κτλ. Αὐτά τά στοιχεῖα ὁ καθηγητής ΣΕΠ μπορεῖ μέ συζήτηση στήν τάξη νά τά συσχετίσει μέ ρόλους στά ἐπαγγέλματα.

Γιά νά ὑποβοηθηθεῖ τό παιδί στόν προβληματισμό τό σχετικό μέ τόν ἑαυτό του, τοῦ δίνουμε ἀσκήσεις αὐτοεξετάσεως, προβληματισμοῦ, αὐτοβαθμολογήσεως.

Βέβαια κανείς μας δέ φτάνει στήν ἰδανική αὐτογνωσία, πολύ περισσότερο οἱ ἔφηβοι πού δέν ἔχουν ἀκόμη σταθεροποιηθεῖ. Ἡ

σοβαρή ὅμως ἐνασχόληση μέ τό νά δημιουργήσουν μιά ὅσο τό δυνατόν πιό σωστή εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ τους, γιά νά ὁδηγηθοῦν σέ σωστή ἐκλογή σταδιοδρομίας, συμβάλλει στήν αὐτοανάπτυξη καί τήν ὡρίμανσή τους.

Οἱ ἀσκήσεις (ὅλες οἱ ἀσκήσεις πού θά δοθοῦν στή διάρκεια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ φέτος) δέν ἐλέγχονται ἀπό τόν καθηγητή. Εἶναι γιά ἀποκλειστική χρήση τῶν μαθητῶν, γιά δικό τους προβληματισμό καί οἱ ἀπαντήσεις ἀφοροῦν αὐτούς τούς ἴδιους ἀποκλειστικά. Αὐτό πρέπει νά τούς τό τονίσουμε ὅταν δίνουμε τίς ἀσκήσεις, ὥστε νά ἀπαντήσουν μέ εἰλικρίνεια γράφοντας ὅ,τι ἀντιπροσωπεύει αὐτούς τούς ἴδιους. Στήν περίπτωση πού θά τίς παίρναμε, θά φρόντιζαν – ἔστω καί ἀσυνείδητα – νά γράψουν ὅ,τι θά τά ἀνέβαζε στά μάτια μας. Πρέπει ἴσως νά ἐπιμείνουμε σ' αὐτό τό σημεῖο, γιατί γιά τούς πιό πολλούς μαθητές μας (χαρτί + μολύβι + καθηγητής) = ἐξέταση καί βαθμολογία. Σέ μᾶς ἀπομένει νά τούς ἀποδεσμεύσουμε ἀπό αὐτόν τό συνειρμό.

Ἄσκηση 5

Σωματικά χαρακτηριστικά

Αὐτό τό θέμα ἴσως εἶναι δύσκολο, ἐπειδή δέν ξέρεις πῶς πρόκειται νά αἰσθάνεσαι τήν ἑπόμενη ἑβδομάδα, πολύ περισσότερο πῶς θά αἰσθάνεσαι τόν ἑπόμενο χρόνο. Παρ' ὅλα αὐτά, ὑπάρχουν μερικοί βασικοί παράγοντες πού ἐπιδροῦν στή δουλειά σου. Παράγοντες ὅπως ἡ ὅραση, ἡ ἀκοή, ἡ ἰσορροπία εἶναι βασικοί σέ μερικά ἐπαγγέλματα καί πρέπει νά τούς λάβεις ὑπόψη σου, πρίν ἀποφασίσεις τί δουλειά θά κάνεις.

Ἀπάντησε στίς παρακάτω ἐρωτήσεις. Ἔτσι θά πάρεις κάποια ἰδέα γιά τά σωματικά σου χαρακτηριστικά.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
1. Εἶναι καλή ἡ ὅρασή σου; (ὀδοντοτεχνίτης, χειρουργός ἰατρός)	☐	☐
2. Εἶναι καλή ἡ ἀκοή σου; (μουσικός, ὀρθοφωνητής)	☐	☐
3. Μπορεῖς νά σταθεῖς ὄρθιος-α γιά πολλή ὥρα; (ὀδοντίατρος, κομμώτρια, πωλητής)	☐	☐
4. Μπορεῖς νά κάθεσαι γιά πολλή ὥρα; (ἐργασία γραφείου, ἀργυροχόος)	☐	☐

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
5. Ζαλίζεσαι, ὅταν ταξιδεύεις; (ὄχι πιλότος, ναυτικός)	□	□
6. Μπορεῖς νά ὑποφέρεις τό θόρυβο; (τυπογράφος)	□	□
7. Μπορεῖς νά ὑποφέρεις τήν πολλή ζέστη; (μάγειρας, ψυκτικός)	□	□
8. Ζαλίζεσαι, ὅταν ἀνεβαίνεις κάπου ψηλά; (ὄχι οἰκοδόμος)	□	□
9. Μήπως ἔχεις ἀχρωματοψία; (ὄχι ὁδηγός, πιλότος)	□	□
10. Θά μποροῦσες νά πεῖς ὅτι εἶσαι σωματικά δυνατός-ή; (φυσιοθεραπευτής, καθηγητής σωματικῆς ἀγωγῆς)	□	□

Γιά νά καταλάβεις πόσο σημαντικές εἶναι αὐτές οἱ ἐρωτήσεις, ὅταν χρειαστεῖ νά διαλέξεις τό ἐπάγγελμά σου, διάλεξε τώρα δύο ἀπό αὐτές τίς ἐρωτήσεις καί σκέψου δύο ἐπαγγέλματα πού θά εἶναι τελείως ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ γιά ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν ἀπό τήν ἀνικανότητα πού περιγράφει ἡ κάθε περίπτωση.

(π.χ. 5,8 – ἀεροσυνοδός, πιλότος, φροντιστής ἀεροπλάνου, πλοίαρχος, πλοιοσυνοδός)

(π.χ. 6,1 – μηχανολόγος ἠλεκτρολόγος, μηχανοτεχνίτης. Θόρυβος μηχανῶν – καλή ὅραση γιά τήν παρακολούθηση τῶν μηχανημάτων)

(π.χ. 9 – ζωγράφος, κεραμοποιός, σχεδιαστής μόδας – μοντελίστ, σχεδιαστής ὑφασμάτων).

Στά παιδιά θά μοιραστεῖ ἡ ἄσκηση 5, ἀφοῦ προηγουμένως γίνει λόγος γιά σωματικές ἀπαιτήσεις πού ἔχουν τά ἐπαγγέλματα (βλ. ὁμιλία κας Ζαννῆ-Τελιοπούλου καί ὑλικό Μίλλερ ἀπό τό βιβλίο). Τά ἴδια τά παιδιά θά ξέρουν νά μᾶς ἀναφέρουν παραδείγματα: π.χ. ὅτι γιά νά γίνεις γυμναστής, πρέπει νά ἔχεις ὁρισμένο ὕψος κτλ.). Θά τούς ποῦμε νά συμπληρώσουν τό πρῶτο μέρος, δηλ. τίς ἐρωτήσεις 1-10, τό ὁποῖο δέ θά ἐλέγξουμε. Θά τούς παροτρύνουμε νά βροῦν καί νά μᾶς ποῦν τί ἐπαγγέλματα σκέπτονται γιά τό β΄ μέρος τῆς ἀσκήσεως.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἕνας χρήσιμος τρόπος νά καταλάβουν τά παιδιά ὅτι πρέπει νά σκεφτοῦν τά σωματικά τους χαρακτηριστικά, γιά νά μήν ἔχουν ἀργότερα ἀπογοητεύσεις ἤ δυσκολίες, προβλήματα ὑγείας ἤ κακῆς προσαρμογῆς.

Ἄσκηση ἱκανοτήτων: Εἶναι παράλληλη μέ τήν ἄσκηση ἐνδιαφερόντων πού πρέπει νά ἔχει δοθεῖ σέ προηγούμενη ὥρα. Στόν κύκλο τοῦ φύλλου ἀσκήσεως θά φανοῦν οἱ τομεῖς πού συνδυάζουν ἐνδιαφέρον καί ἱκανότητα.

Ἄσκηση 6

Ἄσκηση ἱκανοτήτων

Τομέας ἱκανοτήτων	Μερικά ἐπαγγέλματα	Πόσο καλά μπορῶ...	Βαθμολόγησε τήν ἱκανότητά σου		
			1 Καθόλου	2 ἀρκετά	3 πολύ
ΜΗΧΑΝΙΚΑ	(π.χ. μηχανικός αὐτοκινήτων, ξυλουργός, μηχανολόγος, ναυπηγός)	νά ἐργάζομαι μέ μηχανές, μέ ἐργαλεῖα, νά κάνω ἐπισκευές;	☐	☐	☐
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	(π.χ. λογιστής, ταμίας, μαθηματικός, στατιστικολόγος, φυσικός, ἀστρονόμος, οἰκονομολόγος, τραπεζικός)	νά κάνω ἀριθμητικές πράξεις καί νά ἀσχολοῦμαι μέ τά μαθηματικά;	☐	☐	☐
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ	(π.χ. χημικός, φυσικός, ἰατρός, μηχανικός, ἠλεκτρονικός, ἀεροναυπηγός)	νά ἀναλύω καί νά λύνω προβλήματα, νά ἀνακαλύπτω νέες ἰδέες, νά κάνω πειράματα καί νά ἀνακαλύπτω νέα πράγματα;	☐	☐	☐
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	(π.χ. ἀσφαλιστής, δικηγόρος, πωλητής, διαφημιστής)	νά συνδιαλέγομαι μέ ἀνθρώπους καί νά πείθω τούς ἄλλους νά συμφωνοῦν μαζί μου;	☐	☐	☐

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	(π.χ. ἀρχιτέκτονας, κομμωτής, σχεδιαστής μόδας, διακοσμητής)	νά κάνω δημιουργική ἐργασία μέ τά χέρια μου, νά στολίζω καί νά κατασκευάζω καλλιτεχνήματα;	☐	☐	☐
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ	(π.χ. δημοσιογράφος, ἐκπαιδευτικός, ἀρχαιολόγος, βιβλιοθηκάριος, συμβολαιογράφος, φιλόλογος)	νά ἐκφράζομαι γραπτά καί νά καταλαβαίνω καί νά ἀπολαμβάνω αὐτά πού διαβάζω;	☐	☐	☐
ΜΟΥΣΙΚΑ	(π.χ. συνθέτης, χορογράφος, καθηγητής μουσικῆς)	νά ἀκούω μουσική, νά παίζω μουσικά ὄργανα, νά τραγουδῶ;	☐	☐	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	(π.χ. νοσοκόμος, ἱερέας, κοινωνικός λειτουργός, ἐκπαιδευτικός, βρεφοκόμος, ψυχολόγος, νηπιαγωγός, γιατρός)	νά βοηθῶ ἄλλους;	☐	☐	☐
ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΑ	(π.χ. γραμματέας, διατρήτρια, ὑπάλληλος γραφείου γενικά, ἐκτελωνιστής)	νά ἐργάζομαι σέ γραφεῖο, νά εἶμαι ἀκριβής καί τακτικός στή δουλειά μου, νά τακτοποιῶ τά πράγματά μου;	☐	☐	☐

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

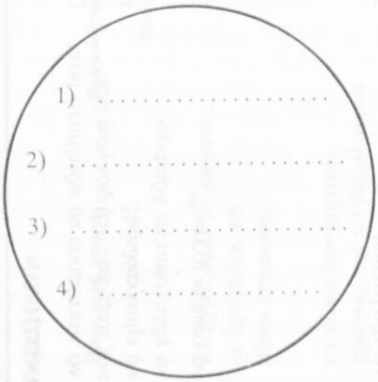
Βάλε σ' αὐτό τό τετράγωνο τούς τομεῖς ἱκανότητας πού βαθμολόγησες μέ 3

1) ..... 3) .....

2) ..... 4) .....

ΚΥΚΛΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Παρατήρησε ποιοί τομεῖς εἶναι οἱ ἴδιοι στά τετράγωνα ἐνδιαφέροντος καί ἱκανότητας καί γράψε τους σ᾽ αὐτόν τόν κύκλο

8η ὥρα: Τί νόημα μπορεῖ νά ἔχει ἡ σχολική ἐπίδοση γιά τήν αὐτογνωσία καί τήν ἐπαγγελματική ζωή.

Ὁ στόχος αὐτῆς τῆς ὥρας θά εἶναι νά καταλάβουν τά παιδιά – ἀφοῦ πρῶτα τό χωνέψουμε καί ἐμεῖς, ὅτι οἱ ἔννοιες «καλός μαθητής» ἤ «κακός μαθητής» δέν προδικάζουν κατά κανέναν τρόπο τή μελλοντική ἐπαγγελματική ἐπιτυχία καί γενικότερα τή χαρά ἀπό τόν τρόπο ζωῆς ἤ τό ἀντίθετο. Ὅτι ὁ κόσμος τοῦ σχολείου εἶναι διαφορετικός ἀπό τόν κόσμο τῆς ἐργασίας, ὅπου γιά ὅλους ὑπάρχει θέση καί ἐπιτυχία, ἀρκεῖ ὁ καθένας νά ἀξιοποιήσει σέ ἕνα ἐπάγγελμα τά σχολικά ἤ ἄλλα του πλεονεκτήματα καί, ἴσως, τά σχολικά του μειονεκτήματα. (Π.χ. γιά νά γίνει κανείς πετυχημένος δημοσιογράφος ἤ ὑπεύθυνος πωλήσεων δέ θά πρέπει νά εἶναι συνεσταλμένος, ὑπάκουος καί πειθαρχικός, ὅπως εἶναι τό συνηθισμένο πρότυπο τοῦ καλοῦ μαθητῆ). Ὅτι στό σχολεῖο δέ δίνεται ἡ εὐκαιρία νά φανοῦν ὅλες οἱ κλίσεις καί τά ταλέντα τοῦ μαθητῆ καί ἑπομένως ἕνα ἐνδεικτικό μέ μέτριο ἤ κακό βαθμό στά μαθηματικά ἤ στά ἀρχαῖα ἑλληνικά δέ λέει ἀπολύτως τίποτε γιά ἕναν αὐριανό λαμπρό καί πετυχημένο πιανίστα ἤ μοντελίστ ἤ σκηνοθέτη κτλ.

Ἄν καταφέρουμε σ' αὐτή τήν ὥρα νά δώσουμε αὐτοπεποίθηση στούς ἀφανεῖς, μέτριους καί στούς ἀδύνατους μαθητές τῆς τάξεως, ἐνθαρρύνοντάς τους νά ξεπεράσουν τό σύμπλεγμα καί τήν ἀπογοήτευση τοῦ κακοῦ μαθητῆ – ἄρα ἄχρηστου – καί νά ψάξουν νά βροῦν ἐκεῖνο τό ἰδιαίτερο «κάτι», μέ τό ὁποῖο εἶναι προικισμένοι, ἐφόσον ὅλοι εἶναι προικισμένοι, θά ἦταν μεγάλη ἐπιτυχία. Καί ἄν συγχρόνως καταλάβουν καί οἱ πολύ καλοί μαθητές μας ὅτι δέν εἶναι ὁ μοναδικός τρόπος ἐπιτυχίας καί εὐτυχίας τό 20 στά μαθηματικά ἤ στά ἀρχαῖα, ὥστε νά δοῦν συνολικότερα τή ζωή, ἡ ἐπιτυχία μας θά εἶναι μεγαλύτερη. Καί ἄν, συζητώντας γιά τό θέμα σέ κάποια συνεδρίαση ἤ καί ἰδιαιτέρως, πείσουμε καί μερικούς συναδέλφους νά ἀντιμετωπίζουν κάπως ἔτσι τά παιδιά, ὁ ΣΕΠ θά μπορεῖ νά καυχιέται ὅτι βοήθησε τό σχολεῖο νά πλησιάσει περισσότερο τή ζωή.

Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδόπουλου καί τῆς κας Ζαννῆ-Τελιοπούλου περιέχουν πολύ χρήσιμα στοιχεῖα γι' αὐτή τήν ὥρα.

9η-10η ὥρα: Ἐνημέρωση γιά τό ἐκπαιδευτικό σύστημα καί τίς διεξόδους πού ἀνοίγονται στόν ἀπόφοιτο τῆς Γ΄ Γυμνασίου.

Στόχος αὐτῶν τῶν ὡρῶν θά εἶναι νά καταλάβουν τά παιδιά τή στενή σχέση ἐκπαιδεύσεως-ἐπαγγέλματος καί νά πληροφορηθοῦν γιά τούς τύπους τῆς μεταγυμνασιακῆς ἐκπαιδεύσεως πού ὑπάρχουν καί σέ ποιά ἐπαγγέλματα ἤ ἀνώτερες σπουδές ὁδηγοῦν.

Θά ἦταν σκόπιμο πρίν ἀπό τήν ἐνημέρωση νά γίνει λόγος γιά τό συνηθισμένο λάθος πού κάνουν τά πιό πολλά παιδιά, διαλέγοντας σπουδές χωρίς νά ξέρουν τί εὐκαιρίες ἀπασχολήσεως ὑπάρχουν στό τέρμα τους καί ἄν εἶναι ἀνάλογες μέ τά ἐνδιαφέροντά τους καί τίς ἱκανότητές τους.

Θά πρέπει νά καταλάβουν ὅτι κερδίζουν χρόνο καί δυνάμεις, ἄν πρῶτα καταστρώσουν ἕνα στοιχειῶδες ἐπαγγελματικό σχέδιο πού νά ἀφορᾶ εὐρύ φάσμα ἐπαγγελμάτων καί ἔπειτα νά προχωρήσουν μέ διαδοχικές ἀποφάσεις στήν ἐφαρμογή του. Ὄχι «ἄς πάρω τό χαρτί καί ὁλέπουμε», γιατί αὐτό το «ὁλέπουμε» πάρα πολλές φορές μεταφράζεται σέ ἀπογοήτευση, πολύχρονη ἀνεργία, ἀπασχόληση σέ τομεῖς ἄσχετους μέ τό «χαρτί» πού τόσο χρόνο καί κόπο ἀπαίτησε. Ἡ σωστή ἀντιμετώπιση εἶναι: «Τί θέλω νά γίνω; Τί εἴδους ἐκπαίδευση μοῦ χρειάζεται;»

Κατατοπιστικές εἶναι οἱ εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Κατσαδώρου καί Μαυρομματάκου στό περσινό σεμινάριο καθώς καί τοῦ κ. Παπασημακόπουλου στό φετινό σεμινάριο.

Τά θέματα αὐτῶν τῶν δύο ὡρῶν παρουσιάζουν ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον γιά τούς μαθητές, ἀπό ὅ,τι ἔδειξε ἡ πείρα τῆς περσινῆς ἐφαρμογῆς.

11η ὥρα: Μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ ἐπίσκεψη σέ μιά ἐπιχείρηση ὕστερα ἀπό κατάλληλη προετοιμασία τῶν παιδιῶν γιά τό τί πρέπει νά παρατηρήσουν στούς ἐργαζόμενους.

12η ὥρα: Συζήτηση γιά τίς ἐντυπώσεις ἀπό τήν ἐπίσκεψη – Ἀνάγνωση μονογραφιῶν πού εἶχαν ἀναλάβει οἱ ὁμάδες.

13η ὥρα: Γενική συζήτηση γιά τίς ἐντυπώσεις τους ἀπό τόν ΣΕΠ.

Εἶναι σίγουρο ὅτι μέ αὐτές τίς λίγες σκέψεις-προτάσεις δέ λύθηκαν ὅλα τά προβλήματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ γιά φέτος στή Γ΄ γυμνασίου. Ἔχουμε πλήρη ἐπίγνωση ὅτι ἔτσι εἶναι. Ξέρουμε ὅτι οἱ ὧρες δέ φτάνουν, ὅτι θά παρουσιαστοῦν ἀπό τούς μαθητές θέματα πού δέ σκεφτήκαμε νά τά ἀντιμετωπίσουμε. Ἔχουμε πεποίθηση ὅτι τά θέματα θά τά λύσετε μέ τόν καλύτερο τρόπο: Τό ἐγγυᾶται ἡ σύνεση τοῦ παιδαγωγοῦ καί τό ἐνδιαφέρον του γιά τούς μαθητές του καί γιά τό θεσμό.

Παρακαλοῦμε νά κρατᾶτε σημειώσεις μετά ἀπό κάθε μάθημα γιά τά προβλήματα πού συναντᾶτε, γιά τή στάση καί τίς ἀντιδράσεις τῶν μαθητῶν, τῶν συναδέλφων, τῶν γονέων καί τά λοιπά, γιά τίς λύσεις πού δίνετε, τίς ἐκδηλώσεις πού ὀργανώνετε καί γιά τήν ἀπή-

χηση πού ἔχουν. Θά εἶναι ἐξαιρετικά βοηθητικές γιά τό σχεδιασμό τοῦ ἑπόμενου βήματος.

Θά ἦταν καλό καί οἱ ἄλλοι, ἐκτός ΣΕΠ, συνάδελφοι νά προσπαθήσουν νά δώσουν μέσα ἀπό τά μαθήματά τους στοιχεῖα πού νά τά συνδέουν μέ τά ἐπαγγέλματα μέ τά ὁποῖα ἔχουν σχέση. Ἄς γίνει σχετική συνεδρίαση.

Καλό θά ἦταν ἐπίσης νά γίνει σέ κάθε σχολεῖο ἕνα, ἔστω καί μικρό ἀρχεῖο, μέ μονογραφίες καί ἄλλες ἐπαγγελματικές πληροφορίες καί ὑλικό πού θά μαζεύουν τά παιδιά (π.χ. μαγνητοφωνημένες ταινίες μέ συνεντεύξεις πού θά πάρουν ἀπό ἐπαγγελματίες ἤ μέ ὁμιλίες πού θά κάνουν στό σχολεῖο ἐπαγγελματίες προσεκτικά διαλεγμένοι).

Οἱ ὁδηγίες αὐτές δέν ἐπέχουν θέση θέσφατου. Εἶναι βοηθητικές καί ἐξασφαλίζουν κάποια ὁμοιομορφία στήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ. Πρωτοβουλίες μέσα στά πλαίσια τῶν στόχων πού καθορίστηκαν, δηλ. πληροφόρηση, προβληματισμός, καί στά ὅρια τῶν ὑπευθυνοτήτων μας (ὄχι συνεντεύξεις, δέν εἴμαστε εἰδικευμένοι στή Συμβουλευτική) εἶναι χρήσιμα.

Οἱ στόχοι οἱ γενικοί καί οἱ στόχοι τῆς κάθε ἑνότητας ἔχουν τό οὐσιῶδες βάρος. Ἐνδείκνυται γιά ὅλες τίς ἑνότητες ἡ ἀνοιχτή στάση πού εὐνοεῖ τόν προβληματισμό, τό διάλογο, καί τήν ἔκφραση. Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ μονόλογος καί ἡ «ἀπό καθέδρας» διδασκαλία παθητικοποιεῖ τά παιδιά καί φιμώνει τά συναισθήματα καί τίς ἀπορίες τους.

Ἄς ἔχουμε ὑπόψη ὅτι ἀπαντήσεις-λύσεις οὔτε ἐφικτές εἶναι οὔτε ἀπαραίτητες οὔτε χρήσιμες. Ἡ λύση ὡριμάζει σιγά-σιγά ὕστερα ἀπό μία πορεία συλλογῆς καί ἐξετάσεως δεδομένων. Πρός μιά τέτοια διαδικασία θά στρέψουμε τή σκέψη τῶν παιδιῶν. Δηλαδή ὁ ρόλος μας δέν εἶναι νά δώσουμε λύσεις-συνταγές, ἀλλά νά δίνουμε ὁδηγίες στά παιδιά γιά τό πῶς θά πάρουν τίς πληροφορίες ἐκεῖνες πού θά χρησιμεύσουν ὡς δεδομένα γιά νά βοηθηθεῖ ἡ σκέψη τους νά προχωρήσει πρός τήν πιό ταιριαστή γι' αὐτά λύση, πού θά τή διαλέγουν ξέροντας τά τυχόν μειονεκτήματά τους καί ἔχοντας συνείδηση γιατί τήν προτίμησαν.

Δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι δέν εἶναι δικό μας θέμα νά βροῦμε στόν Α ἤ στόν Β μαθητή μας ποιό ἐπάγγελμα τοῦ ταιριάζει. Ὄχι μόνο γιατί δέν εἴμαστε εἰδικοί, ὄχι μόνο γιατί δέ γνωρίζουμε καλά ὅλα τά ἐπαγγέλματα, ὄχι μόνο γιατί δέν ἔχουμε καί δέν μποροῦμε νά ἔχουμε ὅλα τά δεδομένα πού συνθέτουν τή μοναδικότητα τοῦ κάθε μαθητῆ μας, ὄχι μόνο γιατί δέν μποροῦμε νά εἴμαστε ἐλεύθεροι ἀπό τίς προσωπικές μας ἰδέες καί ἀξίες, ἀλλά καί ὅλα αὐτά ἄν τά ξέ-

ραμε, πάλι ὁ ρόλος μας θά ἦταν νά βοηθήσουμε τό μαθητή μας νά ὡριμάσει, νά ἀναπτύξει τήν προσωπικότητά του καί νά συνειδητοποιήσει ὅτι τήν εὐθύνη τῆς ἐκλογῆς ἐπαγγέλματος τήν ἔχει αὐτός ὁ ἴδιος καί ὀφείλει νά τήν ἀντιμετωπίσει μέ σύνεση καί ὑπευθυνότητα.